

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

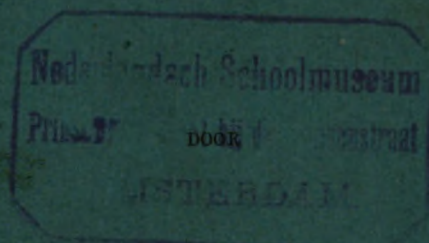

2572800 P 0

NEDERDUITSCH-SOENDASCH
WOORDENBOEK,

OP LAST DER REGEERING

ZAMENGESTELD

H. J. OOSTING.

AMSTERDAM,
JOHANNES MÜLLER.

1887

Noly 09-103

6680

NEDERDUITSCH-SOENDASCH

WOORDENBOEK,

OP LAST DER REGEERING

ZAMENGESTELD

H. J. OOSTING.

AMSTERDAM,
JOHANNES MÜLLER.
1887.

Gedrukt bij DE ROEVER KRÖBER-BAKELS, te Amsterdam.

VOORBERIGT.

Bij de zamenstelling van dit woordenboek had ik vooral het oog op hen, die in de Soendalanden worden geplaatst of wel zich daar vestigen, maar die vooraf de Soendasche taal niet bestudeerden. Van daar in mijn werk soms eenige uitvoerigheid, die voor hen, die in de grammatica te huis zijn, wel kan gemist worden.

De plaatsing van de beginletter van het grond- of stamwoord achter het werkwoord, als de vorming van dat laatste geschiedde met behulp van het uitspreken van genoemde beginletter met een overeenkomstigen neusklink, zal echter, zooals ik meen te mogen vertrouwen, ook hun niet ongevallig zijn. Waar het grond- of stamwoord werd genoemd, was de bijvoeging natuurlijk onnoodig.

Voorts heb ik, waar zulks behoorde te geschieden, steeds achter het woord aangeteekend tot welke taalsoort het behoort. Immers, wil men, hetgeen zoo bij uitstek gewenscht is, zich in den omgang met den inlander op Java, bedienen van zijne taal, dan behoort men voor alles er nauwkeurig acht op te geven, dat men de woorden goed bezigt, d. w. z. dat men tegenover den meerdere of gelijke geen zoogenaamd laag woord gebruikt, indien er een hoog of hooger is, en evenzoo dat men tegenover een mindere zich niet, zonder reden, van zoogenaamde hooge woorden bedient.

Ter bevordering van dit behoorlijk onderscheiden der woorden, dienen de, in aansluiting met mijn Soend.-Nederd. lexicon, hier en daar achter het Soendasche woord geplaatste letters b., z.b. of b.n. Ook wel eens een enkele maal vr. Een b. beteekent dat het woord is beleefd of hoofsch; met z.b. (zeer beleefd) wordt beteekend dat het woord slechts gebruikt wordt, als men zeer eerbiedig moet of wil spreken, terwijl door b.n. wordt aangeduid, dat het woord zoogenaamd beleefd nederig is, d. w. z. dat men er zich van behoort te bedienen, als men zich wel beleefd of hoffelijk, maar met vermijding van wat naar onderdanigheid zweemt, wil uitdrukken, waarbij nog gevoegd behoort te worden, dat men ook nog nederigheidshalve in plaats van het „beleefde” woord zoo'n b.n. woord gebruikt, als men spreekt tot een meerdere en daarbij duidt op zich zelf of op een ander, insgelijks minder in rang dan den toegesproken persoon. Eindelijk beteekent vr. dat het woord vriendelijk is.

Niet gaarne zou ik beweren dat in de „Verbeteringen” alle drukfouten en misstellingen, die in het lexicon voorkomen, zijn opgesomd, maar als het waar is, hetgeen wel eens is gezegd, dat iemand, die zijn vader en moeder heeft vermoord, nog te goed is om een Woordenboek te maken, dan voorzeker, heeft hij, die zich aan de samenstelling van een lexicon waagt, aanspraak op eenige toegevendheid, niet alleen natuurlijk voor die onverbeterd gebleven drukfouten, maar voor zijn geheelen arbeid.

Die toegevendheid roept dan ook de schrijver in voor het gebrekkige in zijn werk, terwijl dit Voorberigt door hem wordt besloten met den opregten wensch, dat hetgeen hem werd gegeven te verrigten op het gebied der Soendasche taal, eene, zij het dan ook bescheidene, echter niet geheel onvruchtbare, bijdrage zal mogen zijn tot het grootsche werk, waaraan reeds zoo velen, waardiger dan hij, al hun krachten hebben gewijd en nog wijden: de studie der Indische talen.

*Assen, 1 September 1886.
8 Junij 1887.*

H. J. OOSTING.

vju

A.

Aak, *prauw voor afvoer van produkten, afvoerprauw*, SAMPAN.

Aaks, *aakse, aks*, KAMPAK.

Aal, zie *Paling*.

Aalmoes, *vrijwillige gift; een aalmoes geven, vrijwillig beschenken met iets*, SIDĒKAH met HADJAT b.

Aam, *vat*, LÈGÈR.

Aambeijen, WASIR.

Aamborstig, zie *Asthma*.

Aamechtig, zie *Hijgend*.

Aan, zooals in „*geven aan iemand*” zoomede: „*hij kwam aan een plaats, alwaar* enz. KA. *Aan, met*, PADA. *Aan*, in opschriften van brieven aan minderen of jongeren, DATĒNG; in zulke, die gerigt worden aan meerderen of ouderen, KAPAJOENAN ook HING NGARSA, mede, met voorvoeging van *sajoegja* of *sajògja*: KONDJOEK, KAHOENDJOEK KA of KAHONDJOEK KA. In een stuk zooals een circulaire door den regent gerigt aan de distriktshoofden, vindt men ook wel MARANG.

Aanaarden, *diglwerpen, ophoopen, dempen*, NJAEUB ook NJAEURAN. (s)

Aanbeeld, TAHANAN OOK PARON.

Aanbelang van, zie *Belangrijk*.

Aanbelangen, *wat aanbelangt*, zie *Wat aangaat*.

Aanbetrouwen, zie *Toevertrouwen*.

Aanbidden, zie *Gebed*.

Aanbidding, i. d. z. van *het verrigten of de verrioting van het gebed of de gebeden*, IBADAH. Zie ook nog *Gebed*.

Aanbieden, *geven, overgeven, afgeven, presenteeren* iets, aan een meerdere of aanzienlijke, NGAHATOERKEUN of NGATOERKEUN ook NJANGGAKEUN. (s) Een meerdere of aanzienlijke iets *aanbieden* enz., NGAHATOERANAN ook NGATOERANAN. Zoo iemand iets *als geschenk aanbieden*, NJĒBAĀN (s) met NGABAKTIAN b. Iets enz., NGABAKTIKEUN.

Aanbieding, zie *Mededeeling*. *Het aanbod doen van iets*, zie *Bieden*.

Aanbinden, zie *Binden*.

Aanblaffen, zie *Blaffen*.

Aanblazen, zie *Blazen*.

Aanbod, *wat aangeboden wordt aan een meerdere of aanzienlijke*, HATOER. I. d. z. van *toezegging of belofte*, DJANGDI of PĒRDJANGDJIAN.

Aanbonzen, zie *Aanstooten* en voorts *Kloppen* en *Stooten*.

Aanbouwen, een of ander gebouw tegen een grooter of het hoofdgebouw, NGAGANDÒKEUN. *Aangebouwd zijn in dier voege*, van een gebouwtje, NGAGANDÒK. *Aangebouwd op zijde*, bijv. van een kamer tegen het huis, NANGKÒD. (t) Zie verder *Bouwen*.

Aanbranden, *aangebrand*, TOETOENG ook GÈHÈNG.

Aanbreken (het) van den dag, *dageraad*, BRAJ BEURANG.

Aanbrengen, *aanvoeren*, MAMAWA (b) met NGABANTOEN b. n. en NJATJANDAK b. *Aanbrengen, plaatsen, insteken, inzetten*, enz., TĒRAP. Ergens iets *aanbrengen, plaatsen*, enz., NĒRAPAN. Iets *aanbrengen, plaatsen*, enz., NĒRAPKEUN. Zie ook *Aangeven*.

Aanbrullen, van een tijger; *aanloeyen* van een rhinoceros, NJĒNTAK. (s)

Aandachtig, *nauwkeurig achtgeven*, TITÈN.

Aandeel, zie *Deel*.

Aan den grond zitten, *den bijl er bij moeten neêrleggen*, BOENTOE LAKOE.

Aandenken, *geschenk tot aandenken, souvenir, gedachtenis*, TAMBA PÒHÒ ook PANGĒLING NGĒLING.

Aandoen, een haven of eiland, MANGGIHAN (p) met NĒPANGAN b. (t) Zie ook *Kleeden*.

Aandoening, ook *aangedaan zijn*, KĒTIB. Zie ook *Geroerd*.

Aandragen, zie *Brengen*.

Aandrang, PAKSA.

Aandrift, *begeerte, drift*, HAWA.

Aandrijven, *komen aandrijven* van hout, dat door den stroom wordt meêgevoerd, MĒROEL. Zie ook *Aanzetten*.

Aandringen, *dringen, aanhouden met vragen, aanhouden, om iets hardnekkig aanhouden*, NGAGĒRĒNJIH ook NGAGOEGOEDJĒG. *Aandringen, aanhouden* opdat men iets zal doen, NGADĒSĒKDĒSĒK.

Aanduiden of *voorspellen* (iets), van een voorspelenden vogel of droom, ook van een aardbeving of ander natuurverschijnsel, NGALAMATAN. (a)

Aanduiding, zie *Aanwijzing*.

Aandurven, zie *Durven*.

Aaneen, *zonder interruptie, al maar door, steeds*, HANTEU PĒTÒT.

Aan een stuk door, van regenen en *aan een stuk door vallen*, van den regen, NGĒTJĒĒK (k); van praten: NGABOĒIH, ook NGAGĒLĒDOEG; van het huilen van een kind, NGĒLAK. Zie ook *Door*.

Aan flarden zijn, *overal gescheurd zijn, terwijl de lappen er bij neêrhangen*, van iemands kleêren, ROENTANG RANTING; RÒBÈT, ook ROEBAT RÒBET en ROEBAG RABIG.

Aanfokken, *er op nahouden* dieren, NJDÒ (tj) ook NGIŅGOE. (i)

Aangaan, bij iemand of ergens, om iemand of iets af te halen, NJAMPEUR. (s) Ergens *aangaan*, NJIMPANG (s) met SINDANG b.

Aangaande, KA ook KANA. Zie voorts *Betreffende* en *Wat aangaat*.

Aangedaan, zie *Aandoening*.

- Aangehaald**, zie *Strak*.
- Aangelegenheid**, zie *Zaak*.
- Aangenaam**, *plezierig*, ook van een lokaal, zoodat mede *aangenaam voor het gehoor*, van muziek of zang; *aangenaam* of *plezierig gestemd* van het gemoed, NGEUNAH. Met laatst gemelde beteekenis ook: NARINAH. *Het iemand aangenaam* of *plezierig maken*, NJIRNAKEUN. (s) *Aangenaam van smaak*, zie *Lekker*.
- Aangenomen**, zie *Gesteld*.
- Aangeschoten** (van een hert ook: *gekap*), *maar weer aan den loop gegaan stuk wild*; ook *aangeschoten* van zoo'n stuk wild, BAJANGAN. Zie ook *Schampen*.
- Aangetrouwd**. Zie hiervoor *Bekwdbroeder*, *Bekwdsuster* en verder op de ten dezen in aanmerking komende benamingen van bloedverwantschap.
- Aangeven**, *aanbrengen*, *een zaak brengen voor den regter* of *het hoofd van bestuur*, MRAKARAKEUN met MRAKAWISKEUN b. (p) Iemand *verklagen*, NGALAPOBKEUN. Iemand *verklagen*, omdat hij (den klager) *schuld* of *sloeg*, MANAIDAN. (p) Zie voorts *Aanklagen*.
- Aangeven**, *aanreiken*, zie *Toereiken*.
- Aangezien**, zie *Omdat*.
- Aangezigt**, *gelaat*, BEUNGEUT met PAMEUNTEU ook RABAJ b. Mede voor *gelaat*, OELAT.
- Aangleren**, zie *Schieten*.
- Aangifte**, i. d. z. van *verslag*, *rapport* enz. HATOER en HATOERAN. I. d. z. van *klagt* of *aanklagt*, KĒLAK.
- Aangluren**, *gluren* naar iemand of iets, NGARÈRÈT. Zie ook *Gluren*.
- Aangorden**, *aandoen*, bijv. een zwaard, MAKÈ (p) met NGANGÒ b. (a)
- Aangrenzen**, zie *Grenzen*.
- Aangrenzend**, zie *Grenzen*.
- Aangrijpen**, zie *Grijpen*.
- Aangrijpen (zich)**, *zijn best doen*, *zoo veel mogelijk iets doen*, SABISA BISA.
- Aangrimmen**, MÒLÒTÒTAN. (p)
- Aangroei**, zie *Groei* en *Aangroeijing*.
- Aangroeljen**, *vermeerderen*, *meerder worden*, *toemenen*, *meerder*, TAMBAH ook WOEWOEH. *Aangroeijen in getal*, *meer worden*, *toemenen* van menschen, dieren of van iets anders, bijv. werk, NGARÈJAAN. *Al meer en meer toemenen* of *aangroeijen*, WOEWOEH WOEWOEH.
- Aangroeljing**, *aanwas*, *toename*, TAMBAHAN.
- Aanhaken**, zie *Haken*.
- Aanhalen**, een geliefd persoon ook een kind, MIKASÒNÒ. (p) Zie ook *Vleijen*.
- Aanhallig**, *vriendelijk*, *lief*, MANIS.
- Aanhaling**, *verbeurd verklaring van goed*, PARAM-PASAN.
- Aanhangen**. *Aangehangen worden* door de menschen, KAÏMPOENGAN ook KALOELOETAN.
- Aanhangsel**, *bijvoegsel*, TAMBAHAN.
- Aanhebben**, *dragen*, *ophebben*, MAKÈ (p) met NGANGÒ b. (a)
- Aanhechten**, *aaneenhechten*, zie *Lasschen*.
- Aanhef** van een brief, WIJOS. Verg. bij *Begins*.

Aanheffen, MIMITI. Zie en verg. ook bij *Begin*.

Aanhitsen, *aanzetten* (honden of de honden) NGAHOETJOEH HOETJOEH.

Aanhoorder, zie *Hoorder*.

Aanhooren, zie *Hooren*.

Aanhoorig, *onderhoorig aan*, *onder*, DIBAWAH.

Aanhoorigheid, zooals van een huis, d. w. z. of het geheele erf, PAKABANGAN met PAKAWISAN b. of wel slechts de zich daarop bevindende zoogenaamde *bijgebouwen*, ADĒGAN.

Aanhouden, iets tegen iets anders, NGANTĒLKEUN. (a) II, zie *Aandringen*. III, zie *Arresteeren*. IV, *Aanhouden*, *niet toestaan zich te verwijderen of naar huis te gaan* (iemand), MAKOENG. (P) V, *Aanhouden*, *niet afdoen*, *hangende houden* een zaak, NGAGAJONG GAJONG.

Aanhoudend, *steeds*, HANTEU PĒTOT. Zie ook *Onophoudelijk*.

Aanjagen een schrik, zie Iemand *verschrikt maken*, bij *Schrikken*.

Aankanten (zich), *zich verzetten* tegen iemands wil, MAPALANGAN. (P) Tegen gegeven bevelen *zich aankanten*, MALANG MĒDAR.

Aankijken, zie *Zien*.

Aanklagen, *een aktie instellen*, *eischen*, DAWA ook NGAGOEGAT. Iemand *belichten*, *beschuldigen*, *een civiel proces aandoen*, NGADAWA. *De aanklager*; in een civiel proces, *de eischer*, ANOE DAWA of ANOE NGADAWA. *De beschuldigde*, *de beklagde*; in een civiel proces, *de gedaagde*, ANOE DIDAWA. *De openbare aanklager*, zie *Fiscaal*.

Aanklagt, zie *Klagt*.

Aanklampen en vasthouden (iemand) met zijn tweeën, drieën enz., NGAGĒNDJANG.

Aankleeden, zie *Kleeden*.

Aankleefsel, *gevolg*, *uitwerksel*, DJADI.

Aankleven, zie *Kleven*.

Aankloppen, zie *Kloppen*. Fig. zie *Verzoeken*.

Aanknoopen, zie *Lasschen* en *Verlengen*.

Aanknooping, zie *Knoop* en *Lasch*.

Aankomeling, *nieuweling in een dorp*, BOENIJAGA of DJALMA BOENIJAGA.

Aankomen, zie *Komen*.

Aankomst, zie *Komen*.

Aankondigen iets, *van iets het sein zijn*, NANGARA-KEUN. (t) *Het gebed aankondigen*, ADĀN.

Aankoop, zie *Koopen*.

Aankooopen, zie *Koopen*.

Aankweken (dieren), NGĪNGOE (i); planten en gewassen, MĒLAK. (P)

Aankweeking, zie *Kweekbedding*.

Aanlanden, zie *Aan wal komen*.

Aanlasschen, zie *Verlengen*.

Aanleeren, zie *Leeren*.

Aanleg, *stuk grond*, *omheind en beplant met iets anders dan rijst*, KABANG. II. zie *Natuur*.

Aanleggen, zie *Ontginnen*. *Aanleggen op het doel*, van een geweer of pijl, NJIPAT. (s) Zie ook *Mikken*. *Vuur aanleggen*, MIROEN SEUNEU. (P)

Aanleiding, ASAL. Zie ook *zoomede voor naar aanleiding van*, bij *Oorzaak*; voorts nog bij *Begin* en *Weg*.

Aanlengen, NGÈNTJÈRKEUN. (e)

Aanleunen, NJARANDÈ en NJARANDÈAN. (s) *Zich* iets *laten aanleunen*, NARIMA DILARAPKEUN. (t)

Aanlichten van den dag, *ochtendkrieken*, PADJAB.

Aanloefjen, zie *Aanbrullen*.

Aanlokken, zie *Lokken*.

Aanlokkelijk, *bekoorlijk*, KAJOENGOEN.

Aanloksel, zie *Lokaas*.

Aanloopen, tegen iemand of iets, opzettelijk of onopzettelijk, NGADOEPAK.

Aanloopen, *aangaan* bij iemand of ergens, om iemand of iets af te halen, NJAMPEUR. (s)

Aanloopen, *wat duren*, *wat aanhouden*, LILA DEUI met LAMI DEUI b.

Aanmaken, zie *Maken*.

Aanmanen, zie *Manen*.

Aanmatigend, *verwaand* ook *Aanmatiging*, OEDJOEB RIJA.

Aanmatiging, zie *Aanmatigend*.

Aanmelden, zich, bij een meerdere, NGADEUHEUS. Met een verzoek, mededeeling enz., OENDJOEKAN.

Aanmengen, iets met een of ander vloeistof, NINJOEH. (t)

Aanmerkelijk, *belangrijk*, van een zaak, GÈDÈ.

Aanmerken, *opmerken*, iemand op iets *wijzen*, NOEDOEHEKEUN. (t)

Aanmerken, *in aanmerking nemen*, NIMBANG. (t)

Aanmerking, *opmerking*, PIHATOEB.

Aanmerking maken op iets of iemand, NJAWAD, (tj) NGAGEUNGGEUREUHKEUN, ook NJISIKOEDI. (s)

Zie ook *Afteuren*.

Aanminnig, GEULIS.

Aanmoedigen, *wat moet inspreken*, NGABONGBÒ-LONGAN.

Aannaaljen, zie *Naaijen*.

Aannagelen, *vastnagelen*, MAKOE. (p)

Aannaderen, *nabij komen*, *naderbij komen*, NGADEUKEUTAN.

Aannemelijk, *doenlijk*, BEUNANG (KÈNGING b.) DI LAKONAN.

Aannemelijk, *geloofwaardig*, BEUNANG (KÈNGING b.) DIGOEGOE.

Aannemen, iets dat wordt toegestoken of toegereikt, NÈMA. (t) *Van iets het bewezen zijn aannemen*, NÈTÈPKEUN. (t) Iemand *aannemen*, *behandelen als*, *verklaren te zijn*, bijv. zijn eigen zoon, NGAKOE met NGANGKÈN b. (s) Een kind *aannemen en verzorgen als eigen kind*, NGOEKOET. (k) *Aangenomen kind*, *voedsterling*, ANAK KOEKOETAN met POETBA KOEKOETAN b. *Aangenomen worden*, *met welgevallen aangenomen worden en geapprecieerd*, KATARIMA met KAMANAH en KAGALEUH b. Beide van een aarz. *Aannemen*, *op zich nemen*, SANGGOEP met SANGÈM b; ook SOEMANGGOEP met SOEMANGGÈP b. Iets *aannemen te zijn als iets anders*, bijv. de hoogte van een plaats gelijk aan de bekende of gemeten hoogte van een andere plaats, NJOKOT KIJAS. (tj) Zie ook *Nemen* en *Ontvangen*.

Aanpakken, zie *Grijpen*.

Aanpassen, NJÒBA met NJÒBI b. (tj)

Aanplakken, zie *Kleven*.

Aanplant, en *geplant door*, PÈLAK. *Aanplant*

geplante boomen, of planten, PĒPĒLAKAN.

Mede voor *Aanplant, aanplantingen* van het een of ander, TAKADJAR. *Gouvernements aanplant, TANĒMAN. De gouvernements koffijaanplantingen, TANĒMAN KÒPI.*

Aanplanten, zie Planten.

Aanporren, aanzetten, aanprikken iemand, bijv. om andermaal zijn tegenpartij te lijf te gaan, NGAGÒSÒK.

Aanpraten, aanspreken, bij iemand aan blijven houden om het te koopen of te nemen, MAKSA. (p)

Aanspreken, zie Aanpraten.

Aanprijzen, MOEDJI MOEDJI. (p)

Aanprijzing, lofspraak, PAMOEDJI.

Aanprikken, zie Aanporren.

Aanpunten, aanscherpen, NJEUKEUTAN. (s)

Aanraken, zie Raken.

Aanraking, in, komen met iemand, door hem ergens te ontmoeten, TĒPOENG met TĒPANG b.

Aanranden, aanvallen, NARADJANG. (t)

Aanregten, opbrengen het eten, NGATOEB DAHAR. (a)

Aanreiken, zie Toereiken.

Aanrennen, DATANG LOEMPAT.

Aanrijden er tegen, moeilijkheid er mee hebben, of krijgen, MANGGIH (MĒNDAK b.) SOESAH (of PAKĒWOEH).

Aanrijgen (een visch) aan een bamboezen reepje, door dat achter een kieuw in te steken en in den bek weêr te doen uitkomen, NGĒRONG. (k)
Zie ook *Rijgen.*

Aanroepen den naam des Heeren, NJĒBOET DJĒ-NĒNGAN PANGĒRAN. (a)

Aanroepen op weg of om binnen te komen, NJĒLOEKAN (tj) met NJAOER b. (v. e. aanz. of meerdere). (s)

Aanroeping, verzoek, bede, PAMĒNTA met PANĒDA b. en PANOEHOEN b. Aanroeping, gebed, DÒWA.

Aanroeren met den vinger of de hand of wel met iets, bijv. een stok of wat ook, NÒWĒL. (t)

Aanrollen komen, zoals van een rijtuig, GOEROEDOEG AJA.

Aanrukken, optrekken tegen iemand van velen, NGAROEBOEG.

Aanrukken, naderen, NJAMPEURKEUN. (s) *Aanrukken, voorwaarts trekken, van troepen, MADJOE.*

Aanschaffen voor geld, zie Koopen.

Aanscherpen, NJEUKEUTAN. (s)

Aanschijn, zie Voorkomen en Uiterlijk.

Aanschouwen, zie Zien.

Aanschrappen, NJIRIJAN KOE GOERAT. (tj)

Aanschreeuwen, zie Schreeuwen.

Aanschrijven, zie Aanszeggen.

Aanschrijving, SOERAT PARĒNTAH met SĒRAT TIMBALAN b. Zie ook Aanszegging.

Aanslaan, begrooten, NAKSIB. (t)

Aanslaan, van honden achter het wild, BAGĒG.

Aanslag, waardeering, TAKSIRAN; van het rijstgewas, ANSLAG.

Aanslag, het zwart dat sich set aan potten en pannen zoomede in het gat van een fornais, MOHONG; id. van een walmende lamp ook aan kookgerij, HARANGGASOE.

Aanslagblijf, ter zake van landrente of wel van heerendiensten, PIAGĒM.

Aansluiten, ANTĚL. *Zich aansluiten* zie *Bekende*.

Aansluitende aan, een term in dienstbrieven,
SAMBOENGAN.

Aansnellen, DATANG LOEMPAT.

Aanspannen, *inspannen*, MASANG. (p)

Aanspijkeren, zie *Spijker*.

Aansporen, NGAHAJOE HAJOE. Zie ook *Aanporren*.

Aansprakelijk gesteld worden voor iets, *aangesproken worden*, DJADI KATĚMPOEHAN.

Aanspreken, zie *Spreken*. *Aangesproken worden*,
zie *Aansprakelijk*.

Aanspreken, *opeten*, bijv. den voor de reis meê-
genomen leeftogt, MOERAK. (p)

Aanstaan, SOEKA.

Aanstaande, zie *Straks*.

Aanstampen, de prop met den laadstok, NĚTĚG (t)
ook NGAĎĚĎĚL. *Aangestampt*, DĚĎĚL.

Aanstaren, iemand of iets, *zijn oogen niet af-
wenden* van iemand of iets, MOERĚLĚNG. (p)
Zie ook *Staren*.

Aansteken, *ontsteken* een licht, de lamp, de kaars,
NJEUNGEUT. Voor *de lamp* of *de lampen aan-
steken*, ook PASANG LAMPOE. Een fakkel *ont-
steken*, bijv. aan den haard, NJEUNGEUTKEUN. (s)

Aansteken, *besmetten*, *besmettelijk*, TĚPA.

Aanstellen of *verheffen tot*, MANGKATKEUN (p) ook
NGADJĚNĚNGKEUN. Een zoogen. laag of min-
der hoffelijk woord is NJEUN. (dj) Zie ook
Gebruiken.

Aanstoffen, NJAPOEWAN. (s)

Aanstonds, zie *Straks*.

Aanstoot, *ergernis*, KAROEDĚTAN.

Aanstooten, *aanbonzen*, *tegen elkaar botsen*, PAPA-
DOEK PADOEK. *Aanstooten* iemand of iets *met
den vinger*, *met de hand* of *met iets*, bijv.
een stok of boek of wat ook, NĚWĚL. (t) *Aan-
stooten*, *een tikje geven met den vinger*,
NGADJAWIL. *Aanstooten met den elleboog*,
al of niet opzettelijk, NJĚGING. (s) *Aanstooten
met den snoet* of *bek om iets te kennen te
geven*, bijv. van een hond of geit, dat het
dier eten wil hebben, NJONTRĚLAN b. (s)

Aanstrijken, *bepfeisteren*, NAMBLĚG. (t)

Aanstromen, komen aanstromen. Zie *Stroomen*.

Aanstuiven, zie *Zich storten*.

Aansturen, iets zooals een schip op iets, MĚNĚR-
KEUN (b) met NGAĚĚRĚSKEUN.

Aantal, RĚJA of LĚBA. Het *aantal*, RĚJANA of
LĚBANA.

Aantasten, zie *Aanvallen* en *Grijpen*.

Aanteekening, *notitie om zijn eigen* of *de memorie
van een ander te hulp te komen*, INĚĚTAN
met ĚLINGAN b of wel er nevens, en ĚMOETAN
z. b., b. ook wel b. n.

Aanteekenen, zie *Opteekenen* en *Schrijven*.

Aantoonen, zie *Bewijzen*.

Aantooning, zie *Opgave* en ook *Staat*.

Aantrekken, van aangespannen paarden, NABIK. (t)
II. Zie *Kleeden*. III. *Zich iemand aantrekken*,
NGAKOE (a) met NGAŊKĚN b. (ang) *Zich iets
aantrekken*, zie *Bekommeren*.

Aantreffen, iemand ergens, TĚPOENG met TĚPANG b.
Zie ook *Vinden*.

Aantrekkelijk, NGEUNAH. Zie ook *Verlokkend*.

Aanvaarden, zie *Aanvangen* en *Ontvangen*.

Aanvallen, *aantasten, op het lijf vallen*, NARADJANG. (t) Als voren, iemand (met zijn velen), ook tegen iemand *optrekken*, NGAROEROEG ZOOMEDE NGAROEROEGAN EN NJĚLĚK. (s) Iemand of een dier *met zijn velen aanvallen en steken*, van bijen gezegd, MOEOEK. (p) *Aanvallen* op iemand of iets, iets of iemand *uitpikken, om daarop aan te vallen*, NGADJÒDJÒ. *Verwoed aanvallen*, NGAMOEK. (a)

Aanvallig, *bekoorlijk*, MANIS.

Aanvalligheid, *lief* of *vriendelijk voorkomen* of *uiterlijk*, ROEPA KAMANISSAN.

Aanvang en *Aanvangen*, zie *Begin*.

Aanvankelijk, zie *Begin*.

Aanvatten, zie *Vatten*.

Aanvegen, NJAPOEWAN. (s)

Aanverwant, *aanverwanten, maagschap*, met uitz. van ouders, kinderen, broeders en zusters, zoomede ooms en tantes, BARAJA. Zie ook *Verwante*.

Aanvliegen, zie *Schieten*.

Aanvoerder, KAPALA.

Aanvoeren, zie *Aanbrengen* en *Brengen*.

Aanvoeren, *als bevelhebber troepen geleiden*, NGAPALAAN (k) ook NGIRINGKEUN. (i)

Aanvraag, zie *Verzoek*.

Aanvragen, zie *Verzoeken*.

Aanvullen, iets, bijv. een aangesproken som geld met ander geld, NOEMBOE. (t) *Aanvullen, vullen, vol maken*, NGEUSIJAN. (eu) Zie ook *Completeeren*.

Aanvulsel, PANAMBAH.

Aanvuren, zie *Aanzetten*.

Aanwaaijen, zie *Bewaaijen*.

Aanwakkeren, *grooter doen worden* het schijnself of de vlam van een vuur of wel het vuur zelf, NGAGĚDĚJAN.

Aanwas, zie *Vermeerdering*. *Aanwassen*, zie *Vermeerderen*.

Aanwenden, MĚTAKEUN. (p)

Aanwennen, DJADI BIASA.

Aanwensel, *hebbelijkheid*, BAKAT.

Aanwezen, ook *aanwezig* of *aanwezig zijn*, AJA.

Aanwezig, zie *Aanwezen*.

Aanwijzen iemand of iets; iemand *aanwijzing doen van* iets; iemand *op* iets *wijzen*, NOEDOEHEKEUN. (t) Iemand *aanwijzen* of *designeeeren* voor iets, om iets te doen of te zijn (van een aanzienlijke gezegd), NGARSAKEUN. (k) *Den weg wijzen*, TOEDOEH DJALAN. *Aangewezen voor*, zie *Bestemd voor*.

Aanwijzing, *berigt*, KABAR. *Aanwijzing, aanduiding*, PITOEDOEH OOK ALAMAT.

Aanwinnen, MEUNANG met KĚNGING b.

Aanwinst, OENTOENG OOK KAOENTOENGAN. I. d. z. van hetgeen iemand, die van elders terugkeerde, vandaar meêbragt, BEUBEUNANGAN met KĚNGING b.

Aanwitten, zie *Witten* bij kalk.

Aanwippen, ergens, NJIMPANG (s) SAKEUDEUNG met SINDANG SAKĚDAP b.

Aanwrijven, *betichten*, NOEDING (t) OOK MITĚNAH. (p)

Aanzakken, *langzaam naderen*, NGADEUKEUTAN
LALAOENAN.

Aanzeggen, *kennis geven*, MÈRÈ NJAHÒ met HATOEB
OENINGA b. *Aanzeggen* om te komen of te ver-
gaderen aan velen, NGOEWABAN. (oe) *Aanzeg-
gen*, *aanschrijven*, *kond doen*, MÈPÈLINGAN. (p)

Aanzegging, *aanschrijving*, PÈPÈLING.

Aanzetten, *aansporen*, *aandrijven*, *aanvuren*, *het er
niet bij te laten*, *aanhitsen*, *warm maken*,
NGINGKILIKAN. (k) Een paard *aanzetten*, *harder
doen loopen*, NGÈPRIK. (k) Zie ook *Aanhitsen*
en *Slijpen*, zoomede *Verlengen*.

Aanzien, zie *Zien*.

Aanzien, *stand in de maatschappij*, *eer*, DARADJAT.
Zie ook *Aanzienlijk*. II. zie *Voorkomen*.

Aanzienlijk, *zeer aanzienlijk*, ook wel *Aanzien*,
MOELJA. Mede voor *aanzienlijk*, *voornaam*,
hoog in rang, GÈDÈ. Zie ook bij *Groot*. *De
aanzienlijken*, *de edelen*, *de mènaks*, NOE
GÈDÈ met NOE AGÈNG of NOE AGOENG b.
Aanzienlijke door geboorte of rang, MÈNAK.
Aanzienlijken en *geringen*, MÈNAK KOERING.

Aanzijn, AJA.

Aanzitten om te eten, NGARIJOENG.

Aanzoek, zie *Verzoek*.

Aanzoeken, zie *Verzoeken*. *Aanzoeken tot een
huwelijk*, *ten huwelijk vragen*, NANJAÂN (t)
ook NGALAMAR.

Aanzoeten, zie *Zoet*.

Aanzuiveren een schuld, MOENAHAN. (p) *Aangezui-
verd* van een schuld, POENAH ook POELIH.
Mede LOENAS en BÈBAS. Beide met PARAN-
TOS b.

Aap, *de gewone bruine aap*, KOENJOEK ook MONJÈT.
De zwarte aap, LOETOENG.

Aapachtig, *op de wijze van een aap*, TJARA (met
SAPÈRTOS b.) MONJÈT.

Aar, *halm*, *padiaar*, RANGGEUJ. *Uit den bos ge-
vallen padi halmen* ook *digt aan de vrucht-
trozjes afgesneden halmen*, HEUTJAK.

Aard, *hoedanigheid*, *kwaliteit*, SIPAT. *Van den aard
van*, *bestaande in*, *zijn van den aard van*,
ROEPA met ROEPI ook WARNI b. Zie ook bij
Natuur en *Soort*.

Aardappel, KÈNTANG.

Aardbeving, LINI.

Aardbodem, *aardbol*, *aardrijk*, BOEMI. Een fig-
benaming is KÒLONG LANGIT.

Aarde, *grond*, *aarden*, *van aarde*, TANEUH. *De
aarde of grond*, *die bij het maken van een
put of vijver wordt uitgegraven*, ook *die een
beest*, *bij het graven van zijn hol of kuil aan
den kant uitwerpt*, PANĠOEGKOEJAN. Zie ook
nog *Grond*.

Aarden, *gelijken*, *lijken* op iemand, bijv. zijn va-
der, hetzij in voorkomen, hetzij in wijze van
doen, NGALA, (a) ook NOEROEN en NOELAR. (t)

Aarden kunnen ergens, AJA KAMARASAN. Ergens
niet kunnen aarden, d. w. z. dat men ergens
zich niet te huis gevoelt, er maar niet kan
wennen, NGAROEMAS.

Aarden, *van aarde*, zie *Aarde*.

Aardewerk, BANGSA TANEUH. *Verglaasd aarde-
werk*, *porcelein*, *van verglaasd aardewerk* of
porcelein, BÈLING.

Aardig om te zien of te hebben, ANÈH. *Aardig en vreemd, heel aardig*, ANÈH ANÈH.

Aardkrekel, onze veenmol, ANDJING TANAH.

Aäron, eigennaam, HAROEN.

Aardmuis, zie *Veldmuis*.

Aardrijk, zie *Aardebodem*.

Aardrijkskunde, ELMOE BOEMI.

Aardsch, aardsche, het aardsche, DOENJA.

Aars, fondement, aarsgat, LIANG TAÏ. Zie ook *Achterste*.

Aarsdarm, BÒDL.

Aartsgierigaard, aartsrek, RATOENING KÒRÈT.

Aarzelen, ÈWOEH wel met ÈWÈD b.

Aas, voedsel, HAKAN. Zie ook *Lokaas*. *Aas, het figuur van dien naam op een speelkaart*, AS.

Abraham, eigennaam, IBRAHIM.

Ach! AH, ook EUH en LAH.

Achillespees, BABADJÈG.

Acht, DALAPAN. *Kwartier voor acht*, POEKOEL DALAPAN KOERANG SAPRAPAT.

Achteloos, onachtzaam, nalatig, slordig; ook *achteloosheid, nalatigheid, slordigheid*, LALAWÒRA ook WÈJA. *Achteloos en onverschillig, onwillig*, LÈNGLÈ. Zie ook *Zorgeloos*.

Achteloosheid, nalatigheid, zie *Achteloos*.

Achten, eeren, waardeeren, NGADJÈNAN. (a)

Achten, meenen te zijn, zie onder *Gissing*.

Acht geven, INGÉT met ÈLING b. en ÈMOET z. b. *In acht nemen, betrachten*, NGINGÉTKEUN met NGÈLINGKEUN b. en NGÈMOETKEUN z. b.

Achter, TOEKANG met POENKOEER b. en PÈNGKÈR z. b. *Achter, achteraan*, DITOEKANG en PANDEURI, met POENKOEER of DIPOENKOEER b. en PÈNGKÈR OF DIPÈNGKÈR z. b. *Heel achteraan*, PANGPANDEURINA PISAN. *Naar achteren*, KA TOEKANG. *Van achteren* (naar voren), TI TOEKANG.

Achterafhouden (zich), uit *het gezicht trachten te blijven*, SOEMPOET SALINDOENG.

Achterblijven, terugblijven, TINGGAL ook KARI, beide met KANTOEN b. *Bij ongeluk achterblijven, achteruitraken*, KATINGGALEUN. *Achterblijven, achteruitblijven uit eigen beweging*, MANDEURIKEUN MANÈH, (p) ook NINGGALKEUN MANÈH of NGANTOENKEUN MANÈH met NGANTOENKEUN ANDJEUN b. (van een meerd. of aanz.)

Achterdeel, achtereinde, ANOE DI TOEKANG of BAGIAN DI TOEKANG.

Achterdeur, PANTÒ TOEKANG.

Achterdocht, argwaan, achterdochtige gedachten, TIMBOEROE of TINGBOEROE. Ook PIKIR RANGKÈPAN met MANEH RANGKÈPAN b. *Gauw of dadelijk achterdocht voeden*, NGAGÈDÈKEUN TIMBOEROEWAN. Zie ook nog *Verdenking*.

Achterdochtig, TIMBOEROEWAN of TINGBOEROEWAN.

Achtereen, zie *Onophoudelijk*.

Achtereenvolgens, successievelijk, niet allemaal te gelijk, maar successievelijk, NOENGTOT.

Achtereinde, zie *Achterdeel*.

Achter elkaar, achter elkaar gaan, NGALEUT, (a) ook NGEUNGKEUJ. (eung) Een zeker aantal personen *achter elkaar* of wel *twee aan twee achter elkaar doen loopen*, NGALEUTKEUN.

Achter het net visschen, GEUS KAPIHEULAÁN MANTÈN.

Achterhalen, zie *Inhalen*.

Achterhouden, zie *Verbergen*.

Achterkamer, KAMAR TOEKANG. De inlander be-
noemt echter bij voorkeur de kamers naar
de windstreken, waarin zij zich bevinden.

Achterklap, *laster*, PITÈNAH.

Achterkleinkind, BOEJOET.

Achterlaten aan iemand iets, bijv. geld om te leven,
NINGGALAN, (t) soms met NGANTOENAN b. (k)
Iemand of, iets *achterlaten*, NINGGALKEUN.

Achterlijk, van menschen en dieren, ook wel van
planten, KOETÈT. *In hooge mate achterlijk in
het loopen*, van een kind, NGÈMPOR.

Achterloopen, van een horologie, KÈNDOR.

Achterna, zie *Naderhand*.

Achterna gaan iemand, die vooruitging, NOETOER-
KEUN (t) met NOEMOETKEUN b. (t) *Achterna
gaan om in te halen* of *weér te vinden*, van
een mensch of dier: NGILITIK BAÈ PANDEURI. (k)
Achterna gaan, achterna volgen, iemand of
iets, ook *achterna gaan om hem terug te
halen*, NJOESOEL. (s)

Achterna zitten iemand of iets, MÒRÒWAN. (b)

Achterop komen iemand, NJOESOEL. (s)

Achterop volgen, zie *Volgen*.

Achterover, van staan of zitten, NGADAJAGDAG.

Achterover liggen in een stoel of canapé, bijv.
lezende, NJANGHEUJ.

Achterste, *aars*, van een mensch, BIRIT of BOE-
DJOER, beide met IBIT b. Van een viervoetig

dier bezigt men BIRIT; van een vogel,
BOEDJOER.

Achterstevan, zie *Voorstevan*.

Achterruit, KATOEKANG.

Achterruitdeinzen, *deinzen*, *al achterruit deinzende*,
bij herh. achterruit deinzen, OENDOER OEN-
DOERAN.

Achterruitduwen iemand, ook een viervoetig dier,
zooals bijv. een paard, MOENDOERKEUN. Pass.
DIPOENDOERKEUN.

Achterruitgaan, *achterruit wijken*, MOENDOER.

Achteruitraken, zie *Achterblijven*.

Achteruitschoppen, *achter zich uitschoppen*, *achter-
uitslaan*, NJÈPAK. (s) *Achteruitschoppen en
slaan*, zooals een paard wel doet, dat onge-
duldig wordt, SÈSÈPAK.

Achteruitschuiven, bijv. een kast, tafel of derg.,
MOENDOERKEUN. Pass. DIPOENDOERKEUN.

Achteruitslaan, zie *Achteruitschoppen*.

Achteruitwijken, zie *Achteruitgaan*.

Achtervolgen, zie *Vervolgen*.

Achterwaarts, KA TOEKANG.

Achttien, DALAPANWĒLAS.

Achtig, onze uitgang *achtig* zooals bijv. in rood-
achtig, RADA.

Achting en eerbied, ADJI.

Achtmaal, *achtvoudig*, DALAPAN KALI.

Adam, eigennaam, ADAM.

Adamsappel, het vooruitstekende, bovenste gedeelte
van het strottenhoofd, MAMANIK, ook GONDOK
LAKI.

Adder, ÒRAJ of ÒRAJ LĚMAH.

Adel, BANGSA MĚNAK.

Adellijk, van *adellijke* geboorte, MĚNAK.

Adem, *ademhaling*, NAPAS OOK AMBĚKAN, zoomede
BAJOE.

Ademen, *ademhalen*, AMBĚKAN. *Diep ademhalen*
van verbazing, ontsteltenis, verontwaardiging,
enz. ook van een drenkeling, die bijkomt,
NGARĚNGHAP. *Ademhalen*, *adem scheppen*,
zoals van iemand, die dook en weċr boven
komt, NJĚNGHAP. (s)

Ader, OERAT, met ĚTOT als mooier woord.

Ader, *aderen*, *lijnen* op een wapen zoals bijv.
een k is, PAMOR.

Aderlaten, iemand, NJANGGRAH. (s)

Aderlating, SANGGRAHAN.

Adjutant, ADJIDAN.

Administrateur, beheerder van een onderneming,
hiervoor wel KONGSI. Zie echter *Fabrikant* en
ook nog *Onderneming*.

Admiraal, DJĚNDRAL LAOET OOK AMIRAL.

Adres van een brief, ALAMAT, ook wel TOEDJOEL.

Advocaat, *prokureur*, PAKROL.

Af, van *af*, TI. Zie ook *Er af*, zoomede *Klaar*.

Afbakenen met steenen een weg of graf, NGA-
BALAJ. *Rij steenen tot afbakening*, BALAJ.
Zie ook bij *Baken*.

Afbakening, zie *Afbakenen*.

Afbeeld, *malen*, iemand of iets, NGAGAMBAR OOK
NGAGAMBARKEUN.

Afbeelding, *beeldtenis*, GAMBAR.

Afbetaald, zie *Betalen*.

Afbijten, *afsnijden* een stukje of stukjes van een
brood enz., NGATJAK. (a) *Een stukje afbijten*,
een hapje nemen van iets, *de punt van* een
sigaar, *een brokje van* iets, zoals bijv. een
klontje, *afbijten*, NJĚGĚT OOK NJIGIT. (s)
Afgebeten, van iemands stem, HEURAS.

Afbidden, zie *Gebed*.

Afboenen, NGAGÒSÒK.

Afborstelen, NJIKAT. (s)

Afbranden, zie *Branden*.

Afbreken, iets zoals een huis, brug of derg,
NGARAKRAK. *Afbreken*, *uit elkċaar nemen* iets,
zoals bijv. een tafel, stoel of huis, dat men
wil verplaatsen, NGAROEWAG. *Afbreken* of
breken een stukje van (uit) een broos voor-
werp, NJEMPLĚKEUN. (s) Uit of van bijv. de
rand van een bord *gebroken stukje* of *stukjes*,
SĚSĚMPLĚKAN. *Zijn met een stukje er af* of
er uit, van een voorwerp zoals bijv. een
bord, SĚMPLĚK. *Zijn met een stuk er af* of
uitgebroken, bijv. van een tafel, SĚMPLAK.
Afgebroken stuk, bijv. van een tafel, tak enz.,
SĚSĚMPLAKAN. *Afgebroken*, *afgebroken worden*,
van een verhaal of mededeeling, POEGAG.
Afgebroken, van de stem van een zwaar zieke
of stervende, LĚSĚLĚSAN.

Afbrengen, *om laag brengen*, *om laag halen* iets,
NOEROENKEUN. (t)

Afbreuk, *schade*, ROEGI. *Afbreuk doen*, *schade*
veroorzaken, NGAROEGIKEUN.

Afdak, zijnde een verlenging van het dak der
gaanderij, SÒSOMPONG, OOK WANGKILAS.

Afdalen, *afklommen, afgaan, afstijgen, afkomen*, TOEROEN met LOENGSOER b. *Een helling afdalen*, bijv. van een rijtuig of ander voertuig, NJANGLANDEUH. Zie ook *Dalen*.

Afdammen, zie *Dam*.

Afdanken, *gedaan geven*, aan een onderhoorige, NGALENGSOER. Zie ook *Ontslaan*.

Afdeelen, zie *Deelen*.

Afdeeling, BAGIAN. *Afdeeling van een besturend ambtenaar*, WAWÉNGKON met WAWÉNGKĒRAN b. Ook wel voor *afdeeling van een residentie of assistent-residentie*: APDĒLING.

Afdeinzen, *achteruitwijken*, MOENDOER.

Afdingen, NAWAR.

Afdoen een geldschuld, NGIMPASKEUN (im) ook NAOER. (t) Een schuld *afdoen bij gedeelten*, NAOERAN. Zie voorts *Afhouden* en *Beslissen*.

Afdoening, zie *Betaling* en *Beslissing*, zoomede *Uitspraak*.

Afdragen, zie *Betalen*. Voor *afgedragen* zie ook *aldaar*.

Afdrijven, bijv. stroom afwaarts, van iets, dat door den stroom wordt meêgevoerd, NGALEJONG. *Afdrijven, afgedreven worden, uit zijn koers geslagen*, van een vaartuig, KATABIAS of KATAMBIAS. *Afdrijven*, van regen, LEUNĠIT. *Afdrijvend, zuiverend*, van spijzen en dranken, die als geneesmiddel worden gegeven, OEROE.

Afdroogen, zie *Afvegen*.

Afdruipen, zie *Druipen*.

Afdruk, van een stempel of cachet ergens op, zie *Stempel*.

Afdrukken een pijl, NGALEPASKEUN.

Afdruksel, *spoor, roetspoor*, TAPAK.

Afdruppelen, zie *Druppel*.

Afdwalen, zie *Verdwaald. Afgedwaald*, van de gedachten in de stervensure, d. w. z. dat ze niet zijn bepaald bij Allah en den profeet, KASARAD.

Afelschen, zie *Eischen*.

Af en toe, *soms, soms wel*, SÒK.

Afgaan, zie *Afdalen. Afgaan, ontlasting hebben*, zie *Kakken. Afgaan*, van een kanon, DISADA; van een geweer of pistool, BEUKAS ook BITOE.

Afgedaan, zie *Klaar* en ook *Betaling*.

Afgedragen, *kaal, onogelijk er uitzien*, van kleêren, BĒLĒWOEK ook LOESOEH.

Afgelegen, DJAOEH; als b.woord bezigt men wel eens TĒBIH.

Afgelooopen, *geëindigd*, zooals van een vergadering, BOEJAR. Zie ook *Verstreken*.

Afgemat, zie *Vermoeid*.

Afgepast, zie *Krek*.

Afgeschrikt van iets, zoodat men het niet weêr wil doen of zijn; *er den schrik voor gekregen hebben*, KAPOK.

Afgeslepen aan de sneê, zoodat het heel scherp is, van een wapen, RAMPING.

Afgetakeld zijn, wat de positie betreft, van menschen, APĒS.

Afgevallen, van menschen en dieren, HARÒPAK. *Afgevallen*, van het lichaam gezegd, ÒRÒT.

Afgeven, zie *Aanbieden, Geven* en *Overgeven*.

Afgewaald of *afgevallen zijnde, bij menigte op den*

grond of onder den boom of struik liggen, van vruchten en bloemen, NGAMBAK.

Afgezant, zie *Bode*.

Afgezet, zie *Ontslagen*.

Afgezonderd, *eenzaam, schaarsch bezocht*, SOENI.

Afglijden, bijv. op den vinger, van het mes, waar-meê men iets hardt aan plakjes of schijfjes wil snijden, NJOLËDAT. (s) Zie ook *Uitglijden*. *Afglijden, naar beneden glijden*, bijv. van een pan van het dak; bij het afdalen, *afglijden van een gladde of glibberige hoogte, zich laten afglijden*, NGAGÏLÏSOR. *Afglijden*, van het kleedje of van den broek, MÏRÏSOT. (p) *Afglijden* van het hoofdkussen, ook van de salêndang, waarin een kind wordt gedragen, NJÏRÏSÏD. (s)

Afgod, *afgodsbeeld*, BARAHALA.

Afgooijen, zie *Smijten* en *Afslingeren*.

Afgrauwen, *toesnauwen* iemand, NJËNTAK. (s)

Afgrijselijk, zie *Afschuwelijk*.

Afgrijzen, KAGILA.

Afgrond, zie *Ravijn*.

Afgunst of wangunst voeden, SISIRIKAN.

Afgunstig, *wangunstig zijn* op iemand, SIRIK, ook PANAS ATI.

Afhakken, bijv. een hand, MÏTÏNG. (p) Zie ook *Afsnijden*. Een geslagt beest *afhakken*, NGARËTJAH. *Afgehakt, afgesneden, afgeknipt*, van den staart van een dier ook van de vinnen van een visch, BOENTOENG. Een dier dat geheel of ten deele doen, NGABOENTOENGAN.

Afhalen, *tegemeet treden* iemand; iemand of iets *een eindweg te gemeet gaan*, MAPAGKEUN. (p) Zie ook *Halen* en *Villen*.

Afhandelen, NGANGGEUSKEUN. (ang)

Afhandig maken (met geweld), NGARËBOET met NGARËBAT b. *Afhandig maken op slinksche wijze*, NGËNTJOD. (ën)

Afhangen, van het tafelkleed van de tafel, van de spreij van het bed, NGABOEMPAJ ook NGHEUMPAS. Zie ook *Overhangen*.

Afhankelijk, *onder, onderhoorig aan*, DIBAWAH of DIBAWAH PARËNTAH.

Afheinen, zie *Heining*.

Afheining, zie *Ileining*.

Afhellen, zie *Afspoelen* en *Hellen*.

Afhelpen, NOELOENGAN. (t)

Afhooren, zie *Afluisteren*.

Afhouden, *afdoen* van iets, zoodat er aan ontbreekt, van een verhaal iets *afdoen*, NGOERANGAN met NGIRANGAN b. (k) Iemand *afhouden*, *terughouden* van iets, MAPALANGAN. (p) Zie ook *Weêrhouden*.

Afhouwen, zie *Afsnijden*.

Afhuren, zie *Huren*.

Afjagen, zie *Wegjagen*.

Afkappen schuin, NJÏGAK (s). Het zich ergens bevindende gras *afkappen met den bËdÏg*, NJASAP. (s) Iemand de hand of den voet *afkappen*, MÏTÏNG. (p) Een boom, bijv. koffijboom of wel rozestruik *tot op zekere hoogte afkappen, op stomp kappen*, op dat de stomp weêr zal uitloopen, MANGKAS. (p) Zie ook nog *Afsnijden* en *Uitkappen*.

Afkeer, *afschuw; voorwerp van afkeer, afschuw of ergernis*, KANËWA. Een *afkeer, afschuw*

of *tegensin hebben* van iemand of iets, NGÈWA ook IDJID zoomede TJOEWA. Zie ook nog *Afschuw*.

Afkeerig, IDJID. Voor *Afkeerwekkend, walgingwekkend*, mede IDJID, maar gebezigd van een plaats of plek, waar het bijv. vuil is en die daardoor afkeer- of wel walgingwekkend is, bezigt men gew. ARIDJID.

Afkeeren, zie *Afwenden*.

Afkeuren, *laken* iets, *aanmerking maken op* iemand of iets, NJAWAD. (tj)

Afkeuring, PANJAWAD.

Afklimmen, zie *Afdalen*.

Af kloppen, zie *Uitschudden*.

Afklulven, zie *Afknabbelen*.

Afknabbelen, *afkluiven, afknagen*, iets zooals bijv. een djagong vrucht, NGAGABOEGOET.

Afknagen, zie *Afknabbelen*.

Afknappen, afgeknapt van een koord, leëren riem en derg. RAMPOENG.

Afknevelen, zie *Afpersen*.

Afknippen met den nagel iets, zooals een bloem of blad, NAROEK. (t)

Afknippen, NGAGOENTING.

Afkoelen, zooals van water, dat men koud laat worden, DJADI TIIS.

Afkomen, zie *Afdalen*. *Afkomen* of *afstuiven* op iemand om aan te vallen, van een hond, varken, enz., NGARONTOK. Op iemand of iets *toegaan* of *afkomen*, NJAMPEURKEUN. (s) *Afkomen, de rivier stroom afwaarts volgen, afzakken* met een vaartuig of vlot, MILIR.

Afkomst, herkomst, ASAL. Zie ook *Overblijfsel*.

Afkomstig, ASAL. *Afkomstig van, uit*, ook TI.

Afkondigen (bevelen van de overheid), NGOETABARKEUN. (oe)

Afkoopen, met geld tevreden stellen iemand, wien men een wond heeft toegebracht, NJÉTJÉP. (tj)

Afkorten, zie *Korten*.

Afkrabben, zie *Schrapen*.

Aflaten, néerlaten, ook een boot, NOEROENKEUN, (t) en dit ook voor iemand *aflaten*, bijv. van een schip in zee, maar dan NGALOENGSOERKEUN b. Iets *aflaten aan een touw*, NGOELOER. (oe)

Afleggen, het, tegen iemand, en wel tegen iemand die minder sterk is, NAMBAG. *De kleëren afleggen, zich ontdoen van zijn kleëding*, NGALAAN (of NGALAANAN) PAKAJAN (PANGANGGÒ b.). *Afgelegd* en bijv. *weggegeven kleëdingstuk* RÒRÒDAN met SÈRÉDAN b. *Iets, dat werd afgelegd* of *niet meer wordt gebruikt, door een voornaam persoon*, niet altijd juist omdat het versleten is, LOENGSOERAN of LOELOENGSOERAN. Een lijk *afleggen*, een lijk *bekleëden*, NGOELÉSAN. (oe) *Alle schaamte afgelegd hebben*, TEU BÒGA KAÈRA.

Afleiden (water), zie bij *Stroomen*. Iemand *trackten af te leiden*, bijv. iemand, die boos is; een kind dat wil gaan huilen; iemand, die werkt of het gebed verrigt enz., NGAGÒDA. *Middel om af te leiden*, PANGGÒDA.

Afleveren, brengen, MAWA (b) met NGABANTOEN b. n. en NJANDAK (tj) b. en z. b. (sprekende v. e. aanz.) *Afleveren, zenden*, NGIRIM (k) met NGINTOEN b. (k)

Aflezzen, afkondigen, NGOETABAKEUN. (oe)

Aflikken, zie *Likken*.

Afloeren, NGINTIP. (in)

Afloop (van een zaak), PATOENGTOENGAN.

Aflopen, dalen, zooals van een weg, TOEROEN.
Aflopen, schuins en wel van voren naar achteren, NANGGREU. (t) *Van achteren naar voren*, TJOENGGING. *Aflopen* van terrein, bijv. naar het zuiden, BAHÈ.

Aflossen, zie *Vervangen*. *Afgelost, afbetaald*, zie bij *Betalen*.

Afluisteren, NGINTIP. (in)

Afmaken, ombrengen, MAÈHAN (p) met NĒLASAN b. (t) (een aanz.)

Afmattend, MATAK TJAPE met MATAK PALAJ b.

Afmeten, zie *Metten*.

Afmeting, GĒDÈNA.

Afnemen, van het hoofd nemen het hoofddeksel, MOETJAT; (p) den inlandschen hoed (*doedoekoef*) of wel een ander op het hoofd bevestigde bedekking (*tjoeng*): NGALAÂN of NGALAÂNAN.
Zie voorts *Nemen* en ook *Scheur*.

Afpalen, zie *Afperken*.

Afpellen, zie *Schillen*.

Afperken, afpalen, NGAWATĒSAN.

Afpersen, afknevelen geld of goed, NGADJĒPIT.

Afplukken, zie *Plukken*.

Afpunten, zie *Punten*.

Afreis, zie *Vertrekken*.

Afreizen, zie *Vertrekken*.

Afrekenen, een schuld vereffenen, MAJAR HOETANG.

Afrigten, dresseeren, NGADJAR. (a)

Afrika, APRIKA.

Afrissen, afristen, van den tak stroopen, bladen of vruchten, MARÒL. (p)

Afrokfelen (werk), ÒRÒWÒDÒL.

Afschaffen, vaarwel zeggen, een wijze van handelen, MITJEUN. (p)

Afschaven, zie *Schaaf*.

Afscheid geven, ontslaan, NGALOEWARKEUN.

Afscheid nemen van iemand, PAMITAN. *Id. van elkander*, ANDOEM SALAMĒT.

Afscheiden, afzonderlijk plaatsen, afzonderen iets, MISAHKEUN. (p) Zie ook nog *Scheiden*.

Afscheren, baard of knevels of beide, NGOEROED. (k)
Zie ook *Scheren*.

Afscheuren, afnemen, afsnijden van een baal of rol goed, NJÒWÈK, (s) ook NJĒBIT. (s) *Afscheuren, afbreken, breken* van een tak van een boom, SĒMPLAK. *Afscheuren, afgescheurd worden*, van een lid van het lichaam, SĒMPAL. Een stuk vleesch *afscheuren* van het lijf van zijn prooi, door een tijger, NJĒWOL. (t) Iets bijv. het stuk katoen, waarvan men kussensloopen wil maken, *in de noodige stukken scheuren*, NJASAĀK. (s)

Afschieten, een kamer, door middel van een beschot, en er zoo twee van maken, MĒNGGĒL. (p) ook MĒNDENG. (p) — II. Zie *Afvuren*.

Afschilferen, losschilferen, bijv. pleisterkalk, MÒHPROL. (p)

Afschillen, MĒSÈK. (p)

Afschrappen, zie *Schrappen*.

- Afschrift, copij**, TOEROENAN, wel met TĒDAK b. Ook SALINAN.
- Afschrijven, copiëeren**, NOEROEN. (t) Koffijboomen of een koffijtuin *afschrijven*, NGARONTÒG.
- Afschrik van iets hebben en het niet weer willen doen**, KAPÒK.
- Afschrikken, angstig of bang maken** iemand, NJING-SIJEUNAN. (s)
- Afschudden**, zie *Afslingeren*.
- Afschuijeren**, zie *Schuijeren*.
- Afschuren**, zie *Schuren*.
- Afschutten**, MAGĒR. (p)
- Afschuw of afkeer voeden** van iemand of iets, GEULEUH. Zie ook nog *Afkeer*.
- Afschuwelijk, afgrijselijk, ijselijk, afgrijzen wakkend**, MATAK GILA.
- Afslaan**, zie *Weigeren*. *Afslaan, in prijs verminderen*, TOEROEN HARGA. *Den prijs van iets verminderen, lager stellen*, NOEROENKEUN HARGANA. Vruchten *afslaan* met een stok of derg., NGĒPRAK. (k) Iemand het hoofd *afslaan*, MÒTONG. (p) *Afslaan, afdraaijen, op zijde afdraaijen*, van een voertuig, MÈNGKOL. (p)
- Afslingeren, afgooijen** (iets) *van zich*; een dier, dat zich bijv. op de hand heeft geplaatst, *door een krachtige schudding van de hand, half zijdelings, half benedenwaarts, er afschudden*, NGĒPÈSKEUN. (k)
- Afsluiten**, zie *Slot*.
- Afsluitingsteeken**, ergens gespannen, zooals op een weg, BALABAR. Iets, bijv. een weg, daarvan voorzien, NGABALABARAN.
- Afsmeecken** regen in den droogen tijd, met behulp van een fooverbede, het branden van wierook enz., NGAGAJOEH, ook NGAJOEH. Pass. DIAJOEH. Zie voorts bij *Gebed* en *Verzoeken*.
- Afsnijden**, MÒTONG. (p) *Afsnijden, afhakken, afhouwen, afkappen*, NEUKTEUK. (t) Iets zooals bijv. een rozestruik *in eens afsnijden* of *afkappen*, NILAS. (t) Zie ook nog *Afbijten* en *Wegsnijden*. Iets *schuin afsnijden* of *afhakken*, zooals men bijv. de koffijboomen bij het op stomp kappen doet, NJÒPAK ook NJÒGAK. (s)
- Afspannen** een buffelgespan, MĒJTATAN. (p)
- Afspoelen, wasschen** de handen of de voeten, MANJÒWAN. (b)
- Afspraak**, zie *Overeenkomst*.
- Afspreken**, BADAMI.
- Afspringen, niet doorgaan**, HANTEU TOELOES met HANTEU SIJOS b.
- Afstaan**, iemand iets, onder verplichting, dat hij er voor moet zorgen, maar met verlof het te gebruiken als was het zijn eigendom, NGAGADOEHAN.
- Afstammeling, afslammen van**, TOEROENAN wel met TĒDAK b.
- Afstand, verte**, DJAOEH.
- Afstappen**, zooals van een paard, *afstappen, uitstappen* zooals uit een rijtuig, TOEROEN met LOENGSOER b.
- Afsteken**, zie *Afouren*.
- Afstijgen**, zie *Afdalen*.
- Afstoffen**, NJAPOEWAN. (s)
- Afstraffen, kastijden** iemand, NJIKSA. (s)

Afstralen, een *straal afzenden* of *laten vallen* op iemand of iets, van zon of maan, een licht enz., NÒDJÒ. (t)

Afstroopen, zie *Villen*.

Afstuiven, zie *Afkomen*.

Aftappen een kawoengpalm, NJADAP. (s)

Afteekenen, NGAGAMBAR, ook NGAGAMBARKEUN.

Aftillen, een kind ergens van, NOEROENKEUN (t) met NGALOENGSOERKEUN b.

Aftrek of **debit hebben**, in den smaak vallen, *gewild zijn*, van een koopwaar, PAJÖE met PADJĚNG b. Ook LAKÖE. *Niet noemenswaardig gewild zijn, bijna geen aftrek vinden*, van koopwaren, DJOMBLÒ.

Aftrekken, een getal *verminderen* met een ander, NARAH. (t) *Aftrekken*, voor *trekken* aan den trekker van een geweer of pistool, NGADJAWIL. Zie ook *Trekker* en voorts *Inhouden*.

Aftroggelen, zie *Afzetten*.

Afvaardigen, NITAHAN (t) met NGADJOEROENGKEUN, b.n. en MIWARANGAN b. (p)

Afval, *vuilnis*, alles wat men bij elkaar *veegt* om het weg te werpen of te verbranden, ROENTAH.

Afvallen, van den navelstreng ook van een nagel, TJOEPLAK ook TJÒPLOK.

Afvallig, *afvallige, ongehoorzaam aan de bevelen van den profeet, verzaker van diens geboden*, MOERTAD.

Afvaren, *afzeilen*, BALAJAR.

Afvegen, *afdroogen* met een lap of derg, NJĚKA, (s) ook NJĚĚBĚT of NJĚĚBĚTAN. (s) *Afvegen*, *afwisschen* tranen of zweet, ook iets zooals

bijv. het water dat op de tafel werd gemorst, NJOESOET. (s)

Afvillen, zie *Villen*.

Afvijlen, zie *Vijl*.

Afvoeren, bijv. de koffij uit het gebergte naar de strandpakhuizen, MILIRKEUN. (p) Zie voorts bij *Stroomen*.

Afvorderen, zie *Eischen*.

Afvuren, *afsteken, afschieten, lossen*, een kanon of lontgeweer, NJOENDOET, (s) ook NJĚUNĚGEUT. (s) Een geweer of pistool, NGABEUKASAN.

Afwachten, zie *Wachten*.

Afwasschen iets dat bevuild werd, bijv. een bord, dat door een hond werd afgelikt, NJĚĚĚTOE.

Afwegen, NIMBANG.

Afwenden, *afkeeren* het hoofd, NGADĚĚĚK. Voor iemand *het hoofd afwenden, afkeeren*, omdat men hem niet zien wil, niet van hem wil weten, NGADĚĚĚKEUN. Zie voorts *Pareeren*.

Afweren, zie *Pareeren*.

Afwerken, NGANGGEUSKEUN. (ang)

Afwerking van lijnwaad zooals gebatikt, BĚBĚRAN. *Goed afgewerkt*, HADĚ BĚBĚBANANA. *Slecht afgewerkt*, GÒRĚNG BĚBĚBANANA.

Afwerpen, (zijn ruiter), van een paard gezegd, NGABAGRAGKEUN. Is de ruiter een aanzienlijke, dan bezigt men NGAGEUBISKEUN. — II. Een zaak, bijv. door te loochenen, dat men er last toe gaf, *van zich afwerpen*, NGĚPĚSKEUN. (k)

Afweten, zie *Weten*.

Afwezend, *afwezig, niet te huis, er niet zijn*, SOEWÖNG met SĚWĚNG b.

Afwijken van iets, *zich aan* iets, bijv. het gegeven model *niet houden*, NGAGÈSÈHAN. Zie ook *Overtreden* en *Verschillen*.

Afwijzen, afslaan, weigeren, NAMPIK. (t)

Afwisschen, zie *Afvegen*.

Afwisselen, GANTI of GĒNTI met GANTOS of GĒNTOS b. *Afwisselen, afwisseling brengen* in iets, GANTI GANTI met GĒNTOS GĒNTOS b. *Afwisselen, elkaár afwisselen, beurt om beurt, om en om*, SILIGĒNTI.

Afwrijven, zie *Schuren* en *Wrijven*.

Afzakken de rivier met een vaartug of vlot, MILIR.

Afzeilen, zie *Afstaren*.

Afzenden, NGIRIMKEUN (k) met NGINTOENKEUN b. (k)

Afzetten, beet nemen, NIPOE (t). *Geld afzetten* voor een tooverformulier of derg., NGAGIRINGSING. Iets iemand *afzetten, afstrogelen, afhandig maken, half gedwongen*, ook wel door een *afgedwongen ruiling, tegen iets van mindere waarde*, NJALIKONG; (tj) *geld of goed afstrogelen* van zijn (haar) echtgenoot *om na scheiding van te genieten*, NGOERAS. (k) — II. Een tak van een boom *afzetten*, NJANGKOK. (tj) — III. Een schuit of ander vaartuig *afzetten met den boom*, NĒMPONG. (t)

Afzetter, bedrieger, DJOEROE NGĒNTJOD. II. *Afzetter, tak of loot van een boom, dien men afzet*, TJANGKOK.

Afzichtelijk, MATAK GILA.

Afzitten, afstijgen, TOEROEN met LOENGSOER b.

Afzonderen, zie *Afscheiden*.

Afzonderlijk, ieder afzonderlijk, MASING MASING.

Afzuigen met de tong, iets, bijv. de vinger, waarin men zich prikte, NGALAMÒT.

Agaat, roode agaatsleen, ANGKIK.

Ager, zeker zeewier, AGĒR.

Agent, gemagtigde, gevolmagtigde, WAKIL.

Agurk, kleine komkommer, BONTÈNG of BONTÈNG LEUTIK.

Al! aww! als uitroep, afgeperst door pijn, ADOEH, ook wel DOEH.

Ajakkes, zie *Foei*.

Ajuin, BAWANG.

Akelig, verschrikkelijk, GEUEUMAN of AJA GEUEUMANANA.

Aker, wateremmer, TIMBA.

Akker, zie hiervoor *Rijstveld* en ook bij *Grond*. Voorts bij *Vak* van een SAWAH.

Akkerbouw, PAGAWĒJAN TANI met PADAMĒLAN TANI b.

Akte, AKTI. *Akte van bevestiging, die aan een dorpschoofd bij zijn optreden wordt uitgereikt*, PIAGĒM. *Akte van verheffing tot een aanzienlijk ambt en waarvan bij de installatie voorlezing wordt gedaan*, BIJANTARA.

Aktie, en ook een *aklie instellen*, zie *Zaak*.

Al, reeds, alreeds, bereids, ĒNGGEUS of GEUS met PARANTOS b. *Al*, in bijv. al schreijende, BAEI.

Alarmklok, zie *Signaalklok*.

Albino, DJALĒMA BOELĒ.

Aldaar, zie *Daar*.

Aldus, zie *Zoals dat*.

Aleer, zie *Alvorens*.

Alexaander, eigennaam, ISKANDĚR.

Algemeen, volgens *usantie*, *natuurlijk en niets bijzonders*, omdat het de regel is, DJAMAK. *Het is de algemeene regel, het is natuurlijk*, GEUS DJAMAKNA. *Algemeen bekend*, OETABA. Bevelen van de overheid, *door afkondiging, algemeen bekend maken*, NGOETABAKEUN. *Algemeen gebruikelijk*, OEMOEM. *Algemeen of allerwege plaats hebben* (op dit pas) van iets, bijv. van het snijden van de rijst, ÒBJAG.

Al heel mooi of al heel wel is het, dat, BABA BABA.

Alhier, zie *Hier*.

Alhoewel, zie *Ofschoon*.

Al is het, zie *Ofschoon*.

Alikruik, TOETOET.

Alle, *allen*, *alles*, KABÈH met SADAJA b. *Alle*, *allen*, SAKOER ook wel eens PADA met SAMI b. *Alle*, *allen zonder uitzondering*, SAKABÈH, ook KABÈH WALATBA. *Alle*, *alle soorten van*, *allerlei*, *al die*, *al de*, *al het*, SAGALA. *Alle*, *allen*, die tegenwoordig zijn (waren) of *alle*, *allen*, die van de zaak afweten of kunnen afweten, KABÈH SAKOER. *Alles* ook SANISKARA met SANISKANTĚN b. *Alles*, *groot en klein*, *zonder eenige uitzondering*, SAKOETOEKOETOE WALANG TAGA.

Alledaagsch, *cp alledaagsche wijze*, zie *Gewoon*.

Alleen, PRIBADI met NJALIBA b. *Alleen zijn*, NJÒRANGAN met NJALIBA b. Zie ook *Enkel*.

Alleenlijk, *enkel*, *alleen maar*, *slechts*, NGAN met AMING, AMOENG en ANGING ook MĚNG en HAMĚNG b. Mede PILAKADAB en NGAN OEKOER. Zie ook nog *Slechts*.

Allemaal te gelijk, *door elkaar*, van het spreken van velen, BĚTJÒK.

Alleman, *alle*, SARÈRĚJA.

Allengs, *zoetjes aan*, *van lieverlede*, *al met der tijd*, LAOEN LAOEN.

Allerheiligste (de), t. w. God, NOE MAHA SOETJI.

Allerhande, zie *Allerlei*.

Allerlei, *allerhande*, *allerlei soort*, ROEPA ROEPA met ROEPI ROEPI b. Zie ook bij *Soort*. *Allerlei*, *allerhande*, *zoodat er niets aan ontbreekt*, PĚPĚK.

Allerliefst, *mooi en aangenaam voor het oog*, LOETJOE.

Allerminst, *op zijn allerminst*, zie *Minst*.

Alleruitstekendste (de) in dapperheid, geleerdheid of wat ook, KĚKĚNTONGNA.

Allerwegen, *heinde en ver in het rond*, SAKOEBILING BOENGKING.

Alles, zie *Alle* en *Geheel*.

Alleszins, *in allen deele*, PISAN.

Alligt, zie *Welligt*.

Allooi, *gehalte*. *Van goed allooi*, ook *blijkbaar door de donkere kleur*, van goud, KÒLÒT. *Van slecht allooi*, *vermengd met zilver*, NGÒRA.

Al maar door en *al maar doorgaan met iets*, zie *Onophoudelijk*.

Almagt, *magt* van God, KOEDBAT.

Alom, DI MANA MANA.

Alombekend, *vermaard*, SÒHÒR of KASÒHÒR.

Aloë, NANAS WALANDA.

Alphabet, TJATJABAKAN.

Alreeds, zie *Al*.

Als, *indien, bijaldien, in geval dat*, ARI ook JÈN en LAMOEN zoo mede DI MANA. OEPAMA en OEPAMI zijn b. woorden. Voorts: *als, zoo, gesteld dat*: OEPAMA, SAOEPAMA of SOEPAMA met OEPAMI, SAOEPAMI of SOEPAMI zoomede SAOEPANTEN b. Ook nog: HOERBATING en HOERBATINA. *Als, bij wijze van*, TINA. Zie ook *Dan*.

Als gesneden uit dat van zijn vader of moeder, van iemands gelaat, TJÉPLÈS ook NJÉPLÈS.

Als het u belieft, zie *Komaan*.

Als maar, SOK MOEN.

Alsnu, zie *Nu*.

Alsof, het is alsof, evenals, KAWAS ook SIGA.

Als ook, als mede, SOEMAWÒNA.

Als te avond of te morgen, SING BATINA.

Als volgt, op deze wijze, KIJEU of KIJEU PÒKNA.

Altmet, zie *Misschien* en *Soms*.

Al te zeer, al te, zie *Zeer*.

Altijd, immer, voor altijd, levenslang, SALAWASNA met SALALAMINA of SALAMILAMINA b. *Altijd maar, altijd maar door*, zie *Steeds door*.

Aluin, TAWAS.

Alvorens, aleeer, SAMÈMÈH.

Alwaar, zie *Waar*.

Al wat, onverschillig wat, SING SING.

Alweder, zie Wederom.

Alwetend, voor wien niets bedekt of verborgen is,

van God gezegd: NOE HANTEU KAĀLANG KAĀLINGAN.

Alzoo, het is alzoo je (u) zegt; ja, ÈNJA met ÈNJAHOEN b. n. en SOEMOEHEN b. Zie ook *Zooals dat*.

Amandel, KANARI.

Ambacht, GAWÈ ook PAGAWÈJAN.

Ambachtsman, TOEKANG.

Ambar, AMBAR.

Ambassadeur, zie *Bode*.

Ambt, zie *Waardigheid*.

Ambtenaar, ANTÈNAR. Mede voor *ambtenaar, be- amble*, PANGKAT zoomede MÈNAK.

Ambtgenoot, collega, KANTJA.

Amen, amen. Op iets *amen* zeggen, iets *beamen*, NGAĀMINAN.

Amethyst, BATOE KOETJEOBOENG.

Amfloen, toebereide opium, heulsap, MADAT.

Amfloenpijp, PADOEDAN.

Amulet, zie *Talisman*.

Ananas, GANAS.

Ander, anders, verschillend; een ander, iets anders, LAIN ook LIJAN zoo mede SÈDJÈN, beide met SANÈS b. *Anders, een ander*, LAIN DEUI. *De ander* tegenover *de een*, zie bij *Een. Verschillen, een verschil opleveren*, bij berekeningen, NJÒTJÒD. *Heel anders, wèr anders*, LAIN DEUI. Zie ook bij *Vreemde*.

's **Anderdaags**, zie bij *Dag*.

Anderhalf, HIDJI SATÈNGAH ook KADOEWA SATÈNGAH.

- Andermaal**, SAKALI DEUI.
- Anders**, zie *Ander*. *Anders maken*, zie *Verschillen*.
Anders nooit, dat gebeurt anders nooit, SINARIJEUN of SISINARIJEUN.
- Angel** van een bij, wesp enz., PANJEUREUD. *Angel* en *voetangel*, BOERANG. Een dier bijv. een wild varken, *met behulp van of op een angel vangen*, NGABOERANGAN.
- Angst**, *vrees, beduchtheid*, KARISI, ook KASALĒMPANG en KASIJEUN. *Angst, ongerustheid* en zoo ook: *angstig, ongerust, bezorgd* in hart en gemoed, KĒTIR. *Vrees* met betrekking tot menschen ook KAGILA. *Met een doodelijken vrees bevangen*, KASIMA. Zie ook *Bang*.
- Angstig**, *beangst, bang, bezorgd, in den angst zitten*, BISI ook MARAS MIRIS. Iemand of een dier *angstig* of *bang maken*, zoodat hij (het) zich uit de voeten maakt, NGABIBIRA. *Angstig worden* of *zijn, door angst bekropen worden*, bijv. bij het zien van een diepte of wel dat men den te verrigten arbeid niet zal kunnen afkrijgen, HÒBĒJAM. Zie ook nog *Angst*.
- Anijs**, HADAS of HADĒS.
- Anker** van een vaarttuig, DJANGKAR. *Ankeren, voor anker komen*, LABOEH DJANGKAR ook BALABOEH. *Het anker winden*, TARIK DJANGKAR.
- Ankeren**, zie *Anker*.
- Ankerplaats**, zie *Reede*.
- Antwoord**, *het antwoorden*, DJAWAB ook TĒMBAL en WANGSOEL, beide met WALON b. Voor *antwoord* ook WANGSŌELAN met WALŌNAN b. *Antwoorden*, iemand, die iets zeide, een *antwoord geven*, NGADJAWAB en NĒMBAL zoomede NGAWANGSOEL met NGAWALON b. Iemand, die iets vraagt of roept, *antwoorden, antwoord geven*, NĒMBALAN met NGAWALON b. *Antwoord geven* in onbep. zin, TĒTĒMBALAN. *Antwoord* op een brief, BALĒSAN met WALŌNAN b.
- Antwoorden**, zie *Antwoord*.
- Apostel**, RASOEL.
- Apotheek**, TÒKÒ ÒBAT.
- Apotheker**, TOEKANG ÒBAT.
- Appeltje**, een, voor den dorst, KĒKĒRĒNIKAN ook PĒPĒRĒNIJAN.
- April**, APRIL.
- Arabie**, TANAH ARAB.
- Arabier**, OERANG ARAB.
- Arabisch**, ARAB.
- Arafat**, zekere heuvel, omstreeks zes uren ten noordoosten van Mekka gelegen, ARPAH.
- Arak**, een soort drank, ARAK.
- Arbeid**, zie *Werk*.
- Arbeiden**, zie *Werken*.
- Arbeidsloon**, zie *Loon*.
- Arbeidzaam**, *vlijtig, naarstig*, DAĒKAN, ook BĒJAKADAĒKNA. Zie ook *IJverig*. *Arbeidzaamheid* zie *IJver*.
- Architraaf**, PAMIKOEL.
- Arenpalm**, KAWOENG. *De vrucht van dien palm, in de schil*, TJAROELOEK. *Arenpalm, die afgetapt wordt*, SADAPAN. *Arenpalmsap*, LAHANG, en *tijdens het eerste gedeelte van het kookproces*: WĒDANG.

Arglistig, zie *Bedriegelijk*.

Argwaan, zie *Achterdocht*.

Aria, *liedje*, KAWIH.

Arm, LEUNGEUN met PANANGAN b. *Arm* of *mouw* van een kledingstuk; *arm* van een stoel, LEUNGEUN. Iemand *een arm geven, den arm slaan om den hals van* iemand, NGALÈNG. Gaan of staan *aan den arm* van iemand, die zijn arm gaf, DIKALÈNG. *Gearmd, arm in arm* loopen, PAKALÈNG KALÈNG, ook PAKAÈL.

Arm, *behoefdig, armoedig*, MISKIN, ook MALABAT, en MALOERAT. *Armelijk, armzalig, hulpbehoevend*, LAÏP. *Arm, dood arm, zoo arm als de mieren*, MOSKÈL ook MÒHÈHÈD. Zie ook *Versleten*.

Armband, GEULANG. *Zekere zwarte armbanden, die van Mekka worden aangebragt*, GEULANG BAHAR. *Armband om den bovenarm*, KĒLAT BAHOE.

Arme, OERANG MISKIN. *De arme, de armen*, NOE MISKIN.

Armelijk, zie *Arm*.

Armhuis, IMAH MISKIN.

Armoede, *armoedigheid*, KAMISKINAN, ook KAWALABATAN en KAWALOERATAN.

Armoedig, zie *Arm*.

Armslengte een, SAKÒDÒK.

Armzalig, zie *Arm*.

Arrest, ABÈS. *Arrest hebben of krijgen in de moskee*, tot boetedoening voor het verkeerd verrigten van een kerkelijke handeling, bijv. het slaan van den gebedstrom, ISTIBRA.

Arrestant, SAKITAN.

Arresteeren, *oppakken, aanhouden, in hechtenis nemen* iemand, NJĒKĒL met NJĒPĒNG b. (tj) Zie ook *Vatten*.

Arrowroot, SAGOE.

Artikel, zie *Hoofdstuk* en *Zaak*. *Artikelen, diverse artikelen*, zie *Goed*.

Arts, inlandsche, man of vrouw, DOEKOEN. *Vrouwelijke arts*, PARADJI.

Artsenij, zie *Geneesmiddel*.

As van een rijtuig, AS. *As* van een buffelkar, INDJĒN.

Asa foetida, *duivelsdrek*, INGGOE.

Asch, LĒBOE. *De asch aan of van een sigaar*, TJALADAH, ook SĒKAR.

Aschkleur, *aschkleurig, grijs, van een kip*, KOELAWOE.

Ashwater, TJILĒBOE.

Aspergie, PĒRSI.

Assessor, *bijzitter* van een regterlijk ambtenaar of van een voornaam geestelijke, die een straf mag opleggen, RÈNGBÈNGAN, ook ASISOB.

Assistent resident, ASSISTÈN of ASSISTÈN RĒSIDÈN.

Asthma, *aamborstig, aamborstig zijn*, MĒNGI met AMPĒG b.

Astroloog, zie *Sterrekundige*.

Attent, zie *Voorzigtig*.

Attest, zie *Getuigschrift*.

Augustus, AGOESTOES.

Australie, OESTRALIJA.

Auw, uitroep, zie *Ai*.

Averij, *haverij*, KAROEKSAKAN met KABISAKAN b.

Avond, SÒRÈ. 's *Avonds*, TIPEUTING, ook SÒRÈ.

Gister avond, TADI PEUTING ook TADI TI PEUTING. *Laat in den avond*, SÒRÈ SÒRÈ.

Morgen avond, SÒRÈ ISOEK of SÒRÈ ISOEKAN.

Het vallen van den avond, avondschemering, avond, BOERIT. *Door het donker of den avond overvallen worden*, KABOERITAN. *Avond, nacht*, maar altijd met bijvoeging van de naam van den volgenden dag, MALÈM. Bijv. *zaterdag-avond, zaterdagnacht*, MALÈM AHAD. Zie ook nog *Nacht*.

Avondschemering, zie onder *Avond*.

Avondrood, LAJOENG. *Buiten zijn of kuijeren op den tijd dat het avondrood zich vertoont*, NGALAJOENG.

Avondster, BÈNTANG PANJAMPALAN BADAQ.

Avontuur, *avonturen*, zie *Wedervaren*. *Op avontuur gaan naar een vreemde plaats*, NGOEMBARA. (oem)

Avondwolken, INDOENG PEUTING.

Azie, ASIA.

Azijn, TJOEKA.

Azijnflesch, WADAH TJOEKA of BÒTÒL TJOEKA.

Azuur, *hemelsblauw*, BOROE LANGIT, ook PAOEL.

B.

Baak, zie *Baken*.

Baal, KAROENG; VOOR RIJST: KAMPIL.

Baan, zie *Weg*.

Baar, zie *Golf*.

Baard, *kinbaard*, DJANGGÒT. *Die hebben*, DJANGGÒTAN.

Baardscheerder, *barbier*, TOEKANG TJOEKOEB.

Baardtangentje, TJATOET.

Baargeld, *klinkende munt*, OEWANG KÈNTJRENG.

Baarmoeder, PIANAKAN.

Baas, zie *Patroon*.

Baat, zie *Nut* en *Voordeel*.

Baatje, *buisje, jakje*, BADIOE met RAKSOEKAN ook wel KAWAJ b. Een dorpswoord is RÈBIG. *Kort baatje of buisje met zeer korte mouwen en*

zonder kraag, KOETOENG ook BADIOE KOETOENG.

Korte mannen kabaai, BADIOE SANGSANG.

Baatje, zooals de Javaansche vrouwen dragen,

BADIOE KOEROENG. *Baatje met lange mouwen*

en lapellen, BADIOE TAKWA met RAKSOEKAN

TAKWA b. *Met een baatje aan*, DIBADIOE. *Geen*

baatje aan hebben, NGALOEJAJ ook NGABOELIGIB

of BOELIGIB. *Iemand een baatje aantrekken*,

NGABADJOEWAN.

Baatzuchtig, zie *Inhalig*.

Babbelaar, *een — zijn, een babbelkous zijn, zijn*

mond niet kunnen houden, ATEUL BIWIE; ook:

BIWIE NJIROE ROMBÈNGEUN.

Babbelen, *zijn mond roeren, gebabel*, TJÈKTJOK

ook GÈROEH.

Bad, *badkamer*, PANGMANDIJAN met PANGSTRAMAN b.

Badplaats in een rivier, TAMPIJAN.

Baden, *zich baden*, MANDI met SIRAM b. Iemand *een bad geven, baden*, NGAMANDIAN met NJÈBOR b. (tj) *In zijn bloed baden*, MANDI GËTIH. *Zich baden in, overvloedig voorzien zijn* van iets, bijv. bĕrĕkat, gezegd van de vrouw van een priester in den tijd, dat er veel offermalen worden gegeven, LOEBAK LIBOEK.

Badkamer, zie *Bad*.

Badwater, TJAI MANDI.

Bagage, BARANG BARANG. Zie ook bij *Mand*.

Bajonnet, SANGKOE. Ook BADJĚNDIT.

Bak, *mand, zak, doos, kist*, enz., in het algemeen *alles, waar iets wordt ingedaan*, WADAH. *Houten bak, waarin de gestoomde rijst wordt omgeroerd*, DOELANG.

Baken, *baak* zooals men bijv. bezigt bij het uitbakenen van een weg, TJIRI ook SOERAPOENG. Een weg *uitbakenen*, NJOERAPOĚNGAN.

Baker, zie *Vroederrouw*.

Bakeren in 't zand, *zich*, van een kip of derg. NGOEPOEK.

Bakje, van hout, in vakjes afgedeeld en langwerpig vierkant, *voor de ingrediënten van den sirihrui*m, KĒTAK. Zie ook *Nap*.

Bakkebaarden, GĒDĚG. *Bakkebaarden hebben*, GĒDĚGAN.

Bakken, zie *Braden*.

Bakker, *broodbakker*, TOEKANG RĒTI.

Baksteen, BATA.

Bal, *billardbal*, BĒLA.

Bal, *danspartij*, BALA (Mal.).

Balans van een weegschaal, WATANG.

Baldadig, HEUREUJ.

Balg, als plat of schimpend woord voor buik van een mensch, GĚGĚMBOENG.

Bali, eigenn. en *Balinesesch*, BALI.

Balk, zijnde een gevelden boom, nog slechts ruw tot een vierkanten balk bekap, BALĒK.

Ballade, PANTOEN.

Ballen (de hand), NGEUPEULKEUN. *Gebald zijn*, van de hand; en ook iets *in de gebalde of gesloten hand houden*, NGEUPEUL. (k) Zie ook *Zaadballen*.

Ballingsoord, *plaats van ballingschap*, PANGBOEWANĚGAN.

Baloorig, POESING, ook, maar bep. i. d. z. van *misnoegd, gemelijk*, MOERANG MARĚNG.

Balustrade, PANĚL.

Balzak (de), KANDJOET KONTĒL, met RARANĚGAN als een fatsoenlijke benaming.

Bamboe, *bamboeriet*, AWI. *De eetbare jonge spruitjes van bamboe*, IWOENG. *Bamboespruitjes, in water of modder tot rot worden toe geweekt*, om vervolgens te worden gegeten, KOEJOEK.

Bamboe lat, *bamboe latten van gespleten bamboe*, zooals bijv. voor een gevlochten heining worden gebruikt, WILAH.

Bamboezen koker tot watervat (kleine), KĚLĚ. Zie ook *Watervat*.

Bamboestoel, ROEJOEK AWI.

Banaan, *pisang*, TJAŒ.

Band, *hoepel*, SIMPAJ ook BĚNGKĚR. *IJzeren band of hoepel*, SIMPAJ (BĚNGKĚR) BEUSI. Iets *van een band of hoepel voorzien*, NJIMPAJ. *Band*

van een boek ook *boekdeel*, DJILID. *Band aan het juk bevestigd en te zamen daarmee tot haam dienend* van een buffel, SAWĒD. *Banden* iemands, *dat, waarmee iemand gebonden is*, BEUNGKEUTNA. Zie voorts *Lint* en *Touw*.

Bandiet, BARANDAL ook KARAMAN.

Bandoeng, *Bandong*, eigenn. BANDOENG.

Banen, zie *Openkappen*.

Bang, *beangst, bang zijn, vreezen, duchten, angstig* of *bang zijn* voor iemand of iets, SIJEUN. Iemand of iets (een bep. pers. of zaak) *vreezen*, MIKASIJEUN. Iemand *bang* of *angstig maken* of *zoeken te maken*, NJINGSIJEUNAN. (s) Zie ook nog *Angstig*.

Banier, zie *Vlag*.

Bank, breede, van bamboe gemaakt, om op te zitten of te slapen, SALON. *Bank, rustbank, canapé*, BANKOE.

Bankbiljet, zie *Geld*.

Banket, BANKĒT of KOEWĒH BANKĒT.

Bannen, *van zich doen*, iets, zooals de hartstogtelijke begeerte tot iets, NGABASMI.

Bantam, eigenn. BANTĒN.

Bar, *onvriendelijk in het spreken*, KĒRĒNG.

Barak, *caserne*, TANGSI.

Barbler, zie *Baardscheerder*.

Bard, TOEKANG PANTOEN.

Baren, *bevallen*, een kind of kinderen *baren*, NGADJOEROE met NGÒWÒ (b) en BABAR b.

Barmhartig, *genadig, mededoogend* van God, RAHMAN ook RAHIM.

Barmhartigheid, *genade* van God, RAHMAT. Zie voorts *Medelijden*.

Barsch, *hard*, BĒNGĪS ook SĒROE. *Een barsch uiterlijk hebben, er uitzien of men niemand en niets vreest*, BOEDI AMPRÒTAN.

Barst, *berst, naad*; ook: *met een barst zijn, gebarsten*, van aardewerk, porcelein en derg. *Naden, scheuren of barsten gekregen hebben, als begin van splijten*, BĒNTAR.

Barsten, *bersten, splijten, zich in tweeën scheiden, gespleten, gebarsten*, BEULAH. *Barsten, gebarsten*, van vruchten aan den boom, BĒTÈ. *Gebarsten, van onderen met diepe barsten zijn, van de voeten*, BĒBĒLAKEUN. *Barsten, openscheuren*, bijv. van een mouw, ook van een zak, als men dien te vol gestopt heeft, BĒTOES. Iets, zooals hout of bamboe, *kloven, splijten*, MEULAH. *Barsten met een slag, knappen, springen*, bijv. van kastanjes in het vuur, BITOE.

Bast van een boom of struik, KOELIT. *Bast, schors van een boom, boomschors*, echter niet van den pisang, PAPAGAN. Zie ook *Schil*.

Basta, *genoeg, afgedaan*, ĒNGGEUS.

Batavia, ook *Bataviaasch*, BATAWI.

Baten, zie *Nut*.

Batikken, *lijnwaad*, bestemd voor kleedjes enz., *beschilderen*, NGABATIK. *Gebatikt, beschilderd*, ook *dergelijke kleedjes*, in het algemeen *dergelijk lijnwaad*, BATIK.

Batonneeren, OEDJOENGAN.

Bazin, zie *Patroon*.

Bazuin, *die op den opstandingsdag zal worden geblazen*, SANGKAKALA. *Trompet*, zie aldaar.

Beambte, zie *Ambtenaar*.

Beamen iets, ook iemands woorden, MAJOESAN. (P)

Beangst, zie *Angstig*.

Beantwoorden, een brief, MALĚS, ook NGABALĚS met NGAWALON b.

Bearbeiden, *bewerken, omwerken*, grond, NGÒTJĚK, (k) ook NGÒMÈ. (o) Een sawah *bewerken, de sawah of de sawahs bewerken*, NJAMBOET. (s) Een sawah *voor de eerste maal bewerken*, NGAWALADJAR, ook NGABALADAH. Een sawah *voor de eerste maal bewerken*, waarna die gereed zal zijn om te worden beplant, NGANGLĚR. (ang) De tweede bewerking tot beplanting in het verloop van 12 maanden, waarvan slechts sprake kan zijn in streken, waar overvloedig levend water is, MALIK DJARAMI. Een kĕbon bewerken met den patjoel, voor de eerste maal, MĚNTJOEG. (P) Als voren, om dien vervolgens te gaan beplanten, NĚBAL. (t) Hout *bearbeiden, bewerken met den bijl*, MAPAS. (P) Iets zooals bijv. een woordenboek bewerken, MÒLAH. (p)

Bebloed, zie *Bloed*.

Beboeten, *in de boete slaan* iemand, NGADĚNGDA.

Bĕbouwen met een huis, een stuk grond, NGIMAHAN (i) met NGABOEMIAN b. *Den grond bebouwen, landbouwen*, (njawah, ngahoema of ngĕbon), MAKAJA ook MÒLAH.

Bed, zie *Slaapplaats*.

Bed, *perk*, PĚTAK ook PĚTAKAN.

Bedaagd, zie *Oud*.

Bedaard, *zacht, bezadigd*, SARĚH ook SABAR. *Eenigzins bedaard, beginnen te bedaren*, van den wind, ook van iemands gemoed, LĚMPĚR. Zie ook *Gestild* en *Rustig*.

Bedachtzaam, zie *Voorzigtig*.

Bedanken, *danken, dankzeggen*, NOEHOEN.

Bedauwd, KAĬBOENAN.

Beddelaken, zie *Sprei*.

Bedding van een rivier, *rivierbed*, WAHANĜAN ook DASAR.

Bede, zie *Verzoek*.

Bedeesd, verlegen. Zie *Beschaamd*.

Bedekken, zie *Bedekt*.

Bedekt, of *toegedekt, in dier voege dat het geheel aan het gezicht is onttrokken*, KARIMBOENAN, KALIPOETAN ook BOENI. Iets *zóó bedekken, of toedekken met iets zooals bijv. een zakdoek*, NGAROENKOEPAAN. Iets, bijv. een glas met een bord, met de hand, of wat ook *bedekken*, NOETOEP. (t) Iets *bedekt, of dicht houden*, NOETOEPAN. De oogen bijv. om iemand of iets niet te zien, *bedekken met de handen*, ook *bedekken* met iets, zooals een zakdoek of derg., MEUNGPEUN. (P) *Bedekt zijn met zweet*, LOEOT LĚĚT. *Bedekt, besmeerd, vol, volzitten* met modder, zweet, bloed, olie, wijn enz., LÒKÒT ook BÒBÒLÒKÒT.

Bedelaar, KĚKĚRĚ, ook TOEKANG MOESAPIR en AHLI MĚNTA.

Bedelen, BĚRMAĚN of BARAMAĚN, ook MOESAPIR en NGADJALOEK en MĚNTA MĚNTA. Zie ook *Gebed*.

Bedenkelijk, zie *Ernstig*.

Bedenken, zie *Denken*.

Bederf, *rottend*, BOEROEK.

Bedevaart, *ter, gaan naar een gewijde plaats, bijv. een heilig graf, om daar gebeden op te zen-*

den, bijv. ter verkrijging van iets, MOEN-DJOENG. Ook DJIJARAH. Zie ook *Bezoek*.

Bedevaartganger, *bedevaartgangster* (naar Arabië), HADJI.

Bedeplaats, PAMOENDJOENGAN.

Bederven, een kind, *door het in alles den zin te geven en te zwak te zijn als het iets misdoet*, NGAWÒWÒJ. Zie ook *Bedorven*, *Beschadigd*, *Verwend* en *Zuur worden*.

Bedgordijn, KOELAMBOE.

Bediende, BOEDAK, BOEDJANG, ook BATOER met RÈNTJANG b. *Huisbediende*, DJÒNGÒS. *Mannelijke bediende*, BOEDAK LALAKI. *Vrouwelijke bediende*, EUSI IMAH. *Vrouwelijke keukenbediende*, EUSI PAWON. *Mannelijke helper om bij een feest de gasten te bedienen*, KABAJAN. *Knecht voor rijstbouw op een sawah*, PANJAWAH met PANJÈRANG b.

Bedienen, *aan tafel iemand*, ook iemand *bedienen*, zooals bijv. de knecht van den metselaar zijn baas bedient, NGALALAJANAN. *Zich van iemand of iets bedienen*, MAKÈ (p) met NGANGGÒ b. Een *koopman bedienen*, van de *verlangde waar geven*, NGALADANGAN.

Bediening, zie *Rang*.

Beding, zie *Voorwaarde*.

Bedingen, iemand een *verplichting opleggen*, NGADJANGDJIAN.

Bedoelen, *woestijnbewoner*, BADWI of BADOEWI.

Bedoelen, *beoogen*, NGARAH (a) ook MALAR. (p) *Be-doelende*, *beoogende*, PAMBRIH.

Bedoeling, *oogmerk*, *inzigt*, *doel*, *oogwit*, *oogmerk*,

meening, PANĠARAH ook PAMBRIH, zoomede SĒDJA, PANĒDJA en PASĒDJAĀN. Een minder hoffelijk woord is nog AGAHAN. *Wat iemand bedoelt*, *voorheeft*, *zegt* of *heeft te zeggen*, MAKSOED. *Bedoeling* van een fabel of vertelling, tot leering, IBARAT. Zie ook *Plan* en *Beteekenis*.

Bedorven, ook *bederven*; *verrot*, *vergaan*, BOEROEK. *Bedorven*, *verslagen*, *verschaald*, *nuf*, van inkt, azijn enz., LAĀS. Zie ook *Bederven*.

Bedotten, *foppen*, *beethebben* iemand, zooals door anders te spreken als men inderdaad meent, zich anders voor te doen als men is, MALSOE. (p) Zie ook *Beetnemen*.

Bedrag, zie *Veel*.

Bedragen, *beloopen*, AJA. *Bedragen* van de vruchten aan een boom, bijv. honderden, MOEWAT.

Bedreigen, zie *Dreigen*.

Bedremmeld, *bedeesd*, ÈRA ook ISIN, beide met LINGSĒM b. *Bedremmeld*, *niets meer te vertellen hebben*, LATAM LÈTÈM.

Bedreven, handig, PINTĒR. *Bedreven*, *bekwaam in zijn vak*, MAHIR. *Bedreven*, *ervaren in het weven*, SANGKIR.

Bedriegelijk, *arglistig*, *er op uit zijn om te bedriegen*, PĒLIT.

Bedriegen, *misleiden*, *arglistig beetnemen*, MĒLITAN; (p) door uiterlijk of voorkomen, NJÒLÒNG BADE. Zie ook *Bedrog*.

Bedrijf, zie *Gedrag* en *Werk*.

Bedrijven, *doen*, *plegen*, *verrigten*, NJÒRANG met NJĒRANG b. (s)

Bedroefd, SOESAH met SĒSAH b. Zie ook *Kommer*.

Bedroeven, NJOESAHKEUN met NJĒSAHKEUN b. (s)

Bedroevend, MATAK NALANGSA.

Bedrog, ook *bedrog plegen*, TJIDRA.

Bedrukt, van het gelaat of uiterlijk, ALOEM. *Bedrukt neêrsitten*, NGADJĒLĒNGOET ook NGOE-
LOEWOET en MĒLĒNGOEK.

Bedruktheid, zie *Kommer*.

Bedruppelen, zie *Druppel*.

Beducht, *bezorgd, ongerust, zich — maken*, RĒMPAN
ook KAWATIR, dit laatste met KAWATOS b.

Beduchtheid, *ongerustheid, bezorgdheid*, KARĒMPAN
ook KAĒNGGIS en KAMĒLANG, zoomede KAWA-
TIR, dit laatste met KAWATOS b. *Bedrukt er
uitzien*, MĒSOEM.

Beduiden, *aanwijzen*, NGALAMATAN. (a)

Bedwang, PAKSA.

Bedwelmd, zie *Misselijk*.

Bedwelmen, door het ingeven van fĳngestampte
koetjoeboengpitten, NGOETJUEBOENG. (k)

Bedwingen, *intoomen*, een begeerte of lust, MARĒ-
KĒTKEUN. (p) *Zich bedwingen, zich geweld aan-
doen*, NAHANKEUN MANĒH. (t)

Beëdiggen, zie *Eed*.

Beek, zie *Stroom*.

Beeld van iemand of iets in een spiegel of in het
water, KALANGKANG. Teruggekaatst beeld van
een mensch in iemands oog, BOEBOEDAKAN.
Beeld, pop, GĒLĒK. Zie ook *Gelijkenis*.

Beeldhouwen, NGOEKIR. (oe)

Beeltonis, zie *Afbeelding*.

Been, *gebeente, beenderen, knok*, TOELANG. *Been-*

derig geworden, van iemand die lang is en
vroeger gezet was, RANGKĒJANG.

Been, *lichaamsdeel*, zie *Voet*.

Beenderig, zie *Been*.

Beer, het dier van dien naam, BAROEWANG.

Beest, zie *Dier*.

Beestenstal, KANDANG ook PAKANDANGAN.

Beetgenomen zijn, *zich leelijk vergist hebben*, zie
Beetnemen.

Beethobben, zie *Bedotten*.

Beetje, *een beetje, een weinig*, SAEUTIK. *Zoo hier
en daar van een beetje, van dit een beetje en
van dat een beetje*, SAOETAK SAEUTIK.

Beetnemen, *verschalken, misleiden*, NGAKAL (a) ook
NGARINAH. (k) *Beetgenomen zijn*, bij het
koop van iets, NGADJĒBLĒS, *beetgenomen
zijn, zich leelijk vergist hebben*, KABĒLĒDĒDĒG.

Beetpakken, zie *Grijpen*.

Befaamd, zie *Bekend*.

Begaan, zie *Doen*.

Begaan, *betreden, bewandelen, gaan, rijden over* een
weg, *gaan door* een bosch, *op of over* iets,
NGAMBAH, (am) ook NJĒRANG met NJĒRANG b. (s)
Begaan, een fout, MEUNANG SALAH. *Begaan zijn*
met iemand of iets, *medelijden of deernis
hebben* met iemand of iets, NJAĒH ook MI-
KAĒSIH.

Begeeren, zie *Verlangen*.

Begeerte, zie onder *Verlangen* en zie ook *Drift*.

Begeerig, *belust, haken, hunkerken, tuk zijn*, KABITA.
Iemand door iets *begeerig, tuk maken*, NGA-
BIBITA. *Begeerig, alles wat men ziet, onver-*

schillig wat, *verlangen te hebben en er om vragen*, TJARÈRAMAN.

Begeerlijk, ARAHEUN.

Begeleiden, *vergezellen tot eerbewijs of tot staatsie*, NGIRING. (i) Een of meer personen *begeleiden*, *convoyeeren*, NGIRINGKEUN. Iemand *begeleiden* ook NGIRING NGIRING. Verg. bij *Geleiden*. *Begeleiden*, *accompagneeren* iemand, die bijv. danst, *met muziekinstrumenten*, NABEUHKEUN. (t)

Begenadigen, zie *Vergiffenis* en *Ontfermen*.

Begeven, zich, naar iemand, om hem te bezoeken, hem te ontmoeten, NGANDJANG. Pass. DI-ANDJANGĀN. Is de bezoeker de meerdere in rang of een aanzienlijke, dan behoort men TJALIK of LINGGIH te bezigen.

Begieten, *besproeijen* iets zooals den weg, de wielen van een rijtuig enz., ook planten en bloemen *begieten*, die *water geven*, NJÈBÈR. (tj) Id. een aanplant, NGAGÒDOR KOE TJAI. Planten *te dikwijls begieten*, *te veel water geven*, NGAGÒBJÒG. Iets *met kokend water begieten* of *daarin dompelen*, bijv. de geslagte kip om de veeren gemakkelijk te verwijderen, NGALÈDB. Op iets, bijv. een vuur, dat men wil uitdooven, *een stroom of gulp water gieten*, NGABANDJOER.

Begiftigen, NGAGANDJAB.

Begin, aanvang, aanleiding, AWIT met POERWA b. *Begin, aanvang*, ook WIWITAN, BOEBOEKAN AWAL en MIMITI. Van een brief, WIJOS. Van het begin tot het einde, TI AWAL NÈPI KA AHIR. Van den beginne af aan tot nu toe, TI MOELA MOELANA NEPI KA AJEUNA. *Van den beginne aan*, TI BAHEULA. *In den beginne, aanvankelijk*,

MIMITINA. Zie ook *Oorsprong*. *Beginnen er te komen*, van een vruchtsoort; *begonnen zijn met de rijst ergens te snijden* (diboewat), zoodat het nog niet algemeen geschiedt, PATJAL.

Beginnen, een begin maken met iets, MITÈMBÈJAN ook NGAMIMITIJAN. *Een begin maken, aanvangen*, ook MIMITI. Van een brief, HAWIJOS. Van een feest ook BRÈG.

Begluren, zie *Gluren*.

Begoocheld, zie *Verblind*.

Begraafplaats, *kerkhof*, ASTANA OOK PASARÈJAN.

Begraven, ter aarde bestellen iemand, een lijk *aan de aarde toevertrouwen*, NGAROEWANG en NGOEBOER. (k) Mooijer woorden zijn NGOERÈBKEUN (k) en NGALOEWAT. Iets *begraven, onder den grond stoppen*, NGAROEWANG OOK MÈNDÈM. (p) *Iets dat in den grond is begraven*, bijv. een begraven schat, PÈPÈNDÈMAN.

Begrijpelijk, duidelijk, TÈRANG OOK TRANG. *Zeer begrijpelijk zijn, bevattelijk*, van iemand gezegd, TIMOEWAN.

Begrijpen, verstaan, bevatten, de meening of beteekenis van iets vatten, begrip hebben van iets, bij iets kunnen, NGAERTI OF NGAHARTI met NGARTOS OF NGAHARTOS b.; voorts SOERTI en TIMOE. Nog heeft men voor: *begrijpen, verstaan* de deftige woorden, MAPHOEM zoomede PAHAM en voor *begrepen, verstaan*, KAMAPHOEM zoomede KAPAHAM. *Niet vaardig zijn in het begrijpen of vatten* TJOEPÈT PIKIB. *Ik begrijp het nog niet goed, het is mij nog niet duidelijk*, ook TATJAN TÈRANG.

Begrip, zie *Beteekenis, Verstand* en ook nog *Begrijpen*.

Begroeten, *groeten*, iemand *zijn eerbiedigen groet brengen*, *eerbiedig begroeten*, (op inl. wijze), NGOENDJOENGAN. (oen) Daarnevens of als minder mooi woord: SASALAMAN. Dit laatste ook: *een groet wisselen* met iemand, *elkander groeten*, of *begroeten* (op inl. wijze), bij komen of gaan. *Begroeten met de woorden: Vrede zij U of Vrede zij ulieden*, OELOEK SALAM.

Begroeten, zie *Aanslaan*.

Begunstigen, NGAGANDJAR.

Behagelijk, NGEUNAH ook DJEUNG KASĒNANGAN.

Behagen, *believen*, *gevallen* iets te doen, bijv. iets te ontvangen, SOEKA. *Behagen of groot behagen hebben*, *ingenomen of zeer ingenomen zijn*, *veel op hebben met* iemand of iets (een bep. pers. of bep. zaak), MIKARĒSĒP. Zie ook *Willen*. *Behagen*, *lust* ook iemands *liefhebberij*, KARĒSĒP en KARĒSĒPAN.

Behaagziek, *altijd er op uit zijn om conquētes te maken*, BĒBĒRĒG.

Behaard, *met haar bedekt*, BOELOEWAN. Van de schaamdeelen, BÒÐKAN.

Behalen, zie *Verkrijgen*.

Behalve, *behoudens*, *uitgezonderd*, *uitgenomen*, *tenzij*, KADJABA met KADJAWI ook KALINTANG b. *Behalve die*, *behalve dat*, SADJABA TIDINJA.

Behandelen, *verrigten*, *doen*, MIGAWÈ met MIDAMÈL b. (p) *Behandelen*, *bejegenen als*, NGAOKE (a) met NGANGKĒN b. (ang)

Behangen, zie *Hangen*.

Behangsel van een ledikant, zie *Gordijn*. *Behangsel*, *zijnde een draperie*, *veelal van sits*, *waarmee de meer vermogende inlander veelal de binnenwanden van zijn woning behangt*, KASANG.

Behartigen iets, NĒMĒNAN. (t)

Beheeren, *zorgen voor iets*, NGADJAGA met NGADJAGI b. *Beheeren*, *beheerschen* zie *Besturen*.

Beheerder, zie *Administrateur*.

Beheerschen, zie *Besturen*.

Behelpen zich, met iets, NGALOEMAJANKEUN.

Behelzen, *luiden* van een brief, OENI met OĒNGĒL b.

Behendig, zie *Flug*.

Behoeden, zie *Beschermen*.

Behoedmiddel, zie *Talisman*.

Behoedzaam, zie *Voorzigtig*.

Behoefte, zie *Gebrek*. *Zijn behoefte doen*, zie *Kakken*.

Behoefstig, zie *Arm*. *Behoefstig persoon*, *die geacht wordt tot den geestelijken stand te behooren*, PAKIR.

Behoeven, zie *Behooren*, *Gebrek* en *Noodzakelijk*. *Niet behoeven* zie aldaar en ook *Onnoodig*.

Behooren, *behoeven* of *moeten* iets zijn of doen; *behooren te geschieden*, gezegd van iets; ook *behooren te hebben* of *te bezitten*, als voren gezegd van iets, KOEDOE met KĒDAH b. *Behooren* of *ressortteeren onder*, KAASOEP met KALĒBĒT b. *Het behoort* of *moet volstrekt*, *het is absoluut noodig*, HANTEU MEUNANG HANTEU. Zie ook *Verdienen* en *Voegzaam*.

Behoorlijk, *billijk*, BĒNĒR met LĒRĒS b. Zie ook *Voegzaam*.

Behouden, *ongedeerd*, *zonder ongeval* of *onheil*, SALAMĒT. *Behoud*, *behoudenis*, *witredding*, nevens SALAMĒT ook KASALAMĒTAN. Iemand

behouden, uitredding geven, van God gezegd,
NJALAMĒTKEUN.

Behoudens, zie *Behalve*.

Behulpzaam zijn, zie *Hulp* en ook *Gedienstig*.

Behuwdbroeder, *behuwdzuster*, IPAR.

Behuwdzuster, zie *Behuwdbroeder*.

Beide, *alle beide*, DOEWANANA. *Beide te zamen, met zijn beiden*, DOEWAĀN. *Voor beide* ook soms PADA met SAMI b. ook wel SAMA SAMA met SAMI SAMI b. *Beide..... en zie En..... en*.

Beitel, TATAH.

Beitelwerk, TATAHAN.

Bijveren, zie *IJverig*.

Bejaard, zie *Oud*.

Bejammeren, *betreuren, beklagen*, HANDJAKAL.

Bek van een beest, SOENGOET ook BANGOES. *Bek, snavel* van een vogel, ook *bek* van een schildpad, PAMATOEK. Zie ook *Snater*.

Bek af, op, NJAH² ook RIPOEH.

Bekend, *bekend zijn* met iemand of iets, ook: ergens *bekend zijn*, NJAH⁰ met OENINGA b. n. en TINGALLI (op Tjiandjoer: WĒROEH) b. *Bekend zijn, in wetenschap zijn* met iets ook NANĠEN. *Bekend zijn* met iemand, door dat men hem kent, WAWOEH. *Bekend* van een plaats, wat aangaat de ligging, SIDIK. *Bekend, alombekend, beroemd, befaamd*, KONGAS ook MASHOER. *Algemeen bekend*, MOETABAR. Iets *overal bekend maken*, NGAMOETABARKEUN en NGIKBARKEUN. (ik) Zie ook bij *Genoemd worden* en *Zeker*.

Bekende, *kennis*, KAWAWOEH ook KAWAWOEHAN.

Kennis aanknoopen, zich aansluiten bij iemand
NGAWAWOEHAN.

Bekendmaken, zie *Bekend* en ook *Bekken*.

Bekennen, *belijden, erkennen*, NGAKOE (a) met NGANGKĒN b. (ang) *Erkennen, belijden* ook TARIMA, NARIMA of TOEMARIMA met ROEMAOS b. *Duidelijk* of *volmondig bekenen, een volmondige bekentenis afleggen*, TRANG NGAKOE. Zie ook *Gemeenschap hebben*.

Bekijken, *bezien, bezigtigen, beschouwen*, NGILIKAN (i) met NINGALLIAN b., (t) ook NJIĠKAN. (tj) Iets bijv. de verschillende zaken, die men kocht, *stuk voor stuk bekijken*, NĒTĒK. (t) Iets *goed bekijken*, iemand *goed bekijken, eens goed aankijken*, om te zien of men zich herinneren kan wie het is, NĒĠSKEUN. (t)

Bekijven, zie *Beknorren*.

Bekken, zooals wel hier en daar door den omroeper wordt gebruikt, GĒMBRĒNG, ook BĒNDĒ. Iets *bij bekkenslag bekend maken*, NGABĒNDEKEUN.

Bekkeneel, TANGKOERAK.

Beklaagde, zie *Aanklagen*.

Beklagen, zie *Bejammeren*.

Beklauteren, zie *Klimmen*.

Bekleeden een lijk, NGOELĒSAN. (oe) *Bekleeden* een rang, DJADI ook DJOEMĒNĠNG (dit laatste met betrekking tot hooggeplaatste personen).

Bekleeding, zie *Bekleeden*.

Bekleedsel, *bekleeding*, in den vorm van een zakvormig overtrek voor iets, SABOENG. *Bekleedsel, bekleeding aan den klapperboom*, waarvan

men wel zakken maakt, KÒLÒKÒP. *Bekleedsel, voering*, LAPIS. Zie ook *Beslag*.

Beklemd in de ademhaling, EUN̄GNGAP ook AREUN̄GNAP.

Beklemd, *benuwd* van hart of gemoed, SOEMPĚG.

Beklimmen, zie *Klimmen*.

Beknopt, *zonder omhaal, met zoo weinig mogelijk woorden*, RINGKĚS. *Beknopt zijn* bij het schrijven van een brief of dergelijke; *zich bekorten*, NGABINKĚSKEUN ÒMONGAN.

Beknorren, *bekijken, berispen, kapittelen*, iemand *een standje maken*, NJARĚKAN (tj) met NJEUSEUL b. (s)

Bekoelen, zie *Koel*.

Bekomen, zie *Verkrijgen*.

Bekommerd, zie *Droevig* en *Kommer*.

Bekommeren zich, *zich bekreunen om* iemand of iets, NGAWARÒ ook NGANJAHÒKEUN en MA-DOELI of MĚRDOELI, voorts NGAKOE (a) met NGANGĚN b. (ang) *Zich niet bekommeren om* iemand of iets, TEU TÒLIH of TEU TÒLĚH. *Zich om niets bekommeren*, PADOELJAN.

Bekomst (zijn) hebben van iets, zie *Tegenzin*.

Bekoord, KAJOENGJOEN.

Bekoorlijk, KAJOENGJOEN. Zie ook *Aantallig*.

Bekoren, zie *Lokken*.

Bekorten, MONDÒKAN. (p) Zie ook *Beknopt*.

Bekostigen, iets, NGAWARAGADAN.

Bekrabt, *zijn met een krab of krabben*, bijv. van de hand, BARĚD.

Bekrachtigen iets, NANGTOEKEUN met NANGTOSKEUN b. (t)

Bekreunen, zie *Bekommeren*.

Bekrompen, zie *Nawo*. *Een bekrompen verstand hebben*, BÒDÒ.

Bekruipen een dier, bijv. een hert, dat men wil schieten, NONGTÒJONG. (t)

Bekwaam, zie *Bedreven* en *Kundig*.

Bekwaamheid, KAPINTĚRAN ook KABISAĀN.

Bel, *metalen, rond en gevuld met glas, steentjes en derg. waardoor ze geschud wordende, geluid geeft*, GONGSĚNG. *Houten bel*, zooals men een buffel om den hals hangt, KÒLÒTÒK. Een buffel of rund *zoo'n bel omhangen*, NGÒLÒTÒKAN. *Belletje*, GĚGGĚ ook GĚNTA. Iets, ook en dier *een belletje aandoen, met belletjes behangen*, NGAGĚGGĚJAN.

Belachelijk, zie *Lachen*.

Beladen, zie *Laden*.

Belagen, iemand *een strik of strikken spannen*, NGARAWĚ ook NAHEUNAN. (t)

Belang, zie *Nut*.

Belangrijk, *van aanbelang*, van een zaak, GĚDĚ.

Belangstellend, *belangstelling betoonen*, bijv. door iemand nopens het een of ander, belangrijk voor hem, te ondervragen, AKOEWAN.

Belasten, *beladen*, zie *Laden*.

Belasten, zie *Gelasten* en *Opdragt*.

Belasteren, *zwartmaken* iemand, NGAGÒGÒRĚNG of NGAGÒRĚNGKEUN. Ook MIGÒRĚNG met MIAWON b. (p)

Belasting, zooals bijv. de belasting op de rijtuigen, BĚJA.

Beleedigen, *te schande maken* iemand, NGAWIWIRANG met NGALILINGSĒM b. *Zich beleedigd of gekrenkt gevoelen*, WIWIRANG. *Beleedigd, door kwetsing van het eergevoel, beschaamd, beschaamd gemaakt*, KAWIWIRANGAN met KĒNGING LINGSĒM b. Zie ook *Gekrenkt*.

Beleefd, *heusch, minzaam, hoffelijk, voorkomend*, SÒMĒJAH.

Beleefdheid bewijzen, NGAHORMAT.

Belegeren, zie *Omsingelen*.

Beloggen, bijv. een kamer met matten, NGAMPARAN. *Belegd ook belegd met matten*, BEUNANG AMPAR AMPAR. Zie ook *Dekken*.

Belegsel, zie *Passement* en *Beslag*.

Beleid, zie *Oordeel*.

Belemmeren, zie *Beletten*.

Belemmering, zie *Beletsel*.

Beletsel, *belemmering, wat in den weg komt of iemand gelegd wordt, verhindering, hindernis, spaak in 't wiel*, HALANGAN ook HAROĒNGAN HALANGAN. *Belemmering, een of ander storende omstandigheid* zooals bijv. ziekte, in de groei van een kind, BIRIKIWIT.

Beletten, *belemmeren*, NGAHALANG en NGAHALANGAN.

Beleven, *nog beleven, iets nog halen*, KADAGÒWAN. Zie ook *Ondervinden*.

Belhamel, KAPALA.

Belichten, *bijlichten, voorlichten, het schijnsel of het licht*, bijv. van een lamp, in het algemeen van een licht, dat men in de hand houdt, *doen vallen op* iemand of iets, NGADA-

MARAN ook NJAANGAN (tj) en dit ook voor iets *verlichten*.

Bellegen, zie *Liegen*.

Belleven, zie *Behagen*.

Belikken, zie *Likken*.

Beloeren, zie *Bespieden*.

Beloofte, ook *Beloven*, DJANGDJI. *Beloofte van iets te zullen doen of op een bepaalden tijd te zullen komen*, SOEBAJA. Iemand *beloven* enz. Iemand iets *beloven* of *toezeggen*, NJANGGOEPAN met NJANGĒMAN b. (s) *Beloofte, waarbij men zich verbindt iets te zullen doen of te zullen laten*, PASANGGOEPAN. *Beloven, wat inszitten of bijzitten*, van iemand gezegd: AJA PIBAKALEUNANA.

Beloonen iemand, NGAGANDJAR.

Belooning, *loon*, GANDJABAN.

Beloopen door een storm, zie *Overvallen*. Iets zooals straf, NĒMAHAN. (t)

Beloven, zie *Beloofte*.

Beluisteren iemand, NGINTIP. (in)

Belijden, zie *Bekennen* en ook *Ronduit*. *Belijder zijn* van een godsdienst, ANOET.

Belijdenis, zie *Getuigenis*.

Belust, zie *Begeerig* en *Happig*.

Bemagtigen, *overmeesteren, magtig worden* iemand of iets, MEUNANGKEUN. *Bemagtigd* ook BEUNANG met KĒNGING b.

Bemannig, *scheepsvolk*, MATROS MATROS.

Bemerken, zie *Zien*.

Bemesten, zie *Mest*.

Bemiddelaar, zie *Tusschenpersoon*.

Bemiddeld, *rijk*, KAJA. *Voldoende bemiddeld, genoeg hebben om te leven*, MAMPOEH.

Bemiddelen, *beoedigen, versoenen, vrede stichten*, NGARAPIHKEUN.

Bemind, zie *Geliefd*.

Bemide, BÈBÈNÈ ook BEUBEUREUH.

Beminnen, zie *Liefhebben*.

Bemoedigen, zie *Moed*.

Bemoetlijken, zie *Moeite*.

Bemoetjen zich met iemand of iets, ÒPÈN. *Zich ergens onverzocht of ongevraagd met bemoeijen*, PIPILÖEUN.

Benaarstigen, zie *IJverig*.

Benadeelen, zie *Schade*.

Benaming, zie *Naam*.

Benard, *moeijelijk, verlegen*, HÈSÈ, SOESAH met SÈSAH b.; ÈWOEH met ÈWÈD b.

Benauwd, *benauwd gestemd* van het gemoed, SÈBÈR. *Benauwd, in het nauw gebragt* door de vijanden in een gevecht, RIPOEH ook KASÈSÈG. *Benauwd zijn* in een lokaal of rijtuig, bijv. omdat alles dicht is; *het is hier benauwd*, NGALÈKÈB. Zie ook *Beklemd*.

Bende, zie *Hoop*.

Beneden, zie *Laag*. *Beneden*, elk *punt* van de rivier en in sommige streken ook van het land, *lager dan dat, waar men zich bevindt*, HILIR.

Benedenwaarts, zie *Laag*.

Benemen het leven, zie *Sterven*.

Beneveld (door geestrijken drank), zie *Dronken*. *Beneveld zijn in denkvormogen of verstand*, BINGOENG met ÈWÈD b.

Benevens, zie *Met*.

Benijden, *afgunstig*, PANAS ATI.

Benjamin, *eigen*, BENDJAMIN.

Benoemen, *noemen* iemand of iets, zus of zoo, met den een of anderen naam, NGABASAÂN.

Benoodigd voor, *voor*, BAKAL met BADÈ b. *Het benoodigde voor* iets, BAHAN. *Het benoodigde voor* iets om dat te maken, BAKALNA.

Benoodigheden, dat, waaraan iemand behoefte heeft, PANGABOETOEH of KABOETOEH.

Benoorden, zie *Noord*.

Benzoin, MÈNJAN.

Beoogen, zie *Bedoelen*.

Beoordeelen, NIMBANG (t) ook NGIRA NGIRA met NGINTÈN NGINTÈN b. (k)

Beoorlogen, *bevechten*, MÈRANGAN. (p)

Beoosten, zie *Oost*.

Bepaald, *onvermijdelijk, als zijnde voorbeschikt*, PASTI ook PINASTI. Zie ook *Zeker*.

Bepalen, zie *Vaststellen* en *Verordenen*.

Bepaling, *de bepalingen* van een wet, verordening of derg. TANGTOENA en KATATANGTOEWANANA. Zie ook *Verordening*.

Bepissen, zie *Pissen*.

Beplakken, zie *Kleven*.

Beplanten, zie *Planten*.

Beploisteren iets, bijv. een huis, NAMBLÒG. (t)

Beploegen, zie *Ploeg*.

Bepraten, zie *Vleijen*.

Beproeven, zie *Proef*.

Beraad, zie *Overlegging*.

Beraden, zie onder *Denken*.

Beraadslagen, *raad houden* over iets, MIATI (p) met NGAMANAHAN b. ook GOENĒMTJATOER met GOENĒMSAOER b. Zie ook *Voorstel*.

Beredderen iets, NGOEROESKEUN.

Bereddering, OEROESAN.

Beregting, zie *Regtspraak*.

Bereid, zie *Gereed*. *Bereid* van leër, ASAK.

Bereiden, zie *Gereed*. Een dierenhuid *bereiden*, NGASAKAN. Spijzen, bijv. de toespizzen bij de rijst *bereiden*, *klaarmaken*, NGŌLAHKEUN. *Bereiden*, met betrekking tot allerhande soort van spijzen, of wel *koken*, *eten koken*, ŌLAH.

Bereids, zie *Al*.

Bereidwillig, DAĒK met KARSA of KĒRSA b. Voorts SOEKA. *Bereidwillig*, *maar slechts in schijn*, MOENAPEK.

Bereiken, NĒPI met DONGKAP b. Ook MEUNANG met KĒNGING b.

Berekenen, *uitrekenen*, NGITOENG met NGĒTANG b. *Berekenen*, *in aanmerking nemen*, ITOENG ITOENG met ÈTANG ÈTANG b.

Berekening, *berekening* in zekere geldsoort, ITOE-NGAN met ÈTANGAN b.

Berg, GOENOENG. *Bergsch*, *het Bergsch*, zie *Soendasch Bergstreek*, *gebergte*, *bergland*, PAGOENOEŅGAN ook FIGOENOEŅGAN. *Bergpad*, slechts voor voetgangers bruikbaar, DJALAN RŌKĒ. *Berg op*, *berg af*, TOEROEN GOENOENG, OENGGAIH

GOENOENG. *Bergbewoner*, OEBANG PAGOENOE-NGAN ook OERANG GOENOENG.

Bergbewoner, zie *Berg*.

Bergen, *wegbergen*, *bewaren*, *wegsluiten*, *wegleggen*, NGAMPIHAN, (am) met NJIMPĒN b. (s) Iets *bergen*, NGAMPIHKEUN. *Voor of ten behoeve van* iemand iets *bergen*, *opbergen*, *wegsluiten*, MAŅGAMPIHKEUN. *Voor of ten behoeve van* iemand iets *bewaren*, MAŅGAMPIHANKEUN. Iets bijv. de bezem, die ergens op den grond bleef liggen, *bergen*, NGARAWATAN. Zie ook *Inwikkelen*. Iemands woorden of uitlatingen *in het hart bewaren* of *in het geheugen houden* voor later, MEUJEUMAN. (p) *Zich bergen* of *zich trachten te bergen* ergens; *zich verschuilen*, *vlugten*, *een schuilplaats zoeken* ergens, MOEBOES.

Bergland, zie *Berg*.

Bergpad, zie *Berg*.

Bergplaats, ĒGGON NGAMPIHAN BARANG. Zie ook *Schuilplaats*.

Bergspits, zie *Top*.

Berigt, *tijding*, *gerucht*, *bescheid*, *boodschap*, *mare*, *melding*, BĒDJA met WARTOS ook TJARIOS b. *Berigt*, *mededeeling*, PANGŌENINGA bu. en b. *Iets om te berigten* of *meê te deelen*, PIBĒDJAËUN met PIKARSAËUN b. *Berigt* of *tijding krijgen*, MANGGIH BĒDJA. *Van iets nauwkeurig berigt incinnen*, NĒTELAKEUN. (t)

Berigten, zie *Kennis geven*.

Berijden, zie *Rijden*.

Berispen, zie *Beknorren*.

Berisping, *les*, *vermaning*, PAMAGAHAN met PIWŌE-ROEK b.

Beroemd, zie *Bekend*.

Beroep en *beroepsbezigheden*, zie *Werk*.

Beroerd, zie *Onaangenaam*.

Berokkenen kwaad, MITĒNAH. (P)

Beroofd, *kwijt*, PÒS. *Beroofd van have en dak* (door brand), PÒS KOE BANDA PÒS KOE IMAH.

Berooken de rijst op het veld, met zekere bladen, vooral sĕmboeng en soelangkar, tot verwijdering van hetgeen aan het gewas schade zou kunnen toebrengen, NGARAWOEN.

Berooven, NGARAMPAS. *Gezamenlijk iemand berooven en naakt laten*, NGARAMPÒG.

Berouw hebben, zie *Spijt*.

Beruiken, zie *Ruiken*.

Berusten in iets zoodat men niet murmureert, RILAH. *Er in berusten*, NARIMA. (t) *Berusten, berusting in hetgeen God over ons beschikt*, TAWĒKAL.

Bergwand, zie *Steille*.

Berst, zie *Barst*.

Bersten, zie *Barsten*.

Berucht, KASÒHÒR.

Beschaafd, *beleefd, eerbiedig*, HORMAT OOK ADAB.

Beschaafdheid, ADAB.

Beschaamd, *bedeesd, bleu, bloode, beschroomd, verlegen, confuus*, ÈRA met ISIN daarnevens of als b. woord; LINGSĒM b. of z. b. (sprekende van een aanz.). Iemand *beschamen* of *beschaamd maken*, NGÈRAKEUN met NGALINGSĒMKEUN b. (geb. met betr. tot een aanz.). Iemand *beschaamd zoeken te maken*, NGÈRA

NGÈRA of NGAÈRAÈRA of NGAÈÈRA met NGALINGSĒM b. (met betr. tot een aanz.). Zie ook *Beleedigen*.

Beschadigd, *bedorven*, ROEKSAK met RĒSAK of RISAK b.

Beschadigen, *bedorven, havenen, vernielen, verwoesten*, NGAROEKSAK, met NGARĒSAK en NGARISAK b.

Beschaduwen, *schaduw geven*, NGAHIJEUMAN. *Beschaduwd, in de schaduw* (door gebladerte), HIJEUM.

Beschamen, zie *Beschaamd*.

Bescheid, zie *Berigt*.

Bescheiden, *eerzaam, ingetogen*, LOENGGOEIL. — II, zie bij *Komen*.

Beschenken, zie *Geschenk* en *Schenken*.

Beschermen, *bewaken, behoeden, beveiligen* (iemand), NGARAKSA.

Bescherming, *bijstand*, TOELOENG OOK TOELOENGAN. Gezegd met betrekking tot een bepaald geval: PITOELOENG wel met KAMANDANG als b. woord. Zie ook *Beschutting*.

Beschieten, zie *Bestoken* en *Schieten*.

Beschikken, zie *Beschikking*.

Beschikking, *voorbeschikking; beschikken, voorbeschikken, vooruitbepalen* door God, TAKDIR. *Laatste beschikking, uiterste wil, testament* (mondeling meêgedeeld), WASIJAT. *Gods wonderbaar wijze en weldadige beschikking*, HIKMAT.

Beschilderen iets, NGAGAMBARAN.

Beschimmeld, *uitgeslagen, beschimmelen, uitslaan*, BOELOEKAN. Van eetwaren bijv. brood ook van kleeren en derg., KOELAPĒNGAN.

Beschot, houten, BILIK GĚBJÒG.

Beschouwen, beoordeelen, opnemen iets, bijv. als een grap, iemand *beschouwen en behandelen* bijv. als een vriend, NGANGGAP. (ang)

Beschouwen, bezien, zie *Bekijken*.

Beschouwing, gedachte, meening, PIKIRAN. *Beschouwing, overweging, consideratie*, TIMBANGAN.

Beschreien, zie *Schreien*.

Beschrijven, zie *Schrijven*.

Beschroomd, zie *Verlegen*.

Beschuit, BISKWIT.

Beschuldigde, zie *Aanklagen*.

Beschuldigen, betichten, iemand, NOEDING (t) ook MITĚNAH. Zie ook *Verdenking*. (p)

Beschutting, beschutsel ook fig. en dan ook tegen iemand, KĚPĚNG.

Besef, begrip, zie *Verstand*.

Beseffen, gevoelen, ROEMASA met ROEMAOS b. Iets *beseffen*, NGARASA met NGARAOs b.

Besje, bestje, oude vrouw, NINI, als men haar aanspreekt. Van haar sprekende: NINI NINI met KASĚPOEHAN b.

Beslaan iets, zooals het handvat van een wapen, *geheel beslaan, overtrekken*, bijv. met zilver, NGALAMPOED. De ingrediënten voor een gebak *beslaan*, NGADÒNAN. (a) *Goed beslaan*, zie *Worden*.

Beslag, belegsels van goud, zilver, enz. van een kris (scheê, greep en blad), SASAPOETAN. Dit mede voor: *beslagen met goud, zilver*, enz. van een kris. *Metalen beslag* aan de opening van een

waterkan, SÒPAL. Het *beslag* van een gebak, ADÒNAN.

Beslagen, zie *Beslag*.

Beslapen, zie *Gemeenschap hebben*. II, zie *Denken*.

Beslechten, zie *Beslissen*.

Beslissen, afdoen, beslechten, uitwijzen een zaak, MOETOES. *Beslist, afgedaan, afgeloopen*, POETOES.

Beslissing, afdoening, POETOESAN.

Beslommering, zie *Moeite*.

Besluit, van het Gouvernement of van een Europ. hoofdambtenaar, zooals resident, BISLOEIT.

Besluit, slot van iets, zie *Einde*.

Besluiteloos, ÈWOEH, wel met ÈWĚD b.

Besluiten, bepalen, zie *Vaststellen*.

Besluiten, eindigen iets met iets, NOENGTOĚNGAN. (t)

Besmeren, zie *Bevuilen*. Iets, bijv. iemands gelaat *besmeren* met roet, NJOELANG NJALING. (tj) Zie ook *Bestrijken*.

Besmettelijk, TĚPA.

Besnijden, bewerken, hout, bamboe of rotting met *kapmes* of *ander mes*, NGARAOET. *Besnijden* iemand, NJOENATAN (s) met NJĚPITAN (s) en NĚTĚKAN b. (t) Een jongen *besnijden* ook nog NGEUREUT. (k)

Besnijdens, SOENAT.

Bespannen, MASANG. (p)

Besparen, zie *Sparen*. Zie ook *Opsparen*.

Bespat en Bespatten, zie *Spatten*. *Bespat door terugspattend regenwater*, KASAWĚBAN.

Bespelen een viool, NGĚSĚT. (k)

Bespeuren, zie *Zien*.

Bespleden, *beloeren*, NGINTIP. (in)

Bespoedigen, NGAGEUWATKEUN.

Bespotten, *uillachen* iemand, MÒJÒK. (p)

Bespreken, *overleggen*, MASINIKÉUN (p) ook NGABADAMIKEUN. Zie voorts: *Spreken* en ook *Voorstel*.

Bespreking, *redeneering*, *overlegging*, PASINI.

Besprenkelen met de hand, zoals men bijv. doet bij het vochten van goed of *met behulp van iets*, zoals bijv. een in het water gedoopten bezem of veger, NGÈPRÈTAN ook NGÈPRÈTKEUN. Het water of ander vloeistof, DIKÈPRÈTKEUN.

Besproeijen, *bewateren*, een veld, NINGGANG. (t)
Iemand of iets *besproeijen* of *overstorten met water*, *water op iets storten*, ook van de golven, iemand of iets *besproeijen*, NJIMBEUH. (s)
Zie voorts *Begieten* en *Bevochtigen*.

Besputten, zie *Uitspuiten*.

Bespuwen, zie *Spuwen*.

Best, *voortreffelijk*, *zeer goed*, OETAMA met OETAMI
b. Zie ook *Beter*. *De beste*, *de fraaiste*, PANGHADÈNA met PANGSAÈNA b.

Bestaan, *zijn*, *zamengesteld zijn*, AJA en DJADI.

Bestaan, zie *Kostwinning* en *Wagen*.

Bestaande in, ROEPA met ROEPI ook WARNI b.

Bestand zijn, *het kunnen uithouden* van iemand of van iemands krachten, bijv. in het worstelen tegen iemand, NÈGÈL. *Bestand zijn* of *zich bestand rekenen* tegen iets, bijv. iemands kracht, NGANGGA.

Besteden, *uitgeven* geld, NGALOEWARKEUN. *Besteden*, *gebruiken*, MAKÈ (p) met NGANGGÒ b. (ang)

Bestelen, zie *Stelen*.

Bestellen, *laten maken*, *een bestelling doen met levering van de grondstof*, KONGKON of KÈNGKÈN, ook NGONGKON of NGÈNGKÈN. Iets *bestellen* of *laten maken*, bij iemand, terwijl men zelf de grondstof levert, NGONGKONKEUN of NGÈNGKÈNKEUN.

Bestelling, *besteld goed*, BARANG KONGKÒNAN of BARANG KÈNGKÈNAN. Zie ook *Opdragt*.

Bestemmen iemand of iets voor iets, NOEDJOEL. (t)
Bestemd voor, *gedestineerd om te*, *om te dienen tot*, *verwezen, tot, voor, om*, KEUR ook PIKEUN en BARIS, alle drie met BADÈ b. *Voor, om* ook KEUR BARIS. Indien *bestemd voor* iemand, dan HATOERAN ook een b. vorm.
Bestemd, gedestineerd voor iemand, die het vast of steeds gebruikt of wel voor iets, waarvoor het vast of bij voortdurend wordt gebruikt, PARANTI. *Bestemd voor* een betrekking of ambt, *bestemd om te worden* bijv. tjamat, GADANG.

Bestemming, *adres*, TOEDJOEL.

Bestempelen, zie *Stempel*.

Bestendig, zie *Voortdurend*.

Bestendigen, een gebruik of gewoonte, MAGEUHAN ook MAGÒNAN (p)

Bestijgen, een berg, OENGGAH.

Bestoken iemand, met geweren (geweerschoten), *beschielen*; ook *bestoken* met steenen (steenworpen), NOEROEGTOEG ook NÒRÒGTÒG. (t)

Bestormd worden zonder ophouden, bijv. door gas-
ten, KASEUNDEUHAN.

Bestoven, *vol met stof, vuil*, BĚLĚWOEK. Zie ook *Stof*.

Bestrafen, zie *Straf*.

Bestraffing, zie *Straf*.

Bestrijden, *weérstaan* iemand, NGALAWAN.

Bestrijken, iets *met* iets, NGOESAPAN. (oe) Iets *bestrijken*, *besmeeren* met iets ook NGOELASAN; (oe) met iets zooals bijv. modder, NJOLĚTAN. (tj)

Bestrooijen, zie *Strooijen*.

Besturen, *regeeren* een rijk, MANGKOE met MANGKON b. *Besturen*, *sturen* (als koetsier) een rijtuig, NGADJALANKEUN. *Regeeren*, *bestuur voeren*, *heerschen*, *beheeren*, *beheerschen*, *be-wind voeren*, AMĚNGKOE.

Bestuur, *be-wind*, PARĚNTAH.

Betalen, iets *betalen*, *afdragen*, *betalen met* iets, MAJAR. (b) Iets *in betaling geven* voor iets anders, MAJARKEUN. *Afbetaald*, *afgedaan*, *afgedragen*, *aangezuiverd*, *afgelost*, van een schuld, TOETAS ook IMPAS wel met PARANTOS b. *Hetgeen strekt tot betaling*, *betaalmiddel*, PAMAJAR.

Betaling, *afdoening*, *aanzuivering*, *aflossing*, BAJARAN.

Betaalmiddel, zie *Betalen*.

Betamelijk, zie *Voegzaam*.

Betamen, zie *Voegzaam*.

Betasten, *bevoelen* iemand of iets, NGARAMPA. Herhaaldelijk NGARAMPAĀN.

Beteekenen, zie *Beteekenis* en ook *Wijzen*.

Beteekenis, *beteekenen*, *zin*, *meening*, *begrip*, *bedoeling* van iets, HARTI met HARTOS b. Ook

TĚGĚS. *Beteekenis* van een droom, ALAMAT, van een beeld of beeldspraak, IBARAT; van een sindir, BANGBALIKAN.

Betel, zie *Siriĥ*.

Beteldoos, zie *Sirihdoos*.

Betelnoot, *pinangnoot*, DJAMBĚ. *Een rijpe, geheel droog geworden noot*, DJĚBOEG.

Betelnootschaar, KATJIP.

Betelpruim, zie *Sirihpruim*.

Beter, *vooruitgaande*, *wat beter*, ook *beterschap*, MEUEUSAN. *Beter*, *best*, *zeer goed*, LEUWIH HADĚ met LANGKOENG SAĚ b. Zie ook *Verkieslijk*.

Beterschap, zie *Beter*.

Beteugelen, zie *Inhouden*.

Beteuterd, zie *Verward*.

Betichten, zie *Beschuldigen*, *Aanklagen* en *Verdenking*.

Betiteling, *term*, gezegd van de wijze, waarop men iemand, bijv. een bloedverwant toe- of aanspreekt, BASA.

Betoog, *bewijsgrond*, HOEDJAH.

Betoogen, zie *Bewijzen*.

Betoonen, zie *Teeken*.

Betooveren, NĚRAPKEUN PAMAKĚ ook NGADJAMPĚ.

Bet-overgrootvader, ook *bet-overgrootmoeder*, BAĚ.

Betrachten, zie *In achtnemen* bij *Achtgeven*.

Betrapt, *op de daad betrapt*, KAPĚRĚGĚ. *Betrapt*, *maar niet op heeler daad*; *aan het licht komen*; *aan het licht gekomen*, KABITOER.

Bestreden, zie *Begaan*.

Betreffen, zie *Wat aangaat*.

Betreffende, nopens, aangaande, BAB. Zie ook *Wat aangaat*.

Betrekken een huis of derg., ASOEP met LĒBĒT b.
II. Een onschuldige ook een medepligtige *betrekken in de rechtszaak, waarin men zelf is betrokken*, NGAMBAT. (a) *Betrokken of gewikkeld raken* in (koe) een rechtszaak, KAGĚPOK.

Betrekking, zie *Werk*. Betrekking van bloedverwantschap, waarin iemand staat tot een ander, PĒRNAH.

Betreuren, zie *Bejammeren* en *Schreijen*.

Betrokken, zie *Betrekken* en *Bewolkt*.

Betten, nat maken, bevochtigen, NGABASEUHAN.

Betuigen, te kennen geven (aan een meerdere), NGOENDJOEKEUN. (oen)

Betwisten elkander iets, *met elkaar twisten of vechten om* iets, PARĒBOET.

Beu zijn er van, zie *Genoeg* en *Tegenzin*.

Beukelaar, zie *Schild*.

Beuken, ranselen, slaan op iemand of iets, met iets zooals een eind bamboe, hout of rotting, NGABĒNDRAŅGAN. *Beuken met de vuist*, zie onder *Slaan*.

Beul, scherpregger, LĒGĒDJĒ. *Scherpregger, die de menschen ophangt*, DJALĒMA NOE POERAH NGAGANTOENG.

Beuren, zie *Optillen* en *Ontoangen*.

Beurs, gehaakt of geknoopt, RADJOET.

Beurt, GILIRAN. Aan iemand *de beurt zijn*, bijv. om te waken, NGAGILIR. Iets, bijv. het maken van inspectie reizen *om beurten doen plaats*

hebben, NGAGILIRKEUN. *Beurt om beurt, om en om*, SILIGĒNTI. *De beurt geven* aan een van zijn vrouwen, KILIR. *Beurt, die een man aan een van zijn vrouwen geeft, door één dag en één nacht*, maar gewoonlijk *twee dagen en twee nachten bij haar door te brengen*, KILIRAN. Iemand *de beurt geven*, NJĒRĒNAN. (s) *Ik op mijn beurt*, bijv. wensch te vragen, SABALIKNA met SAWANGSOELNA b. *Gij op uw beurt, gij ook*, BALIK BALIK MANĒH.

Beurtelings, met geregelde afwisseling of aflossing, DIGILIR GILIR.

Beuzelpraat, ŒMONG KĒSONG.

Bevallen, zie *Baren*.

Bevallig, vlug en bevallig van iemands bouw of gestalte, TJANGĒR.

Bevalligheid, zie *Welgemaaktheid*.

Bevangen door drank, zie *Dronken*.

Bevattelijk, zie *Begrijpelijk*.

Bevatten, zie *Begrijpen*.

Bevatten, zie *Inhouden*.

Bevechten, zie *Beoorloggen*.

Beveiligen, zie *Beschermen*.

Bevel, zie *Last*.

Bevelen, zie *Last* en *Zeggen*.

Bevelhebber, zie *Hoofd*.

Bevelschrift, SOERAT PARĒNTAH met SĒRAT TIMBALAN b.

Beven, trillen, bibberen, rillen, van het lichaam, *sterk beven, trillen*, van een lichaamsdeel, bijv. van de hand, NGADĒGDĒG ook NGĒLĒPĒR. *Beven, rillen* van de koude of de koorts,

NGAGIDIR. Van angst, boosheid, schaamte of ontroering, NGAGĚTĚR. Inwendig *sidderen* of *beven*, NGAGĚTĚR HATĚNA met NGAGĚTĚR MANAHNA b.

Bevestigen iemand in iets, zooals een bediening, NĚTĚPKĚUN. (t) Op, aan of tegen iets, iets *bevestigen*, bijv. op een flesch een etiket, NAPĚLAN. Iets *bevestigen* tegen, aan of op iets anders, maar dat laatste moet grooter zijn of grooter oppervlak hebben, dan dat hetgeen bevestigd wordt, NAPĚLĚKĚUN. (t)

Bevinden, *zich ergens bevinden*, AJA. *Zich bevinden pal, vlak naast* iemand of iets, NGARĚNDĚNG DJEUNG. *Bevonden zijn in het bezit van* iets, KABOEKTJAN. Zie ook *Gevestigd zijn* en *Vinden*.

Bevinding, iemands *bevinding*, PAMANGGIH met PAMĚNDĚK b.

Bevliftigen, zie *IJverig*.

Bevloering, zie *Vloer*. *Bevloering op een modderige plaats van naast elkaâr gelegde palen of stukken bamboe*, opdat men daar droogvoets zal kunnen overgaan of wel daarop iets zooals bijv. een matras, die men aan de lucht blootstelt, kan neêrleggen, GALADAG.

Bevochtigen iets, bijv. een voorwerp, dat men wil schoonmaken, NJAĪAN. (tj) Een gepleisterde vloer, *bevochtigen, nat maken* tegen het stof, NJĚBOR. (tj) *Overal en egaal bevochtigd*, bijv. met olie, LANTIS. Iets *bevochtigen, besproeien* met iets, bijv. het sap, dat men uit een djġroek drukt, NGOETJOERAN. (k) Zie ook *Nat* en *Nat maken*.

Bevoegd, *gerechtigd*, WĚNANG ook WADJIB. *Bevoegd, geschikt*, PANTĚS.

Bevoelen, zie *Belasten*.

Bevolking, DJALĚMA ook EUSI.

Bevoordeelen, *voordeel aanbrenge*n aan iemand, NGOENTOENGKEUN. (oen)

Bevorderen, *behulpzaam zijn*, TOELOENG. *Bevorderen, in rang verhoogen*, NGADJOENG DJOENG LINGGIH.

Bevorens, SAMĚMĚH.

Bevrachten, zie *Laden*.

Bevragen, NANJAKEUN met NAROSKEUN b.n. (t) en MARIKSAKEUN b. (p)

Bevredigd, TĚNGTRĚM. Zie ook *Voldaan*.

Bevreedmen, MATAK HĚRAN.

Bevreesd, SIJEUN.

Bevreesdheid, KASIJĚUN.

Bevriend zijn met iemand, NJĚBAT.

Bevrijd, *ontkomen, verlost* uit een gevaar, LĚSOT.

Bevrijden, *in vrijheid stellen*, NGALEUPASKEUN.

Bevroeden, NAKSIR. (t)

Bevrucht, zie *Zwanger*.

Bevuilen, *verontreinigen, besmeren* iemand, bijv. de moeder door het nog niet zindelijke kindje, NGAGEULEUHAN.

Bewaaijen, *frissche lucht toewaijen* met iets zooals een waaijer; vuur of kolen *aanwaaijen*, wind of lucht *toedrije*n, NGAGĚBĚRAN.

Bewaarheden, zie *Bewijzen*.

Bewaarplaats, *pakhuis, magazijn*, KOEDANG. Zie ook *Provisiekamer*.

Bewaken, zie *Waken* en ook *Beschermen*.

Bewandelen, zie *Begaan*.

Bewaren, zie *Bergen*.

Bewateren, zie *Bevochtigen*.

Beweegrede, drijfveer, zie *Oorzaak*.

Beweenen, NJEUNGTJEURIKAN (tj) met NANGISAN b. (t)

Bewegen, *zich verroeren, een beweging maken*, GOEWAM, ook OESIK en ÒBAH. *Veel beweging op zijn lijf hebben, veel pretensies hebben*, GĒDIG. *Met veel beweging (armgezwaai) op zijn lijf*, van *loopen* gezegd, GĒDAG GĒDIG. *Zich bewegen, in beweging zijn, staan te schudden*, zooals van de op een bamboezen vloer staande lamp, als men zich daarnaast neêrzet, OEGAG IGEUG. Zie ook *Doen*.

Beweging, zie *Bewegen*.

Beweren, NGAKOE (a) met NGANGĒN b. (ang) Iets *beweren aangaande* iemand of iets, MADJARKEUN. (p)

Bewerken, zie *Bearbeiden* en *Besnijden*. Iets *bewerken met zijn velen*, iets zooals een weg met zijn velen in orde maken, NGAGĒRĒBOEHANKEUN. *Bewerkt* van leer, ASAK. *Bewerken, verwekken, opwekken; maken dat iets gebeurt, veroorzaken*, MATAK.

Bewesten, zie *Westen*.

Bewierooken, iets *houden boven wierookdamp*, NGOENKOELEKEUN ASEUP MĒNJAN. (oeng)

Bewijs (zichtbaar), TANDA met TAWIS b. *Feitelijk bewijs*, BOEKTI.

Bewijsgrond, zie *Betoog*.

Bewijsstuk, TJIRIBOEKTI.

Bewijzen, *aantoonen, betoogen, klaar en duidelijk bewijzen*, NGANJATAKEUN. *Bewijzen, bewaarden*, NGABOEKTIKEUN. *Bewezen, aan het licht gebracht*, KABOEKTI ook BOEKTI. Zie ook *Duidelijk*.

Bewikkelen, iets dat heet of vuil of vies is, ten einde het niet met de bloote hand te moeten aanvatten, — met een boomblad of doek of wat ook, NJEUMPAL. (s) *Hetgeen men zóó gebruikt*, PANĒJEUMPAL.

Bewilligen, zie *Toestaan*. *Bewilliging*, zie *Toestemming*.

Bewimpelen, zie *Verbloemen*.

Bewind voeren, zie *Besturen*.

Bewind, zie *Bestuur*.

Bewoelen (met touw), zie *Omwoelen*.

Bewolkt, *betrokken*, TJEUDEUM ook REUEUK.

Bewonderen, HĒRAN.

Bewonderenswaardig, zie *Verwonderlijk*.

Bewonen, *occupeeren* iets, NGĒGGÒNAN. (ĕng)

Bewust, *bewuste, die, dat, zoo even of te voren genoemd*, TĒJA.

Bewust zijn zich, *gevoelen*, bijv. schuld, ROEMASA met ROEMAOS b.

Bewusteloos worden of zijn, *zijn bewustzijn verliezen, bezwijmen, bezwijmd, in zwijm vallen, flauw*, TEU INGĒT of TEU INGĒT INGĒT, KALĒNGĒR, KAPIJOEHAN ook KAPAĒHAN. B. woorden zijn: HANTEU ÈLING of HANTEU ÈLING ÈLING en als z. b. ook wel b. of wel b. n., HANTEU ÈMOET of HANTEU ÈMOET ÈMOET. KAPIDARA is ook nog een b. woord. *Van tijd tot tijd bewusteloos, af en toe het bewustzijn kwijt*, SĒLANG SĒLING INGĒTANANA.

Bewustheid, zie *Bewustzijn*.

Bewustzijn, *bewustheid*, INGĒTAN met ÈLINGAN b. of wel er nevens, en ÈMOETAN, z. b. ook b. of wel b. n.

Bezaaid met bijv. gouden loovertjes. van een kleedingstuk of derg., DITABOER.

Bezadigd, zie *Eerzaam* en *Bedaard*.

Bezeeren, zie *Zeer doen*.

Bezegenen, zie *Stempel*. *Bezegenen*, *gestand doen*, NĒTĒPKEUN. (t)

Bezem, SAPOE. *Bezem*, *gemaakt van de middelnerven van kawoengbladen*, SAPOE NJÈRÈ.

Bezembinder, TOEKANG SAPOE.

Bezending, zie *Zenden*.

Bezot, *geen tijd hebben*, TEU ABI. Zie voorts *Zwanger*. *Bezot*, *ingelegd* met edelgesteenten, DITARAPANG OOK DITABÈTÈS.

Bezielen, zie *Vervullen*.

Bezien, zie *Bekijken*.

Bezig, *juist aan iets zijn*, EUKEUR. *Aan den arbeid of het werk zijn*, EUKEUR DIGAWÈ.

Bezigen, zie *Gebruiken*.

Bezigheid, zie *Gedrag*.

Bezigtigen, zie *Bekijken*.

Bezijden, zie *Zijde*. *Bezijden de waarheid*, HANTEU TĒROES.

Bezigen iets, NGAGOERIT.

Bezinken, NAMPĒR. Iets *laten bezinken*, NAMPĒRKEUN. (t)

Bezinksel, *het groundsop*, TAMPĒRNA.

Bezinnen, zie *Denken*.

Bezit, *bezitting*, BÒGA met GADOEH bn. en KAGOENĠAN b. Zie ook *Goederen*.

Bezitten, *hebben, de eigenaar zijn* van iets, BÒGA met GADOEH bn. en KAGOENĠAN b.

Bezitter, *de bezitter, de eigenaar*, NOE BÒGA met NOE GADOEH bn. en NOE KAGOENĠAN b. *Onwettig bezeten, op onregmatige wijze* door diefstal en derg. *verkrepen*, van goederen, GLAP.

Bezitting, zie *Bezit*.

Bezoarsteen, MOESTIKA.

Bezoedeld en *bezoedelen*, zie *Verontreinigd*.

Bezoek, *bedevaart, een bezoek brengen*, zooals aan de graven of wel aan oudere bloedverwanten, niet wonende op de plaats, waar men zelf woonachtig is, DJIJARAH. *Een bezoek gaan brengen aan* iemand, vooral bij aankomst ergens of zullende vertrekken naar elders, NĒPOENĠAN met NĒPANĠAN (t) b. Een kraamvrouw of een zieke *bezoeken*, een bezoek brengen, NĒJANG (t) met NGALAJAD, als mooier woord. *Bezocht worden onophoudelijk* door ziekten, rampen, kwalen, enz., KASEUNDEUHAN. *Bezocht* door een ramp ook: KADATANĠAN met KADONGKAPAN b.

Bezoeker, zie *Gast*.

Bezoeking, zie *Ongeluk*.

Bezoldigen en *Bezoldiging*, zie *Traktement*.

Bezondigen zich, DÒRAKA.

Bezorgd, zie *Angstig* en *Beducht*.

Bezorgdheid, zie *Beduchtheid*.

Bezorgen, *heenbrengen* iets ergens, NGANTEURKEUN. *Bezorgen, doen toekomen*, iemand iets, NGANTEURAN. (an)

Bezuiden, zie *Zuid*.

Bezuren, MEUNANG (KĒNĠING b.) HOEKOEMAN.

Bezwaar, zie *Moete*.

Bezwaarlijk, zie *Moelijijk*.

Bezwangeren een vrouw, voor men ze trouwt of die men niet wil trouwen, NGAREUNEUHAN.
Zie voorts *Gemeenschap hebben*.

Bezwaren, *zwaar maken, verzwaren* ook fig. NGA-BEUNGBEURATAN. *Bezwaard of gedrukt worden zich bezwaard gevoelen*, door de zwaarte, het wigt van iets, ook door iets zooals bijv. zijn werk, BEURAT. *Al te zeer bezwaard*, bijv. van een dakspant, door de pannen, BEURATEUN.

Bezweren, MATJA (NGAÒS b.) DÒA. (b) *Den regen bezweren om niet te vallen*, bijv. een feest wil-lende geven, terwijl het in den regentijd is, NJABANG.

Bezwering, DÒA.

Bezwijken van vermoeyenis, HANTEU KAWAWA.

Bezwijmd en *Bezwijmen*, zie *Bewusteloos*.

Bibberen, zie *Beven*.

Bidden, zie *Gebed* en *Smeeken*.

Bidgeld, *geld, dat bij een sterfgeval aan den priester wordt gegeven om te bidden*, SALAWAT.
Iemand *bidgeld geven*, NJALAWATAN.

Bidhuisje, *kapel*, TADJOEG OOK LANGGAR.

Bidkleedje, PASOEDJOEDAN.

Bidplaats, PANGSALATAN.

Bieden, *er op bieden, op iets een bod doen*, NAWAR. (t)
Iemand *het aanbod doen van* iets, NAWARAN.
Bod, dat iemand ergens op doet of heeft gedaan, PANAWAR.

Bier, BIR. *Bierglas*, LOEMOER TJAÏ.

Bletebouw, zie *Boeman*.

Big, ANAK BABI OF ANAK BAGONG.

Biggelen, *langs de wangen rollen*, van tranen, RAMBISAK OOK MOEROEBOET.

Bij, DI. Ook wel KA, zooals bijv. in „hij nam hem bij de hand”. Mede wel KANA. In een uitdrukking als „Bij God”, God is mijn getuige, DĒMI.

Bij, *honingbij*, DĒNG.

Bijaldien, zie *Als*.

Bijbel, meer bepaald het Evangelie, KITAB INDJIL.

Bijbengelen, *er bij aanbengelen*, OEMBOEJ AMBAJ.

Bijbetalen, NAMBAHAN. (t)

Bijdehandsch, TIKĒNTJAEUN met TIKIWAËUN b.

Bijdoen, *aan iets toevoegen*, NAMBAHAN. (t)

Bijdraaijen, *zijn vaart staken*, van een schip, EUREUN.

Bijdragen, zie *Bijdrage*.

Bijdrage tot het feest, zooals bijv. de wadana's leveren, als de regent een feest geeft, PANJAMBOENGAN. *Een bijdrage geven of komen brengen, bijdragen* voor een feest, NJAMBOENGAN.

Bijeen, zie *Verzameld*.

Bijeen doen, *bij elkaar doen*, bijv. wijn en water, personen bijv. gevangenen in een vertrek *bij elkaar plaats*, NGAHIDJIKEUN.

Bijeen halen, *bij elkaar halen* of *naar zich toe halen* iets, zooals bijv. asch, de ergens verspreid liggende mest, met behulp bijv. van een patjoel, NGĒDOEK en NGĒDOEKAN. (k)

Bijeenkomen, (herh.), bijv. om te beraadslagen, KOETOEMPOELAN.

Bijeenrapen, zie *Nemen*.

Bijcentellen, *bij elkaar tellen*, NGADJOEMLAH.

Bijenvoegen, NGOEMPOELKEUN. (k)

Bijelkaar, zie *Verzameld*.

Bijelkaartellen, zie *Bijcentellen*.

Bijgevolg, zie *Gevolg*.

Bijhangen, *er bij neêrhangen*, NGAMBAJ.

Bijkans, *bijna, haast*, MÈH ook MÈH MÈH. Mede: AMPIR, wel eens met ÈMPÈR als mooier woord. *Bijkans als, haast gelijk aan*, SASAT.

Bijkomen uit een flauwte, INGĒT met ÈLING b. of wel er nevens en ÈMOET z. b. of b. ook wel b.n. Zie ook *Gelijk*.

Bijl, waarvan het fatsoen hetzelfde is als van den Europ. bijl, KAMPAK. *Bijl om hout te behakken*, PATIK. *Bijl, diassel*, BALIOENG. *Dergelijk bijlke*, PĒTEL.

Bijleggen, geld, bijv. bij een aanneming, NJÒSÒK KA BANDA TIÏS.

Bijleggen het geschil, zie *Vereffenen*.

Bijlichten, zie *Belichten*.

Bij magte zijn, *in staat zijn*, bijv. om iets te koopen, MAMPOEH. *Niet bij magte of niet in staat zijn* iets te doen, bijv. zijn opwachting te komen maken, TEU KABOEROE met HANTEU KABOEDJĒNG b.

Bijna, zie *Bijkans*.

Bijpad, zie *Zijweg*.

Bijpassen een zeker bedrag, NJÒSÒK. (s) *Voor iemand het ontbrekende bijpassen*, NAMBĒLAN. (t) Zie ook *Bijvoegsel* en *Toegeven*.

Bijpleisteren, *bijwerken* een muur, NAMBAL (t) ook NĒBOK. (t)

Bijslapen, zie hiervoor *Gemeenschap hebben*.

Bij slot van rekening, HÒRÈNG ook MANAHÒRÈNG en HÒRÈNGANAN. Zie ook *Toek*.

Bijstaan iemand (met geld of goed), MARADA of MARADAH. (p) Zie voorts voor *Bijstaan* bij *Hulp*.

Bijstand, zie *Hulp*.

Bijster, *verbijsterd*, BIŅGOENG met ÈWĒD b.

Bijten, *op of in iets bijten, de tanden zetten* in iets, iets *tusschen de tanden nemen*, NGAGĒGĒL of NGĒGĒL, soms met NGALANDĒP b. *Op iets bijten* om het te verbreken, iets bijv. een been of derg. *doorbijten*, NGÒKÒS. (k) *Bijten* van een slang, NJANTOK, (s) ook, zoomede van een hagedis, MATJOK. (p) Van een bloedzuiger, NJONGTJONG. *Bijten* aan den haak (gez. voor het aas), NGANGGOET, ook NJÒRANG met NJĒRANG b. (s) *Bijten* van een vogel, zie *Pikken*. *Bijten* van een paard ook van een varken, NJÒGÒT; (s) van een gans, eend, enz., NGALÒDÒK. Van een hond, NJĒGOG. (tj) Van een mier, muskiet of derg. NJÒTJÒ (tj) ook wel TJĒLĒTÈT.

Bijtend, zie *Scherp*.

Bij tijden, *bij wijlen, nu en dan, soms*, RADJEUN. *Bij tijden*, van het opkomen of zich doen voelen van een ziekte, REUREUNDAHAN. *Nu en dan, van tijd tot tijd*, TAMPÒLANA ook KAKAPEUNĀAN. *Nu eens... dan eens*, KAPEUNG... KAPEUNG.

Bij uitstek, zie *Zeer*.

Bijvallen, *de partij kiezen* van iemand (met woorden), NGILONAN.

Bijvoegen, NAMBAHAN. (t)

Bijvoeging, *vermeerdering*, TAMBAH.

Bijvoegsel, *het bijgevoegde* of *bijgepaste*, PANAMBAH.

Aan iets *toevoegen*; *bijpassen*, NAMBAHAN. Zie ook *Toegift*.

Bijvoorbeeld, *zoals*, KAJANING.

Bij voortdaring, TĒTĒP.

Bijwif van den regent, PARĒKAN. Ook GOENDIK met PĒRENJAĪ of PARĒNJAĪ b.

Bijwijken, zie *Bijtijden*.

Bij wijze van, zie *Als*.

Bijziende, LAMOER.

Bijzit, *inlandsche huishoudster* van een Europeaan of Chinees, NJAĪ, NJI of NJAĪ NJAĪ.

Bijzitter, zie *Assessor*.

Bijzonder, *buitengewoon*, zie *Zeer*.

Bijzonder, op zich zelf, SORANGAN.

Bil, *billen*, BOEWAH BIRIT.

Biljart, MĒDJA BOLA.

Billardbal, BOLA.

Billijk, *behoorlijk*, BĒNĒR met LĒRĒS b. *Billijk*, *overeenkomstig den aard van het misdrijf* of *de overtreding*, van een straf, ĒNJA met SALĒRĒSNA. *Billijkerwijze*, BĒNĒRNA ook KABĒNĒRAN met LĒRĒSNA ook KALĒRĒSAN b.

Bilnaad, (de naad tusschen den balzak en het fundament), KAKAWĒT.

Binden, iemand *binden*, iets *digtbinden*, NALIJAN.

Voorts *vastbinden*, iets *binden*, *aanbinden* of *vastbinden* aan iets, NALIKEUN. (t) *Binden*, *zamenbinden*, *toebinden*, iets bijv. een kistje *digtbinden*, iemand *binden*, MEUNGKEUT. (b) Iets *stevig digtbinden*, NGABAKOETĒT. Een dier *binden* of *vastbinden*, bijv. aan een paal of boom, NJANGTJANG. (tj) Iemand *de beenen binden*, een beest *de pooten binden*, NGARINGKOES. Iemand *de handen op den rug binden*, NGABANDA. Iemand *met de armen uitgestrekt vastbinden*, NGABINTJANG. Iemand *binden*, onverschillig hoe, maar niet de beenen, ook niet de armen op den rug, NGABAROGÒD. Een kip *de vleugels*, iemand *de armen kruislings over elkaar binden*, NALIKOENG. (t)

Bindbalk van een huis of brug, PANGĒRĒT ook PAMIKOEL.

Bindlat, bijv. aan de daksparren (oesoek), DÒLÒS.

Bindtouw, zie *Touw*.

Binnen, *binnen in*, *inwendig*, DIDJĒRÒ. Zie ook *Inwendig*.

Binnendringen, *aanhoudend*, van het water door de naden van een boot, NGABOEÏH.

Binnengaan, zie *Ingaan*.

Binnenhalen, *weer in huis halen*, iets dat men in de lucht gezet, gelegd of gehangen heeft, NJAÏT. (dj) •

Binnenkant van een deur, d. w. z. de plaats binnen naast de deur, BALIK PANTÒ.

Binnenkomen, zie *Ingaan*.

Binnenschil, zie *Schil*.

Binnenste, zie *Hart*.

Binnentreden, zie *Ingaan*.

Bits, *norsch*, BĒNGIS.

Bitter, ook de drank van dien naam, PAÏT. *Boven alle beschrijving bitter*, bijv. van een vrucht, PAÏT MÒLÈLÈH. Het bittere, fig. leed, moeilijkheden, PAPAÏT. *Bitter, bitterlijk* van weenen, BALILIHAN.

Bizarre, *vreemd, zonderling, anders doen of handelen dan de geheele wereld*, MAHIWAL.

Blaadje, zie onder *Blad*.

Blaam, *gebrek dat iemand of iets aankleeft*, TJA-TJAD. *Op iemand een blaam werpen*, NGAGÒBÈNG of NGAGÒBÈNGKEUN.

Blaar ook *geblaard*, KĒMBOENG. Mede voor *geblaard*, *zijn met een blaar of blaren*, bijv. van iemands hand, MĒLĒTOENG.

Blaas van een buffel ook wel van een rund, waarin de olie ter markt komt, KĒMPIS.

Blaasbalg, LAMBOES ook POEPOETAN. *De blaasbalg hanteeren, daarmee werken*, NGALAMBOES.

Blaaspijp, *blaasroer*, SOEMPIT. *Met een blaasroer schieten op* iets, bijv. een vogel, *daarmee schieten*, NJOEMPIT. *Blaaspijp* om het vuur meê aan te blazen, SONGSONG.

Blaasroer, zie *Blaaspijp*.

Blad van een boom of plant, DAOEN. *Bladeren, gebluderte, loof*, DANGDAOENAN. *Afgevullen en dorre bladeren*, KALAKAJ. Aan den boom *verdord pisangblad*, KARARAS. *Rond blad van hout* of *geel koper*, om eten op te plaatsen, RAMPADAN, ook TALĒM en NANAMPAN, maar deze beide altijd van metaal, het laatste ge-

woon van zilver. *Metalen blad* voor de toespijzen bij de rijst, SISIHAN. *Blaadje, presenteerblaadje, schenkblad*, BAKI. *Betelblad, blaä* van een boek, zoomede van zink, koper, enz., LAMBAR. Voor *blad* van een boek ook nog KĒBĒT.

Bladerloos, *ontbladerd*, RANGRANG. *Zijn bladeren allen laten vallen*, van een boom, NGARANG-BANGAN. Zie ook *Kaal*.

Bladknop, *nieuw uitspruitend blad, jonge spruit*, POETJOEK.

Bladscheede aan den pinangpalm, OEPIH.

Blaffen, *keffen* van een hond, iemand of iets *aanblaffen*, NGAGÒGÒG. Bij herh., NGAGÒGÒGAN.

Blank, zie *Wit*.

Blanketsel, *welriekend rijstmeel*, POEPOER.

Blaten, ĒMBÈ ĒMBĒJAN.

Blaauw, *hemelsblauw, lichtblauw*, PAOEL ook BIROE en BIROE LANĠIT. *Blauw, stukjes blauwcel*, BOELAÒ. *Blauw, blauw zien*, van de plek aan het lichaam, waar een slag of stoot werd toegebracht, GEUNEUK. *Blauw*, van de slecht gekookte aardappels, van de lippen van een opiumrooker, enz., GĒNTĒL. Iemand *een blauwtje laten loopen*, NAMPIK. *Veel blauwtjes laten loopen, moeilijk zijn in haar keuze, van een vrouw of meisje*, TAMPIKAN. Zie ook *Donkerblauw*.

Blazen, op of in iets, vuur *aanblazen*, NIJOEP. (t) *Hevig blazen, loeijen*, van den wind, NGAGĒLĒBOEG. *Blazen*, zooals men wel doet, als men iets, dat zeer heet of sterk is, at of doorslikte, NJEUHAI.

Bleek van het gelaat, *bleek worden, verbleeken*, PIJAS. *Bleek, bleek zijn*, tengevolge van door-gestane ziekte, SĒPA. Zie ook bij *Blos*.

Blijde, zie *Verheugd*.

Blijdschap, zie *Vreugde*.

Blijgestemd, SOEKA SOEKA ATI met SOEKA SOEKA MANAH b.

Blijk, *blijken geven en doen blijken*, zie *Teeken*.

Blijkbaar, zie *Duidelijk*.

Blijven, voor *goed blijven*, TĒTĒP. *Blijven, zijn, over-blijven*, gedurende een zekeren tijd ergens, MEUNANG met KĒNGING b. ook MANGKOEK. *Aan een stuk door, pal blijven* ergens, TONGGÒJ. *Blijven staan*, van een gedeelte van den koopprijs van iets, dat men gedeeltelijk heeft afbetaald, NGANDAR. *Blijven staan op* iets, *bij* iets, bijv. een beschuldiging, *blijven*, in weêrwil van hetgeen er tegen wordt aangevoerd, KEUKEUH. *Maar blijven en niet heengaan, hardnekkig blijven*, bijv. van een manenden schuldeischer, NGALIKĒR. *Blijver, blijvers*, iemand of menschen, die geen trekvogels zijn, maar blijven, waar zij zich eenmaal vestigden, DJALĒMA TANDJRĒK. Zie ook *Staan blijven*. *Blijvend, duurzaam*, van den geur, die ergens introk, LĒLĒB.

Blijvend, zie *Blijven*.

Blijver, zie *Blijven*!

Blik, KALĒNG. Ook: bijv. *een blik petroleum*, HIDJI KALĒNG MINJAK TANAH. Voor *blik, bliksje* verduurzaamde levensmiddelen, bijv. groente, ook BĒLĒK. Verg. *Bus*.

Bliksem, zie *Onweder* en *Weêrlichten*.

Blikslager, TOEKANG KALĒNG.

Blind, LÒLÒNG; id. bep. *met gesloten oogen*, MĒRĒM. Aan een of beide oogen *door uitzwering of uitsteking van het oog of de oogen*, KĒNTJĒS ook KINTJĒS. *Blind*, in dezen vorm, dat, terwijl de oogen niet verloren gingen, het licht er uit is, BÒLÒR. *Blind aan een oog*, BÒLÒR SABEULAH. *Blind*, bijv. van vertrouwen, HAN-TEU DJEUNG KIRA KIRA.

Blinddoek, waarmede men de oogen van een paard, buffel of rund bedekt, opdat het dier zich gewillig zal laten leiden, BOENKĒM. Zoo'n blinddoek voordoen, NGABOENKĒM.

Blinken, *blinkend, glanzen, glimmen, glanzend, glimmend, schitterend*, HOEROENG ook HĒRANG en GILAP. *Blinkend en schitterend, flikkeren en schitteren*, HOEROENG HĒRANG. *Blinken, glanzen, schitteren* van een passament of borduursel, TINGKARĒTIP.

Bloed, GĒTIH. *Met bloed zijn, bebloed zijn, bloeden*, GĒTIHAN. *Gestold karbouwen bloed*, van een geslagte buffel, hetgeen wordt gegeten, MAROES.

Bloeddiarree, *bloed afgaan*, NGISING (of NGISING-KEUN) GĒTIH.

Bloeden, zie *Bloed*.

Bloedkoralen, MARDJAN.

Bloedspuwing, *bloed braken*, NGOETAHKEUN GĒTIH met NGALOEGAHKEUN GĒTIH. b.

Bloedverwant, *verwante, maag*, DOELOER met SADĒRĒK b. Ook SANAK. *Bejaarde bloedverwant*, KÒLÒT met SĒPOEH ook SĒPAH b. *Bloedverwanten en vrienden*, SANAK BARAJA. *Man-nelijke bloedverwant, gerechtigd om bij het*

ontbreken van den vader, op te treden als wali, bij het te sluiten huwelijk, SABAH.

Bloedzuiger, LÈNTAH. Iemand, ook ergens *een bloedzuiger* of *bloedzuigers zetten*, NGALÈNTAH.

Bloedzweer, BISOEL met GAMBOEH b.

Bloei en *bloeyen*, zie *Bloem*.

Bloem, *bloei*, *bloesem*, *bloemen*, KĒMBANG. *Met bloemen*, *bloeyen*, KĒMBANGAN. *Bloemen* in alg. zin, *het gebloemde*, KĒKĒMBANGAN. *Bloem* of *bloemen* tot hoofdversiersel, SOEBAL. *Bloemen enz. brengen op de graven van voorouders* of *afgestorven betrekkingen*, zooals bij sommige gelegenheden wordt gedaan, NGĒMBANG met NĒKAB b. (s) *Bloeyen*, *bloeyend*, van een plaats, zie *Levendig*.

Bloesem, zie *Bloem*. *Bloesemknop*, die zich tot vrucht heeft gezet, PĒNTIL. *Bloesem van den kawoeng* of *arènpalm*, LANGGARI.

Blok, *houten toestel*, waarin iemands beenen worden gesloten, PANGBĒLÒKAN. Iemand *in het blok sluiten*, iemands beenen *daarin sluiten*, NGABĒLOK.

Bloede, zie *Beschaamd*.

Bloot, *ontbloot*, *naakt*, *spiernaakt*, DITARANDJANG of SATARANDJANG. *Bloot liggen*, *bloot zijn*, zooals door het dek te hebben afgewoeld, NGABOELIGLAG. *Met paschen en pinksteren bloot*, van iemand, wiens kleedje bijv. in den slaap is afgezakt, KATAMBÒLĒRAN. *Bloot*, *den bovengrond verloren hebben*, door *wegspoeling*, van gronden, DADAS.

Blos, TJAHAJA of TJAHAJA. *Bleek*, zonder *blos*, EUWEUH TJAHAJAĀN.

Blozen, zie *Rood*.

Bluffen, *veel praat hebben*, *hoovaardige praat uitslaan*, NGOENTOEP ook SOEWAB en SOEWABAN ÒMONG.

Bochel, zie *Gebocheld*.

Bod, zie *Bieden*.

Bode, *zending*, *afgezant*, *heraut*, OETOESAN ook TITAHAN met DJOEROĒNGAN b.n. en PIWARANGAN b. *Vorstelijke afgezant*, *ambassadeur*, PIWARANGAN RADJA. *De bode van het dorps-hoofd*, KABAJAN. *Bode*, *gezonden om ergens berigt te geven van iemands daar zullen komen*, IBĒR. *Door middel van een ibĒr kennis geven van het zullen komen ergens of het zullen terugkeeren van iemand op een genoemden dag*, NGIBĒRAN. *Bode*, *die een brief*, *last* of *oproeping overbrengt*, PANGLAKOE. *Als bode*, *een last enz. overbrengen*, MANGLAKOE.

Bodem, DASAR.

Boedel, *inboedel*, PANGĒUSI IMAH.

Boef, zie *Booswicht*.

Boei, zie *Gevangenis*.

Boeijen iemand, *door zijn uitgestrekte armen te binden aan een in zijn nek gelegden bamboe*, NJANGKALAK. (tj) Zie ook *Keten*.

Boek, *boekwerk*, BOEKOE ook KITAB, dit laatste vooral voor zoo'n boek of boekwerk, dat handelt over zaken van godsdienstigen aard. *Boek* of *geschrift in gebonden stijl*, WAWATJAN.

Boelhuis, zie *Verkoopling*.

Boekbinden, NGAPOET BOEKOE. (k)

Boekbinder, TOEKANG NGAPOET BOEKOE.

Boeman, *bietebouw*, TJOELIK, ook BOĒNGAOK.

Boer, zie *Landbouwer*.

Boeren, *oprispen*, zooals de gast doet uit beleefdheid, na afloop van het maal, TEURAB.

Boersch, *dorpsch, zonder vormen*, DOESOEN.

Boerten, zie *Gekscheren*.

Boete, *geldboete*, OEWANG DĒNGDA of wel DĒNGDA.
Het bedrag als boete opgelegd of dat moet worden opgebracht, opgelegde boete, DĒNGDAĀN.

Boezem, zie *Borst*.

Boezemvriend, SÒBAT DALIT.

Bogen, zie *Hoovaardig*.

Bogt, zie *Draai*.

Bogtig, zie *Krom*.

Bok, *mannetjes geit*, ĚMBÈ BADÒT of BADÒT. Zie ook *Schraag*.

Bok van een rijtuig, BOEK.

Boksen, MAÈNPÒ ook wel MÈNPÒ.

Bokshorenkruid, *fenegriek*, KOELABĚT.

Bol en *bolrond*, zie *Rond*.

Bolstaan van de wangen, ook *bol uitstaan* van een met lucht gevulde blaas, KĚMBOENG.

Bolstaartkip, HAJAM TOEKOENG.

Bolster, zie *Schil*. *Rijstbolster, zemelen*, HOEOET.
Fijne zemelen, waarvan men gebak maakt, BAKATOEL.

Bondgenoot, *vriend*, MITRA.

Bondig, *kort*, PÒNDÒK.

Bongel, *stuk hout of bamboe, dat een paard of buffel om den hals wordt gebonden* en hem over den grond nasleepende, het hardloopen belet, BANGBALOEHAN.

Bons, klanknabootsend redewoordje, bijv. voor *zich stooten* (tidagòr): GĚDOEK.

Bont, *gevekt, wit en rood* of wel *wit en zwart*, BĚLANG. *Bont; rood, wit en zwart gevederd*, van een kip, BÒRONTOK. *Bont, witbont*, maar zoo, dat het wit de overhand heeft, van een geit, RAWOEN.

Bonzen, zie *Kloppen* en *Stooten*.

Boodschap, zie *Berigt*.

Boodschappen, zie *Kennis geven*.

Boog, zie *Pijl*. *Boog*, bijv. van een kruisnet, PĚLĚNGKOENG.

Boom, TANGKAL ook TANGKAL KĀI. *Gevelde* of wel zonder toedoen van den mensch, *omgevallen groote boom*, TJATANG. *Geboomte*, TATANGKALAN. *Boom* van een rijtuig, *disselboom*, BÒM. Id. van een buffelkar, ploeg of egge, TJATJADAN. *Boom* in een paardenstal, SÒRÒG ook GALANG en SARALAK. *Den boom* of *de boomen inschuiven, er voor schuiven*, NJÒRÒGKEUN. *Boom om een vaartuij meê voort te duwen*, GALAH.

Boomgaard, TALOEN, ook hier en daar DOEKOEH.

Boomolie, MINJAK SLADA.

Boomschors, zie *Bast*.

Boomstam, zie *Stam*.

Boomwol, KAPOEK.

Boon, zie *Peulvrucht*.

Boonenstaak, TOETOEROES.

Boor, het geheele werktuig, ook *het eigenlijke boorijzer*, BÒR. *Boren*, NGĚBOR. *Drillboor voor ijzer*, GĚNDJĚR. *Daarmee boren of werken*, NGAGĚNDJĚR.

Boord, SISI.

Boordevol, *overlopend vol, tot den rand toe gevuld*, bijv. van een waschtobbe, LÈB ook LÈBÈR.

Boordsel, zie *Passement*.

Boos, *toornig, kwaad, geraakt, gevoelig, verstoord*, POENDOENG met BÈNDOE b. Ook SÈWÒT en DJOEHAL. *Boos, kwaad, zich kwaad maken*, NJEUNEU. *Boos*, van iemands gemoed of van de gedachten, die iemand vervullen, HASOED. *Een boos gezicht zetten, kwaad of zuur kijken*, BAEUD. Tegen iemand *een boos gezicht zetten*, NGABAEUDAN. *Inwendig boos zijn en dat door een zwart gezicht toonen*, MOEROEKESOENOE. Zie ook *Grimmig, Toorn, Slecht* en *Stuursch*.

Boosaardig, *kwaadaardig, kwaadwillig, verraderlijk, kwaadwilligheid*, enz., DÈNGKI. Zie ook nog *Kwaadaardig*. *Boosaardig, slecht van hart*, TELÈS ANGÈN. *Boosaardig handelen of te werk gaan*, ten aanzien van iemand of van iemands eigendom, TÈLÈNGÈS.

Boosheid, zie *Slechtheid* en *Wrevel*.

Boosdoener, zie *Booswicht*.

Booswicht, *boosdoener, schurk, boef, schelm, snoo- daard, dief*, DJOEROEDJANA ook BANGSAT.

Boot, *sloep*, SAMPAN. Zie ook *Prauw*.

Bord, *tafelbord*, PIRING. *Plat bord*, PIRING DÈÈT.

Borduren, iets, bijv. een sigarenkoker, NJOELAM. (s) Een kleedingstuk met *borduursel beleggen*, NGABORDÈR.

Borduursel, BÒRDÈR ook SOELAMAN.

Boren, zie *Boor*.

Borg, *borg zijn, borg blijven*, MANANGGOENG met MANANGGÈL b.

Borgen, zie *Crediet*.

Borgspreken, met betrekking tot borgen of op crediet koopen, NGALAWANGAN.

Borgstaan, instaan iemand voor iets, NANGGOENG met NANGGÈL b. (t)

Borrel, zie *Jenever*.

Borrelen, bijv. van het vocht, dat zich onder het rooken in den waterzak van een pijp heeft verzameld, NGÒRÒLÒK.

Borst, HARIGOE ook DADA. *Borst, borsten* van een vrouw, *boezem*, SOESOE met PINAREUP b. *Borst, borststuk* van een geslacht beest, DJA-DJANDÒ. *Borst* van een paard, ANDEMAN, Dit ook wel een enkele maal voor de *borst* van andere viervoetige dieren. *De armen over de borst gekruist hebben*, NANGKEUP HARIGOE.

Borstbeen van een buffel of derg., TANGKAR.

Borstel, zie *Schuijer*.

Borstelig, zwaar, van iemands knevel of baard o van beide, DJÈDIG. *Borstelig, ruig, zoodat de haartjes nagenoeg opstaan*, van knevels, TJKROM.

Borstrok, geweven, witte katoenen, BADJOE KAOS of BADJOE KASOET.

Bos, *garve* (rijst), GEUGEUS ook GÈDÈNG. Halve bos, EUNDAN ook PÒTJONG. *Èen zoo'n halve bos*, SAEUNDAN ook SAPÒTJONG. *Drie id.*, SATJAPIT. *Vier id.*, SADOEGÈL. *Kwartbos*, ATJAR. Rijst (parè) *bossen*, NGAGEUGEUS, De rijst *samenbinden tot halve bossen*, MANGKÈK. (p) *Vijftig bossen*, SATANGGOENG. *Honderd bossen*, DOEWA TANGGOENG ook SAMADÈJA = ½ tjaèng. *Tweehonderd bossen*, SATJAÈNG. *Bos, bundel* van brandhout, pennet, enz., BEUNGKEUT.

Bosch, wildernis, LEUWEUNG. *Bamboebosch* (wilde bamboe), LEUWEUNG HAOER. *Woud*, LEUWEUNG KAI. Voor *een uitgestrekt bosch, een woud*, mede: LEUWEUNG GANGGONG EN LEUWEUNG GÉRÔTAN.

Boschbloedzuiger, PATJÈT.

Boschhoen, de soort, waarvan de haan een ronde kam en één lel heeft, TJANGÈHGAR. De soort, waarvan de haan een getande kam heeft en twee lellen, KASINTOE.

Bot, zie *Stomp* en *Dom*.

Boter, MANTÈGA. Arab. *loter*, SAMIN.

Botervaatje, PIPAH.

Botsen, zie *Aanstooten*.

Bottelier, zie *Hofmeester*.

Botvieren, zie *Toegeven*.

Bouillon (vleeschnat), KALDOE.

Bout van een dier, PINGPING.

Bout (ijzeren), bijv. tot breekiijzer, LINGGIS.

Bouwen, aanbouwen, NJIEUN met NGADAMÈL b. *Gebouwd, gemaakt*, DIDJIEUN met DIDAMÈL b., ook BEUNANG met KÈNGING b.

Bouw, vlaktemaat = 500 Rh. □ R., BAOE.

Bouw, statur van menschen en paarden, LAOER.

Bouwgronden, iemands sawah, hoema of kēbon, PAKAJA.

Bouwland, op zich zelf staand en door den eigendom van anderen begrensd, LOEWOEK.

Boven, zie *Hoog*.

Bovendien, zie *Daarenboven*.

Bovengemeld, voormeld, MADKOER.

Bovenkomen, weér boven komen, van iemand of iets in het water, NGAMBOEL.

Bovenmate, overmatig, TEUING. Zie ook *Zeer*.

Bovennatuurlijk vermogen; bovennatuurlijk, het menschelijk verstand te boven gaande; bovennatuurlijke geneeskracht van iets, bijv. van een wapen, KAPIJAT ook KASIJAT.

Braadpan, ijzeren pan, KATÈL. Zie ook *Braden*.

Braaf, degelijk, deugdzaam, TÈMÈN. *Braaf en naarstig*, TÈMÈN WÈKÈL. *Braaf, eerlijk, opregt*, bijv. van het gemoed, DJOEDJOER. Zie ook *Goed*.

Braafheid, degelijkheid, KATÈMÈNAN ook KABA-GÈRAN. Zie ook *Deugd*.

Braak, onbebouwd van een sawah, BÈRA.

Braden, bakken iets met of in olie, boter of eenig vet, NGAGÒRENG. *In of onder de heete asch braden*, NGABOEOEJ. Als voren, iets zooals bijv. een ei, vleesch of iets anders, *in een blad gewikkeld*, MAÏS. (p) *Taart of brood bakken*, MEULEUM. (b) *Braad- of baktoestel of gereedschap*, PAMEULEUMAN.

Brak, van water, ASIN ook HANTA. Van het restant water in een nagenoeg drooge put, HAMBAR.

Braken, OETAH met LOEGAH b.

Brand zijn ergens, KAHOEROEWAN.

Branden, verbranden iets, MEULEUM. (b) *Branden, afbranden, den brand steken in* iets, NGADOEROEK. Voor *in brand steken* ook NJOENDOET. (s) *Koffijbranden*, NJANGGRAJ. (s) *Wierook branden*, NGOEKOES. (k) *Flauw branden*, van een licht, MÈLÈM-PÈM. *Branden van verlangen*, bijv. om iets te bezitten of iets te beproeven, NGÈLÈTÈK.

Brandrig, zie *Gesckrooid*.

Brandewijn, BRÈNDI.

Brandhout, SOELOEH. Zie ook *Hout*. *Een, in of van den vuurhaard overgebleven stomp brandhout*, BONTÒT.

Brandklok, zie *Signaalblok*.

Brandnetel, SAREUNI.

Brandspuit, KOMPA.

Breed, *ruim*, ROEBAK. De *breedte* van iets, bijv. van een tapijt, in tegenstelling met de lengte, ROEBAKNA. *Breed*, van iemands lijf (bovenlijf of borst), RÈBING. Zie ook *Wyd*.

Breedte, zie *Breed*.

Breekbaar, *breekbare waar*, BEULAH PÈTJAH.

Breekijzer, zijnde een lange ijzeren roê, LINGGIS.

Breeuwen, MAKAL. (p)

Breeuwmetaal, PAKAL.

Brein, zie *Hersenen*.

Breken, *gebroken*, PÈGAT. Van een tak, droogstok, vonder enz., PEUNGGAS. Iets, bijv. een potlood *breken, in stukken breken*, MITÈSKEUN. (p) Iets *breken* ook *stuk trekken*, MÈGATKEUN. (p) Iets *breken, stuk gooijen*, MEUPEUSKEUN. (p) Iets *er uitbreken, van de plaats rukken*, bijv. de wanden van een rijstschuur, willende de rijst stelen, NGABONGKAR. *Breken of zich een doorgang banen door* een heining of derg., NÒBRÒS. Zie ook *Afbreken* en *Afscheuren*.

Brengen, *voeren, medevoeren, medenemen, medebrengen, aandragen, aanvoeren, met zich nemen of bij zich hebben* iemand of iets, MAWA, (b) met NGABANTOEN b.n. en NJANDAK b. en z.b. (tj)

Met zich voeren, bij zich hebben, MAMAWA met NGABANTOEN b.n. en NJATJANDAK b. *Niets medevoeren of medebrengen*, TEU BABA-WAAN. *Hetgeen iemand*, die van elders terugkeerde van daar *medebragt*, BEUBEUNANGAN met KÈNGING b. Zie ook *Geleiden*.

Brief, *briefje*, zie *Schriftuur*.

Briefbesteller, OEPAS KANTOR PÒS.

Briefkaart, zie *Kaart*.

Brievenbus, hiervoor gew. het Mal. LÒBANG. Ook wel eens KÒTAK.

Brieschen, *snuiven* van een paard, NGAHÒWANG.

Brievenstasch, zie *Portefeuille* en *Tasch*.

Brj, zie *Pap*.

Bril, TASMA.

Brilhuisje, WADAH TASMA.

Brillen, MAKÈ (NGANGGÒ b.) TASMA.

Broeden, NJILEUNGLEUM. *Zitten op* het nest (d. w. z. op de eieren of op de jongen in het nest), *op eieren broeden*, NJILEUNGLEUMAN. (s)

Broeder, DOELOER LALAKI met SADÈRÈK PAMÈGÈT b. *Volle broeder of zuster*, DOELOER PÈT KOE HINIS. *Oudere broeder*, KAKA, beleefder of vriendelijker sprekende: AKA, AKANG, KANG of KAKANG. Onder de hogere standen bezigt men ÈNGKANG. Een b.woord is ook RAKA, men bezigt dit in brieven en dan ook KANG RAKA. *Oudere zuster*, TÈTÈH. Onder de hogere standen ATJEUK. LANTJEUK is zva. TÈTÈH en ATJEUK, maar men spreekt iemand niet of slechts zeer zeldzaam aan met LANTJEUK. Basa woorden zijn RAKA en RAKA ISTRI. *Oudere broeder of zuster* van iemands echt-

genoot, DAHOEWAN. *De oudere broeder* (of *suster*), en wel onmiddelijk boven (hem, haar) *sijn van*, ADI KA. *Jongere broeder* of *suster*, ADI, men bezigt dit ook als b.n. term. Basa is RAJI, ook wel RAI, zoomede AJI, maar dit laatste is slechts bij de hoogere standen in gebruik, volgens den regent van Tjiandjoer is het ook b.n. Van een ADI sprekende tot een meerdere wordt POEN toevoegd, zoodat men zegt POEN ADI. Voorts bezigt men ook nog ADI, als men een jongere beleefd of vriendelijk wil aanspreken. *Jongere broeder* of *suster*, van man of vrouw (echtgenooten), ADI BEUTEUNG. *Tot jongere broeder* of *suster hebben* (bij het opnoemen van de kinderen uit een huisgezin, geregeld zooals zij op elkâar volgen), NGADI (KA). *Halfbroeder* of *halfzuster*, waar de kinderen denzelfden vader hebben, DOELOER SABAPA; waar de kinderen dezelfde moeder hebben, DOELOER SA INDOENG.

Broek, TJALANA met LANTJINGAN b. *Lange, wijde, tot op de voeten neêrhangende broek*, ook een zoogenaamde *nachtbroek*, TJALANA KOMPRANG. *Korte, niet tot de knieën reikende broek*, TJALANA POKÈK. *Broek, die tot aan of even over de knieën reikt*, TJALANA SONTÒG. *Broek, die door middel van een koord of band om het midden wordt digtgetrokken*, TJALANA PANGRÒD. Een op Europ. wijze gemaakte broek wordt wel TJALANA SĒPAN genoemd.

Broeksband, TAMBIB.

Broekzak, SAKOE TJALANA.

Brok, *brokje, stuk, stukje*, papier lijnwaad of derg. TJĒTĒWIB. *Brokje, kluitje* in pap en derg., BOEROENKOEI. *Die vormen*, van iets gezegd:

TINGBOEROENKOEI. Mede voor *stuk, stukje, brokje*, KĒLĒNG. *Een stuk* of *stukje*, bijv. suikerriet, SAKĒLĒNG. *Brokje papier*, ook OEWIE.

Brokkelen, iets, bijv. brood, NJIWITAN. (tj)

Brommen, zie *Knorren*.

Bron, zie *Wel*.

Brood, BÒTI.

Broodbakker, zie *Bakker*.

Broodboom, SOEKOEN. Mede wordt de vrucht zóó genoemd.

Broodsuiker, zie *Suiker*.

Broodvrucht, zie *Broodboom*.

Broodwinning, *middel van bestaan*, KAHIROEPAN.

Broos, zie *Bros*.

Bros, broos, breekbaar, RĒGAS. Van glas, porcelein of derg., ook BAŅGOE zoomede GĒTAS.

Brug, SASAK. *Houten* of *steenene brug*, DJAMBATAN.

Bruid, PAŅGANTĒN AWĒWĒ met PAŅGANTĒN ISTRI b.

Bruidegom, PAŅGANTĒN LALAKI met PAŅGANTĒN PAMĒGĒT b. Waar de duidelijkheid er niet onder lijdt, ook kortweg, PAŅGANTĒN.

Bruikbaar, BEUNANG DI PAKĒ met KĒNGING DI ANGGÒ.

Bruiloft, zie hiervoor bij *Fest*.

Bruin, *roodbruin*, zooals bijv. roode mergel, BEUREUM KÒLÒT. *Bruin, donker van kleur, door toevoeging van veel tarasi*, van sambĒl, MÉDOK. *Lichtbruin*, van sommige vruchten als ze door en door rijp zijn, en *glimmend bruin*, van gepolitoerde meubelen en derg., EUTJĒUJ.

Bruineeren (goud), NJIPOEH. (s)

Bruikleen geven in (iets), voor bep. of onbep. tijd, aan een persoon in 't bijz. of aan velen, NGAWAKAPKEUN.

Bruinvisch, PĒRĒSOET.

Bruischen, met kracht stroomen, van water, NGA-GĒLĒDĒG. *Met groot geraas bruischen*, van het water in een rivier, SĒJAH.

Bullen van een tijger, NGAGAOER en NGAGĒROENG, ook wel NGAGĒRÒ.

Brutaal zijn, geen vrees kennen voor iemand; niemand of niets vreezen, WANTĒR.

Bubo, BOENKOEEL.

Buffel, MOENDING. *Wijfjesbuffel*, die nog niet geworpen heeft, DANTĒN. *De rechtsche buffel*, bij het ploegen, PAMIDĒR; *de linksche buffel*, KIJA.

Buffelhuid, (gedroogde), LOEMPING. (Dit woord niet algem. in de Preanger).

Buffelkalf, ÈNĒNG.

Buffelkraal, PANGKALAN.

Buffelwed, PANGGOEJANGAN.

Buidel, zie *Zak*.

Buigen, het hoofd, TOENKOEEL. *Het hoofd achterover buigen*, NGALĒNGGAK. *Zich buigen*, *zich herhaaldelijk voorover buigen*, zooals men bijv. bij het rijststampen doet; *gebogen*, *herhaaldelijk gebogen staan*, ONGGÈNG ONGGÈNGAN. *Gebogen loopen*, ONGKÒ ONGKÒWAN. *Gebogen*, *een halven cirkel vormen*, *een hoog vormen*, MĒ-LĒNGKOENG. *Met een gebogen of krommen rug staan*, PĒPĒLĒNGKOENĒGAN. *Buiging van het lichaam*, bij het verrigten van het gebed,

BAKAÁT. Iemands gemoed *buigen*, NGALEU-NĒGITKEUN. Zie ook *Bukken* en *Ombuigen*.

Buiging, zie *Buigen*.

Buigzaam, *souple*, LEULEUS.

Bulk, BEUTEUNG met PADAHARAN b. en PATOE-WANĒGAN z. b. *Een dikken buik hebben*, van een zwangere vrouw gezegd, MĒNDĒJANG BEUTEUNGNA. *Een dikken buik hebben*, *een dikbuik zijn*, DJĒMBLOENG. Id., maar geen hoffelijke woorden: GĒMBROE en BÒTĒKAK.

Buikband (breede), SABOEK met BEULITAN ook PANINGSĒT b. *Zoo een*, *die vervaardigd is van dezelfde stof als die*, *welke men bezigt voor singels van een zadel*, ÈPĒK. *Buikband van goud*, *zilver* of *passement*, BĒNTĒN. *Brede van passement*, *met een haak van voren gesloten*, voor mannen en vrouwen, GĒSPĒR.

Buikloop hebben, MOEROES. Zie ook *Buikpijn*.

Buikplaat (metalen), BATA SARIMBAG of PĒNDING. *Metalen buikplaat vóór op een buikband*, TÒTÒK.

Buikpijn met herhaaldelijk ontlasting hebben, NJĒRI BEUTEUNG MOENTJROET. Verg. *Buikloop hebben*.

Bulkriem, zie *Singel*.

Buiksingel, zie *Singel*.

Bulkworm, zie *Worm*.

Buil, *huidopzetting*, *met een buil zijn*, bijv. van het hoofd, als men dat stiet, BĒNTJOET. Voor *buil* ook BĒNGGOEL. *Een buil hebben*, NGA-BĒNGGOEL. Zie ook *Bultje*.

Buls, zie *Gool*.

Bulsje, zie *Baatje* en *Dienstbuis*.

Bult, BEUBEUNĀNGAN met KĒNGING b.

Buitelen, zie *Duikelen*.

Buiten, LOEWAR en DILOEWAR. *Eoen buiten, aan, voor of bij de stad*, LOEWAR KOETA. *Buiten, voor of aan de deur*, DILOEWAREUN PANTÒ. *Naar buiten*, KALOEWAR. *Naar buiten komen, voor den dag komen*, BIDJIL. *Naar buiten komen*, van de ingewanden, tengevolge van een wond in den buik, AMBOERADOEL. Iemand of iets *naar buiten brengen*, NGALOEWAR-KEUN.

Buiten adem, zie *Hijgend*.

Buitengewoon, zie *Buitengemeen*.

Buitengemeen, *buitengewoon, niet om te bepalen, in hooge mate*, HANTEU KIRA KIRA ook MOE-TOEH KOE. *Buitengemeen, geweldig, uiterst hevig*, BINA BINA. Zie ook *Zeer*.

Buiten kijf, SIDIK.

Buitenlandsch, SABRANG.

Buitenman, *dorpeling*, OERANG SISI.

Buitensporig, *de perken te buiten gaande*, van iemands spreken of präten, KALANGSOE.

Bukken, *zich bukken*, bijv. om iets op te nemen, ook, terwijl men zit, *zich vooroverbuigen* met dat of derg. doel, NGARONGKONG, voor het laatste ook NGADĒPONG. *Herhaaldelijk zich zó bukken*, ook zooals men doet, als men

regts en links zijn blikken onder iets wil werpen, DĒPONG DĒPONG. Mede voor *bukken, zich bukken*, DONGKÒ. *Gebukt loopen, bukkende*, DODONGKÒWAN. Zie ook *Buigen* en *Gebukt*.

Buks, zie *Geweer*.

Bul, zie *Stier*.

Bulderen van kanonnen, DJĒDOER.

Bult, zie *Gebocheld*.

Bultje, *puistje, swelling*, tengevolge van een mierenbeet of derg. BĒNTOL. *Volzitten met zulke bultjes of puistjes*, BARĒNTOL. *Letterlijk een en al puist, volzitten met kleine puistjes*, van het gelaat gezegd: BAROETJOET.

Bultzak, zie *Matras*.

Bundel, zie *Bos* en *Pak*.

Bunder, zie hiervoor *Bouw*, dat de gebr. vlaktemaat op Java is.

Bureau, bepaaldelijk ook *het bureau* van het hoofd van gewestelijk of plaatselijk bestuur, KANTÒB.

Bus, *groentebus, groenteblik*, BĒLÈK.

Buskruid, ÒBAT.

Buur, *buurman, buurvrouw, buren*, TATANGGA.

Buurman, zie *Buur*.

Buurvrouw, zie *Buur*.

Buurt in de, *digtbij*, DEUKEUT.

C.

Cacao, zie *Chocolade*.

Cachet, zie *Stempel*.

Cacheteeren, zie *Sluiten*.

Canapé, zie *Bank*.

Caserne, *barak*, TANGSI.

Cassave, SAMPĒ of SAMPEU.

Cassette, *schrijfcassette* (van hout), LÈSNAB KAI.

Castorolie, KASTRÒLI OF MĪNJAK KASTRÒLI.

Casuarisboom, TJAMARA. *Casuarisvogel*, MANOEK SÒWARI OF SOEWARI.

Cedel, zie *Overeenkomst*.

Celintuur, zie *Gordel*.

Cel, *cellen* in de nangkavrucht, DJARAMI.

Cement, SĒMÈN.

Cent, SÈN. *Twee en een halve centstuk*, DÈBLONG ook wel BĒLĒNDONG. *Bij de cent*, van het koopen of verkoopen van iets, SÈNSÈNAN. Een voor een cent, een voor een duit, GOETOEK.

Chadidja, eigenn. HADIDJAH.

Chef, zie *Hoofd*.

Cheribon, zie *Tjirebon*.

China, NAGARA TJINA OF NAGRI TJINA. Ook TANG-SÒWAH.

Chinees, TJINA OOK OERANG TJINA. *In China geboren Chinees*, TJINA SĒNGKÈ. *Zoon van een Chinees en een inl. vrouw*, TJINA PARANAKAN.

Chineesch, TJINA. *Chineesche schimmen, schaduw-beeldenvertooning* d. w. z. de vertooning, bestaande in een, met behulp van poppen, die achter een verlicht scherm worden bewogen en wier op dat scherm geworpen schaduwen, de acteurs voorstellen, voordragen van een zoogenaamd wajangverhaal: WAJANG. *De wajang vertoonen*, NGAWAJANG.

Chocolade, cacao, SÒKLAT.

Cholera, KÒLÈRAH.

Christen, *Christelijk*, SABANI. *Christelijk*, van de

jaartelling, MASIHI. *In het jaar 1886 van de Chr. jaartelling*, TAHOEN KANGDJĒNG MASIHI 1886.

Christus, NABI ISA. *Messias* zie ald.

Cijfer, ANGKA.

Cijferen en *Cijferkunst*, zie *Rekenen*.

Cijns, zie *Schatting*.

Cijnsbaar, TALOEK.

Cilindrisch, zie *Rond*.

Cipler, SIPIR.

Circulaire, *rondgaande brief*, SOERAT IDĒBAN. *Circulaire, waarran ieder een exemplaar ontvangt*, SOERAT TOEDJOELAN.

Ciseleerwerk, TATAHAN.

Cither, *gitaar*, KATJAPI.

Citroen (een kleine soort), DJĒROEK MIPIS.

Citroensap, TJAI DJĒROEK MIPIS.

Civetkat, zie *Muskusdier*.

Clandestien verkregen, van iets, GĒLAP.

Clitoris, ITIL.

Collationneeren, d. w. z. hem, die opleest volgen en zoo noodig verbeteren, NGABANDĪNGAN ook en gew. NGABANDOĒNGAN.

Collega, zie *Ambtgenoot*.

Commandant, KOMMANDAN.

Commissie, ook *in commissie gesteld*, KOEMISI.

Commisvoyageur, zie *Zelbaas*.

Compagnie, de voorm. O. I. Compagnie, KOEMPĒNI.

Compagnon, zie *Medgezel*. *Te zamen en ieder voor*

de helft, van het iets koopen of betalen, BASÈRÒ ook PASÈRÒ.

Compleet, *voltallig, volledig, tot op een halve cent compleet*, DJĒDJĒG ook LANGKĒP. *Compleet, voltallig*, bijv. van de ambtenaren ergens, ook van iemands huishouden, GĒGĒK. En bijv. van de slagpennen van een vogel, PĒPĒK.

Compleeteeren, *aanvullen* iets, NGADJĒDJĒGAN.

Compliment, TABÈ. *Zijn compliment of opwachting maken*, NGADEUHEUS. *Complimenten, omslag, complimenten maken*, OEROESAN.

Concubine, van een aanzienlijke, SĒLIB ook SĒLIBAN.

Conditie, zie *Voorwaarde*.

Confijt, *geconfijte vruchten*, KALOEWĀ.

Confijten, NGALOEWĀ. (k)

Confisqueeren, iets voor goed of voor tijdelijk, NGARAMPAS.

Confronteeren, iem. met een ander, NGALAWOENGKEUN.

Confuus, zie *Beschaamd*.

Constantinopel, eigenn. ISTAMBOEL.

Constateeren iets, door proef of onderzoek, NGA-BOEKTIKEUN.

Construeeren, zie *Maken*.

Contract, zie *Overeenkomst*.

Convool, IBINGAN.

Copleeren, zie *Afschrijven*.

Copy, zie *Afschrift*.

Corpulent, *zwaar* van iemand, SAWAWĀ.

Costuumbuis, zie *Dienstbuis*.

Couplet, *strofe* van een in gebonden stijl geschreven stuk, PADA.

Courant, *dagblad*, SOERAT KABAR.

Creatuur, zie *Schepsel*.

Crediet, iets op — *koopen, borgen*, NGANDJOEK (an) ook NGAHOETANG. *Goed op crediet geven* aan iemand, NGANDJOEKEUN ook MIHOETANGKEUN. *Al maar door op crediet koopen*, ANDJOEK ANDJOEKAN.

Croquant zijn, van koekjes of ander eten, BANGŌE.

Curieus, *aardig en vreemd*, ANÈH ANÈH.

D.

Daad, zie *Werk*. *Op de daad betrapt*, zie *Betrapt*.

Daags en *per dag*, zie *Dag*.

Daar, *aldaar*, DINJA en DIDINJA. *Derwaarts, daarheen*, KADINJA. *Van daar*, TIDINJA. *Daar ginds heen*, KADITOE. — II, zie *Omdat*.

Daarbij, en *dat daarbij, terwijl, en dat terwijl*, TOER. *Daarbij, daarenboven, daar kwam nog*

bij, de zaak (of het) werd nog erger door (doordien), TOEROEG TOEROEG. Zie ook nog *Daar komt bij* en voorts *Met*.

Daardoor, *daarom, precies om die reden*, NJA KOE ÈTA. Voor *daarom* ook SABAB.

Daarenboven, *bovendien, nog daarenboven, ten overvloede*, TAMBAH TAMBAH ook MALAH. Zie ook *Daarbij*.

Daarentegen, *omgekeerd, van den anderen kant*,

BALIKAN ook BALIKANAN. Mede: TALOE-
NGANAN.

Daar komt bij, ONGKOH. Zie ook *Daarbij*.

Daarop, zie *Voorts*.

Daar pas, zie *Zoo even*.

Daar straks, zie *Zoo even*.

Daar toch, *immers*, PADA HAL.

Dadel, KORMA. *De dadelpruim*, zekere vruchtboom,
KASĚMĚK.

Dadelijk, zie *Terstond*.

Dader (de), *de bedrijver*, ANOE NGALAKONAN.

Dag, PÒWÈ met DINTEN b. *Dag*, in tegenstelling van nacht; *daglicht*; *dagen*, *dag worden*, *de tijd dat het dag is*; *het midden van den dag* in tegenst. met den avond of den morgen, BEURANG. *Over dag*, TI BEURANG. *Dag en nacht*, i. d. z. v. onophoudelijk, SIJANG LATRI ook BEURANG PEUTING. *Op een tijdstip dat het reeds dag is*; *te laat*; *door het daglicht verrast worden*; *het daglicht krijgen*, KABEU-BĀNGAN. *Op den dag van*, PÒWĒJAN of DI (DINA) PÒWĒJAN. *Den geheelen dag door*, *den godganschelijken dag*, *van 'smorgens vroeg tot 's avonds laat*, SAPÒWÈ DJĚPOET ook SAPÒ-PÒWÈ. *Iederen dag*, *dagelijks*, SAPÒPÒWĒNA. Met betrekking tot regenen: NGAJĚR. *Daags*, *per dag*, SAPÒWĒNA. *'s Ander daags*, ISOEKNA DEUL. *Een dag of wat*, bijv. drie of vier dagen, *geleden*, KAMARI IJEU.

Dagblad, zie *Courant*.

Dagelijks, zie *Dag*.

Dagen, zie *Dag*. II. Iemand *ten strijde dagen*,
NGADJAK PRANG. (a) Zie ook *Dagvaarden*.

Dageraad, zie *Aanbreken van den dag*.

Daglicht, zie *Dag*.

Dagloon, OEPAH.

Daglooner, BOEDJANG. Zie ook KOELI.

Dagreis, *dag* in dien zin, POWÈ met DINTEN b. Gebezigd met betrekking tot een afstand, waarbij men, om dien af te leggen, moet overnachten, PEUTING.

Dagteekening, zie *Datum*.

Dagvaarden, *dagen*, NGONDANG. (on)

Dagvaarding, SOERAT (SĚRAT b.), ONDANG.

Dak, *dakriet*, *dekriet*, *dakbedekking*, HATEUP. *In tweeën gespleten bamboes tot dakbedekking*, TALAHAB. Id. tot dakb. *lang gras of parè stroo*, *vastgemaakt aan een bamboezen latje*, WĚLIT. *Niet aan djadjalons (bamboezen latjes) bevestigde dakbedekking*, BALOEBOER. *Als van een leijen dakje*, van spreken, NGAGOROLONG.

Dakgoot, zie *Goot*.

Dakpan, KĚNTĚNG. *Houten dakpan*, SIRAP.

Dakriet, zie *Dak*.

Dakspaar, OESOEK.

Dal, zie *Flatte*.

Dalen, *af dalen*, *naar beneden gaan*; ook *dalen* van een terrein of weg, MOEDOEN. *Dalend gedeelte* van een terrein of weg, POEPOEDOENAN. Zie ook *Pad*. *Dalen*, *lager geworden zijn*, bijv. van een prijs, TOEROEN. De stem *doen dalen*, NGALAOENKEUN. *Dalen*, *dalende zijn*, van de zon, MĚNGGĚK. *Ongewoon spoedig dalen* of

gedaald zijn van de zon, als het, zooals wij zeggen, zoo gauw laat is geworden, zonder dat men het wist, NJÈRÈLÈK.

Dam, *schutsweer*, TAMBAKAN, ook wel eens BĒN-DOĒNGAN. *Dien aanbrengen* of *stellen*, een rivier *afdammen*, NAMBAK. *Dam*, *bestaande in een hoop bladen en takken, met behulp van modder zāamgepakt*, aangebragt tot versterking van een ander dam, ook wel in een waterleiding om het water geheel of gedeeltelijk op te stoppen, ABAM. *Dam, stuw in een waterleiding*, waardoor men het water, dat slechts in een arm zou stroomen, dwingt ook in een ander arm te vloeijen, TANGGOEL. In een waterleiding zoo'n *dam* of *stuw aanbrengen*, NANGGOEL.

Damasceersel van een wapen, PAMOR.

Dame, zie hiervoor *Mevrouw* en *Jufvrouw*.

Damp, *stoom*, SAĀB. Dit ook voor den *damp*, die 's morgens uit den grond opstijgt. Zie voorts *Rook*.

Dampen, van warme spijzen, NGĒBOEL.

Dampkring, *luchtruim*, AWANG AWANG.

Dan, *als* in een vergelijking, TI ook SAKING, MANAN of wel BATAN. *Dan toch... zoo toch*, DA. *Dan, dan pas, eerst dan*, KADONGDORA.

Dank, *dankzeggen, danken; ik dank u, ik breng u mijn dank toe*, NOEHOEN. *Dank, dankzegging, aan God, soekoer; danken, dankzeggen of dank toebrengen, aan God, moedji soekoer. Dank toebrengen voor iets aan God, njoe-koerkeun*. Tegenover menschen: ergens voor *dankzeggen, danken* voor iets, NGANOEHOENKEUN. *Dankbaar of erkentelijk zijn, dankzeggen, tarima* of wel NABIMA. Als voren aan

iemand of voor iets, zoomede iets *dankzeggend ontvangen*, ook NABIMAKEUN. *Danken en tevreden zijn*, DOWA. *Dank u, ik heb genoeg* (gegeten), GEUS MEUDJEUHNA met GEUS SĒ-DĒNG b.

Dankbaar zijn, zie *Dank*.

Danken en Dankzeggen, zie *Dank*.

Dankbaarheid, erkentelijkheid, KATARIMAĀN, PANARIMA, kan ook TARIMA. *Blijk of teeken van dankbaarheid*, PANARIMA.

Dansen op Europ. wijze, dansa. Zie voor „Dansen op inlandsche wijze.” *tandakken*.

Danser, dansers van beroep, BAKSA.

Danseres, van beroep, *dansmeid*, RONGGĒNG. *Dansmeid zijn, het beroep van dansmeid uitoefenen*, NGARONGGĒNG. *Danseres* van een regent, BADAJA.

Dansgeld, *het geld dat men geeft aan de dansmeid, als men zal gaan tandakken*, SARAJOEDA.

Dapper, zie *Moedig*.

Dapperheid, zie *Moed*.

Darm, darmen, zie *Ingewanden*.

Dartel, jolig, BĒGÈR. *Dartel, zinnelijk, wellustig*, ROETJAH.

Dartelen, spelen, springen van visch, TINGKĒTJĒ-BOEK. Van kleine visschen, TINGSIBIPIT.

Das, een klein soort, Mijdans meliceps, SĒGOENG.

Das, dasje, halsdoek, DASI.

Dat en Dat daar, zoomede *Hetgeen*, zie *Die*.

Dat doet mij pleizler, als toeroep om leedvermaak uit te drukken, TJÒTJÒH. *Zulks tot iemand zeggen of roepen*, NJÒTJÒH NJÒTJÒH.

Dat gaat mijn verstand te boven! GEURAHEUN of
GEURAHEUN TEUING.

Dat is te zeggen, als; ook *Dat zou goed gaan,*
als, BÈDA KAJA of BARI KAJA.

Dat verhoede God, PALIJAS TEUING.

Dat zou gaan als, zie *Dat is te zeggen, als.*

Datum, dagteekening, TANGGAL.

Dauw, IBOEN. *In den dauw leggen of zetten,* NGI-
BOEN of NGIBOENKEUN.

Dauwworm, ringworm, KOERAP.

Daveren, van de brug, waarover een rijtuig rolt,
NGAGOEROEDOEG.

David, eigenn., DAOED.

Debet, zie *Schuldig zijn.*

Debiet, zie *Aftrek hebben.*

Debiteeren, zie *Verkoopen.*

December, DÈCÈMBÈR.

De, het, NOE of ANOE. Bijv. *de dommen,* NOE
BÒDÒ. *De duisternis, het donker,* NOE PÒWÈK.

Deeg, beslag van gebak, zie hiervoor **Beslag.**

Deel, afdeeling, aandeel, portie, BAGIAN. *Deel, taak,*
toeschikt deel, lot, BOEBOEHAN ook DOEOEMAN.
Deel, deelen, gedeellen van een brug, PRABOT.
Deel, gedeelte, bijv. kwart, van een in stuk-
ken gespleten bamboe, BÈBÈK. *Zoo'n gedeelte*
bamboe, AWI SABÈBÈK. *Deels, een deel, een*
gedeelte, SAWARÈH met SAPALIH b. *Deelen,*
verdeelen, uitdeelen, afdeelen, iemand iets
toedeelen, uitdeeling houden van iets, NGABAGI
ook NGADDOEM. Iemand *een deel geven van*
iets, NGABAGÈJANAN. *Een deel of aandeel*
gekregen hebben, KABAGÈJANAN. Iets *verdee-*

len, uitdeelen, ronddeelen, NGABAGIKEUN ook
NGABAGI BAGI en NGADDOEMKEUN. Iets *met*
zijn beiden of zamen deelen, MARÒKEUN met
MALIHKEUN b. (p) *Deelen in* iets, *deelnemen*
aan iets, MILOE. *Deelen,* een getal *deelen*
door een ander, NGAINKISAR. *In allen deele,*
IMEUT.

Deelen, zie *Deel.*

Deelnemen, zie onder *Deel.*

Deelgenoot, zie *Medgezel.*

Deels, zie onder *Deel.*

Deemoedig, nederig, BÈNDAH.

Deerlijk, MATAK HAWATIR met MATAK HAWATOS b.

Deernis, medelijden, ontferming, KAROENJA ook
WATIR en gew. HAWATIR met HAWATOS b.
Met iemand (een bep. pers.) *deernis of mede-*
lijden hebben; te doen hebben met iemand,
MIKAROENJA ook HAWATIR met HAWATOS b.
Iemand (een bep. pers.) *ontferming betoonen;*
zich over hem ontfermen of erbarmen, MIKA-
ROENJA. *Door medelijden of deernis bewogen*
worden, van het gemoed, NGAHÈLAS. Zie ook
Medelijden.

Deferentie, die men iemand betoont of die men
voor hem heeft, ADJI.

Deftig, zie *Waardig.*

Degelijk, zie *Braaf* en ook *Goed.*

Degelijkheid, zie *Braafheid.*

Degen, zie *Zwaard.*

Degene, zie *Die.*

Deining, zie *Golfslag.*

Deinzen, zie *Achteruit deinzen.*

Dek, zie *Deken*.

Deken of derg. dek, SIMBOET met KAMPOEH b.

Deken, plaid, in het algemeen iets, dat men gebruikt om het geheele lichaam mee te bedekken of in te wikkelen, HAROEDOEM. Met een deken of derg. gedekt of toegedekt, DISIMBOET met DIKAMPOEH b.

Dekhengst, zie *Paard*.

Dekken, een huis, schuur en derg. beleggen met dakriet, NGAHATEUP. Een merrie dekken, MATJĚK. Een merrie laten dekken, een hengst een merrie doen dekken, MATJĚKEUN. (p) Zie ook *Deksel*.

Dekkleed, schabrak, SĚBRAK.

Dekmantel, zie *Voorwendsel*.

Dekriet, zie *Dak*.

Deksel, alles, waarmee men iets toedekt of overdekt, TOEROEB ook wel TOETOEP. Aarden deksel op een pot of pan, KĚKĚB. Van pandan bladen gemaakt deksel, om de gereedstaande spijzen, in afwachting dat ze zullen worden genuttigd, mee toe te dekken, TOETOEP SADJI. Iets dekken, toedekken, overdekken, NOEROEBAN ook NGĚKĚB. Met het deksel er op, gesloten, van een pot of derg., NOEROEB.

Delven, zie *Graven*.

Demon, reus, BOETA.

Dempen, zie *Aanaarden*.

Denkbeeld, zie *Gedachte*.

Denkelijk, vermoedelijk, naar gissing, KIRA KIRA met KINTEN KINTEN b. Het als denklijk of vermoedelijk achten, NGIRA NGIRA met NGIN-

TĚN NGINTĚN b. *Nog in de verte niet denken* aan iets, TATJAN MANTRA MANTRA.

Denken, uildenken, iets bedenken; aan, over of om iets denken; bezinnen, MIKIR (p) met NGAMANAH b. (v. e. aanz.). Voor iets bedenken, overdenken, zijn gedachte laten gaan over iets, ook NIŃGONG. (t) *Nadenken, peinzend over* iemand of iets; iets overdenken, zich op iets beraden of beslapen, MIKIRAN met NGAMANAHAN b. (v. e. aanz.). Iets verzinnen, uildenken, MIKIRKEUN. Voorts nog voor denken, MIATI met NGAMANAHAN b. (v. e. aanz.).

Denkwijze, zie *Gedachte*.

Deponeeren, zie *Leggen*.

Derde, zie *Drie*.

Deren, zie *Schade*.

Dergelijk, zie *Zoals dat*.

Derhalve, zie onder *Gevolg*.

Dermate, zie *Zoals dat*.

Dertien, TILOE WĚLAS.

Dertienmaal, TILOE WĚLAS KALI.

Dertig, TILOE POELOEH.

Derven, zie *Ontbreken*.

Derwaarts, zie *Daar*.

Des te meer, BEUKI.

Desgelijks, eveneens, evenzoo, zoo ook, NJA KITOE DEUI ook NJA KITOE KĚNĚH, zoomede PON KITOE KĚNĚH of wel kortweg PON.

Desniettemin, evenwel, PARANDĚNĚ.

Deswege, zie *Oorzaak*.

Deugd, KAOETAMAĀN met KAOETAMIJAN b.

Deugdzaam, zie *Braaf en Goed*.

Deugen niet, een *deugniet zijn*, HEULEUNG. Slechts in sommige streken is dit woord gebr.

Deugniet, zie *Fielt* en het voorgaande woord.

Deuntje, zie *Liedje*.

Deur, LAWANG ook PANTÒ. Zie mede bij *Opening*.

Deurtje, *luikje* van een val, een kippenhok of derg. ook het *deurtje* in de omrastering van een aanplant, PEUNDEUT.

Deurslot, zie *Slot*.

Dewelke, zie *Die*.

Dewijl, SABAB. Ook WANTOE of WAMTOE WANTOE, WANTOENING, KAWANTOE, BAWANING, KOE BAWANING of TINA BAWANING.

Deze, *dit, deze hier, dit hier*, IJEU. *Deze, de loopende* van een maand, ANOE LOEMAMPAH IJEU.

Dezelfde, ITOE (ÈTA) ÒGÈ.

Diadeem, zie *Kroon*.

Diamant, *edelgesteente, juweel*. INTËN ook PËRMATA soms met SÒSÒTJA b. *Met een diamant of met diamanten er in gevat*, gezegd bijv. van een ring, MATA INTËN. *Juweelen, diamanten*, SÒSÒTJA INTËN.

Diamantslijper, zie *Juwelier*.

Dichtmaat, *zangwijze*, TËMBANG ook DANGDING. Iets in *dichtmaat brengen, in dichtmaat of gebonden stijl schrijven, dichtten*, NËMBANGKEUN ook NGADANGDING. *Een in dichtmaat geschreven stuk zingende lezen*, NËMBANG met MAMAÒS b.

Dichtstuk, *geschrift of boek in gebonden stijl*, WAWATJAN.

Dichten, zie *Dichtmaat*.

Dichter, *schrijver*, BOEDJANGGA.

Dictseeren, zie *Voorzeggen*.

Die, *degene, diegene, dewelke, dat, hetgeen, hetwelk*, NOE of ANOE. *Die, gene, dat, die daar, dat daar, ginds, gindsche*, ITOE ook ÈTA.

Dief, *dieven*, PALING, TOEKANG MALING, AHLI MALING ook wel MALING. Voorts nog voor *„een dief”* ook voor den uitroep *een dief! dieven!* het woord DJALËMA, mensch, persoon, dit is dan een afkorting van: DJALËMA NOE BÈK MALING.

Diefachtig, zie *Kaapziek*.

Diefstal, *dieverij, oneerlijkheid, schelmerij*, KATJOEBLIKAÀN.

Diegene, zie *Die*.

Dienaar, *dienstknecht*, ABDI ook KAWOELA, zoo mede OEOLEN. Zie voorts nog *Bediende, Geringe* en *Dienen*.

Dienares, zie *Dienstmeid*.

Dienen, *dienaar zijn* van, *in dienst zijn* bij iemand, NGOERING ook NGAWOELA en NGADJOERAGAN; een b. of mooijer woord is NGABDI. Iemand *tot dienaar zijn*, NGAWOELAÀN. *Dienen, in 's lands dienst zijn*, NJËKËL PAGAWËJAN met LOEMAMPAH DAMËL als mooijer uitdrukking. *Dienen als*, MINANGKA. *Om te dienen tot*, MINANGKA DJADI.

Dienst, DINÈS. *Dienstbrief* zie *Schriftuur*. *Diensten*, door iemand in zijn betrekking gepresteerd, zie *Werk*. *Te dienst staan, bevelen hebben af te wachten*, iemand *te dienst staan om zijn bevelen uit te voeren*, NGADJAGA PARENTAH.

Dienstbare, zie *Ondergeschikte*.

Dienstbuis, *costuumbuis*, BADJOE SIKĒPAN.

Dienstig, zie *Voordeelig*.

Dienstmeid, *dienares*, ABDI AWĒWĒ.

Dienstpligtige door het dorps hoofd verstrekt, PAGAWĒ. Zie ook *Heerendienstpligtige*.

Dientengevolge, zie *Gevolg*.

Diep, DJĒRÒ. *In het midden diep en aan de kanten ondiep*, van een water, NJOEBLĒK. *Diep in het hoofd liggen*, van de oogen, TJĒLONG ook DĒKÒK. *Dergelijke oogen hebben*, DĒKÒK.

Diepte, *terreingedeelte van een bosch, lager dan het aangrenzende terrein; laagte*, DJOENKBRANG. Zie ook *Ravijn*.

Dier, *beest*, HĒWAN ook SATÒ. *Dieren, die iemand er op nahoudt*, TJOÛJÒDWAN. *Dieren in onb. zin, gedierten, beesten*, SASATÒWAN.

Dierbaar, zie *Geliefd*.

Dierenriem, PALAK.

Dierlijk, TJARA SATÒ.

Digt van een bosch, KĒMBĒT ook ROEMBIT. Van heiningen, vlechtwerk ook van plantsoen, KĒRĒP. Van de treden van een trap of ladder, HEUREUT. Van personen, die ergens zitten, waar het nauw is, RAKĒT. Zie voorts *Gestoten*. Een heining of vlechtwerk *digter maken*, door er tusschen te voegen, NGĒRĒPAN.

Digt aan elkander, boven op malkander, GĒJĒ.

Digt bij, nabij, naburig, in de nabijheid of nabuurschap van iemand of iets zich bevinden; *dig toe zijn* aan iets, DEUKEUT. *Digt bij, in de nabijheid* ook DINA DEUKEUT, bijv. *zet de stoel digt bij de tafel*, TEUNDEUN DINA DEUKEUT MĒDJA KORSI TĒH.

Digtbinden, zie *Binden* en *Zamenbinden*.

Digtdoen, zie *Sluiten*.

Digten, *digtgooijen* een vijver, een berst of scheur ergens in *digten*, NGALAMPAT. Een gat of lek *digten*, onverschillig met wat, slechts geen soldeersel, NGADĒMPOEL.

Digthalen, *ruw weg digt naaijen, aan elkaar halen* iets, waar het gescheurd is, NGĒRÒDAN.

Digtslaan, neérslaan, van een inl. houten muizenval, gezegd voor *vallen, neérslaan*, van de plank er van, NINGGANG.

Digtspijkeren iets, zooals bijv. een deur, MĒPĒT. (p)

Digttrekken, *zich digttrekken, digtgaan*, van een strik, MANGROD. Hiervoor, zoomede voor *digtyetrokken, van zelf digtgehaald*, BEUKAS.

Digtvallen, digtgevallen zijn, van een tiggerval, BEUKAS.

Digtvouwen, zie *Vouwen*.

Digtwerpen, zie *Aanaarden*.

Dij, de dijen, PINGPING.

Dijen, zie *Uitzetten*.

Dijk, waardoor bij overstroming het water belet wordt in de dorpen te komen, TANGGOEL. *Aardendijkje, dijkjes* zooals op een rijstveld, of wel, maar dan een weinig hooger, om een vijver (koelah), GALĒNGAN ook GALĒNG. *Dijkje langs den weg*, KOETA.

Dijkje, zie *Dijk*.

Dijssenterie. roode loop, NJĒRI BEUTEUNG TADJAM.

Dik, van een plank, van papier, een jas enz., KANDĒL. *Dik, zwaar*, van iemands haar, van den staart van een hond enz., van gebla-

derte, GOMPLÒK. *Dik* geworden, van de suikerstroop, door voortgezette koking, KÒLÒT. *Zoo dik als een pink*, SAGÈDÈ TJINGGIR. *Zoo ook Groot, Lijvig en Slijf.*

Dikbuikig zijn, zie *Buik*.

Dikwerf, zie *Dikwijls*.

Dikwijls, *dikwerf, vaak, menigmaal, herhaalde'lijk, meermalen*, RÈMÈN met ASRING en SERING b. Voorts nog MINDÈNG en, gezegd van iemands komen ergens, ook KÈRÈP.

Ding, *dingen*, zie *Goed*.

Dinsdag, SALASA of PÒÈ SALASA.

Dissel, het timmergereedschap van dien naam RIMBAS. Zie ook *Bijl.*

Disselboom, zie *Boom*.

Distrikt, DISTRIK. Vroeger ook TJOETAK. *Het distrikt, de afdeeling* van een distriktshoofd, WAWÈNGKON met WAWÈNGKÈRAN b.

Distriktshoofd, WADANA. Voorheen KAPALA TJOETAK. *Onderdistriktshoofd*, TJAMAT.

Distriktshoofdplaats, PAKÈMITAN.

Distriktspriester, *distriktspanghoeloe*, NAIB. Zie ook *Hoofdpriester*.

Dit, zie *Deze*. *Dit of dat*, zie *Het een of ander*.

Ditmaal, *voor ditmaal*, SAKALI IJEU.

Dobbelen, zie *Spelen*.

Dobbelsteen, DADOE.

Doch, zie *Eevenwel*.

Dochter, ANAK AWÈWÈ met POETRA ISTRI als b. en z.b.

Doe, *doet*, zooals bijv. in „Doe het voorzigtig”: SING ook MASING.

Doek, *katoen*, LAWON. *Wit katoen* zooals o. a. wordt gebezigd voor lijkkleed, LAWON POETIH. Voor *Hoofddoek* en *Zakdoek*, zie ald.

Doel, *bedoeling, oogmerk, voornemen*, PANÈDJA. *Zich iets ten doel stellen, zich ten doel stellen, de intentie hebben* ergens heen te gaan, MOEROE of NGABOEROE met NGABOEDJÈNG. Zie ook *Mikpunt*.

Doen, *bedrijven, begaan, ten uitvoer leggen, verrigten* (iets), NGALAKÒNAN ook NGALAMPAPKEUN, mede MIGAWÈ met MIDAMÈL b. *Doen hetgeen wordt gezegd, handelen* overeenkomstig iets bijv. een bevel NOEROET ook NGALAKÒNAN met NGALAMPAPKEUN b. *Doen, handelen* zooals iemand deed of zooals iets werd gedaan, NOEROETAN. Hetgeen iemand zegt of naar iemands woorden *doen* of *handelen*, NOEROETKEUN. (t) *Iets doen, een beweging maken*, GOEWAM. *Aan* iemand, een kind, *wat doen*, meer bep. wat laten leeren, MAKIHIKEUN. (p) Zie ook *Bedrijven*.

Dof, van gebatikt goed, ROEMEUK. *Dof, niet helder, mat*, van een diamant of ander edelgesteente ook van een spiegel, SOERÈM ook ROEMEUK. *Niet helder schijnen*, van de maan ook van een licht, SOERÈM. *Dof, duizelig*, bijv. ten gevolge van het rooken van een sigaar, als men dit niet gewend is, LÈNDÈNG. *Dof* in het hoofd, zie *Zwaar*. *Dof, hoorbaar maar onverstaanbaar* voor iemand, van het spreken ergens: NGAGÈRÈNDÈNG ook GÈGÈRÈNDÈNGAN. Zie voorts *Zacht*.

Dokter, *geneesheer*, DOKTOR. Verg. *Arts*.

Dol, *krankzinnig*, GÈLÒ. *Dol*, van een hond of ander dier, ÈDAN. *Dol zijn* op iemand, *niet af te krijgen* of *niet af te slaan zijn* van iemand, APÈT.

Delen, *gaan dolen* in de bosschen, LEULEUWEUNGAN.

Dolheid, *dwaasheid*, KAGÈLOWAN.

Dolk (inlandsche), *kris*, KĒRIS met DOEHOENG b.

Een soort dolk, vooral door hadji's en santri's gedragen, is de BADI. *Het bovenstuk aan het lemmet van een kris*, GANDJA.

Dom, *omcuetend, bot*, BÒDÒ. *Dom, dwaas*, MOERKA.

Meer dan dom, de onkunde in eigen persoon, PINOEH KOE BÒDÒ. *Dom maar verwaand*, GĒDJOEL.

Domheid, KABÒDÒWAN.

Dommekracht, DOMKRAK.

Domicilium, ook ergens *zijn domicilium hebben*,

IMAH TANGGA of ROEMAH TANGGA.

Dommelen, d. w. z. in den halfslapenden toestand

verkeeren, die aan het vast ingeslapen zijn voorafgaat, LĒLĒJĒPAN.

Dompelen, *indompelen, indooopen, doopen, stippen* in

een vloeistof, bijv. een pen in de inkt, NGANTJLOMKEUN. (an) Iets, ook een dier, om het te verdrinken, *dompelen* in (onder) het water, NGALĒLĒPKEUN. *Zich dompelen in een modderpoel*, van buffels, rhinocerossen en varkens, GOEJANG. *Plaats waar zij zulks plegen te doen*, PANGGOEJAŅGAN. *Dompelen in, in aanraking komen* met bijv. het water, van iemands beenen of voeten, ANTJLOM.

Donder, *gedonder, een donderend geluid, donderslag*,

GOENTOER.

Donderbus, TÒRÒBÒS.

Donderdag, KĒMIS of PÒÈ KĒMIS.

Denderen, zie *Bommelen*.

Donderdagavond, *donderdagnacht*, PEUTING DJOE-MAĀH.

Donderslag, zie *Donder*.

Dondersteen, HOENTOE GĒLAP.

Donker, van den dag, REUEUK ook ANGKEUB.

Omdat het dreigt te regenen, MĒDĒM. *Donker, betrokken zijn, zwart*, terwijl het dreigt te regenen, van de lucht; *zwart, dreigende zich te ontlasten* van regenwolken, MĒNDOENG. *Donker, niet helder branden*, van een lamp, MĒDĒM. Zie ook nog *Allooi* en voorts bij *Duister*.

Donkerblauw, *zwart van vel*, ook wel *van vleesch*, van een kip, TJAMANI.

Dood, *overleden, gestorven*, zie *Sterven*.

Doodarm, KĒKÈRÈ ook BOETIN.

Doodblijven of **doodvallen op een cent**, NJAĀH KOE

DOEWIT SADOEWIT ook TJĒTJĒL KOE DOEWIT.

Dooddrukken, zie *Drukken*.

Doode, zie *Lijk*.

Doodelijk, *hoogst bedenkelijk*, van ziek, PAJA KA-

TJIDA (in pl. v. KATJIDA ook NAKĒR of PISAN), met WALĒS b.

Dooden, ook een dier, MAĒHAN. (p) Een aanzien-

lijke *dooden*, NĒLASAN. (t)

Doodgraver, TOEKANG KOEBOER of TOEKANG NGOE-BOER.

Doodsengel, MALAK AL MAÒT.

Doodkist, TAMBĒLA.

Doodkleed, zie *Lijkkleed*.

Doodknippen met de nagels een vlooi, luis of derg.,

NINDĒS. (t)

Doodloopend, van een weg, *niet doorloopen*, van een gat of holte, BOENTOE.

Doodmager, zie *Mager*.

Doodmoede, zie *Vermoeid*.

Doodsch, *verlaten* door de bewoner of de bewoners; *zonder vertier*, RÈHÈ. Mede voor *zonder vertier*, *doodsch*, *stil*, van een plaats, TIÏSEUN.

Doodschieten, zie *Schieten*.

Doodslaan een dier, bijv. een muis, die door de kamer loopt, MĒRGASA. (P)

Doodslag, zie *Manslag*.

Doodstraf, KISAS. Iemand *met den dood straffen*, NGISAS.

Doodvlek, zie *Moedervlek*.

Doodzwak, *geheel uitgeput*, LOENGSE.

Doof, *hardhoorig*, TÒRÈK. *Het is bij hem aan een doovemans deur geklopt*, HANTEU BEUNANG DIGILIR GILIR.

Dooyer van een ei, BEUBEUREUMNA.

Doopen, zie *Dompelen*.

Door, *wegens, vanwege, tengevolge*, KOE OOK OEROET. *Door, door middel van*, TINA OOK LANTARAN, KOE LANTARAN, TINA LANTARAN EN LANTARAN TINA.

Door, *regt doorheen, doorheen, door en door, aan een stuk door*, TĒROES. *Door en door, geheel en al er doorheen*, PARAT. *Door en door tot op het been*, van het gehakt zijn met een wapen, TANDĒS. Zie ook *Doorbreken*.

Doorbladeren een boek, NGILABAN. (k)

Doorboren, *doorsteken, een steek geven door en door* in iets dat men wil aanrijgen, NIÏR OOK NI-ROEK. (t) De ooren *doorboren*, teneinde oorsieraden te kunnen dragen, NOENDOEKAN met NINDIKAN (t) en NJĒTJĒPAN b. (tj) Een buffel of rund *den neus doorboren*, om er vervolgens een touw door te halen, NĒNDÒK. (t) *Doorbord, met een gat er in, door en door*, KÒHÒK.

Doorbijten, zie *Bijten*.

Doorbreken, van een zweer; ook *door*, tengevolge van doorprikken of derg., BOETJAT.

Doorbuigen, hout, bijv. de sluitboom van een deur, NGĒNOD NGĒNOD. *Doorbuigen; doorgebogen zijn*, bijv. van een poot van een meubel, NGABĒNTĒLING.

Doordien, *wit*, TINA SABAB OOK DOEMĒH EN TINA BAWANING. Zie voorts *Omdat*.

Doordrijven, *toch maar aanhouden met iets*, in weerwil van hetgeen er tegen wordt ingebracht, MAKSA. (P)

Doordringend, *schel*, als een aangeboren iets van de stem; van het geluid (het slaan) van een klok *doordringend, helder*, NGĒNGKBĒNG.

Door elkaar liggen, bijv. van boeken, OEBAK ABBIK. *Door elkáar zitten*, van haar, van boomen en planten, die in elkáar groeiden, van garen, dat aan een klouw of om een klos zat, maar werd afgerold, PATJÒRÒK. *Door elkáar werken* grond, NGAGALÒKEUN. *Goed door elkáar gewerkt*, van grond, GALÒ.

Door en door, zie *Door*.

Doorgaan, van iets dat zou gèbeuren, *er toe komen, gebeuren*, TOELOES met SIJOS b. *Doorgaan, zijn weg vervolgen, doorloopen*, in weerwil dat

men aangeroepen wordt, NÒJÒD ook NGA-BONGBÒJÒS. *Niet doorgaan, niet plaats hebben, niet geschieden*, BOEROENG. *Niet doorgaan*, van iets zooals een afspraak, overeenkomst, enz., NGAGATOEL. Van een zaak, omdat die, na voorafgaand onderzoek, door den regter van de hand wordt gewezen, BOERAS.

Doorgaans, zie *Gemeenlijk* en *Gewoonlijk*.

Doorgang, zie *Weg*.

Doorgehakt met een slag, SAPAT.

Doorgelegen, zie *Doorgereden*.

Doorgereden, ook *doorgelegen*, BABAK.

Doorgieten, zie *Doorzijgen*.

Doorheen, zie *Door*.

Doorknagen, zie *Knagen*.

Doorkneed in iets, PAHAM.

Doorkruisen, *afloopen* een bosch, om een wild op te sporen, NJÒJAK of NGÒJAK NGÒJAK. (ò)

Doerlaten, water of vocht, RÈMBÈS.

Doorloopen, zie *Doorgaan*.

Doorluchtig MAHA MOELJA.

Doorn, *stekel*, TJOETJOEK. *Doornen* of *stekels hebben, doornig, stekelig*, TJOETJOEKAN. *Met de stekels regt opstaande*, ook *de stekels regt overeind zetten*, van een stekelvarken, MOERIDING.

Doornappel (Datura), KOETJOEBOENG.

Doornig, zie *Doorn*.

Doorprikken een zweer, NJOEWAT. (s)

Doorschrappen, *uitschrappen*, TJOÈRÈT. Letters of woorden *doorschrappen, uitschrappen*, NJÒRÈT.

Doorslikken, zie *Slikken*.

Doorsnijden een berg of heuvel, van een weg, NÒTÒS. (t)

Doorsnuffelen een huis, een huis *doorzoeken* i. d. z. van huiszoeking houden, NGARAHRAH.

Doorsplijten, zie *Splijten*.

Doorstaan, *lijden, verduren*, NJÒRANG (s) ook NGALAKON.

Doorsteken, *openen*, de digtgemaakte gaten of openingen tot afvoer van water in de sawahdijken, NGABÒKÈRKEUN.

Doorstikken een bultzak, inl. zadel, enz., NGA-GÈNDÈR.

Doorstooten iets, bijv. in een bamboezen koker, twee of meer der er zich in bevindende schotten, NÒTÒSAN. (t)

Doorwaadbaar, DÈÈT.

Doorwaden een water of stroom, NGARAÀS ook NJOEKTJROEK. (tj)

Doorweekt, bijv. van den grond onder een watervat, van een mat enz., TJEUBRIK.

Doorzetten een zaak, NGALADJOEKEUN met NGA-LADJÈNGKEUN b. *Zijn wil doorzetten*, NGA-DOEDOED.

Doorzien, *begrijpen welke de motieven zijn of wat de portée is*, SOERTI. *Doorzienende*, zie *Scherp*.

Doorzigt, SOERTI.

Doorzigtig, *niet dicht*, van stoffen, bijv. van laken, TJARANG.

Doorzijgen, *doorgieten, filtreren, klenzen*, NJARING. (s) *Filter*, PANJARINGEN of PARANTI NJARING.

Doorzijpelen, *uitsijpelen, uitvloeyen*, bijv. van het water door een slecht gemaakte dam, RÈMBÈS

Doos, zie *Bak*. *Doosje*, PÉPÉTÈN.

Dop van een ei, KOELIT.

Dor, zie *Droog*.

Dorp, LĒMBOER ook KAMPOENG. *Het land, het dorpsland of de dorpslanden*, in tegenstelling met de hoofdplaats, PILĒMBOERAN.

Dorpel, zie *Drempel*.

Dorpeling, *dorpsbewoner*, OERANG LĒMBOER.

Dorps hoofd, LOERAH ook KOEWOE. *Onderdorps hoofd, dorpsbeambte, door den loerah aange- steld* om hem eventueel te vervangen, KÒKÒ- LÒT ook TOEWA TOEWA.

Dorpspriester, AMIL ook LĒBÈ LĒMBOER.

Dorpsch, zie *Boersch*.

Dorst hebben, *dorsten*, HANDJOEWAR ook HALAB- HAB. *Zeer dorstig zijn, vergaan van dorst*, KASAĀTAN.

Dozijn, LÒSIN.

Draad, waarmee men naait, onverschillig waarvan gemaakt, KOEKOELAR. *Draad van metaal, telegraafdraad* ook *telegraaf*, KAWAT. *Tele- graafkantoor*, KANTOR KAWAT. *Telegraafpaal*, TIHANG KAWAT. *Een draad van de deelen of draden, waarvan een touw is gedraaid*, SALANTJAB.

Draagbaar (overdekte), waarin men, in een niet diepen van bamboe of derg. gevlochten langwerpigen zak ligt, GRĒBONG.

Draagkoets, zie *Draagstoel*.

Draagstoel, *draagkoets*, TANDOE, TANDOEWAN, DJÒLI en KADĒRA. *Zoo een, die in een optocht wordt meégedragen*, DJAMPANA.

Draagstok, *stok, om daaraan iets over den schouder te dragen*, RANTJATAN. *Zekere soort* (van bamboe), *waaraan met parè transporteert*, RĒNGKONG.

Draagzeel, *draagzeelen van touw of rotting*, waarin aan een draagstok de vrucht wordt gedragen, SALANG.

Draai, *bogt, kromming*, van een weg of water, SĒGÒGAN ook PĒNGKÒLAN. *Een draai, bogt of kromming maken*, MĒNGKOL; met *bogten loo- pen*, van een weg of water, POENGKAL PĒNGKOL.

Draaibank, PANGBOEBOETAN.

Draaijen, *ronddraaijen*, van een rad, van de wijzers op een horologie, NGAGÒWĒNG. *Draaijen om de hen, die hij wil treden, van den haan*, NJĒNDĒRAN. (s) *Zachtkens in een kring zich be- wegen* of *draaijen*, van het water, waar een kolk is, LIOEH. *Draaijen*, van een als vogel- verschrikker dienstdoend windmolentje, MĒNIT. *Draaijen op een draaibank*, NGABOEBOET. Iets zooals bijv. een touw *in elkaár draaijen*, MOEBILKEUN ook MOEWIHKEUN. (p) *In elkaár gedraaid zitten*, MOEWIH. Iets *heen en weér draaijen*, bijv. een deurknop of een kurk in den hals van een flesch, willende die er uit- halen, NGAGILIE GILIE en NGAGILIRGILIEKEUN. *Buiten heen en weér slaan te draaijen* of *blij- ven draaijen, omdat men niet durft binnen te gaan*, GOELAR GILIE. Zie ook *Omdraaijen*.

Draaijer, TOEKANG BOEBOET.

Draaikolk, *maalkolk*, POESEUBAN of POESĒRAN.

Draak, zie *Griifioen*.

Draablig, zie *Troebel*.

Dragelijk, ook *niet hevig, zoodat men wel eens verademing krijgt*, van een kwaal, REUHREUJ.

Dragen over den schouder, aan het eene uiteinde van den stok, waarvan het andere uiteinde bijv. met een steen bezwaard is, NÒGÈNTJANG. (t) Iets *op een schouder of op den nek dragen*, bij een gang ergens heen, het van daar halende of het derwaarts brengende, MANGGOEL. (p) Het geweer *op schouder dragen*, MAMANGGOEL. Een vracht *dragen aan de twee uiteinden van een draagstok, die op den schouder is gelegd*, NANGGOENG. (t) *Op het binnenvlak van de hand dragen*, NANGGEUJ. (t) *Op het hoofd dragen*, NJOEHOEN. (s) *Een draagstoel dragen*, ook iemand *in een draagstoel dragen*, NANDOE. (t) Van iets zooals bijv. de poot van een tafel, het blad van de tafel *dragen*, NAHAN. (t) Met zijn tweeën of velen iemand *opnemen en dragen*, bijv. om hem weg te dragen, ook *zòò iets dragen met de handen*, d. w. z. zonder draagstok, MAJANG. (p) Iemand of iets bijv. een draagstoel of vracht *met zijn tweeën of meer dragen*, NGAGÒTÒNG. Iemand *dragen op den schouder en op de, tot verbreding van de zitplaats, daarnaast gehouden vlakke hand*; ook iemand *dragen met zijn beiden op de zámgevoegde handen of armen*, MOENGGOE. (p) Een touw aan welks uiteinde bijv. een mandje of derg. hangt, ter hoogte van de borst of wat lager, *los om den hals geslagen, dragen*, NGONGKÒJANGKEUN. (k) Iets *in het kleedje* of wel *in een voorpand van het buisje voor zich dragen*, ook wel voor iets *dragen, gewikkeld of geknoopt* bijv. *in een hoofddoek*, NGAGÈMBOL. Iemand of iets *op den rug nemen* of *plaatsen en dan zoo dragen*, iemand of iets *op den rug dragen*, NGAGANDONG met NGAOKOD b. (a) (als de gedragene een aanz. is).

Dragen aan de neêrhangende hand, iets *zòò dragen*, NGADJINGDJING. Iets en bep. kledingstukken, bijv. een baadje, dat men om de warmte uit deed of wel een zakdoek voor de chic, *over den schouder geslagen, dragen*, NJALINDANGKEUN. (s) *Dragen over den schouder aan een koord of riem*, zoodat hetgeen men draagt, regt naar beneden hangt, naast de borst of langs de heup, NJÒBENDANG. (s) Een wapen *dragen in den gordel of in den buikband*, NJÒRÈN met NJOENKÉLANG b. (s) *Onder den arm dragen*, NGÈLÈK. (k) Een kind of iets anders *dragen in de karèmbong*, NGAÏS (n) met NGÈMBAN b. (ém) *De karèmbong, terwijl daarin een kind of iets anders wordt gedragen*, AÏSAN. Dit laatste ook voor: *de in den karèmbong gedragen wordende mand* of derg. Iets *dragen, bij zich hebben, geborgen in het kleedje onder den buikband*, NGANDOENG. (k) *Pas beginnen te dragen, voor het eerst dragen*, van een vruchtboom, MOENGGABAN. Zie ook nog *Aanhebben*.

Drager, *sjouwerman*, KOELI.

Dragt, zie *Kracht*. *Dragt, mode*, ADAT of wel TJABA met SAPÈRTOS b.

Dragtig, van *beesten*, REUNEUH.

Dralen, zie *Talmen*.

Drang, zie *Dwang*.

Drank, *dranken, diverse dranken*, meer bep. de gemeenlijk in een zoogenaamd drankzetje bij elkaar geplaatste *likeuren*, die in Indië, kort voor de zoogenaamde rijsttafel zoomede voor het diner ('savonds) worden gepresenteerd, INOEMAN met LEULEUEUTAN b.

Drankje, (geneesmiddel), OEBÆ met LANDONG b.

Drankzetje, WADAH INOEMAN met WADAH LEU-
LEUEUTAN b.

Dras, zie *Poel*.

Draven, van een paard, DJÖGDJRDG. Mede en dit
gelijk NGINGKIG ook van een mensch: NGA-
BIGBRIG. *Loopen in den korten draf*, NGA-
DJÈGDJLÈG.

Dreigen, *bedreigen, een dreigende houding aanne-
men*, AGAG. *Herhaaldelijk dreigen*, AGAG
AGAGAN. Iets zooals een stok, zweep enz.
dreigende opheffen, NGAGAGKEUN. Iemand
dreigen, dreigen te slaan, ook NGAMANG NGA-
MANG. (a)

Drek, *excrementen* van mensch en dier, TAÏ.
Volg. somm. is ANDOET een b.woord.

Drempel, *dorpel*, BANGBAROENG.

Drenken, een beest *drenken*, zie onder *Drinken*.

Drentelen, *staan te dreutelen*, ergens bij *omdreute-
len, om staan te draaijen*, BAGAG RIGIG. Van
een kind, dat begint te loopen, al spelende,
in huis, van den een naar den ander *dren-
telen*, KALATAK KILITIK. Zie ook nog *Kuijeren*.

Dresseeren een dier, zooals een paard, NGADJAR. (a)

Dreunen, *het dreunt*, EUNDEUR. Iets doen *dreunen*,
aan iets een dreuning medeelen, NGEUNDEUR.

Drie, TILOE. *Drietal, met hun drieën*, TILOEWAN.
De derde; ten derde; in de derde plaats,
KATILOE.

Driest, zie *Stout* en *Vrijpostig*.

Drift, *beyerte, hartstogt*, HAWA ook NAPSOE, zoo-
mede AMARAH. *Driften en hartstogten*, HAWA
NAPSOE. *Drift, toorn*, zie bij *Toorn*.

Driftig, *opoliegend, oploepend van aard*, BARANG-
ASAN. *Driftig worden*, zie bij *Toorn*.

Drijfhamer, zie *Hamer*.

Drijfveer, zie *Oorzaak*.

Drijven, *drijvende zijn*, NGAMBANG. (k) *Drijven*,
ronddrijven op de wieken, van een vogel, NGÒLÈ-
JANG. Vee *drijven*, bijv. naar huis of naar
de weide, ook wild *drijven*, NGAGIBING ook
NGAGIBINGKEUN.

Drilboor, GÈNDJÈR. *Met een drilboor boren, in iets
boren, met bekulp van een drilboor*, NGAGÈNDJÈR.

Dringen, zie *Dwingen*. *Dringen om in de nabijheid
te komen*, NGADÈSÈK DÈSÈK. *Dringen tegen
zijn kameraad*, van een paard of buffel voor
rijtuig of ploeg, NJÈNDÈLAN. (s) *In den grond
dringen, wegzakken* van regenwater of be-
sproeiingswater; *er in dringen*, d. w. z. in
dat waarop ze werd gestort, van een vloeistof,
SÈRÈP. Zie ook *Aandringen en Drukken*.

Dringend, *spoedvereischend*, ANGKÈR met ÈNGGAL b.
Dringend, van groot belang, van een berigt
of tijding, MISTI. Van een verzoek of bede,
BANGÈT met SANGÈT b. *Dringend, op den
man af*, van iemand's vragen, NGALÈLÈKAN.
Iemand *op den man af vragen, dringen tot
openbaren*, door *vragen*, NGALÈLÈKAN NANJA
met NGALÈLÈKAN MARIKSA b. Zie ook *Vast-
houdend*.

Drinken, iets *drinken, van iets drinken*, NGINOEM (i)
met NGALEUEUT b. en z.b. of wel b.n. en b.
en dan NGAROT z.b. (a) Iemand iets *te drinken
geven*, iets laten *drinken*, NGINOEMAN met
(als voren) NGALEUEUTAN en NGARÒTAN. Een
beest *te drinken geven*, NGINOEMAN. Iets

iemand *te drinken geven*, NGINOEMKEUN met (als voren) NGALEUEUTKEUN en NGARÒTKEUN. Een beest *doen of laten drinken, drenken* zooals aan een rivier, NGINOEMKEUN. *Drinken met den bek of snoet in het water*, evenals paarden, honden enz. doen; en van menschen: *drinken, niet met behulp van de handen* uit een rivier, beek enz., iets *drinken uit de flesch* in plaats van het eerst te schenken in een glas, iets *drinken uit den theepot*, NÒTÒR. (t)

Drinkglas, zie *Glas*.

Droefgeestig, zie *Droevig* en ook bij *Kommer*.

Droefheid, zie *Leed* en *Kommer*.

Droes, (paardenziekte), INGOES.

Droevig, *treurig*, NALANGSA. *Droevig, droefgeestig, verdrietig, mismoedig, bekommerd*, SOEKÉR.

Drom, *hoop, partij* vertrekkende of wel onderweg zijnde menschen, ook dieren, zooals bijv. paarden, runderen enz., GĒBROELAN.

Dronk, *slok, teug*, LĒGOEK.

Dronken, *beneveld door geestrijke dranken, herangen door drank*, MABÒK.

Droog, *verdroogd, uitgedroogd*, TOEHOER ook GARING. *Droog* van de keel, TOEHOEREUN. *Verdroogd, verdord*, van een blad of de bladen van een boom of struik, van mos op een steen, enz., PĒRANG. *Droog, dor*, van vleesch of visch, KĒSAT. *Droog, leég, bijna droog*, van een vijver, put enz., NGÒLĒTRAK. Van een rivierbedding of terrein, SAÁT. Een rijstveld *droogleggen*, een vijver *droogmaken*, NJAÁTAN. *Kurkdroog, indroog*, KĒLANG. *Droog* in den zin van *opgehouden hebben met regenen*, TRANG. Gezegd van het jaargetijde, de zoogenaamde

Oost-mousson: KATIGA. *Droog*, in tegenstelling met regen, HALÒDÒ.

Droogen boven een vuur, NGOENOEN (oe) ook NGA-GARANG. Rijst, los uitgespreid, *in de zon te droogen leggen*, NGAGÈLĒNTĒR. Iets zooals bijv. koffijvruchten *droogen*, MÒWÈ ook MÒWÈ-KEUN. (p)

Droogloods in een koffijtuin, zie *Koffijloods*.

Droograk, zie *Droogtafel*.

Droogtafel voor koffij, *droograk* voor gewasschen borden of derg., PANDAGAN ook PARANG-GANG. *Droograk* of *droogrek, waarop men iets te droogen hangt* of *aan de lucht blootstelt*, TALAWOENGAN ook PAMÒWĒJAN.

Droom, IMPIJAN ook PANGIMPIJAN met IMPĒN of PANGIMPĒN b.

Droomer, iets *droomen*, NGIMPI met NGIMPĒN b. (im) *Hardop droomen*, GOENDAM.

Droppel, zie *Drup*.

Droppelen, zie *Druppelen*.

Drossen, *zich heimelijk wegnaken*, MINGGAT.

Druif, BOEWAH ANGGOER.

Druipen, *druipnat*, TJIPROEK. Dit ook wel zooals LOEET LĒÈT met betrekking tot zweet. *Druipen* van bloed, *volzitten* met bloed, LAMBÒRÒK. *Druipen, afdruipeu, druppels laten vallen*, van een kan, een olieflesch of derg., NGARATJAK.

Druk, *volhandig, druk in de weer zijn*, TJAKAH TJIKIH ook KANTJAD KINTJID en KANTJAD KONTJOD. *Het zoo druk of volhandig hebben, dat men niet weet wat het eerste en wat het laatste te doen*, KAWĒUR.

Drukken op iets, NEUEULKEUN. (t) Een insect dooddrukken, MĒNTJĒT. (p) *Drukken, dringen* iemand, ook tegen iets aan, bijv. tegen den muur, NJĒĐĒKEUN. (s) *Drukken* een boek of wel lijnwaden, NJITAK. (tj)

Drukkend, drukkend en zorgelijk, bijv. van een betrekking, BEURAT. *Drukkend, uitermate, grootelijks*, zooals van de warmte, KATJIDA.

Drukker (boek), TOEKANG TJITAK.

Drukkerij, KANTÒR TJITAK.

Drukletter, AKSARA TJITAK.

Drup, druppel, droppel, een druppel, SATJLAKTJLAK of SATJAKTJLAK. *In een druppel vallen, afdruppelen*, NJAKTJLAK. *In druppels neêrvallen, neêrdruppelen*, ook iemand of iets *bedruppelen* en iemand iets *indruppelen*, NJAKTJLAKAN. Iets *doen neêrdruppelen*, iets *bij druppels* aan iemand *ingeven*, NJAKTJLAKEUN. *Zich een oogwater indruppelen*, DIPEUREUH met DIKĒ-TJĒR b. Iemand enz. MEUREUHAN met NGĒ-TJĒRAN b. *Druppelsgewijze liggen*, ook *druppels laten vallen, storten* van iets, bijv. inkt, OETJRAT ATJRĒT. *Druppelen*, van den regen, PRAS PRIS.

Druppelen, zie *Drup*.

Dubbel, over- of op elkander, vond, voudig, tegen elkaâr aan, RANGKĒP. Iets *dubbel nemen* of *maken, tegen elkaâr aan* of *op elkaâr zitten*, bijv. van twee bankbriefjes, van iets en dat, waarmee het is overtrokken; *over elkaâr heen zitten*, NGARANGKĒP. Voorts *dubbel*, TIKĒL. *Drie dubbel*, TIKĒL TILOE. *Dubbel zijn, het dubbele zijn*, NIKĒL. *Voudig*, zooals in bijv. tweevoudig, LIPĒT. *Dubbel, verdubbeld, het dubbele zijn*, ook LIPĒT DOEWA.

Dubbelhartig, onopregt, soelIT.

Dubbeltje, KĒTIP ook wel PITJIS. *Een dubbeltje koper*, t. w. 10 duiten of 0,08⁵ SABAROE. Ook zegt men wel eens SAOEWANG, maar dit laatste toch gewoonlijk voor 8 duiten d. z. 6²/₃ cent.

Dubbelzinnig, voor verschillenden uitleg vatbaar, onduidelijk, SOELIT PABĒLIT.

Ducaton, KĒTON.

Duchten, iets *duchten*, INGGIS. Zie ook *Bang*.

Duel, zie *Tweegevecht*.

Duf, zie *Muf*.

Duidelijk, bewezen, TRANG. *Duidelijk, blijkbaar, openbaar*, SASAT ook TĒTĒLA. Dit laatste ook voor: *het blijkt duidelijk, het is aan geen twijfel onderhevig. Zeer duidelijk, duidelijk en klaar*, PĒRTĒLA. Iets *opgeven, duidelijk maken*, NĒTĒLAKEUN. Voor *duidelijk*, bijv. van het iets vertellen, nevens, BĒNTĒS ook TĒTĒLA. *Duidelijk, zoowel duidelijk zichtbaar als duidelijk, zoodat geen onzekerheid of twijfel meer overblijft*, SIDIK. Zie ook nog *Scherp*.

Duiden, zie *Wijzen*.

Duif, tamme duif, DJAPATI.

Duig, (indien van een groot vat) PAPAN LĒGĒR, anders PAPAN TAHANG of PAPAN PIPAH.

Duikelen, over het hoofd buitelen, NGADJOFMPALIK ASEUPAN.

Duiken, TEULEUM. *Naar iemand of iets duiken*, NEULEUMAN. *In elkaâr gedoken zijn, zaâmgedoken neêrzitten*, van een zieke, MÒNĒJĒNĒN.

Duiker, water communicatie, onzichtbaar als zijnde bedekt met aarde, GÒT ook TÌDĒBLONG. *Onder iets, bijv. onder een weg, een duiker maken*, NJÒBLONG.

Duim van de hand, INDOENG LEUNGEUN met DJĒMPOL ASTA of DJĒMPOL PANANGAN b. *Een duim*, gezegd, bijv. tot aanduiding van de breedte van de maas van een net, SADJĒMPOL. *Uit den duim gezogen*, GAWÈ GAWÈ. *Duim*, onderdeel van een palm, DIM.

Duimstok, DIMSĚTÒK.

Duin, zie *Zand*.

Duister, donker, duisternis, het donker, PÒWÈK. *Stikduister*, pikdonker, PÒWÈK BOETA RADJIN, en PÒWÈK BOETA RATA en PÒWÈK MONGKLÈNG. *Door de duisternis overvallen worden*, PÒWÈKEUN. Zie ook *Verward*.

Duisternis, zie *Duister*.

Duit, DOEWIT. *Halve duit*, PÈSÈR. Tien duiten of 0,08, SABAROE. *Geen rooden duit bezitten*, TEU BÒGA DOEWIT SADOEWIT ook SIBANJÒ LALEUR.

Duivel, satan, IBLIS. *Booze of kwaadaardige geest*, SĚTAN. *Des duivels zijn* op iemand, tegenover wien men lang geduld oefende, maar die niet wil luisteren, KAPONGPONGAN.

Duivelsdrek, zie *Asa foetida*.

Duivelskunstenaar, TOEKANG SIHIB of TOEKANG ELMOE SIHIR.

Duizelig, bijv. door zwakte, LANDJOENG. *Duizelig worden* of *zijn*, door het zien in een diepte of van een hoogte, LĒWANG. *Duizelig, misselijk* van iets als sterke tabak, MABÒK. *Duizelig en misselijk, duizelig zijn en braken*, door buiten, bijv. op het veld, in de brandende zon te hebben vertoefd, MABÒK PÒWÈ. Voor *duizelig zijn in hevigen graad*, ook nog TOE-DJOE KOERILING. Zie ook *Dof*.

Duizend, SARĒVOE of SARĒBOE ook wel eens SĒVOE.

Duizendtal, RĒBOE ook ĒVOE. *Duizende en duizende, duizendtallen*, MANGRĒBOE RĒBOE.

Duizendpoot, TITINGGI ook BABAKOER. *Kleine duizendpoot*, die, stuk gewreven, een phosphorachtig licht verspreidt, LEUNJAJ. *Groote duizendpoot*, BAJONGBONG.

Duizendtal, zie *Duizend*.

Dulden, zie *Uithouden*.

Dun, IPIS. *Dun* (niet gebonden), *waterig*, ĒNTJĒR ook AJOER. *Gedund*, van strijdende troepen, IPIS.

Dunk, zie *Gevoel*.

Dunken, zie *Meenen*.

Duren lang, LILA met LAMI en LAWĒR b. *Lang duren* voordat het zoover is of voordat het ergens aan toe is, TANGGĒL ook TANGĒH. Zie ook *Lang*. Iets *doen duren* tot een zeker tijdstip, zie *Komen*.

Durven iets te doen, *er aan durven*, SANGGOEP of SOEMANGGOEP met SANGGĒM of SOEMANGGĒM b. Mede, en dit ook voor: *durven te gaan tot, er voor over hebben*: WANI met WANTOEN b. *Durven, uandurven, het hart of de courage hebben tot iets*, LOEDEUNG, zoomede KADOEKA met WĒRAT bn. en b., hetgeen men ook bezigt voor ons: *Dat durf ik, dat neem ik aan*. Iemands *durven te gaan tot of er voor over hebben*, WAWANÈN ook KAWANI met KAWANTOEN b.

Duur, een — *van tijd, gelijk aan dien, benodigd voor het rooken van een inl. sigaar* (oedoed), SAPANGGOEDOEDAN. *Lang van duur, lang duren, van langen adem*, van een werk, LEUK

LEUK. II. *Duur* van een eed, BANGĒT met SANGĒT b. Zie voorts *Hoog*.

Duurzaam, *sterk*, AWĒT ook LANA.

Duwen, *stompen*, een *duw* of *stomp geven*, zooals men den schouder tegen iets, bijv. tegen een deur, NGADOEPAK. Iemand of een dier, zooals bijv. een paard, van achteren of tegen een zijde *een duw* of *een stomp geven*, *stompen*, NJOENTROENGKEUN. (s) *Duwen*, *voortduwen*, *achteruitduwen* iemand, bijv. bij het worstelen, NJEUNDAK. (s)

Dwaas, zie *Dom* en *Mal*.

Dwaasheid, zie *Dolheid*.

Dwalen, iets *verkeerd doen*, NJALAHAN. Een misslag, fout, enz. begaan hebben, KASALAHAN met KALOELOEPOETAN bn. of b. en KALĒLĒPATAN b. of z. b.

Dwaling, *verkeerdheid*, *misslag*, *fout*, KASALAHAN. Zie voor de beleefde termen het vorige woord.

Dwang, *drang*, *geweld*, *dwingelandij*, PAKSA ook PIROESA.

Dwangarbeid, PAGAWĒJAN PAKSA.

Dwangarbeider, SAKITAN. *Dwangarbeider*, *veroordeelde tot dwangarbeid*, *op een ander plaats dan die, waar hij werd beregt*, BOEWANGAN.

Dwarlwind, zie *Wind*.

Dwars, *overdwars*, *overdwars liggen* of *hangen*, MALANG.

Dwarsboomen, MAPALANGAN.

Dwarslat, *dwarsslatten* in een bamboezen heining, SARALAK.

Dwarsstroom sterke, ergens in een water, TJĒJĒTAN.

Dwerg, TJABĒL ook KATĒ.

Dwergpaard, KOEDA KATĒ.

Dwergghert, ongeveer zoo groot als een haas, PEUTJANG.

Dwingelandij, zie *Dwang*.

Dwingen, *dringen*, *niet afdaten*, iemand *willen dwingen*, MOEROEGOEL. (p) Iemand *dwingen*, *er toe forceeren*, MAKSA. (p) Iemand zooals een gast of bode *niet willen laten gaan*, *maar dwingen te blijven*, NJANDĒT. (tj)

E.

Eau de Cologne, MINĒJAK KĒLONĒJI.

Eb, *ebbe*, SOEROED.

Ebbenhout, KAJOE ARĒNG.

Echo, AWAHAN ook HANDAROE.

Echt, *huwelijck*, KAWIN. *Buiten echt*, van zwanger zijn; ook *onecht*, *buiten echt verwekt*, van een kind, DJADAH.

Echt, *echte*, *eigen*, TĒGĒS. *Echt*, waar van een gouden of zilveren voorwerp gezegd wordt, dat het echt goud of echt zilver is, ĒNJA.

Echter, zie *Evoencel*.

Echtgenoot, zie *Man*.

Echtpaar, zie *Paar*.

Echtscheiding gaan vragen wegens kwaadwillige

verlating, van een vrouw, NAÏD. Zie voorts
Scheiden.

Eclips, zie *Eklips*.

Edel, edele van geboorte, edelman, MÈNAK.

Edel door aard of karakter, BAGEUR.

Edelgesteente, zie *Diamant* en *Steen*.

Edelman, zie *Edel*.

Edelmoedig, *goedertieren*, MOERAH.

Eed, *een eed doen*, *zweren*, SOEMPAH. Iemand *be-
ëedigen*, *laten zweren*, NJOEMPAH of NJOEMPA-
HAN. Voor *zweren* ook nog JAMIN.

Eekhoren, BADJING. Een speciaal soort heet KÈKÈS
ook DJARALANG.

Eelt, *verceelt zijn*, van iemands handen of voeten,
SASAŃGALEUN. *Eelt* onder aan den klauw van
een tijger of kat, ook onder de poot van een
hond enz., SANGGAL. *Eeltknobbels*, tenge-
volge van het dragen aan een draagstok,
POEPOENDAKAN ook POEPOENDOEKAN.

Een, HIDJI. *Een*, *een zekere*, SAHIDJI. *De een*,
NOE HIDJI. *De ander*, NOE HIDJI DEUI of
NOE SABEULAH DEUI. *Een voor een*, HIDJI
HIDJI. *Zich bepalen tot één*, *slechts één*, van
het kinderen krijgen van iemand, ook van
jongen krijgen van dieren, die in den regel
meer krijgen, *het (de) eenigste zijn*, NOENGGAL.
Een, *een en dezelfde*, van een en dezelfde,
TOENGGAL. *Nummer een*, bijv. van een knaap
op school gezegd, PANGOENTJOELNA. *Een*, van
de handen, voeten enz., SABEULAH of NOE
SABEULAH. *Ieder één*, *één aan ieder*, HIDJI
HIDJI ook HIDJI SÈWANG. *Een van beiden*
ook *een van allen*, SALA SAHIDJI of SALAH

SAHIDJI, zoomede SALA SAOERANG of SALAH
SAOERANG.

Eend, MÈRI en ITIK. De manilla eend, ÈNTOG.

Jong van een eend, TITIT.

Eender, zie *Gelijk*.

Eendragt en *eendragtig*, zie *Eensgezind*. Aldaar
ook: *In eendragt leven* en *eendragt doen
heerschen*.

Eene lijn trekken, *gemeene zaak maken*, hetzij ten
goede, hetzij ten kwade, SAKAIT.

Eenenmale ten, SAKALI.

Een goed figuur maken, *er goed uitzien*, met be-
trekking tot de kleeding of wel het geheele
voorkomen, TJAKEP.

Eenig goed of eenige zaak, *iets*, BARANG.

Eenigste, zie *Een*.

Eenigzins, *min of meer*, wat, SAETIK EUTIKEUN,
ook RADA. *Min of meer*, ook SÈMOE met
SÈMI b.

Eenmaal, *eens*, SAKALI.

Eenoogig, PÈTJAK.

Eenparig, zie *Een van zin* en *Het eens zijn* of
worden.

Eens, *op zekeren tijd*, DINA HIDJI WAKTOE. Zie
ook *Eenmaal*.

Eensdoels, SAPARÒ met SAPALIH b.

Eensgezind, *eendragtig*, *in vrede leven*; *in harmo-
nie*, ook van muziekinstrumenten; voorts
eensgezindheid, *harmonie*, *eendragt*, *goede ver-
standhouding*, ROENTOET. *In eendragt leven*,
in vrede leven, bijv. van den man met zijn
vrouw, ROENTOET RAOET ook RAPIH. *De vrede*

weten te bewaren, eendragt doen heerschen, vrede stichten, NGAOENTOETFEUN ook NGA-RAPIHKEUN.

Eensgezindheid, zie *Eensgezind*.

Eens gezegd, blijft gezegd, TJDOEH ANA GEUS KALOEWAR, HANTEU BEUNANG DILÈTAK DEUI.

Eensklaps, *plotseling*, NGADAK NGADAK.

Eenstemmig denken, zie *Het eens zijn of worden*.
Zie ook het volg. woord.

Een van zin, *gelijk denken over iets, eenparig*, PANDOEK of PANDOEK PIKIRNA. *Een van zin zijn, eenparig*, SAMIJOEK. Zie ook *Het eens zijn of worden*.

Eenvormig, SAKAROEPA.

Eenvoudig, *zoals het is; eenvoudig, zonder grillen of kuren*, SAHINASNA. *Eenvoudig weg*, zonder toevoeging van bijv. aardigheden of kwinkslagen, van vertellen, SAWADJARNA.

Eenzaam, *onbezocht, schaarsch bezocht*, van een plaats, SOENI.

Eer, zie *Aanzien* en *Eerbied*.

Eerbaar, zie *Eerzaam*.

Eerbetoon, *huldebetoon*, namelijk iets zooals bijv. een eerepoort, PAŅGHORMATAN. *Eerbetoon, respect*, TAKRIM.

Eerbewijs, *huldebewijs*, PANGHORMAT.

Eerbied, *eer, hulde; eerbied, hulde of eer bewijzen*, HORMAT of HOERMAT. Iemand *den verschuldigden eerbied bewijzen, geven wat hem toekomt*, NGAHARGAĀN. *Hulde, eerbiedige hulde*, BAKTI en PAŅGBAKTI met BAKTOS en PAŅGBAKTOS als mooijer woorden.

Eerbiedig, *beleefd, ook zich eerbiedig gedragen*, HORMAT of HOERMAT. *Zich eerbiedig gedragen tegenover iemand; iemand eerbiedigen, respecteeren*, NGAHORMAT, NGAHOERMAT of NGORMAT.

Eerbiedsbetoon, zie *Groet*.

Eerepoort, KATJA KATJA. *Eerepoortjes, vervaardigd van bamboe en klapperbladen, heel laag en aan elkander tot een rij verbonden*, BÈBÈTÈK. Zie ook *Eerbetoon*.

Eerder, zie *Veeleer*.

Eeren, *hulde bewijzen*, iemand of iets, MOESTI MOESTI. (P)

Eerotoeken, *ridderkruis*, BINTANG.

Eergisteren, MANGKOEK PÒWÈ KAMARI of MANGKOEKNA.

Eerlang, *welhaast, weldra, eerstdaags*, TÈRÈH met ÈNGGAL b.

Eerlijk, BAGEUR.

Eerlijkheid, KATÈMĒNAN ook KABAGEUBAN.

Eerrooven, zie *Lasteren*.

Eerrooving, zie *Laster*.

Eerst, HEULA, HEULAĀN en HEULAĀNAN. *Eerste, AWAL. Het (de) eerste; het eerst, in het eerst* WIWITAN, ook MIMITI of MIMITINA. *Ten eersten, primo*, SAPÈRKARA. *Iets voor het eerst gebruiken, een kleedingstuk voor het eerst aanhebben of dragen*, NGALEUSEUHAN. *Eerst dan*, zie *Dan*.

Eerstdaags, zie *Eerlang*.

Eerstgeborene, zie onder *Kind*.

Eerstkomende, zie *Straks*.

Eertijds, *voorheen, vroeger*, BAHEULA. Ook BARÈTÒ, dit laatste als de tijd die verliep, niet zeer aanzienlijk is.

Eervol, bijv. van ontslagen worden uit den dienst, DJEUNG HOERMAT.

Eerzaam, *zedig, eerbaar, ingetogen, bezadigd*, LOENGGOEH.

Eetbaar, BEUNANG DI HAKAN met KĒNGING DI DAHAR b.

Eetlust, *hongerig, honger te hebben*, PONĀD.

Eetwaren, KAHAKANAN met KATĒDAĀN b.n. en KADAHARAN b.

Eeuwig, zonder begin, oud, KADIM.

Effen, zie *Gelijk, Glad en Vlak*.

Effenen, *overal gelijk maken*, NGARABATA.

Eg, *egge*, GAROE.

Egel, *stekelvarken*, LANDAK.

Eggen, NGAGAROE. Een stuk grond *voor de eerste maal eggen*, NGAGAROE KAMBANG. Een sawah *eggen*, MAGAWÈ. (p)

Eggig, *stomp geworden* (van tanden), MINTOEL.

Egypte en *Egyptisch*, MĒSIR.

Ei, ĒNDÒG. *Een ei of eijeren leggen*, NGĒNDÒG. *Eijeren hebben*, ĒNDÒGAN. *De eitjes, waaruit de maden in bedorven vleesch voortkomen*, MEURIT.

Ei, *ei! ai, ai!* AÈH AÈH. *Ei! och wat!* ADEUH of wel ADEUH ADEUH. *Ei! ei zoo!* INDEUH ook INDEUH INDEUH en KITOE. Dit laatste ook voor: *Is het er zoo meégelegen?*

Eierdop, KOELIT ĒNDÒG.

Eigen, SÒRANGAN en KOE MANĒH met PRIBADI b.n. ook wel b. en KOE ANDJEUM zoomede KOE MANTĒN b.

Eigenaar de, NOE BÒGA met NOE GADOEH b.n. en NOE KAGOĒNGAN b. *De eigenaar zijn van iets*, BÒGA met GADOEH b.n. en KAGOĒNGAN b.

Eigenaardig, zie *Voegzaam*.

Eigenbelangzuchtig, zie *Inhalig* en *Zelfzuchtig*.

Eigendom, *regmatige eigendom*, MILIK. *In bezit genomen zijn, tot de (het) zijne gemaakt zijn* door iemand, DIPIMILIK.

Eigendunkelijk, KAWASA SÒRANGAN. Voor Basa van sòrangān, zie **Eigen**.

Eigenlijk, BĒNĒRNA met LĒRĒSNA b.

Eigenschap, *kracht, werking, nut*, KASIAT.

Eigenwijs, *waanwijs*, KOEMAKI.

Eigenzinnig, BAHOELA.

Eik (Indische), DJATI.

Ellaas, zie *Helaas*.

Elland, NOESA ook POELÒ. Zie ook *Land*.

Elleve, TJÒBA ook GEURA. Basa woorden zijn MANGGA en SOEMANGGA.

Eindoel van iets, PITOĒNGTOĒNGEUN. Zie ook *Eindpaal* en *Eindtoestand*.

Einde, *slot, besluit*, PAŅGANGGEUSAN met PAMARAN-TÒSAN b. *Einde*, van een boek, een verhaal, zoomede *ten einde zijn*, van iemands vertellen enz., TAMAT. *Het einde*, i. d. z. v. *de eindtoestand* van iemand of iets, ANTĒKNA. Voor *het einde, het uiteinde, de afloop, het besluit*, mede TOĒNGTOĒNGNA met WĒKASAN b. *Aan iets een einde maken, iets doen ophouden*,

- NGAMEUDJEUHKEUN. *Ten einde*, zie bij *Oogmerk* en *Opdat*.
- Eindelijk**, *ten slotte*, TOEN̄GTOEN̄GNA ook LILA LILA met LAMI LAMI b.
- Eindeloos**, zie *Onbegrensd* en *Onophoudelijk*.
- Eindigen**, *besluiten* iets met iets, NOEN̄GTOEN̄GAN. (t)
- Eindje sigaar**, KOENTOENG.
- Eindpaal** (de), *het einde*, PANOEN̄GTOEN̄GAN. Zie ook *Einde*.
- Eindtoestand**, waarin iets zal *verkeeren*, PITOEN̄GTOEN̄GEUN. Zie ook onder *Einde*.
- Eisch**, *vordering*, van een aanz., PAMOENDOET met PAMĒNDĒT b.
- Eischen**, *vorderen*, van iemand iets *afeischen* of *afvorderen*, MOENDOET met MĒNDĒT, beide v. e. aanz. Zie ook *Aanklagen*.
- Eischer**, zie *Aanklagen*.
- Eiwit**, BŪDAS ĒNDŌG.
- Eklips**, *eclips*, *verduistering van de zon of van de maan*, GRAHANA ook SAMAGAHA.
- El**, ÈLŌ.
- Elastisch**, MĒRĒJAN.
- Elders**, d. w. z. een ander oord, een ander hoofdplaats enz. Bijv. *hij is naar elders verhuisd*, GEUS PINDAH KA PARAHJAN̄GAN.
- Elf**, SAWĒLAS. II, zie *Geest*.
- Elft**, de Indische, ook *zijn gezouten kuit*, TOEROEBOEK.
- Eik**, zie *Ieder*.
- Eikaar**, *elkander*, SILIH.
- Elkander**, zie *Elkuür*.
- Elleboog**, SIKOE. Iemand *stooten met den elleboog*, NJIKOE.
- Ellende** en *Ellendig*, zie *Lijden*.
- Ellendeling**, *boos of slecht mensch*, DJALĒMA TĒLĒS AN̄GĒN.
- Elpenbeen**, *ivoor*, *ivoren*, GADING.
- Elstok**, ÈLŌAN.
- Emmer**, ÈMBĒR. *Emmer, om water te putten*, TIMBA. *Met een timba water putten*, NIMBA.
- En**, zie *Met*. *En.... en; beide.... en; zoowel.... als*, ONGKŌH... ONGKŌH. *En, en ook, en daarbij*, SARTA ook SĒRTA. *En toch, en dat terwijl toch*, PADA HAL ook KARAMAN.
- Eng**, zie *Nauw*.
- Engel**, MALAIKAT.
- Engeland**, INGGRIS ook TANAH INGGRIS.
- Engelschen**, *Engelsch*, INGGRIS.
- Engte**, zie *Ravijn*.
- Enkel**, lichaamsdeel, MOEMOENTJAN̄GAN. II. *Enkel, alleen, zonder iets er bij*, WOEN̄GKOEL. *Geen enkel, geen enkele*, TEU SAHIDJI HIDJI ATJAN ook TEU HIDJI HIDJI ATJAN. *Enkel, niet dubbel, ongevoerd*, bijv. van een gordijn, SALAPIS. *Enkel, enkel en altijd*, KALAKA. Zie ook nog *Alleenlijk*.
- Ent**, *tak of loot die men afzet*, TJANGKŌK.
- Enten**, namelijk het eerste gedeelte der bewerking, t. w. een tak van een boom *afzetten*, NJANGKŌK.
- Enveloppe**, zie *Omslag*.
- Epauïet**, zie *Schouderbedekking*.

Epidemie, SASALAD, ook PAGÉBOEG. Het eerste woord ook, en het laatste bepaaldelijk, met betrekking tot dieren.

Er af (geheel of gedeeltelijk), bijv. van de tuit of het oor van een ketel, ROEMPOENG; van de horens van een hert, POGOER; van iets, zooals bijv. de knoop van een buisje, LÈSÒT ook PÒRÒT; van twee of meer vingers of teenen door afkapping, RAMPAL; van iets, zooals bijv. de tent over den kap van een rijtuig, PÉTJAT. *Er af* (gevallen), bijv. van het slot, dat tegen een deur of derg. was aangebragt, POETJAT; *er afbreken* of *er afgebroken*, van iets, zooals een brok of de brokken van een pilaar, waar het rad van een rijtuig met kracht tegen aankwam, BLÒK. Van iets, iets *geheel* of *gedeeltelijk afsnijden*, *afbreken* enz., NGAOEMPOENGAN.

Erbarmelijk, van iemands smeeken en jammeren, LÈNGAS LÈNGIS.

Erbarmen, zie *Medelijden*. *Zich erbarmen*, zie *Deernis*.

Er bij, zie *Met*.

Er bovenop komen of **gekomen zijn**, van een erge zieke ook van iemand, die nagenoeg alles verloor, MÈNJAT.

Erf, van een huis, PAKARANĠAN met PAKAWISAN b. *Erf*, *bebouwd met een huis*, LÈMBOER. *Het gedeelte voor het huis*, *voorersf*, BOEROEWAN. *Het gedeelte rechts* of *links van het huis*, PIPIR.

Erfdeel, *aandeel van 'svaders vermogen, dat een kind ontwaagt*, WARISAN ook POESAKA. Zie ook *Erven*.

Erfenis, WARIS.

Erfgenaam, AHLI WARIS.

Erfgoed, POESAKA.

Erfland, TANAH POESAKA.

Erfregt, daarvoor bezigende de term „*het Mahomedaanse Regt*”, HOEKOEM.

Erfstuk, POESAKA TI KAROEHOEN.

Erfvijand, SATROE KABOEJOETAN.

Erg, zie *Zeer*. *Het al te erg maken* met iemand, KABINA BINA TÈUNG.

Ergeren zich aan iemand of iets, NGÈWA. (è) *Geërgerd zijn, met ergernis vervuld zijn*, van hart of gemoed, TIDECHA.

Ergernis, KAROEDÉTAN. Iemands *ergernis*, KANGÈWA. Zie ook *Ergeren*.

Er in gaan, *een kwetsuur toebrengen*, van een houw-, snij- of steekwapen, ook van een pijl of kogel, TEURAK.

Er in groeijen, zooals in iemands ongeluk, NJÒTJÒH NJÒTJÒH. (tj)

Er in zitten, voor iemand of iets, RÈMPAN ook BÒRANGAN. *Er in zitten, niet op zijn gemak zijn, zich angstig maken*, NGONTJOD ook GÈDÈR ATI met GÈDÈR MANAH b. en RÈDJAG MANAH.

Erkennen, zie *Bekennen*.

Erkenteijkheid, zie *Dankbaarheid*.

Erkentelijk zijn, zie *Dank*.

Erlangen, zie *Verkrijgen*.

Er maar goed aan toe zijn, bij vergelijking met een ander, MÈNDING ook GEURAHEUN.

Er meê inzitten, er meê verlegen zijn, niet weten hoe te handelen, SONGGAH ook AD-AD.

Er meê te doen hebben, WATIR en gew. HAWATIR met HAWATÒS b.

Er niet in gaan, hetzij als te laag, hetzij als te hoog, van een voorwerp, dat men bijv. in een koffer wil pakken, DJOEDJOEL.

Ernst in, met ernst, TĚMĚN. *Er ernst of meenens van maken, het ernstig meenen of ernstig opvatten,* NĚMĚN ook WĚKĚL. Iets met ernst doen, met iets het ernstig meenen, NĚMĚNAN. *In allen ernst,* SATĚMĚNTĚMĚNNA met SAĚSTOE ĚSTOENA als b. of als wat mooijer.

Ernstig, opregt, TĚMĚN. *Ernstig,* van iemands spreken ook van het spreken over iets, zoomede *ernstig, zeer bedenkelijk,* van een inwendige kwaal, die dagelijksch vorderingen maakt, LĚLĚB.

Er op na houden (dieren), NJÒÒ. (tj)

Er toe komen, zie *Doorgaan.*

Er tusschen praten, om gekheid te maken of aardig willende zijn, NGALĚLĚWĚ.

Er uit vallen, er uit liggen, zie *Vallen.*

Er van houden, zie *Houden.*

Ervaren, zie *Kundig* en *Ondervinding.*

Ervaring, zie *Ondervinding.*

Erven, een erfdeel of erfportie krijgen, MEUNANG WABIS.

Er voor staan, er niet meê teregt kunnen, zie *Staan.*

Er warmpjes inzitten, RĚBÒ.

Er weer goed beginnen uit te zien, van een herstellende zieke, HOERIP.

Er wordt gezegd, het seggen is, PADJAR.

Erwt, zie *Peulvrucht.*

Eten, voedsel, mondbehoefden, mondkost, HAKAN met TĚDA b.n. of vriendelijk ook wel b., en DAHAR b. zoomede TOEWANG z.b. *Eten, spijzen,* ook iets *eten,* NGAHAKAN met NĚDA b.n. of vriendelijk ook wel b. voorts DADAHARAN b.n. of wel vriendelijk en NGADAHAR b. zoomede NOEWANG z.b. In somm. streken ook MADANG als b.n. woord. Iets *eten,* iets *als voedsel gebruiken,* NGAHAKANAN enz. *Voedsel, spijze, spijzen,* KAHAKANAN met KATĚDAĀN b.n. of vriendelijk ook wel b. enz. *Spijzen* (gereedgemaakte), *geregten,* KAÒLAHAN. *Eten en drinken,* DAHAR LEUEUT b. met TOEWANG LEUEUT z. b. Zie ook *Klaarmaken. Eten en drinken, spijzen, gezamenlijk* met iemand of met velen, BĚRDJAMAĀH. Een on hoffelijk woord is BALAKĚTJRAKAN. *Eten* en bep. rijst met wat daarbij behoort, NJATOE. (tj) De hooge woorden als bij NGAHAKAN (zie boven). *Eten, vreten* van een dier, NJATOEWAN. Dit NJATOEWAN wordt ook wel gelijk NJATOE van menschen gebezigd, maar niet gelijk dit laatste bep. voor *rijsteten. Het eten in de vasten tegen drie ure 'snachts,* SAOER. *In stukken deelen* om ze vervolgens te eten, van daar vruchten *eten,* zooals de ananas, de nangka, klapper, djeroek enz., MOERAK. (p) Haar eijeren *opeten* van een kip, en van iemand: een rauw ei *eten, het in den mond leêg latende loopen,* NGALÒKLÒK. *Niet te eten hebben, zonder een korrel eten zijn of zitten,* van menschen en van een dier op stal, NGAANGKROEK. *Eten* van de bloesem van boomen, van vogeltjes, NJEUSEUPAN. (s) *Soepeten,* zie *Soep.*

Etiket, zie *Stempel*.

Etmaal, zie *Nacht*.

Ettelijke, zie *Veel*.

Etter, *etteren*, NANAH.

Europa, ÈRÒPA.

Eva, eigenn., HAWA.

Evangellie, INDJIL. *Het Eoangelie, het nieuwe Testament*, KITAB INDJIL.

Even, het is om het —, *het komt er niet op aan*, HANTEU DJADI NAON NAON.

Even, *eventjes, maar eventjes*, TIBA EN NGAN TIBA.
Zie ook *Ternauwernood*.

Evenaar, van een weegschaal, ILAT.

Evenals, *alsof*, SIGA. Zie ook *Zoals*.

Evenaren, zie bij *Gelijke*.

Evenbeeld, zie *Gelijke*.

Eveneens, zie *Desgelijks*.

Evengoed als of, *het staat precies gelijk*, RADIS.

Dit woord wordt altijd achteraan geplaatst.

Evenknie, zie *Gelijke*.

Evennaaste, zie *Medemensch*.

Eventjes, zie *Eoen*.

Evenveel, zie *Gelijk*.

Evenwel, *nochtans, maar, doch, echter*, TATAPI.
Zie ook *Desniettemin* en *Slechts*.

Evenwigt zijn in, van hetgeen men weegt met dat, waartegen men het weegt, MATANG. Dit woord is in de Preanger minder gebr.

Evenzoo en *Eoenzooals*, zie *Desgelijks* en *Zoals*.

Excursie, zie *Togt*.

Exerceeren, van soldaten, NGABARIS. *Exerceerende*, BARIS.

Expedieeren iemand of iets, zie onder *Vertrekken*.

Ezel, KALDÈ.

Ezeln, KALDÈ BIKANG.

F.

Faam, *gerucht*, BÈDJA met WARTOS ook TJARIOS b.

Fabel, *verhaal, vertelling*, TJARITA met TJARIOS b.

Fabriek, PABRIK.

Fabrikaat, DIDJIJEUNAN met DADAMĒLAN b.

Fabrikant, *administrateur van een plantage*, TOEWAN PABRIKAN.

Factor van een koopman, zie *Zelbaas*.

Fakkel, *toorts*, ÒBÒR. Iemand of iets met een *fakkel bijlichten* of *belichten*, NGÒBÒRAN.

Falen, zie *Verkeerd*.

Familie, zie *Verwante*. *Volstrekt geen familie zijn van hem (haar)*, HANTEU MAMBOE MAMBOE KADINJA.

Fatima, eigenn., FATIMAH.

Fatsoen, zie *Snid* en *Vorm*.

Fatsoenlijk, zie *Gepast*.

Fatterig, zie *Kwasterig*.

February, PÈBROEWARI.

Feest, (besnijdenis, huwelijk, of bij het vijlen der tanden), KARIJA. *Zoo'n feest geven of aanrigten*, KARJAAN ook wel KARIJA. *Voor een kind een karia geven of aanrigten*, NJARIJAKEUN. Voorts *feest* en ook *feest vieren*, PĒSTA. Zie ook *Verzameld*.

Feestdag, PÒWÈ BLAJA.

Feestvieren, SOEKAN SOEKAN. Zie ook *Feest*.

Feil, zie *Misslag* en *Schuld*.

Feilen, zie *Verkeerd*.

Felt, *daad, bedrijf*, KALAKOEWAN ook LALAMPAHAN.

Fel, zie *Zeer*.

Fielt, *deugniet*, BANGSAT.

Fier, zie *Hooghartig*.

Figuur, *figuren* zooals op vlechtwerk, behangsel ENZ., MATA.

Figuurlijk, MISIL.

Fijn, van garen (kantèh), MÒRI; van schrift, LĒMBOET; van kiezelzand (keusik), RĒNIK; *fijn, mul* van zand, NGĒPROEL. *Heele maal fijn, tot moes geworden*, van iets, door koking, ADOEJ. *Fijn*, van een list of vond, ook *fijn, fijntjes overlegd*, RIKIP.

Fijne, vrome, SANTBI ook LĒBÈ.

Fijnhakken, zie *Hakken*.

Fijnmaken, *fijnwrijven*, bijv. de ingrediënten voor een geneesmiddel, KĒPRAK KĒPRĒK. Zie ook *Fijnwrijven*.

Fijnslaan, *kleinmaken*, de kluiten aarde, na den grond met den patjoel te hebben bewerkt, NGĒPRAK. (k)

Fijnwrijven, iets zooals bijv. sambël, NGARĒNDOS;

iets bijv. geneesmiddelen *op een steen fijnwrijven*, NGARIJEUS. Zie ook *Fijnmaken*.

Fiks, zie *Flug* en *Welvarend*.

Filter, zie *Doorzijgen*.

Filtreeren, zie *Doorzijgen*.

Firmament, zie *Uitspansel*.

Fiscaal, *openbare aanklager, inlandsch officier van justitie*, DJAKSA. *Hoofdfiscaal, inlandsch hoofd-officier van justitie*, DJAKSA BĒSAR ook wel DJAKSA AGĒNG.

Fisionomie (iemand's), als spiegel van zijn aard, WIRASAT. Zie ook *Gelaalkunde*.

Fladderen, *voortfladderen, wegfladderen*, van een vogel, die bijv. werd aangeschoten, NGAJAPAK. *Fladderen, liggen te fladderen*, bijv. van een niet-watervogel, die in het water viel, KAKAJAPAKAN. *Fladderen en vliegen*, van een nog wilden vogel in zijn kooi, als men daarbij komt, en *fladderen en spartelen* van een kip, die gekeeld werd, maar waar het leven nog niet uit is, KĒKĒRĒPĒKAN.

Flambouw, ÒBÒR.

Flanel, PĒRĒNĒL.

Flank, *zijde, zijden*, sluitende aan de achterpooten van een viervoetig dier, KĒKĒMPLONĠAN. Zie voorts *Zijde*.

Flapuit, gezegd van iemand, die maar alles wat hem voor den mond komt zegt, die alles maar in het gezigt zegt, DJALĒMA PÒKSANG.

Flarden, zie *Aan flarden zijn*.

Flauw, *smakeloos, laf*, door gebrek aan kruiden, HANTJĒR. *Flauw, waterachtig*, van vruchten, TJAMBOE. *Flauw en onsmakelijk* van

tabak, MÒLÒPÒS. Zie voorts *Bewusteloos* en *Onduidelijk*.

Floemen, zie *Vleijen*.

Flesch, *wijnflesch*, BÒTÒL ook GĒNDOEL. *Vierkante flesch*, *kelderflesch*, PLÈS. *Kleine flesch*, *fleschje*, KĒLĒNTING.

Flets, *flets er uitzien*, NGALAJOE.

Flikfloojen, zie *Vleijen*.

Flikkeren, *flonkeren*, *lichten*, *schitteren*, *stralen schieten*, NGAGĒBOER ook GOEGOERILAPAN. *Flikkeren*, *flonkeren*, van de sterren, *flonkeren*, van een veelheid van edelgesteenten, *flikkeren*, van een veelheid van lichten, TINGKARITJEUP. Voor *flikkeren*, van een licht en van een ster ook TINGKARĒTIP. *Flikkeren als het weerlicht*, van een sabel of sabels bij het 'getrokken worden, NGABARABAJ. *Flikkeren*, *schitteren*, van de oogen, GILAR GILĒR. *Fonkelen*, *flonkeren*, van een edelgesteente, KOETJAP KIJTJEUP. *Met duizend kleuren flikkeren*, van edelgesteenten, KOEWOENG KOEWOĒGAN. Zie voorts *Flonkeren* en ook *Blinken*.

Flink, *krachtig en sterk*, DJAGDJAG.

Flonkeren, *flonkerend*, van edelgesteenten, HOEROENG. *Stralend en flonkerend*, HOEROENG MANTJOER. *Flonkeren*, *flikkeren*, van diamanten ook van de sterren, TINGTJARILEUK. Zie voorts *Flikkeren*.

Fluim, REUHAH. *Een fluim of fluimen ophalen*, *rochelen*, NGAREUHAH.

Fluisteren, *toefluisteren*, NGAHARĒWOS. Iets *in- of toefluisteren* aan iemand, NGAHARĒWÒSAN.

Fluit, SOELING. Een speciaal soort is BANGSING. *Op de fluit spelen*, NJOELING.

Fluiten, NGAHĒJOT. *Een deuntje fluiten*, HĒHĒJÒTAN. *Op de vingers fluiten*, NGAHOEWIT. *Door fluiten*, iemand of een dier *roepen*, *tot zich roepen*, NGAHĒJÒTAN. *Fluiten*, van een kogel, NGAHJOENG. *Fluiten*, van vogels, zie *Zingen*.

Fluks, GEUWAT.

Fluweel en *fluweelen*, BALOEDROE of BOELOEDROE.

Fniezen, zie *Niezen*.

Fnuiken, bijv. iemands trots, NGALEUNĒGITKEUN.

Foel, *ajakkes*, HIH.

Foelie, KĒMBANG PALA. *Foelie van kwik*, van een spiegel, RASA.

Fokbeest, *beest voor de voortleeling gehouden*, BIBIT.

Fokken, vee, MIBIT.

Folteren, ook fig., NGANĒJĒNĒRI.

Fondement, *grondvesten*, *grondslag*, PONDAMĒN. Voor *de grondvesten* van een berg een enkele maal ook wel eens BAGAL. Zie ook *Aars*.

Fonds, *kapitaal*, MÒDAL.

Fonkelen, zie *Flonkeren*.

Fonkenieuw, *nog niet gebruikt*, WEUTEUH.

Foel, PĒRSĒN.

Foppen, *beetnemen* iemand, NGA BÒBÒDÒ. *Gefopt*, *beetgenomen*, *gedupeerd*, ook KAPIRAN. Zie ook *Bedotten*.

Forceeren, MAKSA. (P)

Formaat, *vorm*, *fatsoen*, BANGŒEN.

Formeeren, *scheppen*, NJAJAKEUN. (R)

Fornuis, *smeltfornuis* van een goudsmid, PRAPĒN.

Forsch, *forsch gebouwd, groot en zwaar*, DĒDĒG
ook ANDIHI.

Fort, BĒNTĒNG.

Fortuin, zie *Geluk en Zegen* ook *Voorspoed*.

Fortuinlijk, zie *Gelukkig*.

Foudraal, SAROENG. Zie ook *Scheede*.

Fourage, HAKAN.

Fouragères aan een montèring, TALI BANDANG.

Fout, zie *Gebrek, Misstag, Schuld* en *Verkeerd*.

Fraal, zie *Mooi*. Aldaar ook *Fraaiheid*.

Franco, zie *Franko*.

Franje, *franjes*, zie *Kwaast*.

Franko, *franco*, PRANGKĒ.

Frankrijk, *fransch* ook *Franschman* en *Franschen*,
PARASMAN.

Fransch, zie *Frankrijk*.

Franschman en *Franschen*, zie *Frankrijk*.

Frikkadel, zie *Gehakt*.

Frisch, zooals van een bloem, SĒGĒR.

Frommelen, *in elkáar frommelen*, NGARISĒKEUN.

Front, *voorzijde*, HAREUPNA.

Frontieren, zie *Grens*.

Fruut, zie *Ooft*.

Fuik, BOEBOE. Zie ook *Val*.

Fust, zie *Vat*.

G.

Ga! *ga heen! ga weg! weg!* LĒS ook HILING.

Gaaf, *heel, nog in zijn geheel*, WEUTEUH. *Gaaf*, van
hout, MOELOES; ook, en dit laatste mede van
vruchten en van een lijk bij opgraving,
BALĒGĒR.

Gaan, *zich begeven, marcheeren, op weg of op reis*
gaan, er op uit zijn, LEUMPANG met ANG-
KAT b. *Gaan, zich begeven naar* iemand, om
hem te ontmoeten; *gaan kijken* naar iemand
of iets, om te zien hoe de stand van zaken is,
NĒJANG. (t) *Bij* iemand *gaan* of *komen*, bijv.
om kennis met hem te maken, MANGGIHAN (p)
met NEPAŅGAN b. (t) *Er op uit gaan* ook *er op*
uit zijn, NJABA met AMĒNG en ANGKAT b.
Voor plezier ergens heen *gaan*, OELIN met
AMĒNG AMĒNG of AMĒNGAN b. *Een uitstapje*

maken, NJANĒJABAĒN of NJABA NJABA met
ANGKAT ANGKATAN b. *Uitdrukkingen voor*
reizende zijn, op reis of op het pad zijn, rei-
zen en trekken, zijn nog LEULEUPAŅGAN met
ANGKAT ANGKATAN b. ook LOEMAKOE. *Gaans,*
te gaan, LALAKON of LALAMPAHAN. *Ergens*
heengaan, zich begeven of *daar komen*, ook
naar iemand *zich begeven* om te logeeren, te
eten, om te stoeijen of gekheid te maken,
NGADON. (a) *Gaan, om zich daar te vestigen,*
naar een plaats, NGADON MOEKIM. *Aan den haal*
gaan, GĒLĒDĒG LOEMPAT. *Gaan langs* iets,
bijv. langs den muur van een huis, MIPIR.
Gaan of *loopen met haastigen tred*, NGABĒKIK
ook NGOENKOEK. *Gaan, gezet worden* in de
gevangenis, GĒBLOES. *Gaan* of *loopen achter*
iemand *aan*, uit eigen beweging of ingevolge

bekomen last, NGITJLIK. *Te water gaan*, bijv. van iemand, die in het water gaat, om met een schepnetje vischjes te vangen, ANTJROEB. *Gaan, waar geen weg is*, zooals door struiken, een aanplant, riet of een ongebaand woud, OEPRAK APROEK, ook, en dit laatste mede voor: *gaan, zich begeven* naar een plaats, waar *het niet passend is dat men komt*: ASROEK ASROEKAN. *Gaan tot zoo ver dat; tot aan toe*, MOENGGAH. *Gaan halen*, zie *Halen*. *Te voet gaan*, zie *Voet*. Zie ook nog *Begaan* en *Koers zetten*.

Gaanderij, TĒPAS. Gevormd door een afdak, ÈMPÈB.

Gaandeweg, LAWAS LAWAS met LAMI LAMI b. Zie ook *Van lieverlede*.

Gaan over iemand of iets *heen*, bijv. van een rijtuig of kar, NGAINDĒS.

Gaan over iets, bijv. over de kleëren van zijn meester, *zijn voor* iets, NJANGKING. *Dat, waarover iemand gaat, waar voor hij heeft te zorgen*, of *hetgeen zijn werk is*, TJANGKINGAN.

Gaar, ASAK. *Niet goed gaar worden, niet gaar willen worden*, van iets, dat men ieder oogeblik van het vuur neemt, om te zien of het nog niet gaar is, BANTOET.

Gaarne, met *genoegen, als het u belieft*, SEUG met NOEHOEN b.

Gabriel, eigenn., DJABARAÏL.

Gade, zie *Man*.

Gadeslaan, zie *Zien*.

Gaffel, *de lange* —, zooals men in ieder wachthuis vindt, TJAGAK; huiten de Preanger ook BANDIL,

TJAGAK BEUSI OF BANDIL BEUSI, *een dergelijke ijzeren gaffel met scherp afgekartelde punten*.

Ga heen! zie *Ga*.

Ga je gang, komaan, HĒG met MANGGA b.

Gal, de gal, HAMPĒROE.

Galg, PANGGANTOENĀN.

Galmen, galmend, met een galm, van het spreken ergens, zooals bijv. in een kerk, NGAGĒRĒNDONG.

Galon, zie *Passement*.

Galop, galoppeeren, van een paard of buffel, TJONGKLANG. *Korte galop; loopen, in een korten galop* of *handgalop*, TJONGKLANG MANĀGOET. Een paard of buffel doen *galoppeeren*, NJONGKLANGKEUN.

Gambir, zekere heester, Nauclea gambir, die het bekende ingredient voor den sirihruium levert, GAMBIR.

Gamelan, GAMĒLAN. *De gamelan slaan*, bij wijze van concert, zooals veelal iederen zondag op de hoofdplaatsen wordt gedaan, TALOE en TATALOE.

Gang, togt, reis, marsch, LAKOE ook LAMPAH. Mede voor *togt, excursie*, IJANGAN. *Ieder zijn eigen gang gaan*, zoodat de een zich niet stoort aan het doen of laten van den ander, bijv. van huisgenooten, ook van de bedienden in een huisgezin, AING AINGAN. Iemand, ook een dier *stilletjes zijn gang laten gaan*, NGANTĒP (an) ook NGADJEUNKEUN. (k)

Gangbaar, van een betaalmiddel, LAKOE ook PAJOE met PADJĒNG b.

Gans, SĀWANG.

Gansch, zie *Geheel*.

Gapen, *geeuwen*, HEUJAJ. Zie ook *Open*.

Gaping, bijv. van de planken van een kist, ANG-GANG. *Gaping, tusschenruimte*, ŠĚSĚLA of ŠĚLA ŠĚLA.

Garen, KANTÈH. Op een klos of aan een kluwen: BÒLA. *Garen maken, spinnen*, NGANTÈH. (k)

Garenwinder, LAWAJAN. *Het stokje, waarop het garen wordt gewonden*, ÈLĚKAN. *Garen op een garenwinder winden*, NGALAWAJAN.

Garf, *garve*, zie *Bos*.

Garnaal, HOERANG. *Gezouten en gedrooyde garnalen*, ÈBI.

Garstig, TĚNGI.

Gast, *bezoeker*, ŠEMAH, wel met TATAMOE als wat mooijer woord. *Ergens zijn als gast of bezoeker*, NATAMOE.

Gastheer, *eigenaar van het huis, heer des huizes*, PRIBOEMI.

Gat, *opening, groef, kuil; gat of hol, dat een dier ergens in maakt*, LIJANG. *Een gat of gaten maken*, NGALIJANG. *Vór een huis gegraven kuil, om er de voeten in af te spoelen*, BABALONGAN. Voor *gat* of *kuil* ook nog LOMBONG. Zie ook *Opening*.

Gave, zie *Geschenk*. *Goede gaven*, zoowel die God schenkt, als die men van zijn medemenschen ontvangt, RĚDJĚKI.

Gauw, *haastig*, ROESOEH. *Al te gauw* en van daar ook voor *onbesuisd*, ROESOEH TEUING. *Snel, rad*, van spreken, GARAP. *Snel, met snelheid*, van vliegen, TARIK. *Gauw, licht*, van toornig worden, GĚDÈ. Voor *gauw, snel* ook nog

ANDJÒG. Iets zooals het bewerken van het een of ander *gauw gedaan maken*, een verhaal of voordragt *gauw uitmaken*, door te bekorten, het bespelen (slaan) van muziekinstrumenten *sneller laten gaan, versnellen*, NGANDJÒGKEUN. *Haastig, met spoed, haast maken*, bijv. om weer heen te gaan, GOERA GIROE. *Zonder haast te maken, zonder er spoed achter te zetten; op mijn (zijn) doode gemak*, SAHAJOENA BAÈ.

Gauw, *gauw een beetje*, GEUWAT.

Geraardheid, zie *Natuur*.

Geadresseerd, zie *Gerigt*.

Geagiteerd zijn, zoodat men niet kan blijven zitten, ÈDJĚGÈLÈR.

Gearmd, zie onder *Arm*.

Gebaar, *gebaren*, PĚTA.

Gebabbel, zie *Babbelen*.

Gebak, KOEWÈH.

Gebaren maken, PĚPĚTA.

Gebarsten en gescheurd, d. w. z., *vol barsten en scheuren*, vaneen bord, glas en derg. RĚMĚK. *Gebarsten*, van iets zooals een draagstok, ŠĚNTAR.

Gebatikt, zie *Batikken*.

Gebed, *bidden, God aanbidden*, SALAT met NĚTĚPAN b. *Het gebed verrigten, bidden*, SAMBĚJANG. Voor *gebed, aanroeping* ook DÒWA. *bidden, smeeken tot God; ook een of ander gebed of inroeping van zegen uitspreken, om een aalmoes te krijgen, zóo bedelen*, NGADÒWA. Iets *afbidden, afsmeeken* voor iemand, NGADÒWAKEUN of NGADÒWA DÒWAKEUN. *Het mor-*

gengebed, SALAT SOEBOEH. *De tijd voor het morgengebed*, circa 4½ uur in den morgen, SOEBOEH OF WAKTOE SOEBOEH. Zie voorts bij *Tijd*. *Gebed, verrigt buiten en behalve de verplichte gebeden*, dus ook buiten den gebedstijd, SALAT TAĀT. *Gemeenschappelijk gebed om regen*, ook *dat gebed verrigten*, SALAT ISTIKA.

Gebedsaankondiger, BILAL.

Gebedstrom, BĒDOEG.

Gebonte, TOELANG.

Gebelgd, POENDOENG met BĒNDOE b.

Geborgte, zie *Berg*.

Gebouren, *wedervaren, overkomen* iemand, mij of hem, iets, MANGGIH met MĒNDAK b. (p) Zie voorts *Doorgaan* en *Geschieden* en ook *Uitgevoerd*.

Gebied, WAWĒNGKON met WAWĒNGKĒRAN b. Ook PARĒNTAH. Het *gebied* van een dorp, AOEB PAJOENG.

Gebieden, zie *Last*.

Gebiedenis, *groet*, TABĒ (Mal.).

Gebieder en *Gebiedster*, zie *Heer*.

Gebit, van een paard, zie *Trens*. Voorts bij *Tand*.

Geblaard, zie *Blaar*.

Gebladorte, zie *Blad*.

Gebloemd, KĒMBAŅGAN.

Gbloemte, zie *Bloem*.

Gebuscht, *uit*, van een brand of vuur, zoodat men geen vlam meer ziet, PĒPĒS. Zie ook nog *Uit*.

Gechoeld, *met een bochel* of *bult*, BONGKOK.

Gebod, zie *Last*.

Gebogen, *een halven cirkel vormen, een boog vormen*, MĒLĒNGKOENG. *Gebogen staan, gebukt staan, met een gebogen of krommen rug staan*, PĒPĒLĒNGKOENGAN. *Gebogen*, van den neus, NGĒLOEK ook BĒNGKOENG. *Buitenwaarts omgebogen*, van hand of arm, BĒNTIK. *Gebogen, niet regt zijn*, bijv. van een bamboe, PĒROEH. *Naar beneden gebogen zijn*, van een boom of heester, van een tak enz., bijv. door de vruchten, MĒLĒNTOENG.

Gebonden, van een vloeistof, KIMPĒL.

Geboomte, TATANGKALAN. Meer bep. *het kleinere hout* in een woud of bosch, ook KAKAIAN.

Geboorte, *dag van* —, onafhankelijk van den datum, bijv. de dingsdag voor hem, die op een dingsdag werd geboren, WĒWĒDALAN. *Van adellijke geboorte*, zie *Adellijk*. *Van geringe geboorte*, LEUTIK ook KOERITJAKAN.

Geboorteplaats, *plaats, waar men het levenslicht zag*, BALI GEUSAN NGADJADI.

Geboren worden, *het daglicht zien*, MĒDAL ook LAHIR. Van een dier, BOEROESOET.

Gebouw, sprekende van de gebouwen, groot en klein, die zich op een erf bevinden, ADĒGAN. *Gebouwtje*, bijv. keuken, *aangebouwd tegen een grooter gebouw* of *hoofdgebouw*, IMAH GANDĒK.

Gebraad, LAOEK GĒRĒNG.

Gebrek, *mangel*, KAKOERANG met KAKIRANG b. Mede voor *gebrek, behoefte*, KAKOERANĀN met KAKIRANĀN b. *Gebrek, fout, gebrek*, dat iemand of iets aankleeft, *lichaamsgebrek; gebrekkig, verminkt*, TJATJAD. Mede KATJATJADAN OF PATJATJADAN, ook wel KATJATJAD.

Iets *gebrekkig maken* of *bewerken*, NJATJAD-KEUN. *Gebrek hebben aan* iets, iets *behoeven*, *verlegen zijn om* iets, KOERANG met KIRANG b. ook BOETOEH KOE. *Gebrek lijden aan voedsel*, ook wel voor *gebrek lijden* in alg. zin, NGONG-KRONG. *Gebrek aan water hebben*, van een sawah, KATÖRAN. *Gebrek aan rijst* ergens; *schaarschte heerschen* of *zijn van rijst*; *duur zijn, van de rijst* ergens, PATJÉKLIK. *Gebrekkig spreken, sommige letters slechts verkeerd kunnen uitspreken*, TJADEL. *Verminkt, geheel of gedeeltelijk er af*, van een lichaamsdeel, BOENTOENG. *Gebrekkig van lijf of leden*, TANPADAKSA.

Gebrekkig, ook iets *gebrekkig maken* of *bewerken*, zie *Gebrek*.

Gebroken, *stuk, aan stukken*, PÖTONG ook PEUPEUS. *Gebroken*, d. w. z. *dat er een stuk of splinter uit of af is*, DONGGLAK.

Gebruik, zie *Gewoonte*. *Ten gebruike geven*, zie *Gebruiken*.

Gebruikelijk; *zoals dat gebruikelijk is*, SAÄDAT BIASA. *De gebruikelijke worden of zijn*, gezegd van een naam of bijnaam, DITĒLAHKEUN. Zie voorts *Gewoon*.

Gebruiken, *bezigen, gebruik maken* of *zich bedienen van* iemand of iets, MAKÈ (p) met NGANGGÒ b. (ang) ook MĒTAKEUN. (p) Iets *ten gebruike geven* aan iemand, iets *gebruiken* voor of ten behoeve van iemand, MAKÈKEUN met NGANGGÒKEUN b. Iemand *gebruiken, bezigen, aanstellen*, bijv. tot mantri, NGAGAWÈ-KEUN met NGADAMĒLKEUN b.

Gebukt, DONGKÒ. *Gebukt loopen, bukkende, zie,*

bukken, DODONGKÒWAN. *Gebukt staan*, zie onder *Gebogen*.

Geconstateerd, *deugdelijk aangetoond*, TĒGĒS.

Gedaagde, zie *Aanklagen*.

Gedaan, zie *Klaar*. *Gedaan hebben met spreken*, zie *Uit*.

Gedaante, *het uiterlijk* van iemand of iets, BOEPA. *Van dezelfde gedaante*, SAKAROEPA.

Gedachte, *denkbeeld, denkwijze, meening*, PIKIRAN. *Denkbeeld, dat men zich van iets vormt of heeft*, PANĀJANGKA. Zie ook *Opvatting*.

Gedachteloos, zie *Onnadenkend*.

Gedachtenis, zie *Aandenken*.

Gedeelte, zie *Deel* en ook nog bij *Half*. *Een groot gedeelte, een groot aantal* van een zeker aantal personen, SAWARÈH LÒBA.

Gedeeltelijk, *ten deele*, SAWARÈH met SAPALIH b. Ook WAWARÈHAN.

Gedempt tot aan den rand toe, van een vijver, poel, waterleiding enz., LITA.

Gedenken, zie *Herinneren*.

Gedicht, SAĪR.

Gedienstig, *behulpzaam*, SOEKA TOELOENG of DAÈK (KARSA of wel KĒRSA b.) TOELOENG.

Gedierde, zie *Dier*.

Gedijen, DJADI. *Gedijde*, zie *Uitzetten*.

Geding, zie *Regtsgeding*.

Gedoogen, zie *Toestemming*.

Gedrag, *gedragwijze, levenswandel, bedrijf, verrigting, werkzaamheden, bezigheid*, iemands *wijze*

van handelen of manier van doen, handel en wandel, KALAKOEWAN en LALAMPAHAN. Zie ook *Zich gedragen*.

Gedruisch, zooals ruigte en derg. dat kan maken, als mensch of dier er door loopt, KĒRĒBĒT. *Gedruisch, leven of rumoer maken*, NGAGOEBOEH ook NGAGĒBROEG. Zie ook nog *Leven maken*.

Geducht, *te duchten*, PIKARISIJEUN. Zie voorts *Zeer*.

Gedrukt, zie *Ontveld*.

Geduld, *geduldig, geduld hebben*, SABAR. *Geduld hebben of oefenen met iemand*, NJABARAN. Zie ook *Lankmoedigheid*.

Geduldig, zie *Geduld*.

Gedurende, *voor den duur van*, WATĒS met WANGKID b. *Gedurende, al den duur dat*, SALAWASNA met SALAMINA b.

Gedurig, zie *Telkenmale*.

Gedwee, zie *Onderworpen*.

Geëindigd, zie *Afgeloopt*.

Geel, KÒNĒNG. *Lichtgeel zoomede matgeel*, van iemands kleur, KÒNĒJAS. *Mooi geel*, van vruchten, zooals van rijpe pisang, ÒBJÒB. *Geelachtig, vuil wit*, als de kleur van een paard, DJANGDJAN.

Geen, *niet een*, LAĪN met SANÈS b. *Geen, niet één*, HANTEU AJA HIDJI.

Geen boe of ba zeggen, HANTEU TATA PASINI DEUL.

Geen kinderen krijgen, *kinderloos blijven*, HAPA.

Geen kwestie er van, dat; *wat een vraag, geen denken er aan*, dat, BÒLÒAMPAR of BÒLÒAMPAR TEUING.

Geen slag hebben van, *niet terecht kunnen met iets*, WAGOE.

Geenzins, zie *Volstrekt niet*.

Geërgerd, *geërgerd worden*, van iemands hart of gemoed, DJOEHAL. Zie voorts *Ergernis en Gekrenkt*.

Geeselen, met twee zaâmgebonden bezems van de middelnerven van kawoengbladen gemaakt, NJAPOEWAN ook NJAPOE ANGIN. (s)

Geest, ziel, SOEKMA. *Geest, genius*, DJIN. *Geest, elf, berggeest, kaboutermannetje, nix, vloed- of watergeest*, DJOERIG. Zie ook *Spook*.

Geest verstand, vernuft, BOEDI.

Geest, Heilige, RÒH SOETJI. JAV.

Geestelijke, leeraar, PANDITA. *Geestelijk persoon* (Mohammedaan), OERANG KAOEM.

Geestelijkheid (de Mohammedaansche), KAOEM.

Geestenbanner (de), *de bezweerder der boose geesten*, die, als er een waterwerk moet worden gemaakt, bij het werk wordt genomen en meteen als opzigter dienst doet: MALIM.

Geestig, zie *Verstandig*.

Geestvermogens, verstand, oordeel, BOEDI.

Geestverschijning, zie *Spook*,

Geëvenredigd zijn aan, *in overeenstemming zijn met iets*, NIMBANGAN.

Geewen, zie *Gapen*.

Gegeven worden, van een naam of bijnaam, DITĒLAHKEUN.

Gegoeid, bemiddeld, KAJA.

Gegriefd, zie *Gekwetst*.

Gegroefd, met een groef zijn, ingekeept, met een inkeeping zijn, bijv. van de pooten van een meubel, tot verfraaiing, GĒNTĒNG.

Gehaat, DIPIKAGEULEUH.

Gehakt, bal van gehakt vleesch, frikkadel, PRIKADĒL.

Gehalte, zie *Allooi*.

Gehavend, beschadigd door te zijn ver- of ingescheurd, verfrommeld, enz., ROEKSAK met RĒSAK en RISAK b.

Gehecht zijn aan iets, zoodat men er geen of slechts moeilijk afstand van kan doen, NJAĀH.

Geheel, gansch, geheel en al, KABĒH met SADAJA b. *Alles, in allen deele*, SARWA. *Tot alles gewillig*, SARWA DAĒK. *Heel, geheel, in zijn geheel zijn*, d. w. z. dat er niets is afgenomen, bijv. van een brood, BALÒNGKÒTAN. *In zijn geheel gelaten*, bijv. van een stuk wild, van een bamboe enz., GOELOENTOĒNGAN. Zie ook *Vol*.

Geheim, ook het geheim van iets, RASIJAH. *Een geheim of geheimen kunnen bewaren*, PAGEUH NJĒKĒL SAKABĒH RASIJAH.

Geheimzinnig, AJA RASIJAH.

Gehemelte, zie *Verhemelte*.

Geheugen, memorie, INGĒTAN met ÈLINGAN b. of wel er nevens, ÈMOETAN z. b. ook wel bn. *In het geheugen hebben*, APAL. *Zich iets in het geheugen prenten*, NGAPALKEUN. *Een goed of sterk geheugen hebben*, APALAN.

Gehoor, (zintuig), PANGDĒNGĒJAN. Zóó woordenboek de Wilde. Beter? PANGADĒNGĒJAN.

Gehoorzaam, goed gedresseerd, van paarden, buffels, honden, enz., HIDĒNG.

Gehoorzamen, zie *Volgen*.

Gehucht, LĒMBOEB. In enkele streken ook wel DOEKOEH.

Gehuwd, zie *Getrouwd*.

Gelt, ĒMBĒ ook KAMBING. *Jong geitje* of *bokje*, ANAK ĒMBĒ.

Gejaagd, gealarmeerd, GOEGOEP. Zie ook *Onrustig zijn*.

Gek, zie *Krankzinnig*. *Met iemand of iets den gek steken*, NGALALAWÒRAKEUN ook NGAGĒGĒLÒ.

Gekabbel, OEMPAL.

Gekheid maken met woorden, boerten, BANĀJÒL. *Met iemand gekheid maken*, NGABANĀJÒLAN. Zie ook *Gekscheren* en *Grap*.

Gekko, zie *Hagedis*.

Gekraai, zie *Kraaijen*.

Gekras van een raaf of kraai, GAÒK.

Gekrenkt, geërgerd, beleedigd, gegriefd, RÒJAL MANAH b. Zie voorts *Beleedigen* en *Gekwetst*.

Gekreukt, met valsche vrouwen, KARĒNDOE of KĒRĒNDOE.

Gekroesd, zie *Wollig*.

Gekromd van ouderdom, BONGKÒK.

Gekronkeld, zich kronkelen, van een weg, een stroom ook van een slang, ROENGKAL RINGKĒL.

Gekruld, van het hoofdhaar, GALING.

Gekscheren, kortswijlen, boerten, gekheid maken met iemand; iemand den gek aanscheren, NGAGONDJAK. *Gekscherenderwijze, in gekheid*, LALAWÒRA.

- Gekwetst**, zie *Gewond*. *Gekwetst, gekrenkt, geërgd, gegriefd*, van het hart of gemoed, TĚĹA.
- Gelaat**, zie *Aangezigt* en ook *Uiterlijk*.
- Gelaatkunde**, ÈLMOE WIRASAT. Zie ook *Fisionomie*.
- Gelaatsvorm** (iemand's), zie *Voorkomen*.
- Geladen zijn**, zie *Laden*.
- Gelasten**, of *zeggen te doen, belasten* iemand iets, NITAH (t) met NGADJOEROENG bn. en MIWARANG b. (p) Zie ook *Last* en *Opdragt*.
- Gelatenheid**, *berusting*, TAWĚKAL.
- Geld**, in het algem. DOEWIT. *Geld, muntstuk*, WANG of OEWANG. *Goudgeld*, OEWANG MAS. *Zilvergeld*, OEWANG PĚRAK of DOEWIT BĔDAS. *Kopergeld*, OEWANG TAMBAGA. *Papierengeld, munt- of bankbiljet*, OEWANG KARĚTAS. *Voor iets geld geven*, NGADOEWITAN.
- Gelden** (wat het waard is of men er voor geeft), LAKOE.
- Geldgebrek**, KAKOEBANGAN DOEWIT met KAKIRANGAN DOEWIT b.
- Geldig, gangbaar**, van een betaalmiddel, LAKOE.
- Geldkist**, PĚTI DOEWIT of PĚTI OEWANG.
- Geldswaarde** van een voorwerp, dat bijv. werd gestolen of men verloor, PAŅGADJI met PAŅGAĔS b.
- Geldzak**, KAMPIL DOEWIT of KAMPIL OEWANG.
- Geleden, na verloop of ommekomst van**, LIWAT met LANGKOENG b.
- Geleding** van een plant, BOEKOE. *Opschietende geledingen vormen*, bijv. van een bamboe, BOEKOEWAN.
- Geleerd**, bep. in de godsdienstwetenschap, ALIM.
- Geleerde, buitengemeen geleerde leeraar**, GOEBOE.
- Gelegen, zich bevinden**, AJA.
- Gelegen komen niet**, zie onder *TĚĹd*.
- Gelegen, als het zoo is** —, LAMOEN of ARI KITOE. *Zich niet laten gelegen liggen aan* iemand of iets, NGAMĔMĔREKEUN.
- Gelegenheid, occasie**, PĚTA. *Geen gelegenheid hebben, niet gelegen komen*, zie *Geen tijd hebben* bij *TĚĹd*.
- Gelel**, SĚĹĚ.
- Geleide, de stoet menschen, die iemand in zijn gevolg medevoert**, PAŅGIRING.
- Geleidebrief**, SOZRAT (SĚRAT b.), ANTEURAN. *Geleidebriefje, geleidebiljet, dat men bij de verzending of het laten afhalen van goederen, door middel van koeli's, meêgeeft*, KĚKĚPĚB.
- Geleidelijk, duidelijk en sierlijk**, van iemand's spreken; *geleidelijk, voor den voet op*, van koran lezen, PARĚĹĚ.
- Geleiden of begeleiden** iemand of een lastdier, NGANTEUR. (an) Iemand *geleiden, brengen of voeren* ergens heen of naar iemand, NGANTEURKEUN. Iemand *begeleiden* werwaarts hij zich begeeft, NGANTEUR NGANTEUR. Als bevelhebber, troepen *geleiden*, NGIRINGKEUN. (i) Verg. bij *Begeleiden*.
- Gelid, in het gelid** (hetzij staande, hetzij loopende), BARIS.
- Geliefd of bemind worden door velen of allen, dierbaar aan velen of allen**, DIPIKALOETJOE.
- Geliefde, minnaar, minnares**, KABĔGĔH.
- Gelieven**, SOEKA.
- Gelijk, effen, vlak**, BATA. *Gelijk, vlak, gelijk af*;

ook *gelijk*, van iemands ouderdom met dien van een ander, PAPAĀK. Zie ook *Flak. Gelijk als, evenals, gelijkewijs*, IBARAT ook KAWAS. *Gelijk, evenveel, hetzelfde, gelijkelyk, gelijk* van gedaante, of wel kleur, *eender*, SAROEWA of SARWA met SAMI b. Iemand *gelijk worden* of *zijn* ten opzichte van iets, NJAROEWAAN. Iemand *gelijkstellen* met of *evenzoo behandelen* als iemand anders, NJAROEWAKEUN met NJAMIKEUN b. *Gelijk* of *bijna gelijk van vorm*, bijv. van twee rijtuigen, SARIMBAG. Mede voor *najenoeg gelijk, er bij komen, gelijken*, HARIB of HARIB HARIB. *Overal gelijk, overal hetzelfde*, van den prijs van iets, PRAH. II. *Gelijk, gelijk hebben*, BĒNER met LĒRĒS b.

Gelijke, evenknie, PANTAR ook SASAMA met SASAMI b. *Wedergade*, BANDINGAN. Mede voor de *wedergade*, met betrekking tot een hoedanigheid; *evenbeeld*, PANTAR ook PANTARAN. *De wedergade, de andere, de erbij behoorende*, PAPASANGANANA. *De gelijke zijn* van iemand, bijv. in rijkdom; *evenaren*, MAPAKAN ook MANTARAN en NANDINGAN. Het laatste ook voor, sprekende van iets: *gelijk zijn* aan iets dergelijks.

Gelijkelyk, zooals van verdeelen, RATA. *Gelijkelyk, gezamenlyk*, SAMA SAMA met SAMI SAMI b.

Gelijken, zie *Gelyk* en *Aarden*.

Gelijkenis, beeld, leering, IBARAT ook MISIL. *Met een beeld van* iemand of iets *zgggen*, dat hij (het) is als of zooals, NGAMISILKEUN.

Gelijkerwijs, zie *Gelyk*.

Gelyk maken, effen maken, NGARARATA.

Gelykmatig, geregeld, niet ongelijk, ANGGĒB. *Gelykmatig door*, van loopen of stappen, MAJĒNG.

Gelijktjdig, zie *Gezamenlyk*.

Gelijkvormig, eenvormig, SAKAROEPA.

Gelofte, NADAR. Ook en bep. een *uitgesproken gelofte*, KAOEL. *Onder een gelofte zijn ook een gelofte doen*, BĒGA PANADARAN.

Geloof (het), IMAN. Godsdienstterm.

Geloofbaar, vertrouwbaar, ANDĒLEUN.

Gelooven, geloof slaan aan iets, zooals bijv. iemands woorden; *er geloof aan slaan*, NGAGOEGOE.

Geloovige, tw. een Mahomedaan, MOEMIN.

Geludd, ontmand, gesneden, KABIRI. *Lubben, ontmannen*, een dier *slijden*, NGABIRI. *Niet gesneden*, PĒLĒN.

Geluid, stem, SĒRA met GĒNTRA b., (van een aanz. of meerdere). Het *geluid* van iets, ook *het geluid*, dat een insekt maakt, SADA. *Geluid geven, zich laten hooren*, DISADA.

Geluk, voorspoed, fortuin, BAGDJA ook DAOELAT en DABADJAT. *Geluk! gelukkig! hoe gelukkig!* BAGDJA. *Geluk hebben* met zijn handel, KATAĒKAN. Zie ook *Zegen*.

Gelukken, zie *Worden*.

Gelukkig, uitroep, zie *Geluk. Gelukkig, fortunlyk, door het lot begunstigd*, OENTOENG.

Gelukwenschen, bijv. op Nieuwjaarsdag, MĒRĒ SALAMĒT met NGAHATOEERKEUN SALAMĒT b. Iemand *gaan* of *komen gelukwenschen*, NĒJANG (t) met NGAŁAJAD b. of als mooijer woord.

Gemaal, zie *Man*.

Gemagtigde, gevolmagtigde; gebruik maken, zich bedienen van een gevolmagtigde, een gevolmagtigde zenden, WAKIL. *Optreden, ageeren als*

gevolmagtigde, dat zijn voor iemand, NGAWA-KILAN.

Gemak, KASĒNĀNGAN. *Op zijn gemak, op zijn dooje gemak*, bijv. van gaan of loopen, LAJAH LĒĒĒH.

Gemakkelijk, *niet moeilijk*, GAMPANG ook BABARI, GAMPIL b. Mede voor *gemakkelijk, ligt, zonder dat het inspanning kost*, DĀNGAN. *Van iets beweren, zeggen of beweren, dat het gemakkelijk is of ligt te doen*, NGAGAMPANGKEUN.

Gemalin, d. w. z., vrouw van den eersten rang, van een regent, in het algem. van een aanzienlijke (mĕnak), PAWARANG. Zie voorts bij *Vrouw*.

Gemaskerd, zie *Mom*.

Gematigd, zie *Middelmatig*.

Gember, DJAHĒ.

Gemeen, zie *Mix, Schandelijk, Slecht* en ook nog *Kwaliteit*.

Gemeenlijk, *gewoonlijk, doorgaans*, SASARI ook LOEWANGNA en BIASANA. *Zooals gemeenlijk*, SABIASANA.

Gemeenschap hebben met een vrouw, een vrouw *beslapen, bekennen, bezwangeren*, NGĒWĒ. (e) Fatsoenlijke woorden zijn o. a., NGAWADJIBAN, NGADJIMA, NĒMAH, (t) NGADJAMAH, enz. Een maagd *beslapen*, NJAWĒNĒAN. *Gemeenschap hebben*, van dieren; *paren, trachten gemeenschap te hebben*, door achter het wijfje aan te loopen, ĒWĒJAN. *Paren*, van een wijfjes dier, LAKIAN.

Gemelijk, zie *Knorrig* en *Wrevelig*.

Gemengd, vermengd, TJAMPOER. *Vermengd*, ook PATJAMPOER. *Vermengd zijn met*, bijv. zand,

steentjes of derg. van brood, NGĒRĒS. *Gemengd met*, bijv. een gevoel van smart, van iemands verheugd zijn, KAWĒRAN.

Gemerkt, zie *Merken* en *Ontdekt*.

Gemiddeld, de gemiddelde levensduur, OEMOEB ANOE GALIB.

Gemoed, zie *Hart*.

Gemoedelijk, BĒNĒR met LĒRĒS b.

Genade, gunst, SIH. Zie ook *Vergiffenis*.

Genade Gods, RAHMAT TOELAH.

Genadig, zie *Barmhartig* en *Liefderijk*.

Genaken, NGADEUKEUTAN.

Gene, zie *Die*.

Geneesheer, zie *Dokter*.

Geneeskundige hulp inroepen, de geneeskunde te hulp roepen, TATAMBA. *Geneesmiddel, medicijn, artsenij, medicament*, OEBAR ook TAMBA, beide met LANDONG b. Iemand *een geneesmiddel toedienen*, NGOEBARAN ook NAMBAĀN, beide met NGALANDONGAN b. *Iets als geneesmiddel gebruiken*, NGOEBARKEUN met NGALANDONGKEUN b.

Genegen, zie *Willig*.

Genegenheid, zie *Liefde*.

Geneigd, zie *Willen*.

Generaal, DJĒNDREAL. *Generaalskostuum*, KADJĒNDREALAN.

Genever, SĒPI.

Genezen, geheeld, van een wond, LITA. Iemand *genezen van een ongesteldheid* of *ziekte*, iets, bijv. iemands oogen *genezen* of *heelen*, NJAGEURKEUN (tj) met NGADAMANGKEUN b.

- Genieten**, *het volop hebben*, MOEKTI. *Zitten te genieten*, bijv. van een sigaar of naar iemand luisterend, PĒLĒR. *Genoten, in handen gekregen*, gezegd bijv. van de winst op of met iets, KABOEKTI.
- Genoeg**, zie *Voldoende*. *Genoeg er van hebben, beu er van zijn, zijn bekomst er van hebben*, MĒNDA. Zie ook *Tegenzin*. *Genoeg, laat het er bij; genoeg daarvan, genoeg van die zaak*, ĒNGGEUS ook GEUS en MEUDJEUH.
- Genoegelijk**, NGEUNAH en NGEUNAH NGEUNAH.
- Genoegen**, *pleizier, genot*, SOEKA ook KASOEKA en KĀNGEUNAHAN. *Er meê genoegen nemen, voor lief nemen, plezier hebben*, SOEKA. *Genoegen nemen met iets, dat wordt gezegd, voorgesteld, bepaald enz. door een meerdere, NJOEMOEHOENKEUN.* (s)
- Genot**, zie *Genoegen*.
- Genoemd worden** zoo of zoo, *bekend onder den naam van*, KATĒLAH ook DITĒLAHKEUN.
- Geoorloofd door de godsdienstige wetten**, HALAL. Iemand *geoorloofd zijn, vrijstaan*, WĒNANG.
- Geopend**, zie *Open*.
- Geordend**, DIATOEER.
- Gepaard** met iets, KANTI. Ook, bijv. van regen met wind, PABAOER.
- Gepast**, *passend, van pas, goed of zooals het behoort te wezen; geschikt, met betrekking tot grootte, ruimte, fraaiheid, enz.*, PATOET. Mede voor *gepast, naar behooren, zoomede fatsoenlijk en naar behooren of goed slaan*, PANTĒS. *Passend en behoorlijk, geschikt*, PRAJÒGA met PRAJÒGI b.
- Gepeins**, *overdenking*, PIKIR met MANAH b.
- Geplaagd of gehinderd worden**, door hetgeen men met zich voert, omdat het te veel of te zwaar is, BIDOE. Zie voorts bij *Plagen*.
- Gepraat**, *gesnap*, TJĒKTJÒK.
- Geraakt**, zie *Raak* en *Boos*.
- Geraamte en als een geraamte** (zoo mager), BAGAS. *Geraamte* van een vlieger, BABANTJANG. Van een huis, schuur, stoel, enz., BANGKAJ.
- Geraas, gedruis, leven of rumoer maken**, NGAGOEBOEH.
- Geradbraakt als**, van het lichaam, bijv. door het berijden van een stootend paard, RĒMĒK.
- Geraken**, zie *Verkrijgen*.
- Gered, behouden**, SALAMĒT.
- Gereed, in gereedheid, klaar, bereid, er meê klaar**, SADIJA met SAJAGI b. *Gereed zijn, klaar zijn*, GEUS DANGDAN. *Zich klaar of gereed maken, zijn toebereidselen maken, zich voorzien van al het noodige*, DANGDAN. Voor iemand iets *in gereedheid brengen of houden, bereiden*, NJADIJAÂN ook NGADANGDAN. Iets *in gereedheid brengen, gereedmaken, klaarmaken, bereiden*, NJADIJAKEUN. Zie ook nog *Klaar*.
- Gereedmaken**, zie *Gereed*.
- Gereedschap, instrumenten**, bijv. van hout, ijzer of bamboe, PRABÒT ook PAKAKAS. *Gereedschappen*, voor iets benodigd, BAHAN.
- Geregeld**, zie *Vast* en *Gelijkmatig*.
- Geregt**, zie *Eten*. — II, i. d. z. van *de regter*, zie hiervoor de woorden, die achter *regter* worden opgegeven. *Het priesterlijk gereg*, HOEKOEEM.

Geretigd, gerechtigd zijn tot iets, KONGANG ook WADJIB.

Geretigheid, zie Regt.

Geretigsdienaar, OEPAS.

Gerokend bij, uitgedrukt in, ITOENG met ÈTANG b.

Geroken, zie Uitzetten.

Gerieven, zie onder Hulp.

Gerigt, geadresseerd, TOEDJOEL. *Gerigt zijn uitsluitend op* iets, van iemands gedachten of gemoed, TÒHID.

Gerij, PRABÒT, zoo bijv. eetgerij, PRABÒT MAKAN, keukengerij, PRABÒT DAPOER.

Gerimpeld, met rimpels, van de huid, KĒNĀJOD ook KABĒNĀJOD. Zie ook *Vertrokken.*

Gering, zie Klein en Min.

Geringe, mindere, dienaar, onderhoorige; ook gering van iemand, KOERING. *Dat zijn,* NGOERING. *De mindere, de kleine man,* tegenover de hogere standen, KOERING of DJALĒMA KOERING.

Geritsel, zooals kreupelhout, struikgewas of bamboestoelen dat kan maken, als een mensch of dier er door loopt, KÒRÒSÒK.

Geroep, PANĀJĒLOEKAN.

Geroerd, getroffen, van het hart of gemoed, WĒLAS.
Zie ook *Andoening.*

Gerucht, zie Bericht. *Een los gerucht,* BĒDJA ANĀGIN.

Geruineerd, bijv. door het spel, PÒTÒL.

Geruit, van een stof, PÒLĒNG.

Gerust, gerust en tevreden, kalm, op zijn gemak,

GĒNAH. *Niet gerust zijn, niet geheel vertrouwen, maar half vertrouwen,* MANG MANG.

Geschaafd, geschraamd, opengereten, bijv. van de hand, KASOERA. In het alg. van de huid: LĒTJĒT.

Geschaard, met schaaarden, met een stuk of stukjes er uit, ROMPANG.

Gescheiden, gescheiden zijn, PISAH. *Gescheiden zijn* van zijn vrouw, PIPISAHAN. Dit is een hoffelijke uitdrukking. Zie voorts bij *Scheiding.*

Geschenk, gift, gave, PAMÈRÈ met PANGLĒLĒR, PAPANIN en PASIHAN b. Voor *geschenk, cadeau,* ook PĒRSĒN. *Geschenk, tot blijkt, dat men iemand nog indachtig is, KAGĒGĒLAN.* *Tot belooning of uit gunst, GANDJĀRAN.* *Gegeven met de intentie, om een verdienstelijk werk te doen of wel om een gare uit te reiken, PANGĀJIDĒ KAHAN* met PANGHADJATAN b. *Zulke, die een man geeft bij een engagement, en die als het ware de prijs of het onderpand zijn van de verbindtenis, PANĀJANGTJANG.* *Uit eigen beweging geschenken brengen* aan een aanz. of meerdere, POEPOENDOET. *Vrijwillig beschenken met iets, een geschenk geven, SIDĒKAH* met HADJAT b. Iemand, ook velen *beschenken* met iets, NJIDĒKAHAN (s) met NGAHADJATAN b. Iemand *ruim of dikwijls beschenken* met geld of goed, zoodat hij aan niets hoegenaamd gebrek heeft, NJAEURAN. (s)

Gescheurd, zie Scheur.

Geschied, zie Geschieden en Uilgevoerd.

Geschiedboek, KITAB HIKAJAT of HIKAJAT.

Geschieden, gebeuren, plaats hebben, DJADI. Ook soms, zoomede voor *geschied, gebeurd,* KALAKON.

Geschiedenis, zie *Verhaal*.

Geschiedschrijver, *dichter*, BOEDJANGGA.

Geschikt, *bekwaam*, BISA met JASA en IJASA b.

Geschikt, *van pas, goed, te gebruiken*, met betrekking tot grootte of ruimte, MEUDJEUHNA met SĒDĒNG als mooier woord. Zie voorts *Gepast*.

Geschiktheid, *bedrevenheid, bekwaamheid*, KABISAĀN en KAPINTĒRAN.

Geschil, zie *Twist*.

Geschramd, zie *Geschaafd*.

Geschrĳf, zie *Schrift*.

Geschroeid, *verschroeid, gezegd, branderig*, GĒHĒNG. Ook TOETOENG.

Geschubd, zie *Schub*.

Geschut, zie *Kanon*.

Geslacht, zie *Stam*.

Geslachtsregister, SADJARAH.

Geslagen op alle punten, zoodat men niets meer kan zeggen, ÈLĒH BĒNĒR.

Geslopen, zie *List*.

Geslonken, bijv. van een lichaamsdeel, dat opgezet was, KĒMPĒS. Van een zweer of gezwel, ten gevolge van doorbreken, KĒMPLĒNG.

Gesloten, *digť, niet open*, MEUNDEUT. Van een boek, bedgordijnen en derg. LINGKOEP. Van een bloem, zoomede van de oogen en dan ook *zich sluiten, digťgaan*, HĒS. *Met de oogen gesloten; de oogen digť hebben*, PEUREUM.

Gesnedene en wel zoo een, aan wien de geheele mannelijkheid is ontnomen, KOENTOENG. Zie ook *Lubben*.

Gesneuveld, KASAMBOET.

Gesp, KATIMANG. *Langwerpig ronde, metalen*, bijv. gouden, *gesp* aan een buikband, TARĒTĒP.

Gespikkeld, *wit en zwart* van kippen, RĒNGĒ. Zie ook *Gevekt*.

Gespleten, zie *Gebarsten*.

Gespoord, zie *Spoor*.

Gesprek, zie *Spreken*.

Gest, zie *Gist*.

Gestadig, aan een stuk door, TĒROES. *Gestadig door, maar niet heel hard*, van den regen, NGARIRINTJIK. Voorts nog voor *gestadig door vallen*, van den regen, MĒĒĒBĒT. Dit is echter geen Preanger woord.

Gestalte, zie *Voorkomen*.

Gestand doen iets, NĒTĒPKĒUN. (t)

Gesteente, zie *Steen*.

Gesteld dat, gesteld eens dat, aangenomen, IBARAT ook SAĪBARAT, voorts TJĒBA, TATAPI LAMOEN, HOERBATING en HOERBATINA, WIWILĀNGANANA of DINA WIWILĀNGANANA. Zie ook nog *Als*.

Gesteldheid, zie *Staat*.

Gestelpt, van bloed, SAĀT.

Gestild, *bedaard*, van luid schreijen gezegd, RĒPĒH.

Gestold, KIMPĒL. Van olie: HĒS.

Gestorven, zie *Dood*.

Gestreept van iets, SALOER. *Gestreept, met strepen*, zooals bijv. de koningstijger, LĒRĒNG. Zie ook nog *Gevlamd*.

Gestreng, zie *Streng*.

Gesterate, zie *Ster*.

Getakt, van de horens van een hert, RANGGAH.

Getal, verkregen door telling stuk voor stuk; *het getal der genoodigden* bij een offermaaltijd of derg., *het getal der personen, aangewezen of in de termen vallende* voor iets; en van zaken: ook nog *het gekochte, bepaalde, gegeven* enz., *getal*, BILANGAN.

Getijde, zie *Saisoen*.

Getroffen, ook *getroffen zijn, getroffen worden door* een boete, KEUNA. *Getroffen, geraakt, gevat worden door* den wind, KATĒBAK. Zie voorts *Geroerd, Overvallen* en *Schrikken*.

Getrokken en in de hand, van een wapen zooals een zwaard, NGABAR.

Getrouw, SATIJA.

Getrouwd, *gehuwd, man en vrouw*, LAKI RABI. Gehuwd zijn, i. d. z. v. *een eigen huishouding hebben*, IMAH IMAH met BOEMI BOEMI en BOEMĒN BOEMĒN b. *Getrouwd zijn* met (aan) ÈWĒJAN met GEUREUHAĀN en GARWAĀN b. Zie ook bij *Huisgezin*.

Getuige, SAKSI ook wel DĒMI of DAMI, namelijk in de uitdrukking DEMI ALLAH, *God is mijn getuige; bij God. Van iets getuige zijn, de getuige zijn van* iemand, bij een handeling van laatstgenoemden; *iets getuigen, als getuige bevestigen*, NJAKSIAN. Iemand *als getuige nemen*, NJAKSIKEUN.

Getuigen, zie *Getuige*.

Getuigenis, SAKSIAN. *Getuigenis, belijdenis*, SAHADAT.

Getuigschrift, *attest*, TANDA TANGAN met TANDA ASTA b.

Geur, zie *Rouk*.

Geurig, *welriekend*, ook gezegd van den geur van iets, SEUNGIT ook WANGI. Volg. somm. AROEM als het beleefde woord.

Gevaar, BAJA.

Gevaarlijk, iemand of iets *om voor te vrezen of te duchten*, PIKARISIJEUN. *Gevaarlijk, bedenkelijk*, van ziek of ziek zijn, PAJAH met WALĒS b.

Geval, waarin iemand zich bevindt, LĒBAH.

Gevallen, zie *Behagen*.

Gevangen, zie *Pakken*.

Gevangene, *ontvolgte*, BOERON.

Gevangenis, *boei, kerker*, PANDJARA ook BOEWI en BĒRÒK. *In de gevangenis of boei, in hechtenis*, DI PANDJARA of DI BOEWI.

Gevangenisbewaarder, zie hiervoor *Cipier*.

Gevangen zetten, zie *Opsluiten*.

Gevat worden, *opgeligt, er afgeligt*, bijv. de pannen van het dak *door* den wind, KATĒBAK.

Gevecht, zie *Oorlog*.

Gevederd, zie *Veer*.

Gevelnsd, *huichelend, huichelachtig*, MOENAPĒK. Voor *veinzende, veinzen, kwansuis*, POERA POERA ook API API.

Gevel (huis), van gevlochten bamboe en den vorm hebbende van een gelijkbeenigen driehoek, AMPIG AMPIG ook wel ABIG ABIG.

Geven, iets *geven, schenken*, MĒRĒ (b) met NGALĒLĒR en MAPARIN b. (p) Iemand iets *geven, met* iets *beschenken*, MĒRĒJAN met MAPARINAN en MA-

SIHAN b. (p) *Geven, afgeven, ter hand stellen, afstaan* aan iemand of voor iets, MIKEUN (b) met NGALÈLÈRKEUN, MAPARINKEUN en MASIHKEUN b. Iets, *om het zijne te zijn, geven* aan iemand, NGAMILIKEUN. Iets *geven, laten* voor den geboden prijs, MIKEUN met NGAHATOERKEUN en NJANGGAKEUN b. (s) *Geven, in onbepaalden zin, BARANGBÈRÈ. Voorspoed geven, doen geboren worden, NGABIDJILKEUN. Iets op crediet geven* aan iemand, MIHOETANGKEUN (p) ook NGAHOETANGKEUN. Een bevel *geven*, NGARARAGKEUN. Zie ook nog *Aanbieden* en *Toestaan*.

Gevest of **greep** en de **scheé**, van een kris ook van een zwaard, SAPOET KAJOE. *Met gevest en scheé van goud*, DISAPOET KAJOE ĘMAS of DISAPOET KOE ĘMAS. *Gevest, greep*, van een kris, LANDEJAN.

Gevestigd zijn, *zich ophouden* ergens, *zich* ergens *vestigen*, ergens *verblijf houden*; mede *zich bevinden* ergens, zooals *bijv. in de achterhoede* van een optogt, TJITJING. Voor ergens *gevestigd zijn, verblijf houden, wonen*, ook MOEKIM en MĚRĚNAH.

Gevlamd, van hout, PÈLÈT. *Gevlamd, gestreept*, zooals *bijv. de koningstijger, TJDRÈLÈNG*.

Gevlekt, gespikkeld, TOETOEL. Zie ook *Bont*.

Gevoegelijk, zie *Voegzaam*.

Gevoel, gewaarwording; meening, opinie, gevoelen, dunk; smaak, RASA met RAOS b. *Ik heb een gevoel alsof*, ASA. *Op het gevoel af, met de hand iets doen*, *bijv. visch vangen*, NJATJAPA. (tj)

Gevoelen, begrijpen, ROEMASA met ROEMAS b. *Zich gevoelen, iets voelen*, NGARASA met NGARAOS b.

Gevoelig, meêdoogend, WĚLAS. Zie ook *Boos*.

Gevoelloos van de koude, gevoelloos, als dood, *bijv. van de hand, daar men op gelegen heeft*, BAĀL.

Gevogelte, MANOEK MANOEK.

Gevolg, daar iets op uitloopt, resultaat, TĚMAH. *Met het gevolg dat*, TĚMAHNA. *Gevolg, uitwensel*, KADJADIAN ook wel DJADI. *Aan iets gevolg geven*, NOELOEJKEUN (t) ook NGADJADJKEUN; een b.woord is NGALADJĚNGKEUN. *Tengevolge van*, ASAL. *Bijgevolg, derhalve, diengevolge, mitsdien, tengevolge waarvan*, DJADI.

Gevolmagtigde, WAKIL.

Gevorderd, van iemands leeftijd of ouderdom, KAHÒT.

Gevorkt, van een tak, TJAGAK.

Gevuld, zie *Vol*.

Gewaad, zie *Kleding*.

Gewaand, zoogenaamd, pseudo, PALSOE.

Gewaar worden, i. d. z. van die woorden, als men zegt: „die zal het gewaar worden”: NJAHÒ met OENINGA bn. en TINGALI b. (op Tjiandjoer), WĚROEH.

Gewaarwording, zie *Gevoel*.

Gewapend, MAKÈ (NGANGGÒ b.) PAKARANG.

Gewas, plant, TANGKAL. *Planten en gewassen*, TANGKALAN.

Geweer, vuurwapen, buks, BĚDIL ook BĚDIL TINGGAR.

Geweerkogel, zie *Kogel*.

Geweerloop, zie *Loop*.

Geweermaker, TOEKANG BĚDIL.

Gewel, zoomede *met gewei of met getakte hoornen*, van een hert, RANGGAH.

Geweld, *dwang*, PIROESA ook PAKSA.

Gewelddadig, DJEUNG PAKSA.

Geweldig, zie *Buitengemeen*.

Gewend, *gewend zijn; vast, steevast; steeds maar door, blijvend, voor goed; gebruikelijk, gewoon*; bijv. van een werkwijze of van een toestel, ook van een naam, MATOEH. *Gewend zijn, er op afgerigt zijn*, bijv. om voor den ploeg te worden gebruikt, van een buffel, DOEDOEK. Zie ook *Gewoon*.

Gewest, zie *Rijksgebied*.

Gewezen, *voormalig*, OEROET.

Gewigt, waarmeê men weegt, BATOE. *Gewigt, gewigten* zooals in een pakhuis worden gebruikt, PON. *Het gewigt, het wegende*, van een voorwerp van goud, zilver of soewasa (goud met rood koper), BÒBÒTNA.

Gewigtig, GÈDÈ.

Gewijd, zie *Heilig*.

Gewild, *van de hand kunnen gezet worden* voor een zekeren prijs, LAKOE. Zie ook *Aftrek hebben*.

Gewillig, DAÈK met KARSA of KÈRSA b.

Gewin, zie *Winst*. *Vuil gewin, oneerlijk verkregen goed*, BARANG RIBA.

Gewis, zie *Zeker*.

Gewond, *gekwetst*, RAHEUT ook TATOE. Zie ook *Wonden*.

Gewoon, *gebruikelijk, gemeenlijk*, LOEMRAH en LOEMBRAH. Ook LOEMBRAHNA. *Op alledaag-*

sche wijze, op de gewone wijze, zooals de keele wereld, SALOEMBRAHNA. *Vast gewoon zijn*, zie *Gewoonte*. *Gewoon aan of met iets*, BIASA. *Gewend zijn, er aan gewend zijn, er aan gewoon*, TOEMAN.

Gewoonlijk, zie *Gemeenlijk*.

Gewoonte, *gebruik, de gewone manier van doen, hetgeen van ouds gebruikelijk is*, ADAT ook TALI PARANTI met TALI PARANTOS b. *Voor gewoonte hebben, vast gewoon zijn, plegen*, LOEWANG ook GEUS MARANTI. *Tot een tweede natuur geworden gewoonte*, ALOER KAPOENG-KOER LOEWANG KATOEKANG. Zie ook nog *Hebbelijkheid*.

Gewricht, BOEKOE ook SANDI. *Gewricht, gewrichtten* van handen en voeten, OEGËL.

Gewrocht van ouders of onderen, dingen, die door iemand, die er niet meer is, werden gemaakt, aangelegd of daargesteld, TALARI KÒLÒT. Zie voorts *Uitwerksel*.

Gezaaid, *dun*, bijv. van de menschen op een markt, TJÒRÈNGTJANG.

Gezag, autoriteit, PANGAWASA. *Gezag of autoriteit hebben*, KAWASA.

Gezagvoerder van een vaarttuig, KAPTÈN ook KAPITAN.

Gezakt, zie *Zakken*.

Gezamenlijk, tegader, gelijktijdig, PADA met SAMI b. *Gezamenlijk, te zamen*, bijv. van het iemand of iets opsporen, ÒBJAG. Van het drijven achter een wild, van een aantal honden, BÈRÈJONGAN. Zie ook *Te zamen*.

Gezang, zie *Liedje*.

Gezant, in de uitdrukking *de Godgezant*, t. w. Moehamēd, RASOEL ALLAH. Zie voorts voor *Afgezant* bij *Bode*.

Gezogde, *spreuk, les, spreekwijze, spreekwoord*, PARIBASA wel met PARIPAOS b.

Gezol, zie *Medgezel*.

Gezelschap, KOEMPOELAN wel met KĚMPĚLAN als mooijer woord.

Gezongd, zie *Geschroeid*.

Gezet, zie *Lijvig*.

Gezigt, *een — ver*, SATOENGTUENG DEULEU. In *het gezicht zijn*, bijv. zoo van iemand, die aankomt, AJA RĚNTANG RĚNTANG. *Een kwaad of boos gezicht zetten*, DJAMĚDOED. *Een gezicht zetten zooals iemand, die gaat schrijven*, LĚWA LĚWĚ.

Gezigtelinder, *horizon, kim*, SOEKOE LANGIT.

Gezin, *vrouw en kind*, ANAK ĚWĚ. In de administratie i. d. z. van *huisgezin*: SĚMAH.

Gezind, *van zins of voornemens zijn* iets te doen; *met het voornemen of de intentie om; om; met het plan te gaan naar*, SĚDJA ook DĚK. Als b. dikwijls DĚK KARSA en DĚK NGAARSA-KEUN.

Gezocht, *gewild, in trek*, LAKOE.

Gezond en *Gezond zijn*, zie *Heilzaam* en *Welvarend*. *Gezond en sterk van lijf en leden*, WABINGKAS ook WALAGRI.

Gezondheid, zie *Welvarend*.

Gezouten, zie *Zout*.

Gezwel, *zwellling* op de schouders en in den nek, tengevolge van het drukken van den draag-

stok, POEPOENDAKAN. *Gezwel* in den lies, BOENKOEEL.

Gezwets, *grootspraak*, BAHOEL.

Gezwind, zie *Spoedig* en *Vlag*.

Gezwellen, *dik, opgezet zijn*, bijv. van den wang bij kiespijn, BAREUH. Van de oogen zooals door schrijven, BINTIT of BARINTIT, ook TJINDOEL of TJARINDOEL, dit laatste ook: *gezwollen oogen hebben*. Van een of ander lichaamsdeel, waarop zich kwade sappen hebben gezet, NGAGANDĚJ. *Bep. in de lies, aan den hals of onder den arm*, SĚSĚKĚLAN. Van den balzak, wang enz., NGAGAJĚT. Van den buik: BOENTJIREUNG. *Gezwollen, opgezet, hard, met een gevoel alsof er klonters in zitten*, van de borsten van een zoogende vrouw, SĚRAHEUN. *Gezwollen*, van den rug van een paard of ander lastdier, BOENKOEEL; van den nek van een buffel, daar, waar het juk drukt, KĚMBOENG. Van een rivier, TJAĚH. Zie ook nog *Opgeloopen*.

Gids, *wegwijzer*, TOEDOEĚ DJALAN.

Gieren, *snorren door de lucht*, van iets, dat met kracht geworpen wordt, NGAHIJOENG.

Gierig, *vrekkig, schraapzuchtig*, TJARĚDIK ook TJĚRĚDIK.

Gierigaard, OERANG TJARĚDIK.

Gieten, zie *Begielen* en *Schenken*. *Kogels gieten*, NJITAK. (tj)

Gieter, ĚMBRAT.

Gift, *schenking, liefdadige stichting, fonds tot een liefdadig doel*, WAKAP. *Vrijwillige gift*, SIDĚKAH met HADJAT b. Zie voorts bij *Geschenk*.

Giftig, MATIH. Zie ook *Ventijnig*.

Gj, ge of je, MANÈH met ADJĒNGAN en ANDJEUN b. of wel z. b. Beide ongeveer ons *U*. Hoffelijker dan MANÈH, en dus ongeveer zooveel als * is MANÈHNA. Het wordt o. a. wel gebezigd door echtgenooten over en weer, en dan niet zeldzaam afgekort tot NA. Bepaaldelijk door de vrouw, sprekende tot haar man, wordt ook zeer dikwijls gebruikt, ANDJEUN, insgelijks wel verlengd tot ANDJEUNNA. Desgelijks wordt ook MANTĒN verlengd tot MANTĒNNA. Mede kan *U* nog beteekend wordt DIRI. *Jj, jou* is SIJA. Hetgeen omtrent AING is opgemerkt, zie bij *Ik*, geldt ook voor SIJA. Andere voornaamwoorden van den 2^{en} persoon enkelvoud zijn:

SILAING ook wel eens ILAING, het is vriendelijk, meerderen mogen er echter, omdat het te familiaar is, niet meê toegesproken worden. Ook mogen vrouwen en meisjes dit voornaamwoord niet gebruiken.

SAMPĒJAN. Dit behoort tot de beleefdere voornaamwoorden, iemand, dien men niet kent, spreekt men er wel meê aan.

HIDĒP, b. maar, als verouderd, weinig meer in gebruik.

ANDIKA b. of wel vriendelijk, men kan het gebruiken tot een gelijke en ook tot een mindere, dien men vriendelijk wil toespreken.

OERANG tot een gelijke en ook wel tot een mindere.

KITA, *gj, u*. Het wordt zeer zeldzaam gebruikt, op Bandoeng zou de Regent het soms doen.

Eindelijk wordt als pers. voorn. van den 2^{en} pers. enkelv. ook nog gebezigd AWAK, en wel als men zich vriendelijk wil uitdrukken

Gj lieden, MARANÈH. Van MANÈH (zie hierboven bij *Gj*), door invoeging van den klank *ar*. Ook nog enkele van de daar genoemde voornaamwoorden kunnen op dergelijke wijze meervoudig gemaakt worden, maar doorgaans wordt zulks niet gedaan, en bepaalt men er zich toe, om aan het werkwoord den meervoudsvorm te geven.

Gillen, het uitgillen, zie *Schreeuwen*.

Ginder, zie Ginds.

Ginds, ginder, DITOE en DIDITOE. *Naar ginder, daar gindsch heen, daar ginder naar toe, KADITOE. Van daargindsch, TIDITOE.* Zie voorts *Die*.

Gissen, zie onder Gissing.

Gissing, vermoeden, meening, opinie, oordeel, PANĒGIRA met PANĒGINTĒN b. Ook TAKSIRAN. *Vermoeden, onderstelling, meening, PANĒJANA* met PANĒGINTĒN b. *Naar gissing, denklijk, naar ik zou denken, ten naasten bij, KIRA* met KINTĒN b. Ook KIRA KIRA met KINTĒN KINTĒN b. Voor *naar ik gis, naar gissing* ook nog DIKIRA. Iets *gissen, vermoeden of onderstellen; bij onderstelling iets bepalen of zeggen van iets; oordeelen, zich een oordeel vormen, NGIRA NGIRA* met NGINTĒN NGINTĒN b. Iets, bijv. schadelijk, *achten of meenen te zijn, oordeelen, schulten, NGIRA* met NGINTĒN b. Van iemand of iets, iets *meenen of iets er voor houden; iemand of iets meenen, oordeelen of gissen* iets te zijn, bijv. iemand *te zijn* arm, NAKSIB. (t) *Vermoeden; er vermoeden of gedachte op hebben, NJANA. Vermoeden of gedachte hebben op* iets, iets *vermoeden of onderstellen, NGANĒJANAĒN.*

Gist, gest, BAGI.

Gisteren, KAMARI.

Glad, gepolijst; en van een weg in den droogen tijd: *glad, goed effen,* LÈSANG. *Glad, door afslijting of afschuring,* van een muntstuk, BOETAK. *Mooi glad, glimmen,* van een paard, *glad en netjes,* van iemands hoofd (doelende op het zitten van zijn haar), LOEWIS. *Glad,* van het gelaat, d. w. z. *zonder baard* of *knevels, glad* van hout, tengevolge van hantearing of bewerking, LIMIT; van iemands wangen enz., LÈMÈS. *Glad, glibberig,* van een visch, ook van een weg, een boom, enz., als het heeft geregend, LEUEUR.

Glans, luister, TJAHAJA of TJAHAJA.

Glanzen, glanzig maken iets zooals leër, een kleedje (samping) enz., NGAGÈROES. Zie voorts, ook voor *Glanzend,* bij *Blinken.*

Glas, glazen, van glas, bijv. van een kommetje, GÈDAH. *Glas om uit te drinken, drinkglas,* LOEMOER.

Glashelder, zie *Rein.*

Glasruit, KATJA.

Glazenmaker, juffertje, PAPTONG.

Gleuf, gleuten, groef, groeven, soms op wapens tot versiering aangebracht; *de gleuf, die van de bovenlip naar het middenschot van den neus loopt,* ROENTJANG.

Glibberig, zie *Glad.*

Glijden, vooruitglijdende, nu met dat, dan met dat been, van het loopen van iemand, die langs een glad bergpad afdaalt, TÒTÒLONDJONGAN. Zie ook *Glippen.*

Glimlachen, grimlachen, meesmuilen, IMOET met MÈSÈM er nevens of wel als b.woord. *Glimlachen* of *meesmuilen,* bij het in de gedachte komen van iets grappigs, dat men heeft gehoord of waarvan men getuige was, KAPASÈM.

Glimmen, zie *Blinken* en *Glad.*

Glippen, glijden, rollen door iets heen, MONTJØR. Van geldstukken, ook van rijst, koffij en derg. uit den zak, TIBOEROESOET ook NGA-BOEROESOET.

Gloed, fel brandend vuur, SEUNEU GÈDÈ NAKÈR; *gloed, vlam,* HOEROENG.

Gloeijen, bijv. van houtskolen, ROEHAJ.

Gloojen, zacht gloojen, bijv. van een weg, MAJAT.

Glorie, heerlijkheid, majesteit, KAMOELJAÂN.

Glupen links en regts, ter sluiks links en regts kijken, BOEROET RÈRÈT ook BARAT RÈRÈT.

Gluren, zoomede gluren naar of loeren op iemand of iets; iemand *begluren* of *beloeren,* NGINTIP. (in) *Gluren en loeren* door een opening, TAÀNG TÒONG. *Naar* iemand of iets *gluren* door een opening, bijv. in een jalousie, NÒONG. (t)

God, ALLAH. God de Allerhoogste, ALLAH TAÀLA of wel ALLAH TAÀLAH. *Om Godswil,* KÈRNA ALLAH.

God, godin, godheid uit de fabelleer, DÈWA. Voorts BATARA.

Goddank, SOEKOER.

Godsdienst, religie, AGAMA. Godsdienst, Godsverering, IBADAH.

Godsdienstig, vroom, MOERSID.

Godsdienstpligten (de noodzakelijke van den Mahomedaan), ROEKOEN.

God weet het; 't is God bekend, WALAHOE ALAM.

Goed, ding, goederen, BARANG. *Goederen, bezittingen, geld en goed*, HARTA ook BANDA EN BANDAÂN. Door iemand bij zijn verscheiden nagelaten goederen, BARANG BARANG TITILAR. *Goederen, meubelen*, enz., DANGDANAN met DANGDÒSAN b. *Vastgoed* t. w. sawah of erf of wel beide, TATAH WADOENG.

Goed, braaf, degelijk, deugzaam, HADÈ met SAÈ b. Ook BAGEUR. *Braafheid*, KABAGEURAN. *Goed, behoorlijk, billijk*, BÈNÈR met LÈRÈS b.

Goed, 't is goed, 't zal gebeuren; ik zal het doen, SEUG met MANGGA of SOEMANGGA b. Voor *goed; 't is goed*, ook wel HÈNTEU AJA NAONNAON met HÈNTEU AJA SAWJOS b. Een hoffelijke uitdrukking is ook RAMPÈS.

Goedaardig, zie *Goedhartig* en *Handelbaar*.

Goedaardigheid, zie *Handelbaar*.

Goed en nuttig, goed om te worden verrigt, maar het nalaten is niet strafbaar, van een handeling, WÈNANG.

Goedertieren, MOERAH.

Goed er uitzien, zie *Mooi*.

Goedgeefsich, gevensgezind, BÈRÈHAN.

Goedhartig, goedaardig, HADÈ BOEDI.

Goedheid, voortreffelijkheid, KAHADÈJAN met KASAEJAN b.

Goedkeuren, goedvinden iets, aan iets zijn goedkeuring hechten, MAJOESAN (p) ook NGISTRÈNAN. (is) *Het goedvinden, er meê instemmen*, bijv. met een voorgenomen huwelijk, DÒWA.

Goedkoop, MOERAH. Iets *goedkoop stellen, den prijs van iets laagstellen*, NGAMOERAHAN.

Goedstaan, groeijen en bloeijen, van aanplantingen; *in goeden doen verkeeren*, van menschen: HÈDJÒ LÈMBOK.

Goedvinden, zie *Goedkeuren, Toestaan* en *Willen*.

Golf, baar, ALOEN ook OMBAK. *Golf, golfslag* LAMBAK.

Golfslag, deining, OEMPAL. Zie ook *Golf*.

Golven, van de vloeistof in een kom, emmer of bak, terwijl men dien bijv. draagt, KOEPLAK KÈPLÒK.

Gom, zie *Hars* en *Lijm*.

Gomelastiek, KABÈT. Zie ook *Hars*.

Gonzen, zooals van een muskiet, NGAHIJOENG ook NGAGOEROEH. Van een veelheid van hommels: BIBÈNG.

Goochelaar, TOEKANG SIHIR OF TOEKANG ÈLMOE SIHIR ook wel AHLI SIHIR.

Gooijen, zie *Werpen*.

Goor, zie *Vuil*.

Goot, buis of pijp van bamboe, hout of zink, waarmede men water van de eene plaats naar de andere leidt; *dakgoot*, TALANG. Zie ook *Leiding*.

Gordel, in 't bijz. ook een *vroucengordel*, BEUBEUR met BÈLITAN b. Iets bij wijze van gordel, *ondoen, doen* om de lendenen, MEUBEURKEUN. *Ceintuur van goud, zilver* of *koeninyan* en met een buikplaat gesloten, voor vrouwen, ÈMÈR.

Gordijn, venstergordijn, ledikantsgordijn, ledikant-

behangsel, KOELAMBOE. *Schuifgordijn* zooals voor een raam, *schuifgordijnen* of *gordijn*, tot *afschieting van een gedeelte van een vertrek*, RÈRÈGAN met LALANGSÈ b.

Gorgel, zie *Strot*.

Gorgelen, zie *Spoelen*.

Goud, *gouden*, van *goud*, MAS ook ĘMAS. Voor *goud*, *gouden*, ook KANTJANA. *Goud en zilverwerken*, ĘMAS ĘMASAN. *Onverwerkt, maar reeds gezuiverd of weér gesmolten goud in stukjes of brokjes*, POEPOETAN.

Gouddraad, KAWAT ĘMAS.

Gouden, van *goud*, zie *Goud*.

Gouderts, TANEUH ĘMAS.

Goudkleur, ROEPA MAS (of ĘMAS).

Goudleder, KOELIT MAS (of ĘMAS).

Goudsmid, KAMASAN of TOEKANG MAS.

Goudvisch, LAOEK MAS.

Goudwerk, zie onder *Goud*.

Gouvernante de, bij een familie, NÒNA DJIPRÒH.

Gouvernement het, de *N. I. Regering*, KANDJÈNG GOEPÈRNÈMÈN. Een benaming voor *het N. I. Gouvernement* is ook KOEMPÈNI. Zie ook *Compagnie*.

Gouverneur, GOEPERNOER. *Gouverneur-generaal*, GOEPÈRNOER DJÈNDRAL.

Graad, zie *Rung*.

Graat, TJOETJOEK.

Grabbelen, NGARÈBOET met NGARÈBAT b.

Gracht, *sloot, waardoor water wordt afgevoerd*, KAKALÈN.

Graf, KOEBOER. Een sierlijk woord is MAKAM. *Heilig graf*, KARAMAT. *Een graf delven*, NGALI TANEUH. (k)

Grafkuil, KALOEWAT ook wel ROEWANGAN.

Grafplankjes, de twee verticaal geplaatste, een aan het hoofd en een aan het voeteneinde van een inlandsch graf, TOETOENGGOEL, PAÈSAN, ook TÈTÈNGGÈR.

Grafstede, ASTANA.

Gramschap, zie *Toorn*.

Gramstorig, SÈWÒT.

Granaatappel, DALIMA.

Grap, *grappen, kunsten, kuren*; ook *die uithalen of vertoonen*, bijv. onder 't werk, zoodat men er niet behoorlijk bij is, WÈWÈKA.

Grap, uit de —, gezegd met betrekking tot gekheid maken met woorden: BANJOL BAÈ of NGABANJOLAN BAÈ.

Gras, DJOEKOET. *Gras, dat een paard in den stal liet vallen of liet liggen*, RARAPÈN.

Grasmand, d. w. z. *zeker van bamboelatten vervaardigd toestel, waarin een grassnijder zijn gras pakt en transporteert*, SOENDOENG.

Grasmes, het heeft den vorm van een sikkel, ARIT. Een groot soort heet PARANG.

Grassnijden, en in het algemeen iets met een arit, *een grasmes, snijden*, NGARIT. (a)

Grassnijder, *grasjongen*, TOEKANG ARIT.

Gratig, *vol graten, veel graten hebben*, van visch, ROENGSEB.

Grauwen van den dag, *beginnen dag te worden*, BALÈBAT.

Graveelsteen, *gravelsteentje*, WAWATOE.

- Graveeren**, NGOEKIR. (oe)
- Graven**, *delven*, NGALI. (k) Iets, bijv. een vijver *withalen*, *uitgraven*, NGĒDOEK. (k) Voor iets *uitgraven* voorts NOEGAR en NOEGARAN. (t) *Een graf graven of delven*, zie onder *Graf*.
- Grazen**, zie *Weiden*.
- Greep met van elkaar gespreide vingers**, TJĀHĀK. *Een zoo'n greep of handvol*, bijv. gekookte rijst, SATJĀHĀK. *Greepje* bijv. van zout of derg., TJĀMĀT. *Zoo'n greepje nemen*, NJĀMĀT. Zie ook *Geest*.
- Grendel**, zoo een, dien men opschuift of laat vallen, GĒRĒNDĒL. *Grendelen*, NGABOESKEUN GĒRĒNDEL. *Schuif den grendel er op*, GĒRĒNDEL ABOESKEUN of GĒRĒNDEL ASOEPKEUN.
- Grens**, *grensscheiding; frontieren*, WATĒS, ook van een land, TAPĒL WATĒS.
- Grenspaal**, *grensteeken, landpaal*, PAWATĒSAN.
- Grensscheiding**, zie *Grens*.
- Grensteeken**, zie *Grenspaal*.
- Grenzeloos**, zie *Onbegrensd*.
- Grenzen**, *aangrenzen; liggen, aangrenzend* aan een ander, van een stuk grond of erf, TĒPOENG met TĒPANG b. *Grenzen* aan een groote, gezegd van een sawah, die klein is, NAMPLĒK.
- Greppel** of *sloot*, (diepe), rondom een aanplant, PARIGI. Meer bepaald om de wilde varkens er uit te houden: BALOENGBANG.
- Gretig**, *met graagte*, van iemands eten, PĀNĀD. *Gretig en in groote hoeveelheid*, van drinken, NGARĒGOT. *Gretig, happig, gretig toebijten, dadelijk er aan toe zijn*, DĀLĀG. Zie voorts *Happig*.
- Grief**, zie *Hartzeer*.
- Grienen**, NGARĒNGHIK. *Grienen en smolteren, janken en grienen*, ROENGHAK RĒNGHIK.
- Grievend**, zie *Gekrenkt* en *Kwetsen*.
- Griezelen**, zie *Gruwen*.
- Grif van de hand gaan**, *zeer in trek*, van waren, LARIS of BARIS.
- Griffel**, GRIP.
- Griffioen**, *draak*, GAROEDA.
- Grijpen**, *vatten, aangrijpen, aanpakken, aantasten, pakken, beetpakken*, NJĒRĒK (tj) ook NĒWAK. (t) Het eerste ook voor: de prooi *grijpen, aangrijpen met de klauwen*, van roofdieren, zooals een tijger, de steenmarter, de kat, enz. Sprekende van den tijger, bezigt men ook nog NJĀWĒL (tj) en van een roofvogel wel NGARANGGEUM. Eindelijk voor *gegrepen, gepakt, gesnapt, gevangen*, ook BEUNANG met KĒNGING b.
- Grijs**, zie *Aschkleur*. *Voor de helft grijs, half grijs*, van iemands hoofdhaar, SOEMAMBĒL. *Beginnen grijs te worden*, TJĒMBOEL HOEWIS. Voor *grijscharig*, zie *Haar*.
- Gril**, zie *Kuur*.
- Grimlachen**, zie *Glimlachen*.
- Grimmig**, *boos, norsch*, BĒNGĒS.
- Grint**, *kiesel, kieselsteen*, KEUSIK. Een weg of pad *begrinten*, NGEUSIK.
- Groef**, *keep, ingekeep*; *keep*, bijv. aangebragt regts en links op een draagstok, om het verschuiven der touwen te beletten, GAGANDĒT. Een boom, om er de gom of het sap (geutah) uit te doen

vloeijen, hier en daar *inkeepen*, voorzien van een *groef* of *inkeeping*, NATAG. (t) Zie ook *Gat*.

Groei of *aangroei*. *In aangroei zijn, groeijen, in den groei zijn*, van menschen en dieren, KEUR MĚSAT OOK KEUR MATĚK. *Belemmerd worden in den groei of aangroei, lang werk hebben om groot te worden*, van menschen, dieren en planten, BANTOET. *Volgroeid zijn*, van het lichaam van een mensch of dier, GEUS MĚSAT.

Groeijen, *zich ontwikkelen*, van de rijst, na zich hersteld te hebben van het overplantingsproces, MĚSAT. Zie voorts *Groei*.

Groen, *groen zijn*, HĚDJÒ.

Groente, *groenten, moeskruiden*, SAJOERAN. *Gekookte* of op een andere wijze bereide, *niet afgegoten groente*, ANĚEUN. *Ongekookte groenten*, ANĚEUNEUN. *Groenteluin, aanplant van groenten en moeskruiden*, KĚBON SAJOERAN.

Groenteschaaltje met een deksel, SANGKOE.

Groep struiken, *boschje*, ROEJOEK.

Groet en **Groeten**, zie *Begroeten*.

Grof, van lijnwaad, KASAR. *Grof, ruw, niet fijn*, bijv. van werk, zooals dat van den ijzersmid, vergeleken bij goudsmidswerk, BADAG.

Grommen, zie *Knorren*.

Grommig, zie *Norsch*.

Grond, *soort van grond, aarde*, LĚMAH. *Soort van grond* ergens, PALĚMAHAN. *Grond, waarop voor de eerste maal wordt verbouwd*, TANAH TĚRASAN. *Onbebouwde, slechts met gras en derg. begroeide gronden*, TĚTĚLAR. *Stuk grond, beplant met iets anders dan rijst*, KĚBON.

Iemands grond, waarop of waarvan hij te zeggen heeft, DJAGAT. Zie ook nog *Aarde*.

Grond, *grondkleur, veld* van een bijv. gebatikte stof, LATAR.

Grondeloos, zie *Peilloos*.

Grondstof, *stof*, DASAR.

Grondbelasting, PADJĚG.

Grondig, *gegrond, op goeden (vasten) grond sturende*, POEGOEH met KANTĚNAN b.

Grondslag, zie *Fondement*.

Grondsop, zie *Bezinsel*.

Grondverf, TĚT DASAR.

Groot van omvang, *dik; groot, hoog* van waarde; *groot, uitgestrekt* van een bosch, veld, enz., *groot* van een ramp, ongeluk, gevaar, enz., GĚDĚ; voor *groot, aanzienlijk, belangrijk*, van winst of voordeel, nevens GĚDĚ ook MOETĚKIL. *Groot worden, toenemen in grootte*, van menschen dieren en planten, NGAGĚDĚJAN. *Al te groot*, bijv. van het afgesneden stuk visch, KAGĚDĚJAN TEUING. *De grootste, de allergrootste*, PANGĚDĚNA. *De aller en allergrootste*, PANGĚDĚ GĚDĚNA. *Groot en eenzaam*, van een woud of bosch, LOEWANG LIWOENG. *Groot*, van iemand dapperheid of moed, KANDĚL. Van iemands ooren, BĚBING. *Groot van stuk*, BADAG. *Groot voor zijn jaren* of *ouderdom*, ook van dieren, BONGSOR. *Groot, bijzonder groot van korrel*, van rijst, *buitengewoon groot* van iemands oogen, *groot en scherp* van ronde of nagenoeg ronde figuren op sits of behangsel, BÒRÒLÒK.

Grootbrengen het jong van een dier, bijv. omdat

de moeder dood is, NGOEKOET. (k) Zie ook *Aannemen*.

Grootelijks, zie *Rijkelijk* en *Zeer*.

Groote lui, *groote meneer, voornaam persoon*, GĒ-GĒDĒN.

Groothandelaar, SOEDAGAR of SÒDAGOR.

Grootheid, zie *Hoog*.

Grootmoeder, NINI met ÈJANG ISTRI en ÈMBAH ISTRI b. Zie ook *Grootvader*.

Grootsch en in allen deele voortreffelijk in orde, SAJAGA met SAJAGI b. (*Grootsch, groot en mooi*, van een gebouw ook van een vijver, NGA-DJOEMBLĒNG.

Grootspraak, zie *Gezwoets*.

Grootspreken, zie *Zwoetsen*.

Grootte, GĒDĒNA.

Grootvader, AKI met ÈMBAH en ÈJANG b. of wel met ÈMBAH bn. en ÈJANG b. *Bet-overgrootvader* ook *bet-overgrootmoeder*, BAÒ. *Bet-bet-overgrootvader*, DJANGGAH of DJANGGAH WABÈNG.

Grot, zie *Hol*.

Gruls, zie *Poeder*.

Gruwel, zie *Gruwen*,

Gruwen, *griezelen*, GILA. *Hetgeen iemand doet griezelen* of *gruwen*; *gruwel*, KAGILA.

Guitar, zie *Cithar*.

Gul, *royaal* tegenover personen, die men bij zich krijgt, SARÈSÈH.

Gulden van 100 centen, *ropij*, ROEPIJA PÈRAK of ROEPIJA KÒLÒT. *Gulden koper van 100 duiten* t. w. 0,84^s of 0,83^s, ROEPIJA TAMBAGA of ROEPIJA NGÒRA. Verg. bij *Recepis*.

Gulzig, RĒWÒG. Verg. *Frutig*.

Gnnen, *gaarne geven*, SOEKA RILAH of SOEKA LILAH.

Gunst, zie *Weldaad*.

Gunstelling, *begunstigde lieveling*, KAKASIH.

Gunstig of *goedgunstig gezind, gunstig genegen zijn*, zie *Liefderijk*.

Gutsen, zie *Stroomen*.

Guur, zie *Koud*.

M.

Ha! uitroep.

Haag, zie *Heining*.

Haak, KAKAÏT. *Haak, waarmee gordijnen zoogenaamd worden opgehouden*, BANGKOL. *Haak, in den vorm van een liggende acht*, TJANTĒL. *Winkelhaak, haak*, instrumenten van timmerman en metselaar, PASÈKON. *Winkelhaak* in goed, SÒWÈH KEUJEPEUN.

Haam van een paard, KANGKALOENG.

Haan, DJAGÒ ook fig. *Een nog niet volwassen haan*, HAJAM DJADJANGKAR. *Tegenover iemand den haan uithangen*, NGADJAGÒWAN.

Haan van een geweer, WAWAJANG.

Haar, voornaamw., zie *Hij*.

Haar op het lijf van menschen en dieren, zoomede aan een rijstaar, BOELOE. *Hoofdhaar*, BOEOEK met BAMBOET b. *Met haar begroeid, met haar*, BOELOEWAN. *Een grijs haar, grijze haren*,

HOEWIS. *Grijs worden, grijze haren hebben,*
 HOEWISAN. *Zich het haar opmaken, zich kappen,* ook: *het haar opgemaakt hebben,* DIGĒ-
 LOENG met DISINGKIL en DISANGGOEL b.
 Iemand *kappen, het haar opmaken,* NGAGĒ-
 LOEŅGAN met NJANGGOELAN en NJINGKILAN b.
De haren los om het hoofd hebben hangen;
met los hangend haar, NGARIBINGKIK. *Met de*
haren op den rug regt overeind, ook de haren
op den rug steil overeind zetten, van een hond,
 MOERIDING. *Er is geen haar verschil,* spreekw.
 HĒNTEU GĒSĒH SAOEDJOENG RAMBOET OF HEU-
 TEU GĒSĒH SAOEDJOENG WĒNIH.

Haard, kookfornuis, HAWOE.

Haarkam, zie *Kam*.

Haarknippen, NGAGOENTĪŅGAN BOEOEK.

Haarnaald, naald of pen, bijv. van goud en met
 een knop, tot sieraad in het kapsel, TOESOEK
 KONDE.

Haarwring, kapsel, GĒLOENG met SINGKIL, SANG-
 GOEL, en volg. somm. ook POETĒR b.

Haast, zie Bijkans en Spoed.

Haasten zich, zich spoeden, zich reppen iets te
 doen, NGAGEUWAT.

Haastig, zie Gauw, Spoedig en Vlug.

Hachelijk, zie Moeijelijk.

Hagedis, groote, groene, KADAL. *De kleine huis-*
hagedis, TJAKTJAK. De groote huishagedis, de
gekko, TÒKĒ.

Hagel, PATJAROETAH ook MIMIS. *Grove hagel,*
 PATJAROETAH GĒDĒ ook MIMIS LEUTIK.

Hageltasch, hagelzak, hiervoor dikwijls TJARAK,

beter echter WADAH PATJAROETAH. Zie ook
Kruidhoorn.

Hak, zie *Hiel*.

Hak groote, met houten steel en een gedeeltelijk
 ijzeren blad, PATJOEL. *Met zoo'n hak of met*
den patjoel werken, MATJOEL. *Hak, geheel van*
ijzer, d. w. z. dat het blad niet in hout is
gevat, maar hetgeen doorgaans hout is, even-
zoo als het eigenlijk blad, ijzer is, PATJOEL
 KAMPAK.

Hakblok, TALĒNAN ook SĒSĒNDĒKĒLAN.

Haken (de) van een paard, SIHOENG. *De haken zijn*
goed uit, van een paard gezegd: TĒŅGAH
 TOEWOEH OEMOERNA.

Haken, aanhaken, inhaken, gehaakt zijn of vastha-
ken van iets, NGAĪT. (k) Vastgehaakt raken aan
of door iets, KAKAĪT. Blijven haken aan iets,
 TIKĀĪT. *Haken, blijven haken,* zooals met een
 been of voet, bijv. van iemand, die uit een
 boom valt, NJANGKOL. (tj) *Iets haken, inhaken,*
vasthaken aan een ergens aangebragten haak,
 NGAĪTKEUN.

Haken, een hevig verlangen koesteren naar iets, ook
 naar iemand, tot geliefde of echtgenoot,
 PANÀSÀRAN. Zie ook *Begeerig*.

Hakkelen, zie Stotteren.

Hakken, fijnhakken, bijv. vleesch, NJATJAG. (tj) *Hout*
klein hakken, kleinmaken, tot brandhout ma-
ken, NAMPÒLAN. (t) Met een slag doorgehakt,
er afgehakt, er afgehouwen, GĒLĒNTJĒNG.

Hakmes, zoo een, waarvan het lemmet aldus ge-
 bogen is, dat het altijd twee wonden tegelijk
 toebrengt, KOEDJANG.

Halen, *gaan halen*, bijv. water uit een put, bamboe uit het bosch, iets zooals bijv. de brieven van het postkantoor, ook iemand (geen aanz. of meerdere) *halen, doen komen*, NGALA. (a) Voor het laatste ook MEUEUSKEUN. (p) Iets *halen* uit den winkel, NJOKOT met NJANDAK b. (tj) Zie ook nog *Krijgen*. Iemand *halen*, van de politie gezegd, ook iets bijv. de rijst, die voorloopig ergens bleef, *halen*, NGARAWATAN. *Ten behoeve van* iemand iets *halen, zoeken*, enz., MANGNGALAKEUN. (p) Iets *naar zich toe halen met een rukje* of *stootje*, bijv. het potlood, dat viel, door den penhouder er achter te brengen, en vervolgens een rukje naar zich toe er aan te geven, NJDÈR. (tj)

Halen, bijv. den avond, *het brengen* of *uithouden tot* bijv. den avond, van een zwaar zieke, NAMBAT.

Half. *Een half, een halve, de helft van* iets, SATĒNGAH. *Ieder de helft*, SAWARÈH SÈWANG. *De helft, een gedeelte*, SAPARÒ met SAPALIH b. *Ieder de helft* ook *ieder een gedeelte*, grooter of kleiner naarmate het aantal personen, SAPARÒ SÈWANG met SAPALIH SÈWANG b. *De helft, de eene helft, de andere helft*, SABEULAH.

Halm, zie *Aar*.

Hals, *nek*; ook *kraag* van een buis of derg., BEUHEUNG met TENGGĒK b. Iemand *den strop om den hals doen*, NALIJAN BEUHEUNG. (t) *Een heel korten hals hebben*, van menschen ook van dieren, zooals bijv. een paard, SĒNGKĒK.

Halsband bijv. van leër vervaardigd, o. a. voor een hond, KALOENG.

Halskwabbe, *kossem* van een rund, GAGÈBÈR ook GÈGÈBÈR.

Hals over kop, *zoo maar dadelijk, overhaast*, BOESOEH ROESOEH. *Hals over kop, plomp verloren*, DOEK SOERA.

Halssieraad, *collier*, KANGKALOENG ook KONGKÒBONG.

Halstarrig, *hardnekkig*, POEBOEGOEL ook ANDARĒWĒNG en ANDRĒWĒLĒNG.

Halster, BORONGSONG.

Halsstuk van een geslagt dier, KĒRĒDAN.

Halthouden, zie *Staan blijven*.

Halveeren, zie onder *Twee*.

Halverwege, TĒNGAH TĒNGAHNA.

Hamer, PALOE. *IJzeren hamer, moker*, PALOE BEUSI. *Drijfhamer, houten hamer, slegge*, GAGANDÈN. *Met een hamer kloppen*, MALOE.

Hamerslag, *afval van het ijzer bij het smeden*, TAĪ BEUSI.

Hand, LEUNGEUN met PANANGAN b. *Met leege handen*, bijv. terugkomen, LĒNGÒH. *Niet bang zijn de handen vuil te maken*, BOEBOEROEHOEN. *De handen op de borst over of op elkaâr gelegd hebben of houden*, zooals men o. a. doet bij de verrigting van het gebed, TIDAKĒP. Iemand, bijv. een doode, *de handen zóo plaatsen*, NJIDAKĒP. *De handen in de zijden zetten, met de handen in de zijden staan*, NOELAK TJANGKĒNG met NOELAK ANGKĒNG b. *In de hand zitten met iets, met de hand zitten*, bijv. aan baard of knevels, NGOETJĒL. (k) *Al maar door* enz., NGOETJĒL NGOETJĒL. *Hand aan hand* of liever *elkaâr bij de hand houdende* *met de aan elkaâr gehaakte pinken*, PAKALĒNGKALĒNG ook PAKAÈL. *Twee handen*

op een buik; *dāt zijn, het eens zijn*, SAÏLON.
De handen verkeerd hebben staan met betr.
tot iets, WAGOE.

Handboeijen, houten of bamboezen, TAMBALOENG.

IJzeren: TAMBALOENG BEUSI. Iemand *handboeijen aandoen*, NAMBALOENG.

Handbreedte, TAMPAH. *Een handbreedte*, SATAMPAH. Iets *meten met handbreedten*, NAMPAHAN.

Handdoek, TÒPÒ. Ook ANDOEK.

Handel, *koophandel*; zoomede *handelen, handel drijven als koopman of koopvrouw; te koop hebben* een of ander artikel, DAGANG. *Handeldrijven* in onbep. zin, DJOEWAŁ MEULI. *Met iets handel drijven, handelen, iets trachten te verkoopen, trachten aan den man te brengen*, NGADAGANGKEUN. *Handeldrijven, handelen, reizende met zijn waar of waren naar andere plaatsen*, BABALÈN. Ook nog voor *handel* en voorts voor iemands *handel*, PANGDAGANG.

Handelaar, AHLI DAGANG. *Handelaar, koopman in 't groot*, SOEDAGAR of SÒDAGAR.

Handelbaar, *mak, goedaardig*, van paarden, buffels en runderen, ITJEUS ook BAGEUR. *Handelbaarheid, goedaardigheid* enz., KABAGEURAN.

Handeldrijven, zie *Handel*.

Handelen, zie *Doen* en *Handel*.

Handel en wandel, LAKOE of LAMPAH ook LAKOE LAMPAH.

Handeling, zie *Werk* en ook *Handelwijze*.

Handelsartikelen, handelswaren, DAGANGAN en BANG DAGANGAN.

Handelshuis, Europ. of Chin. TÒKÒ.

Handelskapitaal, kapitaal, geld om handel mee te drijven, MÒDAL. Iemand *dat geven of verstreken*, NGAMÒDALAN.

Handelswaren, zie *Handelsartikelen*.

Handelwijze, handeling, handelingen, wijze van handelen of *doen*, iemands *verrigtingen*, LAKOE of LAMPAH; ook LAKOE LAMPAH. Voor iemands *handelwijze* of *handeling* ook: TABÈKAH.

Handgeld, geld op hand, bij koop van te veld staande rijst, TIMPAHAN ook wel PANDJÈR. Zie ook *Voorschot*.

Handhak, KÒRÈD. *Werken met den handhak*; een tûin of aanplant, *met behulp van den handhak, zuiveren van het onkruid*, NGÒRÈD.

Handhaven, gestand doen, NÈTÈPKÈUN. (t)

Handig, zie *Bedreven*.

Handmolen, t. w. *het werktuig, waarmee men de pitten uit de kapas (katoen) verwijderd*, HINDÈSAN. *Kapas daarmee zuiveren*, NGAHINDÈSAN.

Handschoenen, SAROENG TANĠAN.

Handteekening, TANDA met TAWIS b.

Handvat, TJÈKÈLAN.

Handvol (de hand gebald of gesloten) van iets, zooals bijv. gekookte rijst, KEUPEUL. *Een zoo'n handvol*, en van daar ook *een bal gekookte rijst in de hand* of *vuist zamengedrukt*, SAKEUPEUL. *Handvol* van iets, zooals rijst, koffij, zout, kiezelzand en derg., TJANGGEUM. *Een handvol*, SATJANGGEUM. Van iets, zooals de zoo straks genoemde artikelen *een handvol nemen*, NGANGGEUM.

Handwerk, bedrijf, PAGAWÈJAN met PADAMÈLAN b.

Hanengekraai, zie *Kraaijen*.

Hanenkam, zie *Kam*. De plant: DJAWÈR KÒTÒK.

Hanen laten vechten, NGADOE HAJAM ook NGADOE DJAGÒ. (a)

Hanenspoor, zie *Spoor*.

Hangen, *hangende zijn*, ook iets of iemand *ophangen*, NGAGANTOENG. Voor het laatste ook NGAHOEKOEM. *Hangen*, van iets dat klein is, aan iets dat groot is, bijv. van de houten bel aan den hals van den buffel, NGAGANTÈL. Van iets tegen iets, dat veel grooter is, bijv. van een geweer tegen den wand, NANGKLÈK. Iets *behangen* met iets, bijv. den halsband van een kat met een of meer bellen, NGA-GANTÈLKEUN. *Hangen op* of *over* iets, zooals een stok of gespannen touw, sprekende van een kleedingstuk, bijv. een baadje: NAWING ook NJAMPJ en NJANGSANG, het laatste mede van iets anders dan een kleedingstuk. Iets bijv. een baadje of derg. over een touw, tak, stok of derg. hangen, NJAMPJKEUN ook NJANGSANGKEUN. (s) *Hangen*, van een vrucht aan den boom, van een schilderij aan den wand, NGAGAWING. Op den grond, van het tafelkleed, dat te groot is voor de tafel, NGAGAPOEJ. *Naar beneden hungen, lang den stam hangen*, van een tak aan een boom en van den bloesemknop van den pisang, NGOELAPÈS. *Bij menigte hangen*, bijv. van lampen, lantaarnen, enz. ergens, voorts van vruchten, zooals djëroeks, mangga's, enz., ook van kalongs (vleërmuizen) aan de boomen, RANTOEJ. Voor *in overgrootte menigte hangen*, van vruchten aan den boom, ook nog MEUPEUJ. *Hangen*, van de ooren van een Europ. hond, KÒPLÒK. *Laag hangen*, van de borsten van een vrouw en van de uijers van een rund

of derg., RAJOED. *Hangend, neêrhangend*, van knevels, LÒJÒP. *Hangen*, van een nest aan een tak ook van vleërmuizen, NGAGAJÒT. *Hangen, zich bevinden*, vlak boven iemand, gezegd van iets, bijv. van een lamp, NGA-LOEHOERAN met MANGGOENĠAN of NGALANGGOEKAN b. *Er bij hangen*, van de huid, ter plaatse daar men gewond werd, NJIKLAK. *Hij hangt mij dag en nacht als een klis aan het lijf*, NGAGANTÈL BAÈ BEURANG PEUTING KA AING. Fig. *hangen, met het hart hangen* aan iemand of iets, BEURAT. Bep. *aan geld en goed*, PIBANDA. Een zaak *hangende houden*, zie onder *Aanhouden*. *Zich hangen*, zie zich *Vastklemmen*.

Hangslot, SÈLÒT.

Hangstolp, *lantaarn*, zooals wordt gehangen in de voor- of achtergaanderij van een huis, ISTÒLOP.

Hansworst, voor — spelen, GÈGÈLÒWAN.

Hap, *mondvol*, HOEWAP. *Een mondvol, een hap*, SAHOEWAP ook SAPOELOEKAN.

Haperen, *ontbreken*, KOERANG met KIRANG b.

Happen (den mond vullen), *een hap nemen*, NGA-HOEWAP. *Happen, ophappen*, van een visch, NJANTOK. (s)

Happig, *belust, verlekkerd, dol* op iets, KASÈNG-SBÈM. Zie ook *Gretig*.

Hard, bijv. van grond, hout, de schil van een vrucht, enz., TEUAS. Van slaan of trappen, ANĠÈT. Van loopen, ook van vliegen: TARIK. Van regen of wind: GÈDÈ. *Om het hardst loopen*, PALÈPAS LÈPAS LOEMPAT. *Hard, nog hard*, van allerlei eetwaren, die na de berei-

ding zacht moesten zijn, ook van een gezwel, als het niet of nog niet door wil breken, BANTAT ook BAGĒL. Voor *hard*, *stijf*, *niet zacht*, van een eetwaar, bijv. papaïa, ook nog DJÒGÒR. *Hard*, *moeijelijk te kloven*, van hout, BIBĒT. *Hard*, *moeijelijk*, van kakken, KABEU-BEUHEULAN. *Hard*, *door goed droog te zijn*, *mooi*, van kawoengsuiker, TĒGAR. Zie ook *Onregtmatic* en *Loopen*.

Harden, ijzer of staal, ook een wapen, NJIPOEH. (S)

Hardhoorig, zie *Doof*.

Hardlijvig, *verstoppingen hebben*, HANTEU (OF HANTEU BISA) NGISING met HANTEU (OF HANTEU JASA) KABEURATAN b. *Een gevoel van opgezetheid hebben in den buik, met snijdingen en rommelingen, gepaard met voortdurende neiging tot winden laten*, BEUTEUNGNA (PADAHABANANA b.) BOENGHAK.

Hardnekkig, zie *Halstarrig* en *Koppig*.

Hardop, zie *Luid*.

Hardvochtig, ongevoelig van hart of gemoed, ook *hardvochtig zijn* jegens iemand, TĒGA.

Haren, zie hiervoor *Haar*.

Hartig, *ruigbehaard*, van het lijf ook van de handen, KOMBÒJ.

Hark, drietandige, houten, waarvan de tanden gebogen staan, KAÒD. *Zoo een, waarmede men o. a. grind gelijk maakt, gelijk verdeelt*, GARÒK. *Grind daarmee gelijk maken*, NGAGARÒK.

Harmonie en *In harmonie*, zie *Eensgezind*.

Harnachement (alles wat het dier, hetzij als tuig, hetzij als versiersel draagt), van een rijdier, BARANGKĒN.

Harrewarren, *twisten, in slechte verstandhouding leven*, PATJÒGRĒG. Zie ook *Kibbelen*.

Hars, *gom*, GEUTAH. *Het sap, dat uit den gom-elastiekboom vloeit*, GEUTAH KABĒT.

Hart, *gemoed*, ATI ook wel HATĒ en KALBOE. MANAH en GALEUH b. of MANAH b. en GALEUH z. b. Voor *gemoed*, *binnenste* ook PIKIB en ANĒN, beide met MANAH b. Het *hart* van boomen, HATĒ. *Het binnenste, zachte gedeelte van den stam of stengel van sommige gewassen*, BÒRÒS. *In zijn hart*, in zijn binnenste, DJÈRÒ ANĒNNA enz. *Van harte, van harte gaarne*, IKLÀS ook IHLÀS. *Een kwaad hart toedragen aan iemand*, BÒGA ANĒN GÒRĒNG. *Een van hart en zin*, LOELOES ROENTOET. *Dat gaat mij aan het hart*, KAROĒJA.

Harteleed, zie *Kommer*.

Hartelijk, zie bij *Opregt*.

Hartelust, *hoogst genoeg, oogappel*, DJOENGDJOE-NAN ATI. *Naar hartelust*, SAKARĒP KARĒPNA.

Hartevriend, SÒBAT DALIT.

Hartig, zie *Zout*.

Hartklopping. Zie voor *kloppen*, *bonzen*, van het hart, bij *kloppen*.

Hartkuil, HOELOE ANĒN met HOELOE MANAH b.

Hartstogt, zie *Drift*.

Hartzeer, *grief*, NALANGSA, KANĒNĒSAN ook KANĒRIAN HATĒ. *Hartzeer hebben*, NALANGSA, ook NGĒNĒS; in die mate, dat soms de dood, ook wel krankzinnigheid er opvolgt, KALĒLĒBAN.

Haten, zie *Verfoejen*.

Have, tilbare have, RADJA BANDA. *Have en goed*, BANDA of BABANDAÂN.

Haveloos, door de kleeren slordig aan 't lijf te hebben zitten, SOEBANTOET.

Haven, zie *Reede*.

Havenen, zie *Beschadigen*.

Haverij, zie *Averij*.

Hazenlip, zie *Gespleten*.

He, uitroep van hevig verlangen of grootte begeerte naar het een of ander, LEUH.

Heb, hebt, bij de Voluntatieve (willende) wijze van spreken, MANGKA.

Hebbelijkheid, gewoonte, BAKAT.

Hebben, ΔJA. Zie ook *Besitten*. *Goed en wel hebben*, gezegd bijv. van de winst op iets, BOEKTI. *Hebben*, in „voorspoed hebben”, MANGGIH met MĒNDAK b. (p)

Hecht, zie *Stevig*.

Hecht, bijv. van een mes, PĒRAH

Hechten, *zich hechten en gehecht zijn*, zie onder *Zitten*. *Zeer gehecht zijn* aan zijn moeder, van een kind, PIÏNDOENG.

Hechtenis in, zie *Gevangenis*. *In hechtenis nemen*, zie *Arresteeren*.

Heden, *vandaag*, PÒWÈ IJEU. *Heden avond, van avond*, SORÈ IJEU, en 's morgens sprekende: MANGKÈ SORÈ.

Heden zoo, morgen weer anders zijn, niet te vertrouwen zijn, van iemands woorden, OELAD ALID.

Heelal, hemel en aarde, SAWARGA DJEUNG DOENĀ.

Heelen, zie *Genezen* en *Repareeren*.

Heen en weër; heen en terug loopen, BOELAK BALIK.

Heen en weër gaan of *loopen, op en neër gaan*, van komende en gaande personen, bijv. langs een weg, WABA WIRI. *Heen en weër gaan, slingeren*, van een last aan den draagstok; *heen en weër gaan*, van iemands billen, onder het loopen. NGAGÈJÛT. Iets, zooals een in den grond gestoken paal of een ergens ingeslagen spijker *heen en weër bewegen* of *wrikken*, NGOENGGOET NGOENGGOET (oeng) ook NGOEGĚT NGOEGĚT. (oe)

Heengaan, zie *Vertrekken*.

Heenspringen over iemand of iets, bijv. van een hert over een heining, NGOELOENG. (oe)

Heenwerken iets, bijv. eijeren door meel, NGOELĚG. (oe)

Heer, meester, gebiedster, meesteres, gebiedster, DJOERAGAN. *De meester*, DJOERAGAN PAMĚGĚT. *De meesteres*, DJOERAGAN ISTRI. Iemand *beschouwen, behandelen als djoeragan*, MIDJOERAGAN. (p) *Heer*, als betiteling van God of van den regent, in geschriften ook van een vorst, GOESTI. *De Heere God*, GOESTI ALLAH. *De Heer voor God*, PANĚBAN. *Heer, Mijnheer*, door inlanders tot Europeanen, Arabieren, zoomede zulke, die de bedevaart hebben gedaan, TOEWAN. *Jonge heer*, zoontje van een Europeaan, SĪNĀDH. *De Grootte Heer*, betiteling van den Gouverneur-Generaal, TOEWAN BĚSAR. *Heer des huizes*, PAMADJIKAN ook PRIBOEMI. *Heer*, in het kaartspel, RADJA ook HIR.

Heerbaan, zie *Weg*.

Heerendienst, PAGAWĚJAN NAGABA met PADAMĚLAN NAGRI b. Ook: HIRDINĚS.

Heerendienstpligtige, zooals was toegekend aan een inlandsch ambtenaar of beambte, PANTJÈN, ook wel eens RAHAJAT.

Weerenpaard, zie *Paard*.

Heerlijk, zie *Verheven*.

Heerlijkheid, zie *Glorie*.

Heerschappij, zie *Magt*.

Heerschen, van een ziekte of kwaal, SASALAD. *Er heerscht een epidemie*, EUKEUR SASALAD. *Het heerschen van een sterfte* onder de menschen of een diersoort, PAGËBOFG. Zie voorts *Besturen*.

Heerweg, zie *Weg*.

Heesch, *schor*, van de stem, GAMBOS ook HAROSHOS. *Heesch worden*, *heesch zijn*, PEUJEUH. *Een heesche* of *schorre stem hebben*, NGÒRÒK.

Heet, zie *Warm* en *Verhittend*.

Heeten, zie *Naam*.

Hefboom, *wat men bezigt als hefboom*, PANJOENGKAL.

Hefstig, van twisten, HÒGHAG.

Heg, zie *Heining*.

Hei! *heula!* EUJ. (uitspraak tusschen euj en uij).

Heiden, d. w. z. *iemand, die geen Mohammedaan is*, KAPIR.

Heidensch, KAPIR.

Heijen, zie *Inheijen*.

Heil, *vrede*, *heilgroet*, SALAM. *Heilgroet en respect*, *respect*, groete van een jongere aan een oudere, SALAM TAKLIM. *Heil! wees welkom! welkom!* BAGÈJA met KATOERAN b. *Iemand verwelkomen*, NGABAGÈJAKEUN. *Iemand heil toebidden*,

NGADÒWAKEUN of NGADÒWADÒWAKEUN. *Tot heil strekken* van iets, DJADI KALOELOESAN. Voor *heil* ook SALAMËT en KASALAMËTAN. *Heilbede*, *zegenbede*, *voorbede*, PANDÒWA ook PANDÒA. *Zijn zegen en heilbede meegeven* aan iemand, SAMBOENG DÒWA. Zie ook nog *Voorspoed*.

Helland, *de Messias*, ÈL MASIHI.

Heilbede, zie *Heil*.

Heilgroet, zie *Heil*.

Heilig, van God, SOETJI. Van een graf of begraafplaats, KARAMAT. *Heilig*, *gewijd*, zooals van een woud, omdat er geesten in huizen, SANGËT.

Heilloos, zie *Verkeerd*.

Heilzaam, *gezond* van voedsel, BËRKAH. Zie voorts *Nuttig*.

Heimelijk, *in het geheim*, *stilletjes*, *op een bedekte wijze*, DËDËMITAN.

Heinde en ver, zie *Allerwegen* en *Overal heen*.

Heining, *afheining*, *haag*, *heg*, *omtuining*, PAGËR. *Du: aanbrenge*, iets *afheinen* enz., MAGËR. *Heining*, *tot voorkoming van aardstorting* of *wegspoeling van de aarde*, *aangebragt op een weg*, RANDJÈNG. *Heining van gevlochten bamboelatten*, KIKIS. *Zoo'n heining aanbrenge* ergens, NGIKIS.

Hokwerk, *traliwerk*, *het bamboezen vlechtwerk aan een klapperboom* *een eind onder de kroon*, tot bescherming der vruchten; de *tralies* van een raam, SARIGSIG. Iets *voorzien van een vlechtwerk*, in een kozijn of derg. *tralies aanbrenge*, NJARIGSIGAN.

Hekel hebben aan iemand, GEULEUH.

Hekelen, *afkeuren, laken*, NJAWAD. (tj)

Hel, het verblijf der niet gezaligden, NARAKA ook DJAHANAM. Zie ook *Helder*.

Helaas, *eilaas*, ADOEH.

Held, *voorvechter*, PAMOEK.

Helder, *klaar*; ook *helder, helder zijn*, i. d. z. van niet regenen, TĒBANG of TRANG. *Helder*, *onbewolkt*, van de lucht, bijv. in het zuiden, LĒNGLANG. *Helder*, van den dag, d. w. z., dat de lucht onbewolkt is, de zon schijnt, MĒNGGĒT. *Hel*, *schel*, *helder schijnen*, van zon of maan, ook van een licht, MONTJÒRÒNG ook BĒNGRAS. Mede voor *helder*, van een licht, als ook van de oogen, TJĒKAS. *Helder en groot*, van de oogen, TJOEREULEUK. Zie ook *Doordringend* en voor *Niet helder*, zie *Dof*.

Helderheid, *klaarheid*, TJAĀNG. Fig. zooals met betrekking tot een zaak, KATRĀNGAN.

Heldhaftig, zie *Moedig*.

Heldhaftigheid, zie *Moed*.

Helen, zie hiervoor *Verhelen* bij *Verzwijgen*.

Helft de, SAPARÒ met SAPALIH b. *Ieder de helft*, SAPARÒ SĒWANG met SAPALIH SĒWANG b. Zie ook bij *Half*.

Hellen, *schuin staan*, bijv. van een meubel; *afhellen*, *hellend*, d. w. z. dat die aan de eene kant hooger is dan aan de andere, van een weg: DĒNGĒK. Bijv. van het blad van een schooltafel, MÒDĒNG. Van terrein, LAMPING. *Schuins aflopen onder een hoek*, MONTĒNG.

Hellend, zie *liellen*.

Helling van een berg of heuvel, LAMPING.

Helm, *masker*, gebr. bij het batonneeren, BALAKOETAK.

Helpen, zie *Hulp*, *Redden* en *Voorspreken*.

Hem, zie *Hij*.

Hemd, *overhemd*, KAMĒDJA. *Het lange, witte hemd*, dat door hadji's en priesters wordt gedragen, KAMIS.

Hemel, i. d. z. van *het paradijs, het verblijf der gelukzaligen*, SAWARGA. *Hemel* van een ledikant, LOELOEHOER ook LALĀNGIT.

Hemel en aarde, BOEMI DJEUNG LĀNGIT.

Hemelnimf, WĒDADARI.

Hemelsblauw, zie *Blauw*.

Hemelvaart van Moehammed, MIRAD.

Hen, pers. VOORN., ĪNJA.

Hen, *kip*, HAJAM BIKANG.

Hengel, OESEUP. *Hengelen, met den hengel vissen*, NGOESEUP. *Met den stok in den wal gestoken*, in plaats van dien in de hand te houden, NĒGĒR. (t)

Hengsel van een waterketel, emmer enz., PĒLĒNGKOENG.

Hengst, zie *Paard*.

Henoch, eigenn., IDRIS.

Heraut, zie *Bode*.

Herberg, *logement*, LÒSMĒN en PONDÒK SĒWA. *In het gebergte* of wel *niet aan den grooten weg* of *op een hoofdplaats*, PASANGGRAHAN. Zie ook *Logies*.

Herbergen, zie *Logeeren*.

Herdenken, zie *Herinneren*.

Herder van beroep, PANGĀNGON. *Herdersjongen*, BOEDAK ĀNGON. *De herder, de persoon, die het weidende vee in het oog houdt, er op past*, NOE NGĀNGON.

Heremiet, zie *Kluizenaar*.

Herhaaldelijk, zie *Dikwijls*.

Herhalen, voor de tweede maal doen, overdoen iets, MALIKAN EN NGABALIKAN ook MINDÒ. (p)

Herinneren zich; *heugen, herdenken, gedenken*, ĪNGĒT met ĒLING b. of wel er nevens en ĒMOET z. b. ook wel b.n. Zie ook *Geheugen*.

Herkennen, de herinnering hebben bewaard aan iemand of iets, TEU SAMAE ook TEU PĀGLING. *Niet of niet meer herkennen*, PĀGLING.

Herkomst, zie *Afkomst*.

Herleven, zich herstellen van het proces van overplanten, van planten, LILIR.

Hermitage, zie *Kluizenaarsoverblijf*.

Herroepen, *intrekken*, iets wat men gezegd heeft wijzigen, NGÒWAHAN. (b)

Hersens, de hersenen, het brein, OETEUK. *Zijn hersens pijnigen, zich half gek denken*, bijv. om het verlangen of de bedoeling van iemand te raden, NGĒĒK PIKIR.

Hersteld, *gezezen, weér beter*, TJAGEUR met WARAS er nevens of als b. voorts DAMANG b. of z. b.

Herstellen, zie *In orde brengen* en *Repareeren*.

Herstellende van een ziekte, *reconvalescent*, HOEDANG GERING.

Hert, OENTJAL. *Mannetjes hert*, OENTJAL BANGGAH.

Hervatten, *andermaal of op niens beginnend*, MITI DEUI.

Hervormen, *de regeling, bepaalde wijze, waarop wordt gedaan of gehandeld*, bij het doen van iets, *vervangen, verwisselen, vernieuwen*, NGAGANTI (met NGAGANTOS b.) ATOERAN.

Herwaarts, zie *Hier*.

Herzlen een boek of brief; aan iets, dat bereids is afgewerkt, maar niet voldeed, *eenige veranderingen aanbrengen*, NGAGOERINDA.

Het (lidwoord), zie *De*. Zie voorts *Hij*.

Het eene gat met het andere stoppen, TOETORP LÒBANG KARI LÒBANG, (spreekwijze).

Het een of ander, dit of dat, zus of zoo, KITOB KLEJU.

Het eens zijn of worden, overeenkomen, eenstemmig denken, van hetzelfde gevoelen zijn; instemmen met iemand of iets; *eenstemmig, eenparig*, RĒMPOEG met BOEDJOEK b. of z. b. en RĒMPAG z. b. of b. *Met iets, bijv. hetgeen iemand zegt, instemmen, met iemands wil of verlangen in overeenstemming zijn*, NGARĒMPOEGAN met NGARĒMPAGAN en NGARBOEDJOEKAN b.

Het erg volhandig hebben, zoodat het werk bijna over de hand loopt, RIBOET.

Hotgeen, zie *Die*.

Het goed met elkaar kunnen vinden, van menschen ook van dieren, ANOET.

Het goed vinden; er niet op tegen hebben, v. e. aanz. of meerd. gezegd, TĒBANG MANAH.

Het is geen moeten; het is niet bepaald noodzakelijk, TEU KOEDOE KOEDOE.

Het is mooi, 't is wat te zeggen, kijk nu eens aan, een uitroep van spijt, verstoordheid, teleurstelling of wel verdriet, BÒDÒ.

Het is niet juist nodig; *het moge zijn dat... niet*,
PILANGBARA.

Het is niet te verwonderen; *het laat zich hooren*,
dat zal wel waar wezen, PAIŅGAN.

Het is volstrekt niet onmogelijk; *het zou toch heel*
wel kunnen zijn; wellicht, MALAH MANDAR.

Het laat zich niet denken, *dat; het is niet moge-*
lijk, dat, SAGEUJ.

Het lijkt, *het is als of*, KAWAS.

Het maakt niets uit; *het komt er niet op aan*,
het is er hetzelfde om, KADJEUN OOK HĒNTEU
AJA NAON NAON met HĒNTEU AJA SAWIJDÒS b.
Voorts nog MÒWAL DI KOEMAHA. *Het maakt*
koegenaamd niets uit; het (dat) is mij te
eenenmale onverschillig, KADJEUN TEUING.

Het mist niet, *het zal zeker geschieden; zonder*
twijfel, HAMÒ BOEROENG.

Het mogt eens gaan met.... als, BISI.

Het mogt eens zijn of *het zou toch kunnen zijn*,
dat, BISI OOK BÒK BISI.

Het mogt wat! *'t mogt wat!* GEURAHEUN of GEU-
RAHEUN TEUING.

Het onmogelijke willen, TJĒTJĒNDĒT MANDĒ KIARA
(Spreekwijze).

Het over den balk gooijen; *buitensporig royaal zijn*,
tegenover zich zelf of anderen, TAMPLÒK
BATJÒTEUN.

Het treft, *het trof*, NOEDJOE.

Het wagen of bestaan, NĒKAD.

Hetwelk, zie *Die*.

Het zal er nog op uitloopen, dat, DAĒK DAĒK.

Het zal wel niet zijn, *het zal wel niet, het is niet*
denkelijk of aan te nemen, HAMÒ OOK MÒWAL.

Hetzelfde, zie *Gelijk*.

Het zij.... *hetzij; het moge zijn.... het moge zijn;*
TJAT KA.... TJAT KA. *Hetzij, laat het zijn,*
het moge zijn, al.... ook, MASIH.

Het zou nog iets wezen; *dat zou te minste nog*
iets wezen; 't zou er nog door kunnen, MĒN-
DING.

Heugen, zie *Herinneren*.

Heuglijk, MATAK SOEKA ATI met MATAK SOEKA
MANAH b.

Heul, zie *Hulp*.

Heulsap, zie *Amfoen*.

Heup, POEHOE PINGPING. *Zóo volg. de Wilde, maar?*

Heusch, zie *Beleefd*.

Heuvel, *bergje*, PASIR. *Heuveltje, terreinverheven-*
heid, te laag om met pasir te worden benoemd,
PĒNTJOET.

Hevig, van de zonnearmte, MĒNGGBĒT OOK MĒN-
TRANG MĒNTRING; van een oorlog ook van
regen of wind, GEDĒ; van slaan of trappen,
AŅĒT. Zie voorts *Buitengemeen* en *Zeer*.

Hiel, *hak, de hielen of hakken*, KEUNEUNG.

Hier, *alhier*, DIJEU en DIDIJEU. *Hier heen, her-*
waarts, hier naar toe, KADIJEU. *Van hier*,
TIDIJEU. *Hier, zie hier*, in antwoord op de
vraag, waar men, een ander of iets zich be-
vindt, IJEU. Als toeroep bij het iemand iets
geven of ter hand stellen, HĒH.

Hier en hier namaals, LAHIE BATIN OOK DOENJA
AHĒRAT.

Hj, *zij, ze, hem, haar*, soms MANÈH, maar gemeenlijk MANÈHNA of wel MANÈHANANA met ANDJEUNNA, MANTÈNNA ook ANDJEUNANANA en ADJÈNGANANA b. Voorts SAMPÈJANANA en INJA, dit laatste slechts voor *hem, haar, echter* ook voor het meervoud *hen, haar, ze*. Al verder bezigt men voor *hem, haar, ze, hen, het*, DINJA, maar altijd voorafgegaan door het voorzetsel KA. Als voornaamwoorden van den derden persoon kunnen eindelijk ook nog optreden de woordjes DIRI en AWAK. Zie nader de *Grammatica*.

Hjgen van vermoëjenis, NGAHÈHÒH. Voorts voor *hijgen*, NGAHÈGAK; voor *hijgen, naar den adem snakken*, van een aamborstige, NGAÈGÈH ook RÈGAH RÈGÈH.

Hjgend, *buiten adem, aamechtig*, HAROEHAH HARÈHÒH,

Hjtschen zich, naar boven langs iets; ook *zich hijtschen* op een ongezadeld paard, op een buffel of rund, NGARANGSOD.

Hikken, als gevolg van te veel eten, TEURAB. *Hikken, den hik hebben*, niet als een gevolg van te veel te hebben gegeten, SISIDOEËUN.

Hinde, OENTJAL AWÈWÈ

Hinder, zie *Last* en *Schade* en ook nog *Hinderen*.

Hinderen, omdat het te veel of te zwaar is, van iets gezegd, zoomede van iemand gezegd: een ander *hinderen*, zooals door hem onophoudelijk te vragen, bijv. om hulp en inlichting, MATAK RIDOE. *Hinderen, onaangenaam aandoen; 't hindert; gehinderd worden*, MATAK GANDÈNG ook wel GANDÈNG met BARIBIN b. *Hinder veroorzaken* aan iemand, door het

leven of het geraas, dat men maakt, NGAGAN-DÈNGAM met NGABARIBINAN b.

Hindernis, *plaag, stoornis*, KARIDOE. Zie ok *Betsel* en *Moetelijkheid*.

Hinken en *hinkende*, van iemands loopen; ook spelende *hinken*, met een been van de grond, ÈNGKÈ ÈNGKÈJAN.

Hinneken, van een paard, HÈH HÈH.

Hitte, zie *Warmte*.

Ho! *houd op! houd stil!* EUREUN.

Hobbellig, zie *Ongelyk*.

Hoe! *wat! wat moet dat nu beteekenen*, ADJIH ADJIH.

Hoe, *hoedanig, hoe is het er meê gelegen*, KOEMAHA. *Hoe!* als uitroep van verrassing, hetzij blijde, hetzij gemengd met een aandoening van schrik, AMBOE AMBOE ook BOE AMBOE. *Hoe groot zal (zou) zijn; wat moet het wel zijn met*, TADA TEUING. *Hoe! wat!* als redewoord, om in een vraag of uitroep, in den vorm van een vraag, zijn verwondering of bevreemding, door een persoon of omstandigheid gewekt, uit te drukken: KOETAN.

Hoed, *pet*, TÒPI. *De inlandsche hoed*, DOEDOEKOER.

Hoedanig, zie *Hoe*.

Hoedanigheid, zie *Aard*.

Hoeden, *weiden* vee, ook pluimvee zooals ganzen of eenden, NGAÑGON. (ang)

Hoef van een paard, TALAPOK ook KARATJAK; van een buffel, rund, geit en schaap, TJEKÈR. Vergelijk bij *Poot*.

Hoefjzer, BEUSI TALAPOK.

Hoefsmid, TOEKANG BEUSI KOEDA.

Hoe groot, SAKOEMAHA. *Hoe groot zal (zou) zijn*, bijv. zijn vreugde, TADA TEUNG.

Hoek, bijv. van een huis, ook de *hoek* van het oog, DJOEROE.

Hoe kom je er bij! *Wel nou, kom aan*, MANASI of MANASIH.

Hoektand, SIJOENG.

Hoe lang, SAKOEMAHA (of SABRAHA) PANDJANGNA (met betr. tot tijd LILANA).

Hoe langer hoe meer, *al meer en meer*, BEUKI.

Hoe moet of zal.... dan wel zijn; *hoe zeer moet (moest) dat het geval zijn; hoe veel te meer; wat dan wel, bij, met, toen, als*, enz., KÒMÒ of KÒMÒ TEUNG ook wel GEUS KÒMÒ en ÒRA KAJA.

Hoer, zie *Kip*.

Hoepel, zie *Band*.

Hoer, *ligtekooi, straatvoer*, DAJANG, ook OEMBAL. *Dat zijn*, NGOEMBAL ook NGADAJANG. Mede voor *hoer, ontuchtige vrouw*, SOENDËL.

Hoesten, BATOEK met GÒHGÒJ b.

Hoeveel, *hoegroot*, SABARAHHA ook SABRAHA. Mede voor *hoeveel*, SAKOEMAHA. *Hoeveel te meer*, zie bij *Hoe moet of zal.... dan wel zijn*.

Hoewel, zie *Ofschoon*.

Hoffelijk, zie *Beleefd*.

Hofmeester, *bottelier* op een schip, DJOEROE SIMPËN KAPAL.

Hok, *kraal* voor beesten zoals buffels, KANDANG ook PAKANDANGAN. *Hok* voor gevogelte, PARANDJÈ.

Hokje, zoals in een schrijftafel, KÒTAK.

Hol, *grot*, GOEHA. Zie ook *Gat*. 2. *Hol*, van boomen, GÒRÒWÒNG ook KÒRÒPÒK. Zie ook *Konvormig*. 3. *Hol, hol klinken*, van de stem, terwijl men spreekt bijv. in een groot gebouw, NGAGÈRÈNDONG. 4. *Hol staan, seer gedund zijn*, door aanhoudende uitkapping, bijv. van de bamboe ergens, TJDÈRÈNGTJANG.

Holla! heila! EUJ! Holla! houd op! EUREUN! ook EUNGGEUS!

Holland voor *Nederland*, NAGRI WALANDA of TANAH WALANDA.

Hollander voor *Nederlander*, OEBANG WALANDA of WALANDA.

Hollandsch voor *Nederlandsch*, WALANDA.

Hollen, zie *Rennen*.

Holte, zie *Ingedrukt* en *Opening*.

Hommel, *grootte, zwarte of bruinzwarte, die gaten in het hout maakt en dan daarin nestelt*, BANGBARA.

Homp, *een groot stuk*, bijv. van kaas, SAPÒTONG GÈDÈ.

Hond, ANDJING. *Wilde hond* (canis rutilans), ADJAG. *Een jonge hond*, KIRIK of KIKIRIK. Het eerste woord bezigt men ook om het dier tot zich te roepen. *De vliegende hond*, grootte, van vruchten levende vleêrmuis, KALONG.

Honderd, SARATOES. *Honderden*, zie *Honderdtal*.

Honderdduizendtal, KËTI. *Honderdduizend*, SAKËTI.

Honderdtal, RATOES. *Bij honderden*, RATOESAN. *Honderden van menschen*, RATOESAN DJALËMA.

Hondsvot, BANGSAT.

Honger hebben, *hongerig*, PONJÒ. Ook PEURIH

PEUDJIT, maar dit niet van een aanz. *Erg hongeren, uitgehongerd*, LANGLAJEUSEUN. *Van honger sterven, van honger gestorven*, PAÈH LANGLAJEUSEUN.

Hongeren en *Hongerig*, zie het voorg. woord.

Hongersnood, PATJĒKLIK. Zie ook *Rijstgebrek*.

Honing, MADOE.

Honingbij, zie *Bij*.

Hoofd, HOELOE met SIRAH bn. of vriendelijk ook b. en MASTAKA z.b. *Hoofd, chef, bevelhebber, overste, hoofdman*, KAPALA ook LOERAH of ROERAH, zoomede KÒKÒLÒTNA met SĒSĒ-POEHNA b. *Als hoofd, chef of bevelhebber staan of gesteld zijn over*, bijv. een legerafdeeling, NGAPALAAAN. *Het hoofd, de voorraamste van een stel dansmeiden of kluchtspelers*, PANGBARĒP. *Het hoofd op de borst laten hangen*, NGĒLOEK. *Het hoofd leggen of gelegd hebben op iets; van dieren: den kop enz.*, NJANGHEUJ.

Hoofdbedekking (de), der vrouwen bij het verrigten van het gebed, MOEKĒNA. *De witte doek tot hoofdbedekking, die door de vrouwelijke hadji, in het dagelijksch leven, in huis, tot vervanging van den sluijer, wordt gedragen*, MOEDAWARA.

Hoofdbeschutting, d. w. z. *alles wat men over het hoofd slaat of waarmede men het hoofd bedekt, om het te beschutten tegen zon of regen*, TIJOENG.

Hoofdbestanddeel, zie *Hoofdpersoon*.

Hoofddjaksa, *hoofdfiscaal*, DJAKSA BĒSAR met DJAKSA AGĒNG b.

Hoofddoek, TÒTÒPONG, ook IKĒT met OEDĒNG b Bantamsch is RÒMAL.

Hoofdelijk, *één voor één*, HIDJI HIDJI.

Hoofdeind van een bed, rustbank, enz., HOELOEUN met SIRAEUN bn. of vriendelijk, ook wel b. Voorts MASTAKAEUN z. b.

Hoofdfiscaal, zie *Hoofddjaksa*.

Hoofdhaar, zie *Haar*.

Hoofdintendant in de woning van den regent, PATINGGI LĒBĒT.

Hoofdluis, KOETOE met POENTANG ook OENTANG b. ÒTĒT is een plat woord.

Hoofdman, zie *Hoofd*.

Hoofdpanghoeloe, zie *Hoofdpriester*.

Hoofdpersoon, *leider, hoofd*: ook *hoofdpersoon, held* van het feest, *hoofdbestanddeel*, bijv. van een maal t. w. de rijst; *hoofdwoord*, als een in de spraakkunst gehezigde benaming: LOELOEGOE.

Hoofdpijn hebben, RIJEUT of RIJEUT HOELOE met POEJĒNG b.

Hoofdplaats, NAGARA met NAGARI of NAGRI b. Van een rijk: PANAGARA met PANAGARI b. Van een regentschap: DAJEUH, ook DJĒRD NAGARA zoomede wel KÒTA of KOETA.

Hoofdpriester van een district, PANGHOELOE. *Van een regentschap*, d. i. een *hoofdpanghoeloe*, PANGHOELOE BĒSAR met PANGHOELOE AGĒNG b.

Hoofdschuddende; het hoofd schudden, GĒGĒBĒG.

Hoofdsieraad, dat gedragen wordt door de dansers van den regent, door het kind, dat besneden zal worden, ook door bruid en bruidegom: SIGĒR. *Het zijstuk van een sigĒr*,

benoemt men met GĒLOENG; het *achterstuk* met PIPINDING GĒLOENG. Zie ook *Kroon*.

Hoofdsom, kapitaal, TANGKAL.

Hoofdstel van een paard, zie *Trens*.

Hoofdstuk, kapittel, artikel, PASAL. *Hoofdstuk van den Koran,* SOERAT.

Hoofdwoord, zie *Hoofdpersoon*.

Hoofdzakelijk, in de eerste plaats, BABAKOENA.

Hoofsch, van een woord of uitdrukking, BASA.

Hoog; boven; hoogte; hooger in rang, LOEHOER.

Uit de hoogte; boven uit, bijv. den boom, TI LOEHOER. Iemands *hoogheid, grootheid,* KALOEHOERAN. Iets, bijv. den opstap van een inlandsch huis, *hooger maken, verhoogen,* NGA-LOEHOERAN. *Hoog in rang, GĒDÈ; hoog,* van den prijs van iets, ook *hoog in prijs,* LABANG mede MAHAL. *Hoog, gezwellen,* van een rivier of vloed, GĒDÈ ook TJAĀH. Met buiten de oevers treden: GOENTOER. *Hoog,* van een woord, BASA ook LĒMĒS. *Te hoog, onbehoorlijk hoog,* DJOETJOENG; *te hoog,* van iemands stem: SOEMBANG. *Op zijn hoogst, hoogstens, op zijn meest, GĒDÈ GĒDÈ. Het hooger eind* van een tafel, GIRANGNA; *het hoogst,* van zitten aan een feestmaal of disch; ook *de hoogstgezetene,* PANGGIRANGNA.

Hoogachting, betuiging van respect, TAKLIM.

Hoogbejaard, GEUS RIPOEH.

Hooger maken, zie *Hoog*.

Hooghartig, fier, ATI GĒDÈ. Zie ook *Hoovaardig*.

Hoogheid (iemands), zie *Hoog*.

Hooghellig, van God, MAHA SOETJI.

Hoogland, bergland, bergstreek, PAGOENOEŃGAN.

Hoogmoedig, zie *Hoovaardig*.

Hoognoodig, volstrekt noodzakelijk, PĒRLOE.

Hoogte, ook *lengte,* DJANGKOENG. *Hoogte van verdieping* van een gebouw, LANGGONG. Van een bindbalk tot aan den nokbalk: LOENDJOENG. Iets *in de hoogte steken* of *houden, omhoog steken,* NGATJOENGKEUN. (a)

Hoogstaan, bijna de middaghoogte bereikt hebben, van de zon, NGARANGSANG ook ROEMANGSANG.

Hoogstens, soms PILAKADAB. Zie voorts onder *Hoog*.

Hoogwater, vloed, TJAĀH.

Hooi, DJOEKOET TOEHOER.

Hoon, zie *Smaad*.

Hoop, bende, partij, vertrekkende of vertrokken of wel onder weg zijnde menschen ook dieren, zooals paarden, rundvee, enz., GĒBROELAN. Zie voorts *Stapel* en *Hopen*.

Hoor! of Hoor eens! Wel! als toeroep, ĒH ook HÈ.

Hoorder, NOE NGADĒNGĒ, enz. Zie voor de b. woorden onder *Hooren*.

Hooren, te hooren krijgen, luisteren naar iemand of iets; *aanhooren, vernemen,* NGADĒNGĒ met NGAROĒNGOE en NGAREUNGEU ook NGOEPING (k) b.n. en NGADANGOE b. Voor *hooren, te hooren krijgen* z.b. van een meerdere gezegd, ook MIDĒNGĒT. (p) *Gehoord, vernomen* b.n. (van zich zelf tot een meerdere of oudere) KAKOEPING. *Hooren zeggen, hooren vertellen,* NGADĒNGĒ BĒDJA. Iemand of iets *aanhooren; naar iets luisteren; toelisteren,* NGADĒNGĒKEUN met NGOEPINGKEUN en NGAREUNGEUKEUN b.n. en NGADANGOEKEUN b. *Hooren* of *luisteren* naar iets, zooals

een vermaning, NGAGOEGOE. *Zich laten hooren*, in onderscheiding van verwoed brullen, van een tijger of de tijgers ergens, NGAGĒĒĒMAN.

Hoorn van een buffel, hert, geit, enz., TANDOEK.

Van een rhinoceros, TJOELA. *Hoornen hebben*, TANDOEKAN.

Hoevaardig, *trotsch, hoogmoedig* ook *dat zijn*, AGOEL, zoomede KOEMAKI. Het eerste ook voor: *zich verhoovaardigen* of *laten voorstaan*, *bogen* op iets. *Op* iets *zich laten voorstaan* of *zich verhoovaardigen*, NGAGOELKEUN ook NGĒDIRKEUN. (ĕ) Nog bezigt men voor *hoevaardig, hooghartig* in slechten zin, LĒNGOES, mede TANGGEUNG en ANGGOEKLOENG.

Hoozen, zie *Leéghoozen*.

Hopen, *vurig verlangen* op of naar iets, NGADAGÒ-DAGÒ met NGANTOS NGANTOS b. (an) *In blijde hoop verkeereren, vol hoop zijn*, HARĒN.

Horde (bamboezen), waarop men zand, steenen of derg. transporteert, maar die men ook wel bezigt bij wijze van draagbaar: TJIKRAK. Iemand of iets *op zoo'n horde transporteeren*, NJIKBAK. *Bamboezen horde*, die men op een brug legt of waarop men gesneden tabak aan de lucht blootstelt, SASAG.

Horizon, zie *Gezigteinder*.

Horologie, AĒRLÒDJI ook wel ĒRLÒDJI en soms ORLÒDJI.

Horologieketting, RANTĒ AĒRLÒDJI.

Horologiekoordje, dat om den hals wordt gedragen, hiervoor wel TALI BANDANG.

Horoscoop en wel bep. *de horoscoop van een toekomstig zamenzijn als man en vrouw, door*

het huwelijk verbonden, RĒPOK. Voor de berekening of het trekken, zooals wij zeggen, zie Soend. Nederd. woordenboek, bl. 197.

Horretje voor een raam, KĒLIR ook PIPINDING.

Horzel, PITEUK.

Hospitaal, ziekenhuis, IMAH PARANTI NOE GERING, ook ROEMAH SAKIT.

Hou! *houd op!* EUREUN! ook EUNGGEUS!

Houden, *er op na houden, hebben, onderhouden* menschen of dieren, NGĒNGOE. (ing) Mede MIABA (p), en dit ook voor iets zooals een rijtuig of meubel *er op na houden, hebben*. Zie ook *Onderhouden*.

Houden iemand *tusschen zich*, van twee personen gezegd, en *zich stijf naast iemand houden*, NGAGONDĒNG. Iemand of iets *houden* of *steunen, met laten rusten in den arm*, NJANGKĒH. (s) Het oor *houden* tegen den grond NGANTĒLKEUN. (an) Den mond *houden* aan zijn oor, NOMPÒKEUN. (t) Zie ook onder *Huis*.

Houden van iemand of iets, SOEKA. *Er van houden* iets te zijn, bijv. zindelijk op zijn kleeren of iets te doen, bijv. zich te baden tot reiniging, DAĒKAN. Zie ook *Lusten*.

Houding, die iemand of *air*, dat men aanneemt, LĒLĒWA. Dit ook, nevens NGALĒLĒWA, voor *een houding of air aannemen*, bijv. zijnde een gering persoon, van een aanzienlijke te wезen. Zie ook *Voorkomen*.

Hout, boom, KAĪ. Ook wel voor *hout*: KAJOE. *Dood hout*, GALINGGANG. *Brandhout*, SOELOEH. *Op een vuur hout doen*, NJOELOEHAN. *Het hout, waarin het ijzer van den patjoel is gevat*, BAWAK.

Houtskool, ARĚNG ook KĚLĚR.

Houtsprokkelen, NGALA SOELOEH. (a) *Houtprokkelaar* van beroep of tot kostwinning, TOEKANG NGALA SOELOEH.

Houvast, *iets, wat dient, om er zich aan vast te houden*, POENTANGAN.

Houweel, PATJOEL.

Houwen, *hakken, een hak geven*; met iets, zooals bijv. een zwaard, *een houw of hak geven op iets*, bijv. op iemands hoofd, NGADĚK. (k) *Houwen en hakken*, KOEDAK KADĚK.

Houwer, zie *Zwaard*.

Hovenier, TOEKANG KĚBON.

Hul uitroep van huivering, bij het zien in een diepte, LEUH.

Huichelachtig, zie *Huichelen*.

Huichelen, *huichelend, huichelachtig*, MOENAPĚK. Zie ook *Veinzen*.

Huld, zie *Vel*.

Huldig, *van heden*, IJEU.

Huig, ĚLAK ĚLAKAN.

Hullen, zie *Schreijen* en *Janken*.

Huis, *woning, woonhuis*; ergens *wonen, huizen*; *woonachtig, woonachtig zijn*, IMAH met ROBOMPOK b.n., namelijk sprekende tot een meerdere van eigen huis, of van dat van een mindere; voorts BOEMI b. zoomede z. b. Een zeer plat woord voor *huis* is GOGĚBRĚG. Verder voor ergens *wonen, ergens zijn huis of te huis hebben*, MĚRĚNAH en vooral TJITJING met TJALIK b. en LINGGĚH z. b. *Wonen in een heel klein huis, wonen in een huisje* met

zijn tweeën of drieën, NGAGĚWOK. *In een holte* in een boom, in een muur of derg. *huizen*, van een vogel, NGAGĚWĚK. Ergens *pleisierig, aangenaam naar zijn zin wonen*, BĚTAH. Iemand *in huis houden; niet toestaan uit te gaan of zich te vertoonen*, NGALĚBĚNG. Zeggen (in strijd met de waarheid) *dat iemand niet te huis is*, NGILOĚNGAN. (k) *Huis en erf, huis en hof*, IMAH TANGGA of ROEMAH TANGGA. *Onder het huis gaan*, zie *Ruimte*. Zie ook op *Vreemdeling*.

Huisbediende, zie *Bediende*.

Huisbewaarder, DJOEROE GĚDONG. Ook voor de *huisbewaarder, de huisbewaardster*, NOE TOENGGOE IMAH.

Huiselijk, bep. i. d. z., dat men er van houdt te huis te zijn en niet uit te wezen, TANI.

Huisgezin, SĚMAH. Dit woord insgelijks voor *hoofd van een huisgezin*. *Een huisgezin hebben, getrouwd zijn*, TJOEMARITA.

Huishuur, OEWANG SĚWA IMAH. Het laatste woord met BOEMI b.

Huishoudgeld, BALANDJA. Iemand *huishoudgeld geven, het noodige geld geven voor eten en kleĚren of voor eten*, NGABALANDJAĀN. *Het huishoudgeld, dat de man verplicht is zijn vrouw te geven*, NĚPAH. Voorts voor *levensonderhoud, huishoudgeld, geld om van te leven*, KĚPAJAH. Iemand *dat geven of verstrekken*, NGĚPAJAHAN.

Huisraad, *meubelen*, DANGDANAN met DANGĚSAN b.

Huisvesting of *woning verleen* iemand en bep. aan zijn vrouw, tegenover deze laatste is men het verplicht, NGĚMAHAN (i) met NGABOĚMIJAN b.

Huisvrouw, zie *Vrouw*.

Huiszoeking doen, NGARAHRAH.

Huiveren, *rillen, griezelen, een koude rilling over 't lijf krijgen*, NGABIRIGIDIG en NGAGĒTĒR.

Huiveringwekkend, MATAK NGAGĒTĒR HATĒNA met MATAK NGAGĒTĒR MANAHNA b.

Huizen, zie *Huis*.

Hulde, zie *Eerbied*. *Hulde betijzen*, zie *Eeren*.

Huldebetoon en *huldebewijs*, zie *Eerbewijs*.

Hullen, zie *Hulsel*.

Hulp, *bijstand, heul, assistentie; helpen, bijstand verleenē, bijstaan; ook help!* TOELOENG. Voorts voor *hulp, bijstand* in een bepaald geval, KAMANDANG ook PITOELOENG met PITANDANG er nevens of als wat mooijer woord. En in algem. zin: ook nog TOELOENGAN. *Hulp* of *bijstand Gods*, waardoor men voldoende heeft voor zijn behoeften en gespaard blijft voor ziekte of smart, SAPAĀT. *Helpen* in algem. zin, TOETOELOENG. Iemand *helpen, bijstaan, gerieven, bijstand verleenē, hulp bieden*, NOELOENGAN. *Een handje helpen, behulpzaam zijn, meē helpen* aan of in iets, NGABANTOE ook NGABANTOEWAN. Iemand *een handje helpen met dragen*, door een gedeelte over te nemen, NJOENDANG. (s) Iemand, die een feest of offermaal moet geven, *helpen* met geld of handenarbeid, NGAGANDJĒL. *Hulp inroepen, een dienst vragen*, NGAHIRAS. Mede voor *de hulp inroepen* van iemand, *assistentie vragen* aan iemand, NJARANDOE. (s) *Hulp vragen, door iemand goederen aan te bieden in ruil*, ook wel eens *te koop* of *in pand tegen* rijst, SÒSÒRÒH. *Niet helpen, niet geven*, i. d. z. bijv.

van: *„het helpt of het geeft niet, dat je er om schreit”*, TEU BEUNANG.

Hulpbehoevend, zie *Arm*.

Hulsel, *iets waarmeē men zich omhult* of *inhult*, laken, deken, sluijer enz., KOEKOEDOENG. *Zich omhuld hebben*, DIKOEKOEDOENG. Iemand *omhullen, hullen* in iets, bijv. een laken, NGOEKOEDOENGAN. Zie ook *Pak*.

Hulsel van de klapperbloem, ook *van de pas zich gezet hebbende klapperorucht*, SINTOENG.

Humeur, uit zijn —; *uit het humeur raken*, NGĒK.

Hunkeren, zie *Begeerig*.

Huppelen, *huppelend*, van gaan of voortschrijden gezegd, TINGDJARĒNGKAT. *Huppelen en springen*, OENTJAL ANTJOEL. *Heen en weēr huppelen*, van vogels, zie *Heen en weēr springen*, bij *Springen*.

Hupsch, zie *Mooi*.

Huren, afhuren iets, NJĒWA. (s) Iets *verhuren, in huur geven*, NJĒWAKEUN. *Huur, huurschat*, de *huur* voor iets, SĒWAĀN ook wel PANĒWA. Een sawah *huren*, NGALANDJA. Een sawah of sawahgrond *verhuren*, NGALANDJAKEUN.

Hurken, op de hurken zitten, gehurkt zitten, TJA-NGÒGÒ of TJINGÒGÒ.

Hut, IMAH LEUTIK. *Hut op een schip, scheepshut*, KÒTRI. *Hutje op een rijstveld*, SAOENG.

Huur, huurschat, SĒWAĀN. *De huur* voor iets, PANĒWA. *Huur, jaarlijksche of maandelijksche bezoldiging*, GADJIH.

Huurhuis, IMAH (BOEMI b.) SĒWA.

Huurrijtuig, huurwagen, KARĒTA SĒWA.

Huwbaar, BALĒG. Ook AKIL BALĒG, waarvoor gew-AHIR BALĒG. Zie ook *Volwassen*.

Huwelijk, zie *Trouwen*.

Huwelijksonderpand, d. i. het geld, bij de lagere standen tegenwoordig veelal f 5, maar bij de hogere is het meer, dat door iemand, die trouwt, aan zijn vrouw wordt gegeven of dat hij verklaart wettig aan haar schuldig te

zijn, en dat dan ook door haar bij verstooting kan worden geëischt: MAS KAWIN. *Onderpand*, bijv. een kleedingstuk, *bij een huwelijksaanvraag gegeven*, PANĠNANĠAĠN.

Huwon, zie *Trouwen* en ook *Getrouwd*.

L

Ieder, elk, OENGGAL OOK OENGGAL OENGGAL, ZOOMEDE SABAN EN MASING MASING Ook kan SÈWANG, bijv. *ieder de helft*, SAPARÒ SÈWANG. of SAWARÒ SÈWANG OOK SABEULAH SÈWANG, maar dit laatste slechts, als precies werd afgemeten. *Ieder afzonderlijk, ieder op zich zelf*, MASING MASING.

Iedereen, een iegelijk, OENGGAL DJALÈMA OF SABAN DJALÈMA.

Iegelijk (een), zie *Iedereen*.

Iemand, OERANG OOK DJALÈMA EN SAOEBANG. *Iemand uit het volk; iemand, niet behoorende tot de hogere lagen der maatschappij*, DJALÈMA KOERITJAKAN OOK TJATJAH. *Zoo iemand zijn*, NJATJAH.

Iemand zeker, SI ANOE IMET POEN ANOE b.

Iets, eenig goed, eenige zaak, BARANG. *Iets of wat, iet of wat; zou men zeggen*, SAKIRA met SAKINTÈN b. *Iets, dat niet in den haak is*, KATJÈLA. Bijv. ÈNGGEUS AJA KATJÈLA, *er is al iets, dat niet in den haak is*.

Iets, een weinig, zie *Weinig*.

Ijdel, onnut, voor niet, bijv. van werk, omdat het niet wordt geteld of omdat men er niet voor

wordt betaald, MOEBADIR. *Ijdel, vruchteloos, ongeldig*, van een religieuse verrigting, bijv. in sommige gevallen van het gebed, BATAL. Zie voorts *Vervaand*.

Ijdelheid, zie *Vervaandheid*.

Ijen, ijhoofdig, in de war praten, TEU INĠET INĠET met HÈNTEU ÈLING ÈLING b. of wel er nevens en HÈNTEU ÈMOET ÈMOET z. b. of b. ook wel eens b.n. Voorts nog gebr. KAĠLAP en van een zieke, SASAR.

Ijhoofdig, zie *Ijen*.

Ijlings, zie *Spoed*.

Ijs, AJAB BATOE. Mal.

Ijselijk, zie *Afschuwelijk*.

Ijver, arbeidszaamheid, vlijt, naarstigheit, KAGÈTÒLAN.

Ijverig, arbeidszaam, vlijtig, naarstig, RADJIN OOK GÈTÒL. *Onverdroten ijverig zijn, met onverdroten ijver aan iets werken of iets doen*, NGEUREUJEUH. (k) *Met onverdroten ijver, zorgzaam iets doen, zich bevljtigen, zich beijveren, zich benaarstigen*, GÈTÈN.

Ijzen, GILA OOK NGAGÈTÈR.

IJzer, ook *ijzeren*, BEUSI. *Magnetiſch ijzer*, BEUSI POERASANI. *Gehard ijzer, staal*, als de benaming van het metaal, waarvan onze degens, bajonnetten, enz. zijn gemaakt, BEUSI AKAS. *Gloeiend, roodgloeiend ijzer*, BEUSI BEUREUM.

IJzerdraad, KAWAT OF KAWAT BEUSI.

IJzeren, zie *IJzer*.

IJzerhoutboom, KÒSAMBI.

IJzerroest, zie *Roest*.

IJzersmid, zie *Smid*.

IJzerwerk, BARANG BARANG BEUSI ook PRABOT PRABOT BEUSI.

Ik, *mij*, KAWOELA of KAOELA (kaoula), ook wel eens KOELA, wanneer men hoffelijk spreekt tot een gelijke, mede tot een mindere, aan wien men eerbied is verschuldigd of dien men beleefd wil toespreken. Wordt zeer dikwijls verbonden met DJASAD tot DJASAD KAWOELA, DJASADKAOELA of DJASADKOELA. Gelijken in rang, bijv. twee distriktshoofden, zullen zich doorgaans bedienen van DJASADKAWOELA. Om het nederiger te maken, wordt er nog wel AWAK voorgevoegd; AWAK DJASADKAWOELA bezigt o. a. een zoon wel tot zijn vader.

2. KOERING. Dit is het gewone voornaamwoord, sprekende tot een meerdere. DJISIM wordt niet zelden voorgevoegd; DJISIMKOERING of, met afkorting, SIMKOERING, wordt o. a. gebruikt door den dorpeling, sprekende tot zijn loerah (dorpshoofd), en door laatstgenoemden, nevens DJISIM ABDI, tot het onderdistriktshoofd, zoomede tot het distriktshoofd.

Ook kinderen, sprekende tot hun vader, duiden zich wel aan met DJISIMKOERING.

3. ABDI, nederiger dan KOERING, krijgt ook dikwijls DJISIM voor zich. DJISIM ABDI, met afkorting: SIM ABDI, is een uiterst nederig voornaamwoord.

4. DÈWÈK, vooral in de dorpen, door gelijken, ook wel door iemand, sprekende tot zijn jongeren broeder. Laatstgenoemden behoort zich dan te noemen met KOERING of wel met KOELA. Vrouwen en meisjes mogen dit voornaamwoord niet gebruiken.

Van de persoonlijke voornaamwoorden eersten persoon enkelvoud, waarmeê men zich aanduidt, sprekende tot een geringere, is het minst uit de hoogte: OERANG. Dan volgt KAMI. Wel plaatst men zich, dit voornaamwoord bezigend, veel hooger dan de toegesproken persoon, en kan het dus slechts gebezigd worden tot iemand, die veel lager in rang is, maar het is toch vriendelijk. Zie ook de noot aan den voet van de volgende bladzijde.

Eindelijk AING. Dit is zeer uit de hoogte, en mag mitsdien, zonder aan de wellevendheid te kort te doen, slechts gebruikt worden door zeer aanzienlijken, sprekende tot geringen. Ouders mogen er zich ook meê noemen, sprekende tot hun kinderen. Uit de omstandigheid, dat het zeer uit de hoogte is, volgt als van zelf, dat AING al ligt of doorgaans het voornaamwoord is, waarmeê iemand zich noemt, als hij een ander beknort, met hem twist, enz. Het is dan grof.

Waar men bij zich zelf spreekt of in een uitroep, niet gerigt tot iemand, is AING het gebruikelijke voornaamwoord. Echter wordt ook wel KAMI gebezigd, en een heel enkele

maal ook wel OERANG, naar het schijnt. Kinderen, onder elkaâr, bijv. spelende, noemen zich gemeenlijk met AING of wel KAMI *).

Ik laat het aan het oordeel of inzicht van jou (U)
over, HĒNTEU BÒRONG met HĒNTEU HILAP b.

Illuminatie, DAMAR SĒWOE.

Immer, zie *Altijd*.

Immer, *ooit*, SOEGAN met MANAWI b.

Immers, APAN, KAPAN of wel MAPAN. Het tweede is het meest gebruikelijke. Wijders bezigt men nog ONGKÒH, DA en GEUNING. *Immers*, *immers het behoort*, SAWADINA. Zie ook *Daar toch*.

Impost, BĒJA.

Impotent, van een man, PĒLOEH.

In, *binnen*, SADJĒRÒNING met SALĒBĒTING b. Ook KA, bijv. in „behagen scheppen in iemand; een echtgenoot hebben in iemand”. Mede wel KANA. *In*, *besloten in*, DIWADAHAN.

In agitatie, zie *Spoed*.

In allen deele, *in alle opzichten, te eenenmale, volkomen*, SABATAÈ, SINGSARWA en PISAN.

Inbakeren iemand, bijv. een kind, NGAHAROE-DOEMAN.

Inbeelden, zie *Verwaand*.

Inbeelding, zie *Verwaandheid*.

In betrekking tot, zie *In verband met*.

In bewaring geven aan iemand, bijv. als men er op uitgaat, iets, dat men niet kan of niet wil meênemen, TITIP. Iets *in bewaring geven* aan iemand, NITIPKEUN. En KATITIPAN bezigt men van den persoon, wien iets in bewaring werd gegeven. *Het in bewaring gegevene*, TITIPAN.

Inboedel, t. w. *kuisraad*, PANGĒUSI IMAH.

Inboeten, NGAJOEMAN. (a)

Inboorling, *oorspronkelijke bewoner*, en van daar ook *inlander*, PRIBOEMI.

*) Het zal wel niet behoeven gezegd te worden, dat naarmate men zich meer nederig, meer onderworpen, wil uitdrukken, men ook een nederiger of onderdaniger voornaamwoord gebruikt. Zoo zal bijv. een bediende, die, sprekende tot zijn meester, gewoon is zich te noemen met KOERING of DJISIM KOERING, al ligt ABDI of DJISIM ABDI bezigen, wanneer hij een verzoek doet, om vergeving vraagt voor een mislag of derg. Ook moet nog worden opgemerkt, dat men het in de dorpen, met de keuze van het te gebruiken voornaamwoord, veelal zoo nauw niet neemt.

Voorts meenen wij den gebruiker van dit woordenboek een dienst te doen met hier insgelijks te vermelden, welk voornaamwoord van den eersten persoon enkelvoud, door Europeanen, meer bepaald door Ambtenaren bij het Binnenlandsch Bestuur zoomede particulieren, behoort te worden gebruikt in hun aanraking met Inlandsche Ambtenaren en beampten. Daarom nog het volgende. De Resident mag, sprekende tot regent of patih, zich noemen met KAMI, hetgeen hij ook doen kan tot een distriktshoofd. Tot al de overigen is AING geoorloofd. Een assistent-resident behoort, tot den regent of patih sprekende, zich te noemen met KAOELA. Tot een distriktshoofd en mindere ambtenaren bezige hij KAMI. Is de toegesprokene een hoofd van zeer inferieuren rang, dan mag AING worden gebruikt.

De controleur kan, sprekende tot een Inlandsch Ambtenaar of beampte, zelfs tot den regent of patih, gevoelig zich aanduiden met KAOELA. Gewoonlijk zullen die ambtenaren zich ook met dat voornaamwoord noemen, eerstgenoemde ook wel eens met OERANG, hetgeen hem tegenover een controleur geoorloofd is. De ambtenaren beneden den rang van patih, zullen, als de controleur zich met KAOELA noemt, uit eigen beweging van zich zelf een nederiger voornaamwoord dan KAOELA, gaan gebruiken.

Aan deze opmerkingen voegen wij nog toe, dat een Europeaan, sprekende tot zijn bediende, zich alleszins gepast kan aanduiden met KAMI.

Inborst, zie *Natuur*.

In brand geraakt zijn, *in brand staan, in brand*,
KAHOEROEWAN.

Inbreken, *door middel van braak in een huis komen*, NGABABAH. *Tot een bende vereenigd, diefstal met braak plegen en desgevoorderd moord*, NGARAMPÒG.

Inbreker, ook *bende van inbrekers of dergelijke roovers*, RAMPÒG.

Inbrengen iemand of iets, ergens; iemand of iets *naar binnen brengen*, NGASOEPKEUN ook NGABOESKEUN (a), beide met NGALĚBĚTKEUN b. Mede voor: iets ergens *inbrengen*, bijv. een mat in een kamer, om te zien of ze er liggen kan, MANDJINGKEUN. (p)

In beslag nemen, *confisqueeren* voor goed of voor tijdelijk, NGARAMPAS.

Indachtig worden of zijn, INĠĚT met ĚLING b. en ĚMOET z. b. of b. ook wel eens b. n. *Indachtig worden aan het verledene*, WAĀS.

Indenken zich in den toestand van iemand, NGARASKEUN.

In den vervolge, zie *Voortaan*.

In den weg staan, *hinderen*, NGAHEURINAN. *In den weg staan, versperren*, MALANG. (p)

In den wind slaan lessen, vermaningen of geboden, NGARĚMPAK ook MOENGPANG. (p)

Inderdaad, ĚSTOE. Zie ook *Waarheid*.

In de war, *in de war raken* onder het tellen of optellen, KĚRÒK.

IndiĚ, INDIA of TANAH INDIA.

In die mate, *zoo*, MANI met DONGKAP KA b. Zie ook *Zoo* en *Zoodat*.

Indien, zie *Als*.

Indienen iets, aan een meerdere, NJANGGAKEUN. (s)

In dienst (landsdienst) **zijn**, NJĚKĚL GAWĚ ook NJĚKĚL PAGAWĚJAN met NJĚPĚNG DAMĚL ook NJĚPĚNG PADAMĚLAN b. (tj) *In dienst treden*, zooals van een bediende, ASOEP.

In dier voege, zie *Zoo*.

Indigo, NILA.

Indigoplant, TAROEM.

Individu, zie *Persoon*.

Indjoek, het stuk, zooals dat van den boom wordt genomen, KAKAB.

Indoen iets ergens, NGASOEPKEUN of wel NGABOESKEUN (a), beide met NGALĚBĚTKEUN b. Iets ergens *indoen en daarmee geheel of gedeeltelijk vullen*, NGEUSIKEUN. Voorts ergens iets *indoen*, NGEUSIJAN. (eu)

Indompelen, zie *Dompelen*.

Indoopen, *instippen, insoppen*, en wel zijn rijst of lekkernijen van rijst in de angeun (zie op Groente), NJÒTJÒL. (tj) Zie ook *Dompelen*.

Indramajoe, eigenn., DARMAJOE of DĚRMAJOE.

Indrijven, zie *Inslaan*.

Indrukbaar, *eenigzins meegevend*, bijv. van een kurk, GAMBÒS.

Indrukken, zie *Zamendrukken*.

Indrukssel van den voet van mensch of dier, TAPAK.

Indrukwekkend, AGĚM.

Indruppelen, zie *Drup*.

Inendraaijen vezels of schil van een boom of

struik tot touw, NGOENTAJ. (oen) Kantèh (garen) tot knoopen, NGAGINTIR.

Ineengedrongen, zie *Kort*.

Ineengerold liggen van de koude, NGAGÒLÒNG.

Ineenvoegen, in *elkaar zetten, de stijlen* van een huis, *toee aan toee, met de toee verbindingsbalken* of *dwaarsleggers*, NGADOE NGADOE. (a)

In eens, BABAR PISAN. *In eens*, bijv. rijk zijn, door het trekken van een hoog lot uit de loterij, DADAK SAKALA. *In eens*, om er af te wezen; *in eens*, zoodat het geheel is afgemaakt of de zaak geheel is afgedaan, SAKALI.

Inenten, zie *Vaccineeren*.

Inentpokstof, BIBIT.

Influisteren, zie *Fluisteren*.

Ingaan, *binnegaan, binnenkomen, inkomen, intreden, binnentreden*, ASOEP met LÈBÈT b. Voor *binnentreden, binnengaan*, enz. een huis ook OENGGAH, en van een aanzienlijke: LINGGIH KADJÈRÒ. Ergens, bijv. een huis *binnenkomen, ingaan* of *binnegaan*, NGASOEPAN, NGABOESAN ook NGOENGGAHAN. Basa is NGALÈBÈTAN.

Ingang, zie *Opening*.

Ingang vinden, *goed ontvangen* of *opgenomen worden* bij iemand, NJANGSANG. *Geen ingang vinden*, van hetgeen men of een derde zegt, NAMBAG.

In gebreke blijven of **zijn** iets te doen, KAKOERANGAN met KAKIRANGAN b. *Tegenover* iemand *in gebreke blijven* met de betaling van iets, NGALÈLÈTJÈ.

Ingedoukt, uitgehold, holte; LÈGÒK. Iets *zòó maken*

dat het is lègok of *voorzien is van een lègok*, NGALÈGÒKAN.

Ingekeept, zie *Gegroefd*.

Ingelegd met edelgesteenten, zie *Bezet*.

Ingenomen zijn, zie *Behagen*.

Ingescheurd, zie *Scheur*.

Ingestort, van een huis, NAMBROE. *Ingestort, ingevallen, ingezakt*, d. w. z. dat er een gat is, waardoor instorting van den grond; i. d. z. van een duiker of derg.: TÒBLONG.

Ingetogen, zie *Eerzaam*.

In geval of **in geval dat**, zie *Als*.

Ingevallen van de wangen, door het kwijt zijn van de kiezen; *ingevallen wangen hebben* om die reden, KÈMÒNG.

Ingevolge, zie *Ten gevolge*.

Ingewand, EUSI BEUTEUNG.

Ingewand, *darmen*, PEUDJIT.

Ingewikkeld, *verward, duister*, KOESOET. Zie ook *Moeijelijk*.

Ingeworteld, *onveranderlijk*, van een gebruik of gewoonte, PAGEUH.

In gezelschap van, zie *Te zamen*.

Ingezetene, OERANG. Bijv. van de hoofdplaats: OERANG DAJEUH. Van een dorp: OERANG LÈMBOER.

Ingieten, NJITJIKEUN. (tj)

In goeden doen zijn, *velgesteld*, MAHI.

Inhaken, zie *Haken*.

Inhalen, achterhalen iemand, NJOESOEL. (s) *Ingehaald, achterhaald* ook KABOEROE met KABOEDJÈNG b.

Iemand *inhalen*, door hem een eindweegs tegen moet te gaan, bijv. tot éerbewijs, MAPAG. (P)

Inhalig, *baatzuchtig, begeerig, eigenbelangzuchtig, vrekkelig, gierig*, MOERKA. *Inhalig in die mate, dat men van de kleinste kleinigheid niet kan scheiden*, GĚLOR.

Inham, door menschen daargesteld, ten behoeve der vischvangst, in een rivier, KOMBONGAN.

Inhebben, zie *Inhouden*.

Inheijen, *heijen, in den grond heijen*, MĚPĚG. (P)

In het oor knoopen iets, NGANDOENĠAN. (K)

Inhoud van een boek; *inhouden, bevatten; vulsel*; ook *inhoud* van iets zooals een versje: EUSI. *Inhoud; inhouden, bevatten, vermelden*, zooals van een brief, OENI met OENĠĚL b. ook SĚBOET met SĚBAT b.

Inhouden, *inhebben, kunnen inhouden of bevatten*, MOEWAT. Zie voorts bij *Inhoud* en aldaar ook *inhouden, vermelden*, bijv. van een brief.

Inhouden, *bedwingen, beteugelen, beheerschen*, ook zijn hartstogten *bedwingen*, NJĚGAH. (tj) Zijn lachen *bedwingen*, MĚGĚG. Den adem *inhouden*, MĚPĚT (ook MĚGĚG) BAJOE. (P) Een paard *inhouden* (langzamer doen loopen), *beteugelen*, NGANDĚG (an) ook NGAWĚR (a) en NJANDĚT. (tj) Dit laatste ook fig. voor: een begeerte of verlangen *beteugelen*. Ook nog voor een paard, dat hard loopt of rent, *tegenhouden, inhouden*, NGAMPEUH. (a)

Inhouden, *af trekken*, een zeker gedeelte *korten* op iets, bijv. op iemands loon, MĚTONG. (P) *Zonder korting of vermindering, zonder dat er iets afgaat*, MANGGOELANG MANGGOELING.

Inhoudsmaat, zie *Maat*.

Inkapping, *inkappingen* in een boom, om dien gemakkelijk te kunnen beklimmen, SĚNGKĚD. *Voorzien van zulke inkappingen*, NJĚNGKĚD.

Inkopen en *keep*, zie *Groef*.

Inkeeren tot zich zelf, zie *Spijt*.

Inkomen, zie *Ingaan*.

Inkomst, zie *Opbrengst*.

Inkopen doen, *koopen* in onb. zin, BARANGBEULL. Voorts voor *inkopen doen*, BABALANDJA. Iets *in groote hoeveelheid inkopen*, om het weér te verkoopen, NGABADJONG. Een veelheid van goederen, bijv. op de pasar *inkopen*, NGALĚLANG. Zie ook *Koopen*.

Inkoopprijs, PAMEULL.

In koor schreeuwen of huilen, van kinderen, ĚJAB of ĚAR.

Inkorten, *korter maken* een streng of de strengen, terwijl het paard reeds voor den wagen is gespannen, NJIMPOELKEUN. (s)

Inkt, MANGSI.

Inktkoker, KAMANGSĚN.

Inkullen planten of stekken, op een vochtige plaats, om ze zoo in het leven te houden, tot ze geplant kunnen worden, NJEUNGTJEUM (tj).

Inkwartieren, *logeeren* iemand ergens, MĚRĚNAHKEUN. (P)

Inladen, zie *Laden*.

Inlander, zie *Inboorting*.

Inlaten, *binnen laten*, MĚRĚ ASOEP met NGAHATOE-RANAN LINGGIH KADJĚRĚD b.

Inlaten, *zich ergens meê*, NJAHĚ met OENĠĠA b.n. en TĠNGALI (op Tjiandjoer: WĚROEH) b.

- Inleg**, zie *Inzet*.
- Inleveren**, *aanbieden, geven, overgeven, afgeven* aan een meerdere, NGAHATOERKEUN. Iets *inleveren, inbrengen* ergens, NGASOEPKEUN of NGABOESKEUN (a), beide met NGALĒBĒTKEUN b.
- Inlichten** en *inlichting*, zie *Opheldering*.
- Inmengen**, zie *Mengen*.
- In menigte**, zie *Veel*.
- Inmiddels**, zie *Middelertijd*.
- Innaajen** een boek of wel diverse stukken, geschreven of gedrukte, NGANTĒT. (k)
- Innemen** iemands plaats of verblijf, NGANDIH (an); iemands plaats, die hij verliet om er aanstonds weër te gaan zitten: NGANTJIK. (an)
- Innemen**, *nauwer maken* een kleedingstuk, NOETOES. (t)
- Innemen**, *inladen, lading innemen*, zie *Laden*.
- Innemend**, zie *Minzaam*.
- Innen**, *invorderen*, gelden zooals o. a. pacht, landrente, contributie, enz., MOEPOEL. (p)
- Innerlijk**, zie *Inwendig*.
- In onbruik raken**, LEUNĠIT.
- Inoogsten**, zie *Plukken* en *Rijstoogst*.
- In opschudding zijn**, zie *In rep en roer zijn*.
- In orde**, HADĒ met SAĒ b. *In orde brengen*, NGAHADĒJAN met NGADANGDĒSAN b. Een kapmes, grasmes of derg. dat geschaard is of waar stukken uit zijn, *in orde brengen*, MĒPĒH. (p)
Zie ook *Schikken*.
- Inpakken**, zie *Inwickelen*.
- Inpalmen** iets door voorgewend gezag of onder voorwendsel van een verbodsbepaling tegen het bezit, NGARAMPAS.
- In plaats van, in stede van**, MANAN.
- Inrekenen** iemand, NGARAMPAS.
- In rep en roer zijn, in opschudding zijn**, ROESOEH ook TAGIWOER zoomede GOEJOER en GOEGOEP.
- Inrigten**, zie *Schikken*.
- Inrigting**, zie *Regeling*.
- Inroeping van zegen**, DĒWA. Zie voorts *Gebed*.
- Inruilen** iets van de waren, waarin men handelt en bijv. meê rondgaat langs de huizen, tegen iets anders, bijv. levensmiddelen, NGOEROEP (oe).
Zie voorts *Wisselen*.
- In rust**, zie *Stil*.
- Inschenken**, zie *Schenken*.
- Inschepen, zich inschepen**, TOEMPAK KAPAL.
- Inschieten, er bij inschieten**, DĒDK.
- Inschroeven**, zie *Schroef*.
- Inschuiven, er voor schuiven**, den boom of de boomen van een paardestal, NJĒRĒGKEUN. (s)
- Inschuld, wat men te vorderen of uitstaande heeft**, PIHOETANGKEUN.
- Insgelijks**, zie *Ook*.
- Inslaan, inhameren met een hamer**, MALOEWAN. (p)
Inslaan, indrijven, iets, bijv. den sluitboom van een paardenstal, met een stuk hout of derg., MANTONG. (p)
- Inslag van een weefsel**, PAKAN.
- Inslapen**, zie *Slapen*.
- Inslikken**, zie *Slikken*.
- Inslokken**, zie *Inzwelgen*.

Insluimeren, zie *Slapen*.

Insluiten, zie *Omsingelen*.

Insmeren. *Zich heele maal of slechts het bovenlijf* —, met een geneesmiddel, DIBALOEB. *Zich de slapen insmeren*, bijv. met een zalf, DIPILIS. *Zich het voorhoofd insmeren* met iets, DIPOEPOEK. Iemand *de slapen insmeren*, MIPILISAN, i. d. *het voorhoofd*, bijv. met een zalf, MOEPOEKAN. Iets *insmeren met olie*, *olieën*, NGAMINĀKAN met NGALISAHAN b.

Insnede en *Insnijding*, zie *Keep*.

Insoppen, zie *Indoopen*.

Inspannen paarden of rijtuig, zie *Aanspannen*.

Inspanning. *Met alle* —, *met inspanning van alle krachten* iets doen, bijv. met den patjoel werken, hout kloven of derg., NGAGĒPOEK ook GĒPAK GĒPOEK,

Inspecteeren, zie *Onderzoek*.

Inspecteur, INSPĒKTOR.

Instaan, zie *Borgstaan*.

In staat tot iets, TJONGGAH. *In staat er toe, bekwaam, er toe bekwaam; in staat of bekwaam genoeg zijn om* iets te doen, KATJONGGAH. Zie ook *Bij magte zijn*.

Insteken, *inbrengen, inarijven* iets ergens, bijv. bij het lasschen van houtwerken, de houten pen in de opening, NGARANDJINGKEUN.

Instelling, *regeling*, ATOERAN.

Instellingen, *bepalingen of voorschriften (de) v. d. Moh. godsdienst*, SARĒAT.

Instemmen, *van dezelfde meening zijn*, TJOTJOG. *Met iets instemmen*, NARIMA (t) met NGAMA-

NAH b. ook MAJOESAN. (p) Zie ook *Het eens zijn of worden*.

Instijgen, zie *Stijgen*.

Instorten, zie *Inzakken*.

Instorten, van een zieke, tengevolge van vermoedenis, KAROEGRAG; tengevolge van het eten van iets, dat hij nog niet kan verdragen, KANTJEUH.

Instructie, INSTRĀKSI.

Instrumenten, zie *Gereedschappen*.

In stukken, bijv. in twee of drie stukken, van een bord, dat viel, RĒMĒK.

Intentie, zie *Opinie* en *Voornemen*.

Intiem, zie *Vertrouwelijk*.

Intoomen, zie *Bedwingen*.

Intreden, zie *Ingaan*.

Intrekken, *zijn intrek nemen of genomen hebben* bij iemand, MADJIK (p) ook NGAOENGBROENG. *Dat doen tijdelijk* bij iemand, NGANDJREK. (an) Ergens, bijv. in een loods, in afwachting, dat het huis zal zijn voltooid of gerepareerd, RIRIBOEG.

Intrekken, van woorden, zie *Herroepen*.

Intrest, zie *Rente*.

Intusschen, zie *Middelerwijl*.

Inval doen, zie *Overvallen*.

Inventaris, *aantooning, opgave*, PĒRTĒLAAN.

In verband met, *in betrekking tot*, KA.

Invloed, van een paard, een vogel of een wapen, hetzij dat het bezit geluk, hetzij dat het ongeluk aanbrengt, PAŅGAROEHNA. In het eerste geval is de paŅgaroehna *hadè* (goed). En in het tweede is die *gòrèng* (slecht).

Invloed uitoefenen op iemand of iets, MAWA. (b)

Zie voorts *Magt*.

Invloedrijk, zie *Magt*.

Invochten, *vochten*, zie *Besprenkelen*.

Invoege als, zie *Zoöals*.

Invoeogen, zie *Invoeysel*.

Invoeysel, zijnde een lat van hout of bamboe, bijv. tusschen den wand en de plint, SOEMPĚL. *Zoo'n reep of lat aanbrenge* of *invoeogen*, om de gaping of reet te vullen, NJOEMPĚL.

Invoeren, *instellen* een gebruik, NJIJEUN. (dj)

Invorderen, zie *Innén* en *Manen*.

Invullen de kolommen van een staat of aantooning, NGEUSIJAN. (eu)

Invachten, zie *Wachten*.

In wanorde liggende; *door elkaar liggen*, PATOELAJAH.

Inwendig, *innerlijk*, van binnen in het hart, BATIN. Zie voorts *Binnen*.

Inwikkelen, *inpakken*, *pakken*, *bergen*, *knoopen* enz., iets, zoodat het een pak of pakje wordt, NGABOENTĚL, MOENTĚL, NGABOENGKOESEN MOENGKOESEN.

Inwilligen, *voldoen aan* iemands begeerte, wil of verlangen, NGANTEUR, NGANTĚP (an), NOEROETKEUN (t) en NGADÒLÒS.

Inwinnen, *berigten* *inwinnen omtrent* iemand of iets, NGADONGDON.

Inwisselen, zie *Wisselen*.

Inwonen bij iemand, NGAROENGROENG. *Bij iemand voor korten of langen tijd inwonen*, NGAROENGROENGAN.

Inwrijven, zie *Wrijven*.

Inzakken, *instorten van den vloer*, van een huis of derg. REUNTAS; bijv. van een weg bij een doorbraak, OEROEG. *Inzakken*, *wegzakken*, van den grond, als men er den voet opzet, NGALĚKĚTĚJ. *Ingezakt*, *weggetrokken*, van den buik, door niet te hebben gegeten of door gebrek aan voedsel, KĚNTĚL.

Inzamelen, vruchten ook koffijvruchten, MOEPOE. (p) *Bladen*, *kruiden*, enz. *inzamelen*, die bij de rijst worden gegeten, OENDEUR.

Inzeepen, zie *Zeep*.

Inzegging, zie *Les*.

Inzet, *inleg*, TAROEH ook TOEMPANG.

Inzigt, zie *Bedoeling*.

In zijn schik zijn, *blij zijn*, bijv. met een berigt, cadeau of derg., GOEMBIRA. Is een b.woord, wordt echter zelden gebruikt. Zie *Verheugd*.

Inzitten, zie hiervoor *Er in zitten*.

Inzouten, zie *Zout*.

Inzwelgen, *inslokken* het eten, van een hond gezegd, GAP.

Is, van den inhoud van een brief gebezigd, NGABĚDJAKEUN. Zie voorts *Zijn*.

Is, *dat is*, NJA ÈTA.

Islam, *het Islamisme* ook *Islamiet zijn* of *worden*, *Mohammedaan zijn* of *worden*, ISLAM. Iemand *tot den Islam* of *tot den Moh. godsdienst bekeeren*, NGISLAMKEUN. *Islamiet*, *Mohammedaan*, *Muzelman*, OERANG ISLAM.

Israëliet, *jood*, OERANG OF DJALĚMA JAHOEDI. *Joodsch*, JAHOEDI.

Ivoor en *ivoren*, zie *Elpenbeen*.

J.

Ja, zie *Alzoo*. *Ja, wel is waar, ja waarlijk*, ĒNJA met LĒRĒS b.

Jaar, TAHOEN of TAOEN. *Tal van jaren, jaren en jaren lang*, MANGTAHOEN TAHOEN.

Jaargetijde, OESOEM.

Jaarlyks, OENGGAL TAHOEN.

Jaartal, jaartelling, naam *de Moh.*, TAHOEN HIDJRAH.

Jaarwedde, GADJIH TAHOEN of GADJIH.

Jagen, BOEBOEROE met BOEBOEDJĒNG b. *Jagen*, op een dier *jagen*, MÒRÒ. (b) *Zoo bijv. op herten jagen*, MÒRÒ OENTJAL met BOEBOEDJĒNG OENTJAL b. *Op herten, en wel te paard, gewapend met een gðbang*, NĒGAL. (t) Zie ook *Jagtmaken* en *Speertje* bij *Piek*.

Jager, DJALMA PABOEROE. *Jager, met een geweer tot wapen*, PANINGGARAN.

Jagtmaken op iemand of iets, MÒRÒWAN. (b) *Op de jagt gaan, jagen met geweer*, BĒBĒDIL. Voor *jagt maken op vogels*, ook NGALA MANOEK. (a) Zie ook *Jagen*.

Jagthond, ANDJING PAMÒRÒ.

Jaloersch, TINGBOEROEWAN of TIMBOEROEWAN.

Jammer, zie *Lijden*.

Jammer! 't is jammer! *jammer is het maar, dat*, HANDJAKAL, HANAS ook HANDAS.

Jammeren, zie *Klagen*.

Janken, huilen, van een hond, KÒWÒWONG ook NGÒWÒWONG en TJOENĠOENĠOENG.

Januarij, DJANOEWARI.

Japan, Japansch, DJĒPOEN.

Jas, DJAS.

Java, i. d. z. van *dat gedeelte van het eiland Java, waar het Soendasch niet de volkstaal is*, m. a. w. *de Javaansche landen*, DJAWA. *Het eiland Java*, POELÒ DJAWA of NOESA DJAWA.

Javaan, OERANG DJAWA. *Javaansch*, DJAWA.

Ja zelfs, wat meer is, ook, tot zelfs, MALAH. *Ja, wat meer is; ja, zelfs nog*, MALAH MALAH.

Jegens, tegenover, KA ook TI.

Jenever, borrel, SÒPI. Voor *jenever* ook DJANÈVÈR.

Jeruzalem, BAÈT AL MOEKDAS.

Jeugdig, zie *Jong*.

Jeuk, jeukle, jeuken, jeuk hebben, ATEUL ook RĒ-NJĒNG. Voor: *het jeukt*, ook GÈTÈK. *Hevig jeuken*, van het lichaam of een gedeelte daarvan, RAÑJANG.

Jeuken, zie *Jeuk*.

Jeukle, zie *Jeuk*.

Jezus, ISA; NABI ISA.

Jicht vliegende, INTJÒK.

Jokken, zie *Liegen*. Voor *Boerten*, zie *Gekheid maken met woorden*.

Jolig, zie *Dartel*.

Jong, jeugdig, NGÒRA met ANOM ook NÒNÒMAN b. *Van jongs af aan*, TI NGÒNGÒRA, met TI AĀNOM b. *Jong, jeugdig* van hart of gemoed, PĒTJAT SAWĒD. Dit is een fig. uitdr.

Jong, een jong van een beest, ANAK.

Jongeheer, zootje van een Europeaan, SINJÒH.

Jongeling, BOEDAK of BOEDAK LALAKI.

Jongen, zie *Knaap*.

Jongen, *huisjongen*, DJONGÔS.

Jongen, *jongen werpen*, van een dier, NGADJOEROE.
Jongen hebben, ANAKAN.

Jongere broeder of zuster, zie *Broeder*.

Jonggetrouwden, PANĠANTÈN. Eigenlijk is dit het woord voor *Bruid* of wel *Bruidegom*, maar deze benaming behoudt men nog gedurende twee of drie dagen na het huwelijk.

Jonggezel, zie *Jonkman*.

Jongmeisje, *jonge dochter*, LANDJANG.

Jongs, van — af, zie *Jong*.

Jongste de, *het jongste kind* in een huisgezin,
BOENGSOENA.

Jonkman, *jonggezel*, BOEDJANG, ook wel LAN-
DJANG, maar niet overal is dit laatste woord
gebruikelijk.

Jood, zie *Israëliet*.

Journal, zie *Proces-verbaalboek*.

Jubelen, zie *Juichen*.

Juffer, zie *Jufvrouw*.

Juffertje, zie *Glazenmaker*.

Jufvrouw, *mejufvrouw*, *mejuffer*, *juffer*, als betite-
ling van Europ. en Chin. meisjes zoomede
ongehuwde vrouwen van dien landaard, NÒNA.

Jufvrouw, *gehuwde*, zie *Mevrouw*.

Jufvrouw de, *de gouvernante* in een familie, NÒNA
DJIPRÒH. *Jufvrouw* of *mejufvrouw*, als betite-
ling van een inlandsch meisje, NJAI of NJI.

Juichen, *jubelen*, SOERAK. *Al juichende*, *al jubelende*, BARI SOESOERAKAN. Iemand of iets *toejuichen*, *juichen om* iemand, NJOERAKAN. Zie ook *Verheugd*.

Juist, *terwijl juist*, ook *juist aan* iets zijn, KEUR of EUKEUR. *Juist*, *precies*, PISAN. Zie ook *Toevallig* en *Waar*.

Juk van een span buffels, PASAŠGAN.

Jukpen, regts en links een, in het juk van een buffel, SAMBILAN.

Julij, DJOELI.

Junij, DJOENI.

Jupiter, de planeet, MOESTARI.

Juweel, *edelygesteente*, PÈRMATA, wel met SÒSÒTJA b.
Fig. *juweel*, *puik* van iets, MOESTIKA. Zie ook *Diamant*.

Juweeldoosje, PÈPÈTÈN.

Juwelier, *diamantslijper*, TOEKANG NJARAWÈDI.

K.

Kaaiman, *krokodil*, BOEHAJA.

Kaak de, OEWANG OEWANG.

Kaakslag, TAMPILING. Iemand *een kaakslag geven*,
NAMPILING.

Kaal, *bladerloos*, van een boom of struik, PAROEGOEL. Meer bepaald van een klapperboom of een kawoeng, POEGOER. *Kaal*, *kaalhoofdig*, *het haar kwijt*, GOENDOEL ook DOEGOEL. *Nog kaal zijn*, van jonge vogels, GOEMOELING.

Geheel kaal, bijv. door afschering van het haar, van iemands hoofd gezegd, BÒLÈKLAK.

Kaal afgedragen, van kleëren, BÈLÈWOEK.

Kaalhoofdig, zie onder *Kaal*.

Kaapziek, *diefachtig*, SÒK TjòTjòBòKòT ook TJOE-LIKA.

Kaars, *waskaars*, LILIN. *Waslicht*, *aangestoken waskaars*, DAMAR LILIN. *Kaarsje*, gemaakt van een olie houdende vrucht, bijv. kaliki, zoomede kapoek, LINTING.

Kaarspit, zie hiervoor *Pit*.

Kaart ook *speelkaart*, *speelkaarten*, KARTOE. *Briefkaart*, KARTOE PÒS.

Kaartspelen, NGADOE KARTOE. (a)

Kaas, KIDJOE.

Kabaai, KABAJA of BADJOE KABAJA. *Een kabaai, die niet geheel tot aan de knieën reikt*, KABAJA TANGGOENG.

Kaboutermannetje, zie *Geest*.

Kachemier, KASMIRI.

Kajuit, BILIK KAPAL.

Kajuitstrap, TANGGA.

Kakelen, van een kip, KÒKÒTAK.

Kakken, *afgaan*, *afgang hebben*, *zijn behoefte doen*, *ontlasting hebben*, NGISING (i) met KABEUBATAN, DADOET en KALAHADJAT b. MÒDÒL zeer plat. MITJEUN is een b.n. woord. *Al ontlasting hebben, terwijl men zich rept om te komen, waar men moet wezen*, KABABAJAN. *Bij ongeluk een weinig dunne stof ontlasten*, BOESIAT.

Kakkerlak, TJOETJOEŃGOEK.

Kalebas, WALOEH ook BALIGÒ.

Kalf van eene koe, ANAK SAPI. Van een buffel: zie *Buffelkalf*.

Kalk, KAPOER. *Witten, met kalk overstrijken*, NGAPOER. De zoogenaamde *sirihkalk*, die, behalve bij de betel, ook tot witten en stucadooren wordt gebezigd, APOE. *Oude en droog geworden sirihkalk*, APOE TAWÈ of APOE TOEHOER.

Kalm, zie *Gerust* en *Rustig*. Verg. bij *Bedaard*.

Kalmus, *lieswortel*, DJARINĠAD.

Kalotje met een verlengstuk van achteren, *tot bescherming van den nek*, voor kleine kinderen van de hogere standen, KÈRÈPOES. *Kalot, gewoonlijk van rood laken en voorzien van een lange kwast*, KÒPÈJAH.

Kam, *haarkam*, SISIR met PAMÈRÈS b. *Het haar kammen*, NJISIRAN met MÈRÈSAN b. (v. e. aanz.)

Kam, van een haan of hen, DJAWÈR. *Een dunnen kam hebben*, zoodat die wabbert, van een haan of hen, LAMBA.

Kam van een viool, INANG.

Kameel, ONTA.

Kameleon, LONDOK.

Kamer, zie *Vertrek*.

Kameraad, KANTJA, ook KANTI. Zie ook nog *Medgesel*.

Kamerschut, zie *Schut*.

Kamfer, KAPOER BAROES.

Kamizool of *vest zonder mouwen*; ook *kamizool* of *vest met mouwen, dat onder het baadje wordt gedragen*, KOETANG of BADJOE KOETANG.

Kammen, zie *Kam*.

Kamp, *gelijk op, onbestist*, SEI.

Kampen, zie *Vechten*.

Kan (maat), KAN.

Kan, aarden, *voor water en met wijden hals*. De vorm is verschillend, sommige hebben een tuit, andere niet, KĒNDI met TJARATAN b.

Kanaal, zie *Waterleiding*.

Kanapé, BANGKOE.

Kandelaar, TAMPAT LILIN.

Kanoeel, KI AMIS WALANDA, zóo volg. *de Wilde*. Gewoonlijk echter bezigt men de Mal. ben. KAJOE MANIS.

Kanon, *stuk geschut*, MARIJĒM. *Kanon van zeer klein kaliber*, gelijk de regenten er een of meer op na houden, om bij feestelijke gelegenheden te worden afgevuurd, KALANTAKA of KALANGTAKA. *Geschut*, MARIJĒM MARIJĒM.

Kans, alle — hebben van, SABATAĒ.

Kansel in een moskee, PAĪMBABAN.

Kant, zie *Rand* en *Zijde*. *De kant van, de rigting van*, bijv. het noorden, TĒBĒH ook wel BĒH.

Kantelen, *overzij gaan*, bijv. van een steen, waar het rad van een wagen overheengaaf, NGAGITJĒL.

Kantoor, KANTOR.

Kantteekening, *aanteekening op de zijde van het blad*, in een boek of ander geschrift, TJAWANG.

Kantwerk, zie *Passement*.

Kap (van een rijtuig), KAP. Voor de *kap* van een huis, *het dak* boven het eigenlijk gezegde huis, GAGADJAH.

Kapas, katoen van den katoenheester, KAPAS.

Kapel, *vlinder, uiltje*, KOEPOE en gew. KOEKOEPOE.

Kapen, *stelen*, TJOELIKA. Ook DJOEDJOEROEPOEH. Mede voor *kapen, dieven, stelen*, bijv. van een diefachtigen huisjongen TJĒTJĒRĒMĒD.

Kapitaal, *middelen*, BANDA. *Handelskapitaal*, zie aldaar. *Kapitaal*, van een rechtszaak, BEURAT. Zie ook *Hoofdsom*.

Kapitein, KAPITAN.

Kapittel, zie *Hoofdstuk*.

Kapittelen, zie *Beknorren*.

Kapmes, BĒDÒG. Een soort *regt kapmes* is TJALOEK.

Kapoen, HAJAM KABIRI.

Kapok, de kortvezelige, in de vrucht van den randoe groeiende katoen, KAPOEK. Verg. bij *Katoen*.

Kappen takken van een boom, bijv. doode takken, geschikt voor brandhout, NOETOEHAN. (t)

Kappen, *het haar knippen*, zie hiervoor *Haarknippen*.

Kapstok of iets, dat als zoodanig dienst doet, bijv. een aan twee touwen horizontaal opgehangen stok, SASAMPĀJAN, met SAMPIRAN, volg. somm. als b.woord. Voor onze *kapstok* gew. SAMPIRAN.

Kar met wielen op Europ. wijze gemaakt, RÒDA. *Kar met schijfwielen*, PADĀTI. Onderstel van een kar op schijfwielen, zooals wordt gebruikt tot vervoer van hout, GĒLĒBĒG. (Preanger).

Karakter, *inborst*, iemands *doorgaande wijze van zijn* of *handelen*, ADAT.

Karakter, *letter*, AKSARA ook HOEROEF

Kardamom, KAPÒL.

Karig, *gierig, op de cent*, TĲĲTĲĲĲ.

Karigheid, KATĲĲTĲĲĲAN.

Karpet, *tapijt*, ALKĲTĲP.

Karvoerder, TOEKANG PADĀTI.

Karwats, *zweep*, TJAMBOEK, ook wel TJAMOEK
en PAMEUBEUT. *Met de karwats slaan*, NJAM-
BOEK of NJAMOEK.

Kas, *geldkas*, KAS. Ook wel KANTÒR OEWANG.

Kaserne, zie hiervoor *Caserne*.

Kassier, TOEKANG OEWANG.

Kast, ALMARI. *Kast met glazen deuren*, zooals
men veelal vindt in de waroengs, en waarin
vooral manufacturen en derg. worden uitge-
stald, ALMARI EUNTEUNG of ALMARI KATJA.

Kastanje, BOEWAH SANINTEN.

Kastanjebruin, van een paard, DARAGĚM.

Kasteel, in het schaakspel, KÒTA. (Mal.)

Kasterolie, KASTRÒLI of MINĲAK KASTRÒLI.

Kastijden iemand, NJIKSA (s). Een mensch of dier
wreedvaardig of *hevig kastijden*, MĚRGASA. (p)

Kastijding of *straf*, opgelegd door iemand, die
daartoe bevoegd is, SIKSAĀN. *Straf krijgen*,
gekastijd worden, MEUNANG SIKSAĀN. Mede
voor *kastijding, straf*, PAHALA. Iemand eigen-
magtig *kastijden* of *afstraffen*; een dier bijv.
een andermans paard, dat men opvangt, om-
dat het op het erf komt, *afranselen*, MAHALA.

Kat, OETJING. *De kat leeren muizen vangen*, MA-
PATAHAN ITIK NGÒDJAJ of MAPATAHAN NGÒ-
DJAJ KA TITIT.

Kati, (1¼ Amst. pd. of 1/100 pikoel) KATI.

Katern, postpapier (gew. 6 vellen); id. schrijfpapier (gew. 12 vellen), KÒRAS.

Katoen, zie *Kapas* en *Kapok*. *Katoen (wis)*, zooals
o. a. wordt gebruikt voor *lijkkleed*, BÒWĚH.
Zie ook *Doek*.

Katoenboom, Eriodendron anfractuosum, BANDOË.
Zie *Kapok* en verg. *Kapas*.

Katoenen stoffen, *geweven stof*, KAĒN. *Diverse of
allerlei soorten van geweven stoffen* of *katoenen*, KAĒN KAĒN.

Katog, een half edelgesteente, WIDOËRI of BIDOËRI.

Katrol, KĚRĚKAN.

Kauwen, *vermalen*, NJAPĚK (tj). Mede voor iets
kauwen, *fjnkauwen*, bijv. tot zuivering van
den adem, MEUWEUNG. (b)

Kaveling, BAGIAN.

Keel, *keelgat*, TIKÒRÒ. *Het eten in den keel hebben
zitten*, n.l. de spijs, die men nuttigde, maar
die, bijv. omdat men te gulzig at, bleef zitten,
KABOHOELAN. Iets *in den keel hebben*, KA-
BEUBEUJAN. Wordt gevolgd door KOË. *In
den keel blijven zitten, niet naar binnen wil-
len glijden*, van iets, SĚRĚG.

Keep, *kerf, insnede*, TJÒWAK, ook KEUREUT. *In
iets, bijv. een stok, een keep, kerf* of *insnede
maken*, NJÒWAK ook NGEUREUT. *Visch kerven*,
NGEUREUTAN. *Keep in het achtereinde van een
pijl*, NJĚNJĚP. Zie ook *Groef*.

Keelpijn, NJĚRI (of KANĚĚRI) TIKÒRÒ.

Keer, zie *Maal*.

Keeren. Iemand of iets *keeren en wenden*, MOELAK
MALIK. (b) *Zich keeren links en rechts, zich
niet stil houden*, bijv. van een kind, terwijl

het wordt aangekleed, MAROEDAH. Zie voorts *Omkeeren*.

Keffen, zie *Blaffen*.

Keg, zie *Wig*.

Keisteen, zie *Steen*.

Kelderflesch, (vierkante), waarin de jenever uit Europa wordt aangevoerd in Indië, GØPI.

Kelen, *den hals afsnijden* (een dier), NGALÈKÈK.

Kelk, *kelkje*, zie *Roemer*.

Kenbaar aan iets, bijv. als te zijn het eigendom of afkomstig van N. N. KATJIRI. Zie ook *Merkbaar*.

Kenmerk, TJIRI.

Kennen, zie hiervoor *Bekend zijn* bij *Bekend* en voorts *Weten*.

Kennelijk, zie *Merkbaar*.

Kennis, zie *Kunde*, en voorts, ook voor *kennis aanknoopen*, bij *Bekende*.

Kennisgeven, *berigten*, *melden*, MÈRÈ NJAHÒ met HATOER OENINGA b. (aan een meerdere). Ook BÈBÈDJA met NGOENINGA b.n. en PÒDØJAN b. (v. e. meerdere). Ook nog voor: *van* iets *kennisgeven* aan een meerdere, NGOENDJOEKEUN (oen). *Boodschappen*, iemand iets *berigten*, *mededeelen*, *vertellen*, NGABÈDJAÂN met NGOENINGAÂN b.n. en MÒDØJANAN b. (v. e. meerdere gez.). Iets *berigten*, *mededeelen*, *vertellen*; *van* iemand iets *berigten*; ook *houdende berigt* of *mededeeling*, van een brief, NGABÈDJAKEUN enz. In de laatste bet. geen b. vorm. Een uitdrukking voor *kennisgeven* aan iemand van iets, van een meerdere gez., is ook nog MAPARIN PITÈRANG. (P)

Kennismaken, zie *Een ontmoeting hebben* bij *Ontmoeting*.

Kenteeken, ALAMAT.

Kentering, tegen den droogen tijd, MAMARÈNG.

Kerf, zie *Keep*.

Kerk, *Christenkerk*, *kerkgebouw*, GARÈDJA. **Kerk**, *Moskee*, zie *Moskee*.

Kerkendienaar, Moh., wiens werk het o. a. is den bēdoeg te slaan, MÈRÈBØT.

Kerker, zie *Gevangenis*.

Kerkeren, zie *Opsluiten*.

Kerkhof, zie *Begraafplaats*.

Kermen, *kreunen*, HOEMAROEROENG. Zie ook *Klagen*.

Kern, *pit*, *korrel*, *zaadkorrel*, SIKI. **Kern** in een manggavruucht, meer bep. van de limoes, SAWOETAN. **Kern**, waaruit de klapperboom ontkiemt, BOETOEH. *Pit* van een vrucht, FUSI ook ÈSÈ. *De pit met het vleesch er om heen*, van een angka en tjampēdah, NJAMPLOENGAN. *Pit*, van alle vruchten, die tot het mangageslacht behooren, PÈLOK. *Korrel* zout, HOENTOE.

Kernhout, *het hout van een boom, dat om het hart zit*, GALIH of GALEUH.

Kerrie, *kerriesaus*, KARI.

Kerven, zie *Keep*.

Ketel, *waterkookketel*, *bouilloire*, KÈTÈL.

Koten en *ketenen*, zie *Ketting*.

Ketenen, zie *Ketting*.

Ketsen, van een geweer, TEU BEUKAS of TEU BITOE.

Ketterij, ook *kettersch*, BID'AH.

Ketting, *keten*, *kluister*, RANTÈ. Iemand *ketenen*,

kluisteren, boeijen, in den ketting slaan, NGA-RANTÈ.

Kettingganger, *kettingjongen, veroordeelde tot dwangarbeid in den ketting, PARANTÈJAN.*

Keuken, PAWON ook DAPOER.

Keukengereedschap, PRABÒT DAPOER.

Keukenmeid, KÒKI.

Keur, *merk*, TJAP.

Keuren (edele metalen), zie *Toetsen*.

Keurig en *keurig net*, zie *Net*.

Keursteen, zie *Toetssteen*.

Keuze, *iets, waarop de keuze valt*, PILIHAN.

Kever, de soort, die 's avonds rondvliegt en het geluid maakt, waarvan zijn naam een nabootsing is, PÈNGÈNG.

Kibbelen, *kijven, harrewarren, twisten, twist zoeken, TJÈRÈWÈD* ook PASÈJA. Gezegd van iets: *een twistappel zijn of worden, DJADI TJÈRÈWÈD*. Iets *tot een twistappel maken, NJÈRÈWÈDKEUN*.

Kleken van een kip, ANAK HAJAM. Van een eend: TITIT.

Klekendief, *wouw*, HEULANG.

Kiel, lange, zooals de mannelijke bedienden van Europeanen en ook wel van de regenten, bij wijze van liverij, dragen, TÒRÒ of BADJOE TÒRÒ.

Kiemgat van een klapper zoomede van een **moentjangvrucht**, TJOÈNGAP. Een kokosnoot *te kiemen leggen*, NGITRI ook NGITRIKEUN. Pass. DIKITRIKEUN. *Kiemen, te kiemen leggen op een kwceckbedding, om later te verplanten, NGIPOEK* (i).

Kies, *kiezen*, TJARÈHAM.

Kleuw, *kiewoen*, ASANG.

Klezel en *kieselsteen*, zie *Grint*.

Klezen, *een keus doen, iets vertiezen*, MILIH. (p)

Kijk, toeroep, bij het iemand iets geven of ter hand stellen, HÈH. *Kijk! daar waarachtig is het, HÒRÈNG, HÒRÈNGANAN* ook MANA HÒRÈNG. *Kijk! wel!* LAH. *Kijk! zie!* als uitroep, TAH; als toeroep, om iemand op iets attent te maken of te wijzen, ook BÈT en TOEH. Voorts voor *kijk! zie!* nog GEUNING, en voor *kijk eens aan*, BÈH. *Zie! zie! kijk! kijk!* TOEH GEUNING.

Kijken, zie *Kijker* en *Zien*.

Kijker, *verrekijker*, KÈKÈR. *Daardoor kijken, NGÈTJÈNG KÈKÈR.* (k) *Door een kijker naar iemand of iets zien, NGÈKÈR.*

Kijven, zie *Kibbelen*.

Kikvorsch, KÒDÒK. *Boomkikvorsch, TJEUHAI*, ook is er een soort, genoemd TJAKOENG. *Groot kikvorsch, BANGKONG.*

Kil, zie *Koud*.

Kim, zie *Gezigt-einder*.

Kin, GADÒ, wel met ANGKEUT b.

Kina, KINA.

Kind, *telg*, ANAK met SEUWEU b.n. ook wel vriendelijk of wel b. en POETRA z. b. Spreekende van eigen kind tot een meerdere, gebruikt men ANAK met voorvoeging van POEN. *Een pas geboren kind, een heel jong kind, ÒRÒK. Het op een na het jongste kind, PANGAÏS BOENGSOE. Het oudste kind, de eerstgeborene in een gezin, TJIKALNA. Van kind of aan, van jong af aan, TI BOEBOEDAK met TI MOERANGKALIH*

KÈNÈH b. Zie ook *Knaap* en *Zich vermenigvuldigen*.

Kind aangenomen, zie *Aannemen*.

Kinderachtig, KAWAS BOEDAK LEUTIK.

Kindermeid, BABOE. *De vrouw, die als kindermeid dienst doet bij de kinderen van een regent, en gekozen wordt uit de bloedverwanten der regentsvrouw*, PANĠAMPĠH.

Kinderpokken, TJATJAB, ook KOERIS.

Kindje, pasgeboren kind, zie **Kind**.

Kindsch, suf, door ouderdom, PIKOEN.

Kindskind, zie hiervoor *Kleinkind*.

Kinketting, RANTÈ KADALI.

Kinnebakslag, TAMPILING.

Kip, hoen, HAJAM. Ook KÒTÒK. *Kip, die nog niet gelegd heeft*, HAJAM DANTÈN. *Kip, die voor de eerste maal aan 't leggen is*, HAJAM DABA. *Kip, wier veeren achterover liggen of regtopstaan*, HAJAM RINTIT of RINTIT.

Kippenhok, PARANDJÈ HAJAM.

Kippevel krijgen van de koude, SÒRÒPÒT. *Kippevel krijgen of hebben van angst*, MOERINGKAK.

Kist, PÈTI. *Groote houten*, KAS. *Heele groote kist op rollen*, ten einde die gemakkelijk te kunnen verplaatsen, PÈTI GÈLÈDÈG. *Kistje voor geld of bijouterien*, PÈPÈTÈN. Zie ook *Bak*.

Kisten een lijk, NAMBÈLA. (t)

Kisting, HAMBARÒ.

Kittelen, *kriuwelen* iemand, NGÈLÈKÈTÈK. (è)

Klaar, af, afgedaan, gedaan, voltooid, afgemaakt, ANGGÈUS met PARANTÒS b. Mede voor vol-

bragt, voltooid, klaar, gereed, GEUS ANGGÈUS met GEUS PARANTÒS b. Voorts nog DATANG KA TJATJAPNA. *Klaar zijn met zijn werk*, SÈLÈSÈ. Eindelijk nog voor *klaar, gereed, klaar zijn, geheel in orde zijn*, TABAPTI ZOOMEDE TJOEMAWIS. Iets *afmaken, voltoojien*, NANGGÈUSKEUN ook NJATJAPKEUN. Zie ook *Gereed* en voorts nog *Helder* en *Scherp*.

Klaarmaken, *in gereedheid brengen*, van iets of van hetgeen op een zeker tijdstip klaar zal moeten zijn en dan zal worden gebruikt, bep. ook: *eten klaarmaken, het eten klaarmaken*, TJATJAWIS. Voor iemand die verwacht wordt, iets, vooral *eten, klaarmaken, in gereedheid brengen*, NJAWISAN. Iets, vooral *eten*, voor iemand, die verwacht wordt, *klaarmaken*, NJAWISKEUN. Zie ook *Bereiden*.

Klaarblijkelijk, TÈRANG.

Klaarheid, zie *Helderheid*.

Klaarstaan met iets, ook met de handen *om iets op te vangen, te vangen*, NANE. (è)

Klaarzetten, NATAKEUN. (t) Voor iemand, die op komen is, iets *klaarzellen of gereedhouden*, NJAMPAKEUN met NJONDONGKEUN b. (s) Zie ook *Opzetten*.

Klad, zie *Laster*.

Klagen, *kermen, jammeren*, SASAMBAT.

Klagen, *een klagt indienen*, ISTÒRI. Zie ook *Morren*.

Klagt, *aanklagt*, KÈLAK ook PAISTÒRIJAN. *Tegen iemand een klagt, aanklagt of beschuldiging inbrengen*, iemand *verklagen*, NGÈLAKEUN ook NGISTÒRIKEUN. (i)

Klam, zie *Vochtig*.

Klander (le), BOEBOEK ook TÒKÒ.

Klank, *geluid*, SÒRA.

Klankteekens in het Jav.-Soend. zoomede Arab. schrift, zie *Klinkerteekens*.

Klant (vaste), LANGGAN of LANGGANAN. *Een vaste klant of vaste koper worden bij iemand*, LALANGGANAN.

Klaploopen, *een tafelschuimer zijn*, om zijn eigen geld niet te behoeven aan te spreken, PĒRĒTJIT.

Klapper, *klappervrucht, kokosnoot*, KALAPA. *Uitgeloopen klappervrucht*, KITRI. *Klapperwater*, TĴAI KALAPA. *Klappermelk*, het sap, geperst uit den geraspten kern van een kokosnoot, TĴIPATI. Zie ook nog *Kiemen*.

Klapperboom, *kokosboom*, TANGKAL KALAPA.

Klapperdop, BATÒK. *Een kleine*, zooals dikwijls voor rijstmaat wordt gebezigd, ĒNTIK. Zie ook nog *Kiemen*.

Klapwieken, *met de vleugels klappen*, ook om vervolgens weg te vliegen en van daar ook *wegvliegen*, NGAPAK. Van een haan, die wil gaan kraaijen, KIKIPLIK.

Klarinet, SARÒNI.

Klasse, *afdeeling*, PANGKAT. *Klasse op de school*, KLÀS.

Klatergoud, PARADA of PARADAH.

Klauteren uit een boom in een ander, TATALĒPA.

Klauw van een kip, eend en derg., TĴĒKĒR. Zie ook *Poot*.

Klaveren, (in het kaartspel), KĒMBANG. Mal.

Kleed, *kleederen*, zie hiervoor *Kleeding*.

Kleed, lang, ruim op de voeten neêrhangend, en met wijde mouwen, *tabbaard*, DJOEBAH.

Kleeden, *zich aankleeden; aandoen, aantrekken iets*, MAKĒ (p) met NGANGGÒ b. (ang) Zie ook *Tooijen*.

Kleeding, *kleed, gewaad, plunje, kleederen*, PAPA-KĒJAN met PANGANGGÒ b. Voor *kleeding*, *deksel*, ook wel PAKĒ.

Kleedje, een soort rok, zie *Sarong*.

Kleerborstel, zie *Schuijer*.

Kleermaker, zie *Naaister*.

Klei, *leemaarde*, TANEUH LĒMPOENG. *Zekere geele kleiaarde, die tot verfstof wordt gebruikt*, ATAL.

Klein, LEUTIK ook LĒMBOET, het eerste ook voor *klein, gering, onaanzienlijk, onbeduidend*. *Klein*, van iemands oogen, PĒTĒT; van schrift, TĒNGNGĒ; van een bos parĒ, d. w. z. minder dan 5 kati's zwaar, LAMBA. *Klein, niet lang van iemand*, PĒNDĒK. *Klein gebleven, niet volgroeid*, van vruchten, PĒTÒT. *Zich krommen, zich klein maken*, hetzij staande, hetzij regtoplopende, PĒPĒNDĒKAN. *Klein maken, in stukken deelen*, NGARĒĴJAH. *Klein en graciosus, klein en net*, van iemand of van zijn gestalte, ook van een huis of derg., NJĒNTREU. *Zich zoo klein mogelijk maken, wel in den grond willen kruipen* van angst, MOERINGĒS. *Kleiner geworden door krimpen*, NGARIJOET. Iets *kleiner maken*, bijv. een huis door een gedeelte er van af te breken, NGARIJOETKEUN. *De kleine man, de geringe man*, NOE LEUTIK of NOE LALEUTIK. *Klein, nog klein*, van het kind van een aanzienlijke, BOEREUJ.

Kleindochter, zie *Kleinkind*.

Kleinigheid, LEULEUTIKAN.

- Kleinkind**, INTJOE met POETOE b. *Kleinzoön*, INTJOE LALAKI met POETOE PAMĚĚT b. *Kleindochter*, INTJOE AWĚWĚ met POETOE ISTRI b. *Achterachterkleinkind*, BAÒ. *Achterachterachterkleinkind*, DJANGGAH of DJANGGAH WARENG.
- Kleinmoedig**, *verslagen, ter neêr geslagen, mismoo-dig*, LEUTIK ATI met ALIT MANAH b. *Kleinmoedig*, zich openbarende in telkens tranen storten, bijv. om een zieke, PANGALITAN. *Verslagen neêrzitten*, NGADĚROEK.
- Kleintje. Een** — hebben, van een vrouw, òRÒKAN, ook wel, maar minder goed, ANAKAN.
- Kleinzeerig**, ĚPĚSMĚĚR ook DJĚDJĚRIH.
- Kleinzoön**, zie *Kleinkind*.
- Klemmen**, *knellen*, iets, bijv. een insekt of derg. met iets, zooals bijv. een stokje of bamboe of dergelijke; ook *klemmen, knellen* van dat, waarachter, waaronder of waartusschen iets geklemd of gekneld wordt, NJĚPĚT (t). *Klemmen, drukken*, van hetgeen aangebragt is, om iets gedrukt of geklemd te houden tegen iets anders, NJĚMPĚD. (tj)
- Klemtoon leggen** op sommige woorden of gedeelten van woorden, bij het lezen of spreken, NEUNDEUTKEUN. (t)
- Klepel** van een klok of bel, KANTIL.
- Klerk**, zie *Schrijver*.
- Kletsen**, *kwaken*, KATJAMAH KITJIMIH. Zeer plat, ook KĚTJĚWAS KĚTJĚWIS.
- Kletteren**, zooals van zwaarden in een gevecht, NGAGONDĚRANG.
- Kleur van het haar**, van een dier, zooals bijv. een paard, OELĚS. Zie voorts *Voorkomen*.
- Kleuren**, *rood worden* van verlegenheid of kwaalheid; *een kleur krijgen*, NGABEUREUMAN.
- Kleven**, iets *doen kleven, aanplakken, plakken* of *lijmen* aan- op of tegen iets anders; iets *beplakken* met iets, NGARAPĚT. Mede NAPĚLKEUN (t), en dit vooral voor iets, zooals bijv. een bekendmaking, prent, enz. *plakken* tegen den muur, een etiket op een flesch, enz.
- Klevend**, *kleverig, kleven, aankleven*, TJĚPĚL, ook LĚNGKĚT.
- Kleverig**, zie *Klevend*.
- Klenzen**, zie *Doorziigen*.
- Kliek**, *kliken*, OEROET met RÒRÒDAN en SĚRĚDAN b. *Kliekje rijst van den laatstgehouden maaltijd*, WADANG. *Zijn maal doen met zoo'n kliekje*, NGAWADANG.
- Klier**, *klierachtig gezeel*, ergens, bijv. aan den hals; ook *dat hebben*: SALĚSĚR.
- Klieven**, *splijten, in stukken deelen* iets, bijv. een klapper of bamboe, KAROK. (t) Mede, en dit ook wel voor brandhout *kloven*, MASIJAN. (p)
- Klimmen** op of in iets, tegen iets *opklauteren; opklimmen in rang*, NAĚK (t). *Opklimmen, toeklauteren naar* iemand of iets; iets, zooals een berg, heuvel of steilte *beklimmen* (dit ook NGOENGGAHAN), *over* iets *heen klimmen*, NAĚKAN. Voor *klimmen, stijgen*, bijv. *op een* heuvel, ook nog NANDJAK, en dit ook voor *klimmen*, van een pad of weg. *Zacht klimmen, zacht klimmend*, van een weg, NJANGSAJA. *Plaats, waar het klimt; een pad, dat klimt*, TANDJAKAN. *Klimmen, slappen, gaan staan op* iets, ook *den voet*

plaatsen in iets, zooals den stijgbeugel, wil-
lende het paard, of wel in een, in den boom
gemaakte inkapping, willende dien boom *be-
stijgen*: NÈTÈ. (t)

Klimplant, *kruipplant*, AREUJ.

Klinkertekens, *klanktekens in het Jav.-Soend.
schrift*, BARANGÈN. *Id. bij het Arab. schrift*,
BARIS. *Zijn zonder zulke tekens*, van Arab.
schrift gezegd, BÒLÒNGÒR.

Klip, zie *Koraal*.

Klisteer, zie *Lavementspuit*.

Kloek, *vermetel*, WANI met WANTOEN b.

Klok, *pendule*, LÒTJÈNG. Zie ook *Uurwerk*.

Klokje, *belletje*, GÈNGGÈ ook GÈNTA.

Klokkemetaal, het mengsel van metalen, waarvan
verscheidene instrumenten van de gamelan
zijn gegoten, PAROENGGOE ook GANGSA. Van
dit laatste bep. de *gông*.

Klokken, van een vuil ei, ook van de geheel ge-
smolten of veel waterhoudende boter in een
vaatje, GOEBLÈG. Bijv. van een oude klapper-
vrucht, als men die schudt, KÒTJLAK.

Klomp, *kluit, brok*, PÒTONG. *Een klomp*, SAPÒTONG.

Klontjes (suiker), GOELA BATOE.

Kloof, zie *Ravijn*.

Kloppen, *aanbonzen, bonzen, met de hand aanklop-
pen*, bijv. tegen een deur, NGÈTROK (k). Mede
NGAGÈDÈR, en dit ook, als het kloppen ge-
schiedt met iets anders dan de hand. Het
hecht of handvat van een kapmes, gewoon
mes of derg., met het onder eind ergens op
kloppen, ten einde het mes er in te doen
glijden, NEUNDEUTKEUN (t). Met iets, bijv. met

een steen, *kloppen, slaan tegen* iets, bijv. een
kommetje of kopje, NÈKÈR (t). Ook nog voor:
op iets *kloppen* of *slaan* met iets hards, bijv.
een stuk hout of bamboe: NAKOL (t).

Kloppen, *bonzen*, van het hart, bijv. van schrik,
RATOEG.

Kloppen, *overeenkomen, van punt tot punt hetzelfde
zijn*, HOESOES.

Klos aan het spinnewiel en waar het garen zich
omwindt, KISI. *Klos garen*, GÈNDOEL. *Een
klos*, SAGÈNDOEL.

Kloven, zie *Barsten, Klieven* en ook *Wig*.

Kluchtspeler, *die, geassisteerd door een of meer
clowns, gemaskerd voorstellingen geeft*, TÒPÈNG.

Kluis, zie *Kluizenaarsverblijf*.

Kluister en *kluisteren*, zie *Kelling*.

Kluitje, zie *Brok*.

Kluiven, zie *Knabbelen*.

Kluizenaar, *heremiet*, OERANG TAPA. *Kluizenaar
zijn, een kluizenaarsleven leiden*, TAPA.

Kluizenaarsverblijf, *kluis, hermitage*, PATAPAAN.

Klutsen, zie *Omroeren*.

Kluwen, GOELOENG ook GÒLÒNG.

Knaap of *meisje*: *kind*, BOEDAK met MOERANG-
KALIH b. *Knaap, jongen*, BOEDAK LALAKI met
MOERANGKALIH PAMÈGÈT b. *Meisje*, BOEDAK
AWÈWÈ met MOERANGKALIH ISTRI b.

Knaapje, *knaap, tafeltje op een poot*, KÈNAP.

Knabbelen, *knagen*, van een muis of rat, NJISIL (s).
Knabbelen, kluiven, knagen aan een been,
een djagong, euz., NGAGAROGOET. Ook NGA-
GÈGÈLAN en zie ook nog *Knagen*.

Knagen, aan iets *knagen*; iets *doorknagen*; *knu-gende bijten op* of *in* iets, van een rat of muis, NGĒRĒT (k). Zie ook nog *Knabbelen*.

Knap, *zijn zaken goed kennen*, BINĒKAS. Zie voorts *Mooi* en *Verstandig*.

Knaphandig, zie *Vlug*.

Knappen, van zwerimen, NÒRÒGTÒG. Van een zweep, van hout in den haarl, enz., BĒLĒTOK, ook NGABĒLĒTOK. *Knappen en daarbij vonken in het rond spreiden*, van hout, terwijl het brandt, MÈRĒPÈT. Zie ook *Barsten*.

Knarsen, *knarsen*, van een deur of derg., NGA-GĒROT of NGĒROT. Van de tanden: KĒKĒROT ook KOEMĒROT. *Herhaaldelijk knarsen, knerssen en knarsen*, van de tanden, KĒROT KĒROT ook KĒKĒRÒTAN.

Knecht, zie *Bediende*.

Kneden, de ingredienten voor iets *zamenkneden*, NGARAMEUS. Ook NGAGALEIJ. Het meel, bijv. voor gebak, NGADÒNAN (a). De grondstof voor baksteen *kneden*, NGALĒJĒK.

Knellen, zie *Klemmen*.

Knensen, zie *Knarsen*.

Knetteren, *knitteren*, van vleesch of visch in de pan, NGĒRĒTJĒK.

Knevel, *szor*, KOEMIS met ROEMBAH b.

Knevelen, geld of goed *afpersen*, NGADJĒPIT.

Knie, TOEOER met DĒKOE, TĒKOE ook PANĒKOE b.

Knieholte, TJĒTJĒKÒLAN.

Knielen, *geknield liggen*, TAPAK TOEOER wel met TAPAK DĒKOE als b. *Knielen, aanbidde knielen voor God*, SOEDJOED.

Knieschijf. TJATJARIOEWAN.

Knieschijfknobbel, BOENKOE TOEOER met PANĒKOE b.

Knijpen met de nagels, ook: *van iets een brokje afknijpen, afhalen*, NJIWIT (tj). Iets *met de volle hand* of *handen knijpen* of *kneden*, NGARAMEUS. *De handen krampachtig zamen knijpen*, NGARAMEUSAN LEUNĒGEUN SÒRANĒGAN. *Trek-kende knijpen met de vingers*, NGADJĒMBĒL. *Voor met de volle hand* of *tusschen duim en vinger* of *vingers, drukkende knijpen*, ook nog MĒNTJĒT (p). Iemand of een lichaamsdeel *zoo knijpen*, als een pijstillend middel of wel de matte leden tot opwekking, MĒNTJĒTAN met MEUSEULAN b. (p)

Knikkebollen, OENGGOET OENGGOETAN, ook NOEN-DOETAN.

Knikken, NINGGOEK ook NGOENGGEUK. *Al maar door* of *herhaaldelijk knikken*, INGGOEK INGGOEKAN ook OENGGEUK OENGGEUKAN.

Knip, zie *Val*.

Knipoogen, NGITJEUP (k). Als aanwensel of wel als men stof of derg. in de ooggen kreeg, PEU-PEUREUNDEUJAN. *Met de ooggen knippen*, omdat het licht te scherp is, TJOERANG TJIRĒNG.

Knippen een stuk goed of stof, om een kleedingstuk er van te maken, NGABĒDAH. *Het haar knippen*, d. w. z. van het lange haar een zekere lengte afsnijden, zooals de vrouwen doen en de inlanders, NEUKTEUK BOEOEK met NĒGĒL RAMBOET b. (t) *Inknippen, met een schaar een knip* of *suede geven in* iets, NGAOENTING.

Knippen met duim en vinger, zoodat het geluid geeft, NJĒTRĒK.

Knitteren, zie *Knetteren*.

Knobbel, zie hiervoor *Feltknobbels* onder *Felt*.

Knods, *strijdknods*, GADA.

Knoest van een boom, GÈMBOL.

Knoflook, BAWANG BÒDAS.

Knok, zie *Been*.

Knol van een knolgewas, BEUTI.

Knoop, bijv. aan een kledingstuk, KANTJING. Iets *door toeknoopen sluiten*, een jas of derg. *toeknoopen*, NGANTJING. Iets bijv. een kledingstuk voorzien van knoopen of knoopjes, NGANTJĪŃGAN.

Knoop, *aanknooping*, TOEMBOE. *Knoop*, *zoals men dien legt in iets*, *zoals* bijv. *het touw, waaraan een dier met den hals staat gebonden, opdat de lus zich niet zal digttrekken*, PISĒRĒT. *Knoop*, *zoals men dien legt in een zakdoek, om zich iets te herinneren*, TJANGREUD of TJANGREUD, ook TOENKOEES. Mede TOĒNGKOEES VOOR: *knoop met iets, dat niet groot van stuk is*, bijv. *geld, er in bestoten*. In iets, *zoals een zakdoek of derg. een knoop leggen*, NJANGREUD ook wel NJANGREUDKEUN, ook NOENKOEESKEUN. *Zich in den knoop trekken*, bijv. van een vliegertouw, dat in de war zit, NJANGREUD KOE MANĒH. *In den knoop zillen*, van een touw of derg., MATJĒT. *Een knoop hebben, met een knoop zijn* (aan een der uiteinden) van een door den naald gestoken draad, NGABOENDĒL. Een draad in de naald *voorzien van een knoop*, NGABOENDĒLKEUN.

Knoop, *achter tegen het hoofd aan*, van het zamengerolde, door het om de hand te hebben gewonden, haar, KONDE.

Knoopen een net, NGADJEUDJEUT. Zie voorts *Lasschén*

Knoopnaald, TJÒRÒKAN.

Knoopsgat, SĒLOEK. Ook LÒBANG. Een jas of baadje *voorzien van knoopsgaten*, NGALÒBANG.

Knoopwerk, DJEUDJEUTAN.

Knop van een wandelstok, cachet en derg., PĒPĒNTOL. Mede voor *knop* van een stok of derg., HOELOE.

Knop van een bloem, ook *in knop staan, nog niet ontloken zijn*, van bloemen, KOEDOE. Zie ook *Ring*.

Knorren, *brommen*, NGÒMĒL. Van een hond, NGAHĒRĒNG. Tegen iemand of een ander dier *knorren* of *brommen*, NGAHĒRĒNGAN. *Een knorrend of brommend geluid maken*, v. e. *tijger*, NGAHARĒGĒM.

Knorrig of *ontevreden*, als karaktertrek, ROEDĒT. *Iemand knorrig maken*, *zoals door hem dag in dag uit om iets, dat niet goed is, te vragen enz.*, NGAROEDĒTKEUN. Voorts voor *knorrig, gemelijk*, POESING, *zoomede* KEUEUL en DJĒNGKĒL. Zie ook *Misnoegd en Wrevelig*.

Knuppel, GĒGĒNDIR ook PANEUNGGEUL.

Koe, zie *Rund*.

Koe, een wilde, SAPI LEUWEUNG.

Koek, KOEWĒH.

Koekraa', KANDANG SAPI.

Koel, door lommer of schaduw of wel doordien de lucht betrokken is, IJOEH.

Koel, *koud*, bijv. van water, of van iets, dat men koud heeft gemaakt of koud heeft laten worden, TIĒS.

Koeli, *daglooner, sjouwer*, KOELI. Iets door *daglooners* doen uitvoeren of verrigten, iets laten doen door *koeli's*, NGOELIKEUN. Zie ook *Lastdrager*.

Koen, WANI met WANTOEN b.

Koepel, *koepeltje*, met een door pilaren gedragen dak en staande tusschen den aloen aloen en gëdong, BABANTJONG. *Koepeltje*, bijv. in een tuin, PALALANGON. *Koepeltje*, *gebouwtje*, afgescheiden van het huis, maar daarvan een *aanheerigheid*, men ontvangt er wel gasten, BALÈ.

Koers zetten, *zich rigten*, gaan naar iemand of iets, naar iemand of iets zijn loop of vlugt nemen, NGADJOEGDJOEG.

Koesteren, *zorgvuldig voorzien in de behoeften van* iemand of iets, GOEMATI met GOEMATOS b.

Koetsier, KOESIR. *Koetsier zijn*, NGOESIR. *Koetsier zijn van* een rijtuig, NGOESIRAN.

Koevoet, houten, maar soms met ijzeren punt, PANOEGAR.

Koffer, PËTI ook wel KÒPËR. *Koffer of kistje*, tot berging van zijn kleëren en andere zaken, gaande naar Mekka, SAHARAH.

Koffertje, PËPËTÈN.

Koffie, KÒPI. *Koffieboom*, TANGKAL KÒPI. *Koffie-dranken*, waarbij men dan doorgaans een versnapering gebruikt, NGÒPI met NGALEUEUT b. *Bereide koffie*, (zoodat ze kan worden gedronken), TJKÒPI. *Koffie of thee drinken* (eig. warm water drinken), NJIHANEUT, NJJANEUT ook wel NJANEUT, in sommige streken met NGRÒT als b. *Koffieplantend huisgezin*

ook *kultuur dienstplichtig koffieplanter*, SÒMAH KÒPI. *Onder de boomen opgezochte koffievruchten*, KÒPI KÈKÈS.

Koffieboom, zie *Koffie*.

Koffieboom, BOEWAH KÒPI.

Koffieloods, zooals voorheen, tijdens den pluk in een tuin werd opgerigt, en waarin de vruchten werden gedroogd, PARATAG. *Droogtafel* voor koffie, zie aldaar.

Koffietuin, KÈBON KÒPI. *Een koffietuin aanleggen*, NGÈBON KÒPI.

Kogel, PÈLOB. Ook MIMIS.

Kogelvrij, *onkwetsbaar*, WÈDOEK.

Kojan, *last*, gelijk aan 30 ook wel 27 pikoels), KÒJAN.

Kok, *kokkin*, KÒKI. Ook wel TOEKANG ÒLAH.

Koken, iets, zooals een visch, NGASAKAN. *Bezig zijn met iets te koken*, MASAK. Iets, bijv. groente *koken*, NGAGÒDÒG. Vleesch, visch of wel iets, om bij wijze van groente te gebruiken, *koken of stoven*, NGANGÈUN. (ang) Voorts nog *koken*, *eten koken*, ÒLAH. *Koken*, *kokende zijn*, van water, NGAGÒLAK. Water, suikerrietsap, ook lood *koken*, NAHEUB (t).

Koken, van het gemoed, NGAGÈRÈGËT. Dit ook zoomede GÈRÈGËTEUN voor: *van woede of boosheid koken*. Ook nog voor *koken van binen*: NGÈTÈK BAÈ PIKIRNA.

Koker, zie hiervoor bij *Naald* en *Watervat*.

Kokhalzen, ONGKÈK.

Kokkin, zie *Kok*.

Kokosboom, zie *Klapperboom*.

Kokosnoot, zie *Klapperorucht*.

Kol van een paard, buffel, enz., TĲĲLAT.

Kolf van een geweer of pistool, PĲHPĲR.

Kolk, LEUWI.

Kolom, KĲĲĲM.

Kolossaal, *kolossaal zijn, kolossale afmetingen hebben; een haas der bazen zijn*, met betrekking tot de grootte, NGADJOENKIRING. Als uitroep: ĲDAN WAĲ of ĲDAN BAĲ.

Kolijk, NJĲRI BEUTEUNG (PADAHARAN b.) MOEROES. Volg. de Wilde: TJIKA. Zie echter *Maagpijn*.

Kom, *kommetje* (aarden), TJOMPLONG. *Kom van verglaasd aardewerk*, TOEWOENG, ook, en dit mede voor een *porceleinen kom*, PINGGAN. *Groote, diepe aarden kom*, wel als badkuip voor een kind, DJADJAMBARAN. *Geel koperen kom*, BĲKĲR.

Kom, in aanmoedigenden zin, zie hiervoor *Komaan*.

Kom, *kom hier*, KADIJEU. Zie ook onder *Komaan*.

Komaan! *toe! welaan! als het u belijft!* HAJOE met MANGGA of SOEMANGGA b. *Komaan! toe!* ook HAJĲH, maar dit is geen hoffelijk woord, en het wordt ook niet gebezigd, om iemand uit te noodigen of te zeggen met spreker iets meĲ te doen. Vriendelijk voor *kom! komaan! welaan! toe!* is HIAP. Men bezigt het als toeroep, om iemand vriendelijk toe te staan, uit te noodigen of aan te moedigen tot den spreker te naderen of hem te volgen. *Kom aan! wel aan!* ook nog TJIK, zoomede TJĲBA met MANGGA en SOEMANGGA b.

Komedie, *komediespel*, zie *Misleiding*.

Komen, *aankomen; komst, aankomst*, DATANG met DONGKAP bn. en SOEMPING b. en z.b. Iemand of iets *doen komen, bescheiden*; een hartstogt *opwekken*, vreugde *doen smaken*, iets zooals een wajang vertooning *doen duren* tot een zeker tijdstip, NGADATANGKEUN met NGADONGKAPKEUN b. *Komen, komen opzetten, komen aanzetten*, DJĲBOEL ook RINGKANG RINGKANG. Van een aantal personen: BROEL. *Te voorschijn komen* uit een schuilplaats, BIDJIL. Iets ergens uit *te voorschijn* of *voor den dag doen komen*, NGABIDJILKEUN. *Komen* ook *te voorschijn komen, in onophoudelijke opvolging*, van menschen en dieren: RADJĲL. *Niet willen komen, het mijden te komen* ergens, BABANG. *Met spoed komen*, NGABOEROE BOEROE met NGABOEDJĲNG BOEDJĲNG b. *Ongevraagd of ongenoodigd* ergens *komen*, OEMĲSROG. *Komen, staan* op een weg, veld, enz., van het water uit de rivier, die buiten de oevers trad, NJOEMBANG. *Komen* over iemand, van een ongeluk of ramp, als een gevolg van iets, NĲMAH. *Komen in* aanplantingen of bebouwde velden, van dieren, die door vertrappen en vreten daaraan schade toebrengen, zooals buffels en paarden, NGARANDJAH. *Komende van, uit, van*, TI.

Komfoor, hoog aardea, ANGLĲH. *Gewoon aarden komfoor*, KĲRĲN.

Komijn, *komijnzaad*, DJINTĲN.

Komkommer, TIMOEN of BONTĲNG TIMOEN. Ook kortweg: BONTĲNG.

Kommandant, KOEMĲDANG.

Kommer, *treurigheid, bedruktheid, droefheid, leed, harteleed; lijden, kommer hebben, bekommerd*

zijn; treurig of treurig zijn, droevig of droevig zijn, beducht of beducht zijn, PRIHATIN met PRIHATOS b. Ook nog voor *leed, kommer*, KAPRIHATINAN.

Kommer en verdriet, SOESOEKĒR. *Daarin verkeer*, KASOEKĒRAN.

Kommer, *ellende*, SANGSARA OOK MASAKAT.

Kommerlijk, *arm*, MALABAT.

Kommervol, *ellendig*, MASAKAT.

Kompas, PADÒMAN.

Kompasnaald, DJAROEM PADÒMAN.

Komst, zie *Komen*.

Komvormig, *hol*, KĒROENG. *Komvormig, diep*, zooals hijv. een soepbord, KĒWOENG.

Konfijt, zie *Konfituren*.

Konfituren, *konfijt, gekonfijte vruchten*, MANISAN.

Konijn, KĒLĒNTJI.

Koning, zie *Vorst*.

Koningin, zie *Vorst*.

Koningrijk, KARADJAĀN.

Koningskind, zie *Prins*.

Koningstijger, zie *Tijger*.

Kontant, KONTAN.

Kontrakt, KONTRAK.

Kontroleur, KONTRÒLIOER.

Kooi, KOEROENG. Een dier *in een kooi doen, in een kooi er op na houden*, NGOEROENGĀN.

Kookfornuis, zie *Haard*.

Kookketel, PANGGÒDÒGAN.

Kookpan, *koperen met twee ooren*, KĒKĒNTJĒNG.

Kookplaats bij een inlandsche woning, GÒWAH.

Hier en daar wordt slechts de plaats, waar men de kookgereedschappen bewaart, GÒWAH genoemd.

Kooksel van vleesch of visch, ANGEUN.

Kool, onze witte of savoye: KÒL. De soorten die niet kroppen: KÒBIS.

Kool, *gloeiende of uitgedoofde kool*, BOEHAK. *Gloeiende of vurige kool*, ROEHAK NOE AJA SEUNEUNĀN. *Houtskool*, zie aldaar.

Koopen, iets *koopen, aanschaffen, aankopen*, MEULI (b) met NGADOEWIT ook MÈSÈR (p) bn. en NGAGALEUH ook NGAMANAH b. Bij (van) iemand *koopen*, MEULIAN. Geld *besteden om iets te koopen* of *voor den aankoop van* iets, MEULIKEUN met NGAGALEUHKEUN b. (v. e. meerdere of aanzienlijke). *Voor of ten behoeve van* iemand iets *koopen*, MANGMEULIKEUN met MANGGALEUHKEUN b. *In het groot koopen, opkoopen*, NGABÒRÒNG. *Gezamenlijk iets koopen*, PAPA-TOENĀN. *En bloc* (de geheele massa die gepresenteerd wordt) *koopen*, NĒBAS (t). *Op crediet koopen*, NGAHOETANG. *Koopen* op een vendute, NJÒKOT met NJANDAK b. (tj) Nog te veld staand gewas *koopen*, TIMPAH of NIMPAHAN.

Kooper, NOE MEULI enz.

Koophandel, zie *Handel*.

Koopman, zie *Handelaar*.

Koopmanschap, zie *Koopvaar*.

Koopmiddel; *wat dient als middel om te koopen; het benodigd geld om iets te kunnen koopen*, PAMEULI.

Koopvaardijship, KAPAL DAGANG.

Koopwaar, *koopmanschap*, DAGANGAN.

Koord, zie *Touw*.

Koorts, *de koorts, de koorts hebben*, MOERIJANG met NJĚNJĚPAN b. *Plotseling de koorts krijgen, eensklaps bevangen worden door koorts*, NGA DADAK MOERIJANG. *De koude koorts hebben*, NIRISAN.

Koortsig, PANAS TIRIS.

Koortsmiddel, OEBAR MOERIJANG met LANDONG NJĚNJĚPAN b.

Kop van een beest, HOELOE. Van een spijker, GĚLOENG.

Koper, rood, TAMBAGA. *Geel koper, messing*, KOENINGAN.

Koperdraad, KAWAT of KAWAT TAMBAGA.

Kopergeld, RĚTJĚH, DOEWIT RĚTJĚH ook OEWANG RĚTJĚH of wel DOEWIT TAMBAGA. *Een gulden koper* (84⁵ ct. of 83³), SAROEPIJA TAMBAGA.

Kopergroen, TAI TAMBAGA. *Kopergroen, Spaansch groen*, TROESI.

Koperslager, *bepaaldelijk iemand, die koperen rijstpotten maakt*, PALĚDANG.

Koperwerk, PRABÒT PRABÒT TAMBAGA.

Kopieren, zie hiervoor *Afschrijven*.

Kopij, zie hiervoor *Afschrift*.

Kopje, *drinkkommelje*, TJANGKIR of TJATJANGKIR. *Een kopje*, bijv. *thee*, SATJANGKIR TĚH. Een blad *bezetten met kopjes*, op een blad *de kopjes zetten*, NJATJANGKIRAN. *Een kopje met bijbehorend schoteltje*, SATANGKĚP. *Kopje en schoteltje*, TANGKĚPAN.

Koppel, *paar*, PASANG. *Een koppel (paar)*, SAPASANG.

Koppen (op inlandsche wijze) een lichaamsdeel, bijv. de hand, NJĚROT (s).

Koppig, *halstarrig, hardnekkig, niet willen toegeven*, KEUKEUH PATEUKEUH.

Kopwerktuig (inlandsch), het is de punt van een hoorn, van boven doorgestooten, SĚROT.

Koraal, *rif, klip, rots*, KARANG.

Koralen, die aangeregen kunnen worden, zie hiervoor *Kraal*.

Koran, KOERÀN. *Koran lezen met zijn velen*, TADAROEES. Zie bladz. 344. Soend. Nederd. Wdbk. 2e kol. onderaan.

Korf, zie hiervoor *Mand*.

Koriander, KATOENTJAR.

Korporaal, KÒPRAL.

Korrel, zie *Kern*.

Korst, die op een woord komt, TAPOK.

Kort, *niet lang*, PONDOK. Van iemand, DĚTĚ. *Kort*, bijv. van het touw, waaraan een dier staat gebonden, POERĚK. *kort, te kort*, van de mouwen van een baadje en van de pijpen van een broek, TÒRAD. Van het lijf van een baadje: POENDAT. *Te kort van boven* ook *te kort van pijpen*, van een broek, KÒLAK. Een buisje of kabaai *korter maken, door er van onderen een stuk af te nemen; korter geworden*, hetzij door in den grond te zijn gedrongen, hetzij door van onderen te zijn afgerot, van een of meer stijlen onder een huis, NEUNDEUT. *Kort, zamengedrongen, ineengedrongen*, bijv. van een paard of van het lijf van een paard, BOENTĚT. *Te kort komen*,

gebrek hebben aan iets, ook *te kort schieten in* iets, bijv. eerbied, KOEBANG met KIRANG b.

Kort op handen zijn, van iets, bijv. van een feest, HANGKEUT. *Kortaf*, van antwoorden, bijv. met „ik heb het niet”, POETOES.

Kortelings, *onlangs*, TATJAN LAWAS.

Korten, *afkorten*, bijv. op iemands loon, NJANGKÒLONG. (tj) Zie ook *Inhouden*.

Kortswijlen, zie *Gekscheren*.

Kortwieken, *de vleugels korten van* een vogel, NEUKTEUKAN DJANGDJANGNA. (t)

Korzellig, zie *Wrevelig*.

Kosmetiek, PALÈ. De knevels *met kosmetiek zwarten*, MALÈ.

Kossem, zie *Halskwabbe*.

Kost, *voedsel, eten*, PANĠGAN. Iemand *den kost geven, geven wat voor zijn onderhoud noodig is*, NGINGÒNAN. (ing)

Kost en kleëren, *deksel en voedsel*, SANDANG PANĠGAN. *Den kost geven* aan een bediende, MÈRÈ GANTANG. (b)

Kostbaar, *van waarde, precieus*, HADÈ HADÈ met SAÈ SAÈ b.

Kosteloos, HANTEU MAKÈ (HANTEU NGANGGÒ b.) WARAGAD (of BAJARAN).

Kosten, *uitgaven*, voortspruitende uit den aankoop van levensmiddelen, ook voor een arbeid, bijv. voor het ontginnen van een stuk grond, BALANDJA. *De kosten van een procedure*, PANAIÐ of OEWANG PANAIÐ. Zie ook *Onkosten*.

Kostende (het), van iets, zie *Prijs*.

Kostwinning, *bestaan; dat, wanneer iemand zich erneert*, PAKASABAN. *Voor iemand den kost verdienen*, MAKAJAKEUN. (p)

Koud, guur, het koud hebben, TIRIS. Zie ook *Koel*.

Kous, sok, KAÒS.

Keuseband, TALI KAÒS.

Kouter van een ploeg, LANDJAM.

Kraag, zie *Hals*.

Kraai, raaf, GAGAK of MANOEK GAGAK. *Jonge, nog niet volwassen kraai of raaf*, KAÄK.

Kraaijen, ook *gekraai*, van een haan, KONGKÒRONGOK.

Kraal, *kleine glazen rijgkraal, kraaltjes* van allerlei kleuren, MOETÈ.

Kraal voor beesten, KANDANG ook PAKANDAĠGAN.

Kraam, *winkeltje*, WAROENG.

Kraamvrouw zijn, *een kleintje hebben*, ÒRÒKAN.

Krabben, *een krab geven*, van dieren, ook van menschen, bijv. van vechtende vrouwen, NJAKAR, (tj) mede NGÒÈT of NGÒWÈT. (k) Bepaaldelijk van een aap en van menschen: NGRANGSAĠGAN. *Krabben of woelen in het zand met de voorbenen*, van ongeduld, van een paard, KÈKÈDOEK. *Vuil, met behulp van een krabber* (tjatjaker), *bij elkaâr krabben of halen*, NJAKARAN. *Krabben, wroeten*, van een dier, zooals bijv. een kip, in het zand, NGÒRÈH. (k) *Omwroeten, omkrabben*, van kippen en derg., NGÒRÈHAN.

Krabber, (bamboezen werktuig, waarmee men vuil enz. bij elkaâr krabt of haalt), TJATJAKAR.

Kracht, *krachten, sterkte; krachtig, sterk*, KOEWAT met KIJAT b. *Krachten, levenskrachten*, BAJOE. Voor *kracht, krachten, sterkte*, ook nog TANAGA, zoomede KAKOEWATAN met KAKIJATAN b. en KABĒDASAN. *De krachten hebben*, ook in meer algemeenen zin: *in staat zijn om* iets te doen, KOEWAT, met WĒBAT of KAWĒBAT bn. en b. *Zijn krachten hebben, krachtig en sterk, zich krachtig gevoelen*, DJAGDJAG ook TJANGĒER. *Van zijn krachten het alleruiterste vergen; zich bovenmenselijke inspanning getroosten*, NGOEWATKEUN MANĒH, met NGIJATKEUN MANĒH bn. en NGOEWATKEUN ANDJEUN ook NGIJATKEUN ANDJEUN b. *Krachtig*, van een tooverformulier of derg., MATIH. *Bovennatuurlijke kracht of vermogen*, KAMATHAN. *Buitengewoon sterk en moedig; bovennatuurlijk sterk en van daar niemand vreesende, maar door ieder gevreesd; ook buitengewoon sterk en vurig*, van een paard, GAGAH.

Krachteloos, *zwak, loom, mat, uitgeput; krachteloos of uitgeput zijn*, LĒSOE ook LALĒSOE, zoomede LEULEUS en HĒNTEU NANGAN. *Krachteloos geworden of verzwakt door ziekte*, zoodat men niet meer kan zooals vroeger, RĒRĒMPÒ. Ook TAJA TANGAN PANGAWASA, mede dit laatste voor *krachteloos, tengevolge van ouderdom*.

Krachtsens, zie *Tengevolge*.

Krachtig, zie *Kracht*.

Krak, klanknabootsing van het omstorten van een boom, BRĒG.

Krakeel, zie *Twist*.

Krakeelen, PASĒJA.

Kraken, bijv. van een brekenden tak, NGAGÒBOKGOK. *Met gekraak of krakend* breken (pòtong) van een dikken tak of derg., GÒBOKGOK. *Kraken*, van een deur of derg., NGAGĒBOT. Van een schutting of derg. bij het uit zijn verband wijken, NGABÒRÒBOT. *Krik krak gaan* ergens, bijv. in een bosch, gezegd van geboomte, dat neêrkomt, BROEG BRĒG. *Kraken en knappen, knappen en kraken*, BARABAT BÒRÒBOT.

Kram, *haak*, KAKAÏT.

Kramen, zie hiervoor *Baren*.

Krank, zie *Ziek*.

Krankzinnig, *gek*, HĒNTEU ÈLING ook HĒNTEU DJĒDJĒG en ÒWAH AKAL. Zie ook *Zot* en *Mal*. *Zich gek of krankzinnig houden*, GĒGÈLÒWAN ook NGAGÈGÈLÒ MANĒH. *Af en toe gek, bij buigen gek*, ÈDAN ÈLING. *Van iemand bewereren, dat hij gek is, iemand voor gek uitmaken*, NGAGÈGÈLÒ.

Kras en *krassen*, zie *Streep*.

Krassen, van een raaf of kraai, NGAGAOK.

Krater van een vulkaan, KAWAH.

Kreeft, HOERANG TJATANG.

Krek, *afgepast, afgemeten, precies*, TIJAP ook OEKOER.

Krekel, *grootte*, die zich in den grond ophoudt, KASIR. De soort, bij ons veenmol genoemd: GAĀNG.

Kreng, *lijk*, BANGKÈ.

Krenkelen, *zich in elkuir krenkelen, gekrenkeld zijn*, bijv. van een bamboezen tali, MARILIT.

Krenken, *zeer doen, kwetsen*, NGANĒNĒĒRI.

Krenten, KISMIS.

Kreunen, zie *Kermen*.

Kreupel, ook door een been te hebben verloren, PJNTJANG. Voorts voor *kreupel*, *kreupelen*, *mank*, *hinkende*, DÈJÒG ook DJINGDJÉT. *Kreupel*, *kreupel loopen*, bijv. tengevolge van ontvangen slagen, TJINGKÉD.

Kreupelboschje, *groep struiken*, *struikgewas*, DOENGOES.

Kreupelhout, KAKAIAN.

Krib voor paardenvoeder, KÒKÒPAN.

Kribbig, *altijd mondvechten of plukharen*, van een kind, GAKANG.

Krielkip, HAJAM KATÈ.

Kriewelen (iemand), zie *Kittelen*.

Krijg, zie hiervoor *Oorlog*.

Krijgen, zie *Verkrijgen*.

Krijgen, *halen* (iets), NJÒKOT met NJANDAK b. (tj) Iets *krijgen* of *nemen* uit een zak of tasch, NGÒDÒK. (k) Iemand *bij zich krijgen*, een *bezoek krijgen* van iemand, een brief *krijgen*, KADATANGAN met KADONGKAPAN b. Straf *krijgen*, MANGGIH met MÈNDAK b. (p)

Krijgsgevangene, *gevangene*, BÒJÒNGAN. Iemand *krijgsgevangen maken*, als *gevangene meêvoeren*, NGABÒJÒNG.

Krijsgewaad, KAPRADJOERITAN.

Krijgshaftig, *sterk*, PÈRÒSA.

Krijgsvolk, SORDADOE SORDADOE; ook PRADJOERIT PRADJOERIT.

Krijt, KAPOER WALANDA.

Krijten, *klaaglijk schreijen*, van een ziek kind, NGAÈH.

Krimpen, *zamenkrimpen*, bijv. van vleesch onder het braden, MOENGGÈRÈD. Van goed, door wasschen of verwen, MOERÈNGKÈD. *In elkaar krimpen* van angst, PÈJÒT. Van de koude: MOETJITJID.

Kring, door de toeschouwers gevormd, om dansende ronggèngs of vertooners van het een of ander, PAKALANGAN. *Kringen beschrijven*, van een vogel in de lucht, NGAGÈONG. *Kring om de maan*, KALANG. *Met een kring er om heen*, van de maan, DIKALANG.

Krioelen, van bijv. rupsen ergens, MÈTJAH. *Krioelen*, *wemelen*, *er van krioelen* of *wemelen*, *in groot aantal er zijn*, van muskieten en derg., RAPÈNG. *Het wemelt* of *krioelt* er o. a. van veldmuizen, NGARAKSOEK.

Kris, zie *Dolk*.

Krisscheede, t. w. de tweede, dikwijls van zilver of goud, die over de bontòs heenzit, PÈNDÒK.

Krisschedenmaker, MARANGGI.

Kroes, zie *Wollig*.

Krokodil, BOEHAJA.

Krom, *niet reyt*, BINGKÈNG. *Gekromd* van ouderdom, BONGKÒK. *Krom*, *gebogen*, van den neus, BÈNGKOENG. *Kromstaan*, van een arm, KÈNGKONG. Van een of beide beenen, SINGKANG. *Krom*, *gebogen*, van een zwaard en derg., BÈNTIK. En bijv. van een komkommer, PÈTOT. *Kromgetrokken*, van houtwerken, zie *Werken*.

Kromming, zie *Draai*.

Kronkelen, zie *Slingeren*.

Kroon, diadeem, ook het *voorstuk van een sigèr* (zie bij Hoofdsieraad), MAKOETA.

Kroonhart van een palmboom, HOEMBOET. *Aan een palmboom zijn kroonhart ontnemen*, NGAHOEMBOET.

Kroonprins, RADJA ANOM.

Krop van een vogel, TÉLIH.

Kropgezwel, GONDOK.

Kruiden, *voorzien van kruiden* iets, NGA-BOENG-BOEWAN.

Kruiden en specerijen. *Een collectieve benaming voor de kruiden en specerijen van verschillende aard, die in de keuken worden gebruikt, is SAMBARA.*

Kruidhoorn, TJARAK. Zie ook *Hageltasch*.

Kruidje-roer-mij-niet, als benaming van zekere grasoort, waarvan de blaadjes zich om den stengel sluiten, als men ze slechts even be-roert, DJOEKOET RIJOET. *Een kruidje-roer-mij-niet zijn*, MOENDOENĀN met BĒNDOEWAN b.

Kruidnagel, TJĒNGKĒH.

Kruijen, zie *Schuiven*.

Kruik of *aarden pot, met wijden buik*, GĒTJI.

Kruimelen, zie *Kruimelig*.

Kruimelig, *kruimelen, in kruimels of korrels vallen*, bijv. van rijst, BĒJAR.

Kruimels, *gemorste*, van eten, op den grond of op tafel, BĒMĒH. *Etenskruimels* op den grond of op de tafel *morsen*, NGARĒRĒMĒH. *Kruimels van gebak*, BOEBOEK KOEWĒH.

Kruin van het hoofd, ĒMBOEN ĒMBOENAN. Van een berg of boom, POENTJAK.

Kruipen, *rondkruipen op handen en voeten* (of *knieën*), NGBANDANG ook KAKABANDAĀGAN. *Rondkruipen, voortkruipen*, van een gewonde, ook van een kindje, LALANGSOEDAN. *Kruipen*, van een slang, NGALEJĒR. *Kruipen, loopen*, van bijen, luizen, mieren en spinnen, NBARAJAP. *Kruipen, opklimmen*, van slingerplanten, NBARABAT.

Kruipen, *zich zelf te laag plaatsen*, NGAHANDAPKEUN MĀNĒH.

Kruiplant, *slingerplant, klimplant*, AREUJ.

Kruis, *stuit*, TĒTĒPĒKAN. *Kruis en munt*. Hiervoor bij de hoogere standen: ARABNA en SINGĀNA; de kleine man zegt: TONGGONG of TONGGONGNA en BEUTEUNG of BEUTEUNGNA.

Kruis, *ridderkruis*, BINTANG.

Kruisboot, PARAHOE KROEWIS.

Kruisigen iemand, *door hem, met de armen rechts en links uitgestrekt, vast te binden*, tot schandstraf, NGBALAGĒJAG.

Kruisje, bij wijze van handteekening, TAPAK DJALAK.

Krulhaar, BOEOK (RAMBOET b.) GALING.

Kudde, door iemand gedreven, GIRINGĀN.

Kuif, bijv. van een vogel zooals de pauw, KOEKOENTJOENG. *Kuif* (vlok haar of veeren) ook *een kuif hebben*, DJAMBOEL.

Kuieren, *op en neer loopen, drentelen*, NGBALANTOENG. *Drentelen, kuieren* ergens heen, bijv. naar de waroeng, KĒLĒJĒR. *Heen en weër drentelen*, LOENTANG LANTOENG.

Kuil, *grafkuil*, ROEWANĠAN. *Kuil*, tot *voetafspoe-
ling* of *voetafwassching* voor een huis, KOELAH.
Kuil, *gegraven en vervolgens overdekt*, om er
een dier in te doen storten en zoo te van-
gen; ook fig. *kuil*, *dien men iemand graaft*,
PILOEWANG. Iemand *een kuil graven, een strik
spannen*, NAHEUNAN. (t) Zie ook *Gat*.

Kuiltje, bijv. in den wang, als iets, dat achter-
bleef uit een huidziekte; ook *met zulke kuil-
tjes zijn*; voorts het *kuiltje* in een matras,
waar die doorgestikt is, KĒMPÒT. *Kuiltjes in
de wangen hebben of krijgen*, bijv. als men
lacht, dus als een natuurlijk schoon, KĒMPÒT
PIPI.

Kulp, *groot vat, groote ton*, LĒGÈR.

Kuit, *vischkuit*, ĒNDÒG LAOEK. *Met kuit zijn*, van
visch, ĒNDÒGAN. Zie ook *Elft*.

Kuit, *kuiten*, BOEWAH BITIS.

Kunde, *kundigheden, kennis*, KAPINTĒRAN ook KA-
NJAHO, met KAOENĠGA b., voorts KABISA
en PAŠGABISA. Voor *kunde, wetenschap*,
en *de kunst van iets, als een wetenschap*,
ĒLMOE.

Kundig, *bekwaam, ervaren*, BISA met JASA en
IJASA b.

Kunnen, *het kunnen, in staat of bij magte zijn tot
iets*, BISA met JASA en IJASA. b. Ook KADOEGA
met WĒRAT bn. en b. *Kunnen, mogelijk,
mogen; het kan, het mag*, BEUNANG met KĒ-
NGING b.

Kunst, zie onder *Kunde*.

Kunsten, *kuren, grappen*; ook *die uithalen of ver-
toon*, bijv. onder 't werk, zoodat men er
niet behoorlijk bij is, WĒWĒKA.

Kunstgreep, zie *List*.

Kurk, *stop*, PRÒP ook GABOES. Dit laatste is Mal.

Kurkdroog, zie *Droog*.

Kurken een flesch, zie onder *Stop*.

Kurkentrekker, KÒTRĒK.

Kurkuma, KÒNĒNG.

Kus, zie onder *Kussen*.

Kussen, *zoenen*, iemand *kussen*, iemands *hand of
voelen kussen*, TJIOEM en NJIOEM met NGAM-
BOENG b. (a) Voor *een kus; een kus geven*,
ook ĒŠGÒ, dat mede, nevens DIĒŠGÒ, wel
gebruikt wordt voor *een kus krijgen, gekust
worden*. Op sommige plaatsen wordt het
slechts, sprekende tot een kind, gebruikt,
elders weër beschouwt men het als een
b.woord voor DITJIOEM. *Elkander kussen*,
SILIH TJIOEM met SILIH AMBOENG b. Iemand
herhaaldelijk kussen, met kussen bedekken,
NGALĒMÒH (k) ook NGAGALĒTOR.

Kussen ook *hoofdkussen*, ANGGĒL met BANTAL b.
Voor *hoofdkussen* ook als b. of z.b., KA-
DJANG MASTAKA. *Rollussen*, ANGGĒL GOELING
met BANTAL GOELING b. *Rijtuigkussen* of an-
der derg. *kussen*, bijv. van een bank, BABAN-
TAL ook KAKASOERAN.

Kussentje, *dekentje of derg., dat men soms onder
het dekkleed legt, om het gedrukt worden van
het paard te voorkomen*, ALĒS. *De kussen-
vormige bekleeding aan den onderkant van
een zadel of van tuigen*, KAKASOERAN.

Kussensloop, SAROENG ANGGĒL met SAROENG BAN-
TAL b.

Kwijt, *kwijtgeraakt*, zie *Verliezen*. *Nagenoeg alles kwijt zijn, zoodat men tenauwernood heeft om te leven*, MOELOENTOE.

Kwijtraken, zie *Verliezen*.

Kwijtschelden, *vergiffenis schenken*, NGAHAMPOERA.

Kwijtschelding, *vergiffenis*, HAMPOERA.

Kwispeldoor, TAMPOLONG met PANGLOEDAHAN of TĒMPAT LOEDAH b.

Kwispelen, van den staart van een hond of tijger, KOEPAT KĒPOT. *Kwispelstaarten*, van een hond, KOEPAT KĒPOT BOENTOETNA.

Kwistig, zie *Rijkelijk*.

Kwitantie, SOERAT KWITANSI.

L

Laadje, bijv. in een schrijftafel, KĒTAK.

Laadstok, ÈRĒG.

Laag, *beneden, onder*, HANDAP. *Benedenwaarts, naar beneden, omlaag*, KAHANDAP. *Laag, laag hangen*, bijv. van een lamp; *laag*, van het iets ophangen, LAÈB. *Zakken, van zelf lager komen te hangen*, van iets, dat aan iets, dat op den duur rekt, werd opgehangen; ook iets, dat aan een touw of derg. hangt, *doen zakken of lager hangen*, NGALÀÈRAN. *De laagste*, van een prijs, waarvoor een artikel verkrijgbaar is, TOEROENA. Zie ook *Min* en *Schandelijk*.

Laag, nederig, RĒNDAH.

Laag, laaggelegen, bijv. van een sawah, LEUNDAH.

Laag, van rijst in de rijstschuur, AMPAR. *Laagsgewijze liggen*, bijv. van eenige in een ledikant gelegde matrassen, DIBANGKĒP RANGKĒP.

Laag, niet hoog, van een dier zooals een paard of hond, PĒNDĒK.

Laag, laag staan, van water, ÒROT.

Laaghartig, zie *Slecht*.

Laagheid, zie *Slechtheid*.

Laagsgewijze liggen, zie *Laag*.

Laagte, zie *Diepte*.

Laakbaar, *te laken, zeer te laken*, NISTA.

Laars, zie *Schoen* en *Steevel*.

Laat, zoowel i. d. z. *te laat, over den tijd*, als in dien van *later in den tijd*, bijv. van het beginnen te regenen ergens: LĀT. *Te laatgekomen zijn voor* iets, *te laat voor* iets, KAPÒRÒTAN. *Hoe laat is het?* POEKOEL SABRAHA IJEU TĒH.

Laat maar, laat maar blijven, INGKEUN mede KADJEUN, en dit laatste zoomede WAJAHNA ook voor: *soit; laat het (dat) zijn*.

Laat, laten, in de Voluntatieve (willende) wijze van spreken: zooals bijv. in: *laat het goed zijn*, d. i. het moet goed zijn: SING ook MASING en MANGKA.

Laatdunkend, verwaand, hoogmoedig, ÈDIR.

Laatrijpend, bijv. van rijst, LEUR.

Laat staan, en dan; om niet te spreken van, SOEMAWÒNA. *Laat staan, niet slechts*, OELAH BON of OELAH MOEN ook OELAH BON SARIGA zoomede GEUS PON of GEUS PON LAMOEN.

Laatste, De, Het, PANDEURINA, met POENGKOERNA b.

en PĒNGKĒRNA z. b. Ook PANĠANGGEUSAN met PAMARANTÒSAN.

Laatsten TĒB, *ten slotte*, AHIRNA ook PIAHIR-

EUNNANA en KARI KARI. *Te langenlaatsten*,

AHIR AHIB ook LILA LILA met LAMI LAMI b.

Lachen, SEURI ook bn. met GOEMOEDJĒNG b. (van

een meerdere). *Van harte lachen, hartelijk*

lachen, SOEKA SEURI. *Min of meer confuus*

lachen, ALANĠAH ÈLĒNGĒH. *Lachen en schreijen*

te gelijker tijd, SEURI MAOER. *Schik hebben,*

lang en smakelijk lachen, omdat hij er zoo'n

pleizier in heeft, van een meerdere gezegd:

KAHATOERAN of GOEMOEDJĒNG KAHATOE AN.

Iemand *nillachen*, om iemand *lachen*, NJEUNG-

SEURIKEUN, met NGAGOEMOEDJĒNGKEUN b.

Schaleren van het lachen; lachen, dat het

schatert, NJEULEUKEUTEUK SEURI of SEURI

NJEULEUKEUTEUK. Ook: SEURI NGAGAKGAK.

Zulks doen, gedurende eenige oogenblikken,

SEURI TJEUTJEULEUKEUTEUKAN. *Lachen als*

een boer, die kiespijn heeft; witjes lachen,

SEURI KÒNĒNG. *Belachelijk*, SEUNGSEURIKEU-

NEUN met GOEMOEDJĒNGKEUNEUN b.

Ladder, TARADJĒ, ook TANGGA, dit laatste mede

bepaaldelijk voor: *de ladder, bij den koffiepluk*

in gebruik.

Lade in een tafel, kast enz., LADJI ook KÒTAK.

Laden, goederen op een lastdier of in een vaar-

tuig of voertuig, NOEMPAKEUN met NOENG-

GANGKEUN b. en z.b. (t) *Laden, inladen, be-*

vrachten, innemen, lading innemen; ook geladen

zijn, MOEWAT. *Bevracht zijn, beladen zijn met*

iets, DI MÒMÒTAN. Een schip, een lastdier

of een vaartuig *beladen, belasten*, NGAMOEW-

TAN. Iets *laden* ergens in, zooals in een

schip of op een lastdier, bijv. op een last-

paard, NGAMOEWATKEUN ook NGAMÒMÒTKEUN.

Een vuurwapen *laden*, NGEUSIJAN (eu) Meer

bepaald een geweer of pistool, NĒTĒG. (t)

Geladen, BEUNANG NĒTĒG.

Lading de, de vracht, bijv. van een schip, MOE-

WATANANA. Voorts voor *last, vracht*, MO-

MÒTAN.

Laf van smaak, zie *Flawo*.

Laf, in tegenstelling van moedig, zie *Lafhartig*.

Lafhartig, *laf*, DJĒDJĒRIH.

Lagereind het, van een tafel, HILIRNA.

Lagerstellen, *verminderen* een prijs, NJÒBÒK. (tj)

Lak, *zegellak*, ĒLAK. Iets, bijv. een brief *lakken*,

met lak sluiten, NGĒLAK.

Laken, zie *Afkeuren*.

Laken, de stof van dien naam, LAKĒN ook wel

SAKĒLAT. Voor *beddelaken*, zie bij *Sprei*.

Lakenssch, LAKĒN.

Lakken, zie *Lak*.

Lam, *jong schaap*, ANAK DOMBA.

Lam, *lam zijn*, zoodat men niet kan loopen.

NGĒMPÒR. *Lam, verland*, bijv. aan een kant

van het lichaam, DJĠNĠDJĠNĠGEUN. Zie ook

Vermoeid.

Lam, *zonder veerkracht of fermiteit*, van iets, zoo-

als het politie houden, HANTJĒR.

Lamp, LAMPOE. *De inlandsche lamp*, PALITA.

Lampeglas, SĒMPRONG ook SONGSONG.

Lampenjongen, TOEKANG LAMPOE.

Lampet, zie *Waschkom* en ook *Kom*.

Lampezwart, MÒHONG.

Lampolie, MINĀK LAMPOE of MINĀK SOEÖEK met LISAH LAMPOE of LISAH SOEÖEK b. Een lamp van olie voorzien, NGAMINĀKAN met NGALISAHAN b.

Land, in tegenstelling met water, DARAT. *Het vaste land, vast land*, DARATAN. *Over land gaan*, DJALAN DARAT. *Aan land gaan, landen*, MANTĀT ook OENGGAH KA DARAT. Een boot op het land of den wal halen, MANTĀTKEUN. (p) *Land, rijk*, NAGARA met NAGARI of NAGRI b. *Land, landstreek, gewest*, TANAH. *Het platte land*, in tegenstelling met de hoofdplaats, SISI. *Een land of het land aan de overzijde van de zee, de overwal, een ander eiland*, TANAH SABRANG. Van daar dit ook voor: *land of landstreek buiten Java, vreemd land*. Iemands land, de streek of de plaats, waar hij te huis behoort, DJAMAN.

Landbouwen, TANI en zie ook *Bebouwen*.

Landbouwer, landman, boer, DJALMA TANI. *De landbouwers, de landlieden, het landvolk*, NOE TATANI of NOE TATANÈN.

Landbouwkunde. ÈLMOE TANI.

Landen, zie onder *Land*.

Landkrab, kleine, KEUJEUP.

Landlieden, zie *Landbouwer*.

Landlooper, DJALÈMA LANTOENG TAMBOEH LAKOE.

Landman, zie *Landbouwer*.

Landmeten; iets, bijv. een sawah opmeten, NJÈNGKAL. (tj)

Landmeter (Europ.), TOEWAN TJÈNGKAL.

Landpaal, zie *Grenspaal*.

Landraad, ook *landraadzitting houden*, zoomede de *landraadzitting bijconen als lid*, LANDRÀT. Een beklagde in de *landraadzitting beregten*, NGALANDRÀT.

Landrente, PADJÈG.

Landschap, zie *Rijksgebied*.

Landstreek, zie *Land*.

Landstroom, zie *Rivier*.

Landsverordening, zie *Wet*.

Lands wijze, lands eer, TJIRI SABOEMI TJARA SADÈSA.

Landswoning, BOEMI KAPRABON. Van steen opgetrokken en voor een Europ. Ambt. bij het Binnenl. Bestuur, LÒDJI.

Landtong, BÒDJONG of BÒBÒDJONG.

Landvolk, zie *Landbouwer*.

Landweg, in tegenstelling met den zeeweg, DJALAN DARAT.

Lang, PANĀJANG met PAÒS b. *Lang, rijzig; hoog van gestalte*, DJANGKOENG. *Lang*, van een touw, waaraan een dier staat gebonden, LAÈR. *Te lang, langer* dan het gebruik meebrengt van een kleedingstuk, bijv. een baadje, LANDOENG. *Onmatig lang*, van menschen, DJANGKÒRANG. *Langer, nog langer, verder* iets doen, LADJOE met LADJÈNG b. *Lang van lijf*, bijv. van een hagedis, LÒDÒR. *Lang, hangend*, van de mammen van een zoogende teef, RABIG. *Te lang*, in proportie tot de breedte, gezegd van een patjoel (het ijzer), LANTÒR.

Lang, van tijd; *langdurig, lang duren; een lange tijd*, LAWAS ook LILA met LAMI en LAWÈR als b.woorden. *Langdurig, lang, lang van*

duur, van duiken en van slapen, KĚBĚL; van den toon of het geluid van een muziekinstrument, LAMBAT. *Zoo lang als*, SAMANGSA. *Lang, lang geleden*, HEUBEUL met LAMI b. *Lang*, bijv. zes maanden ergens blijven of gebleven zijn, MEUNANG met KĚNGING. *Lang duren, voordat er eenig bericht of antwoord komt*, met betrekking tot een ingediend rekest of derg., MĚDĚNG.

Langdurig, zie *Lang*.

Langharig, van honden, RABOK.

Langtong, *babbelaar*, ATEUL BIWIR.

Lang meê kunnen, van een kleedingstuk, MANPAĀT.

Langs, *volgen*, TOEROET.

Langzaam, *zoetjes aan*, LALAOENAN. Van gaan of loopen, schrijven, naaijen en derg., ANTJA ook ĚNDOL. *Langzaam*, als een aangeboren iets, van gaan of loopen, KĚNDOR. *Langzaam, bedaard, kalm*, van spreken, AJĚM ook ALON. *Langzaam in zijn bewegingen zijn, slaperig, niet vlug, niet rap*, bijv. van een paard, TJĚBÒJ. Iets *langzaam aan doen*, NGEUREUJEUH. (k)

Lankmoedig. SABAR ook SARĚH. Een beleefd woord is ADIL.

Lankmoedigheid, *geduld*, KASALĚHAN ook KASABARAN.

Lans, zie *Piek*.

Lantaren, LANTĚRA.

Lanterfanten, zie *Rondsleuteren*.

Lap er op of in gezet, TAMBAL. Zoo een, die overblijft of afvalt bij het knippen of sloopen van iets; overgehouden of afvallende lappen,

bijv. v. e. baadje, LAMAK. *Suipers en lappen* LALAMAKAN.

Lap of doek om af te vegen of af te droegen, SĚRĚBĚT.

Lappen, *verstellen*, NAMBAL. (t) *Oral gelapt*, PINOEH KOE TAMBAL.

Lappenmand, WADAH LALAMAKAN.

Lasch, *aanknooping*, SAMBOĚNGAN.

Lasschen, *zamenlasschen, aanhechten, aaneenhechten, knooien*, NOEMBOE. (t) *Aan iets een stuk lasschen, zellen, knooien, aanknopen*, NOEMBOEWAN. Zie ook *Verlengen*.

Last, t. w. dertig pikoels, te minste gewoonlijk: KÒJAN. Scheepsruimte drukt men in kòjan uit, ook het zout wordt er meê gemeten. Zie voorts *Lading*.

Last, *moeijelijkheid*, zie *Moeite*.

Last, *bevel, gebod, order, verordening*, PARĚNTAH met TIMBALAN b. *Algemeen bevel, last aan allen, verordening, die bij hekkenslay wordt bekend gemaakt*, PĚLĚKAT. Iemand iets *gelasten, gebieden; last geven tot* iets; *bevelen zenden* ergens heen, MARĚNTAH met NIMBALAN b. *Bevelen geven of uitdeelen; zijn orders geven*, PAPERĚNTAH. *Een last of bevel meêdeelen, geven; ook overbrengen, geven* namens den lastgever, NGADAWOEHKEUN. *Op last* van iemand, TRANG. Zie ook *Opdragt*.

Lastdrager, KOELI BOEROEHAN of DJALMA BOEROEHAN ook BOEROEH.

Laster, *betichting, klad, eerrooving*, PITĚNAH.

Lasteren iemand, *eerrooven*, MITĚNAH. (p)

Lastig, *stout*, van een kind, NALAKTAK. *Verschrik-*

kelijk lastig, omdat het steeds in de handen wil zijn, NGALOENDJAK. *Het lastig maken* aan iemand, bijv. van een kind aan vader of moeder of van een vrouw aan haar man, door dan dit, dan dat te willen hebben, NGABAROENGSINANG. Zie voorts *Moerijelijk*.

Lastpaard, zie *Pakpaard*.

Lat of **latten**, waar de dakpannen aan hangen en op rusten of de sirappen aan vastgemaakt worden, RÈNG en gew. ÈRÈNG.

Laten iets, voor den geboden prijs, zie bij *Geven*.

Laten we het er nu maar bij laten, SAKITOE KITOE BAÈ MAH.

Later, *naderhand*, MANGKÈ DI AHIRNA. Ook DI HAREUP met DIPAJOEN b. Zie ook *Naderhand*.

Lauw, d. w. z. juist zoo warm, dat men er de hand nog in kan houden, van een vloeistof, HANEUT KOEKOE. Van water, dat in een of ander vat een tijdlang aan de lucht was blootgesteld, HAMBAR. Zie ook *Onverschillig*.

Laveeren met een vaartuig, NGABOELAK BILOE-KEUN.

Lavement, zie *Lavementspuut*.

Lavementspuut, *klisterspuut*, ANĠSRÈT. Iemand een *lavement* of *klisteer geven*, NGANĠSRÈT.

Lawaai, zie *Levenmaken*.

Ledekant, zie *Slaapplaats*.

Leder, *leér*, van *leér*, *leéren*, KOELIT.

Ledig, *leég*, *onbezet*, KÒSONG. *Leég* of *zoo goed als leég*, van rijst, peulvruchten, enz., HAPA.

Ledigen, NGÒSONGKEUN. (k) Den buik van een beest met de hand ledigen of ontdoen van de *ingewanden*, NGÒRÒWÒT. (k)

Ledighalen, *uithalen*, al de meubels halen uit een kamer, die men bijv. wil gaan schoonmaken, NGABONGKAR.

Ledighoozen, *ledigscheppen* iets, zooals een put, NAWOE. (t) Het water *hoozen* of *scheppen*, bijv. uit een boot of put, NAWOEAN.

Ledigloopen, zie *Ledigzitten* Een vijver of derg. *laten ledig loopen*, NGABÈDAHKEUN.

Ledigscheppen, zie *Ledighoozen*.

Ledigstorten, zie *Overstorten*.

Ledigzitten, *ledigloopen*, *niets uitvoeren*, *niets te doen hebben*, NGANGGOER OOK LOEGAH LIGEUH.

Leed, *smart*, *droefheid*, *hartzeer*, NALANGSA. Ook TOEGÈNAH, KANĠÈNĠSAN, zoomede KADOEKAĠN; SOESAH met SĠSAH b., wordt ook wel gebezigd. Zie ook *Kommer*.

Leed doen. *Dat zou mij ontzettend — doen*, (of *gedaan hebben*), KAROENJA KATJIDA.

Leedvermaak hebben, POEWAS.

Leeftijd, OEMOER met JOESWA b. *Nagenoeg van denzelfden leeftijd* (zoo ongeveer een maand verschil), PAKÒRÒLOT SOEPA. *Van middelbaren leeftijd*, d. w. z. een goede dertiger (de Soendanees stelt den gemiddelden levensduur op 60 jaar), TĠNGAH TOEWOEI OEMOERNA.

Leeftocht, zie *Levensonderhoud*.

Leelijk, zie *Slecht*.

Leem, TANEUH PÒRANG. Zie ook *Kri*.

Leenen, *te leen vragen* geld of goed aan iemand, NGAHOETANG OOK NGINDJEUM met NAMBOET b. Pass. DI INDJEUMAN en DI TAMBOETAN. Iemand iets *leenen*, *te leen geven*, MÈRÈ NGINDJEUM met MAPARIN NAMBOET b. Voor: iets

leenen, in leen geven aan iemand, ook NGIN-DJEMKEUN en MIHOETANGKEUN. (p) Geen b. Voorts bezigt men voor: geld *leenen* van iemand, ook nog NGANDJOEK, en voor geld *leenen* aan iemand ook nog NGANDJOEKEUN. (an) Iets (ook geld) *leenen voor heel korten tijd*, om in een of meer voorwerpen van dezelfde soort terug te geven, NGÈTJLOK. (k)

Leep, zie *Slim*.

Leeraar, *leermeester, godsdienstleeraar*, ook *onderwijzer, schoolmeester*, GOEROE.

Leeren, *teregtwijzen, onderrigten, onderwijzen*, NGAWARÒ en MAPAGAHAN, (p) beide met NGAWOEROEK b.

Leeren, *onderwezen worden, onderwijs genieten, aanleeren*, DIADJAR. *Onderwijs ontvangen of genieten in* iets, ook *dat doen* van iemand, NGAGOEROE of GOEGOEROE.

Leering, zie *Les*.

Leerling, *discipel*, MOERID.

Leermeester, zie *Leeraar*.

Leergierig, *leerzaam*, GÈTOL DI ADJAR of HAJANG DI ADJAR.

Leerschool voor godsdienstig onderwijs, zie hiervoor *Priesterschool*.

Leerstuk, PASAL.

Leerzaam, zie *Leergierig* en *Nuttig*.

Leesbaar, *te lezen*, van letters of schrift, OENI met OENGËL b.

Leesboek, (in gebonden stijl), WAWATJAN.

Leest, *gestalte*, BANGOEN.

Leeuw, SINGA.

Leeuwerik, MANOEK APOENG.

Legaat, WASIJAT.

Legende, *verhaal, geschiedenis*, HIKAJAT.

Leggen, *neêrleggen, plaatsen, deponeren* iets ergens NEUNDEUN. (t) Bijv. matten *leggen*, NÈRAPKEUN. (t) Iets *leggen* of *zetten* op iets anders NOEMPANGKEUN. (t) Iemand of iets *op zijn zijde leggen*, NJANGGIGIRKEUN. (s) *Leggen op* een gedaan bod, bijv. een kwartje; *er wat opleggen* of *nog wat opleggen*, een gedaan bod *verhoogen*, NOENDJOELAN. (t)

Eijeren leggen, zie *Ei*.

Legger, zie *Vat*.

Leghen, BABON (JAV. WOORD).

Leguaan, BAJAWAK ook BALAWAK.

Lei, *leitje*, waarop men met een griffel of potlood schrijft, SABÒG.

Leiden, *voeren*; een mensch of dier *leiden*; *voeren* of *leiden tot* of *in* iets, bijv. het verderf NOENGTÖEN. (t) Mede voor *leiden, voeren, brengen tot* iets, MAWA (b) met NGABANTOEN bn. en NJANDAK b. en z. b (tj) Iemand *om den tuin leiden*, NGABÒBÒDÒ. Water *leiden* in iets zooals een vijver, MÈNÈRKEUN. (b) Een dier, bijv. een paard, *met zijn tweeën leiden*, NGABINTJANG. Zie ook nog *Loopen*.

Leider, zie *Hoofdpersoon*.

Leiding, *waardoor het water*, bijv. van een erf, *wordt afgevoerd; sloot, goot* voor derg. doel, KAKALÈN.

Leidsman, zie *Voorganger*.

Leisel, *leisels*, ÈLÈS.

Lek, *lek zijn*, van alles, dat een dak heeft, zooals een huis, draagstoel enz. IRIS. Van een voertuig: BÒTJÒR ook BÒBÒR.

Lekken aan iets, van (de vlam of de vlammen) een vuur, NGALENTAB.

Lekker, *smakelijk, aangenaam van smaak; met smaak: lekker*, van een geur ook van slapen, NGEUNAH. *Lekker vet, vet*, bijv. van een visch, PĒLĒM. *Zoet en smakelijk, welsmaken, lekker*, voor iets, zooals bijv. een kastanje, AMIS PĒLĒM. *Lekkertjes en wel*, NGEUNAH NGEUNAH. Iemand *lekker maken*, zie *Paaijen*.

Leksteen, PANJARINGAN.

Lel, *lellen* van een kip, DJAWÈR DI HANDAP.

Lellie, *Crinum asiaticum*, BAKOENG.

Lemmer (van een mes), SEUKEUTNA.

Lenden, *zijden*, KĒKĒMPLONGAN wel met LAMBOENG b.

Lendewater, dat een vrouw kort voor de geboorte van haar kind ontvloeit, KAKAWAH.

Langte, *hoogte, grootte*, DJANGKOENG. *Van middelbare grootte en dikte*, DJANGKOENG LEUTIK. *Lang, groot en zwaar*, van personen: DJANGKOENG GĒDÈ.

Lenig, *huligzaam*, LEULEUS.

Lens, *ledig*, KÒSONG.

Lepel, *eetlepel* SĒNDOK. *Aarden lepel*, SĒNDOK BĒLING ook TĒSI. *Met korten steel*, TJĒNTONG. Zie ook *Pollepel*.

oering, vermaning, voorschrift, onderrigting, inzegging, PAPATAH, PAMAGAHAN, ook WOEROEK of WOEWOROEK. Basa zijn: PIWOEROEK,

WĒWĒKAS en PITOETOER. *Les, vermaning* enz. *van een bejaard man* ook *van vader of ouders*, PAPATAH KÒLÒT. *Wijze lessen en wenken*, PANGDJEUDJEUHEUN. Zie ook *Gezegde*.

Les nemen in iets, NGAOEROEWAN.

Lessenaar, LĒSNAR.

Letsel, zie *Schade*.

Letten, *nauwkeurig* op iets; *nauwkeurig achtgeven*, TITÈN. *Op iets nauwkeurig letten of achtgeven*, NITĒNAN.

Letter, *karakter* van een alfabet, AKSARA. Voorts HOEROEP.

Letterarbeid, *opstel*, KARANGAN.

Lettergreep, *syllabe*, KĒTJAP. *Een syllabe*, SAKĒTJAP.

Leugen, zie *Liegen*.

Leugenaar, DJOEROE BÒHONG. Mede voor *iemand, die de dingen uit zijn duim zuigt*, DJALĒMA NGĒBOEL, ook DJALĒMA WAWADOEL.

Leunen tegen iets, NJARANDÈ. *Leunen, staan te leunen tegen* iets, NJARANDĒAN. (s) *Met een arm of de armen leunen*, bijv. op den stoel, waar men achter staat, NALEUKEUM. (t) *Op iets, enz.*, NALEUKEUMAN. *Met de hand leunen op* iemands schouder of knie, NEUEULKEUN. (t)

Leuning van iets, bijv. van een stoel, SASARANDĒAN. Van een brug en *de zijleuning* van een armstoel, TANGAN TANGAN. Voor *de leuning* van een brug ook nog: PÀPAJ PÀPAJAN.

Leuteren, zie *Talmen*.

Leven, *levend, in leven zijn*, HIROEP. *De levenden*, NOE HIROEP. Iemands *leven, levenstijd*, OEMOER met JOESWA b. Fig. iemands *leven*, NJAWA. Iemand *het leven laten*, NGAHIROEPAN. Voor

leven, leven op aarde, ook nog KOEMĒLĒNDANG (of GOEMĒLAR) DI DOENJA. *Kunnen leven, het noodige hebben*, BISA ògè MAKÈ. Gezegd van iemand, die vroeger gebrek leed: HOERIP. *Wild, los, slecht of zwaar leven*, AWOENTAH. *Een zuur of hard en kommersvol leven hebben, het zuur en moeilijk hebben*, KABALANGSAK ook KABALANGSAKAN. *Het leven hier namaals*, in tegenstelling met het aardse leven, AHĒRAT. *Al wat leven heeft*, SAGALA NOE KOEMĒLIP. Zie ook *Toewijding*.

Levend, zie *Leven*.

Levendig, *lustig, vrolijk, luidruchtig, druk*, RAMÈ. *Levendig, volkrijk, bloeiend*, van een plaats, GĒMOEH. Zie ook *Vurig*.

Leven maken, *gedruisch maken*, NGAGĒDĒR. Zooals door het verzetten of verplaatsen van verschillende voorwerpen; *lawaaï*, BROEG BRĒG. Bijv. door een muis in de rijstschuur, NGOE-ROETOEK. *Leven maken met den mond*, ÈJAK ÈJAKAN.

Levenseind, *stervensstond*, ADJAL. *Aan zijn levens-eind gekomen, overleden, dood*, NĒPI KA ADJAL of NĒPI KA (KANA) ADJALNA.

Levenslang, SAOEMOER OEMOER ook SAPANDJANGNA HIROEP. Zie ook *Altijd*.

Levensmiddelen, zie *Levensonderhoud*.

Levensonderhoud, *levensmiddelen, hetgeen tot levensonderhoud dient*, KAHIROEPAN ook KIPAJAH en RĒDJĒKI. *Voorzien in het levensonderhoud van iemand*, MAKAJAKEUN (p) ook, en dit mede van een dier: NGAMĒMĒNAN. (o)

Levenstijd, zie *Leven*.

Levenswandel, zie *Gedrag*.

Lever, KAWAJA ook KALILIPA.

Leverancier, *vaste*, LANGGAN of LANGGANAN. *Een vaste leverancier worden van iemand*, LALANGGANAN.

Leveren iets, aan een meerdere, NJANGGAKEUN. (s) Hetgeen werd geëischt door een meerdere, NJAÒSAN.

Lezen in een boek, enz., MATJA (b) met MAÒS of NGAÒS b. (a) *Natuurlijk voordragen of voorlezen*, NJĒMOEKEUN. (s) Zie ook *Dichtmaat*.

Lichaam, *lijf*, AWAK, BADAN, DIRI ook BAGA. Basa is SALIRA. *Over het geheele lijf*, SALOEWAR AWAK of SALOEWAR DIRI. *Het geheele lichaam*, AWAK SAKOEDJOER. *Mijn geheele lichaam*, DIRI SAKOEDJOER.

Lichaamsbouw, *statuur*, DĒDĒGAN.

Lichaamsgebrek, zie *Gebrek*.

Licht, *helder, verlicht*, TJAĀNG.

Licht, van kleuren, NGÒRA.

Licht, *een licht*, DAMAR. Voor een, om een stokje gewonden en vervolgens in olie geloopten lap, om, na te zijn ontstoken, de lichten of het licht meê aan te steken of wel om eventjes meê heen te loopen naar een ander vertrek, bijv. om van daar iets te halen, TJÒRÒNG.

Licht aansteken, zie *Aansteken*.

Licht, het licht, bijv. de lamp, uitdooven, zie *Uitdooven*.

Lichtblauw, zie *Blauw*.

Lichtbruin, zie *Bruin*.

Lichten, *dag worden, dagen*, BEUBANG. Mede voor *licht worden*, d. w. z. dat het licht de dui-

ternis vervangt, BRAJ BEURANG. Zie ook *Flikkeren* en *Weérlicht*.

Lichtscherm, PIPINDING DAMAR.

Lichtstraal, zie *Straal*.

Lid, *leden*, van het lichaam, zoals neus, handen. enz., ANGAÛTA, ANGAHÛTA ook PANGGAÛTA.

Lid, *leden van het regterlijk collegie*, bijv. van den landraad, RÈNGRÈNGAN.

Lidteeken, TJÈDA ook TAPAK. *Zooeen, waarbij zamenschrompeling van de opperhuid onder het digtgroeijen heeft plaats gehad*, KIWÈD. *Zijn met lidteekens*, naden en derg. van hevige huid-ziekte, KABIDJËT.

Lied, *gedicht*, SAÏR.

Liedje, *deuntje, gezang*, KAWIH. *Zingen, een liedje zingen*, NGAWIH ook KAKAWIHAN. *Zingen, bezingen wat zoo in de gedachten komt of wat men* (bijv. wandelende) *zoo achtereenvolgens ziet*, TETEMBAŅAN.

Lief, *vriendelijk, aangenaam*, MANIS. *Zich lief aanstellen*, LOEMAH LAMÈH. *Voor lief nemen*, zie *Genoegen*.

Liefdadig, BÈRÈHAN.

Liefde, *genegenheid*, SIH ook KANĀĀHAN. *Die koesteren voor iemand*, ASIH. Zie ook *Verlangen*.

Liefderijk, *genadig*, van God; en *liefderijk, goedgunstig*, van menschen, ASIH.

Liefdewerk, *liefdienst*, AMAL. *Iets op dien voet doen*, NGAMALKEUN.

Liefhebben, *beminnen*, NĀĀĪI ook ASIH en MIKĀĀ-SIH. *Treder, boten alles en allen beminnen*, NGÈNOD. (e) *Liefhebben, zonder dat die liefde wordt beantwoord*, AMBON.

Liefhebberij, zie *Behagen*.

Liefkozen, *herhaaldelijk kussen*, NJIOEMAN (tj) met NGAMBOÈNGAN b. (am)

Liefste, *minnaar, minnares*, KABÒGH.

Lieftallig, van een vrouw, GEULIS.

Liegen, *jokken; leugen, leugens*, BÒHONG. *Voor ons opsnijden*, ook WAWADOEL. *Een leugen of leugens opdisschen*, NGABÒHONG. *Iemand beliegen*, NGABOHONGAN. *Iemands gelieg, liegen, leugens*, KABÒHONGAN.

Lies, *de liezen*, PÈNGPÈLÈNGAN.

Lieveling, *begunstigde lieveling*, KAMEUMEUT.

Liever, zie *Veeleer* en *Verkieslijk*.

Liggen, NGÈDÈNG met ÈBÒG b. *Op den rug liggen; ook op den rug gaan of komen te liggen*, NANGKARAK. *Op den buik liggen ook op den buik gaan of komen te liggen*, NANGKOEBAAN en NGADAKOM. *Laag uit liggen*, NGALÈNDJÈR ook NGALÒHÈR en NGADJÈPAT, dit laatste ook van een slang. *Neêrliggen*, van velen, bijv. te slapen of wel ziek, GÈMPAR ook GALÈMPAR. *Op den buik liggen, met het hoofd opgeheven*, NGALANGGIR. *Voorover, met het hoofd op een of beide gebogen armen*, bijv. op de tafel, waaraan men zit, NJOEUEH. *Zóó gaan liggen*, h. t. z. *Liggen, met de voeten naar elkaar toegekeerd*, van twee of meer personen, PATOENDJANG TOENDJANG. *Met de oogen open, van iemand te bed is*, NJÈNANG. *Op zijn zijde liggen*, NJANGGIGIR. *Zonder hoofdkussen of matras, ook wel zonder matje, zoo maar op den grond liggen*, bijv. te slapen, NGAGÒLÈDAG. Voorts voor *zoo maar op den grond liggen*, NGAGÒLÈR ook GOELAR GÒLÈR. Mede NGADJÒ-

PRAK en NGADJÏHDJÏR voor *ter aarde liggen*, ook *als een doode*. *Nog wat blijven liggen*, 's morgens vroeg, bijv. na het morgengebed, NGALOELOENGOET. *Aanliggen* tegen iemand, van iemand, en tegen iets, van iets, ADËG. *Ineen gedoken liggen met opgetrokken knieën*; en van dieren: *in elkaâr gerold* of *met de vier pooten bij elkaâr*, NGARINGKOEK. *Liggen, met den kop opgeheven*, van buffels, runderen, enz. DËPA. *Met den bollen kant naar boven*, bijv. van een groenteschaaltje; *met den kiel naar boven*, van een boot, NOENGOEB. *Liggen* of *staan*, van iets op iets anders, dat even groot of grooter is, NOEMPANG. Aan iemands zijde, van iets, NJANDING. Iets *naast zich hebben liggen* of *staan*, NJANDINGKEUN. *Liggen* of *rusten* op iets, bijv. van den elleboog op het boek, waar men met den elleboog op ligt, NEUEUL. *Liggen*, van een krokodil en van een schildpad, NGADAKOM. *Met de voorpooten regt voor zich uit*, van een tijger, NGADËKËM. *Ineengekronkeld*, van een slang, NOEMPI. *Liggen, aanwezig zijn* ergens bij *stapels* of *hoopen*, bijv. van steenen, NGABËGBRËG. Bijv. van de vruchten onder een boom, van boeken op een tafel, enz. *in menigte liggen* ergens, NGABAJAK. Van lijken of wel krengen van groote dieren, *liggen* ergens, NGABOEGIGIG. *Op den grond, omgevallen* of *neêrge worpen zijnde*, bijv. van een boom, schutting enz., EUÑJEUH. Ergens *in de lengte liggen*, ook *liggen* of *staan aan den weg* of *aan de rivier*, bijv. van een huis (de lengte in de rigting van weg of rivier), NGOEDJOER. *Liggen in de lengte in den stroom*, van een drijvenden boom of derg., NGOEDJOER TJAÏ. *In de rigting liggen*, bijv. van West naar Oost, NGOEDJOER NGËTAN. *Liggen op* iets, bijv.

van de steenen op het deksel van de pot, waar men ze oplegde, om het opgeligt worden van het deksel te voorkomen, NINDIHAN. *Liggen, overhangen*, van den kam van een kapoen, NGËPLËK. *Achterover liggen*, van de ooren van een paard, dat de ooren in den nek legt, LÏDÏP. *Liggen* of wel *uiterst langzaam zich voortbewegen* aan de oppervlakte van het water, van visschen en krokodillen, NGANGKANG. *Met zijn kop over zijde liggen*, van een vlieger, NJËRËNG. *Als het ware, daar neêr gesmeten liggen*, van een baadje of derg., NGALOEMBOEK. *Blijven liggen, onafgedaan blijven*, van een zaak, bijv. ter wille van andere zaken, KASINGSAL. Van werk, dat men te doen heeft of dat er te doen is, BONGKÏR.

Ligging, bijv. van een stuk grond; *plaats*, waar zich iets bevindt, PËRËNAH of PËRNAH.

Ligplaats, zie *Reede*.

Ligt, *niet zwaar*, ook van werk, ËNTËNG, mede HAMPANG. Een te verrigten iets *te ligt achten*, NGAGAMPANGKEUN.

Ligt kan (kou) het gebeuren, KOERIJAK.

Ligtgeladen, *niet volgeladen*, van een vaarttuig, ANGGAL.

Ligtekooi zie *Hoer*.

Ligtgeloovig, *goed van vertrouwen, al te goed van vertrouwen*, ANDËLAN.

Ligtgeraakt zijn, KËTJING. Als karaktertrek: DËLIT of DËLITAN.

Ligtvaardig, *ligtzinnig, zoo maar, alles en allen vergetende, zonder overleg of nadenken*, HANTEU DJEUNG KIRA KIRA met HANTEU DJEUNG

KINTĒN KINTĒN b. Ook PÒPÒHÒWAN. Zie ook nog *Zorgeloos*.

Ligtsinnig, LALAWÒBA; *ligtzinnig, genegen om het aan te leggen met andere mannen*, van een getrouwde vrouw, BAJOĒNGAN. Zie ook *Ligvaardig*.

Lijdelijk zijn geheel; *alles met zich laten doen*, omdat men wel inziet, dat verdediging hopeloos is, TAJA PISAN GOEWAMNA.

Lijden, *smart, jammer, ellende; ellendig*, SANGSABA. Voorts voor *ellende, ongeluk, rampspoed, moeilijkheden* ook PAPA, zoomede MASAKAT. Het laatste ook nog voor *ellendig en er ellendig aan toe zijn*. Iemand *smartelijk doen lijden, martelen*, NJANGSABA. Zie ook *Kommer*.

Lijdzzaam, SABAR.

Lijdzzaamheid, KASABARAN.

Lijf, *menschelijk lichaam*, zie *Lichaam*. *Lijf*, van een kledingstuk, AWAK ook BADAN. *Lijf aan lijf; te lijf gaan, de tegenpartij aangrijpende*, ROEKĒT.

Lijf, *onderlijf*, PARINIKAN.

Lijfje voor vrouwen, BADJOE KOETANG of KOETANG.

Lijfwachten van een vorst, TAMĒNG DADA. Dit woord ook wel voor *oppasser, oppassers* van een regent.

Lijk, *doode*, MAJIT. Zie ook *Kreng*.

Lijkbaar, PASARAN.

Lijken, zie *Aarden* en *Voegzaam*.

Lijkkleed, *doodkleed*, BÒWĒH. Ook wel eens OELĒS.

Lijm, *gom*, in het algemeen een *kleefmiddel*, van daar ook de *gekookte rijstkorrels*, waarmee een brief wel wordt digtgemaakt, PANGRAPĒT.

Lijmen, zie *Kleven*. Iemand *met mooie praatjes lijmen*, NGAGĒLÒ. *Zóó gelijmd, bedrogen uitkomen*, KAGĒLÒ.

Lijn, zooals de metselaars gebruiken of zooals men spant, bij het aanleggen van een weg, KĒNTJA. *Bij iets dergelijke lijn gebruiken*, NGĒNTJA. Zie ook *Rij, Streep* en *Touw*, zoomede *Lijnen*.

Lijn, *een half duim Rijnl.*, MATA.

Lijnblad, *transparant*, LIMBLAT.

Lijnen, *aderen* op een wapen, zooals een *kris*, PAMOB.

Lijnkoek, BOENKIL.

Lijst, *rand, buitenste omtrek*, SISI.

Lijst, *register, rol*, DAPTAR.

Lijvig, *vet, dik, gezet, goed in 't vleesch*, MONTÒK. Van een kind: BÒSÒKÒL.

Likeur, *likeuren*, zie *Drank*.

Likken, *aflikken*; een druppel van een of ander vloeistof *oplikken*, NGALĒTAK met NGILAT b. (i) Iemand *belikken*, iets *op* of *aflikken*, NGALĒ-TAKAN.

Limoen, DJĒROEK MIPIS.

Limoensap, TJAĪ DJĒROEK MIPIS.

Linaal, SIPATAN ook DJIDAB.

Liniĕren, NGAGOERATAN.

Linker, zoomede *linkerkant* en *aan de linkerkant*, zie *Links*.

Links, *ter linker zijde, aan den linkerkant*, KĒNTJA met KIWA b. *Linker, links*, TI KĒNTJA met TI KIWA b. *Naar den linkerkant*, NGĒNTJA met NGIWA b. *Naar den linker en naar den rechterkant, links en rechts*, NGĒNTJA NGATOĒ-

MOE met **NGIWA NĒNGĒN** b. *Links en regs*
ook **KA KĒNTJA KA TOEHOEWEUN** met **KA KIWA**
KA TĒNGĒNEUN b. *Links of aan den linkerkant*,
van iemand of iets, **TI KĒNTJAEUN** met **TI KI-**
WAEUN b.

Linksch, zie *Ongemanierd*.

Lint, band, **PITA**.

Lip, lippen, **BIWIR**, met **LAMBÈ** of **LAMBĒJ** b. *Een*
lip zetten van boosheid of verdriet of wel om
vervolgens in schreijen uit te barsten, **DJA-**
MĒDOED ook **DJĒBA DJĒBI**. *Een dikke of*
vooruitstekende onderlip hebben, **DJĒBLĒH**.

Liplap, inlandsch kind, **SINJÒH** ook **PABANAKAN**
zoomede **LIPLAP**.

Lischwortel, zie *Kalmus*.

List, vond, kunstgreep, **AKAL**. *List, om in een*
gegeven geval aan te wenden, **PIAKALEUN**.
Schurkachtige list, **TIOE DAJA**. Iemand met
een list zoeken te krijgen, ook *op een listige*
wijze zoeken te krijgen tot iets, **NGAKALAN**. (a)
Zich van een list of listen bedienen; listig,
geslepen, loos, **BÒGA AKAL**.

Listig, zie *List*.

Loejen, van den wind, zie *Blazen*.

Loejen, bulken, van een rund, **NGAGĒROENG** ook
ĒMÒH ĒMÒHAN.

Loensch, zie *Scheel*.

Loeren, zie *Gluren*.

Lof; loven, bidden, **POEDJI**. *Lof zij God! of God*
zij geprezen! **ALHAMDOELILAH** ook **SOEBANA**
ALLAH. *Lof, lofspraak, loftuiting*, **PAMOEDJI**.
Lofspraak om te vleijen, **PANGALĒM**. Iemand
lof loezwaaien, loven, dankend loven; den lof

van iemand *verkondigen; iets loven*, **MOEDJI**.
Iets prijzen en loven, bijv. als schoon, **MOEDJI**
MOEDJI. *Zich zelf prijzen, zijn eigen lof ver-*
kondigen, **MOEDJI MANĒH**.

Loffelijk, zie *Prijzenswaardig*.

Lofspraak, zie *Lof*.

Loftuiting, zie *Lof*.

Log, vadsig, **MOEMOELAN**.

Logeeren, overnachten, **MONDÒK** wel met **KOELĒM** b.
Bij iemand logeeren; in iets logeeren, bijv. in
het wachthuis op de sawah, **MONDÒKAN**. (p)
Logeeren bij iemand, ook **MADJIK**; en indien
dat een lid der familie is, bij wien men zoo
tijdelijk inwoont, **NGĒNDJĒNG**. (en) *Bij iemand*
gaan logeeren, logeeren voor een, twee of drie
nachten, **NGĒNDONG**. Die persoon, **DI ĒNDO-**
NGAN door (*ko*) den logé. Iemand *logies*
geven, huisvesting verleenen, herbergen, **MON-**
DÒKEUN.

Logeergast, **TATAMOE** ook **SĒMAH**.

Logement, zie *Herberg*.

Logies, tijdelijk verblijf, **PONDOK**. *Plaats, daar men*
logeert; plaats, daar reizigers gemeenlijk over-
nachten, **PAMONDÒKAN**.

Lokaas, aas, aanlokseel, **EUPAN**.

Lokfluitje, zie *Vleijen*.

Lokken door aas, **NGEUPAN**. (eu)

Lokken, verlokken, aanlokken, bekoren, verleiden,
verzoeken, **NGITJOEK NGITJOEK** ook **NGABĒNG-**
BAT. Iemand met iets *lokken of trachten te*
verlokken, iemand iets *voorspiegelen*, **NGĒNĒNG**
NGĒNĒNGAN. (e) *Aangelokt* ook **KAJOENGJOEN**.
Zie ook *Vleijen, Verstrikken en Verleiden*.

Lokvogel, *lokvink*, ook fig. PAMIKAT, voortis DJON-TROT. *De kooi met den lokvogel*, PAMIKAT.

Lombard, zie *Pandjeshuis*.

Lombardhouder, zie *Pandjeshuishouder*.

Lommer, zie *Schaduw*.

Lommerrijk, zie *Schaduwgevend*.

Lomp, zie *Ongemanierd* en *Onbeleefd*.

Long, *de longen*, BAJAH.

Lonk, zie *Oogwenk*.

Lonken, *kwijnende blikken rondwerpen of toewerpen*, KAJAP KĒJĒP.

Lont, zie *Vuurtouw*.

Lontarvrucht, SOEWALA.

Loechenen, zie *Ontkennen*.

Lood, ook *looden*, TIMAH.

Loodregt, van den stand of het opgerigt zijn, van een stijl, paal of derg., PANTJĒG.

Loods, *stuurman*, MOEALIM.

Loods, van bamboe en gedekt met riet, BALAN-DONGAN. *Op stijlen en rondom open*, tijdelijk voor een huis geplaatst, om te dienen tot feestlokaal, MANDAPA.

Loodsen, *sturen*; een schip *loodsen* of *sturen*; bij iemand op zijn schip *loods* of *stuurman* zijn, NGAMOELIMAN.

Loof, zie *Gebladerte* onder *Blad*.

Looijen, d. w. z. *op inlandsche wijze* een dierenhuid *berijden*, NGASAKAN. (a) *Leërlooijen*, MAĒH. (p)

Loom, zie *Krachte loos*.

Loon, *arbeidsloon, werkloon, maakloon, betaling,*

OEPAH, ook BOEROEH en BOEROEHAN. Iemand *loon geven, betalen* voor door hem gepresteerd den arbeid, NGOEPAHAN ook MOEROEHAN en NGABOEROEHAN. Iets *tegen loon laten doen* of *te verrigten geven* aan iemand, MOEROEHKEUN. Zie ook *Belooning, Traktement* en *Vergelding. Loon der wereld, 's werelds loon*, BOEBOEHAN ALAM DOENJA. *Loon*, van iemands daad of daden, PAHLA.

Loondienaar, *lastdrager*, KOELI BOEROEHAN, ook wel BOEROEH.

Loop. Met iets op den loop gaan, MAWA LOEMPAT. (b) Aandriften, lusten of neigingen *den vrijen loop laten*, NGALADJOEB.

Loop van een geweer of pistool, WOEWOLEOEH ook KOETJOEBOENG.

Loopen, *te voet gaan*, LEUMPANG met ANGKAT NJATJAT b. *Regt toe regt aan loopen*, NĒROES. *Loopen* door ruigte, struiken, rijst of derg., NGĒRĒBĒT ook NGĒRĒSĒK. *Heen en weer loopen, zich bewegen tusschen en door ruigte of struiken*, KOEKOEROESOEKAN. *Overal loopen*, zoekende iets, dat weggeraakt is, KOEPANG KAPĒNG. *Met de armen zwaaiende loopen*, NGAGABIG BAĒ KEUPAT. *Vliegend snel loopen, loopen als een haas* of *als een pijl uit den boog*, MĒRĒBĒT LOEMPAT ook BĒR. *Hard naar buiten komen loopen, hard naar de deur loopen*, om zich naar buiten te begeven, NĒRĒ-DĒDL. *Om het hardst loopen*, BALAP. *Loopen, rijden of vliegen, om het hardst*, PABALAP BALAP. *Trotsch, statig* ook *pronkerig loopen*, LĒJAR LĒJAR. *Loopen, met een wippenden gang*, ANGKAG OENGKOEG. *Achter de meiden loopen, de dansmeiden en derg.*, MĒGĒR. *Loopen met*

een kleedingstuk, i. d. z. van: dat aanhebben, MAMAKÈ met NGANGANGGÒ b. *Alleen (kunnen) loopen*, van het kind van een aanzienlijke, MAPAH met NJATJAT b. *Loopen achter* een dier, dat men weidt of hoedt, NOETOER NOETOERKEUN. (t) *Loopen, leiden, voeren*, van een weg of water ergens heen, BLAS ook BRAS. Een kind, zonder kindermeid of iemand anders, die er op past, *laten loopen en spelen, waar het wil*, NGOEMBAR. (oem) *Loopen of stroomen met een straal*, bijv. van de pis uit de roede, van de thee uit de tuit van den trekpot, enz., NGATJIR. *Er uitloopen of uitstroomen*, van water, NGOETJOER. Om iets *heen loopen*, zie *Rond*. Zie ook nog *Kruipen* en *Rennen*.

Looper, *bediende*, die achter op de loopersplank op het rijtuig staat, LÒPÒR.

Loops, van dieren, HAJANG LAKIAN.

Loos, zie *List*.

Loot, *jonge spruit*, POETJOEK. *Loot*, zooals bv. de ananas ze vlak onder de vrucht uitschiet, SÈNGGÈH.

Los, *losgaan*, bijv. van een touw, dat vastgemaakt was, van een haarwring, enz., OEDAR. Ook nog OETJOET, van een touw. Van een naad, LÈPÒT. *Los, loslaten*, van een schroef, het hecht van een mes, enz., LÒTJÒT. *Los, losraken, losgeraakt*, van dat, waaraan men of iets was gebonden, LÈSOT of ÈSOT ook LÈPÒT. *Los, loszitten*, van een ergens ingeslagen spijker, LONGGÈR. *Los, niet hard*, van brood, GAMBOS. Zie ook *Mul* en *Open*.

Los, *vrij, in vrijheid*, LEUPAS.

Losbandig, *genegen om het met andere mannen aan te leggen*, van een getrouwde vrouw, RAJOENGAN.

Losbarsten, zie *Uilbarsten*.

Losbreken steenen, met een breekijzer of derg., NOEGAR of NOEGARAN. (t)

Loshangen, *niet opgestoken zijn*, van het haar, NGAROENDAJ. Het haar *los doen (laten) neerhangen*, NGAROENDAJKEUN.

Losgaan, zooals van een touw, van een haarwring of kapsel, enz., zie *Los*. *Losgaan*, zoodat het zich afscheidt en afvalt, bijv. van soldoersel, TJOEPLAK ook TJÒPLÒK.

Losgeld, zie *Losprijs*.

Loskoopen, *vrijkoopen, vrijmaken* iemand of iets, NÈBOES ook NÈBOESAN.

Loslaten iemand of een dier of wel iets, dat men vasthield, NGALÈSOTKEUN. Mede voor: iemand of een dier *loslaten, in vrijheid stellen*, NGALEUPASKEUN ook NGALÈPOTKEUN. Een beest *los laten loopen*; een vogel, die men opgesloten hield, ten einde hem mak te maken of te doen wennen, *loslaten, uit laten vliegen*, NGÈNTJARKEUN. (k) *Loslaten*, van den steel bij sommige vruchten, ook *loslaten en afvallen*, van de hoornen van hoornbeesten, TJÒPLÒK. Bevelender wijze: *laat los, laat af*, t. w. van iets, dat men vasthield of greep, SÒT. Zie ook nog *Losgaan*.

Losloopen, *in het vrije rondloopen*, NGÈNTJAR.

Losmaken, bijv. de touwen, waarmeê iets gebonden is, het touw dat ergens om heen zit, enz., NGALAAÑ ook NGALAAÑAN, zoomede NGOEDAR en NGOEDARAN. (oe) Deze beide laatste

ook voor iets, zooals bijv. den in een zakdoek gelegden knoop, *losmaken*.

Lospeuteren, zie *Uilsteken*.

Losprijs, *losgeld*, PANĒBOES.

Losraken, zie *Los*.

Losrukken (zich), *zich losworstelen* of wel *dat trachten te doen*, vastgehouden wordende, NGAGOERINDJAL. Van een paard, buffel of rund, NGABĒSAT.

Lossen de lading, NGALOEWARKEUN (of NOEBOENKEUN (t)) MOEWATANANA.

Lossen een pand, NĒBOES. (t) Zie ook *Afzuren*.

Losstaan, *loszitten*, van tanden en van boomen, OENGGĒR.

Lostornen, zie *Tornen*.

Loswrikken, *aan* iets *wrikken*, *om het los te doen gaan* of *los te doen zitten*, NGAGOETBĒK GOETBĒK.

Loswringen iets met iets, dat men als hefboom bezigt, NGAHOEWALKEUN.

Loszitten, *niet stevig* of *vastzitten*, bijv. van de kurk in een flesch, omdat de kurk te dun is, LÒGÒR. Zie ook *Losstaan*.

Lot, zie *Deel*. *Lot*, *nieuw lot*, zie *Uitspruitsel*.

Loterij, LÒTRÈ. *Een lot trekken uit de loterij*, MEUNANG LÒTRÈ.

Lotgenooten zijn, SAOENTOENG.

Lotgevallen, zie *Wedervaren*.

Louter, *zonder iets er bij*, *onvervalscht*, *zuiver*, WOENKGOEL. In den zin van *suiver*, gezegd van winst, BĒRĒSIH.

Louteren, *door vuur zuiveren* een metaal, zooals goud of zilver, NGABĒSOT.

Loven, *prijzen*, *vleijen* iemand, NGAGOENGGOENG. Zie ook *Lof* en *Prijzen*.

Lubben, *ontmannen*; een dier *snijden*, NGABIRI. (k)

Lucht, *wolkenhemel*, LANĠIT. *Gedekte lucht*, *betrokken lucht*, TĒDOEH. Zie voorts *Reuk*.

Luchten, *aan de lucht blootstellen* iets, MÒWÈ of MÒWÈKEUN. (p) Fig. zie hiervoor *Vertoonen*.

Luchtpijp, TIKÒRÒ.

Luchtwortels hebben, van een boom, DJABRIGAN.

Lucifer, *luciferhoutje*, KĒRĒKAN API ook en gew. KAJOE API.

Lui, *vadzig*, MOEMOELAN.

Lulaard, de O. I. lemur tardigradus, MOEKA.

Luid, HAROES. Voorts voor: *luid*, *hardop*, *hard*, *met een forsche stem*, BĒDAS. Bep. *door uitzetting van de stem*, ook TABIK. *Luid*, *luidruchtig*, *hardop*, van het praten of lachen van velen, van twistenden, enz., NGAGĒDĒR. *Luide*, *met misbaar*, van huilen of schreijen, ALOEK ALOKAN.

Luiden het, *de inhoud* van iets, bijv. van een brief of versje, SĒBOET met SĒBAT b.

Luidruchtig, zie *Levendig* en *Luid*.

Luiheid, KAMOEMOELAN.

Luijer, windsel voor een klein kind, PÒPÒK.

Luijerstoel, KORSI MALĒS.

Lulk, een vast, aan een waroeng, *dat over dag met behulp van een stok wordt opgeligt gehouden*, TATANGKĒBAN. Zie ook *Deurtje*.

Lulm, zie *Kuur*.

Luis, *hoofdluis*, KOETOE met POENTANG of ook wel OENTANG b. *Jonge of kleine hoofdluis*, KOEWAR.

Luis, die vee en honden plaagt, PEUTI. *Luizen, luizen zoeken*, NGALA KOETOE ook SISIJABAN.

Iemand *luizen*, NJALIKSIKAN; ook NJIJARAN met MOENDAJAN b. (p)

Luis, wand —, TOEMBILA.

Luister, *praal*, ook *luisterrijk*, MOELJA. Zie ook *Glans*.

Luisteren naar iets, iets *niet in den wind slaan*, NGAWARÒ. Zie voorts *Hooren*.

Luitenant, LÈKNAN ook LITNAN.

Luizen, zie *Luis*.

Lurken, zie *Zuigen*.

Lus, zie *Strik*.

Lust, zie *Behagen*. *Met lust* ook *lustig* iets doen, SARĒGĒP.

Lust, *zinnelijke; hartstogt*, NAPSOF of HAWA NAPSOF.

Lusteloos, *het air hebben van een halfzieke*, MÒJONGKÒD.

Lusten, *houden van iets; iets lekker vinden*, BEUKI met SĒNĒNG b. *Belust zijn* op iets; *er op belust zijn om* iets te doen, KABEUKI met KASĒNĒNG en KASANTĒP b.

Lusthof, TAMAN.

Lustig, *vrolijk, opgewekt, plezier hebben in zijn leven*, BĒRAG. Zie voorts *Opgervuimd, Levendig* en *Lust*.

Luttel, zie *Weinig*.

M.

Maag de, HAMPĒDAL. *De Wilde heeft* WADAH TJADOE.

Maag, *bloedverwant*, zie *Bloedverwant*.

Maagbitter, zie hiervoor *Bitter*.

Maagd, TJAWÈNĒ; als mooier woord, PARAWAN.

Maagpijn hebben, bijv. door het eten van onrijpe vruchteu, SEUEUL ANĒN. *Stekende en benauwende pijnen in den maag* of *maagstreek*, soms zoo hevig, dat bewusteloosheid intreedt, TJIKA.

Maagschap, zie *Aanverwant*.

Maakloon, zie *Loon*.

Maaksel, *werk; hetgeen gemaakt of vervaardigd is door iemand*, DJIJEUN met DAMĒL b. Mede, en dit ook voor: *werk*, i. d. z. waarin wij dat

woord bezigen, als wij van een werkman zeggen: „hij levert goed werk”: DJIDJIJEUNAN met DADAMĒLAN b.

Maal iemands, voor hem op een metalen schenkbord (talĒm) of derg. *klaargezet maal, maaltijd, klaargezette portie*, HANTJĒNGAN met HATOERAN b. Voor *het maal* en *het maal gebruiken; eten*, ook DJADJABOER. Dit is een minder hoffelijk woord.

Maal, keer, KALI ook BALÈN. *Eenmaal, een keer*, SAKALI. *Een enkele keer, eenmaal, voor een maal*, SAKALIJEUN. *De eene maal.... de ander maal*, KAPEUNG.... KAPEUNG of SAKAPEUNG.... SAKAPEUNG. *Maal of keer werkens met velen*, d. w. z. met ngarĒmpoeg: GĒBRĒGAN. Voor

maal, keer ook nog RINTAKAN. Zoo bijv. *twemaal*, DOEWA RINTAKAN, gezegd van het vruchten dragen van een boom in een zeker tijdsverloop, van het feestvieren bij gelegenheid van een benoeming, enz.

Maalstroom, zie *Draaikolk*.

Maaltijd, naar aanleiding van invitaties: KOEMPOELAN NJATOE met KOEMPOELAN DAHAR b. en KOEMPOELAN TOEWANG z. b. Zie ook bij *Maal*.

Maan, BOELAN. *Volle maan*, BOELAN GĒDÈ.

Maand, BOELAN met SASI b. *Tegen het einde van de maand, dus na den 15*, KAPAREUMNAKEUN. *Een maand, per maand, maandelijksch*, SABOELAN. *Deze maand, deze geheele maand*, SABOELAN IJEU. *Aanstaande maand, ook: de eerste dagen van de maand, het begin van de maand*, PANANGALAN.

Maandag, SĒNÈN of PÒWÈ SĒNÈN.

Maandelijksch, zie onder *Maand*. *Maandelijksch loon, maandelijksche betaling, maandgeld*, BAJARAN SABOELANEUN.

Maandstonden, *maandstondenbloed*, BOLON. *De maandstonden hebben*, BOLÒNAN met KARĒSĒBAN b. Mede voor *maandstonden*, zoomede voor: *die hebben*: PALAŅGAN en KAPAMALIAN. *De maandstonden niet krijgen, zoodat zij geacht kan worden zwanger te zijn*, NGANDĒG.

Maaneklips, GRAHANA (of SAMAGAHA) BOELAN.

Maanlicht, *lichte maan*, TJAĀNG BOELAN.

Maar, *slechts*, BAÈ of WAÈ.

Maar, *evenwel*, TATAPI, ook wel eens ARI.

Maar half vertrouwen, *twijfelen, sich ongerust maken*, HAM HAM.

Maart, MARĒT.

Maas van een net, MATA.

Maat, *maatstok, meetroede*, OEKOERAN. *Maat, inhoudsmaat*, bijv. een zoutmaat, TAKĒRAN. *Maat, niet vervaardigd van klapperdop*, voor *rijst*, KOELAK. Een ander, echter niet constante inhoudsmaat, voor rijst, zout, boonen en derg. is de GANTANG. *De afstand van den top van den middelsten vinger tot aan den elleboog, bij wijze van lengtemaat*, ASTA.

Maat, *de maat*, d. w. z. *de hoegrootheid of hoeveelheid* van iemands krachten; ook *de maat*, d. w. z. *de geheele kracht* van de stem, TAKĒR.

Maat, *maat en melodie*, WIRAHMA. *In de maat zijn en blijven*, NINGGANG WIRAHMA.

Maat, *makker*, zie *Medgezel*.

Maatregel, *regeling, bepaalde wijze, waarop, ter zake van iets, wordt gehandeld*, ATOERAN.

Maatschappj. *Handels—*, KOEMPANI KĒTJIL.

Maatschappj, *O. I. maatschappij of Compagnie*, als benaming, door de inlanders nog wel gegeven aan de N.-I. regeering: KOEMPANI.

Maatstok, zie *Maat*.

Maauwen, *miaauwen*, van een kat, NGĒJONG. *Al maar door of aanhoudend maauwen*, ĒJONG ĒJONGAN. Van een tijger: MĒJONG MĒJONGAN.

Made, OELAM. *Made, maden* in bedorven vleesch of krengen, BILATOENG. *Met maden zijn*, BILATOENGAN. *Maden in den buik en in den aars*, KARĒMI.

Magazijn, zie *Pakhuis*.

Magazijnmeester, zie *Pakhuismeester*.

Mager, van een mensch of dier; *magerheid*, KÈÈNG.

Mede KOEROE, dit laatste vooral ook voor *doodmager*. *Vermageren*, DJADI KÈÈNG. *Vel en been zijn*, KOEROE AKING NGADJANGDJAWING ook KABI TOELANG DJEUNG KOELIT.

Magerheid, zie *Mager*.

Magneet, BEUSI POERASANI.

Magt, *heerschappij*; *invloed*; *magtig*, *invloedrijk*, *vermogend*, KAWASA. Mede voor *magt*, *vermogen*, PANGGAWASA. Zie ook *Almagt*.

Magt, *vermogen*, *maat*, KADAB. *Naar vermogen, zooveel als waartoe in staat of bij magte*, SAKADARNA.

Magtbrief, SOERAT KAWASA.

Magteloos, zie *Krachteloos* en ook *Zwak*.

Magtig, zie *Magt*.

Magtigen, *vergunnen*, *vergunning verleen* aan iemand of tot iets, NGIDINAN. (i)

Magtiging, *vergunning*, KAWASA ook IDIN en WIDI.

Mais, *turksche tarwe*, DJAGONG.

Majesteit, zie *Glorie*.

Majesteit, *Zijne — de Koning*, MAHA RADJA.

Majoor, MAJOR.

Mak, zie *Handelbaar* en *Tam*.

Makelij, zie *Werk*.

Maken, *aanmaken*, *construeeren*, *vervaardigen*, *timmeren* (iets); *van* iets, iets *maken*, NJJEUN (dj) met NGADAMÈL b. *Winst of een winstje maken*

met iets, NGABIDJILKEUN. *Gemaakt, vervaardigd*, BEUNANG met KÈÈNGING b. Iets *maken, vervaardigen*, ook MIGAWÈ met MIDAMÈL b. (p) Een huis of derg., NGABANGOEN.

Makker, zie *Medgezel*.

Mal, *dwaas*, *verstandeloos*, *gek*, *krankzinnig*, GÈLÒ.

Maleijer, ook een *Maleische vrouw*, OERANG MALAJOE.

Maleisch, MALAJOE. *De Maleische taal*, BASA MALAJOE.

Malen, iets *malen*, NGAGILING.

Malen, *afbeelden*, zie *Afbeelden*.

Malen, *lastig vallen*, NGAHEUREUJAN en NGABAROENGSINANG.

Maliënkolder, BADJOE BEUSI.

Malkander, SILIH.

Malsch, OEDOEH.

Maltraiteeren, zie *Onregt plegen*.

Man, *mannelijk*, van het *mannelijk geslacht*, LALAKI met PAMÈGÈT b. *Mannetje*, van dieren, LALAKI. *Man, echtgenoot, gemaal, gade*, SALAKI met TJARÒGÈ b. *Echtgenoot, gade, de vrouw* van een man, PAMADJIKAN met BÒDJÒ bn. en GARWA of GEUREUHA b. Voor *man, personen*, ook ÈSÈ en wel in bijv. drie man, vijf personen, enz. Maar zóo gebezigd, is ÈSÈ niet hoffelijk. *Man en vrouw; beide, man en vrouw*, ÈWÈ SALAKI met ISTRI PAMÈGÈT b. *Man en vrouw, getrouwd*, LAKI RABI. *Een man nemen, huwen*, van een vrouw of meisje, LAKIAN met TJARÒGÈAN b. *Niet aan den man kunnen komen*, van vrouwen, DJOMBLO. *De echtgenoot willen worden* van iemand,

DAÈK met KARSA b. *Met alle man, met man en magt* iets doen, bijv. iets zoeken, PASOE-RINGKABAN.

Manbaar, BALÈG.

Mand, van bamboe gemaakt en trechtervormig, waarin de rijst wordt gestoomd, ASEUPAN. *Groote mand*, zooals de reizende kooplieden voor hun waren gebruiken, ÉLANG. *Mand van ruw zaámgevlochten bamboe*, TJARANGKA. *Groote en komvormige mand*, om gevogelte onder te houden of te bewaren, RANGGAP. *Mand met deksel*, voor kleëren en reisbenoodigdheden, KÈPÈK *Met los deksel*, TÒLOK. Aardappelen en rijst worden daarin langs de huizen verkocht. *Groote bamboezen mand, van boven rond en van onderen vierkant*, vier onderling verbonden en aan de mand bevestigde plankjes, dienen als voet, SAID. *Insgelijks op een voet en zonder deksel*, zoo een, als waarin de rijst gewoonlijk wordt voorgediend, BÒBÒKÒ. Voorts zijn soorten van manden op een voet met bol of wel plat deksel: de KAKATJOE of wel SOEMBOEL KAKATJOE, en de TÈTÈNONG. Zie ook *Bak*.

Mandje, van kawoengbladen gemaakt, TJAJOET.

Mandoer, KÒKÒLÒTNA met SÈSÈPOEHNA b. Zie ook *Opziener*.

Manen, aanmanen iemand, van iemand invorderen een schuld of het geven van iets, dat hij be-loofde te zullen geven, NAGIH. (t)

Manen de, van een paard, SOESOERI. *De lange karen op den nek van een bok of geit*, BOELOE SOESOERI.

Maneschijn, TJAÀNG BOELAN. *Zitten, wandelen, enz.*

in den maneschijn; buiten zijn, terwijl de maan schijnt, MOELAN.

Mangel, zie *Gebrek*.

Mangga, zekere vrucht, BOEWAH.

Manggistan, zekere vrucht, MANGGOE.

Manhaftig, zie *Moedig*.

Manier, manieren, gedrag, TATA ook PÒLAH. Zie ook *Wijze*.

Mank, aan weërskanten of doordien een voet naar binnen omligt, PÈNGKOR. Zie ook *Kreupel*.

Manmoedig, zie *Moedig*.

Mannelijk, zie *Man*.

Mannetje, van dieren, zie *Man*.

Manslag, doodslag. *Een manslag of doodslag be-gaan*, MAÈHAN DJALÈMA. (p)

Manslengte, als benaming van maat, om daarin de diepte, bijv. van een vijver uit te drukken, LAPOET.

Mantel of plaid, waarin de vrouwelijke hadji's zich hullen, o. a. gaande naar de moskee, MALAJAH.

Manufacturen, NJAMOE.

Manwif, hermaphrodit, WANDOE.

Manziek, maar niet in den smaak vallen, van vrouwen, KASAÑGON.

Marcheeren, zie *Gaan*.

Mare, zie *Berigt*.

Markt, marktplaats, PASAR.

Marktdag, PÒWÈ PASAB met DINTEN PASAR b.

Marktprijs, HARGA PASAB met PANGAÒS PASAB b.

Marmer, BATOE KOSTA.

Marmot, het knaagdier van dien naam, MAEMÒT.

Mars op een schip, SAJANG.

Marsch, zie *Gang*.

Marskramer, (Inl. of Chin.), KOLONTONG.

Martelen, zie *Mishandelen*.

Martevaán, GĒNTONG.

Masker, zie *Helm, Mom* en *Voorwendel*.

Massa, de geheele hoeveelheid van iets, SARĒJANA.

Mast, van een schip, TIHANG of TIHANG LAJAR.
Vlaggemast, TIHANG BANDĒRA.

Mat van aaneengeregen of op andere wijze zamen-gevoegde nerven van drooge kiraj of andere palmboombladeren, ook wel van pandanbladeren, tot bekleeding in een huis of schuur, ook wel voor emballage of derg., KADJANG. *Mat, matje, om op te zitten of te slapen*, SAMAK met AMPĀBAN b. *Van bamboe gevlochten mat tot bewanding*, BILIK. *Tot zolder in een vertrek, ook over den kap van een rijtuig*, GIBIBIG. *Matje* (van gevlochten bamboe en gehecht aan een steel zooals een vlag aan een stok), *om het vuur met aan te waaien*, HIHID.

Mat, krachteloos, vermoeid, zie *Krachteloos* en *Vermoeid*.

Mat, dof, zie *Dof*.

Mat, in het schaakspel, MAT.

Mat, Spaansche, een benaming voor rijksdaalder, RINGGIT.

Materialen, bijv. voor den bouw van een huis, PRABÒT ook BAHAN. Mede DANGDANAN met DANGDÒSAN b.

Matig, matig zijn, van werk, vooral van dienst-

werk, SĒNANG. *Matig*, van een prijs, MEU-DĒUHNA met SĒDĒNG als mooijer woord.
Matig in het eten, TJĒMI.

Matras, buitzak, KASOER ook BÒLSAK.

Matroos, MATROS ook KALASI.

Mattenmaker, TOEKANG NGANĀJAM SAMAK.

Mazelen, TAMPĚK. Een vorm van mazelen is GABAG. Verg. *Roodvonk*.

Mede, meé, MILOE. *Mede*, bijv. in *medemensch*, PADA met SAMI b.

Medebrengen, zie *Brengen*.

Mededeelen, verklaren, zich wenden tot een meere-dere, HATOEBAN. Zie ook bij *Kennisgeven* en *Spreken*.

Mededeeling, aanbieding, verklaring, HATOEB en HATOERAN. Ook voor *mededeeling* en *verklaring*, PIHATOER, PIJATOER of PJATOER. *Verslag, rapport*, gew. HATOERAN. *Van iets mededeeling doen*, id. z. van iets bekend maken, zooals aan den volke, NGIKBARKEUN. (i)

Mededoen in iets; medegaan met iemand, NGILOE ook MILOE, beide met NGIRING b. (van of met betr. tot een aanz.). *Mededoen met iemand*, NOEROETAN; id. in iets wat strafbaar is of af te keuren, KONGKOL.

Mededoogen, zie Medelijden.

Mededoogend, zie Barmhartig en Medelijden.

Mededrijven met den stroom; door den stroom medegevoerd worden, PALID. Iemand of iets *door den stroom doen medevoeren*, MALIDKEUN.

Medegaan, zie bij Mededoen en ook bij Volgen.

Medegesleept (door het water), bijv. in een draaikolk, KATJĒDT.

Medegeven, *elastisch*, MÈRÈJAN. *Medegeven* aan iemand, bijv. geld, met opdracht om daarvoor iets te koopen, TITIP. Iets *medegeven* aan iemand, NITIPKEUN. *Het medegegevene, iets dat zoo wcrdt medegegeven*, TITIPAN. Van den persoon, wien iets wordt *medegegeven*, bezigt men KATITIPAN. Voorts voor iemand iets *medegeven*, bijv. hem, die op reis gaat, het noodige reisgeld, NGABAHANAN. Ook nog, MIHAPÈ (p) met NGAWÈWĒRATAN b. En voor iets *medegeven* aan iemand, bijv. om weg- of over te brengen, NGABAHANKEUN.

Medelijden, *mededoogen, meëcarigheid, barmhartigheid, erbarmen, deernis*, KAWĒLAS of KAWĒLASAN ook PIWĒLAS, dit laatste als mooijer woord. *Medelijden, mededoogen* of *deernis hebben, meëdoogend*, WĒLAS. *Over* iemand *zich erbarmen* of *ontfermen, deernis* of *mededoogen hebben met* iemand, *barmhartigheid oefenen tegenover* iemand, MIKAWĒLAS of MIWĒLAS; Pass. v. beide: DIPIKAWĒLAS. Zie ook *Begaan*.

Medemensch, *medemenschen, evennaaste*, SASAMA HIROEP ook HARÈ HARÈ HIROEP, PADAMA-NOESA, PADA DJALĒMA, zoomede PADA KAWOELA.

Medenemen, zie *Brengen*.

Mederijden, ook *medevaren*, NOEMPANG. (t)

Medeslepen, *medetrekken*, gezegd zoowel van hem, die een ander medesleept, als van de zaak, waar deze laatste wordt ingesleept, NJABIT ook NJANGKOET. (s) Voorts voor *medeslepen, mede doen deelen* iemand, MAWA MAWA (b) wel met NGABANTOEN BANTOEN b.

Medetroonen, *verlokken haar te volgen* (een man), van een vrouw gezegd: NGIWAT. (i)

Medevaren, zie *Moderijden*.

Medevoeren, zie *Brengen*.

Medevrouw, *mede echtgenoot* van een man, MAROE.

Medgezel, *gezel, makker, maat, kameraad, compagnon, deelgenoot*, BATOER met BÈNTJANG b. Iemand *tot makker, medgezel* of *kameraad zijn; de makker* of *medgezel zijn* van iemand, NGABATOEBAN met NGABÈNTJANGAN b.

Medicament, zie onder *Geneeskundige hulp inroepen*.

Medicijn, zie onder *Geneeskundige hulp inroepen*.

Meel van rijst, TIPOENG. *Tarwemeel*, TIPOENG TARIGOE of TRIGOE. *Meel*, verkregen van sommige boomen, zooals bijv. de kawoeng of van sommige gewassen, zooals bijv. de kassave, ATJI. Van dat laatste gewas echter, ook wel TIPOENG. Van rijst of kassave *meel maken*, NIPOENG.

Meenen, *dunken, van meening zijn*, ROEMASA met ROEMAOS b. Van iemand of iets, iets *meenen* of iets *er voor houden*, NANGGOEH. (t) Al verder voor *meenen, wanen, denken, in de meening of waan verkeerren; ik dacht, ik meende*, MAROEKAN ook MAROEKANKEUN. Zie ook *Gissing* en *Wanen*.

Meening, zie *Bedoeling, Beteekenis, Gedachte, Gevoel, Gissing, Overweging* en *Toeleg*.

Meer, zie *Over* en *Te boven gaan*. *Wat meer is* zie *Zelfs. Meer dan* (i. d. z. van: in hooger of grooter mate dan), BATAN ook ALAH BATAN en ALAH MANAN.

Meer, *van alle zijden door land ingesloten water*, TALAGA.

Meerdere. *De meerdere in rang zijn van* iemand;

- staan boven* iemand; tot of aan zijn *meerdere*, SALOEHOEBEUN.
- Meerder worden**, *meerder*, zie *Aangroeijen*.
- Meerderheid de**, *het meerendeel*, RÈJANA.
- Meerderjarig**, AKIL of AKIL BALÈG WAARVOOT gew. AHIR BALÈG.
- Meerendeel**, zie *Meerderheid*.
- Meergemeld**, *zoo even of te voren genoemd*, TÈJA.
- Meermalen**, zie *Dikwijls*.
- Meesmullen**, zie *Glimlachen*.
- Meest**. *Het allermeeft, het allertalrijkst*, PANGRÈ-JANA. *Op zijn meest; als het veel is*, RÈJA RÈJANA of DIRÈJA RÈJANA. Zie ook *Mvestal*.
- Meestal**, *meestentijds, meest*, SASARI.
- Meestentijds**, zie *Meestal*.
- Meester en meesteres**, zie *Heer en Patroon. Meester, schoolmeester*, MÈSTÈR.
- Meestermaken**, *zich van iemand; iemand als gevangene medevoeren*, NGABÒJÒNG.
- Meetkunde**, ÈLMOE OEKOERAN.
- Meetroede**, OEKOERAN.
- Meewarigheid**, zie *Medelijden*.
- Mel**, MÈI.
- Melboom**, d. w. z. hetgeen men zóo zou kunnen noemen, t. w. *het paar kleedjes, de bossen parè, de klapper, enz., die, als het gebint van een gebouw in elkaar zit of staat, voor den tijd van een dag, boven op het huis, aan een lang rak van hout of bamboe worden opgehangen*: SASAMPÀJAN.
- Meld**, BOEDJANG AWÈWÈ.
- Melkever**, LÈGÈ.
- Melneed**, SOEMPAH BÒHONG.
- Melste**, zie *Knaap*.
- Mejufter** en *Mejusforouw*, zie *Jusforouw*.
- Mekka**, MÈKAH.
- Melden**, zie *Kennisgeven*.
- Melding**. *Van iets melding maken, over iets spreken*, NGOETJAPKEUN. (oe) Zie voorts bij *Berigt*.
- Melk**, TJI SOESOE of Tjai Soesoe.
- Melken**, MÈRÈS. (p)
- Melkkan**, WADAH TJI SOESOE.
- Melkweg de**, TJATANG BÒBÒ.
- Melodie**, zie *Zangwijze*.
- Memorie**, zie *Geheugen*.
- Men zegt, naar men zegt; zooals het gerucht gaat**, BÈDJANA, ook WARTOSNA en TJARIOSNA.
- Mengen**, *vermengen, ondereenmengen, zamenkneden* (een veelheid van ingrediënten), NGADOEK. (a) Mede voor iets *mengen* of *voegen* bij iets anders, NJAMPOERKEUN. (tj) *Zich mengen in* iets, *zich in het gesprek mengen*, PIPILOEÛN. *Zich er onder of er tusschen mengen*, bijv. van iets, dat er niet bij behoort, NJAMPOERAN. *Vermengd*, bijv. van regen met wind, PABAÖER. Al verder voor *vermengd, doorengemengd, door elkaar heen*, PAGALÒ. En voor iets *mengen* in iets anders, iets *innengen*, bijv. een rauw ei in een kop koffie, NGOELÈG. (oe) *Goe.l door elkaâr gemengd en vermengd*, van de ingrediënten van een baksel, GALÒ ook DALIT.
- Mengsel**, *zamenstelling, compositie van goud met*

rood koper, SOEWASA. *Mengsel* van twee ingrediënten, bijv. van boter en suiker, PAGALÒ.

Menig een, RÈJA DJALÉMA of LÒBA DJALÉMA. DJALÉMA kan ook weggelaten worden.

Menigmaal, zie *Dikwijls*. *Hoe menigmaal*, SABA-BARAHA KALI.

Menigte, een *menigte*, in *menigte*, RÈJA of LÒBA. *Een ontelbare menigte*, JOETA KÉTI. *In menigte*, of wel *in massa*, met hun velen liggen of zitten, van menschen; ook *in menigte liggen*, van lijken op een slagveld, MAJAK.

Mennen, als *koetsier van het voertuig optreden*, NGOESIB. (k) Verg. bij *Besturen*.

Mensch, *persoon*, DJALÉMA ook OERANG. *Mensch*, *menschlijk wezen*, *schepsel*, dat men mensch noemt, MANOESA. Ook OEMAT. *De menschen*, *de lieden*, OERANG. Nog voor *menschelijke schepselen*, *menschen*, DJALMAÂN of DJALÉMAÂN. *Nuttig* of *heilzaam voor den mensch*, MANGPAÁT KA AWAK.

Menschenschuw, SIJEUN DJALÉMA.

Menschlievend, *goedertieren*, MOEBAH.

Merg, *meelachtig*, in sommige palmen, bijv. van den kawoeng, SAGOE.

Merg in de beenderen, SOENGSOEWAM.

Mergel (*roode*), zooals gebruikt wordt bij „zegelen”, GINTJOE.

Merk, *teeken*, TJIRI ook TANDA met TAWIS b.

Merkbaar, *zichtbaar*, KATARA met KATAWIS b. *Af en toe zichtbaar*, van iemand, die in het water ligt en aan 't zinken toe is, KÈKÈLÈBÈKAN. Zie ook *Merkelijk*.

Merken, iets *voorsien* van een onderkenningsteeken, een *merkleeken maken* op of in iets, NJIRIJAN (tj) ook NGAGÈBÈT. *Gemerkt*, *geteekend*, KATJIRI.

Merkelijk, *merkbaar*, *kennelijk*, *kenbaar*, SASAT ook TÈTÈLA.

Merrie, zie *Paard*.

Mes, PÈSÒ. *Mes* of *mesje*, dat o. a. door timmerlieden wordt gebruikt, om hun arbeid wat bij te werken, i. h. alg. waar men allerlei dingen meê bewerkt of knutselt, PÈSÒ BAOET of PÈSÒ LALAKI. *Mes*, dat bij de *besnijdens* wordt gebruikt, PÈSÒ SOENAT. *Tafelmes*, PÈSÒ WADON of PÈSÒ AWÈWÈ. *Het mesje waarmee men de rijst snijdt*, ÈTÈM. *Pennemes*, *zakmesje*, PÈSÒ TIKÈL.

Messias, MASIHI.

Messing, zie *Koper*.

Mest, GÈMOEK. *Mesten*, *bemesten*, NGAGÈMOEK.

Mesten, zie *Mest*.

Mesthoop, zie *Vuilnishoop*.

Met, *benevens*, *mitsyaders*, en ook, ook, en daarbij, *zoomede*, *meê*, *te zamen*, *zamen*, DJEUNG en REUDJEUNG met SARÈNG b. Ook SARTA of SÈRTA en BAWOEH of wel SARAWOEH. *Met*, *er bij*, *bij zich hebben*, KATIK of NGATIK, ook KATOET. Mede nog voor *met* MAKÈ, waarvan NGANGGÒ b. en voor *met*, *met* iets *er nevens* of *er bij*, *zoomede*, BARI. Andere vertalingen van *met* kunnen zijn KA, zooals in „trouwen met iemand”; KOE, zooals in: „slaan naar iemand met een zwaard”, enz.

Met allen spoed, zie *Spoed*.

Met dat, toen, BARĒNG met SARĒNG b.

Met de handen aan iets zitten, NGÒMÈ. (o) *Iets niet met rust laten, maar er onophoudelijk met de handen aan zitten,* NGÒMÈKEUN.

Met de nachtschuit, achteraan, van het ergens komen of heengaan, ANTÈR.

Met der tijd, TOEMOELOEJ ook MĒNGKĒNA, MANGKĒNA en ĒNGKĒNA.

Met een, bij deze gelegenheid, bij dezelfde gelegenheid, tevens, SAKALIAN ook SAMBIAN.

Met een hap vangen, bijv. zooals een hond een vlieg of mug vangt, NJAPLOEK. (tj)

Met een straal loopen, NJĒRĒLĒNG.

Met een vaart, in een vaart, van rennen, DĒRĒGDĒG of NGADĒRĒGDĒG.

Met hart en ziel, SOSON SOSON.

Met misbaar, zie *Luide*.

Met open mond, met den mond wijd open, den mond wijd open doen, TJALĀNGNAP.

Met opzet, DI HADJA. *Met opzet iets doen,* NGAHADJA.

Met opzigt tot, TINA ook DINA.

Met referte tot, (een term in dienstbrieven), SAMBOĒGAN.

Met uw verlof, met uw permissie, bij het aanspreken van een meerdere, ook aan het begin van brieven, NOEN ook KAOELA NOEN, KAWOELA NOEN of KOELA NOEN.

Met voorkennis van iemand, TRANG.

Metaalmengsel voor sommige muziekinstrumenten, PAROENGGOE.

Meten, afmeten iets, NGOEKOER. (oe) *Metten, opmeten,* NGADJOEGIL ook NJĒNGKAL. (tj) *Metten* (met een inhoudsmaat), NAKĒR. (t) *Zóó, dat de maat precies gevuld is tot den rand en niets meer,* van meten gezegd: MĒRĒS. *Den grond meten,* zie *Plof*.

Metselaar, TOEKANG TĒMBÒK.

Metselen, in steen optrekken, NĒMBÒK. *Gemetseld, steenen, van steen,* TĒMBÒK.

Metselspecie, (kalk, zand en water), ADOEK. *Metselspecie maken,* NGADOEK.

Metselsteen, BATA.

Metselwerk, TĒMBÒKAN.

Meubel, meubelen, PRABÒT IMAH.

Meubelen, van het benooidige huisraad voorzien een huis of kamer, NĒTĒBAHAN. (t)

Meubelmaker, in het alg. iemand, die in hout werkt, PATOEKANĀNAN.

Mevrouw, jufvrouw, NJĀI ook NJI, als betiteling van de getrouwde vrouw van een inlander. Als betiteling van de getrouwde vrouw van een Europeaan of Chinees, NJONJA.

Miaauwen, zie *Maauwen*.

Middag, des middags, midden op den dag, TĒNGĀH PÒWÈ. Ook BĒDOEG en TĒNGĀNGÈ.

Middagmaal, zie hiervoor *Maal, Maaltijd* en ook *Eten*.

Middagmalen, zie hiervoor *Eten*.

Middel, dat men uitdenkt om tot iets te geraken of iets gedaan te krijgen, AKAL. *Middel tegen* iets, ook fig. TAMBA. Mede voor *het middel tot of dat aangewend wordt tot* iets, ook om een

omstandigheid of toestand te doen ontstaan;
 PARANTI. Door *middel van*, MARGA met MARGI
 b., ook MARGINA of TINA MARGI. Zie ook
Kapitaal, Weg en Wijze.

Middel, *lijf, middel*, TJANGKÈNG met ANGKÈNG b.

Middel van bestaan, zie *Broodwinning*.

Middel, hulpmiddelen; ook *middel*, benoodigd voor
 iets, SABAT.

Middelaar, tussenpersoon, door wien men er
 komt, LANTÀBAN.

Middelbaar, zie *Middelmatig*.

Middelen, door alle mogelijke —; *zooveel moge-
 lijk*, SABEUNANG BEUNANG met SAKÈNGING
 KÈNGING b. Zie voorts bij *Middel*.

Middelerwijl, inmiddels, terwijl, intusschen, tijdens,
 MEUNGPEUNG. Ook voor *middelerwijl, te ge-
 lijkertijd*, BARI.

**Middelmaat, de gulden — bewaren; goed en netjes,
 maar niet opgeschikt**, met betr. tot kleeding,
 BASADJAN.

Middelmatig, tamelijk, gematigd, middelbaar, SÈDÈNG.

Middelpunt, het midden, TÈNGAH.

Middelste (de) van drie, bijv. van drie broeders
 of zusters, PANÈNGAH.

Middelvinger, DJADJANGKOENG,

Midden, het midden, TÈNGAH. *Zoo ongeveer het
 midden, in of op het midden*, DI TÈNGAH
 TÈNGAH.

**Middengedeelte of middenstuk van een boot, zoo-
 mede van het rijstblok**, AMBOERAN.

Midden op den dag, het midden van den dag,
 zie *Middag*.

Middernacht, TÈNGAH PEUTING.

Middenerf van een kawoeng of wel klapperblad,
 NJÈRÈ.

**Mier, SIREUM. Witte mier, EINJOEH. Witte mieren
 hoop, de hoop aarde, door witte mieren boven
 hun nest opgegraven, HOENJOER. Vliegende
 witte mier, SIBAROE. De koningin van de
 witte mieren, GATEUW.**

Miereneter, PEUSING.

Mij wordt gezegd of verteld dat, PADJAR ook
 MADJAR.

Mij, mijn, mijne. Hiervoor bezigt men dezelfde
 voornaamwoorden, die als voorn.w. van den
 le persoon opgegeven worden onder *Ik*. De
 plaats is in dit geval achter. Bijv. ANAK
 KAMI, *mijn kind*. Ook kan *Mij* nog betee-
 kend worden door DIRI. Mede voor *mijn
 persoon, mij*, DIRI KOERING (zeer nederig).
 Nog nederiger is DIRI ABDI.

Mijden, zie Wijken.

**Mijlpaal, paal, de afstand tusschen twee op elkaar
 volgende mijlpalen**, gew. 400 R. R., PAL.

Mijenthalve, zie Mijnerzijds.

Mijnerzijds, mijenthalve, wat betreft mij, ARI
 (DOEPI b.) KAOELA (of wel ander voornaam-
 woord).

Mijnheer (Europeaan), TOEWAN.

Mijrmeleon, OENDOER OENDOER.

**Mijt, koop hout of vuil, die verbrand wordt of zal
 worden**, DOEROEKAN.

**Mikken, door er langs te zien, met een geweer,
 blaaspijp of pijl, NGÈTJÈNG. (k) Met een geweer,**

pijl, enz. enz., *mikken op* iemand of iets,
NGABBĒNĒB.

Mikpunt, NOE DI SĒDJA.

Mild, MOERAH.

Mildheid, KAMOERÀHAN.

Millioen, JOETA. *Een millioen*, SAJOETA.

Milt, KAWAJA. *De milt hebben of krijgen, een steek in de zijde hebben*, tengevolge van hard loopen of paardrijden, KALIKIBĒN.

Min, *voedster*, BABOE TÈTÈ.

Min, *onaanzienlijk, laag, gemeen, gering*, HINA.

Min of meer, zie *Eenigzins*.

Minachtend en uit de hoogte, LĒNGOES.

Minder, *minder zijn*, KOERANG met KIRANG b. *In aantal minderen, minder in getal worden*, NGOERĀNGAN met NGIRĀNGAN b.

Mindere, zie *Geringe*.

Minderen in aantal, zie *Minder*.

Minderen, dalen in prijs, TOEROEN.

Minnaar, minnares, zie *Verliefd*.

Minuut, MĒNIT. 2. *Minuut van een brief of ander geschrift*, KÒPÈ.

Minst, op zijn, zie *Minstens*.

Minstens, ten minste, op zijn minst, SABOETOEHNA ook SALOEOETNA. *Niet het allerminste*, TEU SAEUTIK EUTIK ATJAN. *Op zijn allerminst*, ook: APĒS APĒSNA.

Minzaam, innemend, AKOEWAN ook GĒPJAK. *Minzaam, vriendelijk*, voor ieder een paar woorden ten beste hebben, SĒRĒWĒL ook SÒMĒJAH.

Mirakel, zie *Wonder*.

Mis, zie *Missen en Verkeerd*.

Misbaar, met, zie *Luide*.

Misdaad, misdrijf, SALAH ook DÒSA.

Misdadiger, DJALĒMA NOE BÒGA DÒSA

Misdoen, *zich ergens in vergissen of bedriegen, ook verkeerd doen*, NJALAHAN. (s)

Misdragt, zie *Miskraam*.

Misdrijf, zie *Misdaad*.

Misduiden, NJALAHKEUN. (s)

Misgeboorte, ANAK OEDOEL, *De Wilde*.

Misgunnen, SISIRIKAN.

Mishagen mij, u, hem, HANTEU SOEKA.

Mishandelen, smartelijk doen lijden, martelen (iemand), NJANGSABA. (s) Zie ook *Onregt plegen*.

Mishandeling, onregtmatische behandeling, wreedheid, PAŅGANIAJA.

Mishebben, SALAH ook NJALAHAN.

Miskennen, niet erkennen, HANTEU TOEMARIMA met HANTEU ROEMAOS b. *Miskennen, niet willen kennen, verloochenen*, NAMPIK. (t)

Miskraam, misdragt, een miskraam hebben, OEDOEL met KALOERON b.

Misleiden, zie *Bedriegen en Beetnemen*.

Misleiding, komedie, komediespel, KARINAH.

Misloopen, mislukken, LOEPOET ook GAGAL. *En als het heelmaal mogt misloopen*, DINA LOEPOETNA PISAN.

Mislukken en Mislukt, HANTEU DJADI. Zie voorts nog *Misloopen en Verkeerd*.

Mismaakt, zie *Misvormd*.

Mismoedig, SOEKĒR ook POESING en SOESAH, dit laatste met SĒSAH b. Zie ook *Droevig*, *Kleinmoedig* en *Moedeloos*.

Mismoedigheid, SOESOEKĒR. Ook SOESAH met SĒSAH b.

Misnoegd, *knorrig*, *uit zijn humeur*, MOERANG MARĒNG. Zie ook *Wrevelig*.

Misselijk, *dronken*, *bedwelmd*, WEUREU ook MĒNDĒM. Door de djambè, bij het betĕlkauwen, GIOENG. *Erg misselijk*, zoodat men neiging heeft om te braken, SĒBĒL. Zie ook *Duizelig*.

Missen, *zijn slag*, *worp* of *stoot missen*, ook *een verkeerde raken*, NJALAHAN. (s) Mede voor *mis*, *missen*, *niet raken*, LOEPOET. *Mis*, *niet raak*, *fout*, SALOET.

Missen, *ontberen*, KOERANG met KIRANG b. Voorts: BOETOEH.

Missen, *het verlies lijden* of *komen te lijden van* iemand of iets, KALEUŅGĪTAN.

Misschien, *altimet*, *welligt*, *mogelijk*, *misschien wel*; *ik dacht*, *ik meende*, SOEGAN met MANAWI b.

Misslag, *fout*, *feil*, ook *die begaan hebben*, KASALAHAN. Zie ook *Schuld*.

Mist, *nevel*, HALIMOEN.

Misverstaan, *verkeerd verstaan*, bijv. een bevel, dat wordt gegeven, SALIWANG.

Misvormd, *mismaakt*, *gebreekkig van lijf* of *leden*, TANPADAKSA.

Mits, *mits dat*, *als slechts*, *als maar*, *indien maar*, SOEPAJA met SOEPADOS b. Ook ASAL, zoomede SAWADINA en DAPON. Voorts nog, LAMÒ en SOK MOEN.

Mitsdien, zie onder *Gevolg*.

Mitsgaders, zie *Met*.

Modder, *slijk*, *slik*, LEUTAK ook TANEUH BĒLÒK en DJĒBLÒG. *Bemodderd*, *beslikt*, KALEUTAKAN. *Modderig*, *slijkerig*, bijv. van een weg, DJĒBLÒG; ook BĒLÒKAN. *Slijk*, *slib*, aangevoerd door of achtergebleven uit een overstroming, WALĒD.

Modderig, *slijkerig*, zie onder *Modder*.

Mode, ADAT.

Model, om iets naar te maken, PÒLA. Voorts voor *model*, *voorbeeld*, *staal*, TJONTÒ ook MAL of ĒMAL. Iets *als zoodanig* aan iemand *geven*, NJONTÒWAN.

Moed, *moedbetoon*, *dapperheid*, *heldhaftigheid*, WANĒN; ook KAGAGAHAN. Iemand *wat moed inspreken*, *bemoedigen*, *een hart onder den riem steken*, NGABONGBÒLŅGAN.

Moedbetoon, zie *Moed*.

Moede, *moé*, zie *Vermoeid*. *Het moede worden*, *het opgeven*, WĒLĒH.

Moedeloos, *mismoedig*, *terneérgeslagen* van hart of gemoed, DJOEWĒT. Ook WĒGAH, zoomede MIRIS of MABAS MIRIS.

Moeder, INDOENG met IBOE b. Iemand *behandelen en beschouwen als moeder*, iemand *moeder noemen*, MI INDOENG met MI IBOE b. (p) *Moé*, *ma*, ĒMA. Ook is nog in gebruik het woord AMBOE, maar altijd verbonden met den naam van een kind, gew. met dien van het oudste, en wordt zoo een vrouw, als haar kind, bijv. Saridja heet, wel AMBOE SARIDJA genaamd.

Moederkoek, *placenta*, BALI.

Moedernaakt, zie *Naakt*.

Moedervlek, *doodvlek*, KABANG.

Moedig, *dapper, heldhaftig, manhaftig, manmoedig, moed hebben, den moed of de driesheid hebben*, WANI met WANTOEN b.

Moedwillig, *opzettelijk*, DI HADJA. *Moedwillig, plaagziek, baldadig*, HEUREUJ.

Moel, zie *Tante*.

Moelijk, *lastig, ingewikkeld, moeitevol, bezwaarlijk*, HÈSÈ. *Moelijk*, omdat die vol steenen ligt, van een weg, BOEMPIL.

Moelijkheid, *verlegenheid, swarigheid*, PAKÈWOEH, wel met PAKÈWÈD b. *Moelijkheden, zorgen, verdriet, leed*, KADOEKAÂN, ook SOESAH met SÈSAH b. Voorts nog BANTJANG PAKÈWOEH. *Moelijkheid, hindernis* op een weg, bijv. doordien een brug wegsloeg, HAROÈNGAN.

Moete, *zorgen, bezoumering, hinder, bezwaar, bezwaren, lasten*, SOESAH met SÈSAH b. *Die veroorzaken; bemoeijelijken*, NJOESAHKEUN met NJÈSAHKEUN b. *Moete doen of hebben, zich moeite geven*, HÈSÈ. *Moete hebben, er moeite mee hebben*, zooals om zich het noodige voedsel te verschaffen, SABAKAH.

Moetevol, zie *Moelijk*.

Moer, *besinksel*, HAMPAS.

Moeras, *moerasgrond*, zie *Poel*.

Moerassig, zie *Poel*.

Moerbezie, BÈBÈSÀRAN.

Moeskruiden, ANGEUNEUN. Zie ook *Groenten*.

Moesson, *mousson*, OESOEM. *De Oost moesson*, het drooge seizoen, OESOEM HALÒDÒ of OESOEM KATIGA. *De West moesson*, de regentijd, OESOEM HOEDJAN of OESOEM BARAT.

Moestuin, KÈBON SAJOEBAN.

Moeten, het is een, *het moet voltrekt*, HANTEU MEUNANG HANTEU. *Het is geen moeten*, HANTEU KOEDOE KOEDOE. Zie voorts bij *Behooren*.

Moge, *het moge zijn, ik bid u, wees*, MOEGA en MOEGI b. het laatste ook wel z.b. Desgelijks MOEGA MOEGA en MOEGI MOEGI.

Mogelijk, zie *Kunnen* en *Misschien*. *Best mogelijk, ligt mogelijk*, PALANGSIJANG. Mede: BIHEUNG of BIHEUNG TEUNG. *Best mogelijk.... maar even goed mogelijk*, BIHEUNG.... BIHEUNG. *Hoe is 't* —, KOEMAHA BEUNANG met KOEMAHA KÈNGING. *Zoo veel mogelijk*, SABEUNANG BEUNANG met SAKÈNGING KÈNGING b.

Mogen, *geoorloofd zijn, toegestaan worden of zijn*, KAIDĪNAN. *Mogen, permissie krijgen*, MEUNANG, met KÈNGING b.

Mohammed, MOEHAMMAD. *De profeet Mohammed*, NABI MOEHAMMAD. Zie ook *Islam*.

Mohammedaansch, ISLAM.

Moker, zie *Hamer*.

Molen, *molensteen*, PANGGILĪNGAN. Zie ook *Handmolen*.

Molenaar, DJOEROE GILING.

Molensteen, zie *Molen*.

Molentje, *windmolentje*, KÒLÈTJÈB.

Molesteeren, zie *Kwaad doen*.

Mollig, zie *Poeselig*.

Molm, *poeder, stof*, BOEBOEK.

Mom, *masker, mombakkes, momaangesigt*, KÈDÒK. Ook TÒPÈNG. *Gemaskerd*, MAKÈ KÈDÒK.

Momaangesigt en *mombakkes*, zie *Mom*.

Mompelen, *fluisteren*, NGAHARÈWOS. *Mompelend*, dof, hoorbaar maar onverstaanbaar, van spreken, NGAGÈRÈNDÈNG ook GÈGÈRÈNDÈNGAN.

Mond, SOENGOET met BAHAM b.

Mondbehoefden, zie *Eten*.

Mondharp, gemaakt van kawoenghout, KARINDING.

Monding, *uitwatering* van een rivier, MOEARA.

Mondkast, zie *Eten*.

Mondspoelen, KÈKÈMOE met GOEGOERAH b.

Mondvol, zie *Hap*.

Monster, *staaltje*, TJONTÒ.

Montering, MONTÈRÈNG.

Mool, *schoon, fraai, sierlijk, net*, ALOES, ook wel HADÈ met SAÈ b. *Mooi, schoon, welgeschapen, hupsch, knap*, TÈGÈP. *Sierlijk, fraai* van gestalte of voorkomen, *goed er uitzien*, bepaaldelijk van een knaap, jongeling of man, KASÈP. Mede voor: *knap, goed*, van iemands gelaat of uiterlijk, MEUDJEUHNA. *Schoonheid, fraaiheid, sierlijkheid*, KAALOESAN. *Mooi en aangenaam voor het oog*, zoodat men het oog er gaarne op laat rusten, LOETJOE. *Mooi staan, goed en krachtig er uitzien*, van gewassen, NGARAKSOEK.

Moor, *iemand afkomstig van het vaste land van Indië*, OERANG KÒDJA.

Moorden, MAÈHAN. (p) Met betrekking tot een meerdere of aanzienlijke: NÈLASAN. (t)

Moorden, verwoed —, NGAMOEK. (a)

Moordenaar, ANOE MAÈHAN DJALÈMA. Voor *menschmoorder, menschenlagter* ook TJOELIK.

Meet, PÒTONG. *Een moot*, SAPÒTONG.

Mopperen, zie *Pruttelen*.

Morgen, (tijd, van af het aanbreken van den dag tot den vollen dag), *ochtend, ochtendstond, 'smorgens, 's ochtends*, ISOEK. *Morgen* (bijw. op den eerstvolgenden dag), ISOEKAN. Mede voor op morgen, morgen, PÒWÈ ISOEK of DI PÒWÈ ISOEK. *'s Morgens in de vroege*, ISOEK ISOEK. *Den volgenden morgen, den volgenden dag*, ISOEKNA. *Van morgen*, TADI ISOEK.

Morgenavond, PEUTING ISOEK.

Morgengebed, zie *Gebed*.

Morgenlicht, BEURANG. *Het aanbreken van den dag*, PADJAR ook BRAJ BEURANG.

Morgenstond, zie hiervoor onder *Morgen*: *'s Morgens in de vroege*.

Morinda citrifolia, *verfwortel*, TJANGKOEDOE.

Morren, *murmureeren, klagen*, ABAL, ook NGABA-SOELA en SOEBAHA.

Morsdood, *in eens dood*, MISAN.

Morsen, bijv. bij het rijsteten, NGARÈBÈMÈH.

Morsig, zie *Vuil*.

Mortier, zie *Vijzel*.

Mos, *naar mos gelijkend groen*, LOEKOET. *Bemost, met mos begroeid*, LOEKOETAN.

Mosch, zie *Musch*.

Moskee, MASDJID.

Mossel, MOELOET BÈBÈK. *De Wilde*.

Mosterd, MOSTARDI. *Tot mosterd getript of geslagen*, DATANG KA LEULEUS.

Mosterdplant, SASAWI.

Mosterdpot, WADAH MOSTARDI.

Mot, het insect van dien naam, GĒGĒT.

Motregen, zie *Stofregen*.

Mottig, zie *Pokdalig*.

Mousson, zie *Moeson*.

Mouw, zie *Arm*.

Mozes, MOESA.

Muf, *duf, duf ruiken*, HAFĒUK. Zie ook *Bedorven*.

Mug, zie *Vlieg*.

Mull, *bek*, zeer plat voor mond, TJATJAPĒK.

Mull, *mullen*, TJANĒLA ook SĒLOP. *Geborduurde* ook *Chin. mul* of *slof*, KASOET.

Mulldier, zie *Muilezel*.

Mullezel, *mulldier*, BALGADABAH.

Muldkorf, BORONGSONG.

Mullpeer, TAMPILING.

Muis, *rat*, BEURIT.

Muiteling, zie *Muiter*.

Muiter, *muiteling, roover, vrijbuiters, zeeroover*, BARANDAL ook KABAMAN. *Met muilters bemanded schip, roofschip*, KAPAL BARANDAL.

Muizengat, LIJANG BEURIT.

Muizenval, (*houten*), *inlandsche*, TJOEBLOEK. PRTANGKĒB is ook de benaming van *een soort muizenval*.

Mul, *los*, van grond, RIDOEH. Grond *goed los werken*, NGARIDOEH RIDOEH. *Mul, fijn*, van zand, zie *Fijn*.

Munt, zie bij *Kruis*. *Gangbare munt*, OEWANG ANOF LAKOE.

Muntbiljet, zie *Geld*.

Munten, *toeleggen, het op iemand toegelegd of gemunt hebben*, NGABAH. (a)

Muntslaan, (goud, zilver of koper tot), NJITAK. (tj)

Muntstuk, zie *Geld*.

Murmureeren, zie *Morren*.

Musch, *mosch*, MANOEK GARĒDJA.

Muskaatnoot, PALA.

Muskiet, BEUŅGIT; de soort die in 't Mal. agas heet: RAMBĒTOEK.

Muskusdier, *civetkat*, KASTĒRI, ook DĒDĒS.

Muts, *soort kalotje, met een verlengstuk van achteren tot bescherming voor den nek*, voor kleine kinderen, KĒRĒPOES ook KĒKĒTOE.

Muur, PAGĒR BATA ook PAGĒR TĒMBĒK. *Om een gebouw*, bijv. om een gevangenis; *ringmuur*, KOETA.

Muzelman, zie ISLAM.

Muziek, Europeesche, strijk- en blaasinstrumenten, TANDJI.

Muziekinstrumenten, stel, *inlandsche*, TATA-BEUBAN.

Muzikant, bespeler van gamĒlan en derg. instrumenten, NAJAGA. Bij een stel of gezelschap dansmeiden, PANDĒJAK. Bij Europ. muziek: MOESIKAN.

N

N. N., zeker iemand, SI ANOE met POEN ANOE b.

De heer N., TOEWAN ANOE.

Na, *nadat, na het afgedaan zijn*, SANGGEUSNA, SAĀNGGEUSNA, SANGGEUSING, SAĀNGGEUSING, alle vier met SAPRANTÒSING b. Ook BADA en SABADA.

Na, *na verloop of na ommeekomst van*, LIWAT met LANGKOENG b.

Naad, *zoom*, KĒLIM. Zie ook *Barst*.

Naalgoed, zie *Naaiwerk*.

Naaijen, iets *naaijen, aannaaijen*, NGAPOET. (k)

Naainaald, zie *Naald*.

Naaiſter, *kleermaker*, TOEKANG KAPOET.

Naaiwerk, *naaigoed*, nog onder handen, KAPOETAN.

Naaiſjde, KANTÈH SOETRA.

Naakt, *ontbloot, geheel naakt of moedernaakt, spier-naakt*, DITABANDJANG of SATARANDJANG. Iemand *ontkleeden, naakt uitkleeden, geheel ontblooten*, ook fig. bijv. een onderhoorige, door hem bij zijn vertrek alle geschenken kleëren weer te ontnemen, NARANDJAŅGAN.

Naald, *naainaald*, ook *de naald van een kompas*, DJAROEM. *De gouden naald, die de aanzienlijken bezigen voor het doorboren van de ooren van een meisje*, TINDIK. De kleine man gebruikt een gewone naald.

Naaldvormig, ROEPA TJARA (SAPĒRTOS b.) DJAROEM.

Naaldenkoker, WADAH DJAROEM.

Naam, *benaming, genaamd, met name, heeten*, NGA-BAN met NAMI en WASTA b.n. DJĒNĒŅGAN

en KAKASIH b. Iemands *naam vervangen door een ander, door hem voortaan te voeren*, NGA-LANDIH. Iemands *nieuwe naam*, LALANDIHAN. *Dat heet, dat is*, ETĀ NGABAN. Iemand *zus of zoo noemen*, iets enz., NGAŅGABANAN met NGADJĒNĒŅGANAN b.

Naamloos, TANPA NGABAN.

Naamstempel, TJAP NGABAN.

Naamteekening, TANDA met TAWIS b.

Naaijen, zie *Nadoen*.

Naar; *gaan of zijn naar*, KA.

Naar behooren, *zoals dat behoort en past*, bijv. van zich kleeden of gekleed zijn, TJAKĒP.

Naar behooren of voldoende, wel te verstaan naar mijn bescheiden meening, SAKIRA KIRA of SAKIRA KIRANA met SAKINTĒN KINTĒN of SAKINTĒN KINTĒNNA b. Zie ook *Gepast*.

Naar de wijze van, zie *Zoals*.

Naardien, WANTOE of WANTOE WANTOE ook KAWANTOE, WANTOENING en DOEMĒH.

Naar genoeg, zie *Naar lust*.

Naar hartelust, zie *Naar lust*.

Naar het schijnt, *naar het scheen, naar men zou zeggen, naar allen schijnt*, TAJĒH of TAJĒHNA.

Naar je zeggen, MADJAR MANĒH.

Naar lust, naar verkiezing, naar hartelust, naar genoeg, SAKAMA KAMA ook SABATAĒ.

Naar verkiezing, zie *Naar lust*.

Naar welbehagen, geheel naar welbehagen, SAKA-WĒNANG WĒNANG.

Naar zijn zeggen, naar men zegt (zeide), TJĒNAH.

Naarstig en met alle aandacht, steeds met alle aandacht, ook *naarstig* in het werk, TJĒPĒT. *Volkhoudend naarstig; door niets te ontmoedigen, ijverig,* LEUKEUNAN. Zie ook *IJverig en Trouw.*

Naarstigheid, zie IJver.

Naast, zie Zijde.

Naastbestaande, bloedverwant, SANAK.

Naaste, BATOEB met RĒNTJANG b.

Naastelkander, zie Zijde.

Naberouw. Spijtig of rouwig zijn; spijt of berouw hebben, KADOEHOENG.

Nabij, zie Digt bij.

Nabijheid, in de, zie onder Digt bij. Zich uit de nabijheid van iemand begeven, iemand fig. gespr. ontvolgten, NGADJAOEHAN.

Nablijven, achterblijven, TINGGAL met KANTOEN b.

Nabootsen in zijn kleeding iemand, bijv. een handelaar, NIROE. (t)

Nabootsing, navolging, TITIRON. *Van den vorm of het fatsoen van iets, een nabootsing zijn van een derg. voorwerp,* NOEROEN. *Nabootsing, namaaksel van een of ander dier,* BOEBOE-RĒNAN.

Nabouwen alles, en wel als verschijnsel of uitvloeisel van zekere zenuwziekte, GĒHGĒRAN. Zie ook *Napraten.*

Naburig, zie hiervoor Digt bij.

Nabuurschap, zie hiervoor Digt bij.

Nacht ook *avond* zoomede *etmaal*, nacht en volgenden dag, PEUTING met WĒNGI b. Zie ook *Avond. 's Nachts* ook *'s avonds*, TI PEUTING. *Verleden (gepasseerde) nacht,* TADI PEUTING, ook TADI TI PEUTING. *Morgen avond,* PEUTING ISOEK. *Den gekeelen nacht door,* SAPEUPEUTING. *Middernacht,* TĒNGAH PEUTING.

Nachtbroek, zie Broek.

Nachtmerrie, EUREUP EUREUP. De nachtmerrie hebben, DITINDIHAN (of DITOMPAKAN) EUREUP EUREUP, ook kortweg: KOE EUREUP EUREUP.

Nachtronde, RONDA.

Nachtschade. Een in Ned. Indië voorkomende soort van dit plantengealacht is de TĒRONG, waarvan vele variëteiten.

Nachtuil, zie Uil.

Nachtvlinder, KOEKOEPOE PEUTING.

Nachtwacht, nachtwaker, KĒMIT ook TJĒNTĒNG.

Nachtwaker, zie Nachtwacht.

Nadat, zie Na.

Nadeel, zie Schade.

Nadeelig, zie Schade.

Nademaal, aangezien, vermits, daar, RĒH, RĒHNA, SARĒH, SARĒHNA of SARĒHNING ook WIRĒH, WIRĒHNA, enz. Mede DOEMĒH en JEN met RĒHNA als mooijer woord.

Nadenken, zie Overleg.

Nadenken, zie Denken.

Nader, LEUWIH (LANGKOENG b.) DEUKEUT.

- Naderbijbrengen**, *doen naderen, nader doen komen*,
NGADEUKEUTEUN.
- Naderbijkomende**, BEUKI DEUKEUT.
- Naderen**, *naderkomen*, iemand of iets *naderen*, op
iemand of iets *toegaan* of *afkomen*, NJAM-
PEURKEUN. (s) Voorts nog voor *naderbijko-*
men, *in de nabijheid komen* van iets, NGA-
DEUKEUTAN.
- Naderhand**, *later*, DJAGA. Voorts voor *naderhand*,
achterna, DI TOEKANG met DIPOENKOE b.
en DIPÈNGKÈ z. b. Ook AHIRNA en MANGKÈ
DI AHIRNA, ook wel PIAHIREUNNANA. Zie
ook nog *Later*.
- Naderkomen**, zie *Naderen*.
- Nadoen** iemand, NJËTA (tj) ook NIROE NIROE en
NOËROETAN. (t) Iemand *nadopen*, NJËTA NJËTA.
Als een aap, d. w. z. zoo maar, zonder er bij
te denken, *het nadoende*, iets *doen*; *als een*
papegaaï napratende, *spreken*, TOETOEROET
MOENDING.
- Nadrukkig**, *uitdrukkelijk*, van verbieden of een
verbod, BANGËT met SANGËT.
- Nagaan**, *in de bijzonderheden gadeslaan* of *nasien*,
zie *Zien*.
- Nagaan**, *bepeinzen*, MIKIBAN (p) met NGAMANA-
HAN b. (v. e. aanz.).
- Nagaan**, *bewaken, toezigt houden* over iemands gan-
gen, NGADJAGA met NGADJAGI b.
- Nageboorte**, ARI ARI.
- Nagel** van een vinger of teen, KOEKOE met TANG-
GAJ b. *Nagel* van een klauw, bijv. van een
tijger of vogel, KOEKOE. Zie ook *Spijker*.
- Nagel**, *kruidnagel*, TJËNGKÈH.
- Nagenoeg**, *tamelijk, nogal*, RADA. *Nagenoeg, onge-*
veer, zoo ongeveer, zoo te naasten bij, WA-
TARA met WATAWIS b.
- Nageregt**, *vruchten, fruit, ooft*, BOEBOEWAHAN.
- Nageslacht**, *nakomelingen*, ANAK INTJOE met POE-
TRA POETOE b.
- Nahouden**. Iets, bijv. medicijnen *er op nahouden*,
zoodat men die in voorraad heeft, NGAMPI-
HAN, (a) met NJIMPËN b. (s) Zie verder *Houden*.
- Najagen**, *nazetten*, MOEROE of NGABOEROE met
NGABOEDJËNG b. ook NJOESOEL. (s)
- Nakomelingen**, zie *Nageslacht*.
- Nakomen** een verbintenis of gelofte, NÈKANAN. (t)
- Nalaten**, *niet langer doen, verzuimen*, TINGGAL met
KANTOEN b.
- Nalaten**, *wat iemand achterlaat bij zijn ster-*
ven, TITINGGAL met KAKANTOEN.
- Nalstig**, ook *nalstig zijn* en *nalstigheid*, LALAWÒRA.
Mede voor *nalstig zijn, te kort komen*, TAKSIE.
- Nalstigheid**, zie *Nalstig*.
- Nalezing houden op het geoogte rijstveld**, NGI-
MEUTAN. (i) Aan een boom, ook van aard-
vruchten, MOEPOEBI. (p)
- Naloopen**, iemand of iets *achterna gaan*, NSOE
SOEL. (s)
- Namaals**, *hier namaals*, DI AHÈRAT. *Hier en hier*
namaals, DOENJA AHÈRAT.
- Namelijk**, *te weten, en wel*, NJA ÈTA.
- Namiddag**, *vooravond*, PASÒSÒRÈ.
- Namiddag gebed**, ASAB.

Nap, *bakje*, TOEWOENG KAI.

Napluk houden van de koffie, NGIMEUTAN. (i)

Napraten iemand, zooals een kind dat wel doet, NGALÈLÈWÈ. Zie ook *Nadoen*.

Narigt, BÈDJA met WARTOS en TJARIJOS b.

Narijden iemand, bijv. in zijn werk, MANTJÒ. (P)

Naslaan, zie *Opzoeken*.

Nasleep, *gevolg*, *uitloeiisel*, KADĀDIJAN.

Nat, *vochtig*, BASEUH. Iets *nat maken*, *bevochtigen*, NGABASEUHAN. *Nat van tranen*, BAMBISAK. *Zich het hoofd nat maken*, hetzij door begieten, hetzij door het in het water te steken, DITJOEMPLANG met DIWOEWOENG b. *Nat zijn*, van de kleeren of van een kleedingstuk, dat men aan heeft, bijv. door een regenbui, BIBĒG. *Nat geworden*, van zout, suiker, enz., door opnemng van vochtdeelen uit de lucht, KATÈÈSAN.

Natmaken, *zich de vingers*, voor het eten, opdat de rijst er niet aan zal blijven kleven of na het eten, tot reiniging, SIBANĀJÒ met KÒKÒ-TJOK b. Zie voorts *Bevochtigen*.

Natuur, *aard*, *aanleg*, *inborst*, *geaardheid*, WATĒK ook BOEDI en DADASAR. *Aard en natuur*, ADAT WATĒK. *Van aard*, *van natuur*, *uit zijn aard*, DADASAR.

Natuurlijk, zie *Algemeen*.

Nauw, *eng*, *geen plaats*, *bekrompen*, HEUBIN. *Nauw*, *te nauw*, bijv. van schoenen, klêeren, een hoed, een ring, enz., SĒRĒG. *In het nauw zitten*, KASĒLĒPĒK. *Nauw*, *smal*, van een weg, SINGĒT ook ROEPIT. Van een bergweg of

van een punt daarvan, *smal* van de borst van een paard, SOEPIT.

Nauwgezet, *braaf*, TĒMĒN. *Nauwgezet en ijverig*; *braaf en naarstig*, TĒMĒN WĒKĒL.

Nauwgezetheid, KATĒMĒNAN.

Nauwkeurig, *nauwlettend*, GĒMĒT. *Nauwkeurig*, bijv. tot in de kleinste bijzonderheden, van vragen: TALĒTÈ.

Nauwsluitend, zie *Sluitend*.

Navel, POESEUR.

Navelbandje, GOERITA.

Navelbreuk, BOEDJAL, met OEDĒL b. *Die hebben en daardoor uitzetting van den navel hebben*, DÒSOL.

Navelstreng, TALI ARI ARI. Het stukje dat men bij de geboorte aan het kind laat, POESEUR.

Navolgen iets, NIROE. (t) Zie ook *Volgen* en vergelijk bij *Nabootsen* en *Nadoen*.

Navolgenswaardig, TOEROETANEUN.

Navolging, zie *Nabootsing*.

Navorschen, zie *Zoeken*.

Navraag, zie *Onderzoek*.

Navragen iets, waaromtrent men in het onzekere is of dat men niet goed verstond, NĒGĒS-KEUN. (t)

Nazetten, zie *Najagen*.

Nazien, *nagaan*, zie *Zien*.

Neb van een vogel, PAMATOEK.

Nederdalen, TOEROEN met LOENGSOER b.

Nederdrukken (iemand), in eig. zin, NEUEULKEUN. (t)

Nederdruppelen, *neédruppelen*, zie *Drup*.

Nederduitsch, *Hollandsch*, WALANDA.

Nedergeworpen, *neérgeworpen*, zie *Omgevallen*.

Nederhalen, *om laag halen*, NOEROENKEUN (t)

Nederhurken, *zijn staande houding verlaten*, als een eerbiedsbetoon, MĚNDĚK. (p)

Nederig, *onderdanig*, RĚNDAH (Mal.).

Nederkomen, *naar beneden komen, afdalen*, zie *Afdalen*. *Nederkomen*, *terecht komen* van boven naar beneden op iemand of iets, NING-GANG. (t) *Nederkomen*, *een kring of kringen beschrijvende*, van een, bijv. aangeschoten vogel, NGOEBĚNG (oe)

Nederlaag, *de lijden*, zie *Overwonnen*.

Nederlander, OERANG WALANDA.

Nederlandsch, WALANDA. *De Nederlanden*, TANAH WALANDA.

Nederlaten, *omlaag brengen*, NOEROENKEUN (t) *Zich neérlaten*, *zich langzaam nederlaten*; *zich laten afglijden*, *zich langzaam laten afglijden*, KĚLĚSĚD en NGĚLĚSĚD. *Nedergelaten*, van een huiszeil, NGADINGDING.

Nederleggen, *zich nederleggen*, bijv. om te gaan slapen, NGĚDĚNG (k) met ĚBĚG b. Van dieren gezegd, geen b. vorm. *Zich op iets nederleggen*, NGĚDĚNGĚGAN met NGĚBĚGAN b. Van dieren geen b. vorm. Iemand *nederleggen*, bijv. op een tapijt of mat, NGĚDĚNGKEUN met NGĚBĚGKEUN b. Het eerste ook van iets, dat lang is, bijv. een degen, ergens *nederleggen*. Iets *tijdelijk ergens nederzetten* of *nederleggen*, *om het later weder terug te halen*, NOENDA. (t) Iets *in de hoogte nederleggen*, bijv. op den zolder, NGALOEHOERKEUN. Zie ook *Leggen*.

Nederliggen door elkander, van slapenden, van lijken op een slagveld, van kopjes, bordjes en schotels op een tafel, enz., PATOELĚJAH. *Languit nederliggen*, van vermoeidheid of krachteloosheid, NGALOENGSAE. Zie verder het artikel *Liggen*.

Nederslaan, *neérgeslagen*, van rijst op het veld door wind, regen of eigen zwaarte, AJEUH. Zie ook *Digtslaan*.

Nedersmjten, *zoo maar* (dingen), NGALĚJAHKEUN.

Nederstorten, zie *Ploffen*.

Nedervallen ergens, zijnde geschoten met geweer of blaaspijp of met een steen gegooid, van een vogel, PROEK.

Nedervallen, *instorten*, ROEBOEH.

Nederwaarts, KA HANDAP.

Nederzetten zich ergens, buiten een hoofdplaats of dorp en waar geen vestiging is; een dorp *stichten*, NGABABAKAN of MABAKAN. *Nieuwe nederzetting*, *pas gesticht dorp*, BABAKAN.

Nederzetten, met kracht (iets), NEUNDEUTKEUN. (t) *Zich nederzetten* ergens, van een vogel, PROEK.

Nederzetting, zie *Nederzetten*.

Nederzjgen, bijv. van aandoening of tengevolge van een plotseling opkomende duizeligheid, RAMPOEJOEK.

Neef, *nicht*, (kind van een ouderen broeder of oudere zuster), ALĚ. *Volle neef*, *volle nicht*, SABRAJNA MISAN. *Halve neef*, *halve nicht*, SABRAJNA MINDĚ, ook DOELOER MISAN met DOELOER SABRAJNA. *Neef*, *nicht*, kind van een jongeren broeder of jongere zuster, SOEWAN.

Neen, zie *Niet*.

Neerslachtig, *mismoedig, bekommerd*, PRIHATIN met PRIHATOS b. Ook SOESAH met SĒSAH b.

Neet, *neeten*, LISA.

Negen, SALAPAN.

Negenderleel, SALAPAN ROEPA.

Negentien, SALAPAN WĒLAS.

Negentig, SALAPAN POELOEH.

Neger (*Australische*), POEWA POEWA. *Afrikaansche neger*, WALANDA HIDEUNG.

Neigen, *zich neigen* ten westen, namelijk na de middaghoogte te hebben bereikt, van de zon, NGAGILIB. Voor *neigen, zich buigen*, zie het artikel *Buigen*.

Neiging, *genegenheid, begeerte, lust*, KAHAJANG met KAHÒJONG b.

Nek, zie *Hals*. Een mensch *den nek breken*; zijn prooi *den nek breken*, van een roofdier zooals de tijger, NĒKOEK. (t)

Nemen, om het voor zich te houden, *wegnemen, opnemen, oprapen*; ook een geschenk dat als huldebewijs wordt aangeboden, *aannemen, accepteeren*, NJÒKÒT met NJANDAK b. (tj) *Stilletjes wegnemen*, hetzij om het te stelen, hetzij enkel om het te gebruiken, TJÒTJDÒRÒKOT. Zie ook *Vatten*. Een veelheid van zich ergens bevindende dingen *wegnemen*, bijv. om te zien of iets er onder ligt; pannen van het dak *nemen* of *wegnemen*, enz., NGAKAT. (k) Zie ook *Krijgen*. *Oprapen, bijcenrapen*, zooals vruchten, die afvielen; *tot zich nemen, oprapen* hetgeen als onbruikbaar werd weggegooid

of ter zijde gelegd; iemand *aannemen* als kind, MOELOENG. (p) Iemand *nemen tot schoonzoon* of *schoondochter*, MOELOENG MINANTOM. Iets *van het vuur nemen, afnemen* ook *uit het vuur* of *heete asch nemen*, NJAÏT. (dj)

Nergens, DI MANA MANA BAÈ HANTEU.

Nering, *handel*, DAGANG.

Nest, zooals van een vogel ook van een muis, SAJANG. *Nesten maken, nestelen*, NJAJANG. *Eetbare vogelnestjes*, SAJANG BOEBOENG.

Nestelen, zie *Nest*.

Net, *keurig, keurig net*, APIK. *Net, sierlijk, in de puntjes*, van kleeding, ook *netjes, lief*, van een stof, TĒGĒP.

Net, waarmede men herten vangt, PÒRÒG. *Een dergelijk net stellen*, MÒRÒG.

Net om vogels te vangen, *vogelnet*, DJARING.

Net, werpnet, zeker soort van vischnet, HEURAP ook DJALA.

Neteldoek, DOERIJAS.

Netelig, *moeijelijk, lastig, bezwaarlijk*, HÈSÈ.

Netjes, *in orde, alles goed geregeld*, BÈRÈS.

Netto, *zuiver*, van winst, BĒRĒSIH.

Neuriën, NGAHARIRING.

Neus, IROENG met PAŅGAMBOENG b. *Haviksneus, arendsneus*, IROENG BĒNGKOENG. *Wipneus*, IROENG MANTJOENG.

Neusdoek, *zakdoek*, TJARÈTJÈT of TJÈRÈTJÈT met SALĒMPÀJ.

Neusgat, LIANG IROENG met LIANG PAŅGAMBOENG b.

Neuswijs, NJAŅJAHÒWĀNAN.

Neut, *neuten* van hout of metselwerk onder een huis, TATAPAKAN.

Nevel, *mist*, HALIMOEN. *Nevel*, *dauw*, IBOEN.

Nevelachtig, *nevelig*, van het iemand of iets zien of van het zichtbaar zijn van iets, LAPAT LAPAT. I. d. z. van *niet helder*, *niet helder schijnen*, van de maan ook van een licht, SOERËM.

Nevelig, zie *Nevelachtig*.

Nevens, *met*, *zoomede*, SARTA. *Met* iets er *nevens* of *er bij*, BARI. Voor *nevens* i. d. z. van *naast*, zie dit laatste onder *Zijde*.

Nicht, zie *Neef*.

Niemand, SAHIDJI DJALĒMA ÒGÈ HĒNTEU.

Niemandal, in antwoord op een vraag als deze: „wat zei je daar?” of wel: „wat moet je?” TEU SING. Zie voorts het artikel *Niets*.

Nieren, KABOEBOEWAHAN.

Niet, *neen*, HANTEU, HĒNTEU of TEU, maar het laatste niet tot meerderen, te minste bij voorkeur niet, en als men een vraag, door een meerdere gedaan, beantwoord met „neen”, dan altijd HANTEU of HĒNTEU. *Niet*, *zeker niet*, *voorzeker niet*, ook MÒWAL. *Niet anders dan*, KALAKA. *Niet behoeven*, HĒNTEU SOESAH. Zie ook *Onnoodig*. *Niet deugen*, *zich inlaten met kwade praktijken*, van iemand, SÈRONG. *Niet kunnen missen het geval te zijn*, KOEDOE met KĒDAH b. *Niet kunnen tegen* iets, bijv. rooken, HĒNTEU PAJA ook TEU KAÛP. *Niet meer voort kunnen*; ook *niet meer zoo beladen kunnen voortkomen* en *niet meer voort willen*, omdat het uitgeput is, van een trek- of lastdier, MÒPÒ. *Niet noemens waard*; *het is ook zooveel*

als niets; *het mag ook geen naam hebben*, SAPIRA TEUING. *Niet opgaan*, *niet doorgaan*, van iets, bijv. van den eisch, dien men bij den regter instelde, BÒLAJ. *Niet op zijn gemak zijn*; *in de ras zitten*, voor herhaling van het reeds eenmaal ondervonden ongeval, DJEU DJEU-RAEUN. *Niet veel plaats beslaan of vorderen* en daardoor gemakkelijk meê te voeren, te bergen of in te pakken, RINGKĒS. *Niet willen weten van iemand*, TEU BEUNANG DI PIKASÒNÒ KOE. *Niet zijn*; *er is niet*; *is er niet*; *niet voorhanden zijn*, van iets, EUWEUH met HĒNTEU AJA b. ook TEU AJA en TAJA b. maar minder eerbiedig. *Niet zijn* iemand of iets, LAIN. *Zoo is het niet*; *het is niet de (het)*, LAIN. Mede voor *zoo is het niet*; *dat is het geval niet*; *zoo moet of behoort het niet*, LAIN KITOE.

Nietig, *onaanzienlijk*, van *weinig belang* of *onbeduidend*, LEUTIK.

Niets, *niemandal*, HĒNTEU NAON NAON. Ook wel HĒNTEU AJA NAON NAON voor *niets*, *nergens om*, *niemandal*, *niets hoegenaamd*. Voorts voor *niets* ook nog soms eenvoudig HANTEU, HĒNTEU of TEU. Desgelijks voor „*Eigenlijk niets*”, t. w. in antwoord op een vraag als de volgende: „Wat is er van uw verlangen”.

Nietsbeteekenend, *niets om het lijf hebben*, van iemands woorden of spreken, KÒSONG.

Niet tegenstaande, zie *Ofschoon*.

Niettemin, *echter*, TATAPI.

Nieuw, ANĀAR. Mal. BAROE. *Nieuw*, *nog niet gebruikt* of *aangebrouwen*, WEUTEUH.

Nieuwjaar (Europ. of Chin.), TAHOEN BAROE. Zie ook bij *Vasten*.

Nieuwigheid, *nieuwe gewoonte*, ADAT ANĀBAR.

Nieuweling, DJALĒMA DATANG ANĀBAR.

Nieuwstijding, *berigt*, BĒDJA met WARTOS en TJARIOS b.

Nieuwerwetsch, *hedendaagsch, naar den laatsten smaak*, ADAT MANGSA (DANGĒT) AJEUNA.

Nieuwsgierig, HAJANGEUN NJAHÒ met HÒJONGEUN OENINGA b.

Nieuwspapier, SOERAT KABAR.

Niezen, *friezen*, BĒRĒSIN.

Nijd, SIRIK.

Nijdig, *wangunstig van aard*, PANASTRĒN.

Nijpen, iets met een nijper houden of knellen, NJAPIT. (tj) Ook NGADJĒPIT.

Nijper, *tang*, TJAPIT, TJATJAPIT, ook wel PANĀJAPIT. Mede voor *nijptang, knijptang*, GĒGĒP.

Nijver, *arbeidzaam, ijverig*, RADJIN.

Nimf, POETRI.

Nimmer, zie *Nooit*.

Noach, eigenn. NÒH.

Noch, ògè HĒNTEU.

Nochtans, PARANDÈNÈ KITOE. Zie ook *Eevenwel*.

Noemen, *vermelden* (iemand of iets), zus of zoo, NJĒBOET met NJĒBAT b. (s) Zie ook *Benoemen* en *Naam*.

Noest, *kwast*, in hout of bamboe, MAMATA ook PAPANON.

Nog, *nog steeds, voortdurend*, KÈNÈH. Ook MASIH. *Nog, nogmaals, andermaal; nog wat, nog meer*, DEUI. *Nog niet*, TATJAN; basa sprekende, zegt men doorgaans HĒNTEU ATĀJAN of TEU ATĀJAN.

Nogmaals, zie *Nog*.

Nog meer, zie *Nog*.

Nog wat, zie *Nog*.

Nokbalk, SOEHOENAN.

Nokbedekking van een huis of derg., WOEWOENG. *Die aanbrenge*, NGAWOEWOENG.

Nokken van zenuwachtigheid, EUEURIHEUN.

Nood, *nooden, ontberingen, kommerlijke omstandigheden*, KABALANGSAKAN.

Nood, *zwaarigheid, moeilijkheid, benauwheid*, PAKĒWOEH met PAKĒWĒD b. Ook BANTJANG PAKĒWOEH.

Noodbrug, SASAK TANDON.

Nooddrift, KAMALARĀTAN ook KAWALOERĀTAN.

Noodeloos, zie *Onnoodig*.

Noodig, zie *Noodzakelijk*.

Noodigen, zie *Uitnoodigen*.

Noodklok, *alarmklok*. Als zoodanig doet dienst een langwerpig uitgehold blok hout, waarop, terwijl het hangt, met een korten knuppel wordt geslagen: KÒHKÒL.

Noodlot, *beschikking, voorbeschikking*, TAKDIR.

Noodlottig, *ongelukkig*, TJILAKA.

Noodzakelijk, *noodig, pligtmatig*; ook *noodzakelijkheid*, PĒRĒLOE. Zie ook *Pligt*. *Niet strikt noodzakelijk*, SOENAT. Mede voor: *noodzakelijk, noodwendig, behoeven, behoort, behooren*, MISTI.

Noodzaken, MAKSA. (p)

Nooit, *nimmer*, TARA ook TARA TOETOER. *Nooit van zijn leven*, TARA PISAN.

Noorden (het), KALÈR. *Benoorden*, KALÈREUN. *Naar het noorden, noordwaarts*, NGALÈR.

Nopen, MAWA (b.)

Nopens, zie *Betreffende*.

Norsch, *stuursch, grommig*, SÈNGIT. *Zóó sijn of zich zoo gedragen* jegens iemand, NJÈNGITAN. (s)
Zie ook *Grimmig*.

Nota, zie *Rekening*.

Notaris, NÒTÀRIS.

Noteren, zie *Schrijven*.

Notitie, zie *Aanteekening*. *Notitie nemen van* iemand of iets, MIRÒSÈJA (p) ook NGARÒSÈJA. *Van* iemand of iets *geen notitie nemen*, NGADJEUNKEUN. (k)

November, NÒPEMBÈR.

Nu, *tegenwoordig, op dit oogenblik* AJEUNA. *Nu of alsnu*, met nadruk gezegd, SA AJEUNA. *Nu of later, te eeniger tijd*, AWAL AHIE. *Nu tegenwoordig, deser dagen*, AJEUNA IJEU. *Nu* (nu het niet te pas komt), KADONGDÒRA. Zie ook *Thans*. *Nu dat, omdat*, BANÈ. *Nu eens... dan eens*, zie *Bijtijden* en *Soms*. *Nu en dan*, zie *Bijtijden*. *Nu is het mij dui-*

delijk; nu begrijp ik, SAMBÒRONG. *Nu ja*, (dat weet je wel), ÈNJA met ÈNJA NOEN b.n. en SOEMOEHUEN b. *Nu ja* (toegegeven dat), ÈNJA LÈRÈS b. *Nu niet; nu nog niet; niet maar zoo haastig*, OELAH WAKA of OELAH WARA.

Nuchter, TATJAN AMPÈR AMPÈR of SAMÈMÈH NJASARAPAN.

Nuk, *nukken, kuur, gril*, TINGKAH ook PANINGKAH.

Nut, *profijt*, HASIL ook MANPAÁT, kan ook PIHASILEUN. *Nut* van of door iets *te trekken of te hebben*, PIHASILEUN. Mede voor *nut, baat, vrucht en baten*, PÈDAH zoo ook voor *nut en nuttigheid, belang*, GAWÈ met DAMÈL b. Ook PIGAWÈJEUN met PIDAMÈLEUN b.

Nutteloos, *zonder nut*, TJOEMAH ook TAMBOEH TAMBOEH; TANPA GAWÈ met TANPA DAMÈL b. en HANTEU AJA GAWÈNA met HANTEU AJA DAMÈLNA b.

Nutteloos verbruiken, *vervorsen* iets, NAMBOEH NAMBOEH (t)

Nuttig, *heilzaam, leerzaam*, HASIL, kan ook PIHASILEUN. *Nuttig, noodig*, GAWÈ met DAMÈL b.

Nuttigen, zie hiervoor de artikels *Eten* en *Drinken*.

O.

O! *o jé! och!* AÈH AÈH. *O! och!* voor een vocatief, HÈ.

Oblie, SÈMPRONG.

Oceaan, zie *Zee*.

Och! *och wat!* ATOEH. Zie ook *Èi*. *Och! och! helaas!* ADEUH ook ADOEH, ook wel DOEH.

Och wat! 't mogt wat! IH. *Och! kijk!* BEU. *Och wat, och kom*, willende in een vraag of of half vragenderwijs verbazing of twijfel of wel beide uitdrukken, KABAHAH ook KABAHAH KOETAN. *Och! kijk!* uitroep van bewondering, LEUH. *Och! och!* uitroep van bewondering, bij het zich voorstellen van de voor-

treffelijkheid van iets, gesteld dat het geschiedde, LEUEUH. Zie ook nog *O!*

Ochtend en *ochtendstond*, zie *Morgen*.

Ochtendkrieken, PADJAR. Het tijdsverloop van af ongeveer twee uur 's nachts tot circa 4 uur in den ochtend, DJANARI GĒDÈ. Van circa 4 uur in den ochtend tot dat het licht wordt, DJANARI LEUTIK.

Ochtendster, BĒTANG TIMOER.

October, OCTÒBĒR.

Odeur, *welriekend water*, MINĀK. Iets met een welriekend water bevochtigen, NGAMINĀKAN.

Oefenen, *zich oefenen in* iets, zooals een kunst of wetenschap, ook door lezen, bijv. in den Koran, NGADJI met NGAOS b. (a)

Oester, *oesters*, TIRĒM.

Oesterschelp, KOELIT TIRĒM.

Oever, *zeeoever, kust*, BASISIR.

Of, *of wel*, ATAWA, met OETAWI b. en ATANAPI z. b. *Als of, evenals*, SIGA.

Offer, *wie of wat wordt opgeofferd of prijsgegeven*, WADAL. Iemand of iets *opofferen, prijsgeven, doen strekken tot offer*, NGAWADALKEUN. *Een offermaal houden ter gedachtenis van en voor de rust der zielen van de afgestorven be-trekkingen*, NGARĒWAHKEUN.

Offeren, zie *Offergave*.

Offergave in geld, *bij een sterfgeval*, SALAWAT. Id. bij het einde van de groote vasten, PITRAH. *Voor een doode een offergave geven, offeren*, NJALAWATAN. De PITRAH betalen, PIPITRAH.

Offermaaltijd, *offermaal, maaltijd, gegeven in vol-*

doening aan religieuse voorschriften of voorvaderlijke gebruiken of wel naar aanleiding van de een of ander gebeurtenis; zoo'n maaltijd geven, SIDĒKAH met HADJAT b. *Offermaal op den honderdsten dag na iemands overlijden, zoo'n offermaal geven*, SIDĒKAH NATOES, HADJAT NATOES b.

Offerschaaltje of *offerschoteltje* (met inbegrip van de asch, het vuur en de wierook), PAROEKOEJAN.

Officier, OEPSIR.

Ofschoon, *niettegenstaande, ondanks, hoewel, al is het, alhoewel*, NADJAN of SANADJAN met SANAOS b. Ook DALAH, SADALAH en SANGKILANG.

Oksel, KĒLĒK met DĒHÈ en volg. somm. ook INKAB b.

Olle, MINĀK met LISAH b. *Een olieverslinder zijn*, van een lamp, SABANG. Iets *olieën, van olie voorzien*, NGAMINĀKAN met NGALISAHAN. b. *Door koking olie bereiden* uit geraspte kern van klappervruchten, NGĒLĒTIK. (k) *Castor olie*, KASTRÒLI of MINĀK KASTRÒLI. *Petroleum*, MINĀK TANAH. *Sla olie, olijfolie*, MINĀK SALADAH.

Olle en azijnstelletje, TAMPAT TJOEKA MINĀK. Mal.

Ollekan, WADAH MINĀK.

Ollepersen, uit soepek *olie persen*, NGAMPA. (k) *De inlandsche oliepersen*, KAMPAĀN of PANGAMPAĀN.

Ollesteen, waarop men bijv. een scheermes aanzet, BATOE ATJĒH.

Olleverw, TJET MINĀK.

Ollifant, GADJAH.

Ollijfolle, zie onder *Olie*.

- Om**, zie bij *Opdat*, *Oogmerk*, *Gezind* en *Uit*.
- Om te**, zoomede *om te dienen* of *te strekken tot*, zie *Bestemd voor*. *Om reden*, zie *Omdat*.
- Omarmen**, *omhelzen*, *de armen om iemand heenslaan*, NGARANGKOEL. *Elkaar omhelzen*, *omarmen*, *de armen slaan om den hals van iemand, die van zijn kant ons hetzelfde doet*, SILIH RANGKOEL ook SILIH PĒLOEK en BABANGKOELAN. Zie ook *Omvatten*.
- Ombinden**, zie *Omdoen*.
- Ombuigen**, *omslaan* het uiteinde van iets, bijv. van den ijzeren stang, dien men in een haak wil doen eindigen, NGĒLIKEUN. (e) Zie ook *Omgebogen zijn*.
- Omdat**, *om reden*, *want*, *aangezien*, *doordien*, *daar*, SABAB ook WANTOE of WANTOE WANTOE, WANTOENING of KAWANTOE, voortz KARANA met KARANTĒN b. Ook wel TINA en MARGA met MARGI b. Of wel MARGINA en TINA MARGI.
- Om de**, bijv. 3 dagen, HEULEUT.
- Om de wil van**, *ter wille van*, KARANA met KARANTĒN b.
- Omdoen**, *ombinden* om de lendenen iets, een buikband of iets anders, MEUBEURKEUN. (b)
- Omdraaijen**, *zich draaijen*, zoodat hetgeen voor was achter of op zij komt, *met een draai een anderen stand of ligging innemen*, NGAGILIE. *Omdraaijen* iets, bijv. den hals van een vogel, MARIJEUSKEUN. (p)
- Omdragen met zich**, *hebben*, verdriet (kasoelah) of derg., NGANDOENG. (k)
- Omdrentelen**, zie *Drentelen*.
- Omdroogen**, *afvegen*, NJĒRĒBĒT. (s)

- Om en om**, zie *Beurt*.
- Omgaan**, *zijn*, *verkeeren* met iemand, NGABATOERAN met NGARĒNTJĀNGAN b., ook BABATOERAN, TJAMPOER en KANTI. *Niet omgaan met hem (haar)*, HĒNTEU MAMBOE MAMBOE KADINĀ.
- Omgaan**, *rondgaan*, *rondloopen*, NGIDĒR. (i)
- Omgang**, *omgangen om den tempel te Mekka; die omgangen doen*, TAWAP. *Omgang, zooals van een stoet, omloop, rondte* in den omtrek, IDĒR, ook KOERILING. *Regtbank van omgang*, RĀD SAMBANG.
- Omgebogen zijn**, *zich ombuigen*, bijv. van de punt van een mes, NIKĒL. (t)
- Omgedraaid**, *omgedraaid zijn*, bijv. van iemands arm door een val, MARIEUS. Iets *omdraaijen, doen draaijen*, bijv. den sleutel in het slot, NGAGÒWĒNGKEUN.
- Omgekeerd**, zie *Daarentegen*.
- Omgevallen**, *neêrgeworpen, op den grond liggen*, bijv. van een boom, een schutting, enz., EUNĒJEUH.
- Omgeven** iemand, zie *Omstuwen*. *Omgeven* of *omringen*, gezegd van een sloot, een greppel of schutting, NGOEBĒNG. (oe). Van bijen, wespen of derg. iemand of een dier *in groot aantal omgeven en aanvallen*, NAPOEK. (p) Van een menigte of een zwerm vliegen iemand of iets, bijv. een kreng, NGAGĒMBRONG.
- Omgevouwen zijn**, bijv. van een blad in een boek, NIKĒL.
- Omhaal**. *Met onnoodigen omhaal*, zoodat een aantal woorden die er bij geslept worden, er als het ware bij aanbengelen, OEMBOEJ AMBAJ.

- Omhakken in zijn geheel, omhouwen**, een plantsoen ook bamboestoelen, NGAGĚMPOER.
- Omhalen, omverhalen** een huis of derg., zooals bij brand, om den voortgang te beperken, NGA-ROEBOEHKEUN.
- Omheen, rond, in 't rond**, KOELILING of KOERILING.
- Omheinen**, MAGĚR. (p)
- Omheining, heg, omtuining**, PAGĚR. Zoo een als wordt gemaakt rondom een graf, om loslopend vee van daar af te weren, KARAPĚJAK.
- Omhelzen**, zie *Omarmen*. Een godsdienst *omhelzen*, MANDJING. (p)
- Omhoog gaan**, bijv. van den prijs van iets, van een vlieger enz., zie hiervoor *Stijgen*.
- Omhouwen**, zie *Vellen* en *Omhakken in zijn geheel*.
- Omhullen**, zie *Hulsel*.
- Omhulsel**, zie *Pak*.
- Omkappen**, zie *Vellen*.
- Omkeeren en teruggaan, terugkeeren**, BALIK DEUI. *Zich omkeeren*, terwijl men ligt, NGOELISIK, *Herhaaldelijk* of *telkens omkeeren* in den slaap, MAROEDAH. Iets ook een rijdier, voer- of vaartuig *omkeeren*, MALIKEUN of NGABALIKEUN. *Met* een rijdier, voer- of vaartuig *omkeeren en teruggaan*, MALIKEUN DEUI. Zie ook *Omwenden*.
- Omkijken**, zie *Omzien*.
- Omkleppen met armen en beenen** (zijn drager), NANGKOD. (t)
- Omkomen**, TIWAS.
- Omkoopen iemand**, NGAROEBOEBAĚN.
- Om kort te gaan**, in verhalen en derg., GANTJANGING TJABIOS.
- Omkrabben**, zie *Krabben*.
- Omkransen** iets, bijv. met bloemen, NGALINGKOENG.
- Omkrullen**, zie *Oprullen*.
- Omlaag, naar omlaag**, KAHANDAP.
- Omleiden**, zie *Rondleiden*.
- Omliggen, omgebogen zijn**, van de snee van een wapen, MĚLOK. (p) Zie voorts *Fallen*.
- Omloopen, loopt om, is om**, van een weg, BĚLĚT.
- Omloopen** (iemand) of *doen duizelen het hoofd*, POESING.
- Ommezien een, een oogenblik, eventjes, gedurende een moment**, SARĚBĚT ook SAKĚLĚBAT.
- Om reden**, KOE HAL. Zie ook *Omdat*.
- Omringen**, zie *Omgeven*, *Omsingelen* en *Omsluwen*.
- Omroeren** de rijst, nadat ze uit de trechtersvormige mand (aseupan) werd gedaan, waarin ze werd gestoomd, NGAKEUL. (a) *Omroeren*, de rijst, als ze half gaar is, en nadat ze van het vuur werd genomen en in een doelang werd gedaan, NGARIH. (k) Suikerstroop, om ze te doen dik worden, ook het beslag van sommige soorten van gebak *omroeren, kluksen*, NGAGOEWIS. *Omroeren met een spatel*, NJOEKILAN. (tj) Zie ook nog *Roeren*.
- Omschudden, links en rechts uit**, gestampte rijst, op een wan, ten einde de bolsters af te scheiden, NGAGĚSĚH.
- Omsingelen, insluiten, belegeren** een stad of vesting ook een dier, NGĚPOENG (k). Voorts voor iemand of iets *omsingelen, omringen*, ook iets bijv. een bord met rijst, *omringen, om daarvan te eten*, bijv. van kippen, NGAGNĚDĚK.

Omslaan de bladen van een boek, ook een mat of tapijt, bijv. zoekende naar iets, NGILABAN. (k)
Zie ook *Omvouwen*.

Omslag, dien men maakt van een feest, plechtigheid, enz. of wel bij het oogsten, KĚRĚNAK KĚRĚNIK. *Er geen omslag van maken*, maar zich tot het strikt noodige bepalen, HANTEU MAKĚ KĚRĚNAK KĚRĚNIK. Ook HANTEU MAKĚ OENANG ANING. Zie nog *Complimenten* en *Zonder omslag*.

Omslag, *overtrek*, *enveloppe*, TOETOEP.

Omslagtig, PANDJANG (PAÒS b.) TEUING.

Omslagdoek, t. w. een lange smalle sjaal, KARĚMBONG met KĚKĚMBĚN b.

Omslingeren, *omstrengelen*, *stoeijende*, *vechtende* of *worstelende omslingeren*, *elkaar omstrengelen*, GOELĚT. Zie ook *Omwinden*.

Omstandig, PANDJANG met PAÒS b.

Omstandigheid, HAL ook PĚRKABA met PĚRKAWIS b.

Omstooten iets, *tegen* iets *stooten*, bij het willen nemen van iets anders, NĚBOEK. (t)

Omstorten, ROEBOEH.

Omstreek, *omtrek*, *in den* —, *in 't rond*, KOEBILING.

Omstreeks, zie *Omtrent*.

Omstrengelen, zie *Omslingeren* en *Omwinden*.

Om strijd, *wie de eerste* of *de voorste zal zijn*, *om het hardst*, bijv. *loopen*, PAHEULA HEULA.

Omstrikt, fig. KAPOEKĚT.

Omstuwen, *omgeven*, *omringen* iemand, NGAPING, (a) ook NGARIOENG RIOENG en NGAROEBOENG. Iemand, bijv. een pers. in een zeldzame klederdracht, ook iets, bijv. de door een koop-

man uitgestalde waren *omgeven*, NGAGĚMBRONG.

Omtrek, zie *Omstreek*.

Omtrent, *omstreeks*, *naar gissing*, KIRA met KINTĚN b.

Omtrent, *digtbij*, *nabij*, DEUKEUT.

Omtrent, *betreffende*, ABI.

Omtuimelen, *onderstboventuimelen*, NGADJOEMPALIK, ook NGADJOENGKĚL, ook wel DJOENGKĚL BAĚ NGADJOENGKĚL. Onbedoeld: TIDJOEMPALIK. *Omvertuimelen*, *omtuimelen*, *vallen*, bijv. van iemand, die door een schot werd getroffen, GÒLĚPAK.

Omtuining, zie *Omheining*.

Om u te dienen, (als antwoord, wanneer men wordt geroepen door een meerdere, of wel als men beleefd wil antwoorden, zoomede aan het slot van brieven): NOEN, of wel KAOELA NOEN, KAWOELA NOEN of KOELA NOEN.

Omvademing, *omvatting met de armen*, *zoodat de handen elkaar raken*, ook als maat, TANGKEUP.

Omvallen, *de oogen niet meer open kunnen houden*, van slaap, LÒJÒP. Zie voorts *Vallen*.

Omvatten iemand of iets, NANGKEUP. (t) *Omvatten*, *in de armen sluiten met hevige gemoedsbeweging*, NGARONTÒK. *Omvatten*, *in den arm sluiten* iemand, naast hem liggende, door de hand over zijn borst heen te slaan, NGEUKEUPAN. (k)

Omvergoojen, *omverkerpen* iets, zooals een paal of derg., NGADJOENGKĚLKEUN. Iets, zooals een steenen watervat of derg., NGAGÒLĚMPANGKEUN.

Omverhalen, zie *Omhalen*.

Omvertuimelen, zie *Omtuimelen*.

Omverwerpen, zie *Omvergoojen*.

Omvoeren, zie *Rondleiden*.

Omvouwen, *omslaan* iets, NIKĒLKEUN. (t)

Omweg, *niet de kortste weg*, DJALAN BOELAT BĒLOT.

Omwenden, **zich**, MALIK. (b) Zie ook *Omzwaaijen*.

Omwentelen, zie *Omwerpen*.

Omwerken iets, zooals grond, MOELAK MALIK. (b)

Omwerpen, *omwentelen*, NGAGÒLĒMPANGKEUN.

Omwickelen iets met iets, MOENKGOES of NGA-BOENKGOES. *Omwickelen*, *bewickelen* met bladeren of de bladscheede van een boom, bijv. een flesch of derg., MAROS. (p) *Omwoelen*, *omwinden* met touw voor de stevigheid, iets waar het zaâmgevoegd of gelascht is, NGA-GĒNDĒR. Een kist *met een netwerk van rôlan of touw*, NGAROET (k). Zie ook *Omwinden* en *Wikkelen*.

Omwinden, *omslingeren*, *omstrengelen*, *zich slingeren*, *gewonden zijn* om iets, MEULIT. (b) Mede MOEKĒT. (p) *Stijf* het hoofd *omwickelen met een doek*; ook *een doek over de ooren binden*, NGABOEDĒD.

Omwoelen, zie *Omwickelen*.

Omwroeten, zie *Krabben* en *Wroeten*.

Omzetten, (geld), NGADJALANKEUN ook NGAGD-LONGKEUN. Mede voor een kapitaal *omzetten*, MAPAHKEUN (p).

Omzien, *omkijken*, NJORĒJANG. (s) *Naar* iets, bijv.

het in het gebergte losloopende vee *omzien*, *omkijken*, NGARAWATAN. *Niet omzien* naar iemand of iets, HĒNTEU TÒLIH of HĒNTEU TÒLĒH.

Omzigtig, zie *Voorzigtig*.

Om zijn, *voorbij zijn*, zie *Uit*.

Omzwaaijen, *omkeeren*, *omwenden*, van een vaartuig, MALIK (b).

Omzwikken, *omslaan*, van voet of hand, bijv. door dien men uitgleed, TIDIKĒS.

Onaangenaam, *het onaangenaam vinden; er zich niet in kunnen vinden of meê vereenigen*, SOESAH met SĒSAH b. Mede voor *onaangenaam, beroerd, ellendig*, ook *onaangenaam aangedaan worden*, bijv. met betrekking tot hooren twisten of schreijen, niet gereed zijn als de gasten aankomen, enz., HARINGHANG. *Onaangenaam, leelijk van reuk*, ook *onaangenaam leelijk*, van den reuk van iets, PAHANG.

Onaangenaamheid, *onaangename omstandigheden*, SOESAH ook KASOESAHAN met SĒSAH ook KASĒSAHAN b. *Onaangenaamheden, slechte verstandhouding, bisbilles*, PASĒNDATAN.

Onaangeroerd laten staan eten; werk *onaangeroerd laten liggen*, NGADJEUNKEUN. (k) *Onaangeroerd staan*, van eten of drinken, MANGGOENG.

Onaangesneden, WEUTEUH.

Onaangezuiverd zijn tot een bedrag van, van een schuld gezegd: TOENGGAK.

Onaanzienlijk, zie *Klein* en *Min*.

*) Van de met *On* beginnende woorden zijn een groot aantal weggelaten. In de meeste gevallen namelijk, is dit ontkennend praefix in het Soendasch terug te geven met HANTEU of TEU, ook wel eens met KOERANG, en kan mitsdien het verlangde Soendasche woord gemakkelijk worden gevonden. Bijv. *gepast* = PANTĒS. *Ongepast*, HANTEU PANTĒS, ook KOERANG PANTĒS.

Onachtzaam, zie *Achteleos*.

Onafgebroken tot aan den morgen of tot aan het dag worden, BLAS. Zie voorts bij *Onophoudelijk*.

Onafgewerkt, nog onder handen, in wording, BAKAL met BADÈ b.

Onbarmhartig, *wreed*, KANIJAJA.

Onbebouwd, *onbeplant*, van grond, NGÒBLÒG. Zie ook *Braak*.

Onbedekt, *niet gedekt, toegedekt of overdekt met een deksel*, HANTEU DI TOEROEBAN.

Onbedorven, *rein*, SOETJI.

Onbeduidend, zie *Klein*. *Onbeduidend, niets om het lijf hebben*, van iemands woorden, GAPONG.

Onbegrensd, *grenzeloos, eindeloos*, van iets, zooals liefhebben, TEU AJA HINGGANA OOK TAMPANG WANGĒNAN.

Onbehoorlijk, *niet naar behooren, niet zooals het voegt*, DJÒRÈ. Zie ook *Verkeerd*.

Onbekommerd, *zonder zorgen*, bijv. van een handelaar, die het hem voorgeschoten geld of handelskapitaal heeft terug betaald, TIIS PIKIENA.

Onbelast en onbeladen, LÈNGŃGÒH.

Onbeleefd, *lomp, niet hoffelijk, zonder pligtplegingen*, bijv. van een woord of van spreken, SONGONG.

Onbenut, *niet geoccupeerd*, van grond: KÒSONG.

Onbepaald, HANTEU TANGTOE of TATJAN TANGTOE. Van TANGTOE is TANGTOS b.

Onbeplant, zie *Onbebouwd*.

Onberispelijk zijn in alle opzichten, van iemand,

PANOEDJOE. *Onberispelijk*, van iemands staatur of lichaamsbouw, PANTJĒG.

Onbeschaamd, *geen schaamte kennen, van schaamte niets afwelen*, HANTEU BÒGA KAÈRA.

Onbescheiden, zie *Vrijpostig*.

Onbeschoft, zie *Ongemanierd* en *Vrijpostig*.

Onbeschroomd, zie *Vrijmoedig*.

Onbeslist, *wie of de overwinnaar is*, van vechten-de, ook van spelers, GĒDĒG. Zie ook *Kamp*.

Onbesneden, *de voorhuid hebbende*, van de roede, KOELOEP.

Onbestendig, bijv. van iemands gemoed, KOETJARKATJIR.

Onbesulsd, zie *Gauw*.

Onbevallig, KOERANG TJANGKĒR. Zie ook *Stijf*.

Onbevolkt, *onbewoond, woest*, KÒSONG ook SOEWOENG.

Onbevredigd, van hart of gemoed, NGĒNĒS.

Onbewegelijk, *zich niet bewegende*, HANTEU ÒBAH. Fig. PAGEUH.

Onbewimpeld, zie *Ronduit*.

Onbewolkt, zie *Helder*.

Onbewoond, zie *Onbevolkt*.

Onbezet, zie *Ledig*.

Onbezocht, zie *Eenzaam*.

Onbezoldigd, HANTEU DI GADJIHAN.

Onbezonnen, zie *Ondoordacht*.

Onbillijk, zie *Onregmatig*. *Onbillijk behandelen*, zie *Onregt plegen*.

Onbruikbaar, HANTEU BEUNANG DI PAKÈ met HAN-

TEU KĒNGING DI ANGGÒ b. *Onbruikbaar geworden of niet meer bruikbaar stuk*, van den aard van wapens, instrumenten, enz., ROE-ROENTOEK.

Onbuigzaam, zie *Stijf*.

Ondank, zie *Ondankbaarheid*.

Ondankbaar, HANTEU AJA TARIMANA.

Ondankbaarheid, *ondank*, meer bep. tegenover God: KOERANG SOEKOEK. Voorts: KOERANG met (KIBANG b.) TABIMA (of PANARIMA).

Ondanks, zie *Ofschoon*.

Ondenkaar, *niet te gelooven, absurd*, MOESTAHL.

Onder, zie *Laag* en *Onderhoorig*.

Onderbroek, *witte gegeven, katoenen*, TJALANA KASOET of TJALANA KAÒS.

Onderbuiik, PARINIKAN.

Onderdaan, ABDI ook OELOEN. *Onderdaan zijn* van een vorst, NGAWOELA met NGABDI als b. of mooier woord. Iemand *dienen* of *onderdanig zijn*, NGAWOELAAN. (k)

Onderdanig zijn, geheel of in allen deele aan iemand, KOEMOERĒB.

Onderdanig, *afhankelijk*, TALOEK. Zie ook *Nederig*.

Onderdistriktshoofd, TJAMAT.

Onderdoen, *het onderspit delven*, ÈLÈH met KAWON b. *Onderdoen* in iets voor iemand, KAÈLÈHKEUN ook ÈLÈH. *Onderdoen* voor, bij vergelijking, HANTEU NĒPI.

Ondercompelen een mensch of dier, ook iemand of een dier *door onderdompeling verdrinken*, NĒBĒBKEUN (t).

Onderdrukken, *onregt aandoen*, NGANIJAJA (a)

Onderdrukking, PANGANIJAJA.

Onder een deken liggen of gemeene zaak maken met iemand, TJAMPOEB.

Ondereenmengen, zie *Mengen*.

Onder een verbod zijn, zie *Verbod*.

Ondereinde van den stam van een klapper, kawoeng, djambè ook van een bamboe, BONGKÒT.

Onderen, *van onderen*, TI HANDAP.

Ondergaan, zie *Ondergang*.

Ondergang, *verval*, KAROEKSAKAN met KARĒSAKAN en KARISAKAN b. *Ondergang, ondergaan*, van de zon ook van de maan, SOEROEP.

Ondergeschikte, *dienstbare, mindere*, WILAJAT. Vergelijk bij *Geringe*.

Ondergraven een boom of derg. van een dier, zooals bijv. een varken: NGAGANGSIR. *Ondergraven om te stelen*, NGALALANDAK, ook NGA-GANGSIR.

Onderhandelen, *beraadslagen*, GOENĒM TJATOEB met GOENĒM SAOER b.

Onderhanden nemen of hebben iets, NGAHANTJA.

Onderhoorig aan, *onder, in het gebied van*, DIBAWAH of DIBAWAH PARĒNTAH. Iemand of iets *onder zich hebben, besturen*, NGABAWAH.

Onderhoorige, ABDI. *Onderhoorigen, de onderhoorigen* van een regent of distriktshoofd, d. w. z. de bevolking van zijn regentschap of distrikt, ABDI ABDI. Zie ook *Geringe*.

Onderhoorigheid, iemands —, t. w. de afdeeling,

het distrikt of dorp, waarover hij gesteld is, TJĒKĒLAN, met TJANGKINGAN b.

Onderhoud, onderstand, SOESON INĠON.

Onderhouden, zich, redeneeren, praten met iemand, òMONG òMONGAN met SASAOEBAN b.

Onderhouden, voorzien van het noodige, den kost geven, NGABAJOEWAN. Personen, zooals vrouw en kinderen, NJOESON INĠON. (s) Zie ook *Houden*.

Onderkomen, geen, of geen tehuis hebben, KATALAJAH.

Onderlegger, het een of ander, bijv. eenige in elkaar gelegde vellen papier, *dat men legt onder het papier, dat men wil beschrijven,* TALĒNAN.

Onderling, malkander, wederzijdsch, SILIH.

Onderloopen, KEUNA TJAĀH.

Ondernemen iets gewaagds of wanhopigs, NĒKAD (t)

Onderneming, landelijke onderneming, KONGSI.

Onderofficier, sergeant, SABSAN.

Onderpand, TANDON of TATANDON. Voor iemand of iets *als onderpand dienen,* NANDÒNAN. Iemand of iets *als onderpand stellen of geven,* NANDONKEUN.

Onderregent, PATIH ook wel PAPATIH.

Onderrigten, onderrigt geven, zeggen hoe te handelen, geven aan iemand zijn instructies, PAPATAH met NGAWOEROEK of WOEWOEBOEK als eenigzins hoffelijker woorden. Iemand *onderrigten, leeren* iets te zijn of hoe iets te doen, MAPATAHAN met NGAWOEROEK en NGAWOEROEKAN als boven. Zie ook *Leeren*.

Onderrigting, zie Les.

Onderscheid, verschil, verschillen, BÈDA met BÈNTĒN b. Ook KATJĒK. Zie voorts *Ander*.

Onderspit. Het onderspit delven, zie bij *Onderdoen* en *Verliezen*.

Onderstaand, NOE (ANOE) DI HANDAP IJEU.

Onderstand, zie Onderhoud en Traktement.

Onderstboven halen, alles, om iets te zoeken, van menschen, NGÒRĒHAN. (k) *Onderstboven, 't onderstboven staan,* bijv. van een bamboezen koker (watervat), NOETOEG. (t) Iets zooals bijv. zoo'n bamboe *'t onderstboven zetten,* NOETOEGKEUN. *Onderstboven gehaald,* bijv. van boeken, OEBRAK ABRIK.

Onderstboven tuimelen, zie Omtuimelen.

Onderste gedeelte, HANDAPNA.

Onderstellen, zie bij Gissing.

Ondersteunen, helpen, bijstaan, schragen, NOE-LOĒNGAN. Meer bepaald in iets zooals bijv. de kosten van de huishouding, NGAGANDJĒL GANDJĒL. *Ondersteunen, stullen, schooren,* NOELAK (t) ook NGADJOEGANG.

Ondersteuning, bijstand, hulp, TOELOENG ook TOELOĒNGAN. Met de bet. van *stut, schoor:* TOELAK ook DJOEGANG.

Onderteekenen, NANDA met NAWIS b. (van een aanz.) (t)

Onderteekening, TANDA met TAWIS b. (van een aanz.).

Ondertusschen, middelertwjl, terwjl, MEUNGPEUNG.

Ondervinden, ondergaan, ervaren, NGALAKON. *Ram-*

pen ondervinden, beleven, NJÖRANG met NJĒ-
RANG b. (s) Zie ook *Vinden*.

Ondervinding, ervaring, LOEWANG. *Bij ervaring,*
proefondervindelijk, DILOEWANG.

Ondervragen ook *verhooren, in het verhoor nemen*
iemand, MARIKSA wel met MARIOS. (p)
Iemand *scherp ondervragen*, NGOMPÈS. (k)
Ook nog voor: *ondervragen, een vraag doen*,
NAKON. (t)

Ondervraging, onderzoek ook wel in schrift ge-
bragt, PARIKSAĀN met PARIJÒSAN b.

Onderwater zetten een sawah, zooals dat geschiedt
bijv. bij het voor de tweede maal ploegen,
NGAGÒJÒR KOE TJAÏ.

Onderweg, op weg, DI DJALAN.

Onderwerp van een wajangvertooning, LALAKON.

Onderwerpen, zich volkomen, aan iemands bevelen,
KOEMOERĒB. Zooals van een land of rijk:
zich onderwerpen, zich overgeven; onderwor-
pen zijn, TALOEK. *Zich met gelatenheid aan*
zijn lot onderwerpen of aan hetgeen het zal
zijn, ASRAH ook PASRAH.

Onderwijl, terwijl, KEUR ook EUKEUR. Ook SABÒT
zoomede SAPANDJANGNA met SAPAÒSNA b.

Onderwijs en onderwijzen, zie bij *Leeren*.

Onderwijzer, zie *Leeraar*.

Onder zich hebben iets, dat het eigendom is van
een ander, MIBANDA. (p)

Onderzoek, in schrift gebragte uitkomst of bevin-
ding van een verhoor of ingesteld onderzoek,
zie *Ondervraging*. Een zaak *onderzoeken door*
kruisverhoor, NGALAWOENGKEUN. *Onderzoek,*
navraag, PANGDONGDON DJEUNG NOE BARÒGA
ÒMONG.

Onderzoeken naar iets, bijv. naar de zieken in
een dorp, NGALÒRIS. Mede voor: *iets inspec-*
teeren, een onderzoek instellen naar iets, bijv.
naar hetgeen ergens voorviel, NGOEMISI. (k)
Ook nog voor *onderzoeken, informeeren naar*
iemand of iets, NGADONGDON. Zie ook nog
Onderzoek.

Onderzoeken, geneeskundig, de publieke vrouwen,
NGÒRĒK. (k)

Ondeugden, KAGÒRĒNGAN met KAĀWÒNAN b.

Ondeugend, ongezeggeijk, ongehoorzaam, van een
kind, BASANGKAL. *Ondeugend, slecht*, GÒRĒNG.

Ondienstig, HANTEU AJA GAWÈNA (DAMĒLNA b.).

Ondiep, zie hiervoor *Doorwaadbaar*.

Ondiepte, t. w. *plek in een rivier, waar de bodem*
vol ligt met steenen, terwijl het water er een
snellen stroom heeft, PAROENG.

Ondoenlijk, niet te doen, MÒWAL PIBEUNĀNGEUN
DIPIGAWÈ.

Ondoordacht, blind, onbezonnen, HANTEU DJEUNG
KIBA KIBA, ook HANTEU DI PIKIR. Zie mede
Onnadenkend.

Ondoordringbaar bijna, van woud of bosch, ROEMBIT.

Onduidelijk, bijv. van iemands gezigt, zoodat hij
de menschen of voorwerpen niet dnidelijk
ziet of onderscheidt, BOERĒNG. *Onduidelijk,*
onduidelijk zichtbaar; flauw gezien worden door
den afstand, TJĒLAK TJĒLAK. Zie ook *Sche-*
merend.

Onecht, van een kind, zie *Echt*.

Onedel, laag, gemeen, HINA.

Ooneig zijn, niet zijn één van zin, niet harmoni-
éeren, van twee personen: PATJĒNGKADAN.

Gezegd, in een fig. uitdrukking: NGALÈR
NGIDOEL.

Oneer, *schande*, KAÈRA met KALINGSÈM b.

Oneerbiedig, KOERANG HORMAT, ook GAGABAH.

Oneerlijkheid, zie *Diefstal*.

Oneffen, *niet effen*, MÈNDJOEL. *Oneffen*, *voelbaar ongelijk*, *niet plat*, van een mat, deken of derg., doordien er iets onder raakte of werd ondergeschoven, BARÈNDJIL en NGABARÈNDJIL. Is het nog al groot, dan BARÈNDJOEL of NGABARÈNDJOEL.

Onervaren, *onverstandig*, *onnoozel*, BÒDÒ.

Onervarenheid, *onverstand*, KABÒDÒWAN.

Oneven, van een getal, GANGSAL.

Onfatsoenlijk, zie *Ongepast*.

Ongaar, ATAH. *Ongaar zijn*, van iets, zooals bijv. aardappels, NGAŃGÈN.

Ongaarne, HANTEU DJEUNG SOEKA.

Ongeacht, KADJEUN.

Ongebruikt staan, *ongebruikt liggen*, van iets, NGAŃGOER. (ang) Mede voor *niet gebruikt worden*, NGÒDA. (o)

Ongedeerd, zie *Behouden*.

Ongedresseerd, *ongeoefend*, ook *nog niet goed gedresseerd* of *nog niet goed geoefend*, ADJÀRAN.

Ongeduldig, KOERANG SABAR of HANTEU SABAR.

Ongedurig, *onrustig*, van iemands hart of gemoed, als een gevolg van hevig verlangen naar iemand of iets, NGÈNTAB.

Ongehoorzaam, *ongezeggelijk*, BANGOR. Zie ook *Ongezeglijk*.

Ongehoorzaam door achteloosheid of onverschilligheid, LIWAR. *Ongehoorzaam zijn aan* of *niet luisteren naar* een bevel of bevelen, MÒRANG. (p)

Ongehuwd zijn, LAGAS.

Ongekookt, ATAH.

Ongeldig, zie *IJdel*.

Ongelegenheid, SOESOEKÈR, ook SOESAH met SÈSAH b. *Daarin verkeereren*, KASOEKÈRAN, ook SOESAH met SÈSAH b.

Ongelijk. *Niet overal gelijk van dikte*, van een touw, BARÈLIH *Ongelijk*, van schrift, SIREUM ATEULAN. Voor *ongelijk zijn* ergens, van een plank of liniaal, NGAGANDÈT. *Ongelijk van lengte*; *niet gelijk van lengte*, GANDJOB. *Ongelijk, niet effen, hobbelig, met hier en daar kleine verhevenheden* of *hoogten*, van een weg of plein, TARINGGOEL. Van den grond van een erf, een plank, enz., GARINDJOEL.

Ongelijk krijgen, *in het ongelijk gesteld worden*, NINGGANG DI SALAH. *Tastbaar ongelijk hebben*, NOEMBOEK DI SALAH. Iemand *in het ongelijk stellen*, *ongelijk geven*, NGABÈNDROŃGAN.

Ongelooïd, *onbewerkt*, van leêr, ATAH.

Ongelooïge, d. w. z. ieder, die geen Mohammedaan is; *ongelooïg zijn*, *de Moh. Godsdiens niet belijden*, KAPIR.

Ongelooïgen, BANGSA KAPIR.

Ongeluk, *ramp*, *rampspoed*, *onhe tegenspoed*, *bezoeking*, BAHJA ook BALAI. *Ongelukkig*, *een ongeluk krijgen*, *door een ramp* of *ongeluk getroffen*, TJILAKA, ook KATJILAKAAN, TIWAS en KATIWASAN. *Ongeluk* of *onheil*,

- dat dreigt of boven het hoofd hangt*, PITJILAKAEUN. Iemand *een ongeluk bezorgen*, iemand *in het ongeluk storten*, NJILAKAKEUN ook NIWASKEUN. *Diep ongelukkig*, PINOEH KOE TJILAKA.
- Ongelukkig**, *ongelukkig maken, in het ongeluk storten*, zie *Ongeluk*.
- Ongelukkige**, DJALĒMA KASANGSARA.
- Ongemak**, SOESAH of KASOESAHAN met SĒSAH of KASĒSAHAN b.
- Ongemakkelijk**, SOESAH met SĒSAH b. Ook KOERANG (KIRANG b.) NGEUNAH. Met betrekking tot zwaar zijn: BEURAT.
- Ongemanierd**, *lomp, onbeleefd, onbeschoft*, TJALOE-TAK, ook TJOELANĠOENG, TJĠLĠGĠG, NJALOENTANG en NGOENGHAK.
- Ongemeen**, zie *Zeer*.
- Ongemotiveerd**, *zonder reden, zonder goed motief*, HANTEU POEGOEH POEGOEH.
- Ongenade beloopten** van een aanzienlijke, BĒBĒNDOE, ook BĒBĒNDON.
- Ongenezen of ongezin** zijn iets te doen, ĒMBOENG met ALIM en DOEKA b. Spr. v. e. mindere, gebr. men ĒMBOENĠEUN, van een meerdere, HANTEU KARSĒEUN, en van een mindere tot een meerdere, HANTEU DAĒKEUN. Zie ook *Onwillig* en *Wil*.
- Ongeoefend**, zie *Ongedresseerd*.
- Ongoorloofd**, *verboden, door de godsdienstige wetten*, HABAM. *Ongoorloofd en strafbaar door andere dan de wereldsche magten*, PAMALI.
- Ongepast**, *onfatsoenlijk*, HANTEU PANTĒS ook KOERANG PANTĒS. Bep. van spreken of van de woorden, die men bezigt, TJAMPĒLAK.
- Ongeregeld**, HANTEU OEROES. *Een ongeregeld, losbandig leven leiden*, AWOENTAH.
- Ongerust**, *zich ongerust maken, zich verontrusten, ongerustheid voeden*, MĒLANG ook MANG MANG. *Voorwerp (voorwerpen) om zich ongerust over te maken*, (vrouw, kinderen ook bezittingen), PIKAMĒLANĠEUN. Zie ook *Angstig* en *Beducht*.
- Ongerustheid**, zie *Angst* en *Beduchtheid*.
- Ongeschikt**, *onbetamelijk, ongepast*, HANTEU PANTĒS.
- Ongeschonden**, *gaaf, nog niet gebruikt of aangebroken*, WEUTEUH.
- Ongespleten**, *in zijn geheel*, van een bamboe, BOELEUD.
- Ongestadig**, HANTEU KAROEHAN met HANTEU KANTĒNAN b.
- Ongestadig**, *wispelturig in het geven van bevelen*, van iemand gezegd: TEU OEROES NAKĒR AĒNITAH TĒH.
- Ongesteld**, zie *Ziek*.
- Ongestoord**, *rustig, op zijn gemak, niet gejaagd*, DJATNIKA.
- Ongotemd**, ADJĒARAN.
- Ongewijfeld**, *'uitgemaakt, uitgemaakt zijn; buiten twijfel*, POEGOEH met KANTĒNAN b., ook SABATAĒ. Zie ook *Zonder missen*.
- Ongeveer**, *zoo ongeteer*, ANTARA met ANTAWIS b. Zie ook *Nagenoeg*.
- Ongevoelig**, zie *Hardvochtig*.

Ongevoerd, zie *Voering*.

Ongewapend zijn, *geen wapens bij zich hebben*, zijnde op weg of op reis, NJOEDIB.

Ongezeglijk, *weérbarstig, niet willen luisteren, onvatbaar voor goeden raad, onverbeterlijk stijfkoppig, ongevoelig voor vernaming of bedreiging*, BADIGOEL, BĒDĒGONG, BAHOELA, MANTJANGĀH, LÒJÒR enz. Van een kind: KĒDOEL ook NGĒDOEL zoomede BASANGKAL.

Onhell, zie *Ongeluk*.

Onheilspellend, *ongelukkig*, van een dag of datum, NAĀS.

Onjuist, zie *Verkeerd*.

Onkosten, *kosten, die er op komen*, bijv. de kosten, die, boven den koopprijs, komen, op hetgeen men op vendutie koopt, PAROEROEGI. *Onkosten, kosten*, bijv. van een regtsgeding, WABAGAD.

Onkruid, DJOEKOET ook SÒROMPÒD.

Onkunde, *onwetendheid*, KABÒDÒWAN. *Onkunde, onkundig* in ruimen zin, KAPĒTOLAN.

Onkundig, *dom, onwetend*, BÒDÒ ook BALILOE. Zie ook *Onkunde*.

Onkwetsbaar, *schotvrij*, WĒDOEK. *Onkwetsbaarheid*, KAWĒDOEKAN. Voor *onkwetsbaar* ook TĒGOEH, maar dit is eig. geen Soendasch.

Onlangz, TATJAN LAWAS.

Onlusten, ROESOEH.

Onmagt, *gebrek aan lichaamskrachten*, KAKOEBANĀN (KAKIRANĀN b.) TANAGA. *Onmagt, bezwijming*, ook *onmagtig, bezwijmd*, KALĒNGĒR.

Onmagtig, *niet in staat*, met betrekking tot geven, PĒPĒD. Zie voorts *Onmagt*.

Onmededoogend, HANTEU KAROENĀ. Van iemand sprekende, ook HANTEU KAROENĀEUN.

Onmiddelijk, AJEUNA PISAN.

Onmogelijk, MÒWAL BEUNANG. *Iets wat onmogelijk is, willen of najagen*, NGADJOEL BOELAN KOE ASIWOENG, een spreekwijze.

Onmondig, TATJAN AHIR BALĒG.

Onnadenkend, *ondoordacht, gedachteloos, onbezonnen*, SABONGBRONG.

Onnoodig, *niet noodig, niet behoeven, noodeloos*, ONTONG ook MONTONG en NGONTONG, met ĒNTONG als b. of wel als mooi woord. Voorts nog MOWAL SOESAH. Zie ook onder *Niet*.

Onnoozel, *dwaas, gek*, BOEROENG. Mede BOETA TOELI. *Onnoozel, dom, onwetend*, BÒDÒ ook BIKÒ.

Onnut, *van geen nut, vruchteloos*, HANTEU PĒDAH. Ook LOEPOET en GAPLAH.

Onontbeerlijk zijn voor iemand, DJADI BOZKOEN.

Onoogelijk, van iemands voorkomen, BĒLĒWOEK.

Onophoudelijk, *achtereen, al maar door, aanhoudend, zonder ophouden*, HANTĒM. Ook HABĒN of NGAHABĒN, zoomede TEU KOE HANTEU en BEURANG PEUTING. *Al maar doorgaan met iets, NGAHANTĒM* ook NGAHABĒN. Mede voor *onophoudelijk, eindeloos, al maar door, onafgebroken*, SAPÒPÒWĒ. *Onophoudelijk sich laten hooren*, (kirren, zingen of fluiten), van een vogel in de kooi, NGĒLAK.

Onoplettend zijn, *niet opletten, niet goed uitloekijken*, bijv. van den koetsier van een rijtuig of wel van iemand onder het loopen, BALANĀH. Zie ook *Zorgeloos*.

Onopregt, zie *Dubbelhartig*.

Onopzettelijk, LAIN DIHÀDJÀ of LAIN TINA DIHÀDJÀ.

Onoverlegd, KOERANG AKAL.

Onpartijdig, ADIL.

Onraad, *verwarring*, ROESOEH.

Onredelijk, *onbillijk*, HANTEU DJEUNG KIRA KIRA.

Onregt, *onregt plegen*, *onregtmatic* of *onbillijk behandelen*, *mishandelen*, NGANIAJA. (a)

Onregtmatic, *onbillijk*, *wreed*, *hard*, KANIAJA. *Onregtmatic behandelen*, zie *Onregt* en ook *Mishandeling*.

Onregtvaardig, KOERANG ADIL.

Onrein, NADJIS. *Onrein*, *onreinheid* volgens de godsd. wetten, HADAS. Zie ook *Fuil*.

Onrjpp, ATAH.

Onrustig, *buiten zich zelf*, *wild*, *vrug*; ook van een dier, *onrustig*, *angstig*, *wild*, BOERINGHAS. *Onrustig kloppen*, van het hart, ROENDAG RANDĚG. *Onrustig* of *gejaagd zijn*, zoodat men niet rustig kan blijven zitten, maar ieder oogenblik opspringt en heen en weër loopt, TJILINGTJINGTJAT ook ÈDJÈGÈLÈR. Zie ook *Ongedurig*.

Ons, *onze*, OEBANG.

Onschuld, KABĚSIHAN.

Onschuldig, BĚBĚSIH ook TANPA DÒSA.

Onsmakelijk, *niet lekker*, HANTEU NGEUNAH. Van tabak, SĚBOEL.

Onsterk, van touw, BĚGAS. *Onsterk zijn*, *niet stevig zijn*, bijv. van een tafel, omdat die min of meer uit het verband is, BĚJÒD.

Ontberingen, zie *Nood*.

Ontbieden, *verzoeken te komen* (iemand), NGONDANG. (on) Is het een aanzienlijke, dan bezigt men NGATOEBANAN of NGATOEBANAN TJALIK als b. en NGATOEBANAN LINGGIH als z. b. *Ontboden*, *geroepen*, *verzocht*, *geïnvit:erd zijn* om te komen, KAONDANGAN. Zie ook *Roepen*.

Ontbijt, *hetgeen men gebruikt of nuttigt om zich te ontnuchteren*, SASARAP.

Ontbijten, *zich ontnuchteren*, NJASABAPAN. *Zich ontnuchteren met rijst*, MOEMOELOEK volg. somm. met AMPĚR AMPĚR b.

Ontbinden, *losbinden* iets, van dat, waaraan het was gebonden, NGALĚSÒTKEUN. *Dat, waarmeé iemand of iets is gebonden*, *losmaken*, NGALAAN BEUNGKEUTNA.

Ontbladerd, zie *Bladerloos*. *Ontbladeren*, *zich ontbladeren*, van een bloem, MOERAG.

Ontbloot, *berooft*, *kwijt*, PÒS. Zie voorts *Naakt*.

Ontblooten, *blootmaken* een lichaamsdeel, MOEKA. (b) Zie voorts *Naakt*.

Ontbolsteren de rijst (bangsal) in het ronde gat van het rijstblok, NGABĚBĚK. Een klappervrucht *ontbolsteren*, NGABOETIK.

Ontbonden, zie *Sterven*.

Ontbranden, *in brand geraakt zijn*, *in brand*, KAHOEROEWAN.

Ontbreken aan iets, *missen*, KOERANG met KIRANG b.

Ontdekken, *aantreffen*, MANGGIH met MĚNDAK b. (p)

Ontdekt, *gemerkt*, KATANGĚN. Mede voor *ontdekt*, *uitgebracht*, *gevonden*, KATITIK ook KABOEKA en voor *ontdekt*, *gebleken*, KADONGDON. *Ont-*

dekt, van stelen en van den dief van iets, KAPANGGIIH met KAPĒNDAK b.

Ontdoen, zich van iets, *door verkoop*, NGAGINGSIRKEUN. Is een zoogen. hoog woord, en mag men van zich zelf sprekende, niet bezigen. *Van* iets, zooals een slechte gewoonte *zich ontdoen, van* iets *zich vrij maken*, MITJEUN. (p) *Zich ontdoen van* iemand, iemand *verwijderen* of *ontslaan*, NGALOEWARKEUN. Voor *zich ontdoen van de kleeding*, zie *Ontkleeden* en zie ook nog bij *Naakt*.

Ontduiken zijn verplichtingen, LITJIK.

Ontelbaar, zie *Talloos*.

Ontembaar, nagenoeg, van een paard, GAGAH.

Ontevreden met zijn lot, NGĒNĒS. Zie ook *Knorrig*.

Ontfermen (zich), over iemand, iemand *begenadigen*, (een bep. persoon), MIKAROĒJA. (p)

Ontferming, zie *Deernis*.

Ontfutselen, ontnemen iemand iets, bijv. zijn hoofd-
doek, terwijl hij slaapt, NGARĒRĒGĒH.

Ontgaan, vermijden, NJINGKAHAN (s).

Ontginnen, aanleggen grond *tot sawah*, NGABĒBĒRA.
Een stuk grond *stuksgewijze tot sawah ontginnen*; ergens een stukje grond *tot sawah ontginnen*, NGABĒBĒTJĒK. Dit is ook een nederige uitdrukking voor grond *tot sawah ontginnen*.

**Onthaal; wat aan een gast als onthaal wordt voor-
gezet**, SOEGOEH. Iemand *onthalen*, NJOEGOEH.
Iemand *onthalen op* iets; een gast of iemand,
dien men bij zich krijgt, *onthalen*, NJOEGOEHAN.

Onthalen, zie Onthaal.

Onthalzen, zie Onthoofden.

Ontheffen, ontslaan, NGALOEWARKEUN.

Onthoofden, onthalzen, MOTONG (p) HOELOENA.
Van HOELOE is SIRAH bn. en b. en MASTAKA zb.

Onthouden, in zijn geheugen bewaren (iets), NJATĒT
DINA ATI. (tj)

Onthouden, zich, van een of ander drank of spijs,
om de een of ander reden, PANTRANG. *Zich onthouden van het een of ander levensgenot of wel van sommige levensbehoeften, bij wijze van Gode welgevallige handeling*, TAPA.

Onthutst, zie Ontroerd.

Ontijdig, MANTĒN.

Ontkapen iets iemand, NJALIKONG. (tj)

Ontkennen, loochenen, niet erkennen, NGANGLĒS (ang)
ook MOENGGIE. *Ontkennen* iets gedaan te hebben of ergens te zijn geweest, ĒKĒL. Voor iets *ontkennen te hebben gezegd*, iets *loochenen*, ook nog NGINKAR (in) en NAMPIK (t).

Ontkiemen, TIMBOEL. Rijst (parĒ) *ter ontkieming op de kweekbedding in den grond leggen*, NĒBARKEUN (t).

Ontkleeden, zich, zich uitkleeden, ontdoen van de kleeding, NGALAĀN PAPAĒJAN met NGALAĀN PANĒANGGĒ b. (s). Zie ook bij *Naakt*.

Ontkluisteren, NGALAĀN BEUNGKEUTNA.

Ontkomen, zie Bevrijd.

Ontladen, de lading lossen uit een schip, NGA-
BIDJILKEUN of NGALOEWARKEUN MOEWATANANA. *De lading afnemen* van een lastdier, NOEROENKEUN (t) MOEWATANANA.

Ontlasting hebben, zie Kakken.

Ontleenen den naam aan iemand of iets, NROE (t).

Ontluiken, *ontloken*, van bloemen, BEUKAH.

Ontmaagd, *haar maugdom kwijt*, TJOMBONG. *Ontmaagden*, NĒBASAN. (t)

Ontmand en *Ontmannen*, zie *Gelubd*.

Ontmoedigd, LEUTIK ATI. *Ontmoedigd zijn, ontmoedigd worden*, van strijdenden, TÈTÈB.

Ontmoeten, *tegenkomen*, aankomende van tegenovergestelde kanten, PASARANDOG. *Elkaâr ontmoeten, zamenkomen, met elkaâr zamenkomen*. PAPANGGIH met TĒPANG en PATĒPANG b. Ook AMPRÒK.

Ontmoeting, *iets, hetgeen men aantreft, ontmoet*, PAPANGGIHAN met PĒPĒNDAKAN b. *Een ontmoeting hebben* met iemand, *kennismaken*, TĒPOENG met TĒPANG b. *Gaan, om een ontmoeting te hebben met* iemand, NĒPOENGAN met NĒPANĠAN b. (t) Zie ook *Wedervaren*.

Ontnemen met geweld; *ontrooven*, NGARAMPAS. Zie ook *Ontfutselen* en *Ontrukken*.

Ontnuchteren (zich), zie *Ontbijten*.

Ontoegankelijk, HANTEU KATJONGAH.

Ontoereikend, HANTEU TJOEKOEPE met HANTEU TJĒKAP b. Voor *ontoereikend, niet lang genoeg*, bijv. van een bamboe, HANTEU NĒPI. En voor *ontoereikend, gebrekkig, te kort, slechts ten halven*, KAPALANG met KAPAMBĒNG b.

Ontpakken, NGABIDJILKEUN TINA BOENGKOESE of BOENTĒLAN.

Ontroerd, *onthutst, ontroeren, niet op zijn gemak*, GIMIB. *Ontroerd zijn, ontrust zijn*, van de bevolking ergens, bijv. doordien de uitbar-

sting van een vulkaan wordt verwacht, GĒNDJLONG. Zie voorts *Ontrust*.

Ontroeren, zie *Ontroerd*.

Ontrollen, zie *Uitspreiden*.

Ontrooven, zie *Ontnemen met geweld*.

Ontrouw aan een overeenkomst, belofte of verbintenis; ook *ontrouw, bedrog*, TJIDRA.

Ontruimd, *ledig, niet geoccupeerd*, KÒSONG.

Ontrukken, *met geweld ontnemen* (iets) aan iemand, NGARĒBOET met NGARĒBAT b.

Ontrust, *zich ontrusten, ontsteld, zich ontstellen*, GAMAH ook REUWAS. Iemand of een dier *doen ontstellen, verschrikken*, NGAGAMĀHAN.

Ontrusten, zich, zie *Ontrust*.

Ontschieten, *vergeten, het vergeten zijn*, KAPÒHÒWAN met HILAP bn. en LALI b.

Ontslaan, *afdanken* een onderhoorige, NGOENDOEBKEUN (oen) ook NGALOEWARKEUN. Iemand uit zijn betrekking *ontslaan*, omdat de betrekking werd opgeheven, NGABÒBAH. *Ontslagen, ontzet* uit zijn betrekking of den dienst, *afgezet*, LĒPÒT, ook PÒTJÒT. Mede voor *ontslagen, ontslagen worden*, KALOEWAR en DIKALOEWARKEUN.

Ontslagbrief, SOERAT LĒPAS.

Ontslagen, *afgezet*, zie *Ontslaan*.

Ontslapen, zie hiervoor *Sterven bij Dood*.

Ontsluiten, *openen*, MOEKA. (b)

Ontsnappen, *hard wegloopen*, LOEMPAT. Mede zijn *ontsnappen* en *ontsnapt* wel eens te vertalen

met KALOEWAR. *Ontsnapte of ontvolgte gewangene* of wel *dwangarbeider*, BOERON.

Ontstaan, DJADI.

Ontsteken, *aansteken, een licht, de lamp, de kaars*, enz., NJEUNGEUT DAMAR. Zie ook *Aansteken*.

Ontsteking, *ziekelyke* —, zie *Ontstoken*.

Ontsteld en *zich ontstellen*, zie *Ontzet* en *Ontrust*.

Ontstellen, zie *Ontrust*, *Ontzet* en *Schrikken*.

Ontstemd, *valsch, van de wijs af*, DJALIR. *Ontstemd, onplezierig gestemd; wrevelig*, MÒRÈ-NGAH.

Ontstoken, *gezwollen, opgezwollen; ontsteking*, bijv. van de wang, BAREUH.

Onttrekken. *Onttrokken aan de levering aan den lande, verduisterd*, van koffie, GĒLAP.

Ontucht, en ook *ontucht plegen*, DJINAH.

Ontvallen, *kwijt raken, het verlies lijden of komen te lijden*, van iets of iemand, KALEUNGITAN.

Ontvangen, *beuren, krijgen, aanvaarden*, TARIMA ook TAMPA met TAMPI b. Iets *ontvangen, krijgen*, NAĒIMA ook NAMPA met NAMPI b. Iets *in ontvangst nemen, aannemen*, NAMPANAN. Iemand, die aankomt, *ontvangen*, bijv. met kogels, MAPAG (p). Dit laatste ook voor: iemand, die aankomt, *een eindweg tegemoet gaan, om hem in te halen*.

Ontveld, van de tong; tengevolge van het eten van scherpe spijzen, DADAS, *Ontveld, gedrukt*, bijv. van den rug van een paard of ezel door het zadel, BABAK.

Ontvlammen, *opvlammen*, HOEROENG.

Ontvlieden, zie *Ontvlugten*.

Ontvlugten, *ontvlieden, zich heimelijk wegmaken*, NGALÒLÒS. Zie ook nog *Flugten* bij *Bergen* en vergelijk bij *Ontsnappen*.

Ontvoeren, *met iemand of iets hard wegloopen*, MAWA LOEMPAT (b). I. d. z. van *schaken, ont-schaken*, MALING (p).

Ontvouwen, *openen*, MOEKA en MOEKAKEUN (b). *Ontvouwen, uilleggen, uiteenzetten*, NĒBANGKEUN (t).

Ontvreemden, *nemen*, om het voor zich te houden, NJÒKÒT (tj).

Ontwaken, zie *Wakker zijn, zoomede Opstaan uit den slaap*. Bij dit laatste zie ook *Iemand doen ontwaken*. *Ontwaken* uit een droom of wel na door den slaap te zijn overmeesterd geweest, INĠĚT met ÈLING b. of wel er nevens en ÈMOET z. b., b. ook wel eens b. n. Mede voor *Ontwaken uit zijn droom*, NGALILIE.

Ontwaren, *gevoelen*, NGARASA met NGARAÒS b. Zie ook *Zien*.

Ontwend, zie *Verleerd*.

Ontwerp, *proeve, schets*, PĒRTJÒBÀAN.

Ontwijken, *op zijde gaan*, NJISI (s). Vergelijk bij *Ontgaan*.

Ontworteld, BOENKAD. *Ontwortelen, rooijen*, NGA-BOENKADKEUN. Mede voor *rooijen*, NGALI (k).

Ontwricht, van een der ledematen, SĒMPAL, zoomede PATEUH. Ook nog voor *ontwrichten*, van een lichaamsdeel, MISALAH.

Ontijdig geboren d. w. z. *alvorens voldragen te zijn*, OETJOET NGÒRA.

Ontzag, *eerbiedige schroom*, HOERMAT.

Ontzegelen, NGALAAN TJAPNA. Voor een brief
ontzegelen i. d. z. van dien *openen*, MOEKA (b).

Ontzeggen, *afslaan, weigeren*, NAMPIK. (t)

Ontzenuwd, *krachteloos, magteloos*, LEULEUS.

Ontzet, *ontsteld; zich ontzetten, ontstellen*, REUWAS.

De mrdsv. is BAREUWAS en deze wordt ook
gebezigd van een individu. Zie ook *Ontslagen*.

Ontzetten, *bevrijden, verlossen*, zooals uit de gevan-
genis of gevangenschap, NGALOEWARKEUN (k).
Waar de zin meer is *te hulp komen*, NOE-
LOENĠAN. (t)

Ontzetting, *ontroering*, KAGET.

Ontzien, *eerbiedigen, een eerbiedige vrees hebben*
VOOR, HORMAT EN NGAHORMAT. *Ontzien, spa-
ren, consideratie gebruiken met*, TIMBANG
TABADJOENA KA.

Ontzinken, *verdwijnen de moed*, LEUNĠGIT.

Onvast, van loopen, zie *Wankelend*.

Onvellig, ROESOEH.

Onveranderd, *onveranderlijk hetzelfde*, bijv. van
de opbrengst van een rijstveld, ook van
iemand's gewoonten enz., DĠNGDĠNG. Voorts
voor *onveranderlijk dezelfde, standhoudend,
standhouden*, LANGĠĠNG. *Onveranderlijk, niet
te bewegen, onverzettelĠk*, PAGEUH.

Onverbeterlijk, van onverstandig zijn gezegd, i. d. z.
dat men zich steeds weer laat beetnemen,
KATOTDOLDJH. Zie ook *OngezeggelĠk*.

Onverkoopbaar zijn, van handelsartikelen, NGĠM-
BRĠK.

Onvermengd, zie *Onvervalscht*.

OnvermĠdelĠk, zie *Bepaald*.

Onversaagd, *onverschrokken*, TĠTĠG. Van een
vechthaan, maar ook wel van menschen:
TEUNEUNĠAN.

**Onverschillig omtrent zijn werk of ambtsverrig-
tingen**, *lauw*, TALĠDOR.

Onverschrokken, zie *Onversaagd*.

Onverstand, zie *Onervarenheid*.

Onverstandig, KOERANG AKAL. Zie ook *Onervaren*.
Onverstandig, zot, bijv. omdat men zijn eenig-
ste baadje, iets, waarvan men maar een stuk
heeft, zonder geldig motief, zoo maar weg-
geeft, TOEGĠNAH.

Onvervalscht, *onvermengd, echt*, ĠNĠA.

Onverwacht, *onvoorziens, eensklaps*, NGADAK NGA-
DAK. *Onverwacht, in eens*, bijv. rĠk zijn,
door het trekken van een hoog lot uit de
loterĠj, DADAK SAKALA.

OnverwĠld, *oogenblikkelĠk*, AĠEUNA PISAN.

OnverzettelĠk, *vasthoudend*, PĠNGKOEH. Zie ook
Onveranderd.

Onvoldaan, van iemands hart of gemoed, PANĠ-
SĠBAN.

Onvoldoende, HANTEU TJOEKOEPI met HANTEU TJĠ-
KAP b.

Onvolkomen, zie *Onvolledig*.

Onvolledig, *onvolkomen*, HANTEU SAMPOERNA, ook
HANTEU PĠPĠK.

Onvoorziens, zie *Onverwacht*.

OnvriendelĠk, *suur*, van iemands gelaat of voorko-
men, HASEUM, ook KOETĠEM. Zie ook *Bar*.

- Onvruchtbaar**, van vrouwen, HAPA. Van land: ANGAR, ook NAGRÈG. Van wijfjesbeesten: BADJIR, ook MADJIR.
- Onwaar**, *beziiden de waarheid*, van hetgeen iemand zegt of vertelt, NGAGATOEL.
- Onwaardig**, *laag, min, onaanzienlijk*, HINA.
- Onwaarheid**, *leugen*, BÒHONG.
- Onweder**, *het, de bliksem*, GĒLAP. *Door het onweder getroffen*, DIPANAH GĒLAP. Ook nog voor *weerlichten*, en *het weerlicht*, GOERILAP.
- Onwelluidend**, HANTEU NGEUNAH.
- Onwelvoegelijk**, HANTEU PANTĒS of KOERANG PANTĒS.
- Onwel zijn**, *niet wel zijn, niet fleurig zijn*, van menschen, NGOEJOENG.
- Onwetend**, *dom*, zie *Onkundig*. *Ten eenenmale onwetend, van niets afweten; onwetend op het stuk van godsdienst*, BALAKA. *Omtrent iets onwetendheid, er niet van af te weten, voorwenden*, NGILOENGAN (k).
- Onwettig**, zooals van een godsdienstige handeling of wel van een koop, HANTEU SAH.
- Onwijs**, *niet goed wijs*, GĒDJOEL, ook KAĀLAP. Bijv. KAWAS DJALĒMA KAĀLAP, *als een onwijs mensch*.
- Onwillig**, *wederspannig, zich onwillig betoonen, weigeren, weigerachtig zijn*, bijv. om te voldoen aan een last; ook van een trek- of lastdier, *niet vooruit willen*, voorts van een opgejaagd wild, dat wordt gedreven, *niet langer willen loopen*: MÙGÒK. *Onwillig om te werken*, KĒDOEL, ook NGĒDOEL. Zie ook *Onwilligheid* en *Ach-teloos*.
- Onwilligheid**, *wederspannigheid*, PAMÙGÒK. *Onwillig*,

ongenegen zijn tot iets; ik wil niet, SANGEUK met ALIM b. *Wederspannig zijn, zich niet willen onderwerpen of overgeven*, BAHHA.

Onzeker en *onzekerheid*, zie *Zeker*.

Onzin praten, *gekkepraat uitslaan*, ook *onzin zijn*, *zonder slot of zin zijn*, van een brief of derg., NGATJÒ.

Ooft, *fruit, vruchten*, BOEBOEWAHAN.

Oog, *oogen*, MATA met PANON bn. en b., en SÒTJA z. b. *De oogen niet open kunnen houden*, bijv. doordien men verblind wordt door 't licht, of wel door ziekte, ROETJANG BITJĒNG. *Loopende oogen hebben*, BÈLÈK. *Oog van een naald*, HEUNTJEUT DJAROEM. *Oog van een dobbelsteen*, MATA, ook PANON. *Iets in het oog hebben gekregen*, bijv. een korreltje stuifzand, KAPIREUNGPEUNAN of KAPIREUPEUNAN. *In het oog komen, gezien worden*, van iets kleins, dat ergens onder lag, GÒRÈHÈL. *Aan het oog onttrokken zijn, niet meer te zien zijn, niet meer in het oog vallen*, SILĒP. *Met het oog op, lettende op*, NĪNGAL TINA.

Oogappel, SIKI MATA, ook BOEWAH MATA. Zie ook nog *Hartelust*. Voor de b.woorden van MATA, zie *Oog*.

Oogenblik, *voor een uiterst korten tijd*, SAKĒUDEUNG met SAKĒDAP b. *Op het verkeerde oogenblik*, SALAH MANGSA. *Van het oogenblik af dat*, SADJLĒG. *Een oogenblik; voor een oogenblik*, ook SAKĒDÈP NÈTRA of SAKĒDÈP MÈTRA *Ieder oogenblik*, SAKĒUDEUNG KEUDEUNG met SAKĒDAP KĒDAP b. Ook nog *voor eenige oogenblikken, voor een oogenblik*, SAKĒUDEUNG KEUDEUNGEUN met SAKĒDAP KĒDAPEUN b. Mede gebruikelijk SADJONGDJONGAN.

Oogenblikkelijk, zie *Onverwijd*.

Ooghaartje, *ooghaartjes*, BOELOE MATA.

Ooghoek, *hoek van het oog*, DJOEROE MATA met DJOEROE PANON b.

Oogholte, KONGKÒLAK MATA met KONGKÒLAK-PANON b.

Oogklep, *oogkleppen* van een paard, PEUNGPEUK MATA.

Ooglid, *oogleden*, BIWIR MATA met BIWIR PANON b.

Oogmerk, zie *Betoeling*. Met *oogmerk dat, ten einde om*, NGARAH ook wel eens DIARAH.

Oogst en *oogsten*, zie *Opbrengst* en *Rijstoogst*.

Oogstteeken, d. w. z. het teeken, dat men stelt aan ieder van de vier hoeken of wel aan twee zijden van het rijstveld, dat men wil gaan oogsten, een soort boog of poort, gemaakt van takken en bladen, SAWÈN.

Oogattijd, WAKTOE DI BOEWAT. Voor *de rijstoogst*, ook PANÈN.

Oogwater, PEUREUH, met KÉTJÈR b.

Oogwenk, *lonk*, KITJEUP. *Een oogwenk*; ook in *een oogwenk, eventjes maar*, SAKITJEUP. *Een wenk met de oogen geven, een oogje geven* aan iemand, NGITJEUPAN.

Oogwit, zie *Bedoeling*.

Ooijenaar, BANGÒ.

Ooit, zie *Immer*.

Ook, *inagelijks*, ÒGÈ ook wel DEUI en KÈNÈH.

Oom, oudere broeder van vader of moeder, PAMAN met MANG of ÈMANG ook MAMANG b. *Oom*,

jongere broeder van vader of moeder, OEWA ook TÒWA.

Oor, TJEULI met SEPIL b. *Oor, handvat*, TJEULI. *Ter oore komen* van de politie of van een aanzienlijke, KAÈMPÈR ÈMPÈR. *Geen ooren aan het hoofd hebben, als een doove zijn*, LÒWÈR.

Oorbaar, *nuttig*, MANPAÁT ook HASIL. *Oorbaar, gepast*, PANTÈS.

Oord, *landstreek*, TANAH.

Oordeel, *verstand, beleid, vernuft*, BOEDI. Zie ook onder *Gissing* en *Straf*.

Oordeel, het laatste, de dag der opstanding, PÒWÈ KIJAMAT.

Oordeelen, *schatten*, zie onder *Gissing*.

Oorknop, zie *Oorkrab*.

Oorkrab, *oorknop, oorsieraad*, KOERABOE met SOEMBÈR ook TJÉTJÈPAN b. *Het schroefje of plaatje aan de achterzijde van het oor*, PONGPOK. *Het pennetje of schroefje aan de oorkrab, dat door het oor wordt gestoken*, SOEKOE SOEWÈNG. *Oorkrab met slechts een steen of derg.*, GIWANG. Dit is een Buitenzorgsch woord.

Oorlepeltje, KÒBÈK KOEPING.

Oorlog, *strijd, gevecht; strijden, vechten*, PÈRANG. *Vechten, oorlogen* tegen iemand; iemand *bevechten*, MÈRANGAN. *De heilige oorlog*, PRANG SABIL; fig. ook voor *de strijd tegen de karts-togten*.

Oorlogen, zie *Corlog*.

Oorlogschip, KAPAL PÈRANG.

Oorpeuter, zijnde een slagpen van een vogel, ont-
daan van de veertjes, met uitzondering van
die aan de punt, PANGGÈRÈ.

Ooring, ANTING ANTING.

Oorschelp, DAOEN TJEULI.

Oorsieraad, bijv. een bloem, dat gedragen wordt
boven het oor: SOESOEMPING. Zie ook *Oorkrab*.

Oorsmeer, TAÏ TJEULI met TAÏ TJÉPIL b.

Oorsprong, begin, MOELA ook ASAL. *Oorsprong* of
plaats van oorsprong, van een rivier of
stroom, HOELOE TJAÏ ook SIRAH TJAÏ. *Van*
denzelfden oorsprong, ook SADJINIS.

Oorspronkelijk, ASALNA.

Oorveeg, muilpeer, gegeven met de vlakke hand,
TAMPILING. Iemand een oorveeg of zoo'n muil-
peer geven, NAMPILING.

Oorzaak, beweegreden, drijfveer, aanleiding, aanlei-
dende oorzaak, reden, ASAL, BOEBOEKA ook
ALATAN. Zoomeede KARANA met KARANTËN b.
Voorts nog voor *oorzaak*, enz., ook voor *om die*
reden, denwege, SABAB. Mede voor naar aan-
leiding daarvan, om die reden, KOE SABAB ÈTA.

Oost, oostelijk, WËTAN. *Oostwaarts op*, oostwaarts
gaan, NGËTAN.

Oosten, het, WËTAN ook TIMOER.

Oost-Indië, TANAH INDIA.

Oostzijde, SABELAH WËTAN.

Ootmoed'g, nederig, RËNDAH (Mal.).

Op, verbruikt, BÈJAK met SÈËP b.; van rijst ook
KÒLOT. *Op*, door uitverkoop, bijv. van de rijst,
die zich in een schuur bevond, BÈBAS met
PARANTOS b. *Tot het laatste stukje toe op*,

van iemands hebben of houden, BÈJAK KA
KITAB KITABNA ook BÈJAK KA LËBOE LËBOENA
Iets *opmaken*, *verbruiken*, NGABÈJAKEUN met
NJÈËPKEUN b. (s)

Op, aanwijz. voorz. van plaats, DI ook wel DINA.

Mede is *op* wel eens te vertalen met KA,
bijv. in: vertrouwen stellen op iemand. Ook
wel eens met KANA.

Op alledaagsche wijze, zie *Gewoon*. *Op den koop*
toe, daarenboven, MALAH MALAH. *Op dit pas*,
op dat pas, KEUR ook EUKEUR. *Op elkaar*
gestapeld, zie *Stapel*. *Op goed geluk af*, *op*
den gis af, slaan, schieten, enz., MAPARAH;
van voortloopen, voortzeilen, enz., SAKA
BOENTAR BËNTOR; van gaan of loopen in het
donker, DILËLËBAH. *Als voren*, zonder be-
paald doel, zwerfende van de eene plaats naar
de andere, SAKAPARAN PARAN. *Op grond daar-*
van, KOE PERKARA ÈTA. *Op het vallen staan*,
van een boom, wiens wortels, bijv. door
overstroming, grootendeels werden ontbloot,
NËNGGÈR. *Op kondschap uitgaan*, LÒLONĠOK.
Op slag van gebruikt te moeten worden, *op het*
laatste oogenblik iets doen of maken, NGA-
DADAK. *Op zijn*, niet langer in staat zijn om
dienst te doen, van menschen en dieren,
DJËBOL. *Op zijn best*, zus of zoo en niets
meer of en niet meer, NGAN TIJAP. *Op zijn*
gemak, zie *Ongestourd*. *Op zijn hoede*, *op zijn*
hoede zijn, TAKI TAKI. *Op zijn meest*, RÈJA
RÈJANA of DIRÈJA RÈJANA of DIRÈJANA. *Op*
zijn minst genomen, SINGGËTNA.

Opbeuren, trachten op te beuren, zie *Opfleuren*.

Opblazen iets, ook de wangen *opblazen*, MËLËN-
DOENGKEUN (p).

Opborrelen, zie *Opwellen*.

Opbreken, zie *Uittrekken* en *Vertrekken*.

Opbrengen *het eten; dat in orde op tafel zetten*,
NGATOER DAHAR.

Opbrengen iemand, bijv. naar de hoofdplaats,
NGIRID (i).

Opbrengst, *oogst*, BEUBEUNĀNGAN met KĒNGING b.
Opbrengst van een land of gewest, *belasting*
of *schatting*, OEPĒTI. *Opbrengst* van iets, dat
men verkocht of waarvan men de opbrengst
verkocht, LADANG. Mede voor *opbrengst*, *in-*
komst, bijv. van een sawah, LĒKĒRAN. Voorts
nog voor *opbrengst* van aanplantingen, vrucht-
boomen, enz., ook wel van een veld, KAT-
JOEKOELAN. Eindelijk ook nog wel eens
HASIL voor *Opbrengst*.

Opdammen water, NGABĒNDOENG ook MĒNDOENG.
Het opgedamde water, BĒNDOĒNGAN.

Opdat, *ten einde, om*, SOEPAJA met SOEPADOS b.
Ook AMBRIH en SANGKAN. *Opdat niet, uit*
vrees dat misschien, BISI.

Op de wijze, zie *Zooals*.

Opdoemen, *zich aan den horizon vertoonen, zich*
voordoende als een donkere massa, van hoog
geboomte, NGABĒGGĒNĒK.

Opdoen iets ergens, bijv. een stukje vleesch op
iemand's bord, NGEUSIKEUN (eu).

Opdraalen een lamp; *ophalen* de pit van een
palita (inl. lamp), NGASOERKEUN (a).

Opdragen iets aan iemand, hem tot gevolmachtigde
makende of stellende, NGAWAKILKEUN. *Opdra-*
gen, verzoeken, belasten, bestellen, gelasten, TA-

LATAH met WĒWĒKAS b. (van een meerdere).
Verg. bij *Bestellen*.

Opdragt, *verzoek, bestelling, last*, TALATAH met
WĒKAS, ook WASIJAT b. (v. e. meerdere).
Zie ook *Zending*.

Open, *geopend*, BOEKA ook MOEKA. *Open, met een*
gaping of gapingen zijn, van een zolder of
deur, doelende op de planken daarvan,
RĒGGANG. *Open, los, openstaan, gapen*, van
een deur, een kast, enz., MOLĒNGĒ ook wel
BOĒNGĀNGANG. *Open*, van een rijtuig, NGA-
LIGLAG. Als de geheele kap er werd afge-
nomen, PAROEGOEL. *Nog open, nog niet*
gedekt zijn, van een huis of een gedeelte
daarvan, NGĀGGAWANG. Voor *open, met*
een gat er in, van een dak, GĒROWĒNG; ook,
en dit mede van een heining, een vischnet,
enz., BOĒNGĀNGANG. Voor *open d. w. z. met*
wonden, NGADJĒPLĒK. In het geval, *dat een*
stuk vleesch er uit is, bijv. gebeten, BĒHAK.
Zie ook *Opegekracht* en *Opengescheurd*. *Open,*
ruim, van een veld of bosch, TJAĀNG. *Open,*
heen en weer dwalen, van de oogen, van
iemand, die wakker ligt, TJOELAK TJILEUK.
Met de oogen open, de oogen open doen, heb-
ben of houden, BEUNTA. Iets *openmaken, ope-*
nen, MOEKA ook MOEKAKEUN. Zie ook *Open-*
hangen. Iets zooals een deur *openzetten, open*
laten staan, MĒLĒNGĒKEUN. Een ei *openmaken,*
MEULAH (b). Iets zooals een rijtuig *openma-*
ken, door de kap neêr te doen of de zijwan-
den op te rollen, NGALIGLAGKEUN. De oogen
openen, open doen, ook fig., NGABEUNTAKEUN.
Een gordijn of derg. *opendoen of openslaan,*
NGABOELIGLAGKEUN. Zie ook nog *Opengaan.*
Openbaar, *duidelijk, blijkbaar*, TĒTĒLA.

Openbaren een geheim, NGABABARKEUN. *Openbaren, zeggen wie men is*, NGABABARKEUN AWAKNA. Zie ook *Ruchtbaar*.

Openbaring uit den hemel, WAHJOE.

Openbreken iets, bijv. een kist, met een hefboom, NJÒGOK (s). *Openbreken, openslaan*, bijv. een vaatje boter, om den inhoud te gaan gebruiken, MOEBAK (p).

Openen, openmaken, zie *Open*. Het *openen* of het *een begin maken* met een besnijdenis, afvijlen der tanden of wel huwelijksfeest, NGALEUNG-GEUH.

Opengaan, zich openen, zich ontsluiten, van een bloem, MĒGAR.

Opengekrabt, opengereten, RAWĒK. Voor *opengereten, van elkaar gereten op verschillende plaatsen*, van een kleedingstuk, ROEDJAT RADJĒT. Zie ook *Geschaafd* en *Opengescheurd* en zie ook nog onder *Open*.

Opengescheurd, opengereten, gebarsten, geheel stuk, van de voeten (onderaan), RÒROMBÈHEUN.

Opengespouwen, zie Openspouwen.

Opengewerkt, met tal van openingen zijn, bijv. van een matten zitting van een stoel, TJARANG ook KABANTJANG. Dit ook van een zeef en derg.

Openhangen, van het baadje, NGALIGLAG. Het baadje *openmaken*, zoodat het openhangt, NGALIGLAGKEUN.

Opening, die toegang verleent; de opening, die ontstaat, als men een deur of venster openzet; ingang, toegang, ook van een erf; *deur, poort*: LAWANG. *Opening van het lichaam*, PALA-

WANĠAN. *Opening, gat, holte* in een boom, PAROENGPOENG. Ook GÒWOK en dit ook voor *opening, gat* in een muur. *De gegraven opening voor de fondamente van een huis* of derg., RÒRAKAN. *Een deuropening* of derg. *een toegang, ingang ergens aanbrenge*n, NGA-LAWANĠAN. *Een opening of gat maken* in iets, dat hol is, bijv. een klappervrucht, MÒBÒK (b). Zie ook nog *Gat*.

Openkappen een bosch, het bosch ergens *openkappen*, NARATAS (t). Een bamboezen schutting, bewanding of derg. *openkappen*, om zich een doortogt te banen, NATAS (t). Verg. bij *Opensnijden*.

Openmaken, zie onder *Open*.

Openslaan, zie *Openbreken*.

Opensperren, wijd, de oogen; ook *wijd opengesperd, wijd geopend*, van de oogen, MÒLÒTÒT. (p)

Openspouwen iets, met de hand of met een voorwerp, NGABĒTÈKEUN. *Opengespuwen*, BĒTÈ.

Opensnijden, doorsnijden iets, zooals bijv. een bamboezen schutting of bewanding van een huis, om er zoo in te komen, NGAGĒĠĒS. Verg. bij *Openkappen*.

Openstaan, zie onder *Open*.

Openzetten, zie onder *Open*.

Opeten, zie hiervoor *Eten*.

Opfleuren, opbeuren, iemand *trachten op te vrolijken* of *op te beuren*, NGABĒBĒRAHKEUN.

Opgaaf, opgave, aantooning, verklaring, PĒRTĒLĀĀN ook TĒTĒLĀĀN.

Opgaan, opkomen, van zon of maan, BIDJIL.

Opgave, zie *Opgaaf*.

Opgehoopt, *met een kop er op*, van rijst, zout on-
derg. in de maat, MOETJOENG.

Opgehouden hebben, van den regen of met regenen,
BAÁT.

Opgekruld, *een weinigje opgeligt*, van de bovenlip,
GALING.

Opgelopen zijn, *gezwollen zijn, dik*, bijv. van
iemand's gelaat, tengevolge van een slag,
BĒŅĠŅĒP. Zie *Gezwollen*.

Opgelost, zie *Vlocibaar*.

Opgeruimd, *lustig of vrolijk zijn, zingen en vrolijk
zijn*, BOENGKAK. Gezegd van hart of gemoed,
en zoo ook voor *verruimd*: BĒJAR ook ĒJAR.
Mede nog voor *opgeruimd, lustig, opgewekt*,
BĒĠĒR.

Opgeruimdheid, *tevredenheid*, PANGLĒLĒDJAR ook
KABĒJARAN.

Opgescheurd, zie *Scheur* en ook nog *Opengescheurd*.

Opgeschoten, d. w. z. niet voortgekomen door ge-
zaaid te zijn; *opslag*, KAPINĒRA. Slechts in
sommige streken wordt dit woord gebezigd.

Opgestapeld, zie *Stapel*.

Opgetogen zijn, *verrukt zijn*, SAMAR RASA PIKIRNA.
Verrukken, opgetogen doen zijn, MATAK SAMAR
RASA PIKIRNA.

Opgeven, zie bij *Duidelijk*.

Opgewassen zijn tegen hem, MAHI.

Opgewekt, zie *Opgeruimd* en *Lustig*.

Opgewipt, *opgewipt zijn*, van iemand's neus (zoodat
hij een wipneus heeft) ook van de neuzen
van muilen, MANTJOENG.

Opgezet, bijv. van een pas bevallen vrouw, omdat
de kraamzuivering niet naar behooren was,
BAEUEUS. Zie ook *Gezwollen zijn*.

Ophalen, *uit het water halen* een fuik, NJAĪT (dj).

Ophanden, TĒRĒH met ĒGGAL b.

Ophangen, zie *Hangen*.

Ophangen iets, zooals bijv. een matras, midden
in de kamer, opdat de muizen er niet aan
zullen komen, NGĒLAT (k). Iets *ophangen
aan een haak*, NGAĪTKEUN (k). Zie voorts
Hangen.

Ophappen iets, NGAHOEWALKEUN.

Ophebben, zie *Aanhebben*.

Ophikken een betrekking of een zeker soort be-
ambten, NGABASMI. Zie voorts *Opligten*.

Ophelderen, *inlichten*, NĒRANGKEUN (t).

Opheldering, *inlichting, toelichting*, KATRAŅGAN.
Iemand, naar aanleiding van iets, dat hij
doet, *opheldering* of *inlichting vragen, inter-
pelleeren*, NGAGEUNGGEUREUHKEUN.

Ophemelen, *op een hooger voetstuk plaatsen dan
past*, NGAGOENGKEUN (a).

Ophijfschen, *opsteken* een vlag, MASANG (p). Een
kooi aan een staak, NGĒLAT (k). *Zich ophij-
schen, zich opsjorren*, BANGKĒK BANGKĒK.

Ophoogen de plek, ergens, waar men wil bouwen
of planten, NGALĒLĒMAH. Zie ook *Anaarden*.

Ophouden, *uitscheiden*, EUREUN. *Ophouden* of *uit-
scheiden met* iets, NGEUREUNAN. Iemand of
iets *doen ophouden, doen* of *laten uitscheiden*,
NGEUBEUNKEUN. *Ophouden, blijven staan, halt
houden*, van iemand die liep, van een rijtuig

dat voortrolde, van de paarden voor een rijtuig enz., NGABANDĒG ook EUREUN; met betrekking tot een pers. gebezigd, zijn SINDANG en LIRĒH b. woorden. *Ieder oogenblik ophouden* of *blijven staan* onder het loopen, BOENDAG BANDĒG. Iemand of iets, bijv. een rijtuig (door hem die het bestuurt) of een paard (door den ruiters) *doen ophouden, doen staan*, NGABANDĒGKEUN. Ook wel NGEUREUNKEUN, en met betrekking tot een persoon gebezigd, is dan NJINDANGKEUN een b.woord.

Ophouden, klaarhouden iets, ook de hand of handen, NANDĒKEUN (t).

Ophouding, schorsing, EUREUNAN.

Opinie, intentie ter zake van iets, PANALAR. Zie voorts *Gevoel* en *Gissing*.

Opium, extract van gekookte, TJANDOE. *Toebereide opium* MADAT. *Opium rooken*, NJĒRĒT ook OEDOED MADAT.

Opklaren van het weder, DJADI TĒRANG.

Opklauteren, zie *Klimmen*.

Opklimmen, van klimplanten, NGAJANG. Zie voorts *Klimmen* en *Kruipen*.

Opklimming, van rang, zie *Verhooving*.

Opkomen, van hetgeen werd gezaaid, RĒNOENG ook TIMBOEL. *Opkomen*, d. w. z. *in de periode zijn, dat de kwaal opkomt*, van een persoon, die uitzinnig (ēdan) is of van een dier, dat dol gaat worden, NGAIGIHAN. *Weér opgekomen* of *weér opgewekt zijn*, van een kwaal of ziekte, die men kwijt was, KASEUIT. En in sommige streken: *Weér opkomen, sich weér verheffen*, van de koorts, KOEMAT.

Opgekomen zijn, d. w. z. *dat het eventjes boven den grond komt*, van alles dat uit pitten opkomt, NĒNGTĒT. *Als het reeds een ferm eind boven den grond uitsteekt*, NONGTOT. *Opkomen, opgaan*, van de zon, MĒLĒTĒK. *Opkomen*, van de parē op de kweekbedding, SOEMĒMI. Van een godsdienst, TIMBOEL.

Opkoopen, iets, MEULIJAN. (b) Zie ook *Koopen*.

Opkrullen, omkrullen, in elkaar krullen, bijv. van een stuk dierenhuid in het vuur, NGOELOENTOENG. Iets *opkrullen, omkrullen*, enz., NGOELOENTOENGKEUN (k).

Oplaten een vlieger, NGAPOENGKEUN (s).

Opleggen iets aan iemand, NGALARAPKEUN ook NĒRAPKEUN (t); een boete aan iemand, NGEUNAKEUN (k). Zie ook *Leggen*.

Opleiding, hetgeen aan iemand wordt gedaan, om hem wat te laten leeren, zoodat hij vooruit kan komen, PANGMAKIHKEUN.

Opletten, INGĒT met ÈLING en ÈMOET b.

Opligten, optillen, opheffen (iets), NGADJOENGDOENGKEUN; dit ook: iemand *verheffen*; iemand *opheffen* uit een nederigen stand tot een hooger. *Den voet of het been*, bijv. om niet getroffen te worden, *opligten*, NGADJĒNGKAT. *Opligten* of *optillen aan een kant*, iets, zooals een balk of een op den grond liggende bamboe, zooals met bijv. doet, als men er een stukje wil afzagen, NJĒNGKATKEUN (tj). *Het kleedje opligten* of *opnemen* om zijn behoefte te doen, NJINGSAT (s). *Opligten* iets met iets, dat men als hefboom bezigt, NGAHOEWALKEUN. Iets, bijv. een boek, geheel of gedeeltelijk *opligten*, om er onder te kijken, NGRĒHKEUN (k). *Opgeligt*, bijv. van

- het deksel van een koffer; ook *aan een kant opgeligt, aan een kant opwaaijen of opwippen*, NJINGKAB.
- Opligten, tot de dupe maken** iemand, MATJIKEUH (p). Iemand *opligten* voor een zekere som, zooals door te drossen met het als voorschot ontvangen bedrag op overeengekomen draagloon, NGËNTJOD (Ën). Iemand *opligten door* iets te *koopen, maar het niet op den bepaalden tijd te betalen*, NGADJËBLOEG. *Opligten, door handeldrijven met tooverformulieren* en derg., NGAGIRINGSING.
- Oplikken**, zie *Likken*.
- Oplooopen, waar ze zou moeten dalen of lager worden**, van een waterleiding, TANGGEUNG. *Niet steil oplooopen*, van een berg, NJANGSAJA.
- Oploopend**, zie *Driftig* en *Cpoliegend*.
- Oplossen**, zie *Uitvinden* en *Smelten*.
- Opmaken, uitputten** iets, NGABËJAKEUN met NJËËPKEUN b. (s) *Opmaken uit zijn gebaren*, hetgeen iemand, wiens taal men niet verstaat, zegt, NGALËLËBAH.
- Opmerken, zien** een kwaliteit van iemand, NILIK (t). Zie ook *Aanmerken*.
- Opmeten**, zie *Meten*.
- Op mijn (zijn) dooje gemak**, zie *Gauw*.
- Opnemen, in de armen nemen**, bijv. een kind, MANGKOE met MANGKON b. (p). Mede voor een kind *opnemen, optillen*, NGARAWOE. Zie voorts *Beschouwen* en *Nemen*.
- Opnoemen**, zie *Opsommen*.
- Opofferen**, zie *Offer*.
- Oponthoud**, onverschillig waardoor, bijv. als men gereed staat een togt te aanvaarden, BIRIKIWTI.
- Oppassen**, zie *Passen* en *Voorzigtig*.
- Oppassend, zuinig, spaarzaam, op de kleintjes passen**, TJËTJËL. *Oppassend, zich goed gedragend*, KABËNËRAN met KALËRËSAN b.
- Oppasser, oppaster**, van een klein kind, zie *Vorzorgen*. *Oppasser*, beambte door het Gouvernement verstrekt aan een civiel ambtenaar, ook *politieoppasser*, OEPAS. Zie ook *Lijfwachten*.
- Opperbest**, zie *Voortreffelijk*.
- Oppelhoofd, hoofd, chef**, KAPALA.
- Oppermagtig**, zie *Vrijmagtig*.
- Oppervorst (de)**, MAHA BADJA.
- Oprapen**, zie *Nemen*.
- Opregt, TËMËN**. *Opregt en welgemeend*, TËMËN TËMËN. *Het opregt meenen*, NËMËN.
- Opregtheid, in alle —**, SATËMËN TËMËNNA met SAËSTOE ÈSTOENA als b. of wat mooijer.
- Opregtheid, eerlijkheid, nauwgezetheid**, KATËMËNAN.
- Oprigten zich, oprijzen**, uit een liggende houding, HOEDANG met GOEGAH b. Een lange stok, bamboe of paal, bijv. een vlaggemast *oprigten, planten*, NANDJËURKEUN (t). Voorts voor iets *oprigten, regt over eind zetten*, NANGTOENGKEUN (t). Een b.woord is NGADËGKEUN (a), dat echter ook gebezigd wordt voor een huis, schuur of derg. *oprigten, d. w. z. in elkaar zetten*.
- Oprijzen, om hoog gaan**, NAËK. Zie ook *Oprigten*.
- Oprispen**, TEURAB.
- Oproepen, verzamelen, bij elkaar roepen**, bijv. de

bewoners van een dorp naar de hoofdplaats,
NGĚLOEN (k).

Oproer, *onlusten*, ROESOEH.

Oproermaker, BARANDAL.

Oprollen een mat of derg., NGALĚLĚDKEUN. *Opgerold*, van een mat of derg., NGALĚLĚD. Van een huiszeil of derg., NGAGOELOENG. Id. van touw, ijzerdraad, rotting, enz., NGAGĚLONG. Iets zooals een huiszeil of derg. *oprollen*, NGAGOELOENGKEUN. Touw en derg. tot een rol winden, NGAGĚLONGAN.

Oprollen, het haar, *zich kappen* op de wijze der inlandsche vrouwen. DI GĚLOENG met DI SINGKIL en DI SANGGOEL b.

Opruien, *stoken, kwaadstoken*, NGADOE NGADOE (a).

Opruimen, *de dingen op hun plaats zetten of leggen, in orde rangschikken*, ĚNTĚP ĚNTĚP.

Oprukken, *op marsch gaan*, INDIT, ook bn. met ANGKAT en DJĚNGKAR b. en z.b. Voorts nog BRAL.

Opschenken, NJITJIKEUN (tj).

Opscheppen met beide handen iets, zooals koffie, kiezelrand, zout of derg., NGARAWOE. Zie ook *Scheppen*.

Opschik, *sieraden*, PĚRHIJASAN.

Opschorten *zijn saroeng, zijn goed* (broek en de mouwen van het baadje *opstroopen*), om vrijer in de bewegingen te zijn, SINGKIL. *Zijn kleeren, zijn boeltje opgeschort en opgestroopt hebben*, SOENGKAL SINGKIL.

Opschrift, ALAMAT.

Opschrijven, zie *Schrijven*.

Opschrikken, *met een schrik wakker worden 's nachts*, GINGGIJAPEUN. Een dier of dieren, die men vangen of schieten wil, *opschrikken, doen schrikken*, NGAGĚMĚHAN. *Opgeschrikt; aan het schrikken gemaakt; schrikken, zoodat ze bevreemd worden of zich uit de voeten maken*, van dieren, die men vangen of schieten wil, GĚMAH.

Opschudding, ook *in opschudding zijn* en *in opschudding raken*, ROESOEH. Mede voor *in opschudding, in rep en roer zijn*, gez. van een plaats, GĚNGĚR. Dit laatste ook van een menigte menschen.

Opschuiven van zijn plaats, *zich een weinig verplaatsen*, NGISĚR (i). Iemand *van zijn plaats doen opschuiven, zich een weinig doen verplaatsen*, iets zooals bijv. een meubel *een weinig verplaatsen*, NGISĚRKEUN. Zie ook *Wijken*.

Opschuren de bossen parĚ, NGĚLĚP (Ě). Zie ook *Rijtschuur*.

Opsieren, zie *Optooijen*.

Opslaan, openen een boek, MOEKA (b). *Opgeslagen, geopend*, ook MOEKA. *Opslaan* (den hengel), MĚTJATKEUN (p).

Opslag, zie *Opgeschoten*.

Opsluiten, kerkeren, in arrest zetten, gevangen zetten iemand, NOETOEP (t).

Opsluiten iemand, bijv. in een kamer, NGOENTJI (k).

Opsnijden, zie *Liegen*.

Opsnuiven bijv. de Eau de Cologne, waarmede de zakdoek is bevochtigd, desgelijks, het water bij de wassching voor het gebed: NGINGSRĚK (ing). Mede voor iets, zooals bijv. water *opsnuiven*, NJINGGREUK (e).

Opsommen, opnoemen iets, NATĚĚN (t).

Opsparen (geld), NGAMPIHAN (am) met NJIMPĒN
b. (s). Zie ook *Spaarpot*.

Opspelen, *geducht aangaan*, maar zonder bepaald
platte of ruwe woorden te bezigen, NÒBONG
NÒBONG (t).

Opsplijten iets, NJÒGÒK (s).

Opsporen, *zoeken* iemand of iets, NJOENGSIH (s). Id.
gestolen goed, NJOESOEL (s). Zie ook *Opzoeken*.

Opspringen, *met een sprong op de beenen komen*,
NGAGOEROEBOEG. *Opspringen*, *opoliegen*, *op*
zij springen, *achteruit springen*, ook *opsprin-*
gen en wegiljen, bijv. uit een kamer, NGĒDJAT.
Opspringen, van iemands hart, bijv. bij het
hooren van iets, NJĒBLAK. Van het gemoed
(wij zeggen van het hart), bij het hooren van
een blijde tijding, NGÒRĒDJAT.

Opstaan uit den slaap, *ontwaken*, HOEDANG met
GOEGAH b. Iemand *doen opstaan uit den*
slaap, *doen ontwaken*, *wakker maken*, NGA-
HOEDANGKEUN met NGAGOEGAHKEUN b.

Opstaan, *nagenoeg regtstandig staan*, van de horens
(d. w. z. van de punten), van een buffel of
rund, RANTJOENG.

Opstanding, zie bij *Oordeel*.

Opstap van een inlandsch huis, GÒLÒDÒG.

Opstapelen en *zich opstapelen*, zie *Stapel*.

Opsteken, zie *Ophijschen*. I. a. z. zie hiervoor
Aansteken.

Opstel, zie *Letterarbeid*.

Opstellen, zie *Schrijven*.

Opstijgen, van rook of damp, NGĒBOEL ook SĒLĒ-
BOENG en NJĒLĒBOENG. *Opstijgen*, bijv. van
een zeepbel, ook van een vogel, NGAPOENG.

Opstoken, *opzetten* (iemand), NGANGSÒNAN (ang).
Tegen verloofde of echtgenoot, NGABARAGA-
DJOEL.

Opstoomen, *gaar stoomen* iets in de aseupan
(mand), waarin de rijst wordt gestoomd,
NJEUPAN (s).

Opstoppen, het water *opstoppen*, d. w. z. *opdammen*,
zie hiervoor *Opdammen*.

Opstroopen, zie *Opschorten*.

Opstrijken de knevels, MAOET KOEMIS (p). Zie
ook *Tegenspreken*.

Opstulvend, zie *Opoliegend*.

Optellen, NGADJOEMLAH.

Opteekenen, *aanteekenen* (iets), NJATĒT (tj).

Optillen, *met optillen verzetten*, *beuren* iets, dat
zwaar is, MANGKOF met MANGKON b. (p). Zie
ook *Opligten*.

Optogt, in, worden rondgevoerd of rondgaan,
zooals bijv. bruidegom en bruid, IRING IRI-
NGAN.

Optooijen, *opsieren*, *toojien*, *zijn dos aandoen*, iemand,
NGADANGDANAN met NGADANGDÒSAN b.

Optrekken tegen den vijand, MAPAG (p). Zie ook
Aanvallen. *Optrekken (zich)*, met behulp van
het een of ander, dat men vastgrijpt of vast-
houdt, uit een zittende houding, zoodat men
komt te staan, NGEUMBING (k), ook MOEN-
TANG (p). *Optrekken met een ruk aan de teu-*
gels een paard, als het struikelt en zal graan
storten, NJĒNTOK (tj).

Optuigen, NGADANGDANAN met NGADANGDOSAN b.
Voor *opzadelen*, zie ald.

Opvangen iets, dat valt of wordt geworpen;

iemand die valt, NJANGGA (s). Mede voor iemand of iets *opvangen*, NJANGGAP (s) en ook nog NANEJAN (t). Dit laatste vooral ook voor iets ergens in *opvangen*. Zie ook nog *Vatten*.

Opvatten iemands werk of bedrijf, zoodat men doet hetgeen hij deed, NOELOEJKEUN (t) met NGALADJËNGKEUN b. *Opvatten* een verhaal, dat men afbrak, NGAGOEGAT. Zie ook *Opvatting* en *Wanen*.

Opvatting, *gedachte*, PANĠARTI met PANĠARTOS b. ook PANĠIRA met PANĠINTËN b. Mede en dit ook voor *opvatten*, TAMPA. Iets *opvatten* zus of zoo, NAMPÀ met NAMPI b.

Opvegen iets; een plaats *vegen met den bezem*, NJAPOEWAN (s).

Opvellen, *verkoopen*, NAWARKEUN (t).

Opvlammen, *hoog opvlammen*, van vuur, MOENTAB MOENTAB ook NGAGOEDAG of NGAGOEDAG GOEDAG. id. NGAGËDOER, dit laatste volg. somm. ook van een fakkel. Bep. van een fakkel: NGAGËBOER. *Opvlammen*, *beginnen op te vlammen*, van een vuur, GËLËDËG.

Opvliegen. *Tegen elkander opvliegen*, als voorspel van het eigenlijke gevecht, van vechthanen, ABAR. Vechthanen *gedurende eenige oogeblikken laten rechten*, om te zien of ze elkaâr staan, NGABARKEUN. *Opvliegen tegen de tralies van de kooi*, om er uit te komen, van een vogel, TÛTONDJÛLAN. *Opvliegen, de lucht in vliegen, omhoogvliegen*, NGAPOENG. Zie ook *Vliegen*.

Opvliegend, *oplopend, opstuiwend van aard*, HEURAS RËGAS ook SËWÛTAN. Zie ook nog *Driftig*.

Opvoeden een kind, NGAMOEMOELË.

Opvoeren, *ten tooneele voeren* iemand of iets, zooals in een fabel, vertelling, enz., NGAOERIT. De belasting of regten, die van iets moeten worden betaald, *opvoeren*, NAËKEUN (t).

Opvolgen, *nakomen*, NOEROETKEUN (t).

Opvolger, zie *Vervanger*.

Opvrouwen, zie *Vrouwen*.

Opvreten, zie *Vreten*.

Opvullen, NGEUSIJAN (eu).

Opwaaijen, zie *Opligten*.

Opwaarts, KALOEHOER.

Opwachting maken, zie *VerschiĠnen*.

Opwarmen, *warm maken* (spijzen), NGAHANEUTKEUN.

Opwekken, zie bij *Komen* en *Wekken*.

Opwekken, *uitnoodigen tot* iets, NGADJAK (a).

Opwellen, *aanhoudend of weër* in een put, zoodat men dien niet ledig kan scheppen, NGABOEÏH. *Opwellen, wellen, opborrelen* uit den grond, van water, BOERIJAL en NGABOERIJAL.

Opwinden een uurwerk, MOETËRKEUN (p). Het anker, TARIK.

Opwippen, zie *Opligten*.

Opzadelen, een paard, NGARARAHABAN. Zie ook *Optuigen*.

Opzamelen, NGAEMPOELKEUN (k). Zie ook *Opzoeken*.

Opzeggen de zegenspreuk over den profeet, hetgeen men o. a. doet als men een graf of begraafplaats voorbijgaat, zich te slapen legt, enz., MATJA SALAWAT. *Opzeggen, uitspreken*,

een gebed of derg., MATJA met MAÛS en
NGAÛS b. Zie ook *Prevelen*.

Opzenden, zie *Zenden*.

Opzetten, *opstoken* iemand, met het doel *verwijde-
ring te bewerken tusschen* twee of vier per-
sonen, NGABĚNGKAHKEUN.

Opzetten, *klaarzetten*, van eten gezegd, NGAM-
BĚNG (am). Het eten *opzetten* of *klaarzetten*,
NGAMBĚNGKEUN. *Opgezet, klaargezet*, BEU-
NANG NGAMBĚNG, ook AMBĚNGAN. *Een proces
opzetten, op touw zetten*, PASANG PADOE.

Opzetten, *ronding beginnen te krijgen*, van vrou-
wenborsten, NJĚNGSĚNG.

Opzetten, van de zee bij vloed, PASANG.

Opzettelijk, DI HĀDJĀ.

Opzien tegen een te verrigten arbeid, omdat het
zoo moeijelijk is, WĚGAH.

Opziener, *opzigter, mandoer*, MANDOB.

Opzigt, ten — van, PRAKARA met PRAKAWIS b.

Opzigter, zie *Opziener*.

Opzijn, *opgestaan zijn*, GEUS HOEDANG met GEUS
GOEGAH b. *Nog niet op zijn*, TATJAN HOEDANG
met TATJAN GOEGAH b.

Op zijn meest, GĚDĚ GĚDĚ.

Opzitten, *te paard stijgen*, TOEMPAK (met TOENG-
GANG b. en NITHI z. b.) KOEDA.

Opzoeken, *zoeken, opsporen* iemand of iets, NĚ-
JĀNGAN. (t) *Opzoeken, insamelen, afgevallen
koffie* of wel *moentjangvruchten*; in een tuin
*de afgevallen of gevallen koffievruchten opzoe-
ken*, NGĚKĚS (k). Iets *opzoeken, naslaan* in een
boek, NĚJANG.

Opzuigen, NJEUSEUP (s). *Van iets opzuigen*, NJEU-
SEUPAN.

Opzwellen, zooals van de wang, bijv. bij kiespijn,
DJADI BAREUH.

Oranjeappel, DJĚROEK AMIS.

Orde, regel, TATA. *In orde, geregeld, netjes*, BĚBĚS.

*Orde stellen op zijn zaken; de noodige schik-
kingen maken* ter zake van iets, BĚBĚRĚS.

Naar orde en regel, van het zitten van velen,
NGABĚRĚS. Iets *in orde brengen*, zoodat het

gebruikt kan worden, NGADANGDĀNAN met
NGADANGDĚSAN b. Voorts nog voor *orde
stellen op* iets, NGOEROES en NGOEROESKEUN.

Menschen *plaatsen, doen neerzitten, plaatsen
in de orde, voorgeschreven door het een of
ander*, NATAĀN (t). Iets *in orde* of *zooals dat*

behoort plaatsen, iets ordenen; troepen *in
orde scharen*, NATAKEUN. Eindelijk ook nog

voor *in orde* of *naar behooren plaatsen*, TATA
TATA, en voor *in orde brengen, ordenen, in
orde schicken*, BĚBĚNAH.

Ordelijk, geregeld, naar behooren, naar den regel,
OEROES.

Ordenen, in orde brengen, zie *Orde* en *Schikken*.

Order, zie *Last*.

Ordeteeken, ridderorde, BINTANG.

Orkaan, storm, stormen, RIBOET.

Os, SAPI KABIRI.

Oud, bejaard, bedaad ook *ouder*, KĚLĚT, met
SĚPOEH en SĚPAH b. *Stokoud, overoud, oud
en afgeleefd*, GEUS RIPOEH KĀDJIDA, ook
TJKĚD TJKĚD. Voorts voor *oud* en *ouderdom*,
levensduur, den ouderdom hebben van, OĚMOĚB

met JOESWA b. *Oud*, id. z. van: reeds jaren geleden vervaardigd en ook reeds jaren lang in gebruik, KAHOT. *De gemiddelde ouderdom of levensduur*, OEMOERNA NOE GALIB. *Een oud man*, niet meer in staat om te werken als daglooner, DJOMPÒ. *De ouden*, van dieren, KÒLOT KÒLOTNA. Zie ook *Ouders*. *Oud en jong*, KÒLÒT BOEDAK. *De (het) oudste*, PANG-KÒLOTNA met PANGSĚPOEHNA of PANGSĚPAHNA b. *Oud, vroeger, voormalig*, HEUBEUL met LAMI b. Bijv. *het oude* (nu door ander vervangen) *kopergeld*, OEWANG TAMBAGA NOE HEUBEUL. Zie ook *Oudje*.

Ouderdom, zie *Oud*.

Ouderloos, zie *Wees*.

Ouders, INDOENG BAPA met IBOE RAMA b. Zie ook *Vader*. Iemands *ouders* of *oude lui*, KÒLOT KÒLOTNA.

Ouderwetsch, TJARA (SAPĚRTOS b.) ADAT BAHEULA. In pl. van BAHEULA te bezigen BARĚTÒ, als het tijdperk niet zoo heel lang achteruit ligt.

Oudje, (man), AKI met ĚMBAH en ĚJANG b. *Oudje* (vrouw), NINI met ĚJANG ISTRI en ĚMBAH ISTRI b. Van hen sprekende, bezigt men AKI AKI en NINI NINI, beide met KASĚPOEHAN b.

Ouds, van *ouds*, TI BAHEULA.

Oudtijds, in *vroeger tijden*, DJAMAN BAHEULA, ook DJAMAN ĚJANG.

Over, na *verloop van*, HEULEUT. *Over*, zooals in „over een land gaan” of „over een plaats gaan”: KA. *Over* of *op elkander*, ook *over elkaar heen zitten*, zie *Dubbel*. *Over*, *meer*,

LIWAT met LANGKOENG b. [*Over en weer*, SILIH. Zie ook *Overig* en *Overschieten*.

Over, er — *heen zijn*, zoodat men er niet meer over denkt of tobt, PALĚR.

Over, *betreffende*, ARI met DOEPI b.

Overal *heen*, *heinde en ver*, *aan alle plaatsen*, *overal*, KAMANA MANA, ook KAMANA MĚNDI.

Overblijfsel, *afkomstig van*, OEROET. Zie ook *Overachot*.

Overblijven, *resteeren*, *resten*; *rest nog*, *er rest nog*, KARI ook TINGGAL, beide met KANTOEN b. *Overblijven*, *stil blijven* ergens of bij iemand, NGĚNDĚK. Zie ook *Blijven* en *Overschieten*.

Overbrengen, *transporteeren*, een gevangene naar een plaats, NGANTEURKEUN (an). Zie ook *Verplaatsen*.

Overdadig, *al te veel*, van eten of gegeten hebben, KATEUHAK TEUING.

Overdekken, zie *Deksel*.

Overdenken, zie *Denken*.

Overdenking, *overlegging*, *beraad*, PANINGONG. Mede voor *overdenking*, PIKIR met MANAH b.

Overdoen, *voor de tweede maal* of *andermaal* iets, MALIKAN of NGABALIKAN.

Overdonderen of *trachten te overdonderen*, iemand door *toon van stem en snelheid van spreken*, om iets uit hem te krijgen, NGAGĚRĚTAK.

Overdragen, zie *Overgeven*.

Overdragt, zie *Overgave*.

Overdreven, zie *Zeer*.

Overdrijven, *overgedreven*, van regen, PALIS.

Overdwars, zie *Dwars*.

Overeenkomen, DJANGDI. Zie ook *Kloppen*.

Overeenkomst, *onderlinge overeenkomst*, AKAD. Voorts voor *overeenkomst, afspraak, verbindtenis, contract, verdrag*, PĒRDJANGDĪJAN. *Cedel, contract*, bijv. van huur of verhuur, SOERAT PĒRDJANGDJIAN.

Overeenkomstig de waarheid, zie *Waar*.

Overeenstemmen, *met elkaar kloppen*, van berekeningen, gezegden, enz., TJÒTJÒG. Mede voor *overeenstemmende* op een of meer of op alle punten, van iemands verklaring met die van een ander, TĒROES. *Overeenstemmen, in overeenstemming zijn* met iets; *harmonieëren, passen*, SOEROEP.

Overerven, *overgaan* op iemand, NOELAR. *Overerven, overgaan door besmetting*, van een kwaal of ziekte gezegd, TĒPA.

Overgaan, zie *Overerven*.

Overgave, *overdragt*, PANJÈRĒNAN. *Overgehaald, verlokt, er toe gekregen*, KABONGRÒJ.

Overgeven, *overdragen, overhandigen* iets aan iemand, NJĒRAHKEUN OOK NJÈRĒNKEUN (s). Iemand iets *overgeven, overdragen, overhandigen*, NJÈRĒNAN. Ook nog voor *overgeven, afgeven, overleveren* iemand of iets aan iemand, MIHAPÈ met NGAWĒWĒRATAN b. *Zich overgeven* aan iemands wil of welbehagen, NGAMBANG. Zie ook nog *Aanbieden*.

Overgloten iets, NGEURIHKEUN (eu). Zie ook *Schenken*.

Overgrootvader, overgrootmoeder, BOEJOET.

Overhaast gedaan of verrigt, KASĒLĒPĒK.

Overhalen den haan van een geweer, dien *spannen*,

NGAWĒNGKANG. *Overhalen, overkellen*, naar stuur of bakboord, van een vaarttuig, MIRING. Voor *overhalen en daarbij met een boord den waterspiegel naderen, beroeren of onder water gaan* van een vaarttuig, NGALĒNGGOK.,

Overhalen, trachten zulks te doen, WOEWUOEDJOEK.

Overhandigen, zie *Overgeven*.

Overhangen, afhangen, van een bamboe, van een tak, enz., NJARÒJOM.

Overheen loopen (ergens), NARADJANG (t).

Overheerlijk (van smaak), NGEUNAH TEUING.

Overhellen, van boomen, van een huis, dat op vallen staat, enz., TJONDONG.

Overhemd, KAMĒDJA.

Overhoop of door elkander gooijen iets, NGOEBRAK NGABRIK (oe) (a).

Overig, over, nog voorhanden, AJA KĒNĒH.

Overkant, overzij, overval, overwalsch, overzeesch, SABBRANG. *Overkant, overzij*, van een water of van een weg, PEUNTAS.

Overkoken, van water, MOEDAL.

Overkomen iemand, gezegd van iets, NGADATĀNGAN. Zie voorts *Gebeuren*.

Overladen, te zwaar beladen, bijv. van een tafel door de daarop liggende boeken, BEURATEUN.

Overlaten aan zich zelf iemand of iets; *mooit gaan kijken naar of zich in het geheel niet bemoeijen met* iemand of iets, NGADJOMPLANG. *Overlaten voor* iemand, iets, zooals eten, werk of winst, NGAGĒHAN (a). Iets voor iemand *overlaten*, NGAGĒHKEUN. Zie ook *Overschieten*.

Overleden, zie *Sterven* en *Wijlen*.

Overleg, *nadenken, overleg en oordeel*, DOEDOEGA PĒRĴÒGA of KIRA KIRA DJEUNG PĒRĴÒGA, ook DJEUDJEUHAN en KIRA KIRA met KINTĒN KINTĒN b.

Overleg, *met, niet schriel, maar ook verkwisting vermijdende, handelen met zijn geld of goed*, RIK RIK.

Overleggen, *raad houden, zie Bespreking en Voorstel.*

Overlegging, *zie Overdenking en Bespreking.*

Overleveren, *zie Overgeven.*

Overlezen, *overzien* iets, zooals een brief, dien men heeft geschreven, NGILÒ (i).

Overlijden, *zie Sterven en Wijlen.*

Overluid, HAROES.

Overmaken, *overzenden, zie Zenden.*

Overmatig, *al te veel*, KABĒJAÂN TEUING. Zie ook *Bovenmate.*

Overmits, RĒH, RĒHNA, ook SABĒHNING.

Overmoedig zijn, *overmoedig zich aanstellen* tegen iemand, KOEKOEBOEK.

Overmorgen, PAGÈTÒ. *De dag na overmorgen*; ook wel voor *de dag volgende op dien dag*, PAGÈTÒ AMAT.

Overnachten. *Overnachten* ergens, *den nacht doorbrengen*, MEUTING (p). Op een veld *om den aanplant te bewaken*, MEUTINGAN. Zie ook *Logeeren.*

Overnemen iets, uit een boek of geschrift, NJOETAT (tj), ook NOEKIL (t).

Overoud, *zie Oud.*

Overpeinzen, MIKIBAN (p) met NGAMANAHAN b.

Overplanten, *zie Planten.*

Overrijp, *zie Rijp.*

Overschieten, *overblijven, resten*, NJĒSA. Iets doen *overschieten, overlaten*, NJĒSAKEUN (s). Mede voor *over, overschieten*, LEUWIH met LANGKOENG b.

Overschot, *overblijfsel, wat wordt overgelaten, hetgeen er overschoot*, SĒSA. Ook LEULEUWIHAN met LALANGKOENGAN b.

Overschrijven een brief of aantooning, NJALIN (s) met NGAGĒNTOS b.

Overslaan iemand of iets, NGARABOENG ook NGALIWAT.

Overslaan van vuur, ook van een ziekte of epidemie, NGARĒRĒH.

Overspel, *ontucht, overspel* of wel *ontucht plegen*, DJINAH. *Overspel plegen*, gezegd van een zekeren man of zekere vrouw: MANGDJINAHKEUN. De wederhelpt, die de dupe is, DIPANGDJINAHKEUN. *Overspel bedrijven* met iemands vrouw, of van een vrouw gezegd, *met* den man van een vrouw, NJÒRÒ.

Overspelig, RANĴĒDAN.

Overstag gaan, zooals menschen doen als zij op weg zijn om te vallen, NGAGALÈONG.

Overste, *zie Hoofd.*

Oversteken, *zie Overvaren.*

Overstelpen iemand met werk, NGABĒRĒG. *Oversteltpt, bestormd* door personen, die bestellingen doen, die komen vragen of leenen, enz.,

KATÒRÒDJOG. *Overstelpend veel zijn*, gezegd
bijv. van iemands werk, MÒKPRÒK.

Overstemd, bijv. van den zanger van een partij
door de stemmen der andere zangers of door
de begeleidende instrumenten, KASILĒP.

Overstorten van den eenen zak in den anderen,
bijv. rijst, NGEURIHKEUN (eu). Een vat, kuip
of derg. *overstorten*, *leegstorten*, NGEURIHAN.
Zie ook *Schenken*.

Overstrooming, *vloed*, GOENTOER.

Overtreden een verbod, NGARĒMPAK. Een bevel of
voorschrift *overtreden*, *niet opvolgen*, NJALI-
WANGKEUN.

Overtreffen, *voorbij streven*, *surpasseeren*, OEN-
TJOEL. Iemand of iets *overtreffen*, NGOENKOE-
LAN (oeng). Mede voor iemand *overtreffen*, *te*
boven gaan in iets, NGALOEHOERAN.

Overtrek (zakvormig) voor iets, *sloop* voor een
kussen, SAROENG. Zie ook *Omslag*.

Overtrekken, zie bij *Beslaan* en *Voeren*.

Overvaartplaats, PAPEUNTASAN of PEUPEUNTASAN.

Overvallen of *getroffen* door iets, KATÀRÀDJANG.
Overvallen door het donker of de duisternis,
KASĒDĒK BOERIT. *Overvallen worden door de*
koorts, GĒBĒG. Door een ramp, ook KADA-
TĀNGAN met KADONGKAPAN b. Dit ook *be-*
loopen door een storm. *Overvallen*, *bespringen*
iemand, bijv. een vorst, *een inval doen in*
iets, bijv. een rijk, een ambtenaar *overvallen*
met een inspectie van zijn beheer, NGABÒ-
KONG. *Overvallen worden*, *omdat men nog*
niet klaar is, door de gasten, KABĒRĒDĒG.

Overvaren, *oversteken*, MEUNTAS (P).

Overvloedig, *in overloed zijn* ergens, MĒTJAH.

Overvloedig, *in overloed*, van gekookte rijst,
GĒDĒ met AGĒNG b. *Overvloedig zijn*, *bij*
menigte hangen, van de vruchten aan een
boom, LEUBEUT ook RAWEUJ. *Overvloedig er*
zijn, op dit pas of in dezen tijd, omdat het
er de tijd voor is, van een vruchtsoort,
NĒDĒNG. *Overvloedig*, *meer dan noodig*, *al te*
veel, van spreken of knorren, iemand kapitte-
lend, BAHĒ TEUING. Zie ook *Rijkelijk* en *Ruim*.

Overwal, zie *Overkant*.

Overwegen, *in overweging* of *in aanmerking nemen*
iets, NIMBANG (t).

Overweging, *consideratie*, TIMBANGAN. *Overweging*,
meening, PAMIKIR ook TANGGOEHĀN.

Overwinnaar zijn, *overwinnaar zijn in den strijd*,
het winnen, *overwinnen*, OENGGOEL ook MEU-
NANG PĒRANGNA. Iemand *overwinnen*, NGĒ-
LĒHKEUN.

Overwinnen, zie *Overwinnaar zijn*.

Overwonnen in den strijd, *het onderspit delven*,
't verliezen, *het verloren hebben*, *de nederlaag*
lijden, *verslagen*, ÈLĒH ook KALAH, beide met
KAWON b. Bij vechten of worstelen ook HAN-
TEU MAMPOEH.

Overrijd, KATALANDJOERAN.

Overzeesch, zie *Overkant*.

Overzenden, zie *Zenden*.

Overzetten iemand of iets, MEUNTASKEUN (P). Zie
ook *Vertalen*.

Overzien, zie *Overlezen*.

Overzij, zie *Overkant*.

P.

Paal, termijn van betaling, TĒMPÒ MAJAR.

Paalen iemand, iemand *lekker maken, in slaap wiegen met woorden en beloften*, NGALĒLĒMOE.

Paal, *stok, in den grond gedreven en waaraan men een beest vastlegt*, PANTJOEH. Zie ook *Stijl*.

Paalworm, KAPANG.

Paar, bijv. van kousen, schoenen en derg., RAM-PASAN. *Paar, span*, PASANG. *Paar*, een man en zijn vrouw; *echtpaar*; en van dieren, *een mannetje en wijfje*, KOERĒN. *Een paar, een echtpaar*, SAKOERĒN. *Een paar zijn, man en vrouw zijn*, NGOERĒN. Ook nog voor *een paar* (man en vrouw), en van dieren: *een mannetje en een wijfje*, SADJÒDÒ.

Paard, KOEDA. *Merrie*, KOEDA AWĒWĒ. *Merrie, die reeds geworpen heeft*, KOEDA BIKANG. *Merrie, die nog niet geworpen heeft*, DANTĒN. *Hengst*, KOEDA DJALOE of KOEDA LALAKI. *Dekhengst*, KOEDA PAMATJĒK. *Rijpaard*, KOEDA TOENGGANG; van een voornaam persoon: KOEDA TITHAN. *Ruin*, KOEDA KABIRI. *Heerenpaard*, KOEDA ALOES. *Bediendenpaard*, KOEDA GALADAG. *Gouvernements postpaarden*, KOEDA KOEMPĒNI.

Paardenjongen, zie *Staljongen*.

Paardenstal, GĒDÒGAN of GĒDÒGAN KOEDA.

Paardentulg, PAKĒJAN KOEDA.

Paarlemoor, GIWANG.

Paarsch, WOENGOE.

Pacht, PAK, ook PADJĒG. Iets *pachten*, NGĒPAK.

Pachten, zie *Pacht*.

Pachter, TOEKANG PAK.

Pad, *weg*, ook fig. DJALAN. *Pad, dat daalt; pad, waarlangs men afdaalt*, bijv. in de rivier, TOENGTÖEROENAN. Iemand *het pad* (fig.) *wijzen om vooruit te komen*, NGADJEUDJEUHKEUN. *Pad, spoor*, gemaakt door buffels en rhinocerossen, die er langs gingen, ALOEB, maar in de Preanger: ALOERAN.

Paddestoel, *die uit den grond opschiet*, SOEOENG. Mede voor *paddestoel*, SOEPA, en dit ook van water: *zijn met schimmel. Bezet zijn met paddestoelen, met die er op*, SOEPAAN.

Paf, klanknabootsing van het vallen van een mensch, BLAK.

Page, in het algemeen iemand behoorende tot de omgeving van een ander, bij wien hij zoo in dienst is, maar gemeenlijk niet tegen een vast loon, slechts tegen verstrekking van kost en kleeren, *volgeling*, PANAKAWAN. *Page of volgeling zijn*, MANAKAWAN.

Pak, *bundel, hulsel, omhulsel*, BOENKGOES. *Pak of pakje*, waarvan het hulsel is een doek, bijv. hoofd- of zakdoek, een baadje of derg., BOENTĒLAN. *Pak kleeren*, zie *Stel*. *Pak tabak*, zoals in de waroengs wordt verkocht, LĒM-PĒNG. *Pak zwermen*, ook tabak (bakò mòlè), GĒPOK. *Een zoo'n pak*, SAGĒPOK. *Pak* (10 koekjes gew.), *kawoengsuiker*, BONDJOR.

Pakdrager, KOELI.

Pakhuis, *magazijn*, KOEDANG of GOEDANG.

Pakhuismeester, *magazijnmeester*, MANTRI GOEDANG.

Pakken, zie *Grijpen* en *Inwikkelen*. Iemand *in*

het haar pakken, NGOELĒNG (oe). Iets *stijfvol* *pakken*, bijv. een kist, met iets, bijv. kleeren, een mand met gras, enz., NGADĒDĒT.

Pakket, BOENGKOES.

Pakpaard, *lastpaard*, KOEDA OEBMAL OOK KOEDA MÒMÒT.

Pal aan tegen iets, RAPĒT. *Pal aan een, pal aan elkaar*, DĒNGKĒT. Mede voor *pal tegen elkaar aan*, bijv. van twee stoelen, PADĒDĒNGKĒT.

Palankijn, DJAMPANA OOK DJÒLI.

Palois, *verblijf van een vorst*, KABATON OOK KADATON.

Paling, *aal, aaltje*, LOEBANG OOK SIDAT EN BĒLOET.

Paljas, zie *Potsenmaker*.

Palm, *palm van de hand*, DAMPAL LEUNĠEUN met DAMPAL PANĠGAN b. Zie ook *Arm*.

Palma christi, naam van een boom, KALIKI.

Palmkool, HOEMBOET.

Palmsap, t. w. *kawoengpalmsap*, LAHANG.

Palstaan, *niet af te brengen van zijn plicht* of *van hetgeen men rekent plicht te zijn*, PĒNGKOEH.

Pan, koperen, en veelal zonder ooren, GĒRĒNGSENG. Zie voorts *Pot*.

Pand, BARANG GADĒJAN.

Pandjeshuis, *lombard*, IMAH GADĒ.

Pandjeshuishouder, *lombardhouder*, TOEKANG PAK.

Pankruid van een lontgeweer, PANGGALAK.

Pannenbakkerij, LIJÒ.

Pannetje, PANTJI.

Panter, MĒJONG TOETOEL.

Pap, *brĳ*, BOEBOER. Op iets *een pap leggen*, bijv. op een gezwel, NAMBLÒG (t). *Brĳ*, gezegd als een hoedanigheid van slecht gekookte rijst, LĒMPAH.

Papaja, Mal. ben. voor de Carica papaya; Soend.: GĒDANG.

Papegaal, zie hiervoor *Parkiet*.

Papier (Eur. en Chin.), KĒRTAS of KARĒTAS. *Flocipapier*, KĒRTAS PASIR. *Inlandsch papier*, zoogenaamd *Javaansch papier*, DALOEWANG.

Pappen, zooals een gezwel, MÒKÒ (p).

Paradijs, SAWARGA.

Parapluie, zie *Regenscherm*.

Parasol, zie *Regenscherm*.

Pardon, HAMPOERA.

Pareeren, *afwenden, afweeren*, NAKIS (t).

Parel, MOETIARA.

Paron, zie *Gemeenschap hebben*.

Parfumeeren iets, bijv. kleeren, NGABATJĒM.

Parkiet. ĒKĒK is de naam van een parkietsoort. Een ander parkietsoort is de SĒRĒNDĒT (psittacus galgulas), deze is iets kleiner dan de òkĒk.

Particulier, PARTIKOELIER.

Partij (iemand), d. w. z. iemand, die tegen hem is opgewassen of waartegen hij is opgewassen, TANDING, ook LAWAN.

Partij trekken van iemand of iets, MĒTAKEUN (p).

Partijdig, KOERANG ADIL.

Partje, *vakje* van een vrucht, zooals de chinaas-

- appel (djeroek), KONGKÒT. Id., bijv. een derde of vierde partje, PASI. *Een partje*, SAPASI.
- Paspoort**, *reispas*, *pas*, PAS of SOERAT PAS.
- Passage**, *periode*, zie *Plaats*.
- Passagegeld**, zie *Vracht*.
- Pasement**, *belegsel*, *kantwerk*, *boordsel*, *galon*, RÈNDA ook PASMÈN. Iets, bijv. een baadje, *voorzien van pasement of kantwerk*, NGARÈNDA.
- Passen**, van een ring, ASOEP. Zie ook *Gepast*, zoomede *Geschied* en *Overeenstemmen*. *Passen*, *van pas*, bijv. van een kleedingstuk, MEUDJEUHNA met SÈDÈNG als mooier woord. *Niet bij elkaar behooren of passen*, bijv. van een kopje en schoteltje, van twee paarden, enz., SISIRANĠAN.
- Passen** op iets, bijv. op het huis, TOENGGOE met TÈNGGA b. *Op iemand of iets passen*, een zieke *oppassen*, NOENGGOEWAN.
- Passend**, zie *Gepast*.
- Passer**, DJANGKA.
- Pastoor**, PADRI.
- Paternoster**, zie *Rozekrans*.
- Patroon**, *baas*, *meester*, *bazin*, *meesteres*, DOE-NOENĠAN.
- Pauw**, MÈRAK.
- Pees**, OERAT, wel met ÒTOT als mooier woord. *Pees* van een boog, TALI GONDÈWA.
- Pegge**, *houten nagel*, KANTJING. *Met een pegge of houten nagel in of aan elkaar doen sluiten*, t. w. houtwerken, NGANTJING.
- Pellen** een water, NGADJOEGDJOEGAN. *De diepte van een gat of het al of niet doorloopen daarvan*, *peilen*, NGARÒDJÒK.
- Peillood**, PARANTI NGADJOEGDJOEGAN.
- Peilloos**, *grondeloos*, HANTEU AJA DASARNA.
- Peinzen**, *bidden en mediteeren*, TAPAKOEB. Zie voorts *Denken*.
- Pekel**, TJAI OEAH.
- Pelgrim**, HADJI.
- Pellen**, MÈSÈK (P).
- Pen**, *schrijfpen*, KALAM. Een *pen* van een stekelvarken, SOEDJI. *De houten pen van sasatè*, SOEDJÈN.
- Pendule**, zie *Klok*.
- Pennehouder**, WAWATANG.
- Pennemes**, zie *Mes*.
- Pens**, van een dier, BABAT. Bep. van een buffel, rund, geit of schaaap, LALAMAKAN of KALALAMAKAN.
- Penseel**, *kwast*, *waarmee men verft*, SAPOE SAPOE.
- Pensioen**, ook *gepensionneerd*, PANSIOEN.
- Penwortel** van een boom of plant, PANTJÈR. *Een penwortel maken*, MANTJÈR.
- Peper**. *De dikke Spaansche peper*, TJABÈ GÈDÈ of TJABÈ. *Zeer kleine, maar uiterst heet en prikkelende Sp. peper*, TJABÈ TJÈNĠNGÈK. Ook nog voor *Spaansche peper*, SABRANG. *Zwarte peper*, PÈDÉS.
- Per**, DINA. *Per man*, *per persoon*, SAOERANG.
- Procenten**, *koffieprocenten*, PÈRSÈN.
- Percussiedopje**, PÈRKISON.
- Perinaeum**, PALANGKAKAN.

Permissie, zie *Toestemming*.

Pers, t. w. *de inlandsche oliepers*, KAMPAAN OF PANGAMPAAN.

Persen, bij afgang hebben ook bij bevallen, NGAHEUDJEUN. Iets *persen in* iets, bijv. een kurk in een flesch, een pen in houtwerk, NGA-DĒDĒTKEUN.

Persoor, *individu*, OERANG. *Een persoon, een individu*, SAOEBANG. *De verlangde persoon, de persoon in kwestie*, DJINISNA. *De regte persoon zijn voor iets of om iets te zijn*, GEUS NGABADJOE.

Persoonlijk, *in eigen persoon*, KOE MANĒH met KOE ANDJEUN en KOE MANTĒN b.

Perzie ook *Perzisch*, PARSĪ OF PĒRSĪ.

Peststank, BIJOK BATJIN.

Pet, zie *Hoed*.

Petroleum, MĪNĀK TANAH.

Peulvrucht, *boon, erwte*, KATJANG. *Ervten, dopervten*, PÒLONG.

Piaster, Spaansch muntstuk ter waarde van 2.60 en mitsdien ongeveer z. v. a. onze *rijksdaalder*: PASMAT.

Piek, *speer, spies, lans*, TOEMBAK. *Daarmee steken*, NOEMBAK. Een andere benaming, meer bepaald voor een *jagtspeer* of *jagtspies* is KOELI. *Daarmee steken*, NGOELI. Zie ook *Werp spies*. *Tournooilans, lans zonder ijzeren punt*, BAHOE. *Spies* (gepunte bamboe), waarmee men wilde varkens bevecht en dollen honden afmaakt, GARANGGANG. *Speer met een vlagje boven aan*, BANDRANGAN. *Zeker speertje, waarmee men op visch jagt maakt*, HIDĪ. *Met zoo'n speertje jagt maken op visch*, NGAHĪDĪ.

Piepen, zie *Sjilpen*. *Piepen*, van de as van een padati (kar) onder het voortgaan, NGAGĒRIT.

Pijl, DJAMPARING. *Boog, schietboog*, GONDĒWA. *Pijl en boog*, maar ook wel voor een van die twee voorwerpen, PANAH. *Met pijl en boog schieten*, iemand of iets *met een pijl treffen*, op of naar iemand of iets *met een pijl schieten*, MANAH. *Met pijl en boog naar het doel schieten*, PAPANAHAN. *Pijltje*, waarmee men schiet met behulp van de blaaspijp, PASĒR.

Pijlkoker, WADAH DJAMPARING.

Pijlspits, BĒDĒR.

Pijn, *smart; pijnlijk; pijnigen, zeer doen*, NJĒRI. Zie ook *Pijnlijk getroffen*. Mede voor *pijn, smart*, KANĒĒRI, ook KASAKIT en PANĀKIT. *De bijtende pijn*, die iets doet; *bijtend pijn doen*, PEURĪH. *Krampachtig pijnlijk*, door rheumatische aandoeningen, bijv. van een been, BĒDĒT. *Overal pijnlijk zijn*, van het lichaam, RAKATJAK.

Pijnigen, zie *Pijn*.

Pijnlijk getroffen, *pijnlijk aangedaan, gekwetst*, van hart of gemoed, NJOENKĒLIT ook NGĒRIK. Dit laatste mede voor *pijnlijk, pijnlijk zijn*, van iemands denken of gedachten. Zie nog voor *Pijnlijk* en verder voor *Krampachtig pijnlijk* zoomede *Overal pijnlijk zijn* onder *Pijn*.

Pijp, *Turksche*, HĒGA. *Tabakspijp, zijarenpijp*, PĪPAH. Zie ook *Goot*.

Pijthonslang, SANTJA.

Pikdonker, zie *Duister*.

Pikken, *bijten*, van een vogel, MATJĒK (p). Van een reiger of derg., NGALĒDĒK.

Pikoel, benaming van een gewigt van 100 kati's of 125 Amst. ponden, PIKOEL.

Plkzwart, zie *Zwart*.

Pilaar, PILAR. *Houten* of *steen*en pilaren, gemeenlijk twee, bijv. aan weerskanten van den ingang van een erf, PADOE RAKSA.

Pin, houten, PASEUK. *In* iets een houten pin slaan of drijven, MASEUKAN.

Pinangboom, TANGKAL DJAMBÈ.

Pinangnoot, DJAMBÈ.

Pink, kleine vinger, TJINGGIE met DJËNTIK b.

Pis, urine, TJI KIÏH met TJI KAHAMPANGAN b. *Pijnlijk wateren*, pijn bij het water hebben, DJËNGDJËRIHEUN. *Ieder oogenblik moeten wateren*, BÈSÈR.

Pisang, Mal. ben. voor de vrucht in het Soend. geheeten: TJAOE.

Pisangblad, DAOEN TJAOE. Zie ook *Blad*.

Pisblaas, KINGKIÏHAN.

Pislucht, *pisstank*, naar *pis stinken*, HANGSEUR.

Pispot, PISPOT.

Pissen, wateren, KIÏH, met KAHAMPANGAN b. Iets *bepissen*, *legen* of *op* iets wateren, NGIÏHAN. *Het water loos*en in den slaap, als een hebberigheid, NGOMPOL.

Pistool, PËSTOL.

Pit van een lamp of kaars, DËLËS. Zie voorts *Kern*.

Plag, *epidemie*, SASALAD ook PAGËBOEG.

Plaagziek, HEUREUJ.

Plaat, zie *Schilderij*. *Metalen plaat*, zooals de op-passers voor op hun bandelier dragen, BA-

PANG. *Plaat (de) poetsen*, *zich uit de voeten maken*, NGILËS.

Plaats, *plek*; plaats of *plek*, waar iemand zich *ophoudt* of iets zich *bevindt*, ËNGGON ook LËBAH en PËRNAH. *Plaats*, waar iets staat in een boek; *passage*, *periode* in een verhaal, brief of derg., LËBAH. *Veel plaats innemen*, bijv. van in een koffer gepakte kleëren, omdat ze niet netjes gevouwen en op elkaar gelegd zijn, AB AB.

Plaatsbekleeder, *plaatsvervanger*, WAKIL ook WAR-NËN. Zie ook *Opvolger*.

Plaatsen iets, *tegen* iets *aan*, bijv. een tafel tegen den muur, NGADËKEUN. Iets *plaatsen onder*, *boven* of *naast* iets anders, *in dier voege*, *dat het een aan het ander beantwoordt*, bijv. een getal in onze cijfers onder dat getal in rom. cijfers: NGABANDINGAN. Zie voorts *Zeggen*.

Plaatsvervanger, zie *Plaatsbekleeder*.

Placenta, BALI.

Plafond, LALANGIT.

Plagen, *storen*, HEUREUJ. Iemand *plagen*, *storen*, *kwellen*, *het lastig maken*, iets *niet met rust laten*, NGAHEUREUJAN ook NGAGANGGOE. *Geplaagd*, *gestoord*, DIHEUREUJAN. Ook nog voor iemand, die ergens aan bezig is, *plugen*, *storen*, *hinderen*, NGARËWONG.

Plaid, zie *Deken*.

Plak, *plakje*, zie *Schijf*.

Plakkaat, *algemeen bevel*, *last aan allen*, PËLËKAT.

Plakken, zie *Kleven*.

Plan, *oogmerk*, ANGKOH. Als b.woord kan men

PASĒDJAĀN of PANĒDJA gebruiken. *Plan hebben* of *gemaakt hebben*; *ik heb (had) plan gemaakt*, ANGĀNAN. Als b.woord insgelijks PASĒDJAĀN of PANĒDJA. Zie verder bij *Gezind* en *Voornemen*.

Plank, PAPAN mede PADOENG. Ook wel eens GĒBĀDĠ. *Kawoenyplank*, BĠDĠ. *Plank* in een boekenkast of derg., TOENDAG. *Plank in een graf*, PADOENG ook KĒTĒB.

Plant, zie *Gewas*.

Plantage, *suiker* of *thee* —, FABRIK.

Planten, *aanplanten* iets, MĒLAK (p). *Parèplantjes planten op de sawah*, NANDOER (t). De *parèplantjes uitplanten*, NANDOERKEUN. Voorts voor de plantjes uit een kweekbedding *overplanten*, een kweekbedding *uitplanten*, NGALIJARKEUN. Iets *beplanten*, een sawah *beplanten met* visch, MĒLAKAN. *Beplant met*, DIPĒLAKAN. *Het een of ander planten*, PĒPĒLAKAN. Een vlag *planten*, MANDJĒB (p). Zie ook *Oprigten*.

Plantsoen, PĒPĒLAKAN ook wel eens TANDOERAN.

Plas. *Een* — of *plassen vormen*, bijv. van bloed, BOERAH BARĒH. Voorts voor *aan een plas liggen*, van vloeistoffen of van iets in breiachtigen toestand, NAMBROE. Ook nog voor *aan een plas liggen*, van bloed, inkt en derg. (niet van water), NGALOEKRAH zoomede NGALAJAH.

Plasregen, HOEDJAN GĒDĒ.

Plassen in het water, van iemand, die in het water is, KĒKĒTJĒBOERAN.

Plat, *plat en dun*, bijv. van een bamboebewanding, van sommige vruchtpitten enz., GĒPĒNG.

Plat, van een bord of schotel, TJĒPĒR. *Plat*, van een zak, nadat die geleidigd is, KĒMPĒS.

Plat of *zonder pligtplegingen*, van woorden of taal, KASAB. *Plat*, *onfatsoenlijk* in haar spreken, v. e. VROUW, DJALINGKAK.

Plat, het, van een fornuis rond het kookgat, TJATANG HAWOE.

Platgetrapt, van een plek; *platgedrukt*, van het gras ergens, door menschen of groote dieren, LĒDOEG. Van een weg: LIDJG. *Platgetrapt*, zoodat een weg ontstond, bijv. door het lange rietgras, NGAELOENGBOENG. *Platgedrukt*, bijv. van een sigaar of derg., GĒPĒNG.

Platzak zijn, van een jager, LĒNGĠDĠH.

Pleegmoeder, INDOENG POELOENG. *Pleegvader*, BAPA POELOENG.

Plegen, zie *Gewoonte*. Zie ook *Bedrijven*.

Pleiaden de, de sterregroep van dien naam, BĒNTANG KĒRĒTI.

Pleidooi, PADOE met PABĒN b.

Plein, het vierkante, veelal met wegen doorsneden, voor het overige met gras begroeide, voor de woningen van regenten en distrikts-
hoofden, ALOEN ALOEN.

Pleister, PĒLĒSTĒR.

Pleisteren, *halthouden*, EUREUN met SINDANG en LIRĒH b. (v. e. meerd.).

Pleisterplaats, zie *Rustplaats*.

Pleizier, zie *Genoegen*. *Pleizier hebben in zijn leven*, zie *Lustig*.

Pleizierig, zie *Aangenaam*.

Plek, zie *Plaats*.

Plengen, zie *Storten*.

Pligt, noodzakelijk, verplichtend, plichtmatig, verplicht zijn, WADJIB. Iemand een verplichting opleggen, NGADJANGDJIAN.

Plichtmatig, zie *Plicht* en *Noodzakelijk*.

Plichtshaven, niet uit eigen beweging, DARMA.

Plint, de plinten; ook de lijst, bij een bamboezen of houten woning, van onderen, om de buitenzijde van het huis: LINTJAR.

Ploeg, zooals op de sawahs wordt gebruikt, WOELOEKOE. Voor velden andere dan sawahs, BOEROEDJOEL. *Ploegen*, een veld ploegen, beploegen, NGAWOELOEKOE. Een sawah ploegen, MAGAWÈ (P). Een sawah voor de 1e maal beploegen, NGAWALADJAR; voor de 2de maal, NGALĒWĒD of NGAWĒLĒD. Voor de tweede maal ploegen ook MINDÒ (P).

Ploegbeest, PAGAWÈ. Een dier, een buffel als ploegbeest gebr.: iken, MAGAWÈKEUN.

Ploegen, zie *Ploeg*.

Ploeghout, het hout van de ploegschaar, het dient om de aarde op zij te werpen, SINGKAL.

Ploegijzer, kouter, LANDJAM.

Ploegstaart, BOENTOET.

Plof, *prof*, klanknabootsende woordjes voor vallen (LABOEH): GĒDĒBOEG ook BLOEG. Het laatste ook voor vallen uit de hoogte (BAGRAG). *Op den grond ploffen, neerploffen, den grond meten*, NGAGĒDĒBOEG. Ook, maar dan onbedoeld, TIGĒDĒBOEG. Iemand op den grond doen ploffen, den grond doen meten, NGAGĒDĒBOEGKEUN. *Zich neerploffen, zich laten vallen*, bijv. op den grond, NGAGĒDĒBOEGKEUN MANÈH. *Ploffen, storten*, in iets bijv. in een put, TIGOEBRAG.

Ploffen op den grond, neerstorten, van een groot dier, AMBROEK. Ook nog van een mensch, ten gevolge van uitputting, ook wel van een groot dier, dat bijv. werd aangeschoten: NAMBROE. Zie ook *Hals overkop*.

Ploffen, zie *Plof*.

Plomp, klanknabootsend woordje, GOEBROES ook GĒBROES. *Plomp, zonder vormen*, DOESOEN.

Plompen of vallen in het water, KĒTJĒMPLOENG, GOEBROES, ook GĒBROES en KĒTJĒBOER. Indien bep. onbedoeld, dan TIKĒTJĒMPLOENG en TIKĒTJĒBOER. Iemand of iets in het water werpen of plompen, NGĒTJĒMPLOENGKEUN ook NGĒTJĒBOERKEUN.

Plompverloren, zoo maar zonder boe of ba, OEDJOEG OEDJOEG.

Ploof, PÒLÒI.

Plooiën, met plooiën maken, NGAWIBOE ook MÒLÒI. *Met plooiën zitten*, bijv. van naaiwerk, KARISOET.

Plotseling, zie *Eensklaps*.

Pluim, vederbos, DJADJAMBOEL.

Pluimage, BOELOE.

Pluimstrijker, zie *Vleijer*.

Pluizen, uitpluizen, uit elkaar pluizen kapas (katoen). NGADJOEDJOETAN

Pluk, de eerste, van koffievruchten, KÒPI NGABĒNTANG. Ergens of in een tuin den eersten pluk bewerkstelligen of houden, NGALA KÒPI NGABĒNTANG a'.

Plukharen, GĒLOET.

Plukken, afplukken, een blad, bloem, enz. vruchten,

zoals bijv. koffievruchten, *plukken, oogsten, inoogsten*, MÉTIK (p). Ook wel NGALA (a), bijv. *katjang plukken*, NGALA KATJANG.

Plunderaar, BARANDAL.

Plunderen, zie *Rooven*.

Plunje, zie *Kleeding*.

Poeder, *gruis, een vaste stof in verbrijzelden toestand*, LĚĚĚBOE. Iets *tot poeder of gruis maken, vergruizelen*, NGALĚĚBOE.

Poel, *moeras, moerasgrond moerassig, dras*, BANTJA. *Poel, door de natuur gevormd*, KOEBANG.

Poetsen en *oppoetsen*, zie *Schuren*.

Poezilig, *mollig*, van een vrouw of meisje, ook van een kind, GANDELO ook GALĚBÒD.

Poezij, t. w. *geschrift of boek in gebonden stijl*, WAWATJAN. *Liedje, gezang*, KAWIH. Voor *gedicht* ook SAIR.

Pof, zie *Plof*.

Poffen, *braden zooals in de heete asch*, MEULEUM (b). *Braden, roosteren in een koperen pan*, NJANGGRAJ (s).

Pogchen, zie *Zwetsen*.

Pogen, *probeerden*, NJÒBA met NJÒBI b. (tj)

Pokdalig, *mottig, geschonden van de pokken*, GAROK ook BÒWĚK. Ook BÒPĚNG en BONGOD. In *ligten graad*: BÒPĚNG TJABANG.

Pokken, zie *Pokziekte*.

Pokstof, *inertpokstof*, BIBIT.

Pokziekte, *pokken*, KOEBIS ook BANGSAR. De Mal. ben. is TJATJAR. *Zekere vorm van de kindervokken, die minder kwaadaardig is; ook die*

hebben, BONGROT. Een euphemistische benaming voor pokken is: ALOES.

Polijsten, iets *wrijven met hampĚlas bladen*, NGAHAMPĚLAS. Een zilveren of gouden voorwerp *polijsten*, NJIPOEH (s). Staal *polijsten*, NJANGGLING (s). Het werktuig: SANGGLING.

Politie, POELISI.

Politiebureau, KANTÒR of KANTÒR POELISI.

Politoer, PALITOER. *Politoeren*, iets *politoeren*, MALITOER.

Pollepel, SINDOEK.

Pols, KĚKĚTĚG. *Dat gedeelte van den arm, waar zich die bevindt*, PIGEULANG.

Polsen, *wilhooren* iemand, NGÒLONGAN (k).

Pomp, KOMPA of POMPA.

Pompelmoes, DJĚROEK BALI.

Pompen, NGOMPA (k).

Pompoen, *kalebas*, WALOEH.

Pond, PON.

Ponjaard, *pook, inl. dolk, kris*, KĚRIS met DOEHOENG b.

Pont, t. w. *twee of meer elkaár verbonden praauwen, waarop men een bamboezen horde heeft gelegd*, SASAK KAMBANG. Voorts voor *pont, veerpont*, PARAHOE PEUPEUNTASAN.

Pook, zie *Ponjaard*.

Poolhoogte gaan nemen van iets, NGALÒRIS ook NGABÒRIS.

Poort, zie *Opening*.

Poorten (de), gemeenlijk slechts twee of vier pilaren, waarvan een of twee aan ieder kant

van den weg, *aan de ingangen van de hoofdplaatsen*, KATJA KATJA.

Poos, een, SAKEUDEUNG met SAKĒDAP b.

Poot, *het gedeelte beneden de knie*, van een dier, TJÒKÒB, naar het schijnt ook wel eens TJĒKĒB.
Poot, van een dier ook van een meubel, SOEKOE. *Het gedeelte van den voorpoot loven de knie* van een dier, zooals een buffel, KIKISI. Vergelijk bij *Hoef* en *Klauw*.

Plus, *daarboven, en*, POENDJOEL met LANGKOENG b.

Podagra, LOEMPOEH volg. de Wilde. Mij werd LOEMPOEH in der tijd verklaard, als *de benaming van een ziekelijken toestand, zich openbarende in een soort verlamming van de beenen*.

Pootlijn, KĒNTJA. Bij iets *de pootlijn gebruiken*, NGĒNTJA.

Pootstok, een lange stok, waaraan men een punt heeft gemaakt, ASEUK.

Pop, *figuur, die de gedaante heeft van een mensch*, DJADJALĒMAĀN. Zie ook *Beeld*. *Groote pop*, zooals o. a. bij het vervoeren der rijst wordt vooruit gedragen, ook tot verschrikking der wilde varkens op de velden wordt geplaatst, BĒBĒGIG. *Pop, popje*, waaruit de vlinder of kapel voortkomt, TJATJAKA. *Tot pop worden, verpoppen*, van een rups, NJATJAKA.

Popelen, van iemands hart, NGĒLĒTĒK. Ook LOE-MĒNJAP en LĒLĒNJAPAN.

Poreus zijn, *het vocht doorlaten*, van een aarden vat, dakpan, een kruik of derg., MIIS.

Porren, zie *Steken*.

Port van een brief, PORT.

Portefeuille, *briefentasch*, PAKĒT. Ook LÒKĒT.

Portemonnaie, LÒKĒT.

Porter of *ale*, BIR INGGEIS.

Portie, zie *Deel*.

Portier, *deurwachter*, PANOENGGOE of (NOE TOENGGOE) LAWANG. *Portier* van een rijtuig, LAWANG KARĒTA.

Portret, zie *Schilderij*.

Portuur. *De portuur* van iemand, ADOENA. *De portuur, de gelijke* van iemand (man tegenover vrouw of omgekeerd), BABADNA.

Positie, *geval*, waarin iemand zich bevindt, LĒBAH.

Post, ook i. d. z. van *poststation, wisselplaats van paarden*, POS. *Post*, i. d. z. van *afstand of lengte weg van een poststation tot het andere*, GAWANG POS. Zie ook *Rang, Werk* en *Waarheid*.

Post, *posten*, van een deur of venster, SASAKA.

Postbode, OEPAS POS.

Postelein, zekere groente, GĒLANG.

Postillon d'amour, *liefdebode*, PANGLAJAB.

Postkantoor, KANTOR POS.

Postmeester, *Europ. chef van een postkantoor*, TOEWAN KÒMIS POS. *Inl. postmeester, mandoer van een poststation op den groot-n weg*, MANDOR POS.

Postpaard, KOEDA POS.

Postpaier, KARĒTAS POS.

Poststation, zie *Post*.

Postuur, BANGOEN.

- Postwagen**, KARÈTA POS.
- Postzegeltje**, *frankeerzegeltje*, PRANGKÒ.
- Pot** of *ketel*, *grootle en van ijzer*, KANTJAH. *Hooge koperen pot*, waarin de rijst wordt gestoomd, SÈÈNG. *Hooge aarden pot*, TÒMÒ. *Een soort koperen of aarden pot* is ook nog de PÈNDIL. Een grooter soort: DALOENG. *Aarden pot met een buik*, PARIJOEK ook BOEJOENG. *Groote gebakken pot* voor water, zooals men wel in de badkamers vindt, DJAMBANGAN. *Groote koperen pot*, GÒRONGSONG.
- Poten**, met behulp van den pootstok, iets, zooals bijv. djagong (mais), NGASEUK (a).
- Potje**, aarden, met deksel, *van Chin. maaksel*, KIPSAÒ.
- Potlood**, PATLÒT.
- Potsenmaker**, *paljas, clown*, BÒDÒR. *Potsenmaker, voor clown spelen*, NGABÒDÒR.
- Potten**, *bewaren, wegleggen, wegsluiten*, NGAMPIHAN (am) met NJIMPÈN b. (s).
- Pottenmaker**, *iemand, die het beroep uitoefent van maken van koperen potten, waarin de rijst wordt gestoomd*, PALÈDANG.
- Potter**, *een pottersbaas*, DJOEROE SIMPÈN.
- Praal**, *opschik, sieraden*, PÈRHIASAN. *Praal, pracht, luister*, MOELJA.
- Praatachtig**, *zijn mond niet kunnen houden, een langen tong hebben*, ATEUL BIWIR.
- Praatjes**, zie *Verzinsel*.
- Praatjesmaker**, *iemand wiens woorden geen vertrouwen verdienen*, DJALÉMA GÈDJOEL.
- Praauw**, *vaartuig, schuit, boot*, PARAHOE. *Schuitje, boot*, ook DJOEKOENG.
- Praauwvoerder**, *schuifvoerder*, TOEKANG PARAHOE.
- Pracht**, zie *Praal*.
- Pralen**, *zich laten voorstaan of verhoovaardigen* op iets, AGOEL.
- Praugen aan het hart elkaar**, PAGOELOENG GOELOENG.
- Praten**, zie *Spreken*. Aldaar ook: *Zoo maar wat heen praten*.
- Preanger Regentschappen (de)**, een residentie op Java, TANAH PRIAÑGAN.
- Precies gelijken**, *precies er uitzien*, als iemand of iets, TJÈPLÈS en NJÈPLÈS.
- Precies genoeg** (onverschillig voor welk doel), van rijst of van geld, TJOEMPON. Zie ook *Krek* en *Juist*.
- Predikant**, PANDITA.
- Prediken**, in de moskee, MATJA (MAÒS b.) (b) KOETBAH.
- Predikstoel** in de moskee, MIMBAR.
- Prei**, BAWANG PANDJANG.
- Prent**, GAMBAR.
- Presenteerblaadje**, BAKI.
- Presenteeren**, zie *Toereiken*.
- Present zijn**, *zich bevinden* op de plaats of de plek, waarheen men door werkzaamheden werd geroepen, NGATJATJANG. Iemand of iets *stellen, voorbrengen* ergens, NGADJÒGÒKEUN. Mede voor iemand of iets voor iemand *brengen* of *stellen*, iemand *voorbrenge*n, NGADJAGRAGKEUN.
- President**, PRÉSIDÈN.

Pressen, MAKSA (p).

Pret, SOEKA EN KASOEKA OF KASOEKAÂN. *Pret hebben of maken*, SOEKAN SOEKAN.

Prevelen, *opzeggen, uitspreken* een tooverbede of tooverformulier, MAPATKEUN (p).

Priem of pen, waarmeê de neus van een buffel of rund wordt doorboord, PANÈNDOK.

Priemen, doorboren, NIË. (t). Den neus van een buffel of rund: NÈNDOK. (t)

Priesterleerling, SANTRI.

Priesterschool, PASANTREN. *De priesterschool bezoeken*, MASANTREN. Zie ook bij *School*.

Priesterwijk, KAOEM.

Prijs, *waarde, het kostende* van iets, HARGA ook RĒGA met PANGAOS b. *Voor iets een prijs bepalen, bepalen wat iets moet kosten*, NGAHARGAÂN.

Prijsgeven, zie *Offer*.

Prijzen, *lof toezwaaijen*, zie *Lof. Prijzen*, i. d. z. v. *loven om te vlejjen*, NGALĒM (a) ook NGÒGÒ. (b)

Prijzenswaardig, *loffelijk*, PANTĒS DIPOEDJI.

Prikkelend, *piquant van smaak*, GAHAR.

Prikken, zie *Steken*.

Prins, *vorstenzoon, koningskind*, POETRA RADJA. *Kroonprins*, zie *aldaar*. *Prins*, als titel en wel de hoogste, die door het Gouvernement aan een regent wordt verleend, PANĠĒRAN. Van zoo'n regent en tot hem sprekende zegt de Europeaan veelal TOEWAN PANĠĒRAN, de inlander, van hem sprekende, zegt wel KANG-DJĒNG PANĠĒRAN. Zie ook *Vorst* en *Regent*.

Prinsenhof, *verblijf der kinderen van den regent*, KANÒMAN.

Prinses, POETRI.

Privaat, KAKOES OOK PATJIRIŠGAN OF PATJILIŠGAN.

Proces, *procedure, procedeeeren* enz., zie bij *Twist*.

Procesverbaalboek, journaal, rol, DAPTAAR. Iets bijv. een klagt of derg. *inschrijven in het procesverbaalboek*, NGADAPTAARKEUN.

Proclameeren, zie *Zeggen*.

Procuratie, volmagt, PÒLMAK.

Procureur, PÒKROL.

Produceeren, iets *produceeren*, NGAJAKEUN. (a)

Proef, proefneming, proeve, PĒRTJÒBAÂN. *Iets wat, om een proef te nemen, wordt gedaan, gemaakt, aangelegd*, enz. TJÒBAÂN. Iets *beproeven, een proef nemen met of van iets, iemand op de proef stellen*, NJÒBA met NJÒBI b. (tj) Ook MĒTJAK. (p) *Beproeven, probeeren*, ANTJAM ANTJAM OOK NJÒBA NJÒBA met NJÒBI NJÒBI b. (tj). Voorts nog NGADJADJAL en MAMANAWAÂN. Ook nog voor iemand *beproeven, op de proef stellen*, bijv. om te zien of hij werkelijk braaf is, NGADÒDJA.

Proefondervindelijk, zie *Ondervinding*.

Proeven (eten, drinken ook tabak), NGASAÂN. (a) Iets *proeven*, bijv. om te weten of het lekker is, NGITJIP NGITJIP. (i)

Profest, NABI.

Profijt, zie *Nut*.

Pronken, van een pauw, NGIBING. (i) *Pronken met een andermansgoed*, ADĒJAN KOE KOEDA BEUREUM. Zie ook *Pronkziek*.

Pronkerij, KAGINDĪGAN.

Pronkziek, ook *pronken*, GINDING.

Prooi, MANGSAN. Javaansch.

Prop op de lading van een geweer, pistool of kanonnetje, ĒNAL. Zie ook *Stop*.

Propositie, zie *Voorstel*.

Proppen, stijfvol iets, bijv. kleeren, in iets, bijv. een kist, NGADĒDĒTKEUN.

Propvol met menschen of goederen; *stampvol*, HEURIN OESIK ook DJĒDJĒL.

Provland, zie *Teerkost*.

Provisiekamer, SĒPĒN.

Pruillerig, schreeuwerig, v. e. kind, ROENGSIING.

Pruim, de tabakspruim, waarmede men, na den sirih-pruim in den mond te hebben gestoken, de tanden wrijft, SISIG met SOESOER b.

Pruittelen, mopperen, bijv. bij het ontvangen van een last, KOEMOETOEK GĒNDĒNG. Voorts GĒGĒLĒNDĒNG of GALANDANG GĒLĒNDĒNG.

Psalmen van David, DJABOER. *Het boek der psalmen*, KITAB DJABOER.

Publiek, openbaar, ontdekt, gemerkt, KATANGĒN.

Puffen van de warmte, HAREUDANG.

Pulk, zie *Juceel*.

Puimsteen, drijfsteen, BATOE NGAMBANG.

Puist, zweer, BISOEL met GAMBOEH b.

Puistje, zie *Bultje*.

Punt, OEDJOENG. *Punt* van een rivier en in sommige streken ook van het land, *lager dan dat, waar men zich bevindt*, HILIR. *Punt* van een mes of ander wapen, van een doorn, potlood, naald, enz., TJĒNGĒ. *Scherpe punt* of *wel de scherpe punten* aan een treus, BANGAH.

Punt, stuk, deel van een onderwerp, BAB.

Punten, korten, afpunten, er slechts de punten afnemende, van het gras ergens, NGAGABBOEL.

Puntig, zie *Spits*.

Pupil van het oog, SIKI MATA.

Purgatie, purgeermiddel, PANĒOEDAL ook PĒRGASIH. Iemand een *purgatie geven*, MĒRGASIH.

Purper, zich purperrood kleuren, van het gelaat, REUP GEUNEUK.

Put, waterput, SOEMOER.

Puttemmer, TIMBA.

Putten, met een emmer, NIMBA. (t)

Putwater, TJAI SOEMOER.

Puur, louter, niets dan, WOENGKOEL.

R.

Raad, zie *Voorstel* en *Waarschuwing*.

Raad van Ned. Indië, lid in den —, DĒLĒB, ĒDĒLĒB ook IDĒLĒB.

Raadhouden zie *Voorstel*.

Raadplegen, zie *Voorstel*.

Raadsel, TOETOEROETJĪNGAN.

Raadselachtig, duister, KOEBANG TĒBANG.

Raadsvergadering, KOEMPOELAN, wel met KĚM-
PĚLAN als mooijer woord.

Raadvragen, MĚNTA (p) (met NĚDA (t) b.n. en
NJOEHOENKEUN (s) b.) KATRANGAN.

Raadzaam, *voordeelig, heilzaam, dienstig*, MANPAĀT.

Raaf, zie *Kraai*.

Raak, *geraakt*, ook *geraakt zijn* in iets zooals een
val, KEUNA.

Raam van een huis, RĀM. *Raam* van een horretje,
van een kamerschot en derg., BARANTJANG.

Raar, *zeldzaam, zonderling, wonderbaarlijk*, AHĚNG.

Raaskallen, zie *Razen*.

Rad, zie *Wiel*.

Rad, *gaww*, van spreken, zie *Gaww*. Van zingende
lezen, GĚMBĚL.

Radeloos, BINĠOENG HANTEU KIRA KIRA (HANTEU
KINTĚN KINTĚN b.).

Raden, zie *Wedden* en *Waarschuwen*.

Radjs, een soort *lange*, LĠBAK.

Rafels, *zijn aan* —, bijv. van een baadje, dat door
een dier werd verscheurd, BOEBOEK.

Rag, *spinrag*, RAMAT of RAMAT LANTJAH.

Raisonneeren, van een mindere, die door zijn
meerdere of een meester de les wordt gelezen,
NĠBONG NĠBONG.

Raken, *treffen, doel treffen, aanraken*, KEUNA.
Iemand of iets met iets *raken* of *treffen*,
NGEUNAKEUN. *Toevalligerwijze raken* of *treffen*,
MĚNĚRAN. Iemand of iets *al fladderende*
aanraken, hetzij met de vleugels, hetzij met de
pooten, hetzij met het lijf, NGAPAK. (k) Iemand
of iets *in het voorbijgaan raken, aanraken*,

NGAGARIS. *Aan* iets *raken* (er niet afblijven),
NGAGANGGOE. *Geraakt, gesnapt, gepakt*, BEU-
NANG met KĚNGING b. *Raken in* bijv. *gevaar*,
MEUNANG met KĚNGING b.

Rakende, zie *Wat aangaat*.

Ram, DOMBA LALAKI. *Ram*, het hemelsteeken van
die naam, volg. de Wilde: BĚNTANG GAMAL.

Ramen, *gissen, schatten*, NAKSIR. (t)

Rammelen, van geld, dat bijv. wordt uitgestort,
om te worden geteld, ĚĠR of ĚĠĠR, ook
NGĚRĚNTJĚNG. Bijv. van een ijzeren ketting,
NGAGONDJBANG ook GĠROMBJONG. Voorts:
*rammelen, rammelend, rinkinken, rinkelen, rin-
kelend*, NGAGĚMBRANG. *Rammelend* of *met
gerinkink* neêrkomen of vallen, GĚMBRANG.
Rammelen van geld, van iemands zak of
zakken gezegd, NGĠRĠTJĠK KOE. *Rammelen,
den mond roeren als een ratel*, NGĚTJĚWIS.

Ramp, zie *Ongeluk*.

Rampspoedig, TJILAKA.

Rampzalig, KASANGSARA ook MASAKAT.

Rampzalige, DJALĚMA (of OERANG) KASANGSARA.

Rand, SISI. *Rand* van een hoofdcoek, PAŠGADA.
Gevlochten rand van een bĠbĠkĠ (mand),
zeef, enz., BĚNGKĚR; ook, en dit mede voor
zoo'n rand aan een inlandschen hoed: WĚNG-
KOE. Bijv. aan een mat, TJOETJOEK BĚLOET.
Rand van een put, kommetje, enz., BIWIE.
Op den rand of *op den kant* (bijv. van de
tafel), van het liggen, leggen, zetten, staan
enz. van iets, TĚMBING.

Rang, *graad, post, bediening, waardigheid*, PANG-
KAT met DJĚNĚNG b.

Rangschikken, zie *Schikken*.

Rank, *tenger*, van het lichaam, RAMPING.

Rans, *sterk, stinkend*, van boter, olie en derg.,
TĒNGI. Mede voor *ransig van smaak*, KEUTAB.

Ranselen, zie *Beuken* en *Slaan*.

Rantsoen. Iemands, bijv. dagelijks *rantsoen* eten en drinken, dat hem wordt verstrekt, RANGSOM. Iemand een zeker *rantsoen geven, verstreken, rantsoeneeren*, NGARANGSOM.

Rantsoeneeren, zie *Rantsoen*.

Rap, zie *Flug*.

Rapport, LAPÒRAN. Zie ook *Mededeeling*.

Rapporteeren, *rapport indienen*, LAPÒR. Iets *rapporteeren, van iets rapport indienen*, NGALAPÒRKEUN.

Ras, *soort, geslacht*, BANGSA.

Ras, *welhaast, spoedig*, TÈRÈH ook KĒNTJĒNG, beide met ÈNGGAL b.

Rasp, PAROED. Iets bijv. suiker *raspen*, MAROED.
Rasp voor een jonge klappervrucht, zoomede jonge gĕdang, KOEKOERAN. Die *raspen*, NGOEKOER.

Raspen, zie *Rasp*.

Rasterwerk van bamboe tot om- en afsluiting in een rivier, om visch te vangen, WIDÈ.

Rat, zie *Muis*.

Ratelen, van het onweder, DJĒBRÈD.

Rattenkruid, WARANGAN.

Rauw, ATAH.

Ravijn, *afgrond, diepte, kloof*, DJOERANG. *Niet*

heel diepe kloof, nauwe passage, engte op een bergweg, GOEPITAN.

Ravotten, HEUREUS of wel GĒLOET.

Razen, van water, SAHÈNG.

Razen en tieren, *razend boos zijn, woedend zijn, verwoed*, ADAG OEDOEG, ook OEMAK AMOEK.
Razen, raaskallen, van een krankzinnige, NGATJÒ. *Razend zijn, een razende gelijk zijn*, bijv. door de hevige koorts, SALATON.

Reaal, benaming van de gewigtseenheid voor goud en zilver, t. w. het gewigt van negen duiten, RĒJAI.

Rebel, BABANDAL.

Recepis, t. w. saroepijah pĕrak, een gulden zilver of honderd centen, RISPIB.

Recept, SOERAT OEBAR met SĒRAT LANDONG b.

Reconvalescent, zie *Herstellende van een ziekte*.

Redden, *helpen* uit verdriet, moeilijkheden of ellende, NGAHANDJAT ook NGAHANDJATKEUN. Mede voor iemand *redden, withelpen*, NOELOENGAN (t). *Uitredding, redding*, PITOELOENG, daarn. PITANDANG of dit wat mooijer woord. Een fig. uitdrukking voor: zich of een ander *uit den brand helpen*, ergens *uitredden* of *withelpen* is NJAÏT (dj).

Redding, zie *Redden*.

Rede. Iemand *in de rede vallen*, NGAGÒKAN ook NGAGOK NGAGOK (k). Mede NJĒLA (tj) en NJĒNDAL (s).

Redelijk, omdat beterschap intrad, van een zieke, SĒNANG. Mede voor *redelijk wel zijn, het redelijk maken*, van een zieke, TJĒNGHAR.

Reden en *om die reden*, zie *Oorzaak*.

- Redeneeren**, zie *Spreken*.
- Redeneering**, zie *Bespreking*.
- Reebok**, MĒNTJĒK.
- Reede**, *haven, ankerplaats, ligplaats*, PALABOEWAN.
- Reeds**, zie *Al*.
- Reeks**, zie *Rij*.
- Reep**, bijv. 1/4 van een bamboe, die in de lengte werd gespleten, PASI.
- Reet**, bijv. in een bank, SĒSĒLA of SĒLA SĒLA.
- Regeeren**, zie *Besturen*.
- Regeering**, KARADJAĀN.
- Regel** (schrift of druk), RĒGĒL ook DJADJARAN.
Op een veld, *in den vorm van dakjes opgehoogte regels aarde*, waarop de katjang, hoewi en derg. wordt geplant, GALĒNG of GALĒNGAN.
- Regel**, *vaste regel, vaste zaak; geregeld, vast; voor vaste gewoonte hebben; het is een vaste zaak; iemands vaste werk*, BAKOE. *Vast zijn* voor iets, bijv. van een bediende voor het tafelbedienen; *zijn vaste werk hebben* in iets, NGABAKOE. Iemand of iets *geregeld* of *voor vast gebruiken* of *bezigen* voor iets, NGABAKOEKEUN. *Zoals dat de regel is; zoals zulks vastgesteld is*, SAPARANTINA. Zie ook nog *Regeling*.
- Regelen**. Iets *regelen, op iets orde stellen, beredderen*, NGOEBOESKEUN. (oe) Zie ook nog *Schikken*.
- Regeling** en ook *regel, bepaalde werkwijze, bepaalde wijze, waarop wordt gedaan of gehandeld*, bij het doen van iets, ATOERAN. Ook nog voor *regeling, inrigting*, OĒROESAN.
- Regelmatig**, *geregeld, ordelijk*, OĒROES.
- Regelregt**, zie *Regtstreeks* en *Regt toe regt aan*.
- Regen**, *regenen, het regent*, HOEDJAN. *Zware regen*, HOEDJAN GĒDĒ. *Regen, bij heldere lucht en zonneschijn*, HOEDJAN PÒJAN. *Regenen en waaijen*, RIBOET. *Regenen en stormen, hevig regenen en waaijen*, HOEDJAN ANGIN BOELA BALL. *Iets laten natregenen, beregenen, iets in den regen leggen of zetten*, NGAHOEDJANKEUN.
- Regenboog**, die in het oosten wordt waargenomen, KATOEMBIRI; in het westen: KOEWOENG KOEWOENG.
- Regenscherm**, *zonnenscherm*, PAJOENG met PADJĒNG b. *Zoo'n scherm gebruiken, boven zich houden*, DIPAJOENG met DIPADJĒNG b. *Iemand zoo'n scherm boven het hoofd houden*, MAJOENĠAN met MADJĒNĠAN b. *Parapluie, parasol van zijde of katoen, niet van papier*, PAJOENG BAWAT.
- Regent van een regentschap**, *incl. hoofdamtenaar*, BOEPATI ook DALĒM. *Regent in Europ. zin*, RADJA TATALANG.
- Regentschap**, KABOEPATEN.
- Regentscostuum**, KABOEPATIĠAN.
- Regentijd**, *het natte jaargetijde*, MANGSA NGIDJIH.
- Regenwater**, TJAĪ HOEDJAN.
- Register**, DAPTAR.
- Regt**, *gerechtigheid*, ADIL. *Regt, vonnis, uitwijzing*, TĒTĒRAPAN. *Het Mohamedaansche regt*, HOEKOEM. Zie ook *Regtspraak*.
- Regt, juist, waar, naar waarheid**, BĒNĒR met IĒRĒS b.

Regt, *niet krom of gebogen, regtlijvig*, LĚMPĚNG.

Regt, naar behooren, zooals dat behoort, bijv. van den gang van iemand, die niet gebrekkig, niet mismaaft is, DJĚDJĚG.

Regtaan loopen op iets of iemand; wijzen met den vinger *regt* op iemand of iets, MĚNĚB.

Regt op het doel aan, zoodat men raakt, TJĚPĚT. Zie ook *Regtstreeks*.

Regtbank. *Regtbank van omgang*, RĀD SAMBANG.

Het priesterlijke gegerit, HOEKOEM. Voor *Landraad*, zie aldaar.

Regt door heen, zie *Door*.

Regten, *vonnissen* iemand, NGAHOEKOEMAN.

Regtens, *van regtswege; geregtigd zijn* tot iets,

WĚNANG. *Regtens, billijkerwijs*, BĚNĚRNA met LĚRĚSNA b.

Regter, *regterlijk ambtenaar*, MĚNAK NOE NJĚPĚNG

ADIL; ook HAKIM, ook wel eens HOEKOEM. Zie ook *Regtbank*.

Regtmatig, *billijk*, BĚNĚR met LĚRĚS b.

Regtop, *regtop staande, niet overhellende*, bijv. van

een schutting, TĚGĚR.

Regts, *aan den regterkant*, KATOEHOE met TĚ-

NGĚN b. *Regts, regter*, TI KATOEHOE of NOE KATOEHOE met TI TĚNGĚN of NOE TĚNGĚN b.

Regts, naar den regterkant, bijv. kijken, NGA-TOEHOE met NĚNGĚN b. *Regts en links van iemand zitten, gaan of rijden*, NGA-PIING. (a)

Regtschappen, PIKIRNA BĚNĚR of HADĚ PIKIRNA.

Regtsgeding, *geding, regtszaak*, PRAKABA met PRA-

KAWIS b.

Regtskosten, WARAGAD.

Regtsmeden, *gelijk smeden* de snee van een wapen, die omlicht, MĚPĚH (p).

Regtsomkeert maken, *telkens als hij er kans toe ziet*, van een vechthaan, ATAR.

Regtspraak, *beregting, uitwijzing in regten*, KĀA-DILAN.

Regtstreeks, *regelregt*, TĚRĚDJOG. *Regelregt zich begeven* of *zijn weg nemen* naar iemand of wel de plaats, waar deze zich bevindt, d. w. z. zonder zich te laten aandienen, NĚRĚDJOG. Zie ook *Regt toe regt aan*.

Regtsvordering of **aktie** (een) *instellen, aanklagen, eischen*, DAWA.

Regt toe regt aan, *regt uit, regtstreeks, regelregt*, van loopen of rennen ergens naar toe of in een zekere rigting, TORĚDJOG ook TĚBOES, TJĚPĚT, NĚBOET, DJOEDJOER en GĚBLAS. Zie ook *Loopen* en *Regtaan* loopen.

Regt uit, zie *Regt toe regt aan* en *Regt voor de vuist*.

Regtvaardig, ADIL.

Regt voor de vuist, *regt uit*, TROES TRANG.

Regtszaak, zie *Regtsgeding*.

Reiger, een soort *witte reiger*, die zich in de rijstvelden ophoudt, KOENTOEL.

Reiken met de hand in de hoogte naar iets of tot aan iets toe, NGAHONTAL. *Zoover of zoo hoog als men reiken kan*, als men staat, SAHONTAL.

Reikhalzend verlangen, zie onder *Verlangen*.

Rein, *zuiver*, SOETJI. *Rein, het hart roerend* of

wel *roerend zuiver*, ook *glashelder*, van een toon of tonen, NGADJOMBALI. Zie ook *Schoon*.

Reinheid, KABĒRSIHAN.

Reinigen, zich, BĒBĒRĒSIH. *Na den bijslaap*, ADOES.

Zich het hoofd reinigen, DIANGĪR met DIKOE-RAMAS b. en DIKOEDJAMAS b. of z. b. Zie voorts *Schoon*.

Reis, zie *Gang*.

Reisgeld, zie *Teerkost*.

Reisgenoot, BATOER LEULEUMPANGAN met RĒN-TJANG ANGKAT ANGKATAN b.

Reiskoffer, *koffer*, KĒPĒR.

Reiskosten, BALANDJA.

Reislustig, SOEKA LEULEUMPANGAN met SOEKA ANGKAT ANGKATAN b.

Reispas, zie *Paspoort*.

Reistasch, van leer gemaakt en met een klep, KIMPOEL. Een dergelijke *tasch*, maar van *blik*, KIMPOEL KALENG. *Reistasch, aan een riem gedragen*, LĒKĒT.

Reizen, op reis zijn, zie *Gaan*.

Reiziger, wandelaar, DJALMA LOEMAKOE.

Rek, *droogrek*, zie *Droogtafel*.

Rekel, zie *Ren*.

Rekenboek, BOEKOE ITOENGAN ITOENGAN.

Rekenen het, *het cijferen, de rekenkunde, cijferkunst*, ITOENGAN ITOENGAN ook ĒLMOE ITOENGAN. Zie verder *Berakenen*. *Rekenen op iets*, NGARĒP NGARĒP met NGADJĒNG NGADJĒNG (a) en NGANTOS NGANTOS b. (an) *Te rekenen als*, ASOEP. Ook, en dit insgelijks voor *te rekenen zijn*

onder, KAĀSOEP met KALĒBĒT b. *Rekenen, uitrekenen*, ook *er bij tellen of rekenen, met iets rekenen*, NGARĒKIN. Zie ook *Rekening*. *Vast op iets rekenen*, NANGTOEKEUN met NANGTOSKEUN b. (t)

Rekening, nota, BĒKĒNING. *Rekening houden met iets, zoodat men er zich naar gedraagt*, NIMBANG. *Iets voor zijn rekening nemen*, NANGGOENG met NANGGĒL b. (t) Zie ook *Rekenen*.

Rekenkunde, zie *Rekenen*.

Religie, zie *Godsdienst*.

Reliquie, POESAKA.

Remschoen, SAPATOE.

Renbaan, PANGADOEAN met PANGABĒNAN b. Ook PANGBALAPAN.

Rennen, *hardloopen, hard wegloopen, het op een loopen zetten*, LOEMPAT. Een paard *doen of laten rennen*, NGALOEMPATKEUN; ook, mits het berijdende, NĒGARKEUN. (t) *Met iemand of iets hard wegloopen*, MAWA LOEMPAT. *Rennen of loopen om het hardst; al rennende; wedrennen, wedloopen*, BABALAPAN. *Een wedren houden met iemand*, BALAP. *Het op een rennen zetten, gaan hollen*, van de paarden voor een rijtuig, MANGPROE.

Rente, intrest, BOENGĀH ook ANAK. *Renten, rente doen*, van uitgezet geld: NGANAK.

Repareeren, *herstellen* de bedekking van een huis of derg., ook de matten zitting van een stoel, NGAJOEMAN. (a) Mede voor dakbedekking *repareeren, dichtstoppen*, NGASĒLAN. (a) In het algemeen: iets *repareeren, herstellen in orde*

brengen, heelen, weér in goeden of bruikbaren staat brengen, NGOMÈJAN ook NGADANGDANAN met NGADANGDÒSAN b. Bamboevlechtwerk, een plank of planken *repareeren, door insetting, opspijking en derg. van een stukje*, NĚBOK. (t)

Reppen zich en weren, her- en derwaarts loopende, om den boel te beredderen, TJAKAH TJIKIH. Zie ook bij *Haasten*.

Resideerend of gezeteld zijn ergens (in opschriften van brieven), LĚNGGAH, PALĚNGGAH ook HAPILĚNGGAH of APILĚNGGAH.

Resident, RĚSIDEN of RISDEN. *Het residentiehuis*, BOEMINA KANGDJĚNG TOEWAN RĚSIDEN.

Residentie, landstreek of provincie, onder het bestuur van een resident, KARĚSIDĚNAN. *Vorstelijke residentie, de residentie van een vorst*, KARADJAĀN.

Ressorteeren onder, resorteert onder, behooren tot, behoort tot, BILĀNGAN.

Rest, zie *Restant*.

Restant, rest, SĚSA. *Restant schuld*, PAĪTOĚNGAN met PAĚTĀNGAN b.

Resten, restveren, rest nog, er rest nog, zie *Overblijven*.

Resultaat, zie *Getoly*.

Reu, rekel, ANDJING LALAKI.

Reuk, lucht, geur, BAOE. *De reuk, dien iets van zich geeft; geur*, KAĀMBEUNA, met KAĀNGSEUNA en KAĀMBOENGNA b. *De reuk, het ruiken*, als zintuig: PĀNGAMBEUNA met PĀNGANGSEUNA en PĀNGAMBOENGNA b.

Reukwater, MINĀJAK of MINĀJAK WAŅGI. Van MINĀJAK is LISAH b.

Reukwerk, wierook, DOEPA.

Reukzeep, SABOEN WAŅGI.

Reutelend ademen, van iemand, die engborstig, astmatisch is, ook van een stervende, NGAHANDJOE.

Reus, zie *Demon*.

Rhinoceros, BADAĀK.

Rhinoceroshoorn, TJOELA.

Rhinocerosvogel, DJOELANG. Een variëteit heet BANGKONG.

Rhijnwijn, ANGOER ASĚM.

Rib, ribben, IGA.

Ridderorde, zie *Ordeteeken*.

Rieken, stinken, BAOE.

Riem, zie *Roeispaan*. *Riem, gesneden van een buffelhuid*, DJĀNGĚT.

Riet, bamboeriet, zie hiervoor *Bamboe*.

Rietfluit, SOELING.

Rietgras, het lange rietgras onder den naam „nglagah” algemeen bekend: KASÒ. Het lange en dunne, in het Jav. en Mal., *alang alang* genoemd: EURIH.

Rietsulker, GOELA TIWOE.

Rif, zie *Koraal*.

Rigten, pointeeren een kanon, NGADĀNGONGKEUN. Een geweer, kanon, pistool *rigten* op iemand of iets, een tooverformulier of bezwering, *rigten* of *dirigeeren* naar iemand, MĚNĚRKEUN (b) met ŅNGALĚRĚSKEUN b.

Richtig, juist, nauwkeurig, BĚNĚR met LĚRĚS b.

Rigting, van een worp of van iemands worp, BĒNGNA.

Rij, *lijn, regel, reeks*, BARIS ook DJADJAR. *Een rij of rijen vormen, op een rij staan* ergens, bijv. rond den aloen aloen, als toeschouwers v. e. dierengevecht, NGABĒNGBRĒNG. Mede voor *op een rij staan of zitten, een rij vormen*, NGADJADJAR en voor *op een rij, op rijen staan*, zooals van planten en gewassen, NGABARIS. Iets *op een rij plaatsen, zetten*, enz., NGADJADJARKEUN. Het planten bijv. van katjang *doen op rijen*, NGAHEULEUR HEULEUR. *Rij*, bijv. van te veld staande boontjes, DJADJARAN.

Rijden, *zitten* op een dier of voertuig, TOEMPAK met TOENGGANG b. en NITIH z. b. Een rijdier *berijden*, NOEMPAKAN met NOENGGANĀN b. en NITIHAN z. b. *Rijden* op de moeder, zooals bijv. jonge geiten dikwijls doen, NGĒNTĒDAN (Ēn). Een paard *berijden zonder zadel of dekkleed*, NGALAGAR. Een paard *berijden, om het te dresseeren*, NĒGAR (t). *Rijden, om zijn paard te dresseeren*, TĒTĒGARAN. *Op of in een rijtuig rijden of zitten*, NOEMPAKAN met NOENGGANĀN b. en NITIHAN z. b. Een paard of buffel *met zijn beiden berijden*, NGADOEWA.

Rijdier, *voertuig, vaartuig*, TOETOENGGANĀN met TOETOEMPAKAN b. en TITHAN z. b. *Het rijdier*, waarop Mohammed, volg. den Koran, ten hemel is gevaren, BOERAK.

Rijgen, *met den rijgsteek naaien*; iets *rijgen*, om het vervolgens te naaien, NGADJALOEDJOEB. *Ge-
regen, met den rijgsteek genaaid*, DJALOEDJOEB.

Rijk, NAGARA met NAGARI of NAGRI b. Ook PANAGARA met PANAGARI b.

Rijk, *vermogen*, BEUNGHAR ook SOEGIH en SOEGIH MOEKTI. Zie ook *Bemiddeld*.

Rijkdom, *vermogen*, KABEUNGHARAN.

Rijkelijk, *overvloedig, grootelyks*, AGOENG. *Rijkelijc, overvloedig, kwistig, zeer ruim voorzien zijn* van iets, KATJĒMĒKAN.

Rijksdaalder, PASMAT ook RINGGIT.

Rijksgebied, *landschap, gewest*, BOEMI.

Rijksgroote, *rijks grooten*, PONGGAWA.

Rijksstieraden, KAPRABON.

Rijm, DANGDING.

Rijmen, *in gebonden stijl schrijven*, NGADANGDING. Fig. *rijmen, overeenstemmen*, TJĒTJĒG.

Rijp, ASAK. *Door en door rijp*, van vruchten, DALOE. *Rijp, overrijp, te oud*, zoodat bij het snijden en binden de korrels er uitvallen, van de parĒ, RĒPĒH. *Zoover rijp, dat ze kunnen geplukt worden, om vervolgens weggeborgen, geheel rijp te worden*, van vruchten, KĒLĒT.

Rijpaard, zie *Paard*.

Rijpelijk, van overwegen, ASAK. *Rijpelijk, in allen deele*, van iets overdenken, BĒJAK met SĒĒP b.

Rijpen, *doen rijpen* vruchten, gezegd van de zon of wel door ze, nadat ze werden geplukt, een paar dagen te laten liggen, NGASAKEUN. (a)

Rijsbezem, *bezem gemaakt van de middelnerfen van kawoengbladen*, SAPOE NJĒRĒ.

Rijst op het veld of nog in de aren, PARĒ. Voor *te veld staande rijst*, ook PARĒ PIBOEWATEUN. *Rijst of rijstkorrels nog in de bolster*, BANGSAL. *Ontbolsterde rijst*, BĒJAS. *Gekookte rijst*, KĒDJĒ met SAŅGOE b. *Rijstkoken*, NGĒDJĒ met NĀNĀNGOE b. *De persoon, die de rijst, de pot kookt; kokkin*, PANĒGDJĒ. *Rijst, die van de*

laatste maal rijstkoken en rijsteten overschoot, KĒDJÒ PÒWĒ. Zekere soort van rijst, die, als ze gekookt is, bijzonder klevendig is, KĒTAN. Rijst, halfgaar gestoomd en na van het vuur te zijn genomen, besproeid met warm water, vervolgens omgeroerd in een doelang, GIGIH. Gestoomde rijst, die men liet in den suikerbroodachtigen vorm, waarin ze uit de mand (aseupan) kwam, m. a. w. die men geen omroerproces deed ondergaan, TJONGTJOT. Gekookte en vervolgens gedroogde rijst, als proviand wordt zij wel door de bedevaartgangers meêgenomen; ook gekookte rijst, die droog werd, uitdroogde, doordien men ze bijv. in de kast liet staan, ARON. In een bamboezen koker gaar gemaakte rijst (kĕtan), LEUMEUNG. Rijst met sop, KOEWAH. In het sop de rijst doen, NGOEWAH. De rijst doen in het sop, NGOEWAHKEUN. In een aarden pot gekookte rijst, i. pl. van gestoomd in de aseupan, KĒDJÒ LIWĒT met SAŅGOE LIWĒT b. Zie ook bij Handvol.

Rijstbaal, zie *Baal*.

Rijstblok, LISOENG. Een klein soort heet DJOEBLĒG.

Rijstbuik (een) hebben, van een kind, BOENTJIREUNG.

Rijstepap, BOEBOER.

Rijstgebrek zijn ergens, NGOEJANG.

Rijstgewas, zie hiervoor *Rijst op het veld. Onharige rijst*, een parĕ soort, PARĒ GOENDIL.

Rijsthalm, zie hiervoor *Aar*.

Rijstkoken, zie onder *Rijst*.

Rijstkorrel gebroken of fĳngestampt, BEUNĒEUR.

Rijstmaat van klapperdop, zooals men in de huishouding dagelijks gebruikt, OENDĒM. Een

grootere is de BATOK (\pm een kati); een nog grootere, is de BĒROEK.

Rijstooġst, de rijst oogsten, inoogsten of snijden, DIBOEWAT ook PANĒN. Een veld of een gedeelte daarvan oogsten of snijden, NGABOEWATAN of MIBOEWATAN (p). Rijst oogsten, ze afsnijdende vlak onder de vruchttroesjes, zoodat ze niet gebost kan worden, NGAGĒMPĒL ook NGAHEUTJAKEUN.

Rijstschuur, parĕschuur, LEUIT. Rijst opschuren, opslaan in een schuur, NGALEUĒTAN.

Rijstsnijder tegen een van de 5 of 6 bossen of wel alle heutjak tot loon, DĒRĒP. Rijst met behulp van zulke rijstsnijders oogsten, NGA-DĒRĒPKEUN. Rijstsnijden tegen een halve bos van de 5 gesneden bossen of wel tegen $\frac{1}{10}$ van het gesmedene, als loon, GATJONG. Rijst op dien voet doen snijden, NGAGATJONGKEUN.

Rijststamper, HALOE.

Rijststroo, SAPOE.

Rijstveld, waarop de rijst wordt uitgeplant op tusschen dijkes besloten akkers en dat kunstmatig wordt besproeid, SAWAH met SĒRANG b. (v. e. aanzienlijke). Rijst bouwen op zulke gronden, NJAWAH met NJĒRANG b. (v. e. aanz.) Dergelijke rijstgronden, sawah gronden, PASAWAHAN. Iemands rijstveld (sawah), ook SAMBOETAN. Grond ontginnen tot een rijstveld (sawah), NGABĒDAH. Rijstveld, dat geen sawah is, HOEMA ook TIPAR. Rijst op een hoema bouwen, NGAHOEMA. Rijstveld, sawah, van regen afhankelijk, SAWAH TADAH HOEDJAN.

Rijstvelddijkje, zie bij *Dijk*.

Rijstvogeltje, rijstdiefje, GALATIK.

Rijstwater, *het water, waarin rijst werd gekookt,*

TJI TADJÈN.

Rijten, *scheuren, barsten, splijten,* BEULAH.

Rijtuig, *wagen op vier wielen,* KARÈTA. *Huurrijtuig,*
huurwagen op vier wielen, KARÈTA SÈWA.

Rijtuigzweep. Hiervoor wel TJAMBOEK of TJAMOEK.
Zie ook bij *Karwats*.

Rijzen, van gebak, brood en derg., MOEROEKOE-
KOENG. Zie voorts *Stijgen* en *Uitgezet*.

Rijzig, zie *Lang*.

Rillen, zie *Beven* en *Huiveren*.

Rimpelen, *zich*, van het gelaat van iemand, die
zich boos maakt, BANGKËROET.

Ring, *vingerring*, ALI met TJINGTJIN b.n. ook wel
b., voorts LÈLÈPÈN b. en z.b. *De eigenlijke*
ring, d. w. z. *de ring zonder hetgeen er in*
gevat is, WATANG. *Ring, haak, knop* of derg.
waaraan men iets optrekt of bijv. de stores
van een venster *digttrekt*, KEUKEUMBINGAN.
De bamboezen ring in een doedoekoej (inl.
hoed), BOEBOEWUK. *Ring van touw* of derg.,
die men om de enkels doet, om ze tegen
elkaar te houden, bij het beklimmen van
een gladden boom, SANGKILAT.

Ringen een boom, om dien te doen sterven,
MÒTJÒL (p).

Ringkraag (*witte*), die bij dieren, soms, door een
speling der natuur, den hals omgeeft, KALOENG.

Ringmuur, KOETA.

Ringvinger, DJARIDJI.

Ringworm, zie *Dauwworm*.

Rinkelen, zie *Rammelen*.

Rinkinken, zie *Rammelen*.

Rinsch, HASEUM.

Rlool, GÒT.

Rlst, bijv. van aan een tali geregen visschen,
TÏRAN.

Rivier, TJAI WAHANGAN. *Groote landstroom*, BANĠA-
WAN. In samenstelling tot den naam van
een rivier, zooals bijv. Tjimanoeek, naam van
een rivier in West-Java, wordt *rivier* be-
teekent met TJI.

Rivierschildpad, KOEJA.

Rochelen, zie *Fluim*.

Roede, Rhijnlandsche, TOEMBAK. *Een R. R. SA-*
TOEMBAK.

Roede, *mannelijk lid*, zie *Schaamdeel*.

Roelen, NGADAJOENG ook NGABÒSÈH.

Rociriem, zie *Roeispaan*.

Roeispaan, *rociriem*, DAJOENG ook WÈLAH.

Roekeloos, *al te stout* of *dapper*, WANI (WANTOEN b.)
TEUING.

Roem, KALOEHOERAN.

Roemen, *prijzen, lof toezwaaijen*, MOEDJI (p). *Ro-*
men, loven om te vleijen, NGALÈM (s).

Roemer, *kelk, kelkje, glas om uit te drinken*, LOE-
MOER.

Roepen, NJÈLOEK (tj). Iemand *roepen, ontbieden,*
roepen om te komen, NJÈLOEKAN of NJALOE-
KAN met NJAOER b. (s). *Bij herhaling roepen,*
aanhoudend roepen, bijv. opdat iemand zal
komen, TJÈTJÈLOEKAN. *Het roepen, iemands*

roepen, PANĒĒLOEKAN. *Roepen*, zooals van iemands stem, als men den persoon zelf niet ziet, TJOEMĒLOEK. *Luid roepen*, NGALOK, ook ALOK ALOK. Een hond *roepen*, met het een of ander eigenaardig geluid of bij zijn naam, NAKTRAK (t). *Roepen tot God of tot vader of moeder; iemand tot zich roepen, hulp vragen aan iemand*, NJAMBAT NJAMBAT (s). Zie ook *Schreeuwen*.

Roer van een schip, KAMOEDI.

Roeren iets zooals bijv. pap, terwijl ze op het vuur staat, NGĒTĒK (k). Zie ook *Omroeren*.

Roerganger, stuurman, DJOEROEMOEDI.

Roerloos (van schrik), zie *Verstomd*. *Roerloos blijven*, zie *Verstommen*.

Roelspaan, PANĒĒTĒK.

Roest, bijv. *ijzerroest*, TĀI ook TĀI HIJANG. *Verroest, roestig, roesten, roestig zijn*, TĀI HIJANGAN.

Roesten, zie *Roest*.

Roestig, zie *Roest*.

Roet, HARANGGASOE.

Roetzemoezig, niet wel geregeld, bijv. van een feest, TAGIWOER.

Roffelen, van een trom of trommen, DĒRĒDĒ.

Rok, inlandsche, SAMPING met SINDĒJANG b. *Europ. vrouwenrok*, RĒK. *Europeesche zwarte heerenrok*, RĒKI.

Rol, zooals van laken, RĒL ook GOELOENG. *Rol van touw, ijzerdraad, rotting*, enz., GĒLĒNG. Zie ook *Oprollen*. De *rol* bij een regtbank, RĒL. Zie ook *Procesverbaalboek*.

Rolkussen, GOEGOELING met PĒPĒĒK b.

Rollen, bijv. van een klappervrucht, NGAGOELOE-TOEK. *Rollen, voort rollen, weggrollen*, bijv. van een ei, dat men op tafel legt, van een hoed, die afwaaide, enz., NGAGĒRĒLONG. Ook nog voor *rollen, rollende zijn*, NGAGOELING. *Heen en weer rollen*, van een rond voorwerp, GĒGĒRĒLĒNGAN ook GĒGĒRĒNĒLAN en GOE-
GOELOETOEKAN. *Als voren*, zonder van plaats te veranderen, bijv. van een vat, GOELANG GOELING. *Naar beneden rollen, in de diepte storten*, TIGOEROEBAG. Iets, zooals bijv. een inl. sigaartje *rollen, zamenrollen*, NGAGĒLANG. *Rollen, hoorbaar rollen* over den grond, over de vloermat, enz., bijv. van een of meer stukjes geld, NGĒRĒLEK. *Rollen langs de wangen*, van de tranen, bijv. bij het eten van iets, dat heel sterk of heet is, REUMBAJ. Zie ook *Biggelen*. Iemand *rollen* in iets, bijv. in een mat, NGAGOELOENG. *Met elkaar rond rollen*, zooals spelende kinderen wel doen, PAGO-
LOENG GOELOENG. *Zich al om en om rollen, zich rollen; en zich wentelen*, van een paard, GOEGOELĒNGAN. Iets *voortrollen*, ergens heen *laten rollen*, NGAGĒRĒLONGKEUN ook NGAGO-
LINGKEUN. *Omrollen*, zie *Vallen*.

Rollen iets; iets iemand *afhandig maken*, bijv. in het gedrang, NJĒBRĒT (s). *ZĒo beroofd, be-
stolen*, KASĒBRĒTAN.

Rommelen, van het onweder; *donderen*, GOELOE-DOEG. Mede voor *donderen, de donder*, GOE-
GOER. *Een geluid maken of zijn als het rom-
melen van den donder*, SADA GOEGOER.

Rommelen, van den buik, van den honger, KOE-
KOEROEWOEKAN.

Romp, t. w. het onderste daarvan, van een vaar-
tuig, LALAWAK.

Rond, *bol, bolrond, cilindrisch*, BOELEUD. *Langwerpig rond*, LONĀJOD. *Rond, rond opgezet*, van den buik, doordien men zich letterlijk rond heeft gegeten, MOETIKTRIK.

Rond, *in 't rond, in de rondte, rondgang; eenmaal rond*, KOERILING. *Rondgaan*, ergens *rondgaan, rond loopen*, NGOERILING ook NGIDĒR (i). Ergens, bijv. voor een huis, waar men niet durft binnegaan, *rondloopen, heen en weer loopen*, KOEKOERILINGAN. Om iets, bijv. een huis *heen loopen*, een tuin of aanplant *rondgaan*, ook van een mug of derg.: om een licht *rondoliegen*, NGOEBILINGAN.

Rondbazuinen, zie *Rondvertellen*.

Ronddeelen, zie *Deelen*.

Ronddraaijen, bijv. van de wijzers van een klok, MOETĒR (p).

Ronddragen, zie *Rondvertellen*.

Ronddraven en *rondspringen*, van een paard, zie *Rondloopen*.

Rondrijven, van doode visch, NGĀLEMBAR.

Rondwalen, ergens, bijv. in een dorp, zooals om te zien of er wat valt te kapen, KALANTANG KOELINTING. Zie ook *Rondzwerfen*.

Rondwarrelen, in tegenstelling met opstijgen, van rook, MOELĒK.

Ronde, RONDA. *De ronde doen*, beplante gronden *nagaan, om te zien hoe die er uitzien*; en van ambtenaren: *een tournee maken, op tournee zijn, op inspectie zijn in hun afdeeling*, NGARONDA.

Rondgaan. *In optogt rondgaan of rondgevoerd worden*, zooals o. a. geschiedt met bruidegom en bruid, IRING IRINGAN. Zie ook *Rond* en

Rondleiden. *Rondgaan om hun kunsten te vertoonen of wel om te zien of er zijn, die een vertooning begeeren*, van kunstmakers en derg., NGAMĒN.

Rondgang, zie *Rond*.

Rondkijken, *om zich heen zien, links en rechts rondkijken*, LOEWAK LIJEUK, ook ALAK ILIK. *Rondkijken naar alle kanten*, zooals bijv. iemand doet, die onverwacht wordt aangesproken, zonder dat hij den spreker ziet, BOENGĀH RINGĒUH.

Rondklauteren, *over en langs klauteren*, van een aap, GOEGOENTAJĀNGAN.

Rondklinken, NGABĒNDĒKEUN.

Rondkruipen, zie *Kruipen*.

Rondleiden, *omvoeren, omleiden* een mensch of dier, NGIDĒRKEUN (i). Mede, ook voor *met* iets *rondstappen*, iets *omvoeren*, NOENOENGTŌEN en NOENGTŌEN NOENGTŌEN (t).

Rondloopen, *de rondte doen*, om iets te krijgen of magtig te worden, bijv. in het bosch, zoekende naar de een of ander plant, APROEK APROEKAN. Zie ook *Rond*. *Rondloopen, ronddraven, rondspringen*, van een paard, dat bijv. uit den stal ontsnapte, ABĒR ABĒRAN. *Rondlopen* ergens, bijv. in een kamer, van een dier, zooals een muis, SISIRINDILAN. *In groot aantal rondloopen, zijn* of zich *bevinden* ergens, van menschen of dieren, zooals bijv. herten, kippen, enz., BAJAP.

Rondom, *aan alle zijden*, SAKOERILING.

Rondrijden, MOETĒR (p).

Rondslechteren, *lanterfantten*, OETBAK ATROK. Buitenhuis of in huis, het werk ongedaan la-

tende of zonder iets uit te voeren: LANTRAK
LINTRIK. Zie ook *Slenteren*.

Rondspringen, *in de rondte dansen, springen en dansen*, DJIDJINGKLAK.

Rondstappen met iets, zie *Rondleiden*.

Rondstrooijen, zie *Strooijen*.

Ronduit, *vrijuit, onbewimpeld, regt voor de vuist, rondborstig er voor uitkomen*, WALÈH ook WAKTJA en WAKTJA BALAKA. Mede voor *ronduit spreken, ronduit het zeggen*, WAWALÈHAN. Iets *ronduit vertellen*, zijn schuld *ronduit* of *onbewimpeld belijden*, NGAWAKTJAKEUN.

Rondvertellen, *rondzeggen, rondbazuinen, rond-dragen*, OEWAR OEWAR. Iets *rondzeggen, rondvertellen, bekend maken*, NGOEWARKEUN ook NGABÈDJA BÈDJAKEUN.

Rondvliegen, zie *Vliegen* en *Rond*.

Rondzeggen, zie *Rondvertellen*.

Rondzwerfen, *zwerfen, zwalken, rondzwalen*, buiten zijn woonplaats, ABÈR ABÈRAN. Ergens, waar men van daan behoorde te blijven, SOEKSBROEK SAKSRAK. *Rondzwerfen*, bijv. van ontsnapte gevangenen, AMPROET AMPROETAN. Van iemands gedachten, NGÒLEMBAR ook LALIWOENG. Dingen *laten rondzwerfen*, zoodat ze zich hier en daar bevinden, NGINAJAHKEUN (k).

Ronken, als een zeer plat woord voor slapen, MÒLÈB. Zie ook *Snorken*.

Rood, BEUREUM. Iets *roodmaken, roodkleuren*, NGABEUREUMAN. *Licht rood*, KÒNÈJAS. *Vuurrood*; van garens, KAJÈN. *Rozerood, rose*, KAJAS. *Mooi of schitterend rood*, van iets zooals bloemen, ØBJÈB. *Rood worden, blozen, zich*

kleuren, van iemands gelaat gezegd, en bijv. van schaamte, NGABEUREUMAN ook BEUP BEUREUM. *Roodzien, rood er uitsien*, van de huid of een lichaamsdeel, bijv. door wrijving of schuring, BÒLÈGÈB BEUREUM.

Roodkleuren, zie *Rood*.

Roode loop, *dysenterie*, NJÈRI BEUTEUNG TADJAM.

Roodkrijt, KAPOER BEUREUM.

Roodmaken, zie *Rood*.

Roodvonk, GABAG.

Roofschip, KAPAL BARANDAL.

Roofjen, zie *Ontwortelen*.

Rook, *walm, wasëm, stoom*, HASEUP, ook KÈBOEL. *Rook of damp van wierook*, KOEKOES. Iets *met wierook berookten*, NGOEKOESAN. Zie ook *Rookwolk*.

Rookten, een sigaar *rooken*, OEDOED met NJÈSÈP (e) en NGALÈLÈT b. *Aanhoudend door rooken*, het eene sigaartje na het andere, OEDOED NGALÈPOES. *Rookten, rookwolken opzenden*, van een vuur, SÈLÈBOENG en NJÈLÈBOENG ook MÈLÈDOEG en NGÈBOEL. *Zware rookwolken opzenden*, MÈLÈKÈDÈKDÈK.

Rookerig, BAOE HASEUP.

Rookvleesch, LAOEK HASEUP.

Rookwolk, *rookwolken*, PÈLÈDOEG PÈLÈDOEG HASEUP SEUNEU.

Room, HOELOE TJI SOESOE.

Roos (de bloem), ÈROS of KÈMBANG ÈROS. *Een soort roode roos* is de KÈMBANG GOELÒ. *Rosenstruik*, ÈROS of TANGKAL ÈROS. *Roos of schilvers op het hoofd*, TOMBÈ.

Rooster, ijzeren, PANGGANGAN BEUSI. Ook wel PAMEULEUMAN.

Roosteren in een ijzeren pan, iets bijv. kastanjes, NJANGGRAJ (s). Iets *roosteren* of *braden* aan een *houten* of *bamboezen spit* of *speetje*, of wel *op een rooster*, MANGGANG (p). *Hetgeen wordt geroosterd* of *aan een spit gebraden*, PANGGANGNA.

Rooven, plunderen, leegplunderen, ook een aanplant *plunderen*, NGARAJAH. *Straatroof plegen*, NGABÈGAL.

Roover, zie *Muiter*.

Roskam, KĒROK ook ROSKAM.

Roskammen, NGĒROK (k).

Rot, rottig, rotten, BOEROEK.

Rotlucht, BAOE BOEROEK.

Rots, zie *Koraal*.

Rottan, rotting, HÒWÈ.

Rotten, zie *Rot*.

Rotting, wandelstok, ITEUK met TĒTĒKĒN b. Zie ook *Rottan*.

Rottingslag, rottingslagen op de billen, als straf door een regter opgelegd, BANGKĒT. Iemand *rottingslagen geven op de billen*, NGARANGKĒT.

Rouw, droefheid, verdriet, smart, leed, SOESAH met SĒSAH b. Ook KASOESAHAN met KASĒSAHAN b. Mede KADOEKAĀN.

Rouwig of rouwig zijn, zie *Spijt*.

Roijaal, goedgeefsck, MÈRÈ MAWÈH. *Ongemotiveerd roijaal*, of *ongemotiveerd geefsck*, SAPÈH.

Rozekrans, paternoster, TASBÈH. *Den rozekrans aflezen*, MATJA (b) TASBÈH.

Rozenolle, MINJAK KĒMBANG GOELD.

Ruchtbaar, ruchtbaar gemaakt of geworden, van een zaak, GEUS KAWĒNTARKEUN. *Ruchtbaar maken, openbaren, vertellen*, NGADADAR.

Rug, TONGGONG. *Met den rug gekeerd* naar iemand of iets, NONGGONG. *Den rug toekeeren* aan iemand of iets, NOEKANG (t) met MOENGKOER b. en MĒNGKĒR b. (p) *Een spits uitstekenden rug hebben*, van een paard, dat zeer mager is, BAMPING. *Een ingevallen rug hebben*, DĒNGKĒNG. *Een hoogen rug maken*, van een kat, MĒLĒNGKOENG. Ook MOEROEKOEKOENG en dit ook voor: *van nature een hoogen rug hebben*, van varkens en paarden.

Ruig, zie *Borstelig*.

Ruigte, zie *Struikgewas*.

Ruilen, van een vogel, NGARABAS.

Ruiken, door middel van den reuk iets waarnemen, NGAMBEU met NGANGSEU (ang) en NGAMBOENG b. (am). *Ruiken aan* iets, iemand of iets *beruiken*, NGAMBEUAN of NGAMBEUWAN met NGANGSEUAN of NGANGSEUWAN zoomede NGAMBOENGAN b. Een lucht *te ruiken krijgen, in den neus hebben* of *krijgen*, zonder het voorwerp zien, waarvan die lucht afkomstig is, ĀAMBEUAN, met ĀANGSEUAN en ĀAMBOENGAN b. *Ruiken, onaangenaam ruiken*, van iemands mond, ook lichaam, BAOE BABAĀH. *Uit den mond ruiken* ABAB.

Rullen, zie *Wisselen*.

Ruim, niet sluitend, ook wel voor *te wijd*, van een ring, hoed, enz.; *ruim, ruim zitten*, bijv. van een baadje, LÒGDĒ. *Het ruim hebben, in goeden doen zijn*, DJĒMBAR. *Ruim, overvloedig*

van winst, dien men ergens op behaalt, MOE-TOENG. Zie ook *Breed*.

Ruimte (de) ergens onder, bijv. onder een tafel, huis, rijtuig, enz., KÒLONG. *In de kòlong gaan, onder het huis gaan*, NGÒLONG. Zie ook *Tusschenruimte*. *Open en onbenutte ruimte; ruimte of plaats* (nog onbeschreven bladen) in een boek; *tot dusver onbenut stuk grond*, LAHAN. *Zijn ruimte nemen, achteruitgaan, willende een aanloop nemen*, NGAWAHAN. *Ruimte, tusschen de houten of bamboezen stijlen, of wel pilaren, waarop het dak van een huis of paardenstal rust*, RÒWANG.

Ruin, zie *Paard*.

Ruischen, zwaar of sterk, NGAGOEBOEH.

Ruit van een venster, RÀM KATJA. *Een groote ruit, met een groote ruit*, van goed voor kleeren, DJAMBLANG.

Rukken (iets) **uit de handen** van iemand, NGARĚ-BOET met NGARĚBAT b, ook NGADJĚWANG. *Aan iets rukken, een ruk geven*, NONGTAK (t) ook NJĚTOK (tj). Iets, zooals een heining *uit den grond rukken*, NGABĚTOT. *Met een ruk*, bijv. iets uittrekken, DIGĚNTAK. *Rukken aan den patjoel, om de aarde, die zich bevindt voor het ijzer, te verplaatsen of los te trekken*, NGEUMBING ook NGĚNJANG (k).

Rukwind, RIBOET.

Rumoer maken, zie *Gedruisch* en *Leven maken*.

Rund, SAPI. *Stier, bul*, SAPI LALAKI ook SAPI DJALOE PĚLĚN. *Koe*, SAPI AWĚWĚ. *Wilde stier*, BANTĚNG.

Rundvleesch, LAOEK SAPI.

Rups, HILEUD.

Rusland, ROESLAN.

Rust, uitrusten, rusten, REUREUH. *Rust, verpoozing, vrij van werken*, HARKAT. *Geen rust hebben, het overal zoeken*, van iemand, die gepijnigd wordt door smart, verdriet of angst, NGÒLĚ-JANG NGALANGKOEK. *Rust nog duur hebben*, bep. *niet rustig kunnen blijven zitten*, ĚDJĚ-GĚLĚR. *Geen rust hebben, ongedurig zijn*, zoodat men het nergens kan uithouden, TOEWAB TĚOB. *Geen rust of duur in huis hebben, maar er steeds op uit willen*, NGOELAJAB. *Niet rusten*, van iemands gedachten of gemoed, *geen rust hebben*, omdat een verlangen, dat men koestert, onvervuld bleef, NGAGĚRĚMĚT. *Zich geen rust gunnen, geen rust nemen*, HANTEU AJA BEUREUHNA. Een mensch of dier *eenigen tijd rust gunnen*, om weer op het verhaal te komen, NGABEUREUHKEUN. *Geen rust laten* iemand, een schuldenaar, d. w. z., dat men hem voortdurend maant, NGAGĚ-WĚNG. *Rust houden onder weg, om de een of ander omstandigheid aan den togt bevoor-derlijk, af te wachten en dan veer op stap te gaan*, NGABĚRĚB. Eenige verrigting *tijdelijk laten rusten*, NOENDA (t). *Rust hebben, met rust gelaten worden*, van grond of een veld, nadat het voor de eerste maal is bewerkt, GANGGANG. Een veld *eenige dagen met rust laten*, NGAGANGGANG. Zie ook nog *Plagen*.

Rustbank, zie *Bank*.

Rusteloos, zie hiervoor *Geen rust hebben* onder *Rust*.

Rusten laten voor eenige oogenblikken iets, om iets anders te doen, NJĚLANG (s).

Rustig, veilig, KĒRĒTA. *Rustig, kalm, bedaard, op zijn gemak,* TOEMANINAH. Van iets zooals bijv. het zitten in de nabijheid van een woelende menigte, LALOEWASA. *Rustig zijn, het rustig hebben,* AJA TOEMANINAH. *Rustig, tevreden,* ook TĒNGTRĒM. Zie ook *Ongestoord.*

Rustplaats, pleisterplaats, PAŅĒEUBEUNAN. Als b.woord wel PANGLRĒHAN.

Ruw voor het gevoel, bijv. van een djatiblad,

KEUSRAK. Van iemands gelaat, als een gevolg van uitslag, BARĒNDJOEL. *Ruw te werk gaan, ruw omspringen,* met betrekking tot oogsten of inzamelen van vruchten, ook met eigen of andermans dieren, die er op na worden gehouden: GĒNDĒS.

Ruzie, TJĒRĒWĒD.

Ruziemaker, TOEKANG TJĒRĒWĒD.

S.

Sabel, zie Zwaard. Zie daar ook *Sabelen.*

Saffior, BATOE NILA.

Saffloers, wilde saffloers, KASOEMBA.

Sago, het meelachtig merg van sommige palmen en bep. van den kawoeng, SAGOE.

Saisoon, getijde, OESOEM.

Salade, SALADAH. Kropsala, SALADAH BĒKOR.

Salak, naam van een boom en zijn vrucht, zallacca edulis, SALAK.

Salaris, GADJIH.

Saldo, rest, overschot, SĒSA. Wat men te vorderen of uitstaande heeft, PIHOETANGKEUN.

Salie. Een in het wild groeiende plant, waarvan de groene wolachtige bladen denzelfden lucht hebben als onze salie, is de SĒMBOENG.

Salpeter, SANDAWA.

Sandaal, sandalen of dikke leeren zolen, die aan de voeten worden gehouden, met behulp van een vrij breed, soms fraai bewerkten, leeren of anderen band zoomede twee riempjes; of wel: *dunne leeren zolen,* die bevestigd wor-

den door middel van een insgelijks leeren oogje vooraan, waar men den grooten teen insteekt, en een paar riempjes of touwtjes: TAROEMPAH. *Houten sandalen,* GAMPĀRAN ook BAKIJAK.

Sandelhout, TJANDANA.

Sap van vruchten, TJAI.

Sarong, SAMPING met SINDJANG. Met een sarong aan, DISAMPING met DISINDJANG b.

Sarren, zie Tergen.

Satan, IBLIS.

Satijn, ATĒLAS of ANĒLAS.

Satin de laine, SANDĒLIM of SANDĒRLIN.

Schaaf, SOEGOE. Schaven, afschaven, NJOEGOE. Schaafbank, PAŅJOEGOEWAN.

Schaakbord, PAPAN TJATOER of PAPAN PARANTI TJATOER.

Schaakspel, TJATOER.

Schaakspelen, schaken, MAĒN TJATOER.

Schaal, zie Weegschaal. Op groote schaal, op onbekrompen wijze, SAJAGA met SAJAGI b.

Schaaldieren, die op klippen en derg. leven en daaraan vastgegroeid zijn, BAKARANG.

Schaaltje met een deksel, groenteschaaltje met deksel, BASI TOETOEP.

Schaamdeelen, OERAT. *Schaamdeel, mannelijk,* SIRIT met MAMAS en ook wel PĒLAT b. Ook DAKAR. *Vrouwelijk:* HEUNTJEUT met MÒMÒK b. Ook TOEMBOENG, maar gew. slechts van een meisje, dat nog kind is. *De plaats boven de schaamdeelen,* TARANG BAGA. Een fatsoenlijk woord voor *de schaamdeelen* is BARAŅGAN ook PARDJI. BÒBÒGAĀN en in geschriften KAGOĒŅGAN, dit laatste met betrekking tot een aanzienlijke, worden gebezigd om het woord „schaamdeelen” te vermijden.

Schaamlap, APOK.

Schaamte, KAĒRA met KAĪSIN er nevens of als b.woord. Ook WIRANG met LINGSĒM b. Mede WIWIRANG en dit laatste ook voor *toestand van schaamte* van iemand. *Geen schaamte kennen, van schaamte niet afweten,* TEU BÒGA KAĒRA. Mede voor *schaamteloois zijn,* hetzij in woorden, hetzij in daden, TJARAWAS TJIRIWIS, zoomede TJÒLÒNÒS.

Schaap, DOMBA. Zoogenaamde *vetstaart,* DOMBA KIBAS of DOMBA GIBAS.

Schaar, GOENTING.

Schaarsch, *zelden,* ARANG met AWIS b. *Heel schaarsch, bijna niet meer te vinden, zoo goed als weg,* van wild of visch of van een bepaalde soort daarvan, ook van het gras ergens, ÈKSÈL. Mede nog voor *schaarsch,* bijv. van de vogels ergens, TJARANG.

Schabrak, zie *Dekkleed.*

Schacht van een lans, BAHOE.

Schade, *verlies, nadeel, hinder, letsel,* ROEGI, ook KAROEGIAN. *Schade* of *verlies lijden,* in tegenstelling met winnen, ROEGI. Iemand *schade verlies* of *nadeel veroorzaken, schaden, benadeelen, deren,* NGAROEGIKEUN. *Nadeelig,* MATAK ROEGI.

Schaden, zie *Schade.*

Schaduw, lommer, AOEB. *Schaduw geven,* IJOEH. *Schaduw zoeken* onder iets, *zich in de schaduw plaatsen* of *in de schaduw zitten* van iets, bijv. van een boom, NGIJOEHAN. Iets *in de schaduw plaatsen,* NGIJOEHKEUN. (i) *In de schaduw staan* of *liggen,* van buffels, runderen, enz., NGAOEB. *Ze in de schaduw brengen* op het warmste gedeelte v. d. dag, NGAOEBKEUN. *Schaduw, schaduwbeeld, schim,* KALANGKANG.

Schaduwgevend ook *schaduwrijk, lommerrijk,* IJOEH.

Schaduwrijk, zie *Schaduwgevend.*

Schaken, een vrouw of meisje *stilletjes uit huis weghalen,* NGIWAT (i).

Schamen (zich), ÈRA met ISIN er nevens of als b.woord; LINGSĒM b. of z.b. (spreekende van een aanzienlijke). Ook WIWIRANG. *Zich schamen,* bij het zien verrigten van een onwelvoegelijke handeling, ÈRA PARADA. *Zich moeten schamen, beschaamd gemaakt worden,* MEUNANG WIRANG (of WIWIRANG) met KĒNGING WIWIRANG (of LINGSĒM) b.

Schampen, *slechts even raken,* van een kogel of derg., NJALISIT (s).

Schande. *oneer,* ÈRA met ISIN er nevens of als b.woord; LINGSĒM b. of z.b. (spreekende van

een aanzienlijke). Ook KAËRA met KALINGSĚM b. zoomede WIRANG met LINGSĚM b. Voorts nog WIWIRANG. Iemand *schande* of *oneer aandoen*, *te schande maken*, NGAWIWI-BANG met NGALILINGSĚM b.

Schandelijk, *gemeen, laag*, NISTA.

Scharen, *ordenen*, NGATOEB (a).

Scharnier, *hengsel*, ÈNGSĚL.

Schat, *schatten, voorwerpen van waarde*, DOENJA BRANA OOK RADJA BRANA.

Schateren; *lachen, dat het schatert en schateren van het lachen*, zie bij *Lachen*.

Schatten, *oordeelen*, zie onder *Gissing*. *Schatten, tazeeren, waardeeren*, NAKSIB (t).

Schatting, *taxatie*, TAKSIBAN. *Schatting, cijns*, opgebracht door of geheven van een land, OEPĚTI.

Schaven, zie *Schaaf*.

Schavuit, BANGSAT OOK EUWAH EUWAH.

Scheede, *foudraal* van een houw of steekwapen, SARANGKA. Dit ook wel voor *scheede* van een kris, gew. echter BONTOS. *Houten of bamboezen scheede* voor het mes, dat men bij het aftappen van kawoengboomen gebruikt, en in sommige streken, de *houten scheede* voor een grasmaes: KĒPAK.

Scheef, NJOENGSANG. Iets, bijv. het trekken van een lijn ergens op, het knippen van goed enz. *scheef doen*, NJOENGSANGKEUN. *Scheef*, v. iemands gezigt, ook *een scheeven mond hebben*; *scheef*, van een mat en derg., BĚNGĒ. *Scheef staan*, bijv. van een huis, DĒJONG. Zie ook *Schuin*.

Scheel, *loensch*; *scheelkijken*, DĚLĚNG ook TILĚNG.

Scheenbeen, BINTJOEBANG met GAGARĚS b.

Scheepsjongen, DJONGOS.

Scheepvaart; *varen* in onbep. zin; *op zee varen*, LALAJARAN.

Scheerder, TOEKANG TJOEKOER.

Scheermes, PĚSĒ TJOEKOER met PĚSĒ PARAS b.

Scheiden, ook *gescheiden zijn* van iemand of iets, MISAH. *Van elkaâr scheiden, van elkaâr afgaan, zich scheiden* van iemand, PAPISAH. Twistende of vechtende personen *scheiden*, MISAH (p) ook NJAPIH (s). *Niet kunnen scheiden* van een geliefd voorwerp, SĒNĒ. *Ze scheiden, zich er tusschen bevinden*, NGAHEU-LEUTAN. *Scheiden, van elkaâr scheiden, uiteengaan*, BOEJAR ook BOEBAR en PABOEJAR. Zie ook *Scheiding*.

Scheiding, PISAH. *Gescheiden zijn* van de (den) echtgenoot, PĚPĚGATAN DJEUNG. *Van elkaâr gescheiden zijn*, gezegd van een man en zijne vrouw, PĚPĚGATAN. *De van N. N. gescheiden man of vrouw*, PĒPĒTONGAN. Zie ook nog *Gescheiden*.

Scheiding, *grensscheiding*, WATĚS.

Scheidteeken, TJINDĚK.

Schei uit! toeroep: ÈNGGEUS.

Schel, zie *Helder*. *Schel* v. d. stem, zie *Door-dringend*.

Schelden, NJARĚKAN (tj met NJEUSEUL b. (s))

Schelen, *ontbreken*, KOERANG met KIRANG b. *Schelen, verschillen*, BĚDA met BĚNTĚN b. Ook GĚSĚH.

Schelm, zie *Booswicht*.

Schelmerij, *listen en streken*, DJOELIG. Zie ook *Diefstal*.

Schelp. Van zekere zeeschelp is de benaming KĒWOEK. Een soort *schelp*, die wel als bakje van een palita (inlandsche lamp) wordt gebruikt, heet TÒTOK.

Schemerachtig, *schemerend*, zie *Schemeren*.

Schemeren, *schemerachtig*, ook *schemerend*, *onduidelijk*, van het gezien worden van iemand of iets, RAMANG RAMANG. Van iets, zooals bijv. de letters, terwijl men leest, NGALĒMĒNG. *Schemeren in de verte*, RĒMĒNG RĒMĒNG. *Onduidelijk, schemerend, als in een nevel*, bijv. van het zien of het gezigt van iemand, wiens oogen door ouderdom zijn verzwakt, NGALAMOEK.

Schemering, *schemeravond*, *avondschemering*, BOERIT.

Schenden, *bederven*, NGAROEKSAK met NGARĒSAK en NGARISAK b.

Schenkblad, zie *Blad*.

Schenkel, *dij*, PINGPING met POEPOE b.

Schenken. Iets, geheel of gedeeltelijk, vrijwillig of wel omdat zulks voorgeschreven is, *wegschenken* of *weggeven*, NJIDEKAHKEUN (s) met NGAHADJATKEUN b. Ook voor iemand *bescchenken*, NGAGANDJAR. Zie ook *Geven*.

Schenken. *Op* of *in* iets, iets, bijv. water, *schchenken* of *gieten*, NJITJIAN (tj). Iets *overgieten*, *overstorten*, *schchenken* uit iets in iets anders; iets *uitschenken*, *uitgieten*; wijn of derg. *inschenken*; rijst of koffie *uitstorten* uit zak of mand en de koffie bijv. op den vloer van het pak-

huis, NJITJIKUN (tj). Een glas *inschenken*, NGEUSIJAN (eu). Het glas, DIEUSIJAN.

Schenking. *Schenking onder levenden; weggeven*, alles wat men bezit of een gedeelte daarvan, HIBAT. Iemand *bij schenking* iets *afstaan*, NGAHIBATAN. Iets *bij schenking afstaan*, NGAHIBATKEUN. Zie ook *Gift*.

Schepeling, OEBANG KAPAL.

Schepelpeel van bamboe of klapperdop, met een houten steel, TJANTING.

Schepnet, SAÏR. *Visschen, visch vangen met een schepnet* of *wel zeef*, NJAÏR. *Schepnet met een langen steel*, LAMBIT.

Scheppen bijv. rijst, koffie, enz. uit een zak, NJIOEK. (s) *Water scheppen*, van een vaartuig, NJIOEK TJAÏ. *Scheppen, opscheppen, witscheppen met een spatel*, NJOEKIL ook NJOEKILAN (tj).

Schepsel, creatuur, MAHLOEK. Tegenover God, ABDI.

Scheren iemand, bijv. de knevels *afscheren*, NJOEKOEBAN met MABASAN b. *Over een kam geschoren worden*, spreekwijze, DIHOEROEN SOELOEHKEUN.

Scherf, *scherven* van glas, aardewerk of porselein, BĒLING. Mede voor *scherf*, bijv. van een aardenpot, TALAWÈNGKAR.

Schering van een weefsel, LOESI.

Scherm, zie *Schut*.

Schermen. Een soort van *schermen met rottingen*, heet OEDJOENG.

Scherp, *goed smijdend*, SEUKEUT. *Het scherp, de scherpe kant*, van een mes, sabel of derg., HOENTOE.

Scherp, *duidelijk*, van de figuren bijv. op behangsel of derg. BÈNGRAS. *Scherp*, *puntig*, *scherp zijn*, van ergens liggende steenen, RÒTJOP. *Scherp*, *goed*, van iets, zooals met pijl en boog schieten, TJĒPĒT. *Scherp*, *duidelijk*, *klaar*, ook *scherpziende* en fig. *doorziende*, *zich niet bedriegen* in iets, AWAS. *Scherp naar* iemand of iets *uitkijken*, NGAWASKEUN. *Scherp*, *bij-tend*, van een vocht, SĒRĒNG ook NJĒRĒNG.

Scherpen, NJEUKEUTAN (s). Zie ook *Schoonmaken*.

Scherpregter, zie *Beul*.

Scherpziende, zie *Scherp*.

Scherpzinnig, *schraander*, LANTIP ook RIKIP. Bep. in zaken, waar een ander voor staat, LĒNJĒP PIKIENA.

Scherts, *schertsen*, *gekheid maken met woorden*, BANĀJOL ook SISIWÒ. *Met* iemand *schertsen*, iemand *eens willen beetenemen*, NGABANĀJOLAN ook NJISIWÒAN.

Schets, zie *Ontwerp*.

Schetteren, van een trompet, SĒNGĒK.

Scheur, *ge-*, *op-*, *uit-* of *ingescheurd*, SÒWĒK.

Gescheurd, *met een scheur zijn*, en wel over een aanmerkelijke lengte, bijv. van een kleedje, ook van hout, door de droogte, NGANGKAWAK ook NGANGKARAWAK. *Gescheurd* of *met een gat* of *gaten zijn*, van ouderdom, BOETOET. *Gescheurd*, van een dam, dijkje ook baadje, enz., BĒDAH. Van iets, zooals bijv. een zeef, BOMBĒNG.

Scheurbulk, *spruc*, SABIWAN. *De spruc*, waar kinderen soms aan lijden, BOEROESOEH.

Scheuren, *splijten*; *gescheurd*, *gespleten*, BĒDJAD.

Iets *in stukken scheuren*; zijn prooi *verscheuren*, van een wild dier, NJÒWĒK NJÒWĒK (s). Mede voor iets *verscheuren*, *doen scheuren*, NJÒWĒKEUN ook NJASAĀK (s). Iets *in herle kleine stukjes scheuren*, zooals men bijv. wel doet met een brief, waarvan men de lezing ondoenlijk wil maken, NGADJĒDJĒWĒT. Zie ook nog *Afscheuren*.

Scheutig, *mild*, BÈRĒHAN.

Schichtig, *schuw*, GIRAS; van een paard, BÒRANGAN.

Schielijk, KĒNTJĒNG met ÈNGGAL b.

Schier, *bijna*, *bijkans*, MĒH.

Schieten op iemand of iets; iemand of iets *beschieten*, iemand of een dier *met een schot treffen*, *doodschieten*, NGABĒDIL. *Schieten door het water*, van een boot, HĒJONG. Mede voor *schieten door het water*, van een visch ook van een bootje, NJOEROEWOEK. Van een vogel door het luchtruim, bijv. uit de hoogte naar beneden; ook *schieten*, *gieren*, *aangieren*, van een boot die vaart heeft, bijv. naar den oever, SĒJÒT. Voorts nog voor *schieten door de lucht*, *op* zijn prooi *aanliegen*, van een roofvogel en voor *schieten door het luchtruim*, *slaan in* iets, iemand of iets *treffen*, van den bliksem, NJAMBĒR (s). Voor *schieten door het zwerk* of *luchtruim*, van den bliksem, ook NGABOERINĀJAJ.

Schiften, *afcheiden*, *afzonderen*, MISAHKEUN (p).

Schiften, *geschrift*, *verzurd*, HASEUM. Dit is Mal. maar een gebr. woord.

Schijf, *sede*, *sneé*, *plak*, *plakje*, KEUREUT. *Schijfje*, *koekje* kawoengsuiker, GANDOE.

Schijfwiel van een padati, KIKIPING. (Buitenzorg: GĒLĒBĒG). Zie voorts *Wiel*.

Schijn. *Den schijn aannemen van* iets, ook *van* iets anders *te doen* dan men inderdaad doet, of iets *niet te doen*, dat men doet, API API.

Schijnen, *helder schijnen*, van zon of maan, MĒNG-GĒT. *Er door schijnen*, van het bloed, bijv. op een plaats waar het lichaam beleedigd werd, NGOEWONĒGAN. *Het schijnt wel dat; naar het scheen; schijnen iets te zijn*, SĒMOE met SĒMI b.

Schijnseel, nu eens wat helderder, dan eens wat minder helder, van een licht of vuur, gezien van op eenigen afstand, NJAJ NJAJ.

Schikken, *ordenen, regelen, inrichten, in orde brengen*, NGATOER. (u) *Zich er in schikken, zich er aan onderwerpen*, NGIKLASKEUN MANĒH (i). Iets *schikken, rangschikken*, ook NATAKEUN (t).

Schikking, ATOERAN ook OEROESAN.

Schil, *de, de bekleeding* van bamboe, HINIS. Van vruchten, ook van aard- en peulvruchten, TJANGKANG. *Schil, bolster*, van een vrucht, zooals bijv. de kastanje, KOELIT. *De binnenschil, die de pit omgeeft*, in vruchten zooals de peuteuj, ramboetan, djèngkol enz., KOELOEMOED. *Nog in de schil*, van koffievruchten: GĒLONDONGAN.

Schild, *beukelaar*, TAMĒNG. Fig. KĒPĒNG ook PANOELAK. *Het voor de borst hangende schild*, van een voor een feest opgetuigd rijpaard, ANDONG.

Schilder, *verver*, TOEKANG TJĒT.

Schilderen, iemand of iets *uitteekenen; van* iemand

of iets *een afbeelding maken*, NGAGAMBAR. *Schilderen, verven*, NGĒTJĒT. Pass. DITJĒT.

Schilderhuis, KĒLBAK.

Schilderij, *tafereel, schilderstuk*, GAMBAB.

Schildpad, *zeeschildpad*, PĒNĒJOE.

Schildpadeijeren zoeken, NJAMA.

Schildwacht, KĒMIT.

Schillen, *afpellen*, een vrucht *ontdoen van de schil*, MĒSĒK (p).

Schilvezels van de klappernoot, TAPAS.

Schim, zie *Schaduw*.

Schimmel, als kleur van een paard, DAWOEK. *Een schimmel*, KOEDA DAWOEK. *Schimmel*, maar *zoodat het paard nagenoeg wit is*, geen *appelschimmel is*, DAWOEK LIGAB. *Roodschimmel, met witte beenen en kol*, KOEDA BARALAK. Zie voorts *Paddestoel*.

Schimp, zie *Smaad*.

Schimpen, zie *Smaden*.

Schip, *vaartuig*, KAPAL. Voor *vaartuig* ook TOE-TOENGGANĒGAN met TOETOEMPAKAN b. en TITIHAN z.b.

Schipper, t. w. zoo een, die, terwijl hij zelf als gezagvoerder meêvaart, zeehandel drijft, NANGKĒDA.

Schitterend en schitteren, zie *Blinken*.

Schittering, *schitterend*, van een veelheid van bloemen, van kleeren, enz., SIJANG.

Schoeisel, zie *Schoen*.

Schoen, *laars, schoeisel*, SAPATOE.

Schoenborstel, SIKAT SAPATOE.

Schoenmaker, TOEKANG SAPATOF.

Schoffel, zie *Spade*.

Schok. *Een schok krijgen van schrik of ontsteltenis*, i. h. alg. *een schok krijgen, geschokt worden*, zooals bij het hooren van iets, NGA-BANDJOEG OOK NGABÈNDJAG.

Scholler, *leerling*, MOERID.

Schommel, *wieg*, AJOENAN.

Schommelen, van een vaartuig, ook van een emmer, die aan een touw hangt, LOENGGAK LÈNGGÒK. Zie ook *Slingeren*. Iets *heen en weer schommelen met de hand*, NGAGOEBAG GABIG.

Schommelstoel, zie *Wipstoel*.

School en *schoolgaan*, zoomede bij iemand *schoolgaan*, d. w. z. van hem educatie en onderwijs ontvangen, ISKÒLA. Voor *school*, ook PAMOELANGAN, maar naar het schijnt slechts voor een priesterschool.

Schoolbehoefden, PAKAKAS ISKÒLA.

Schoolmeester, GOEROE OOK MANTRI GOEROE.

Schoon, zie *Moai*. Aldaar ook *Schoonheid*. *Schoon*, van wieden, afplukken van vruchten; *schoon* d. w. z. dat er niets bleef zitten, van scheren, IMEUT. Mede voor *schoon*, *van onkruid gezuiverd*, van een veld, plek ergens of een aanplant, TJAĀNG of wel TJARAĀNG. Ook nog voor *schoon*, *niet vuil*, van een erf of aanplant, en verder voor *schoon*, van een geheel geplukte kip, LÈNANG. Een erf of aanplant *schoonmaken*, NGALÈNĀNGAN. *Schoon*, *rein*, *zuiver*, ook van winst, BÈRÈSIH. Dit ook voor *schoon op*, *schoon weg*. *Schoon op*, *tot de laatste toe weg*, van beesten, die men er op nahield, TOEMPOER.

Schoonbroeder, *schoonzuster*, *zwager*, *zwagerin*, IPAR.

Schoondochter, zie *Schoonzoon*.

Schoonheid, *fraaiheid*, KAĀLOESAN.

Schoonmaken, ergens *den boel schoonmaken*, BÈBÈ-RÈSIH. Iets *schoonmaken*, *zuiveren*, *reinigen*, NGABÈRÈSIHAN. Een stuk grond of een graf *schoonmaken*, NJAĀNGAN. (tj) Een wapen *schoonmaken en scherpen* of *in dien staat brengen, dat men het kan gebruiken*, NGÈDAP (k). Een paard *schoonmaken*, *afwrijven met een doek*, soms in tegenstelling met, soms na voorafgaand roskammen, NGAGÈBÈG.

Schoonmoeder, zie *Schoonvader*.

Schoonvader, *schoonmoeder*, MITÒHA met MÈR-TOEWA b. *Schoonouders*, KASÈPOEHAN.

Schoonzoon, ook *schoondochter*, MANTOE OOK MINANTOE.

Schoonzuster, zie *Schoonbroeder*.

Schoor, zie *Stut*.

Schoorsteentje, van een geweer of pistool, SOESOE.

Schoot, van een zittend mensch, LAHOENAN met PANGKON b. Iemand *op den schoot nemen* of *hebben*, NGALAHOEN met MANGKON b.

Schop (platte, houten, met korten steel) om ergens liggende vuilnis, bijv. buffelmest, uit de voeten te brengen, SÒSÒDÒK. *IJzeren schop met houten steel*, SINGKOEP.

Schoppen (*achteruit*) van ongeduld, van een paard, TÒTÒKÈR. *Achteruit* of *op zij uit trappen* of *schoppen*, van een buffel, ook wel van een paard; ook *een trap geven achteruit* of *op zij uit*, van menschen, NÈDJÈH (t). *Schoppen*, *stampen*, van een paard, dat maden in een

of meer van de hoeven heeft, KĒKĒDJĒK.
Schoppen met de voorbeenen, van een paard,
 NONDJOK (t). *Schoppen, onder den voet trap-*
pen; een schop of trap geven, bijv. tegen
 iemands borst, NGADJĒDJĒK. Ook nog voor
een schop geven aan iemand (met vooruit-
 brengen van den voet); zoomede voor iets
vooruitschoppen, NADJONG (t).

Schor, zie *Heesch*.

Schorpioen, KALA ook LANGGIB.

Schors, zie *Bast*.

Schorsen een ambtenaar, NGEUREUNKEUN (eu).

Schorten, *haperen, ontbreken*, KOERANG met KI-
 RANG b.

Schot, *houten beschot*, BILIK GĒBJĒG.

Schot geven aan een vlieger, NGOELOER (oe).

Schotel, *vleeschschotel*, BASI. *Soort van diepe aarden*
schotel, BASI KASAE. *Vierkante, platte, van*
bamboe gemaakt, zoals men o. a. bij offer-
 maaltijden gebruikt, ANTJAK. *Groote ronde*
schotel, vischschotel, gebakschotel, PIRING BASI.

Schoteitje (*grof, rood aarden*), waarin de sambĕl
 wordt gereed gemaakt en veelal ook voor-
 gediend, TJĒWĒT. *Schoteltje onder een kopje*,
 PISIN ook PISIN TJATJANGKIB. *Schoteltje* van
 een inl. lamp, waarin zich de olie met de
 pit bevindt, DĒLĒPAK.

Schotvrij, zie *Onkwetsbaar*.

Schouder, TAKTAK met TARADJOE of wel volg.
 somn. POENDAK b.

Schouderbedekking, *epaulet, kwasten, schouderkwast*,
 OMJOK.

Schouderblad, *schouderbladen*, WALIKAT.

Schouderkwast, zie *Schouderbedekking*.

Schouw, *achouwing, bezigtiging, opneming, onder-*
zoek, PARIKSAĀN met PARIJĒSAN b.

Schraag, *bok*, KOEDA KOEDA.

Schraal, van grond, ANĒGAR.

Schraapzuchtig, zie *Gierig*.

Schragen, zie *Ondersteunen* en *Stutten*.

Schrande, zie *Scherpzinnig*.

Schransen, *smullen, zich te goed doen, pruimen*,
 ĒMPAH ĒMPIH of ĒMAH ĒMIH. Mede ĒTJRAK
 ĒTJRAKAN.

Schrapen, *afschrapen, afkrabben*, NGĒBIK (k). Sui-
 ker *schrapen*, NGOEROED (k).

Schrede, *stap*, LĒNGKAH.

Schreef, zie *Streep*.

Schreeuw, een — *geven*, zie *Schreeuwen*.

Schreeuwen, *luid schreeuwen, 't luid uitschreeuwen*,
hard roepen ook tot iemand, iemand *toe-*
schreeuwen, NGAGĒRĒ. Voor *een schreeuw* of
gil geven, ook GĒRĒ. Voorts voor *gillend*
schreeuwen, het uitgillen, NGADĒNGĒK, NGA-
 DJĒRIT ook NGAGĒWAK. *Luidkeels schreeuwen*
en roepen, GĒGĒRĒWAN ook SĒSĒRĒWĒKAN.
Het dadelijk op een schreeuwen zetten, van
 een kind, als men er meĕ wil spelen of
 stoeijen, TJĒNGĒNG. *Hard schreeuwen*, van een
 aap, die geplaagd wordt en zich boos maakt;
 als kunstterm, ook voor *schreeuwen* van een
 kind, KĒKĒRĒJAKAN. *Schreeuwen*, van een var-
 ken, NGAGOEVIK. *Een keel opzetten, schreeu-*
wen van een kip, die bijv. gegrepen wordt,

KÈKÈJÒKAN ook NGÈJÒK. *Schreeuwen, voor dat men geslagen wordt*, NGÈJÒK MÈMÈH DIPATJÒK. *Aan een stuk door schreeuwen*, van een dwingend kind, NGAGANGGALOK.

Schreien, *tranen storten of vergieten, huilen, weenen*, TJEURIK met NANGIS b. (t) Iemand of iets *beschreien, betreuren; weenen van aandoening om iemand; iemand, terwijl men hardop schreit, met tranen besproeijen*, NJEUNGTJEURIKAN (tj) met NANGISAN b. *Bitter weenen*, BALILIHAN.

Schrift, *geschrift, geschrijf*, in het alg. *geschreeven* of *geteekende figuren*, ook zooals op een kleedje, TOELIS met SÉRAT b.

Schriftuur, *een geschreven iets, brief, briefje*, SOERAT met SÉRAT b. *Dienstbrief*, SOERAT DINÈS.

Schrijfbehoeften, zie *Schrijfgereedschap*.

Schrijfcassette, LÈSNAR KAĪ. Mede en dit ook voor *schrijfflessenaar*: LÈSNAR PANOELISAN met LÈSNAR PANJÉRATAN b. *Lage platte blikken trommel, tot berging van schrijfstuig*, LÈSNAR.

Schrijfgereedschap, *schrijfbehoeften*, PAKAKAS NOELIS met PAKAKAS NJÉRAT b.

Schrijfflessenaar, zie *Schrijfcassette*.

Schrijfpen, *vervaardigd van een steel of pen uit de harige vezels van den arenpalm*, KALAM HAROEPAT. Zie ook *Pen*.

Schrijfstrommel, zie *Schrijfcassette*.

Schrijfvertrek, KANTOR.

Schrijnwerker, zie *Timmerman*.

Schrijven, *een brief schrijven*, NOELIS (t) met NJÉ-

RAT b. (s). *Een brief schrijven aan iemand*, NJOERATAN met NJÉRATAN b. Zie ook *Teekenen*. Iets *opschrijven, noteeren* of *aanteekenen; van iets aanteekening houden*, NOELISKEUN met NJÉRATKEUN b. *Schrijven, het schrijven* als de kunst van schrijven, TOETOELISAN met SÈSÉRATAN b. Iets *beschrijven*, bijv. een muur, NOELISAN. *Schrijven*, een letterarbeid *opstellen*, NGANGGIT (ang). Een verhaal in dichtmaat (wawatjan) *schrijven*, NGAGOERIT.

Schrijver, *klerk, secretaris*, DJOEROE TOELIS. *De schrijver, de dichter, de auteur* van een werk, NOE NGAGOERIT. Zie ook *Dichter*.

Schrikachtig, *spoedig schrikken* van aard, GÈTAPAN. Ook GÈDÈBAN. Van een paard, BÒ-RANGAN.

Schrikkelijk, MATAK SIJEUN ook MATAK GILA.

Schrikken, *verschrikt worden, ontstellen; verbaasd, verwonderd, versteld, verrast; ook getroffen* door iets, KAGÈT. Iemand *doen schrikken, verschrikken, verschrikt maken, een schrik aanjagen; verrassen*, NGAGÈTKEUN. Ook nog voor *schrikken, opschrikken*, bijv. van een onverwacht bericht, dat iemand brengt, NGAGÈBÈG. En voor iemand *verschrikt maken*, zooals door bijv. plotseling een schreeuw te geven, nadat men achter hem geslopen is; ook een dier, bijv. een paard *doen schrikken, angstig maken* door geschreeuw of derg., NGAGÈBAH. *Den schrik door de leden hebben zitten* en dientengevolge van streek zijn, voor korten of langen tijd, BALOEWAS.

Schroef, OBRIL ook SÈKROEP. *Schroeven, inschroeven*, NJÈKROEP.

Schroefdraaier, GÒGÒL.

Schroelen, zie *Zengen*.

Schroeven, zie *Schroef*.

Schromen, *duchten*, SIJEUN.

Schroomvallig, BÒGA PIKIB SIJEUN.

Schub, SISIT. *Geschubd*, SISITAN. Een visch *schubben*, NJISITAN.

Schubben, zie *Schub*.

Schuddebollen, zie onder *Schudden*.

Schudden, *bewegen*, GĒDAG. *Aan* iets *schudden*, zooals aan de tafel, NGĒNDAG (ēn), NGAGĒDAG ook NGĒNDAG NGĒNDAG. *Schudden*, *trillen*, *heen en weérgaan*, *zich schuddend bewegen*, zooals van een huis, als het stormt; van den grond, bij een aardbeving; van een boom, waar een rhinoceros in zijn vaart langs schuurt, INGGEUNG ook ÒBAH en ÒJAG. Iets *doen schudden* of *trillen*, *aan* iets *schudden*, bijv. aan de stoel, waarop iemand zit, NGINGGEUNG NGINGGEUNG of NGINGGEUNGKEUN, NGÒJAG NGÒJAG of NGÒJAGKEUN ook NGÒBAHKEUN en NGAGĒDAGKEUN. *Het hōfā schudden*, *schuddebollen*, GÒGÒDĒG. Speelkaarten *schudden*, NGÒTJÒK (k). Een vuurtouw *schudden*, om de asch te verwijderen, NGOEPAT NGAPIT. (k)

Schuddend of *slingerend heen en weérgaan*, KOEPAT KAPIT.

Schuijer, *borstel*, SIKAT. *Kleerborstel*, SIKAT PAPA-KĒJAN. *Schuijeren*, *afschuijeren*, *afborstelen*, NJIKAT.

Schuijeren, zie *Schuijer*.

Schuij, *houten*, waarmee in een inlandsch huis de deur wordt gesloten, TOELAK.

Schuijgordijn, zie *Gordijn*.

Schuijkar, PADATI. *Een schuijkar voeren*, MADATI. *Kleine schuijkar met schijfwielen*, GILINDING.

Schuijknoop, DJIRĒT.

Schullen, *kruipen*, *gekropen zijn onder de vleugels* bij de moeder, van jonge vogels, NJIROEROEK. Zijn jongen *onder de vleugels hebben*, NJIROEROEKAN (s).

Schuilplaats, *schuilhoek*, *bergplaats*, ÈNGGON NJALINDOENG. Ook PANJOEMPOETAN.

Schuim, BOEDAH.

Schuimeel, NGABOEDAH.

Schuin, *scheef*, *hellen*, *schuin afloopen*, MIRING. Van hetgeen schuin is afgekapt of afgesneden: SÈRONG. *Schuin afloopen*, van een dak, SOEJOEK. Van iemands schouders, LÌWAJ.

Schuit, zie *Prauw*.

Schuitevoerder, zie *Prauwvoerder*.

Schuiven, *voortschuiven*, *voortduwen*, *kruijen*, NJOEROENG ook NJÒRONG (s). Voor een rijtuig *voortduwen*, gew. echter NJÒRÒNG. Langs iets *schuiven*, *zich schuiven*, *strijken*, NGAGILISIR. Iets *heen en weer schuiven*, bijv. de kris in den buikband, NGAGILIRGILIRKEUN. *Zich zachtkens aan toeschuiven* naar iemand, terwijl men ligt, NJĒLĒSĒR. *Heen en weer schuiven*, *verschuiven*, bijv. van het zadel, als het paard niet goed opgezadeld is, KOESAR KĒSĒR. *Voortschuiven*, *schuivende vooruitgaan*, bijv. van iemand, wiens matje, terwijl hij er op zit, wordt voortgetrokken, NGAGĒLĒSĒR. Iets *toeschuiven*, den een of anderen kant *uitschuiven*, NGAGĒLĒSĒRKEUN. Fig. *schuiven*,

afschuiven, werk *schuiven* op iemand, NJĒDĒ-KEUN (s).

Schuld in geld of goed, HADAS, ook HOETANG met SAMBĒTAN b. (voor de schuld van een aanzienlijke). *Restant schuld; wat nog te betalen blijft*, DOEWIT PATOENĠAKAN.

Schuld, *misdrif, zonde*, SALAH ook DÒSA. Voorts voor *schuld, vergrijp, misslag, fout, feil*, KALOEOETAN of KALOELOEOETAN, met KALĒPATAN of KALĒĠPATAN b. of z.b. Iemand *de schuld geven* of *toeschrijven*, NJALAHKEUN. *Eigen schuld; het is uw (je) eigen schuld*, BONĠAN. *Schuld hebben, misdreven hebben*, SALAH.

Schuldeloos, TANPA DÒSA.

Schuldenaar, met betr. tot geld of goed, ANOE NGAHOETANG,

Schuldig, *debet*, i. d. z. v. „gij zijt er aan debet”, SALAH. *Schuldig zijn* geld of goed aan iemand, NGAHOETANG.

Schuldvordering, *wat men te vorderen* of *uitstaande heeft*, PIHOETANGKEUN.

Schuren, *afschuren, wrijven, poetsen; iets oppoetsen, door wrijven* of *schuren*, NGAGÒSÒK. *Langs* iemand of iets *in het voorbijgaan schuren*, NGAGARIS. Ook nog voor *schuren, wrijven*, GASĠAK GOESĠROEK. *Met*, bijv. voet, elleboog, schouder of knie *schuren* langs iets, bijv. een heining, TIGASĠROEK.

Schurft, *schurftig*, BOEDOEG. In hevigen graad: BÒRÒK.

Schurftmijt, KOEMAN.

Schurk, zie *Booswicht*.

Schut of **scherm** om het inkijken ergens, bijv. in een kamer, te beletten; *kamerschut*, KĠLĠB, ook PIPINDING.

Schutzsel, zie *Schutting*.

Schutzweer, zie *Dam*.

Schutter, TOEKANG NGABĒDIL.

Schutting, *schutzsel, afschutting*, zooals om een terrein, teneinde bijv. loslopend vee daar uit te houden, ALING ALING.

Schuur, *rijstschuur*, LEUIT.

Schuw, *wild, bevreesd voor den mensch*, van een dier, LINGHAS ook GIRAS.

Schuwen, *verfoeijen* iemand of iets, NGĒWA (a). *Het schuwen te komen* ergens, van iemand gezegd: LINGHAS ook GIRAS.

Scorpioen, KALA.

Secretaris, SOEKATARIS, ook DJOEROE TOELIS.

Sedert, TI ook TI WATĒS HARITA.

Sein, dat geslagen wordt, bijv. op een bekken, TANGARA.

Sekret, KAKOES, ook PATJIBĠNGAN of PATJILĠNGAN.

Sekse, BANGSA.

Sekte, *de aanhangers* van een godsdienstleeraar, ANOE ANOET.

Selderij, SALĒDRI.

Seltserwater, AJAB WALANDA.

Sententie, HOEKOEMAN.

September, SĒTĒMBĒR.

Sergeant, SANSAN ook SARĒJAN.

Servet, SĒRĒBĒT. *Servet* of *doekje*, bij de inlanders

gewoonlijk gekleurd, *waarmee een cadeautje, dat men op een presenteerblaadje aanbiedt, bijv. vruchten, wordt overdekt*, MĒNDĒPOEN.

Servies, *tafelservies*, SĒRPIS.

Siam, eigen., SĪĒM.

Sidderen, zie *Beven*.

Sieraad, *opschik*, PĒRHIJASAN.

Sierlijk, zie *Net* en *Mooi*. Aldaar ook *Sierlijkheid*.

Sigaar (inlandsche), OEDOED, ook wel RÒKÒ, beide wel met SĒSĒPAN b. *Manillasigaar* en *Europeesche sigaar*, SOEROETOE, ook wel RÒKÒ.

Sigarendoos, zie *Sirihdoos*.

Sigarenkoker, DOMPÈT met TAMPÈKAN b.

Sigarenpijpe, PADOEDAN.

Signaalblok, zijnde een uitgehold langwerpig blok hout, waarop, terwijl het hangt, met een korten dikken knuppel wordt geslagen, en zulks als alarmsein of wel om den tijd aan te geven; als *brandklok* of *alarmklok* doet het alzoo mede dienst: KÒHKÒL.

Sijllabe. *Een sijllabe, een woord*, SAKĒMĒK. Zie ook *Lettergreep*.

Sijpelen uit of door iets, van water of derg., RĒMBĒS.

Sijphilis; ook *aan sijphilis lijden*, BĒNĠANG.

Sikkel, zijnde een grasmee, ARIT. Een grooter soort is de PARANG.

Simpel, *half wijs*, als straf, omdat men zich bezondigde jegens God of de ouders, KASĒBĒ-LAN. Zie voorts *Krankzinnig*.

Sinaasappel, DJĒROEK MANIS.

Singel, *buikriem, buiksingel, zadelriem* aan een zadel, AMBĒN, ook AMBĒN TARIKAN. De *singel*, die door den inlander wordt gebruikt over het zadel heen, AMBĒN PĒROET.

Sirih of *betelblad*, SEUREUH. *Het streltje van zoo'n blad*, HOELOE SEUREUH.

Sirihbakje, *het bakje voor de sirih*, PASIRIHAN. *Bakje van hout, goud of zilver, voor de verschillende ingredienten van den sirihpruim*, DJÒLANG.

Sirihdoos (van rotting gemaakt, langwerpig vierkant en met plat dekfel), SĒNDAL. Een insgelijks van rotting vervaardigde, *sirih* of *beteldoos*, mede *tabaksdoos* of wel *sigarendoos*, zooals de inlandsche hoofden bij zich hebben en door een volgeling in een soort handelier wordt gedragen, is de ÈPOK, in de dorpen ook wel SALIPI genoemd.

Siriheten, *sirihpruimen*, NJEUPAH (s) met NGALĒMAR b.

Sirihpruim, *betelpruim*, LĒPIT ook TĒKTĒK. B. is LĒMAREUN. *De ingredienten voor zoo'n pruim*, SEUPAHEUN insgelijks met LĒMAREUN b. *Reeds gekauwde*, om de een of andere reden *weer uit den mond genomen sirihpruim*, SEUPAH.

Sjaal, *lange smalle*, en die o. a. door de vrouwen wordt gedragen, als ze uitgaan, KARĒMBONG met KĒKĒMBĒN ook wel SĒMĒKAN b.

Sjalotten, BAWANG BEUREUM.

Sjeribon, zie *Tjirebon*.

Sjilpen, *piepen*, van een vogel, TJITTJITAN, ook RITJIT. Het eerste ook voor *piepen*, van een muis.

Sjorren, *een touw slaan om iets*, NALIJAN (t).

Njouwen, zie *Koeli*.

Siroop, zie *Stroop*.

Sissen, bijv. van den visch, dien men met olie of boter in de pan braadt, NJĒRĒTJĒS, NJOEROETJUES OOK NJĒRĒTJĒS.

Sits, ĘNTJIT. *Gestreept sits*, ĘNTJIT SALOER. *Geruit sits*, ĘNTJIT KĒTAK KĒTAK. *Gebloemd sits*, *sits met een figuurtje* of *bloempje*, ĘNTJIT KĒMBANG KĒMBANG.

Slaaf, BOEDAK BEULIJAN.

Slaafsch gehecht aan gewoonte, regels als andersins en daarvan geen de minste afwijking gedoogend, TOEKOEH.

Slaags zijn, *worstelen*, *plukharen*, GĒLOET. *Strijdende zijn*, *vechten*, *vechtende zijn*, EUKEUR PĒRANG.

Slaan, een *slag toebrengen*, NEUNGGĒUL (t). Iemand *slaan*, *ranselen*, *slagen toebrengen*, ook NGA-BANGKĒT. Verg. bij *Rollingslag*. Id. en wel met iets, zooals een stok, knuppel, karwats of derg., NGAGITIK, ook NGAGĒBOEG en NGAHEUNEU. Voor *slaan* met een karwats ook bep. MEUBEUT (b). Met iets, zooals een sabel of wel rotting, *regts uit* of *links uit van zich slaan*, NGĒWONG (k). Naar iemand of iets *slaan* met een sabel, NJABĒT (s). Iets, *waarmee men slagen toebrengt*, bijv. knuppel, zweep, enz., PANEUNGGĒUL OOK PANGGĒBOEG, maar dit minder voor zweep. Iemand *met de knokkels slaan*, (in somm. streken) NĒKĒ (t). Bep. *op het* hoofd, NGAGĒTOK. *Slaan met een zwaai* naar iemand of iets, met iets, NGABABOEK. Ook voor *slaan* met iets, naar een rondvliegend insect of naar een vleĒrmuis, NGĒPOEK (k).

Slaan op een bekken, de gebedstrom, enz., NAKOL (t). *Beuken met de vuist, met de vuist slaan*, NONDJOK (t). Iemand *met een zwaai tegen den grond* of *tegen iets aan slaan*, NGA-GĒBOT. *Slaan in iets*, van den bliksem, zie *Schieten*. *Slaan*, van kogels, in- en tegen een schip, BOENGBĒNG. Op iets *slaan met de vlakke hand*, ook een dier, zooals een vlieg, *met de vlakke hand* of met iets vlaks, bijv. een breed liniaal, *slaan*, NĒPAK (t). *Slaan, een tik geven*, van een hoornbeest met de horens, en van een wild varken, met de slag tanden, NGAGADIL. *Ileen en weĒr slaan*, *zwiepen*, *heen en weer zweepen*, HĒLANG HĒLANGAN. *Slaan tegen elkaĒr aan*, bijv. van de pooten van twee stoelen, die door ěn persoon worden gedragen, PABĒNTAR. De hand *slaan* aan iets, bijv. aan een nuttig werk, NJABAKKEUN (tj). De hand *niet slaan* aan een werk of arbeid, NGEUPEUL (k). *Slaan of van toepassing zijn* op iemand of iets, MALINDĒS.

Slaap, die zich onder het slapen in de ooghoeken vormt, TJILEUH met MĒNĒAN b.

Slaapdronken, LOELOENĒGOE.

Slaapkop. *Een slaapkop zijn* (in eig. zin), KĒBLOEK.

Fig.: *Jij slaapkop! Jij slaapmuts!* SI KABĒT.

Slaapmuts, zie *Slaapkop*.

Slaapplaats, *slaapstede*, *bed*, *ledikant*, KATIL en ĘNGGON HĒS met PASARĒJAN en PAGOELĒNGAN b. en PANGKOELĒMAN OOK PADJOWARAN z.b. Iemand *een slaapplaats geven* ook een kind *naar bed brengen*, NGAHĒSKEUN met NJARĒKEUN b. (s) en NGOELĒMKEUN z.b. (k) Bepsald *inlandsche slaapplaats*, BANDJANG.

Slaapstede, zie *Slaapplaats*.

Slaapwandelen, ook *in zijn slaap regtop gaan zitten* en derg., NGALINDOEB.

Slabbetje voor kinderen, ØTØ.

Slag, *soort*, ROEPA. *Slag*, i. d. z. v. *geluid* van iets, SADA. I. d. z. v. *klap met de vlakke hand* (tegen het oor, den wang of de slaap), TAMPILING. I. d. z. v. *gevecht*, PÉRANG. I. d. z. v. *ongeluk*, *verlies*, TJILAKA. Meer bepaald *schade*, *verlies*, *nadeel*, KAROEGIAN.

Slagader, *polsader*, *pols*, KĒKĒTĒG.

Slagen, zie *Worden*.

Slager, *vleschhouwer*, TĒKANG DJAGAL. *Het beroep van slager uitoefenen*, NGADJAGAL.

Slagnet voor de vogelvangst, SAHAB.

Slagpennen in de vleugels van een vogel, BOELOE PANGGÈRÈ.

Slagregen, HOEDJAN GĒDÈ.

Slagtand van een varken, tijger, hond, enz., SIHOENG. *Slagtand* van een rhinoceros, MĒNOER.

Slagtblok, TALĒNAN. *Slagthuis*, zie *Slagplaats*.

Slagplaats, ook *slagthuis*, PADJAGALAN.

Slagten een dier, door afsnijding van den hals, zonder romp en kop te scheiden, MEUNTJIT (p). Een beest *slagten*, om het vleesch uit te verkoopen, dus als slager, NGADJAGALKEUN.

Slagveld, zie *Vechtplaats*.

Slak, KĒJONG.

Slaken iemands banden, iemand *loslaten*, in *vrijheid stellen*, NGALEUPASKEUN.

Slang, ØRAJ.

Slangenvenijn, PEURAH.

Slank, *dun van middel*, LĒNGKĒH. *Slank*, *groot en slank*, van een man of vrouw, LAMPANĀT.

Slaoelle, zie *Olie*.

Slap, van koffie en thee, TJAWĒRANG. *Slap*, *uitgeput*, door niet voldoende of in het geheel niet te hebben gegeten, LĒNTĒH LĒNTĒH.

Slapen ook *slapen gaan*, HĒS met SASARĒJAN, b.n. of wel vriendelijk, voorts SARÈ b. en KOELĒM z.b. Iemand *in slaap brengen*, *doen inslapen*, NGAHĒSKEUN, met NJARĒKEUN b. en NGOELĒMKEUN z.b. *Door den slaap overmeesterd worden*, *inslapen*, *insluimeren*, KAHĒÈSAN. *Slapen*, van een lichaamsdeel, SINGSIREUMAN.

Slaperig, TOENDOEH. *Slaperig*, *slof*, zoodat men iets, dat men terstond behoorde te doen, niet onmiddellijk doet; *slaperig* in spreken of antwoorden, KABĒT. Zie ook *Langzaam* en *Slaapkop*.

Slapers, zie *Zoutmaat*.

Slavin, BOEDAK BEULIJAN AWĒWÈ of BOEDAK AWĒWÈ.

Slecht, *kwaad*, *leelijk*, *van geen goede kwaliteit*; *boos*, *gemeen*, *verachtelijk*, *laaghartig*, GĒRENG met AWON b. *Slecht*, van grond, zie *Mager*. *Wat slecht is*; *het slechte*, SIPAT GĒRENG. *Slecht in zijn soort*, van lijnwaad in den handel, KĒKĒDĒN. *Slecht van gezicht*, *slechte oogen hebben*, PAHOK.

Slechten, *gelijk* of *effen maken*, NGARABATA. Zie ook nog *Afbreken*.

Slechtheid, *boosheid*, *laaghartigheid*, *laagheid*, *gemeenheid*, KAGĒRĒNGAN wel met KAĀWĒNAN b.

Slechts, maar, evenwel, nochtans, NGAN SOEPAJA.

Slechts, alleenlijk, NGAN met AMING, AMOENG en ANGING b. *Slechts, alleenlijk, maar, dan maar*, BAÈ of WAÈ.

Slegge, zie *Hamer*.

Slenteren, aankomen drentelen, ronddrentelen, KĒLĒNDANG KĒLĒNDANG, ook KOELOENDOENG KĒLĒNDANG, mede wel KĒLĒNDANG KĒLĒNDANG NJABA.

Slepen achterna over den grond, van het touw, waaraan een beest, bijv. een paard stond gebonden; ook *slepen over den grond*, van de vleugels van een vogel, NGANDAR (k). Zie ook *Trekken*. Iemand of iets *langs den grond slepen*; iets *voorttrekken*, NJÈRÈD (s). Zie ook bij *Sleuren*. *Slepen over den grond, den grond raken*, van den buik van een viervoetig dier, zooals bijv. een varken, ook van den staart van een paard: NGAGANGSAR.

Slet, ligtekooi, DAJANG.

Sleuren. Iemand of iets *voortsleuren, langs den grond voortslepen*, NGAGOESOEER. Iemand of iets *langs of over den grond heen en weër sleuren, heen en weër sleurende voortslepen*, NGAGOEGOESOEER.

Sloutel, KOENTJI ook SÒRÒG en SÒSI. *Rijtuigsleutel*, KOENTJI KARÈTA.

Sloutelbeen, schouderbeen, KÈNGKÈRANG of KÈNGKÈRANAN.

Sloutelgat, LIANG KOENTJI.

Slib, zie *Modder*.

Slieren over den grond, van iets zwaars, bijv. van het doode paard, dat wordt weggesleept, NGAGOELOESOEER.

Slijk, zie *Modder*.

Slijm, INGOES. *Slijm* op visch, KOELOEMOER ook KOEKOEMOER.

Slijpen, wetten, aansetten, NGASAH (a). Zie ook *Wrijven*.

Slijplank, PAPAN ASAHAN.

Slijpsteen, BATOE ASAHAN. *Draaislijpsteen*, GOR-BINDA.

Slik, zie *Modder*.

Slikken, slokken, inslikken, doorslikken, NEUREUJ soms met NĒLĒN b. (t) Iets in zijn geheel *inslikken*, NEUREUJ BOELEUD.

Slim, leep, PINTĒR. *Al te slim willen wezen en daardoor er tegen aanloopen*, PINTĒR KABALINGĒR.

Slinger om meê te werpen, BANDRING. Iets zooals een steen, *met een slinger werpen* naar iemand of iets, NGABANDRINGKEUN.

Slingeren, heen en weër slingeren, schommelen, wiegelen, wiegen, NGAJOEN (a). *Slingeren*, van een boot, GÈNDJLONG. *Slingeren*, zooals dronken menschen, loopende, wel doen, en men ook wel doet, zittende in een rijtuig of vaarttuig, NGAGALÈONG. *Slingeren, kronkelen, niet recht toe recht aanloopen*, van een weg, BOELAT BÈLOT. Van een weg of water, OELA ILEU. Zie ook *Heen en weër gaan*.

Slingeplant, zie *Kruipplant*.

Slinksch, met de bedoeling om beet te nemen, NGANDOENG KARINAH.

Slobberen, opslobberen, eten, van een gans of eend, NGALÒDÒKAN.

Slobberig, *slobberig aan het lijf zitten*, van de kleeren of van een kleedingstuk, OEROEJOED.

Sloep, zie *Boot*.

Slof, zie hiervoor *Muil* en voorts *Slaperig*.

Slok, zie *Teug*.

Slokken, zie *Slikken*.

Sloop van een kussen, zie *Overtrek*.

Sloot, zie *Leiding*.

Slordig, ook *slordigheid*, LALAWORA. Zie ook *Zorgeloos*.

Slot, zooals aan een deur, *deurslot*, KOENTJI, ook SĒLÒT. Zie ook *Einde*.

Sluier, zooals de vrouwelijke hadji's dragen, BĒBĒGÒ.

Sluimeren, *in den halfslapenden toestand zijn*, die gewoonlijk aan het vast inslapen voorafgaat, LĒLĒJĒPAN.

Sluipen, *sluipende*, SOEMPOET SALINDOENG. Iemand *sluipende naderen*, bijv. willende hem een slag toebrengen, NGADÒDÒHÒ, ook NONGTÒ-JONG (t).

Sluiphoek, PANĀJOEMPOETAN.

Sluiten, *op slot doen, afsluiten*, in het algem.: iets *sluiten, met hetgeen zich daaraan bevindt tot sluiting*, NGOENTJI (k), ook NJÒRÒG (s). Mede NGOENTJI voor *gesloten zijn* of *op slot*. Een deur *sluiten*, MEUNDEUTAN (p). *Met de toelak* (houten schuif), NOELAKAN. Een boek, bedgordijnen, enz., NGALINGKOEPKEUN. *Gesloten, digtgeschoven*, van schuifgordijnen, NGADING-DING. Iets *doen sluiten, kleven, plakken, lijm* aan of tegen iets anders, een brief *sluiten, cacheteeren*, NGABAPĒT, ook NOETOEP (t).

De oogen *sluiten*, MEUBEUMKEUN (p). Den mond *sluiten*, ook een doode dien *sluiten*, NGABALĒMKEUN. *Sluiten* aan iets, ANTĒL. Iets *aan iets doen sluiten*, bijv. de eene vloermat aan de andere, NGANTĒLKEUN. Zie ook nog *Gesloten*.

Sluitend; *nauwsluitend, precies sluitend; goed aan elkaar sluitend*, zooals van de deelen van houtwerken, RĒKĒP. Iets *sluitend of goed sluitend maken*, NGARĒRĒKĒP.

Sluitboom, *sluithout*, bijv. van een deur of venster, PALANG. *Sluithout aan het verfyetouw*, TJAÒB.

Slurf of *tromp*, van een olifant, TOELALĒ.

Slurpen, *slurpende drinken*, NGOEJOEP (oe).

Sluw en slecht; *schelmerij plegen*, DJOELIG.

Smaad, *schimp, hoon*, HINA.

Smaak, den — *weghebben van iets*, (drank, spijs, opium); *den smaak er van wegekrijgen of weghebben*, KATAGIHAN ook DĒDEUIJFĒUN. *Smaak* i. d. z. van dat woord, als wij bijv. zeggen: „daar is geen smaak aan”, SABI. *Weér smaak of trek in eten beginnen te krijgen*, van een zieke, MAMAJOE met MAMADJĒNG b.

Smaak, *mode* ADAT.

Smachten, *reikhalzend, begeeren, snakken*, SÒNÒ.

Smaden, *schimpen, smalen*, NGAHINA ook NJATJAMPAN. (tj)

Smak, *met een*, gezegd van het uit de hoogte vallen van menschen, groote dieren en groote voorwerpen, bijv. op den grond, GOEBRAG. Bij het gaan zitten, *zich met een smak laten neêrvallen*, NEUNDEUTKEUN (t) MANĒH.

Smakelijk, *met smaak*, van eten, TJATJAMOEHILAN

of TJATJAMOEILAN. Ook TJATJALEUHAKAN, maar dit liever niet te bezigen met betrekking tot meerderen. *Smakelijk vinden; mij (hem) smaken*, MIRASA met MIRAOS b. Zie ook *Lekker*.

Smakeloos, zie *Flauw*.

Smaken doen, bijv. vreugde, zie *Komen*.

Smakken, *neérsmakken op den grond, met een plof neérkomen*, NGAGOEBRAG. *Smakken met de lippen*, NJÈPLAK.

Smal, zie *Nauw*. *Smal*, van een stof, een mat, enz., ROEPIT ook wel GOEPIT.

Smaragd, DJAMBBOET.

Smart, zie *Leed*.

Smarten, *zeer doen, kwetsen*, NGANĀĒNĀĒRI.

Smeden, NEUPA. (t)

Smederij, zie *Smidse*.

Smeeken, *bidden*, NĒNĒDA. *Het smeeken, het bidden*, PANĒNĒDA. *Biddend, smeekend*, van iemands spreken, LĒNGAS LĒNGIS. Zie ook *Gebed*.

Smeekschrift, RĒKÈS of SOERAT RĒKÈS.

Smeer, zie *Vet*.

Smegma, KOELAT.

Smelten, *oplossen, smeltende zijn*, van een metaal ook van een koekje Jav. suiker, NGALĒJ. Mede en dit ook voor *gesmolten*: LĒBOER. Een metaal of metalen voorwerp *smelten*, NGALĒBOER.

Smeltkroes, KÒWÈ.

Smeltvisch, BÒLÒDÒG.

Smeren, *strijken* iets over of op iets anders, NĒPLÒKEUN. (t)

Smerig, zie *Vuil*.

Smoulen, van het vuur op de stookplaats, MĒ-LĒMPĒM. In het algemeen: *smoulen*, van een vuur, MĒDJÈ.

Smid, *ijzersmid*, PANDAJ. *Smid zijn, het beroep van smid uitoefenen*, MANDAJ. Ook voor *smid*, TOEKANG BEUSI.

Smidse, *smederij, werkplaats van een smid*, GÒSALL.

Smijten, *gooijen*, ook naar iemand of iets, NĒNG-GÒR. (t) Iets *smijten, gooijen*, NĒNGGÒRKEUN. Zie ook *Werpen*. Een hoeveelheid van zaken *her en derwaarts smijten, onderschoven smijten*, NGAWOET NGAWOET. (a) *Hier en daar gesmeten, door elkaar gesmeten*, AWOET AWOETAN. *Smijten, gooijen, afgooijen, er afgooijen* met een stuk hout of iets van hout, MANGPÈNG. (p) Mede voor *naar* iemand of iets *gooijen* of *smijten*, ook bijv. met een wandelstok of derg., MALÈNGPÈNG. (p) Ook nog voor *met* iets van hout *smijten*, zoomede iemand, bijv. zijn tegenpartij *van zich afgooijen, afsnijten*, MANGPÈNGKEUN.

Smoorlijk verliefd, verzol, KAÈDÀNAN.

Smullen, *zich te goed doen*, zie *Schransen*.

Snakken, zie *Smachten*.

Snaphaan, SINAPAN.

Snappen, *snateren*, TJĒKTJOK. Dit ook voor *leven maken*, van ganzen, eenden en kippen, zooals door te snateren, te kwaken of te kakelen.

Snater, *bek, muil*, als zeer platte woorden voor mond, BATJOT.

Snateren, zie *Snappen*.

Snavel, *sneb* van een vogel, PAMATOEK.

Sneb, zie *Snavel*.

Snede, *snee*, zie *Schijf*.

Snedig, *verstandig, vernuftig*, BINANGKIT.

Snel, zie *Gauw* en *Spoedig*. Voorts nog bij *Hard*.

Snellen, *hardloopen*, LOEMPAT.

Sneuelen, *sneven*, MANGGIH PAÈH met MĒNDAK
MAÒT b. *Gesneuveld* ook KASAMBOET.

Sneven, zie *Sneuelen*.

Snid, *model, falsoen*, PÒTONGAN.

Snijden. In iets *snijden met de punt van het mes,*
die men er inzet en door heen trekt, NOERIH. (t)

Iets in *kleine stukjes snijden*, iets *fijn snijden*,
NJKSIK of NJKSIKAN. (s) Een visch in *mooten*
snijden, MOTONGAN. (p) Zie ook *Af snijden* en
Rijstoogst.

Snijwerk of *derg.*, OEKIRAN. Iets *met snijwerk*
opsieren, besnijden, NGABAÈH.

Snikken, NGINGHAK ook OENGHAK INGHAK.

Snip, PĒPĒLOENG ook ĚNTOD LEUNTJANG.

Snippers en *lappen*, zie *Lap*.

Snoelen een boom, NOETOEHAN. (t)

Snoepen, *een weinig afnemen* van klaarstaand eten,
NGATJAK. (a) Van iets *snoepen*, ook NGA-
GĒRĒNJIH.

Snoer, *koord*, TALI.

Snoet, *snuit*, BANGOES. Een *snoet hebben*, gezegd
van een varken, een muis, zoomede sommige
aapsoorten: MONJONG.

Snoeven, zie *Zwetsen*.

Snood, GĒRĒNG met AWON b.

Snoodaard, zie *Booswicht*.

Snor, zie *Knevel*.

Snorken, KÈRÈK. Mede voor *snorken, liggen te*
snorken, ook van meerdere slapenden, NJĒGRÈK
BAÈ KÈRÈK. *Zwaar snorken, ronken*, SĒ-
SĒGĒR.

Snorren of *gieren* door de lucht, van iets, dat
met kracht wordt geworpen, HIJOENG en
NGAHIJOENG.

Snot, LÈHÒ met OEMBĒL b.

Snotteren, als een zeer plat woord voor *schreien*,
LÈWÈH.

Snuffelen, van een hond, NJOESOED. *Snuffelen* in
iets, bijv. in een cassette naar geld; iets
doorsnuffelen, NGARATAK. *Snuffelen, zoeken en*
snuffelen, KAKARATAK.

Snuff, BAKÒ IROENG.

Snuit, zie *Snoet*.

Snuiten den neus, NJINGSRING. (s)

Snuiven, zoals men doet bij verkoudheid of als
men huilt, OENGSRAK INGSRĒK. Zie ook
Brieschen. *Snuiven* van kwaadheid of toorn,
van menschen en dieren, en van vermoed-
heid, van dieren, SĒSĒGĒR.

Sober, *matig* in het eten, TJĒMI.

Societeit, ROEMAH BÒLA.

Soendanees, OERANG SOENDA, ook OERANG GOE-
NOENG. *Soendasch*, SOENDA. *De Soenda landen*,
TANAH SOENDA. *Soendasch, het Soendasch, de*
Soendasche taal; Bergsch, het Bergsch, BASA
SOENDA ook BASA GOENOENG.

Soep, SÒP. *Sorp eten*, NJOEJOEP (oe) SÒP.

Soja, KĒTJAP.

Sok, zie *Kous*.

Soldaat, SOLDADOE of SORDADOE. *Inl. soldaat in de Preanger*, PRADJOEBIT.

Soldeersel, PATRI met PATROS b.

Solderen, MATRI (p) met MATROS (p).

Soldij, GADJIH.

Som, zie *Veel*.

Somber, *mismoedig, treurig*, SOESAH met SĒSAH b.

Sommige, *eenige*, SAWARĒH met SAPALIH b.

Soms, *somtijds, somsijlen, nu en dan*, KADANG KALA ook KADANG KADANG. *Soms, welligt*, TĒRKADANG, ook PALANGSIJANG. *Wie weet of, al te met*, BŌWA. Zie ook *Bij tijden*.

Somtijds, zie *Soms*.

Soort, *aard*, ROEPA, ook WAENA met WARNI b. Mede BANGSA. *Veelsoortig, allerhande soort, van verschillende soorten*, ROEPA ROEPA met ROEPI ROEPI b. *Allerlei of allerhande scort van; met alle soorten van, allerlei, allerhande*, SABOEPANA, ook WAENA WARNA met WARNI WARNI b. *Van allerlei soort door elkaar*, gezegd bijv. van de borden, die iemand bezit, SARÒSÒPAN.

Soortgelijk, KAJA (of TJARA) ITOE (ĒTA).

Sop, bijv. van rauwe vruchten met wijn en suiker, BOEDJAK. Meer bepaald benoemt men met BOEDJAK: *rauwe vruchten met een sambĕl*, die variëert naar den aard der vruchten, ook noemt men zoo *zekere verfrisschende drank*, die op de straten en markten wordt verkocht.

Sorteeren, MILIHAN. (p)

Souple, zie *Buigzaam*.

Souvenir, zie *Aandenken*.

Spaak, *spaken* van een wiel, DJARI DJARI. *Spaak in 't wiel*, zie *Beletsel*.

Spaan, *spaanje, spatel, speetje*, PANJŌLEK. *Spaan*, waarmee de rijst wordt omgeroerd, PANĠARIH. Mede voor *spatel* (smalle houten of bamboezen), TJOETIK.

Spaanderen, *spaanders afhakken* van brandhout, NJĒTJĒLAN. (tj)

Spaander, *spaanders*, TATAL.

Spaarpot, TJĒTJĒLĒNGAN of TJĒNGTJĒLĒNGAN. Geld *in een spaarpot doen, opsparen*, NJĒNGTJĒLĒNGANAN of NJĒNGTJĒLĒNGAN.

Spaarzaam, zie *Oppassend*.

Spade, *schoffel* (waarvoor de inlander een en hetz. werktuig bezigt), PATJOEL. *Daarmee werken*, een stuk grond *daarmee bewerken*, MATJOEL.

Spalk om een gebroken arm of been, LAHA. Een arm of been *spalken, bespalken*, NGALAHA.

Spalken, zie *Spalk*.

Span, zijnde de afstand tusschen den top van den duim en eersten kneukel (gerekend van af de hand), van den zoover mogelijk, van den duim verwijderden zóó gebogen wijsvinger, dat het tweede lid plat ligt op datgene, waarop of waarvan men wil afmeten: TJĒNTOK. Een zoo'n span, SA TJĒNTOK. Een span, zijnde de afstand van den top van den duim tot dien van den middelsten vinger, SADJUNGKAL. Een span, zooveel als men met duim en voorvinger kan overspannen, SATOENDJOEK. Span buffels, BAKIT. Span paarden, RAMBAŠGAN ook PASANG.

Spanen, met een spaan uitsteken, NJOLÈK. (tj)

Spannen een boog, MĒNTANG. (p) Een tali of derg. spannen of uitspannen, NGĒTĒNGKEUN ook NGANTĒNGKEUN. *Die spannen over*, bijv. een weg, tot aanduiding, dat die niet berijdbaar is, NGĒKĒNTĒNGAN. (k) Zie ook *Web* en *Strik*. *Gespannen* of *uitgespannen touw* of derg. ergens, bijv. langs een weg, KĒKĒNTĒNG. Zie ook bij *Strak*. *Uitgespannen, gespannen zijn*, bijv. van een telegraafdraad, NGĒTĒNG ook NGANTĒNG.

Spannen paarden of buffels voor een rijtuig, NJANTĒLKEUN. (tj) Trekdieren, bijv. paarden, voor elkaar spannen, NGABANTAJKEUN. *Voor elkaar gespannen zijn*, van trekdieren, NGABANTAJ. Iemand er voor spannen, MĒRIHPATI. (p) Zie ook *Overhalen*.

Spant, spanten van een boot, GADING.

Sparen, weglekken, sparende overleggen, besparen, NGAMPIHAN met NJIMPĒN b. (s) Mede voor sparen, een duitje ter zijde leggen, AMPIH AMPIH.

Spartelen in het water, daardoor meegevoerd wordende, KÒKONDĒJALAN.

Spatbord voor aan een rijtuig ook boven een wiel, TĒTĒBĒNG.

Spatten, van een vloeistof, maar niet van regenwater, TJĒRĒT. *Bespatten*, NJĒRĒTAN. *Bespat*, KATĒRĒTAN. *Met groote spatten, spatten; er uit spatten; spatten* op iets, NJÒRÒT.

Specerijen, zie *Kruiden*.

Specht, TJALADI.

Specie, klinkend geld, OEWANG KĒNTJRĒNG.

Speksel, zie *Spuwen*.

Speelgoed, iets, waarmee men zich amuseert of speelt, KAOELINAN of KARĒSĒPAN OELIN met PARANTI AMĒNG of AMĒNG AMĒNGAN b.

Speelkaart, zie *Kaart*.

Speeltuigen, muziekinstrumenten, TATABEUHAN.

Speen, spenen, het speen, aambeijen, WASIR.

Speer, zie *Piek*.

Speetje, zie *Spaan*.

Spek, LAOEK BABI.

Spel, openbare vermakelijkheid, BARAMĒJAN.

Speld, PANITIH. *Speld* of *naald van bamboe*, om een blad, waarin iets gepakt is, meê digt te spelden, SEUMAT.

Speldenknop, HOELOE PANITIH.

Spelen, zooals kinderen dat doen, OELIN met AMĒNG AMĒNG, ook AMĒNGAN b. *Spelen* een of ander kansspel, NGADOE met NGABĒN b. *Spelen om geld, dobbelen*, MAĒN. Ook nog voor *spelen met* iets, NJÒD. (tj) *Spelen en dartelen*, van visch, NGÒLĒMBAB.

Spellen, NGĒDJAH. (è)

Spener een kind, NJAPIH. (s)

Sperren. *De beenen wijd vaneen sperren*, NGABIBI-GANG. *De oogen wijd open sperren*; ook *wijd openstaan*, van iemands oogen, bijv. van een kind, dat men meende dat sliep, BONTJĒRĒT.

Spiegel, EUNTEUNG, ook wel KATJA. *In den spiegel zien, zich spiegelen*, NGEUNTEUNG, ook wel NGATJA. Iets of naar iets zien in den spiegel, NGEUNTEUNGAN. *Spiegel* (fig.), PIEUNTEUNGAN.

Spiegelen zich in het water, bijv. in een rivier, MOEROEJ.

Spiegelgevecht, een, houden met tournooilansen, SĒSĒNĒNAN.

Spiegelglad, *glimmen als een spiegel*, van een paard, nadat het werd schoongemaakt; ook *het haar spiegelglad hebben zitten*, van een vrouw, LEUTJIR.

Spier, OERAT met òTòT b.

Spiernaakt, zie *Naakt*.

Spies, zie *Piek* en *Werp spies*.

Spijker, *nagel*, PAKOE. Iets *spijkeren, aanspijkeren*, met *spijkers* of *nagels bevestigen, vastspijkeren*, MAKOE.

Spijkeren, zie *Spijker*.

Spijs, *spijs, eten, voedsel, spijzen*, HAKAN met TĒDA bn. en b., DAHAR b. en TOEWANG z.b. *Voeder, eten*, PRABAN.

Spijskamer, *provisiekamer*, SĒPĒN ook KOEDANG.

Spijt, berouw hebben of gevoelen; *inkeeren tot zich zelf; spijlig of rouwig zijn*, HANDJAKAL ook KADOEHOENG. *Het spijt me; het spijt mij maar*, HANDJAKAL ook HANAS of wel HANDAS.

Spijtig of *rouwig zijn*, zie *Spijt*.

Spijze en *spijzen*, zie *Spijs* en *Eten*.

Spijzigen, *een maal geven aan velen*, MARAB. Een dier, zooals een paard, *voederen, te eten geven*, MARABAN. (p)

Spikkel, *stippel*, TOETOEL.

Spin, LANTJAH.

Spinazie, SĒGANG.

Spinnen van een kat, NGAHĒRĒNG. *Spinnen, garen maken*, zie *Garen*.

Spinneweb, zie *Web*.

Spinnewiel, KINTJIR.

Spinsbek, SOEWASA.

Spint, het lichte en zachte hout in den stam, tusschen de bast en de eigenlijke houtlaag, KALOELA.

Spion, MATA MATA.

Spit, *bamboezen* of *houten*, SOEDJĒN, ook PANGGANG en PANGGANGAN.

Spits, *puntig, scherp, gepunt*, bijv. van een stalen pen, LĒNTJOP. Mede voor *spits toelopen*, TĒRòS of NĒROS ook MĒNTJOS. Iets *puntig* of *spits maken*, MĒNTJOSKEUN. (p)

Spitsboef, DJOEROEDJANA ook BANGSAT.

Spitsvondig, *scherpzinnig*, RIKIP.

Spitten, NGALI. (k)

Spleet, *ravijn, kloof*, DJOERANG.

Splijten, zie *Barsten*, *Klieven* en *Scheuren*.

Splinter. *Zijn met een — er af*, bijv. van een tafel, SONTAK.

Splitsen, zie onder *Twee*.

Spoed of *haast*, *Met; ijlings*, NGAGANTJANGAN ook GEUWAT. *Spoed of haast gaan zellen, aanzetten achter* iets; iemand, die iets moet halen of die moet komen, *tot meerder spoed maken aanzetten*, NGANGKĒRAN en NGANGKĒRKEUN (ang) met NGĒNGGALKEUN b. (eng) *Met allen spoed, in aller ijel, in agitatie* iets doen, PAKĒPOEK ook GĒPAK GĒPOEK.

Spoeden zich, zie *Haasten* en *Reppen*.

Spoedig, *welhaast, gauw, met spoed*, TĒRĒH met ĒGGAL b. Mede voor *spoedig, snel, gauw, gezwind, vlug, haas'ig*, GANTJANG met ĒGGAL b.

En ook nog geura. Zie ook *Gawo*. en *Voor den tijd*.

Spoedvereischend, zie *Dringend*.

Spoel, zie *Weverspoel*.

Spoelen. *Den mond spoelen*, KĒKĒMOE met GOE-GOERAH b. *Voor gorgelen* kan KĒKĒMOE TIKÒRÒ.

Spog, zie *Spuwen*.

Sponning, RÒBAKAN.

Sponsachtig, *droog*, HAMPOS.

Spook, *spooksel*, *geest*, *geestverschijning*, BIRIWA.

Spoor, *voetspoor*, *indruxsel van den voet van mensch of dier*; ook *spoor*, *sporen van in der tijd toegebragte slagen of wonden*, TAPAK. *Het spoor willen bijster maken*, MITJEUN SALASAH. (P) *Spoor, om een rijpaard aan te zetten*, SĒPOER. *Gespoord*, MAKÈ (NGANGGÒ b.) SĒPOER. *Spoor, sporen van een haan, kalkoen, enz.*, SIIH. *Spoor van een wild, van een vermist, bijv. gestolen dier, ook van vermist goed*, LABI.

Spoorloos verdwenen of weggeraakt, LEUNGIT TANPA LĒBIH.

Spoortrein, *spoorwagen*, KARĒTA API.

Spoorwagen, zie *Spoortrein*.

Spoorwegtasch, LÒKĒT.

Sport van een ladder, HAMBAL.

Spot, *houende spot*, PAMÒJÒK. *Voorwerp van spot*, PAMÒJÒKAN. *Met iemand den spot drijven*, *spotten*, MÒJÒK. Ook NGABANJÒLAN.

Spotten, zie *Spot*.

Spuwen, *splijten*, MEULAH. (b)

Spraak, taal, woord, BASA.

Spraakzaam, innemend, minzaam, vriendelijk, AKOE-WAN OOK SÒMĒJAH.

Sprakeloos, stom, PIREU.

Sprank, zie *Vonk*.

Spreekwijze, spreekwoordelijk gezegde, BABASAN. Zie ook *Gezegde* en *Uitdrukking*.

Spreekwoord, zie *Gezegde*.

Spreeuw. *Een soort spreeuw* is de KĒRAK of DJALAK, dikwijls zet hij zich op den rug van den buffel.

Sprei, ook *beddelaken*, SĒPRÈ.

Spreiden, uitspreiden, NGAHAMPARKEUN.

Spreken, zeggen, praten, NGÒMONG met NJAOER en SASAOERAN b. Mede voor *spreken, zeggen*, LĒMÈK, maar dit niet tot een meerdere. Tot zoo iemand: OENDJOEKAN ook HATOER en HATOERAN. Iets *zeggen, mededeelen* aan een meerdere, NGOENDJOEKEUN. *Redeneeren, samenpraten; praten met iemand; gesprek*, òMONG òMONGAN met SASAOERAN en SALASAOERAN b. Ook voor met of tot iemand *spreken; zeggen* tot iemand, NGÒMONGAN, met SASAOERAN ook NJAOERAN b. Iets *bespreken, over* iemand of iets *spreken* of *redeneeren*, NGÒMONGKEUN met NJAOERKEUN b. Ook NJATOERKEUN. *Over* iemand (een bep. persoon) *spreken*, vooral in gunstigen zin; iets (een bepaalde zaak) *bespreken*, MIÒMONG, met MISAOER b. (P) *Zoo maar wat heen praten*, NGÒMONG KÒSONG. Een zeer plat woord voor spreken is NJAPLOEK. Iemand in zijn huis ergens over *gaan aanspreken*, MARAG. (P) Iemand *hard* of *uit de hoogte aan- of toeroepen*, NGALOEHOERAN òMONG.

Door den neus spreken, NGIROENG ook BÈDOG. *Spreken op harden, forschen of barschen toon*; iemand *zoo toespreken*, NJĒNTÒRAN (s) *Onduidelijk spreken*, omdat men den mond vol heeft, NGÒSOM. *Spreken en schrijven tegelijk*, zooals soms bij hevige gemoedsbeweging, MIDANGDAM. Voor *een spreken* of *zeggen* van een meerdere; *het zeggen, de woorden*, van een meerdere, ook nog LAHIR LAHIRAN, KALAHIRAN of PILAHIR. Iets *uitspreken*, iets *zeggen van* iemand of iets (door e. aanz.), NGALAHIRKEUN. *Middel, om te doen spreken of klappen*, PAMOEA SOENGOET. *Binnensmonds of fluisterend praten*, KOEWAS KOEWĒS. *Er over spreken* met iemand, PASINI. *Met iemand spreken*, i. d. z. dat men over een zaak, die men bijv. voorstelt, met hem gedetailleerd spreekt, MASINIJAN. *Mooi kunnen praten*, MANIS LAMBĒJ.

Sprenkelen, zie hiervoor *Besprenkelen*.

Spreuk, zie *Gezegde*.

Springen, *zijn sprong nemen, een sprong nemen*, LOENTJAT. Van een vogel en van een kikvorsch, NGATJLOK. *Op en neder springen, heen en weer huppelen*, van vogels; *heen en weer springen*, van kikvorschen, ATJLOK ATJLOKAN. *Toespringen, onstuimig aanvallen*; *op* iemand of iets *toespringen om hem (het) te grijpen*; de prooi *bespringen*, gezegd van een dier, zooals een tijger, NGARONTOK, ook NOEBROEK. (t) *Naar iets omhoog springen*, om het te bemagtigen, NGARONDJAT. *In het water springen*, TOETOEROEBOEN KA TJAĪ. *Springen van den hak op den tak*, NGARANTJABANG. *Springen, wegspringen, voortspringen*, van een sprink-

haan, ATJĒNG ATJĒNGAN. *Over* iemand of iets *heenspringen*, NGALOENTJATAN. Zie ook *Barsten* en *Dartalen*.

Springtij, springvloed. Voor *opzetten*, van de zee bij vloed, bezigt men PASANG. Als de vertaling van *springvloed* heeft De Wilde: TJAĪ EUKEUR PASANG GEDĒ.

Sprinkhaan, SIMEUT.

Sproet, KARANG. De Wilde.

Sprokkelen, houtsprokkelen, NGARÈRÈNGGÈ. *Brandhout op het erf of in de nabijheid daarvan, sprokkelen*, NGARÒRÒTÈK.

Sprong. *Een sprong nemen*, zie *Springen*.

Sprookje, DONGÈNG.

Spruit, jonge, POETJOEK. *Spruit, scheut van den tjaoe* (pisang), ANAK. *Spruitje, jong malsch blaadje*, dat ook door menschen wordt gegeten, BÒBOS.

Spruw, zie *Scheurbuik*.

Spuut, ANGRĒT. Iemand of iets *bespuiten*, NGANGSRĒT. *Er uit spuiten*, van het bloed, NJĒBBOT.

Spulten, zie *Spuut*.

Spuwen, NJIDOEH met NGALOEDAH b. *Spuwen als een reiger*, OETAH OEGĒR. *Op* iemand of iets *spuwen*, iemand of iets *bespuwen*, NJIDOEHAN met NGALOEDAHAN b. Iets *uitspuwen*, NJIDOEHKEUN met NGALOEDAHKEUN b. *Bij herhaling spuwen*, TJOEDAH TJIDOEH, ook TJOEMIDOEH en dit laatste ook *bij herhaling op den grond spuwen*, als teeken van verachting of afkeer. *Speeksel, spog*, TJIDOEH met LOEDAH ook LEUBUT b. *Sirih speeksel*, LOEWAH met LOEDAH b.

Spuwpot, TAMPÒLONG met PANGLOEDAHAN b.

Sta, toeroep: EUREUN.

Staa of *stok*, zooals men bijv. bij erwten plaatst, TOETOEROES. Ook en bep. de *stok van een hengelroede*, DJEUDJEUR. *Lange staa*, *waaraan de kooi met een tortelduif er in wordt opgeheshen*, PANGĒLATAN.

Staal, WADJA. Zie ook *IJzer*.

Staal, *monster*, TJONTÒ.

Staan, *gaan staan*, *opstaan*, NANGTOENG (t) met NGADĒG b. (a). *Staan bij* iemand of iets, *er bijstaan*, NANGTOĒGAN met NGADĒGAN b. *Staan tegen* iemand *aan*, van iemand, ADĒK; *staan tegen* iets *aan*, van iets, nevens ADĒK, nog NANGGEUH. *Staan blijven*, *halt houden*, EUREUN. Spr. van een aanz. bez. men SINDANG, ook wel LIRĒH. Iemand *doen stilstaan* of *staande houden*, *doen halt houden*, NGEUREUNKEUN met NJINDANGKEUN b. *Staan blijven*, van iemand, die een sprong wilde nemen, ook fig. *staan blijven* voor iets, *er voor staan*, *er niet mee terecht kunnen*, ROEGA RÒGÒ of RAGA RÒGÒ. Ergens *staan te draaijen* of *heen en weer te draaijen*, zoodat bijv. iemands licht wordt betimmerd of de boel dreunt of schudt, BOENGKANG RINGKANG. *Niet kunnen staan*, gedurende eenige oogenblikken, van iemand, die wil gaan staan, na eerst met gekruiste beenen te hebben gezeten, ook van een kip, wier pooten lang gebonden waren, TITING-KOEWEUN. *Staan*, *blijven staan*, van het water bijv. op een erf, NGOEJOEMBANG ook NGĒMPLANG. Zie ook *Liggen*. *Staan blijven*, geheel of ten deele, van schuld, NGAGAHIL. *Laten staan*, *onbetaald laten* een schuld, NOENG-

GAK (t). *Op iets staan*, bijv. op een tak van den boom, waar men inklom, NINTJAK (t) met NGADAMPAL b. *Staan in*, bijv. het noorden, v. e. regenboog, NOETOEG. *Gebogen staan*, *met het achterste omhoog*; *staan geheel gebukt*; ook *op den kop staan*, van een flesch, bijv. om uit te lekken, NONGGÈN (t). *Staan boven* iemand, zie *Meerdere*. *Spichtig staan*, van rijst, DJÒTJONG. Dit ook voor *staan*, *in erectie zijn*, van de roede. *Staan met zijn velen* ergens, van menschen: NGALIJOED ook NGAGOENDOEK. Als voren, iemand of iets aangapende, NGABÒGÈG. *Staan blijven*, *staan met voorovergebogen hoofd*, zooals men wel doet over iets denkende, NGADJĒNTOEL. *Door elkaar staan*, van allerlei vaatwerk en derg. dat men maar neêrzette, om het uit de handen kwijt te worden, PARANGPANG. *Niet goed in de rij staan*, van tanden, van boeken in een boekenkast, enz., PASÈNGSOL. *Mij, u, jou, hem niet staan*, van iets, bijv. van zeker model van baardje, NJÒKOR.

Staart, BOENTOET. *Staart*, *haarlecht* van een Chinees, OENTOEN ook TAOETJANG. *Staart* van een vlieger, DJADJAMBAK.

Staartpeper (Piper cubeba), RINOE.

Staarriem, APOES BOENTOET.

Staat, d. w. z. *aantooning* van iets, bijv. van het aantal koffieboomen in een distrikt, SĒTÀT.

Staat, *toestand*, *gesteldheid*, HAL.

Staatsblad (*het*), KITAB OENDANG OENDANG.

Stad. tw. het gedeelte binnen de poorten (katja katja), KÒTA ook KOETA.

Staf, *wandelstok*, ITEUK met TĒTĒKĒN b.

Staken, tijdelijk iets, NOENDA. (t)

Staketsel, PAGĚR.

Stal, t. w. kraal voor beesten, KANDANG ook PAKANDANGAN. *Paardenstal*, zie aldaar.

Staljongen, zie *Stalknecht*.

Stalknecht, *staljongen*, *paardenjongen*, GAMĚL ook TOEKANG KOEDA.

Stalletje, WAROENG LEUTIK.

Stam, *boomstam*, TANGKAL. *De stam van den pisang*, GĚBJĚG.

Stam, *geslacht*, BANGSA. *Van geslacht op geslacht overgegaan*, KABOEJOETAN.

Stamelen, zie *Stotteren*.

Stampen onder het loopen of al loopende, GĚDJLAG GĚDJLIG. Zie ook *Schoppen*.

Stampen rijst in het rijstblok, NOETOE. (t) Iets zooals bijv. koffij *stampen*, NOETOEWAN. Rijst *voor de tweede maal* of *nog eens stampen*, NJĚSĚH. (s) Iets *fijn stampen*, *fijn stooten*, NGABĚBĚK ook NGALĚLĚBOE. *Stampen op de aarde*, NGADJĚDJĚK. Zie ook *Stampvoeten* en *Stof*.

Stamper, *rijststamper*, HALOE.

Stampvoeten van boosheid of toorn, TĚTĚNDJRAG ook GĚGĚDJLIG. Zie ook *Stampen*.

Stampvol, zie *Propvol*.

Stand in de maatschappij, zie *Aansien*.

Standaard. *De standaard* van de inlandsche lamp (palita), ADJOEG.

Standbeeld, DJADJALĚMAAN.

Standhouden; *blijven*, waar men staat of zich be-

vindt; *de eenmaal ingenomen plaats niet verlaten*, PAGON.

Standvastig, PAGEUH.

Stang, *gĚbit*, *bit* voor een paard, SĚTANG of wel KADALI.

Stank, ook *stinken*, *stinkend*, BAOE ook BIJOEK. *Stank voor dank krijgen*; *met ondank beloofd worden*, NOE ASIH DIPOELANG SĚNGIT, NOE HAĚT DIPOELANG MĚHA.

Stap, zie *Schrede* en *Val*.

Stapel, *hoop*, TOEMPOEKAN ook GOENDOEK. Het laatste voor *hoop* menschen. *Aan een stapel* of *hoop liggen*, PATOEMPOEK ook NGAGOENDOEK. Iets *opstapelen*, *stapelen*, NOEMPOEK of NOEMPOEKEUN of wel NGAGOENDOEKEUN, maar van padi gewoonlijk NOEMPOEK en dit ook nog voor *zich opstapelen*, *zich opgestapeld hebben*, van schulden of bezigheden. Borden *opstapelen*, NJOESOENKEUN. (s) *Op elkaar gestapeld*, *opeengestapeld*, PATOEMPANG TINDIH. Van borden, NJOESOEN.

Stapelen, zie *Stapel*.

Stappen, zie *Klimmen*. *Stappen* of *loopen*, gezegd van iemand, dien men bijv. 's nachts om of naast het huis hoort loopen, GĚBLIG GĚBLIG. *Stappen* aan wal, bijv. uit een boot, BANJAT.

Staren, iemand *aanstaren*, MĚNTJRONG (p). *Staren*, *zitten te staren*, *gedachtenloos staren*, *staroogen*, NGADAWEUNG ook NGADANĚGONG en NGABILĚNG. Voor het *staren* van een stervende, NĚNGĚR.

Staroogen, zie *Staren*.

Statig, *langzaam*, *bedaard*, AJĚM. *Statig*, *trotsch gaan* of *loopen*, LĚJAR LĚJAR.

Statuur, zie *Bouw* en *Lichaamsbouw*.

Steeds, *steeds maar*, BAÈ of WAÈ. Mede voor *steeds door, voortdurend, altijd maar, altijd maar door; volhardend*, TJOETJOED. Ook MAJÈNG zoomede BEUBANG PEUTING voor *steeds, zonder ophouden*. Zie ook *Aanhoudend* en *Telkenmale*.

Steek. *Steek met een naald* of derg., TIROEK. *Steek onder water*, SINDIR. *Die geven*, NJINDIRAN. *Zijn werk in den steek laten* om iets anders te doen, BÈBÈBÈDAN.

Steekspel, deelnemen aan een —, SÒDÒR.

Steel van een patjoel, DÒRAN. *Steel, stok*, waarbij men iets vasthoudt; *steel* van een vrucht; *steel, stengel* van een bloem of plant, GAGANG.

Steen, *gesteente, keisteent*, BATOE. *Steenen, van steen*, GÈDONG in IMAH GÈDONG met BOEMI GÈDONG b., *steen en huis*. *Steen, edelgesteente, gesteente; diamant, gevat of gezet in iets*, MATA ook BABATOE. *Met het stuk, waarin hij gevat is*, TJANGKÒK. *Steen, vlakke steen*, waarop men iets, bijv. medicijnen, fijnwrijft, BATOE PIPISAN ook PANGRIJEUSAN. *De zwarte steen in den tempel te Mekka*, HADJAR ASWAD.

Steenbakkerij, LIJÒ.

Steenkolen, BATOE ARÈNG.

Steenmarter, een soort van wilde kat, TJAREUH.

Steenpuist, BISOEL met GAMBOEH b.

Steenrots, KARANG.

Stelger, zie *Stelling*.

Stelgeren, *op de achterbeenen gaan staan*, van een paard, NJÈNGKÈDKEUN (tj) ook NANDJEUR. (t) *Onophoudelijk stelgeren*, ÈNGKÈD ÈNGKÈDAN.

Steil, TÈMBING. *Steil op of afloopen*, van een terrein of weg, NÈTÈK of NÈKTÈK.

Stellte, *bergwand, hooge of steile rivieroever*, GAWIR.

Stek, TJANGKÒK.

Stekel, zie *Doorn*.

Stekel, *stekels* van een stekelvarken, BOELOE.

Stekelig, BOELOEWAN.

Stekelvarken, zie *Egel*.

Steken iemand of iets of naar iemand of iets, met een gepunt voorwerp, bijv. met een gescherpten stok; in iets *steken* of *prikken*, ook iemand *steken* of *bezeeren*, bijv. van een stekelvarken met de stekels, NJOTJOG. (tj) Voorts voor *steken* naar of in of door iets, met iets (dit behoeft niet scherp te wezen), NJOLOK. (tj) Al verder voor naar iemand of iets *steken* of *porren*, bijv. met een speer of derg., NJÒGÒK (s) en NONDJOK. (t) Een speer of derg. *steken* enz., NONDJÒKEUN. Iemand of een dier, bijv. een wild varken, met een kris, piek of derg. wapen, *bij den mond (bek, muil) in, in den keel steken*, NGAGÒBÒK. *Naar iemand met een zwaai steken* met iets, zooals met een kris, NJABET. (s) Meer in het algemeen voor: *een steek geven* met een wapen, NÈWÈK. (t) *Met een wapen naar iemand steken*, NÈWÈKEUN. *Steken, gestoken zijn*, bijv. van een paal of stok in den grond, NANTJÈB. (t) Iets *steken* enz., NJÒTJOGKEUN ook NJÒLÒKEUN. Bijv. een paal in den grond, een speld op het kussen, NANTJÈBKEUN. Een kam *in het haar steken, achter aan het hoofd*, NJOELIKAT. (s) Iets, dat niet dik of groot is, bijv. een penhouder, *steken, duwen, stoppen*, bijv. in een boek, NJÈ-

sĒPKEUN. (s) *Steken, gestoken zijn, geschoven zijn*, bijv. van den poot van een tafeltje onder het karpet, NJOENKOEER. *Steken, liggen of zitten* ergens in of tusschen in, ook achter iets, bijv. van een pen, achter het oor, NJĒLAP. Iets ergens in of tusschen in *steken, leggen of plaatsen*; een pen *steken* achter het oor, NJĒLAPKEUN. *Steken met* het hoofd, bijv. uit het raam, NONGTOT. (t) Het hoofd *steken*, bijv. uit het raam, NONGTOTKEUN. Een ring *steken* aan den vinger, NGASOEPKEUN. (u) *Steken*, van een bij of wesp, TJĒLĒTĒT ook NJEUBEUD. *Steken, bijtend pijn doen*, bijv. van de gewonde hand, waarop een bijtend vocht werd gestort, TINGSĒRĒSĒT.

Stel of *pak kleeren*, PAŅGADĒG. *Stel* muziekinstrumenten, BANGOENAN. Bep. bekken instrumenten, BOMBONG. *Stel* weefgereedschappen, BAMPASAN. Id. paarden (twee of drie spannen, dus vier of zes paarden), RAMBANGAN. Id. knopen, PARANGKAT.

Stelen, MALING. *Bestolen, bestolen worden*, KAPALINGAN. *Gestolen, gestolen zijn*, BEUNANG MALING. *Stelen bij nacht uit een huis; iemand bij nacht in zijn huis bestelen*, NGARINGKĒS. *Over dag uit een huis of uit de aanhoorigheid van een huis*, bijv. erf, iets *stelen*, NJAJAB. (s) *Bestolen* voor iets, dat niet kostbaar is, bijv. een kip, KATJINGTJIRIHI. Zie ook *Kapen*.

Stellage, stellages, voor sommige gamĕlaninstrumenten, RANTJAK.

Stellen de geldswaarde van iets, dat bijv. verpand wordt op, NGARĒGAĀN ook NGARĒGAKEUN. Iets *stellen nevens* iets soortgelijks, *de weder-gade doen zijn* van iets anders, NGABANDINGAN.

Iemand *stellen* voor iemand, zie *Present zijn* en *Verschijnen*.

Stellig, zie *Zeker*.

Stelling, steiger, PANGPARANG.

Stelpen, NGEUREUNKEUN. (eu)

Stelten, PARANTI DJADJANGKOEŅGAN. *Op stellen loopen*, DJADJANGKOEŅGAN.

Stem, zie *Geluid*.

Stemmen muziek instrumenten, MASIJEUP. Pass. DIPASJEUP.

Stemming, treurige of onaangename, van iemands gemoed of hart, SOESAH met SĒSAH b.

Stempel, cachet van een brief; *etiket* van een flesch of derg., *afdruk* van een stempel of cachet ergens op, TJAP. Iets *stempelen, bestempelen, bezegelen, op* iets een *stempel afdrukken*, iets *met een stempel merken*; iets bijv. een flesch of derg. *voorzien van een etiket*, NGĒTJAP. Pass. DITJAP. Mode voor een stuk, bijv. een pas, *voorzien van een stempel, stempelen*, NĒTĒL. (t)

Stempelen, zie *Stempel*.

Stenen, zie *Zuchten*.

Stengel, zie *Steel*.

Ster, gesternte, BĒNTANG. *Een vallende of verschiende ster*, TAĪ BĒNTANG. *De morgenster*, BĒNTANG TIMOER. *Staartster*, BĒNTANG KOEKES of BĒNTANG KOEMOEKES.

Sterfte onder dieren, die men er op nahoudt, PĀRĀGAN.

Sterk, krachtig, RĒSA. *Sterk*, van koffie en thee, LĒKĒH. Zie ook *Duurzaam*. *Sterk, onaange-*

naam prikkelend, van een lucht, SĒRĒNG ook NJĒRĒNG. *Sterk en wrang van smaak*, PEUHEUR. *Sterk vooruitspringend*, van het voorhoofd, ook *een sterk vooruitspringend voorhoofd hebben*, NONGNONG. Zie ook *Kracht*.

Sterkte, *kracht, lichaamskrachten*, RÒSA. Iemand's *sterkte, kracht, lichaamskrachten*, KARÒSAĀN. *Zijn sterkte of krachten overschatten*, RÒRÒ-SAĀNAN.

Sterrenhemel, *uitspansel*, LANĠIT.

Sterrenkunde, ELMOE PALAK.

Sterrenkundige, *astroloog*, AHLI PALAK.

Sterven, *dood, gestorven; de dood*, PAÈH met MAOT b.n. en b. POEPOES z.b. Verder zijn NINGGAL, HILANG, WAPAT en TILAR DOENJA deftige woorden. Desgelijks voor *verscheiden, ontbonden*, enz., LASTARI ook PARANTOS. GEUS HòS is insgelijks een uitdrukking voor *gestorven, dood*, maar is eenigzins plat. Een Arab.-Mal. uitdrukking voor *orerlijden* is MOELIH KA RAHMATOELAH, *terugkeeren tot de barmhartigheid Gods*. *Zijn dood vinden ergens*, MANGGIH PAÈH. Iemand *dooden, het leven benemen*, MAÈHAN met NĒLASAN b. (indien het een aanzienlijke geldt). (t) *Sterven, gestorven, dood*, van een dier, PAÈH. Een dier *dooden*, MAÈHAN. Een mensch of dier *het leven ontneemen, doen sterven*, van God gezegd: MAÈH-KEUN. *Zich van het leven berooven*, MAÈHAN MANÈH. *Plotseling sterven, plotseling doodblijven*, KADADAK. *Allemaal gestorven zijn*, bijv. van de menschen in zekere wijk, zoodat die is uitgestorven, TJARĒM. *Door den dood aangegrepen of overvallen worden*, KABOE-DJĒNG KOE DAWOEH. *Den dood wachten, aan*

den dood toe zijn, op sterven liggen, NGAN NGANTI NGANTI DAWOEH BAÈ. Voor *op sterven liggen*, ook NGANGSĒG of KEUR NGANGSĒG, RÈK PAÈH en KEUB NGAHANDJOE. *Sterven, niet groot worden*, van iemands kinderen, BANTJANG. *Dood*, van een geslagt dier, d. w. z. dat alle zenuwtrekkingen hebben opgehouden, het leven er uit is, GEUS PRAGAT. *Van zelf sterven of gestorven zijn*, van een dier, welks vleesch men pleegt te eten, BANGKA of PAÈH BANGKA. *Sterven van smart of hartzeer, gestorven van verdriet*, PAÈH KALĒLĒBAN. Fig. *sterven van schaaunte*, HANTEU KAWAWA. Zie ook *Morsdood*, waar nog bij te voegen is: PAÈH BABAR PISAN.

Stervensstond, zie *Levenseind* en *Stervensuur*.

Stervensuur, *stervensstond, de dood*, DAWOEH. Zie ook *Uur*.

Steun of *stevigheidsmiddel, aangebragt langs of tegen iets anders*, RANDÒ. *Tegen iets een randò aanbrengen*, NGABANDÒWAN.

Steunen of *zich beroepen op iemand of iets*, KÈNA of KÈNA KÈNA.

Steval, *laars*, ISTIWĒL.

Stevig, *hecht, vast*, PAGEUH. Bijv. van een tafel, die stevig staat, REUGREUG. *Stevig, hard, niet zacht*, van visch, vleesch, iemands vleesch, enz., PEUNGKEUB. Iets *stevig maken, stevig vastmaken*, MAGEUHAN. *Stevig, gezond en stevig, frisch*, van planten, ook van de wortels; *stevig, hecht, sterk*, van iets, zoodat de poot van een ronde tafel, een dam, leuning, enz., SANTÒSA ook TÒHAGA.

Stichten, zie onder *Nederzetten*.

Stichting, *pas gesticht dorp*, zie onder *Nederzetten*.

Stiefbroeder, *stiefzuster*, DOELOER TÈRÈ met SADÈRÈK KAWALON.

Stiefgrootvader, AKI TÈRÈ met ÈJANG KAWALON b.

Stiefkind, ANAK TÈRÈ met POETRA KAWALON b.

Stiefmoeder, INDOENG TÈRÈ met INDOENG KAWALON b.

Stiefvader, BAPA TÈRÈ met BAPA KAWALON b.

Stiefzuster, zie *Stiefbroeder*.

Stier, zie *Rund*.

Stijf, *niet te buigen*; fig. *onbuigzaam* van het hart of gemoed, HEURAS. *Stijf*, *stram*, van knieën, voeten of hand, van de laatste bijv. door lang, aan een stuk door te hebben geschreven, TJANGKEUL, volg. som. met PÈGÈL b. *Stijf*, *dik*, van pap, KIMPÈL. *Stijf*, *niet te buigen*, van een lichaamsdeel, DJÈGÈR ook DJÒTJONG. *Stijf*, van een doode en van een dood dier, DJÈNGKÈR. *Stijf*, *stijf geworden*, van de spieren van een lichaamsdeel, bijv. van een arm of been, MAROENGOET. Zie ook *Hard*. *Stijf*, *moeijelijk*, van spreken, bijv. van het Soendasch spreken, van iemand, die gewend is Jav. te spreken; ook *stijf*, *onbevallig*, van de constructie van een zin, KAKOE. *Stijf uitstaan*, van den staart van een hond, ook van dien van een paard, dat telt, TJÈNTANG. *Stijf*, *in erectie zijn*, van de roede, NJÈNG-TJÈRÈGÈNG. Zie ook onder *Staan*.

Stijfhoofdig, BAHOELA.

Stijfkop, DJALÈMA MAWA MANÈH. *Jij stijfkop*, SI KEUKEUH! ook KEUKEUH PATEUKEUH.

Stijfkoppig, zie *Ongezeggelijk*.

Stijfsel, TADJÈN ook DARIH.

Stijgbeugel, SAṄGAWÈDI. *Stijgbeugelriem*, TALI SAṄGAWÈDI.

Stijgen op een rijdier, TOEMPAK met TOENGGANG b. en NITIH z. b. Een rijdier *bestijgen*, NOEMPAKAN met NOENGGANṄAN b. en NITIHAN z. b. *Stijgen* of *komen uit het water*, BANJAT. Mede voor *instijgen*, *stijgen* in een rijtuig, draagstoel of boot, op een schip, ook te paard *stijgen*, TJLAK. *Stijgen*, *rijzen*, van een vlieger, NAÈK; van den prijs van iets, zoomede van water, ook OENGGAH. Zie ook *Klimmen* en *Verhooving*.

Stijl, *paal*, TIHANG. *Stijl*, waarop, als een buffelkar is uitgespannen, men het voereind van den boom doet rusten, ANTOL. *Stijl* of *paal* (hout of bamboe) van een schutting, TA-LOETOEG.

Stikdonker, zie *Slikduister*.

Stikduister, *stikdonker*, POWÈK MONGKLÈNG, ook BOETA DJALADABA. Zie ook *Duister*.

Stikkend, *om iemand te doen stikken*, van de warmte; *stikkend warm*, van dien of van een dag, MÒRÈRÈT.

Stikvol, HEURIN OESIK.

Stil, *zich stilhouden*, *zich niet bewegen*, *in rust*, TJITJING. Voor *stil*, *stil zijn*, *zwijgen* ook RÈPÈH. *Stil*, *heel zacht vlietend*, van water, TJAMBEUPLEU. Zie ook *Doodsch*. *Stil*, *niet levendig*, zooals van een plaats, SÈPI. *Zich dood stil houden*, NGARÈRÈPÈH. Mede voor *zich zoo stil houden als een muis*, *zich niet verroeren*, NGADÈMPÈS of NGADÈDÈMPÈS. *Stil*, *zonder gerucht te maken* iets doen, bijv. visschen,

RĒNTJĒP. *Stil, niet schreeuwerig of dwingerig* van een kind, ANTĒNG.

Stilhouden, stilstaan, ĒUREUN. Zie ook onder *Staan*.

Stillen, NGARĒPĒHKEUN.

Stilletjes, zie *Heimelijk*.

Stilstaan, stilhouden, zie *Stilhouden*. *Stilstaan, niet loopen*, van een uurwerk, PAĒH. *Stilstaan, van iemands mond; stilstaan, niet langer kloppen*, van iemands pols, ĒMPĒH. *Niet stilstaan, niet willen staan, zich niet stil of rustig houden*, bijv. van een paard, terwijl het opgetuigd wordt, van iemand wiens portret wordt gemaakt, enz., MÒĒĒG.

Stilstaand, van water, TJITJING.

Stilzitten, zonder een woord te spreken; zwijgen, NGAHOELĒNG. Zie ook op *Zwijgen*.

Stilzwijgen, zie *Zwijgen*.

Stinkboonen, PEUTEUJ.

Stinken en stinkend, zie *Stank*.

Stinkmuls, TJOETJOEBOET.

Stip, punt, TJĒTJĒK.

Stippen, zie *Dompelen*.

Stipt, nauwkeurig, nauwlettend, GĒMĒT.

Stobbe, zie *Stomp*.

Stoelen, van menschen ook van dieren, OTJON. Meer bepaald van verliefden en jonggehuwden, ook wel van kinderen, òTEL. *Stoelen en plagen, niet met vrede laten*, HEUREUJ.

Stoel, zetel, KORSI. *Schommelstoel*, KORSI GÒJANG. *Luijerstoel*, KORSI MALĒS. *Stoelen, sich tot een stoel vormen*, van sommige planten en

bep. van de rijst: NGANAK, daarn. NJEUWU, ook wel ANAKKAN. *Stoel* van een gewas, zooals bijv. de bamboe, DAPOER. *Stoelen*, van zoo'n gewas, DAPOERAN.

Stoep, in Europ. vorm en gemetseld, vóór een huis, TANGGA.

Stoet, gevolg, PANGIRING ook IRINGAN. *Een stoet vormen*, zie *Achter elkaar gaan*.

Stof, poeder, aan poeder, fijngestampt, BOEBOEK. *Stof* op een weg, KĒBOEL. *Bestoven, stofferig, met stof*, KĒBOELAN. *Van iets de stof af slaan*, NGĒBOELAN. *Door den wind opgenomen en meêgevoerd stof*, PĒLĒDOEG.

Stoffer, SAPOE.

Stofferig, zie *Stof*.

Stofregen, motregen, stofregenen, GIRIMIS. *Een fijne stofregen zijn*, van regen gezegd, NJAROEJ.

Stok, korte stok, zooals men bij het koffieplanten bezigt, om, in den grond gestoken, de plaatsen aan te duiden, waar de plantkuilen moeten worden gegraven, ADJIB. *Adjirs plaatsen*, NGADJIB. *De korte stok*, die soms bevestigd is aan de gebitten van twee naast elkaar gespannen paarden en die ze belet elkaar te bijten; *de stok*, aangebragt langs het touw, waaraan een hond wordt geleid (het touw wordt ook wel door een bamboe gehaald): KOENKOELOENG.

Stokkerig en hard, bijv. van sampeu (cassave), BAJANGKANG.

Stokoud, GEUS RIPOEH KATJIDA, ook KAHOT NAKĒB.

Stokstijf van verbazing, HÒKEUN. Zie ook *Stom*.

Stokvisch, IKAN KAJOE (Mal.).

Stollen, *stremmen, gestold, gestremd*, KIMPĚL.

Stolp, *hangstolp, lantaarn*, ISTOLÒP.

Stom, PIREU. *Stom zijn van verbazing*, ÒLÒHÒK.

Stommelen, bijv. van een kat in een kamer, die van het eene meubel op het andere springt, BROEG BRĚG.

Stommerik, *onverstand, ezel*, ATAH HARTI.

Stomp, *bot*, MINTOEL. Na scherp te zijn geweest, van wapens: APĚS. II. *Stomp, stobbe van een gevelden boom*, TOENGGOEL. III. Zie *Stoot*.

Stompen, *met de vuist slaan*, NOEMBOEK. (t) Zie ook *Duwen*.

Stompzinnig, *traag van bevatting*, BOETA DJALADARA OOK BĚLĚT.

Stond, *uur, oogenblik, tijdstip*, HARITA OOK WAKTOE met DANĚT b.

Stonden, zie hiervoor *Maandstonden*.

Stookplaats in een inlandsch huis, PARAKÒ.

Stoom, zie *Damp* en *Rook*.

Stoomboot, KAPAL ASĚP. Mal.

Stoomen gaar groente in de aseupan de mand, waarin de rijst wordt gaar gestoomd, NJEUPAN.(s)

Stoornis, HALANĚGAN met PAMBĚNGAN b.

Stoot, *stomp*, TOEMBOEK.

Stooten tegen iets, bijv. tegen het bruggenhoofd, van een schip, MĚNTOG. *Stooten, een stoot geven met het hoofd*; ook *stooten*, van een bok, rund, enz., zoomede *stooten* op een rots, rif, enz., van een vaartuig, NEUNGGAR. (t) Voor het *stooten* van een vaartuig of vlot ook NEUMBAG. (t) *Tegen elkaar stooten, tegen elkaar slaan* of *komen*, zoodat het geluid geeft,

van flesschen, kannen, borden en derg., PAKĚTRÒK. *Stooten, aanbonzen, bonzen, slaan*, bijv. tegen den wand, NGAGĚDOER. *Met het uiteinde* van iets, dat langwerpig is, bijv. een ladder, *stooten* tegen iets, *in aanraking komen* met iets, bijv. met de aan den zolder hangende lamp, NÒTÒG. Ook MADOEK, waarbij het echter niet noodzakelijk is, dat hetgeen wordt gedragen, langwerpig is. *Stooten* (van een persoon gezegd, dus *met het hoofd*) tegen iets, dat te laag is of te laag hangt, NJOENDOEL. *Zich stooten, het hoofd stooten*, de knie of den elleboog *stooten*, TIDAGÒR. *Zich stooten*, maar niet voor *zich het hoofd* of *den voet stooten*, TIPAGOET. *Stooten*, van een geweer, NGADJĚDJĚK. *Stooten, hinderen door te stooten*, NGAGĚDAG. *In een heining of derg. een gat stooten*, NGABĚNTAS. *Met een gat er in gestooten*, bijv. door een buffel, van een heining gezegd, BĚNTAS. Zie ook *Aanstooten*.

Stop, *prop*, TJÒTJÒK. Iets *stoppen, digtstoppen, met een stop sluiten*, een flesch *kurken*, NJÒTJÒKAN. *Een stop* of *prop ergens opzetten* of *instecken*, NJÒTJÒKEUN.

Stopflesch, KĚLĚR.

Stoppels, *rijststoppels*, op het veld gebleven, DJARAMI.

Stoppen, *vullen* een matras, NJĚŠĚG OOK NJĚŠĚGAN. *Met stopverf stoppen*, MAKAL. (p) Iets zooals een kous of derg. *stoppen*, NGADJAROEMAT. Iemand of iets *heelmaal er onderstoppen*, NGA-BOENIJAN OOK MOENIJAN. Ook nog voor iets *stoppen, digtnaaien*, zooals bijv. een gescheurd baadje, NGA-BOETAN. (k)

Stopverf, PAKAL OOK DĚMPOEL.

- Storen**, zie *Plagen*. *Zich aan iets niet storen*, om iets *zich niet bekreunen*, HANTEU MADOELI (p).
- Storm**, *stormen*, RIBOET.
- Stormen**, zie *Storm*.
- Stormhoed**, *helm*, *masker*, zooals bij het schermen met stokken (oedjoengan) wordt gebruikt, BALAKOETAK.
- Stormvlaag**, RIBOET OF ANGIN RIBOET.
- Storten**, *uitstorten*, *plengen*, NGABAHÈKEUN. Zie ook *Besproeijen*. Geld, koffie, rijst, enz., *storten* uit den zak, NGABOEROESOETKEUN. *Storten in de diepte*, naar *beneden rollen*, TIGOEROEBAG. *Storten* in het water, in een put, in een waterleiding, TIGOEBOES OF TIGÈBROES. *Gedeeltelijk uitgestort*, *gestort*, BAHÈ. *Uitgestort raken*, *uitgestort geraakt zijn*, van iets of van den inhoud daarvan, bijv. van een mand met gras, doordien die omvergeworpen werd, ROEDAL BADIL. Zie ook nog *Druppel*.
- Storten**, op de knieën vallen, van een paard, NGOE-DOEPROEK.
- Stortregen**, HOEDJAN GÈDÈ.
- Stotteren**, *stamelen*, *hakkelen*, ARAB AP EUREUP EUP, ook GALAT. *Stotterend*, van iemands spreken, ook PÈRÈG.
- Stout**, van een kind, zie *Lastig*. *Stout*, *driest*, *vermetel*, WANI met WANTOEN b. Ook WANI WANI.
- Stouthed**, *vermetelheid*, *stoutmoedigheid*, WAWANÈN, ook KAWANIAN of wel KAWANTÈRAN.
- Stoutmoedigheid**, zie *Stouthed*.
- Stoven**, zie *Koken*.
- Straal van de zon**, *lichtstraal* ook *straal*, zooals van goud, verguldsel, edelgesteenten, enz., SÒRÒT.
- Straat**, zie *Weg*.
- Straathoer**, zie *Hoer*.
- Straatroover**, BÈGAL. *Straatroof plegen*, NGABÈGAL.
- Straf**, *bestrafing*, *vonnis*, wel eens HOZKOEM, ook wel PAHOEKOEMAN, maar gewoonlijk, zoomede voor *uitspraak*, *oordeel*, HOEKOEMAN. *Straffen*, *straf opleggen*, *bestrafen*, NGAHOEKOEM. Iemand *veroordeelen*, *vonnissen*, *regten*, NGAHOEKOEMAN. Mede nog voor *straf* SÈTRAP. *Gestraft worden*, DISÈTRAP. Zie ook *Kastijding* en *Streng*.
- Straffen**, zie *Straf*.
- Strafplaats**, plaats waar een vonnis ten uitvoer wordt gelegd, PANĠÈTÒKAN.
- Strak**, *gespannen*, *aangehaald*, *stijf gespannen*, van een touw, KÈNTJÈNG. *Strak*, van een horologieveer, zoodat het horologie moeilijk op te winden is, KÈBÈNG.
- Straks**, *zoo aanstonds*, *zoo met een*, *aanstaande*, *eerstkomende*, MÈNGKÈ, ook MANGKÈ en ÈNGKÈ.
- Sralen**, HOEROENG. *Stralend en slikerend*, HOEROENG HÈBANG ook MOEROEB MANTJOER.
- Stram**, zie *Slijf*.
- Strand**, *zeeoever*, SISI LAOET ook SISI BASISIB.
- Streek**, *landstreek*, *gewest*, TANAH. II. *Streek*, *veeg*, OESAP. III. *Streek*, *list*, AKAL. *Schurkachtige streek* of *list*, TIPOE DAJA.
- Streelen** iemand, het oor, bijv. van muziek gezegd, MIRIG. (p) *Streelen*, *strijken* over iets, NGOESAP. (oe)
- Streep**, zooals op gestreept goed of op een deken,

OEDAT. *Met inkt, potlood of krijt getrokken streep of lijn, kras, schreef*, GOERAT. *Zoo'n streep of lijn trekken; krassen*, NGAGOERAT. *Zijn met of vol krassen en scheuren*, RADJÈT ook BOEDJAT RADJÈT. *Een streep* (deel van een duim), SAHOENTOE.

Strekken tot iets, MINANGKA. *Om te strekken als*, MINANGKA DJADI.

Strekking, bedoeling, MAKSOED.

Stremmen. beletten, verhinderen, NGAHALANGAN. *Zie ook Stollen.*

Streng, straf, BĒNGIS. Mede voor *streng, gestreng, kort aangehouden, zoodat men van geen vertraging, dralen of uitolugten wil weten*, als men iemand heeft gezegd iets te doen, KĒSIT ook SĒNGIT. Iemand *streng* (in vorenst. zin) *behandelen; tegenover iemand kort aangebonden zijn*, NGĒSITAN. *Streng zijn op iets, zoodat op het stuk van politie*, NGANGĒTKEUN. *Streng de hand houden aan bevelen, door ze onophoudelijk weêr in te scherpen en de overtreders te straffen*, KĒNTJĒNG.

Streng garen, TOEKĒL.

Streng, onderdeel van een paardentuig, SĒTRĒNG.

Strengelen, zie *Flechten*.

Streven naar iets, iets pogen te bewerken, MAMBRIH (p).

Stribbelen, zich tegen iets aankanten, MALANG MĒDAR.

Striem, OEROET DIPĒTJOET.

Strijd zie *Oorlog*. *Met zich zelf in strijd zijn, balanceeren*, MANDĒGMAJONG ook MĒNDAGMAJONG.

Strijden, zie *Oorlog*.

Strijder, PRADJOERIT.

Strijdperk, zie *Vechtplaats*.

Strijken met een strijkijzer iets, NGISTRIKA (is).

Strijken, zooals met de hand, over iets, NGOESAP (oe). *Zie ook Bescelen. Strijken, heenstrijken met de hand* langs de muur, langs een deur of derg. zooals een blinde wel doet, MAPAJ (p).

Strijkstok voor een viool, PANGĒSĒT.

Strijkijzer, ISTRIKA.

Strik, lus, DJIRĒT. Zoo een, dien men vasthoudt, zooals de Amerikaanse lasso, of wel zoo een, dien men ergens neerlegt, na het eind aan iets te hebben vastgebonden, EURAD. Een dier *met zoo'n eurad vangen of trachten te vangen*, NGEURAD. *Strik*, om vogels in te vangen, RATJIK. *Zulke strikken leggen*, NGARATJIK. *Strik*, om een dier, zooals bijv. een hert te vangen, BATJANG. *Reeks van strikken van buffelhuid, naast elkaar aan een reep buffelhuid gehangen*, om herten in te vangen, RAWÈ. Een hert of herten *daarmede vangen*, NGARAWÈ. Voor *strik, valstrik* in fig. zin bezigt men ook RAWÈ en mede NGARAWÈ voor *strikken spannen* fig. Voor iemand *een strik spannen* ook nog NAHEUNAN (t). *Verstrikt, in een strik geraakt*, KADJIRĒT.

Strikken. in of met een strik vangen, zie onder *Strik*.

Strikt, nauwgezet, TĒMĒN.

Striktheid, nauwgezetheid, KATĒMĒNAN.

Stroef, niet glad, niet glibberig, SEUSEUT.

Strontje; een *strontje hebben op het oog*, TANG-GOEBOWISËN.

Stroo. Zie hiervoor *Rijststroo*.

Strooien, *rondstrooien*, *wilstrooien*, NGAWOERKEUN, ook NGAWOER NGAWOER (a). Mede voor *strooien*, *te grabbel gooien*, NJAWÈRKEUN (s). Iemand of iets *bestrooien*, NGAWOERAN. *Gestrooid liggen*, tengevolge van een accident, bijv. van geld, door het scheuren van den zak, MAWOER. Ook NGAMPRÈT voor *gestrooid liggen*. *Bestrooid zijn*, *vol liggen met heele kleine steentjes*, *korrels zand*, enz., bijv. van een mat, NGÈRÈS. *Hier en daar gestrooid liggen*, bijv. van rijst, die gewand werd, OEMPRAT AMPRÈT. *Strooisel*, *wat gestrooid wordt*, PAN̄GAWOER. Zie ook *Voeder*. Ook nog voor *strooien*, *te grabbel gooien*, en, als kunstterm, voor: iemand *bestrooien* met en te *zijn behoeve* iets *strooien* of *te grabbel gooien*, (zekere zinnebeeldige handeling bij sommige plegtige gelegenheden, zie Sd. Nederd. woordenboek, bl. 416 op sawèr), NJAWÈR. *Plaats voor het huis*, *waar het njawèr geschiedt*, PAN̄JAWÈBAN.

Stroom, *rivier*, *beek*, WALOEN̄GAN of TJAÏ WALOF-NGAN.

Stroomafwaarts, KAHILIR. *Stroomopwaarts*, KAGIRANG.

Stroomen, *vlieten*, van het water in een leiding of ergens heen, NGÒTJÜR. Op een sawah *water laten stroomen*, NGÒTJÜRAN. Water ergens heen *leiden*, *water afvoeren*, *doen wegstroomen*, *afle den*, door middel van gemaakte openingen, NGÒTJÜRKEUN (k). *Vloerjen*, *naar buiten komen*, van bloed, water of etter,

BIDJIL; van bloed en tranen ook van zweet zoomede voor *er uitstroomen*, *er uitgutsen*, van water, NGOETJOER. *Stroomen* of *vloeijen*, bijv. noordwaarts, van oen rivier, NOENDJANG. *Rijkelijk vloeijen*, *gutsen*, van het sap van den kawoeng palm, van het zog bij vrouwen en den melk bij dieren, DJOEOEH. *Stroomen* over iets, bijv. over het erf, van het water uit een vijver, NGAMPRÒH. *Komen opzetten* of *aanzetten*, *aanstromen* ergens, gedurende eenige dagen, van een aantal personen, MÈBOEL. *Aankomen stroomen* of *wegstroomen*, van een groot aantal personen, BOEROEBOEL. Zie ook *Biggelen*.

Stroop, *siroop*, t. w. *vanille stroop*, *tamarinde stroop* en al derg. die met water vermengd, worden gedronken, SËTROEP. *De strooperige vloeistof*, *de stroop*, *waaruit de suiker wordt verkregen*; ook: *Hollandsche keukenstroop*, PEUEUT TJÈNG of PEUEUT TJING ook GOELA TJÈNG of GOELA TJING.

Strootje, *strootjes*, zooals bij het strootje trekken, BOEBOEDOEGAN.

Strop, TALI. Een veroordeelde *den strop om den hals doen*, NALIJAN BEUHEUNG.

Strot, *gorgel*, *keelgat*, TIKÒRO ook GÈNGGÈRONG.

Struik, *plant*, PÈPÈLAKAN. *Struiken*, *ruigte*, BALA-Groep *struiken*, *struikgewas*, DOENGOES.

Struikelen, TIDJALIKEUH. *Struikelen*, *van tijd tot tijd struikelen*, door de beenen niet hoog genoeg op te ligten en te stooten, bijv. tegen een steen, tegen een verhevenheid op den grond, enz., van een paard, SANDOEN̄GAN.

Struikgewas, zie *Kreupelboschje* en *Struik*.

Struikroover, *straatroover*, BÈGAL.

Studeervertrek, KANTOR.

Studeeren, d. w. z. *de priesterschool bezoeken*, MASANTRÈN.

Student, *leerling*, MOERID. *Priesterleerling*, SANTRI.

Stug, zie *Stuursch*.

Stuip, *stuipen*, ook *een stuip krijgen*, van een kind, SAWAN.

Stult, *stuilbeen*, BÒBÒKONG.

Stuiten, zie *Weerhouden*.

Stuiter, zijnde een met iets zwaars gevulde moentjangvrucht, KÈTJÈKAN.

Stuiven ergens; *het stuift er*, MÈLÈDOEG.

Stuiver, LIMA SÈN.

Stuk, *stuks*, ÈSÈ ook SIKI. *Een stuk*, SAÈSÈ. *Twee stuks*, DOEWA ÈSÈ. *Een stuk, een gedeelte*, SAPÒTONG. *Stuk, stuks*, van matten, HEULAJ. Id. van werpnetten (heurap), RAHABAN. Id. van buffelhuiden en lijkkleeden, RIRANG. Van staven hars en derg., GÈLÈMPÈNG. Van indjoek: KAKAB. *Een stuk*, SAKAKAB. Van bloemen, SÈLÈ. Van pisangbladen, PONGGOL. Van bamboe, rottingen, suikerriet, LEUNDJEUR. Id. en dit ook van brandhout, TEUKTEUK. Van planken, BÈBÈK. Zie ook *Brokje*. *Met een stuk er uit of er af, zoo zijn*, van een bord, tafel en derg., SONTAK. *Stuk, aan stukken, gebroken*, van iets, dat vocht inhoudt, bijv. een ei, BOETJAT. *Stuk, met een gat er in*, van een bamboezen koker, een aarden of porceleinen schotel en derg., TÒTÒS. Van een zak, een mand, enz., DÒBÒL. Zie ook *Brokje* en *Punt*.

Sturen, zie *Besturen, Loods, Stuurman* en *Zenden*.

Stut, *schoor*, TOELAK ook DJOEGANG. *Stut, die men bij een schutting, die dreigt om te vallen of die vooroverhangt, aantrent*, PANÈGÈR. Hiervoor ook wel DJOEGANG en deze benaming mede voor *schoor, kruisgewijze aangebragt* in een gebouw. *Tegen of aan iets een djoegang plaatsen of aanbrengen*, NGADJEOGANG. *Stut*, bijv. onder een brug, DEUDEUL. Een brug of huis op neuten, voorzien van een *schoor* of *stut*, om doorzakking te voorkomen, NGADEUDEUL. Iets, zooals bijv. een telegraafpaal *stutten*, NGADÒGÈR. *Stut, schoor van den nokbalk*, DJOENGDJANG. *Stut, om iets open te houden*, bijv. een opengezet luik, TJÈNGKAL.

Stutten iets, NOELAK. Zie voorts bij *Stut*.

Stuurman, ISTRIMAN. *Op een schip als stuurman dienst doen*, een schip *als stuurman sturen*, NGISTRIMANAN. Zie ook *Loods* en *Roerganger*.

Stuursch, *stug, niet voorkomend*, DÈGIG. *Een stuursch of boos gezigt zellen*, bijv. omdat er iets is, dat niet bevalt, KÈROÈNG. Zie ook *Norsch*.

Stuw, zie *Dam*.

Suf van ouderdom, *suffen, versuft*, PIKOEN.

Suffen, zie *Suf*.

Suiker, GOELA. *Kandijwsuiker*, GOELA BATOÈ. *Brood-suiker*, GOELA PASIR.

Suikerpakhuis, GOEDANG GOELA. *Suikerpakhuis-meester*, MANTRI GOEDANG GOELA.

Suikerpot, WADAH GOELA.

Suikerriet, TIWOÈ.

Suikerzoet, AMIS TJARA GOELA.

Suizebollen, SATĒNGAH KALĒNGĒR.

Suizen, *fluiten*, van den wind, enz., NGAHIJOES.

Suizing, *gefluit*, van den wind of van iets, zooals
bijv. den stok, waarmee men zwaait, HIJOES.

Sukkelen, zie onder *Ziek*.

Sulfer, zie *Zwavel*.

Sultan, SOELTAN.

Sultane, RATOE.

Sumatra, eigenn.: SOEMATRA.

Sussen of *trachten te sussen*, *bedarend toespreken*,
trachten neer te zetten, ook een kind *sussen*
of *trachten te sussen*, NGOEPAHAN (oe); zoo-
mede NJOMBÒ (tj).

T.

Taai, zoodat het niet breekt of scheurt; ook van
vleesch, *niet malsch*, LIJAT. *Taai*, van iemand,
i. d. z. dat het leven, zooals wij zeggen, in
hem verroest is, AWĒT OEMOERNA.

Taak, hetzij zich zelf opgelegd, hetzij opgelegd door
een ander, HANTJA. Zie ook *Deel*.

Taal, zie *Spraak*.

Taalkunde, ÈLMOE BASA.

Tabak, BAKÒ.

Tabak-kerfmachine (de inlandsche), RIMBAGAN.

Tabaksblad, zooals dat door de tabakopkoopers
wordt gekoekt, GALABAG.

Tabaksdoos, zie *Sirihdoos*.

Tabakspijp, PIPA of PIPA BAKÒ.

Tabakspruim, waarmee men, na de sirihpruim in
den mond te hebben gestoken, de tanden
wrijft, SISIG met SOESOER b.

Tachtig, DALAPAN POELOEH.

Tafel, MÈDJA. *Ronde tafel*, MÈDJA BOENDĒR (Mal).
Speeltafeltje, MÈDJA MAÈN. *Laag tafeltje*, om,
gezeten op den grond en de beenen gekruist,
op te schrijven of *aan te lezen*, PAGÒ. *Van*

*bamboe gemaakt tafeltje tot uitstalling van
waren*, RANDJANGAN. *Tafel*, gezegd voor *een*,
hetzij *op den grond*, hetzij *op een tafel aan-
geregt offermaal* of *maal*, waaraan velen
deelnemen of zullen deelnemen, AMBĒNG.
Een tafel. SAĀMBĒNG; *twee tafels*, DOEWA
AMBĒNG enz.

Tafelblad, PAPAN MÈDJA.

Tafeldekken, TOETOEP MÈDJA. Dit is Maleisch, een
Soend. uitdrukking zou zijn, NOEROEBAN (t)
MÈDJA.

Tafelkleed, TOEROEB MÈDJA.

Tafellaken, TĀPLAK.

Tafelsevies, zie *Servies*.

Tafeltje, zie *Tafel*.

Tafereel, zie *Schilderij* en *Verhaal*.

Tak, *takken* van een boom, DAHAN of DAHAN KAI.
Van een klapperboom ook wel eens voor die
van den kawoeng, BARANGBANG. *Getakt zijn*,
zijn met zijtakken, van de horens van een
hert, SÈNGGĒHAN.

Takje seureuh (*sirik*), TANGKAJ.

- Talent**, *bekwaamheid, kennis, kunde*, KABISA.
- Taling**, WALIWIS.
- Talisman**, *amulet, behoordmiddel*, DJIMAT. *Talisman*, zijnde een strook papier, beschreven met den naam van God, een gewijde spreuk enz., ISIM.
- Talloos**, *ontelbaar veel*, TANPA WILANĠAN ook NOE TAJA WIWILANĠANANA.
- Talmen**, *dralen, treuzelen, leuteren*, TALANGKĒ. Ook ANTĒR.
- Talrijk**, zie *Veel*.
- Tam**, *mak, niet schuw*, LINDEUK. Een dier temmen, *mak maken*, NGALILINDEUK.
- Tamarinde**, ASĒM. *Tamarindeboom*, TANGKAL ASĒM.
- Tamarindeboom**, zie *Tamarinde*.
- Tamboer**, TAMBOER.
- Tamboerijn**, slechts aan een kant met trommelvel overtrokken, TARĒBANG. *De tarĒbang bespe- len*, NARĒBANG.
- Tamelijk**, *nog al, vrij*, RADA. Zie ook *Middelmatig*.
- Tand**, *tanden*, HOENTOE met WAÒS b. Voor *tand*, *tanden* van een zaag, gebruikt men insgelijks HOENTOE.
- Tandakken**, *op inlandsche wijze dansen*, NGIGĒL (i) met NGIBING b. (i) *Dansen met of tandakken met* een dansmeid, NGIGĒLAN, met NGIBI-ĠAN b. *Tandakken, dansen op inlandsche wijze* zooals op een feest, NGIGĒL RONGGĒNG, met NGIBING RONGGĒNG b.
- Tandborstel**, SIKAT HOENTOE.
- Tandeloos**, *geheel of nagenoeg alle tanden en kiezen kwijt zijn*, LĒMONG. *Een, twee, een paar tanden of kiezen missen*, OMPONG.
- Tandestoker**, PANĠFUHIL.
- Tandpijn**, NJĒRI HOENTOE.
- Tandvleesch**, GOEGOESI.
- Tanen**. *De gelukster zien tanen; ook taande zijn gelukster*, BÒBÒR KARAHAJOEWAN.
- Tang**, zooals de smid, de goudsmid en de koper- slager gebruiken, TJAPIT, maar gewoonlijk TJATJAPIT ook wel PANĠJAPIT. Iets *met een tang houden*, NJAPIT.
- Tangetje**, om zich de baardhaartjes uit te trek- ken, TJATOET.
- Tante**, *moei*, oudere zuster van vader of moeder, OEWA. *Tante*, jongere zuster van vader of moeder, BIBI met ĒMBI ook wel IBOE b.
- Tapjĳt**, zie *Karpet*.
- Taptoe**, TAPTOE.
- Tarief**, TARIP.
- Tarten**, *wildagen*, NANGTANG (t).
- Tarwe**, GANDOEM.
- Tarwemeel**, TIPOENG TARIGOE of TARIGOE.
- Tasch**, die aan een koord of riem over den rug wordt gedragen, KANTONG; ook kan deze be- naming voor brieven-tasch, zooals de brief be- stellers hebben. Iets *in een tasch steken of doen*, NGANTONĠAN.
- Tastbaar**, *duidelijk, bewezen*, TĒRANG. *Tastbaar, ongelijk hebben*, NOEMBOEK DI SALAH.
- Tasten** in een zak, pot of opening, NGÒDÒK (k). *Tasten, op den tast voelen in het donker* naar iets, NJASĀRAN. (s) *Tasten en voelen; rond- gaan, overal tastende en voelende*, zooals in een kamer, zoekende naar iets achter, onder

of op het huisraad, OEJOEP AJAP. *Tasten en voelen, al tastend en voelend*, zooals bijv. een blinde wel doet als hij loopt, BOEMPOE RAMPA.

Taxeeren, zie *Schatten*.

Te avond of morgen, BARINGSOEK PAGI of BARINGSOEPAGI.

Te boven gaan, overtreffen, meer; ook door niemand of niets overtroffen worden, LEUWIH met LANGKOENG b.

Te eenenmale, SAKALI.

Teeder, zwak, magteloos, APĒS. *Teeder, lief, vriendelijk*, MANIS.

Teef, ANDJING BIKANG.

Teeken, waaraan men iets onderkent of wat dient tot aanduiding van iets, TJIRI. *Teeken, blijk, zichtbaar bewijs*, TANDA met TAWIS b.

Teekenen, blijken geven van iets; beloonen, iets toonen, doen blijken van iets, NANDAKEUN met NAWISKEUN b. Voorts NOEDOEHKEUN en ook NĒTĒLAKEUN (t).

Teekenen, iets voorzien van zijn handteekening, NANDA met NAWIS b. (van een aanzienlijke) (t). *Figuren teekenen op een kleedje*, NOELIS SAMPING (t).

Teekening, GAMBAR.

Teekens, goede of slechte, in het haar van menschen of dieren, KOEKOELINTJIRAN.

Teelt, het verbouwen, het planten ook het planten van visch op sawahs, MĒLAK (p).

Te gader, zie *Gezamenlijk*.

Te langen, laatsten, zie *Laatsten*.

Teen, RAMÒ. *Groote teen*, INDOENG SOEKOE met

DJĒMPOL SAMPĒJAN b. *Op de teenen loopen*, DJĒDJĒNGKĒJAN. *Op de teenen staan*, DJĒNGKĒ.

Teer, de vloeistof van dien naam, TĒR.

Teerkost, proviand, reigeld, BĒKĒL met SAŅGOE b.

Voor *reigeld* ook DOEWIT PIBĒKĒLEUN. Iemand iets voor de reis *mĒgeven, reigeld* of *teerkost mĒgeven*, NGABĒKĒLAN met NJA-NGOEWAN b.

Tegel (grootte vierkante), BATA OE BIN.

Tegelijk, op hetzelfde tijdstip plaats hebben, bijv. van het bewerken der sawahs ergens, GĒBRAG BATA. *Tegelijk en door elkaar*, van het praten of spreken van een veelheid van personen, BAGĒG. *Tegelijkertijd, te zelfdertijd*, SAKALI ook SAKALIAN, en BARĒNG met SARĒNG b. Van iets, zooals bijv. het afgevuurd worden van een aantal geweren of kanonnen, DISAKALIKEUN. Zie ook *Middelerwijl*.

Tegemoetkomen in de kosten van de huishouding hem, bij wien men inwoont, NGAGANDJĒL.

Tegen iets aanzitten of aanliggen, ANTĒL. In bijv. „pal aan tegen iets”, is *tegen* te vertalen met KANA.

Tegen elkaar aan, aan elkaar gekleefd of geplakt, RAPĒT. Zie ook *Dubbel*.

Tegengaan, zie *Tegenwerken*.

Tegengift, PANAWAB. Mal.

Tegenhouden, dwars in den weg komen iemand of iets, NGAHALĀNGAN. Iets *tegenhouden in zijn vaart*, bijv. een wagen, die van een hoogte afdalt, zulks, opdat het dalen langzaam geschiede, NAHAN (t). Zie ook *Inhouden* en *WĒerhouden*.

- Tegenkanten**, zie *Tegenwerken*.
- Tegenkanting**, *tegenstand*, wat iemand in den weg wordt gelegd, *oppositie*, HALAŅGAN met PAMBĒNGAN b.
- Tegenkomen**, te hooren krijgen een woord of spreekwijze, MANGGIHAN (p) met NĒPAŅGAN (t). Zie voorts *Ontmoeten*.
- Tegenover**, PAHAREUP HAREUP (PAPAJOEN PAJOEN b) DJEUNG. Zie ook *Jegens*.
- Tegenpartij**, *wederpartij*, LAWAN. *Op zijn tegenpartij ingaan, vooruitdringen*, NGAŅSĒG.
- Tegenspartelen**, zie *Tegenkanten*.
- Tegenspoed**, zie *Ongeluk* en *Wederwaardigheid*.
- Tegenspreken**, *wederleggen, opstrijden*, MADOEAN met MABĒNAN b. (p).
- Tegenstand**, zie *Tegenkanting*.
- Tegenstreven**, *wederstreven, weerstand bieden, zich verzetten*, NGALAWAN. Ook MAPALAŅGAN (p).
- Tegenvracht aan een draagstok eind**, LAJAN. Aan hetgeen zich bevindt aan een der einden van een draagstok, *een tegenvracht geven*, NGALAJANAN.
- Tegenwerken**, *tegenkanten, tegenjaan, tegenspartelen*, MALANG (p) ook MAPALANGAN (p).
- Tegenwind hebben**, *het in den wind hebben*, van een schip, MAPAG ANGIN (p).
- Tegenwoordig, nu**, *op dit oogenblik*, AJEUNA.
- Tegenwoordig zijn**, *aanwezig zijn*, AJA.
- Tegenzin**, *weérzin hebben of geen lust meer hebben* in iets; *ben er van zijn; walgen* van iets; *zijn bekomst er van hebben; genoeg er van hebben*, BĒSĒN. *Gauw ergens een tegenzin in hebben of krijgen*, als karaktertrek, BĒSĒNAN.
- Tehuis zijn**, *volkomen tehuis zijn* in iets, DOEDOEK.
- Te koop aanbieden** iets, NAWARKEUN. *Te koop, in den handel te krijgen* of *voorhanden, ten verkoop uitgesteld liggen*, DIDAGANGKEUN.
- Te kort doen aan iets**, door een onwaardige handeling, NGAHANDAPKEUN.
- Te kort schieten in iets**, bijv. in eerbied, KOEBANG met KIRANG b.
- Te laag**, van iets, zoodat men er tegen stoot, bijv. van een deuropening, SOENDĒK. Van iemands stem, SOEMBANG.
- Telegraaf**, *telegraafkantoor, telegraafdraad* of *lijn* en *telegraafpaal*, zie *Draad*.
- Telegraafkantoor**, zie *Draad*.
- Telegraaflijn**, zie hiervoor *Telegraafdraad* bij *Draad*.
- Telegram**, SOERAT KAWAT.
- Teleurgesteld**, *gefopt, gedupeerd*, KAPIRAN. *Teleurgesteld zijn in zijn blijde verwachting*, HARĒNĒK of HARĒNĒG.
- Telg**, zie *Kind*.
- Telkenmale**, zie *Telkens*.
- Telkens**, *telkenmale, telkens als, ieder keer als*, TIAP TIAP ook SAMANGSA, OENGGAL OENGGAL en SABAN. Voor *telkenmale, gestadig, steeds*, SĒK.
- Tellen**, menschen, dieren of voorwerpen, MILANG en NGABILANG. Bijv. in een dorp de menschen (huisgezinnen en zielen) *tellen*, NJATAHKEUN (tj). *Ligt tellen* dingen, die men niet kent of waarvan men de er aan verbonden bezwaren niet kent, NGABIBISANI.
- Tellen**, van een paard, TĒRĒDLONG, ADĒJAN ook

- wel ADÈAN. Een paard *doen tellen, in de tel doen gaan*, NÒRÒLONGKEUN ook NGADÈJANKEUN.
- Telling, BILĀNGAN.
- Te lijf gaan iemand, met zijn velen, ook fig. NGARADJANG (t).
- Temet, *al te met*, SÒK.
- Te min, zie *Te weinig*.
- Temmez, *mak maken*, zie *Tam*.
- Tempel in de groote moskee te Mekka, KABAĪH. Voorts voor *de tempel te Mekka*, BAÈTOELAH.
- Ten achteren zijn, *de mindere zijn*, KAHANDAPAN. *Ten achteren zijn bij anderen* met zijn werk of met eenig werk, KABÒLÈR.
- Te nauwernood en niet meer, *even, maar eventjes*, NGAN TIBA ook SAOEKOER.
- Ten behoefte van, zie *Bestemd voor* onder *Bestemmen*.
- Ten bijke van, NANDAKEUN met NAWISKEUN b. (t).
- Ten eersten, *primo*, SAPÈRKARA.
- Tenger, van het lichaam, RAMPING.
- Tengevolge, *uit hoofde, ingevolge, krachtens*, TINA SABAB ook BAWANING.
- Ten goede komen aan iemand, van een zeker bedrag, NINGGANG (t).
- Ten halven, *slechts ten halven, te min*, enz., KAPALANG met KAPAMBÈNG b. ook KOEMAPALANG.
- Ten kwade duiden. *Duidt het mij niet ten kwade*, OELAH DJADI ATI.
- Ten laatsten, zie *Laatsten*.
- Ten laste komen van iemand, DJADI GAWÈ.
- Ten naasten bij, zie *Gissing*.
- Ten overstaan van of *in het bijzijn* van, bijv. iets zeggen, PADJONGHOK DJONGHOK.
- Ten overvloede, zie *Daarenboven*.
- Ten slotte, zie *Eindelijk* en *Laatsten*.
- Tent, bijv. van linnen, die men ergens opslaat, om onder dak te zijn, TATAROEB.
- Ten toon spreiden, zie *Vertoonen*.
- Tentoonstelling, TONGTÒNAN. *Paardententoonstelling*, KOEMPOELAN KOEDA TONGTÒNAN.
- Ten vervolge op, (een term in dienstbrieven). SAMBOENGAN.
- Tenzij, zie *Behalve*.
- Te pas komen, *van nut zijn*, KOFMAHA ONAM ook KOEMA ONAM.
- Tepel, SOESOE met INANG b.
- Te pronk stellen iemand, als schandstraf, MÈN-TRANG (p).
- Teregt, *wel teregt*, SAMBÒRONG.
- Teregtkomen, *te land komen* op of in iets, MÈNÈB. *Teregtkomen, aankomen*, van dat, waarmee men snijft tegen iets, NGABÈDRONG.
- Teregtstellen, *veroordeelen, regten*, NGAHOEKOEMAN.
- Teregtwijzen, zie *Leeren*. *Teregtwijzing*, zie hier-voor *Les*.
- Tergen, *plagen, sarren*, NGAHEUREUJAN.
- Term, *bewoording, benaming*, BASA.
- Termijn van betaling bij op krediet koopen, DJANGDJI.
- Ter neêrgesiagen, zie *Kleinmoedig*.
- Ter oorzaak van, *ter zake van*, HAL ook KOE HAL. Ook TINA SABAB zoomede TINA BAWANING.

Terras, TÉRAS.

Terrein, zie hiervoor *Grond*. *Terrein van een plaats*, d. w. z. het terrein, waarop die hoofdplaats of dat dorp is gebouwd, zich bevindt, PALATARAN.

Ter sprake komen, van een zaak, die geheim werd gehouden of die men als afgedaan beschouwde, TIMBOEL.

Terstond, dadelijk, zoodra, al heel spoedig, PADAMAJAN OOK SAPADAMAJAN. *Terstond, nu terstond*, AJEUNA PISAN.

Terug. Heen en terug, POELANG ANTING.

Terugbegeven, zich, POELANG en MOELANG met MOELIH b. (p)

Terugbetalen, zie Teruggeven.

Terugblijven, achterblijven, TINGGAL met KANTOEN b. *Bij ongeluk, niet met opzet*, KATINGGALEUN.

Terugbrengen, wederbrengen, MOELANGKEUN. (p)

Terugdeinzen, MOENDOER.

Teruggaan, zie Terugkeeren.

Teruggeven, wederafstaan, wedergeven, ook iets *terugbetalen*, MOELANGKEUN. (p) Mede voor geld *teruggeven*, NGABALIKEUN. Voor *teruggeven (hetgeen er over is) van het geld*, dat men als verkooper in betaling voor iets ontving, MOELANGAN.

Terughouden, zie Weêrhouden.

Terugkeeren, terugkomen, wederkeeren, wederkomen, teruggaan, POELANG en MOELANG OOK BALIK met WANGSOEL bn. en MOELIH b. Zie ook *Omkeeren*. *Terugkeeren* tot of naar iets; *terugkeeren* naar iets, om dat te halen, MALIKAN OOK NGABALIKAN.

Terugkomen, zie Terugkeeren en Terugoliegen.
Terugkomen op het verlangen, dat men koestert, die begeerte niet langer hebben, MOENKĒRĒD ATI.

Terugkrijgen, wederbekomen, weêr in het bezit raken of komen van iemand of iets, KAMILIK DEUL.

Terugnemen een verstooten vrouw, NGAROEDJOE.

Terugschuiven de schuif (toelak) van een deur, NGALAĀN OOK NGALAĀNAN.

Terugstuiten, MALIK. (b)

Terugtrekken, achteruitwijken, MOENDOER.

Terugvliegen, terugkomen, van den steen, die met kracht tegen iets aan wordt geworpen, ook van een kogel; *terugspringen in den vorigen stand*, bijv. van een tak, dien men aantrok en weêr los liet: NGABĒTRIK.

Terugzenden, wederzenden, MOELANGKEUN. (p)

Ter wille van, zie Om de wil van.

Terwijl, zie Onderwijl en Middelerwijl. En dat terwijl, zie Daarbij.

Testament, zie Beschikking.

Teug, slok, LĒGOEK. *Bij teugen drinken*, NGOEJOEP.

Teugel, teugels, LĒS. Uitspraak: ongeveer LEIS. Voor *springtengel* ook voor *opzetteugel*, SOETRI.

Tevens, zie Met een.

Te ver drijven, te ver gaan, te ver gedreven, KATALANDJOERAN.

Te voren, zie Voorheen.

Tevreden, bevredigd, rustig, TĒNGTRĒM. Zie ook *Voldaan. Tevreden, vergenoegd*, SĒNANG.

Tevredenheid, vergenoegdheid, KASĒNANGAN. Zie ook *Opgeruimdheid*.

Te weinig, *te min*, KOEBANG met KIRANG b.

Te weten, *als daar zijn*, KAJANING. Zie ook *Namelijk*.

Te zamen, *te zamen met*, *in gezelschap van*, *gezamenlijk*, REUDJEUNG en BARĒNG met SARĒNG b. Ook REUREUDJEUNĠAN en BABARĒNGAN met SASARĒNGAN b. Voorts nog SAMA SAMA met SAMI SAMI b. Zie ook *Totaal*.

Te zoek, *weg*, hetzij door te zijn gekaapt, hetzij door te zijn geraakt tusschen andere dingen, KALIBOEB.

Thans, *nu*, *op dit moment*, *in dezen stond*, KIWABI.

Thee, TĒH of TJI TĒH.

Theeblad, BAKI.

Theegoed, BARANG TĒH. Mal.

Theeketel, KĒTEL.

Theekopje, TJATJANGKIB.

Theelood, BOEDĒNG.

Theepot, PÒTJI ook TĒKÒ.

Thibet of daarop gelijkende stof, SALAHI.

Tichelbakkerij, LIJÒ.

Tichelsteen, BATA.

Tien, SAPOELOEH.

Tienduizend, SALAKSA. *Tienduizendtal*, LAKSA.

Tiental, POELOEH. *Tientallen*, *bij tientallen*, POELOEHAN.

Tieren, van iets dat geplant is, HOERIP.

Tijd, *tijdperk*, *eeuw*, DJAMAN. *Tijd van den dag*, *uur van den dag*, WAJAH. *De tijd van*, *tijdens*, WANTJI. Bijv. *tijdens het dag zijn*, WANTJI

BEURANG. Zie ook hieronder. *Tijd* of *tijdstip van* of *voor* iets, WAKTOE of MANGSA met DANĠĒT b. Ook wel WANTJI en TĒMPO. Het laatste ook voor *tijd van beraad*, *uitstel*. *Het goede* of *bepaalde tijdstip*, *moment* of *uur* voor iets, DAWOEH ook NINGGANG MOESTARI. *De tijd voor het morgengebed*, WAKTOE SOEBOEH; *voor het middaggebed*, WAKTOE LÒHÒR; *voor het namiddaggebed*, WAKTOE ASAR; *voor het avondgebed*, WAKTOE MAGRIB; *voor het nachtgebed*, WAKTOE ISA. *Kort bij het bepaalde tijdstip*, SANTĒK. *Op zekeren tijd*, DINA HIDJI WAKTOE. *Ten tijde dat*, *tijdens*, *toen*, TATKALA ook MANGSA met DANĠĒT b. Mede gebr. BASA en KALA MANGSA. *Te dier tijd*, *toen ter tijd*, *op dat tijdstip* of *moment*, *destijds*, *toenmaals*, HABITA ook KEUR WAKTOE HABITA. *Ten allen tijde*, SAPAPANDJANGNA met SAPAPAOSNA b. Ook SAMANGSA. *Geen tijd hebben*, *geen gelegenheid hebben* voor iets, TEU ABI ook TEU KAOER. *In zijn tijd*, *in der tijd*, ook ASALNA. *Te eeniger tijd*, zie onder *Nu*. *In dezen tijd*, ALAM AJEUNA. *In dien tijd*, ALAM HABITA. *De oude tijd*, *in ouden tijd*, *oudtijds*, ALAM BAHEULA, ook ALAM ÈJANG. *De tijd*, t. w. drie maanden en tien dagen, *waarbinnen een van haar man gescheiden vrouw niet mag hertrouwen*, IDAH. Zie ook *Weduwstaat*. Iemands *tijd*, *uur*, *strevensuur*, MANGSA met DANĠĒT b.

Tijdelijk, zie *Voorloopig*.

Tijdens, zie *Tijd* en *Middelerwijl*.

Tijding, zie *Berigt*.

Tijdlang, *een*, bijv. zeggende: „een tijdlang deden wij niets anders dan netten maken”, SAGĒTAK.

Tijdrekening, de Chr., TAHOEN KANGDJĒNG MASIHL. Zie ook *Jaartal*.

Tijdstip. *Op dat tijdstip*, zie onder *Tijd*.

Tijdsverloop, HEULEUT.

Tijdverdrif, *tijkorting*, PAṄGANGGOERAN.

Tijger, *koningslijger*, MAOENG ook MÈJONG. *Ge-
vlekte tijger*, MÈJONG TOETOEL. De KÉROED is
een soort *kleine tijger*.

Tijgerkat, MÈJONG TJONGKOK.

Tijgerval, GARÒGÒL ook BAKOEOENG.

Tikje geven, een, iemand met iets, bijv. met den
zakdoek of tip van den karèmbong, hetzij
stoeijender wijze, hetzij om dien persoon te
doen opkijken of omkijken, NGĚPOEK. (k)

Tikken, van een klok, TRĚKTRĚK.

Tilburij, BÈNDI.

Tillen, *optillen*, *opheffen*, NGADJOENG DJOENGKEUN.

Timmeren, zie *Maken*.

Timmerloods, PAGALANĠAN.

Timmerman (baas of knecht), TOEKANG BÀS. Voor
schrijverker, BÀS ook TOEKANG BÀS. *Meester
timmerman*, *meester schrijverker*, LOERAH BÀS.

Timmermanswerk, KOEKOERIJAKAN.

Tin, TIMAH.

Tint, *kleur*, BOEPA.

Tip, *punt*, OEDJOENG.

Tirannie, KANIJAJA.

Tirannij, PAṄGANIJAJA.

Titel. Iemand *den titel verleen*, bijv. van rangga,
MANGDJĚNĠNGKEUN. Pass. DIPANGDJĚNĠNGKEUN.

Tijlpen, TJITJITAN. Van een veelheid van vogels:
TJINGTJABITJIT.

Tjirėbon, *Tjarėbon*, *Tjėrėbon*, *Cheribon*, *Sjeribon*,

naam van een residentie op Java, zoomede
van de hoofdplaats: TJIRĚBON.

Toast, *toasten*, KATAH. *Toasten drinken*, ARAK
ARAKAN. Dit is een dorpsuitdrukking. *Een
of den toast uitbrengen*, *toasten uitbrengen*,
KATAH maar gew. KATAHNA.

Toch, *dan*, ATOEH. *Toch*, met den nadruk, bijv.
zooals in: *toch* bleef hij in het leven; *bij slot
van rekening*, OEJOEHAN. Mede voor *bij slot
van rekening*, *ten slotte*, KANI KABI. *En toch*,
toch, TOERTA.

Toe, *gesloten*, *toegesloten*, MEUNDEUT. — II. Zie
Komaan.

Toebereiden een spijs, NGÒLAHKEUN. Voor *berei-
den*, *toebereiden*, van diverse spijzen gezegd;
eten koken, ÒLAH.

Toebidden. Iemand *heil toebidden*, NGADÒWAKEUN.
Zie ook *Gebed*.

Toebinden, zie *Binden*.

Toedeelen goede gaven, van God gez., NGATOEB. (a)

Toedekken, zie *Bedekt*.

Toeigenen zich, *voor zich nemen* iemands goed,
MIBÒGA. Pass. DIPIBÒGA.

Toefluistere, zie *Fluisteren*.

Toegaan, zie *Afkomen*.

Toegang, zie *Opening*.

Toegenegenheid, SII.

Toegesloten, zie *Toe*.

Toegestaan, zie *Verhoord*.

Toegeven, *botvieren*; *den vrijen teugel laten* aan
een wil of begeerte, NGADÒLÒS ook NGANTEUR,
NGADJOEDJOER en NGABĚJAKEUN met NJĚĚP-

KEUN b. (s) *Toegeven, bijpassen*, bij een ruilhandel, NÒRÒG. (t)

Toegeveid voor een andermans fouten en verkeerdheden, ADIL.

Toegift, *bijvoegsel, meerdere*, TAMBAHAN.

Toegooijen iemand iets, niet om hem daarmee te raken, NGALOENGAN. Als voren iets iemand *toegooijen*, NGALOENGKEUN. (a)

Toegrauwen, *toesnauwen* iemand, NJĒGOR. (s) Mede NJĒNTAK. (s)

Toehouden, zie *Toereiken*.

Toejuichen iemand die danst, met het in de maat roepen van ho! ha! daarbij slaande in de handen, NJĒGGAKAN. (s)

Toekijken, *zien* naar een vertooning of iets derg., NONGTON met LALADJÒ bn. en NINGALI b. *Stilletjes blijven toekijken* naar iemand of iets, bijv. zonder te helpen of er zich meê te bemoeijen, NGANTĒP. (an)

Toeknoopen, zie *Knoop*.

Toekomen. Iets zooals een brief, een pakje of derg. *doen toekomen, doen geworden* aan iemand, NGADATANGKEUN ook NĒPIKEUN, beide met NGADONGKAPKEUN bn. en b. Sprekende v. e. meerdere, bezigt men MAPARINKEUN. (p)

Toekomende, *toekomstig*, MĒNGKĒ.

Toekomst, in de, KAHAREUP met KAPAJOEN b.

Toekomstig, zie *Toekomende*.

Toelaten, *zijn gang laten gaan*, NGANTĒP (an).

Toelaten, zijn toestemming geven, NGIDINAN (i)

Toeleg, *meening*, PAŅGARAH.

Toeleggen, *het op* iemand of iets *toegelegd* of *gemunt hebben*, NGARAH. (a)

Toelichten, NĒRANGKEUN (t).

Toelichting, zie hiervoor *Ophelderen*.

Toeluisteren, zie *Hooren*.

Toen, BARĒNG met SARĒNG b. Ook ARI, ook wel, zoomede voor *alstoen*, ARI GEUS KITOE of wel ARI GEUS KITOE TOELOEJ BAÈ. *Van toen af aan, van dat oogenblik af aan*, WATĒS HARITA of TIWATĒS HARITA. Zie ook onder *Tijd*.

Toenemen, zie *Vermeerderen*. *Toenemen in* iets, BEUKI.

Toenmaals, zie onder *Tijd*.

Toepassen een raad of voorschrift; iets *toepassen*, MĒTAKEUN (p). Iets zooals bijv. den raad van een geneesheer, NĒRAPKEUN. (t)

Toepassing, *wijze van iets te gebruiken*, TĒRAP. Mede voor *toepassing*, PĒTA.

Toereiken, *toesteken, toehouden, toeschuiven, aanreiken, aangeven, presenteeren* iemand iets, NJÒDÒRAN. Iets iemand enz., NJÒDÒRKEUN. (s)

Toereikend, zie *Voldoende*.

Toeren, zie *Wandelen*.

Toerusten, *zich uitrusten, toerustingen maken*, DANGDAN DANGDAN.

Toeschuiven, zie *Schuiven* en *Toereiken*.

Toeschreeuwen, zie *Schreeuwen*.

Toeschrijven iets aan iemand, NGALARAPKEUN ook NĒRAPKEUN (t). Mede voor iemand of iets een hoedanigheid *toeschrijven* of wel *noemen* zus of zoo, NJĒBOET met NJĒBAT (s).

Toesnauwen, zie *Toegrauwen*.

Toespeling, zie *Zinspeling*.

Toespreken, zie *Spreken*.

Toespringen, zie *Springen*.

Toespijs bij de rijst; ook *gebak* of *lekkernij* bij de koffij, LALAWOEH. *De toespijs bij de rijst, gemaakt van fijingeweven Spaansche peper, een weinig tarasi en zout*: SAMBĒL. Meer zaamgestelde sambĒl soorten zijn er ook, ze worden met bijzondere benamingen onderscheiden. *Toespijs bij de rijst, bestaande in diverse soorten van bladen, grassoorten en kruiden*, LALAB.

Toestaan, *vergunnen, goedvinden, bewilligen, geven*, PARĒNG. *Als het mij gegeven wordt*, MANAWI PINARĒNG. (b) Zie ook *Vergunnen*.

Toestand, zie *Staat*.

Toesteken of *toehouden* iets, aan iemand, opdat hij het bijv. zal aannemen, NGASONGKEUN. (a) Zie ook *Toereiken*.

Toestel, DANGDANAN met DANGDÒSAN b.

Toestemmen, zie *Toestemming*.

Toestemming, *verlof, vergunning, bewilliging, permissie*, IDIN, ook PAĪDIN. *Toestemming enz. hebben*, IDIN, ook wel KAĪDINAN. *Zijn toestemming geven, gedoogen, toestemmen; vergunning verleenen* aan iemand of iets, NGIDINAN. *Met uw verlof, met uw permissie, pardon*, MAĀP.

Toetakelen met handen en voeten iemand, na hem te hebben overmeesterd, en met zijn velen, NGĒRĒJĒK. (k)

Toetsen, *keuren* goud of zilver, NGOEDJI. (oe)

Toetssteen, *keursteen*, BATOE OEDJI of BATOE OEDJIAN.

Toevallig, *het trof juist; dat treft goed*, KABĒNĒ-RAN met KALĒRĒSAN b. Mede voor *toevallig, juist, geviel het, trof het; het treft*, PARĒNG met KALERĒSAN b., ook DOEMADAKAN.

Toevertrouwen iets aan iemand; iemand iets *aanbetrouwen*, opdat hij er voor zorgde, NGAWIJATKEUN. Ook voor *aan* iemand, iemand of iets *toevertrouwen*, MIHAPĒ (p) met NGAWĒWĒRATAN b.

Toevlugt zoeken bij iemand, NGÒLĒJANG NGALANGKOEB.

Toevlugtsoord, *wijkplaats*, PANGOENGSEN. Jav.

Toevoegen aan iets, iets *vermeerderen*, NAMBAHAN (t).

Toevoegsel, PANAMBAH.

Toevouwen, NILĒP (t).

Toewaaijen, zie *Bewaaijen*.

Toewijding met, *geheel toegewijd zijn, geheel leven voor* iets, SOEHOED.

Toezeggen, *beloven, zich verbinden*, DJANGDJI. Iemand iets *toezeggen*, bijv. hem te zullen benoemen, MARAĪLKEUN. (p) Iemand *laten beloven* iets te doen, NGADJANGDJIAN. Zie ook *Belofte*.

Toezegging, *belofte, verbindtenis*, DJANGDJI.

Toezien, *toezigt houden op* iets, NGARAKSA.

Toezigt houden, zie *Toezien*.

Togt, zie *Gang*.

Togtgenoot, BATOEB met RĒNTJANG b.

Tol, het kinderspeelgoed, PANGGAL. *Als een tol in de rondte draaien*, van iemand gezegd, NGÒLĒTJĒB (k).

Tolk, *translateur*, DJOEROE BASA.

Ton, zie *Vat*.

Tong, LĒTAH met ILAT b. Van dieren wordt het b.woord niet gebezigd. *Een lange tong hebben; zijn mond niet kunnen houden*, ATEUL BIWIR. *Over den tong gaan*, van iemand, DJADI SĒNĒN KALĒMĒKAN. *Het lag mij op de tong*, bijv. om het te zeggen, SAPÒKPÒKKEUN. *Een sluweelen tong hebben*, MANIS LAMBĒJ.

Tooi, DANGDANAN met DANGDÒSAN b.

Tooien zich, *zich kleeden, aankleeden*, DANGDAN met NGANGGÒ b. Iemand *zijn dos aandoen*, tooien, NGADANGDANAN met NGADANGDÒSAN b.

Toon, *geluid, klank*, SADA.

Toonen, zie *Teekenen, blijken geven van iets en Vertoonen. Toonen, hetgeen men kan*; van zijn kennis of kunde *doen blijken, een of meer staaltjes geven*, NGADADAR.

Toorn, *drift*, ook *toornig zijn*, AMBĒK, veelal met BĒNDOE als b.woord. *Toornig, boos of driftig worden of zijn*, NGAMBĒK. Mede voor *toorn, gramschap, verstoordheid*, HAWA NAPSOE ook POENDOENG. Van een meerdere of aanzienlijke ook BĒBĒNDOE en BĒBĒNDON.

Toornig, zie *Boos* en *Toorn*.

Toorts, zie *Fakkelt*.

Toovenaar, AHLIKOEHANAH, TOEKANG SIHIR of TOEKANG ÈLMOE SIHIR ook DOEKOEH. Meer bep. voor een *boosaardige toovenaar*, NĒLOEH of TOEKANG NĒLOEH.

Tooverbede, zie *Toovergebed*.

Tooverboek; *boek, inhoudende tooverformulieren, tooverbeden*, enz., PABIRIMBON.

Toovergebed, *tooverspreuk, tooverbede*, DÒWA ook DJAMPÈ. *Over iemand of een lichaamsdeel die prevelen*, NGADJAMPÈ.

Tooverkunst, ÈLMOE TĒNOENG, ook ÈLMOE SIHIR. *Tooverkunsten, boosaardige tooverkunsten*, PANGABISA.

Toovermagt, zie *Wondermagt*.

Toovermiddel, PAMAKÈ met PANGANGGÒ b.

Tooverspreuk, zie *Toovergebed*.

Top van een vinger, TJONGGÒ. *Top, kruin*, van een berg of boom, *bergspits*, en bep. ook *de kruin van den berg Mèga mēdoeng*: POENTJAK. *Heel hoog, tot aan den top*, van het beklimmen van een berg of boom, POENTJĒT. Ook voor *top, kruin* van een boom, POENTJOEK. *Top* van een zweer of gezwel, MATA.

Tor, BANGBOENG, waarvan men onderscheidt de BANGBOENG TAĪ, de BANGBOENG TAĪ KÒTÒK en de BANGBOENG TJANAR. Deze laatste vindt men op de klapperboomen.

Tornen, *lostornen*, NGALAĀN KAPOETNA. Een naad *lostornen*, NGEUREUTAN. (k)

Torschen, *op den rug dragen*, NGAGANDONG met NGAKÒD b. (a).

Tortel, zie *Tortelduif*.

Tortelduif, *tortel*, TIKOEKOER, ook POEBOEKOETOET of PĒRKOETOET.

Tot, KA. *Tot aan toe, tot... toe*, DATANG KA met DONGKAP KA b; ook KOENGSI met KANTOS b., en TĒPI of NĒPI met DONGKAP b. *Tot nog toe, tot nu toe*, NEPI (DONGKAP b.) AJEUNA. Zie ook *Bestemd voor*.

Tot zoo ver gaan, tot zoo ver komen, het zoo ver drijven, MANI met DONGKAP KA b.

Totaal, te samen, de som, DJOEMLAH.

Totebel, SIRIB. Met een totebel visschen, NJIRIB.

Tournee, een, maken, op tournee zijn, van ambtenaren, zie *Ronde*.

Tournooilans, zie *Piek*.

Touw, band, koord, lijn, in het alg. alles, wat bij wijze van touw, om iets mee te binden of mee vast-, digt- of aan te binden wordt gebezigd, TALI. Mede voor *touw*, TAMBANG. *Dun touw*, hindtouw, RARA. *Touw maken, touw draaijen*, NGABARA. *Touw (dun) of draad, gemaakt van de vezels van den pisangboom*, RAMAT TJAOE. *Dik touw van vezelbast van den waroe*, DA-DOENG. *Id. van in elkaar gedraaide reepen buffelleer*, KÒSARA ook DJANGËT. Het laatste woord ook voor *reep buffelhuid, bij wijze van touw gebezigd*. Een *touw, dat een buffel door den neus wordt gedaan*, KALOEHAN. *Er is geen touw aan vast te maken*, spreekw., HËNTEU POEGOEI LEUNDJEURANANA. *Het touw, aan een net, waarmeê dat wordt gesteld of uitgezet*, ROEWIS.

Traag, niet houden van werken, MËLËNTJING ook MËLID.

Traagheid, KAMËLIDAN.

Traan, tranen, TJIMATA met TJIPANON, TJITANGIS, TJISÒTJA of TJIKASÈÈR b. *De tranen in de oogen hebben of krijgen*, TJIMATAÀN met TJIPANÒNAN, TJIKASÈÈBAN, TJISÒTJAÀN of TJITANGISAN b. Ook TJOEMALIMBAM of TJOEMALIMBA, zoomede NGALIMBA en DAREUDA.

Traan, MINJAK LAOEK.

Trachten, NGARAH (a).

Traktement, loon, bezoldiging, onderstand, GADJIH. Iemand *bezoldigen*, ook *onderstand geven*, NGAGADJIH.

Traliewerk, en tralies voor een raam, zie *Hekwerk*.

Tranen storten, zie *Schreien*.

Translateur, zie *Tolk*.

Transparent, zie *Lijnblad*.

Transporteeren parè van het veld naar de rijstschuur, NGAKOET (a). Iets, zooals bijv. zijn goed bij verhuizing, NGAKOETAN. Mede voor *transporteeren*, AKOET AKOET, zoo kan men bijv. voor: *hij is bezig goed te transporteeren*, zeggen: KEUR AKOET AKOET BARANG. Ook nog voor goederen *transporteeren*, bijv. uit een schip naar den wal, NGOENDJAL (Pass. ook DIKOENDJAL).

Trant, naar den — TJARA met SAPËRTOS b.

Trap, TANGGA.

Trappen, iemand trappen, op iemand trappen, iets *vertrappen, vertreden*; ook *door trappen van de bolsters of schil ontdoen*, NGIRIK (i). Een bed *vertrappen*, op een bed *trappelen*, een dier *met de pooten treden*, zooals sommige dieren hun prooi of overwonnen vijand doen, NGA-GALEJ. Ook nog voor *op iets trappen*, NINTJAK (t) met NGADAMPAL b.

Trassie, TARASI.

Traverseeren, van een paard, NJIRIG. Een paard *doen traverseeren*, NJIRIGKEUN (s).

Trechter, TJÒBONG. *Trechtersvormig zijn, in een punt uitloopen*, bijv. van zoo'n soort mand, als waarin de rijst wordt gekookt, MONJONG.

Tred, schrede, stap, LËNGKAH.

Trede van een stoep of trap, HAMBAL, maar gew. HAMBALAN.

Treden, zie *Truppen*.

Treffen, zie *Raken* en *Het treft*. *Treffen* v. d. bliksem, zie *Schieten*. Zie ook *Toevallig*. *Treffen op*, bijv. maandag, MĒNĒBAN.

Trein, *stoet menschen, die iemand in zijn gevolg meévoert*, PAŅGIRING.

Trekken. Iemand of iets *trekken, slepen* meé of ergens heen; aan iets *trekken*, NARIK (t). *Trekken*, d. w. z. *al trekkende vasthouden*, bijv. iemand die wil voortgaan, aan de klee- ren, NGEUMBING (k) ook NGĒNĀJANG. (k) en NGABĒNĀJONG. Iemand *aan zijn haar trekken, trekken aan het haar van* het hoofd of aan den baard, NGADJĒNGGOET, volg. somm. met NGADJAMBAK b. *Uit alle magt trekken*, bijv. aan een spijker, om dien uit den muur te krijgen, enz., NGADONTJA. *Krampachtig trekken met de pooten*, van een dier, bijv. van een half doode kip, die op den grond ligt; *krampachtig trekken met de beenen*, niet als een beweging om op te staan, van menschen en paarden, op den grond liggende, KĀKĀSĒHAN. *Trekken met een poot, den poot niet ferm neerzetten*, van een dier, PATEUH. *Kunnen trekken*, van een paard, dat bijv. gespannen is voor een bendij, bijv. drie personen, MOEWAT. *Trekken, een trek doen aan een sigaar*, NGĒNĀJOT (k) Zie ook *Afstrekken* en *Uittrekken*. *Trekken, van houtwerken, zie Werken*. *Trekken naar binnen (of buiten)*, van een stank, NJAMBOEWANG. Een zwaard uit de scheede, een pistool uit den gordel

of holster *trekken*, den laadstok *uittrekken, withalen*, MĒSAT (p) ook NGABĒSAT. Mede voor een zwaard of derg. *trekken, ontblooten*, MATĒK (b) en NARIK (t). *Bloot, getrokken*, BEUNANG MATĒK. Iets *trekken, terugtrekken* uit iets anders, waar men het heeft ingestoken, bijv. de hand uit de stopflesch, waarin men ze stak, MAOET. (p) *Zich aan de knevels trekken*, MAOET KOEMIS.

Trekker aan een schietgeweer, DJADJAWIL.

Treknet (groot), KĒRĒD. *Daarmeeé visschen*, NGĒRĒD.

Trempot van aarde gebakken, zooals de inlanders maken, TĒPLEU. *Gemaakt van klapperdop*, TIKOEK. Ook voor *trempot*, zoomede *waterkookketel*, TĒKĀ. *Trempotje*, PĀTĒI.

Trekvogel, fig. DJALĒMA MANOEK.

Trens, *gebit* voor een paard, ook het geheele *hoofdstel*, KADALI. *Trens, bezet met scherpe punten*, zooals de inlanders veelal bezigen bij wijze van gebit voor een rijpaard, KADALI BAŅGAH. *Hoofdstel zonder het gebit*, SĒSĒB. *Het met zilveren platen versierde hoofdstel*, voor het rijpaard van een vrouw, BĀRONGSONG.

Treuren, *treurig zijn*, zie *Kommer*.

Treurig, zie *Kommer*.

Treurigheid, zie *Kommer*.

Treuzelen, zie *Talmen*.

Trillen, zie *Beven* en ook *Schudden*.

Trippelen, *trippelend*, van het loopen van een dwerg en van een kriekip, PATAKAR PĒTĒKĒB.

Troebel, *drabbig*, KIROEH. Een of ander vloeistof door er in te roeren, *troebel maken*, NGOETJĚK.

(k) Mede voor *troebel maken*, NGIROEHAN.

Troef, in het kaartspel, TROEP.

Troep, zie *Zwerm*.

Troepen, *legertroepen*, BALAD.

Troepshoofd, PATINGGI.

Troffel, SĚNDOK APOE.

Trom, TAMBOER. *De trom roeren*, NABEUH TAMBOER.

Langwerpige trom, zeker muziekinstrument, DĚGDĚG.

Trommel, om iets in te bergen, TĚROMBĚL.

Trommelen met de hand, bijv. voor zich op den grond, terwijl men zit, KĚTROK KĚTROK.

Trompet, TABOMPĚT.

Troost, *hulp*, *bijstand* in een bepaald geval, PI-TOELOENG met KAMANDANG b.

Tros, ook *tak met trossen er aan*, BANGGEUJ, van alle vruchten die aan trossen groeijen, uitgezonderd echter van de pinang (djambĚ) en van klappervruchten, waarvan *een tros* heet SAMANGGAB; van den pisang, waarvan *een tros* benoemd wordt met SATOEROEJ, en van de peuteuj; van de laatste heet *een tros*: SAHANGGOR of SAPĚNDOEL. *Trossen vormen, aan trossen zitten*, BARANGGEUJAN. *Vrucht-tros* van den kawoeng, LANGGARI.

Trotsch, zie *Hoovaardig*.

Trouw, van het bewaren van geheimen, PAGEUH.

Trouw, naarstig, in het bezoeken van of het komen bij iemand, GĚTOL. *Niet te goeder troetw zijn*, zie bij *Trouweloos*.

Trouweloos, ook *zich trouweloos gedragen*, TJIDRA.

Trouweloos gezind zijn jegens iemand; *niet ter goeder trouw zijn*, GINDI PIKIR SALAH NIJAT.

Trouwen, *huwen, een huwelijk aangaan*, KAWIN en

KAWINAN, ook NIKAH en van een aanzienlijke ook BĚNDĚNGAN. Mede, maar vooral voor *getrouwd zijn*: BĚGA PAMADJIKAN met KAGOĚNGAN

GEUREUHA b. of z. b. *Gehuwd zijn* met het kind van iemand, NJĚRĚK. *Huwelijk*, KAWIN. Een

vrouw of meisje *trouwen*, NGAWIN. *Gehuwd met, getrouwd worden*, van de vrouw: DITIKAH.

Een kind uittrouwen, PAŅGANTĚNAN. Een vrouw of meisje *uittrouwen, doen huwen*,

NGALAKIJANKEUN. Voorts voor iemand, zoon of dochter of wel iemand anders *doen trouwen, laten trouwen*, NGAWINKEUN. Van

een aanzienlijke: een kind *uithuwen*, ook NGARĚNDĚNGANKEUN. Eindelijk bezigt men

nog voor iemand *uittrouwen, uithuwelijken*, eig. iemand *pangantĚn* (bruid of bruidegom) *ma-*

ken, MANGANTĚNKEUN. Een paar, ook iemand *trouwen, in het huwelijk verbinden*, van den

priester gezegd: NGAWINKEUN ook NGALAPALAN. Iemand *door den priester doen verbinden in het huwelijk, in den echt laten ver-*

eenigen, NIKAHKEUN. Pass. DITIKAHKEUN. *Huwen, trouwen, een man nemen*, van een

vrouw of meisje, LAKIAN met TJARĚGĚAN b. Een vrouw of meisje *ten huwelijk vragen, een huwelijksaanzoek rigten* tot een vrouw of

meisje, NAŅAĚN. (t)

Trouwkosten, *trouwgeld*, te betalen aan den priester, IPĚKAH of IPKAH.

Tuchtigen, *kastijden*, NJIKSA. (s)

Tuig van een paard, PAKÈJAN. Mede DANGDANAN met DANGDÒSAN b. Ook PRABOT KOEDA.

Tuig van een opgetuigd rijpaard, RARAHAB.

Tuimelen, omtuimelen, ondersthoven tuimelen, NGADJOEMPALIK.

Tuin, KÈBON. *Koffietuin*, KÈBON KÒPI. *Een koffietuin aanleggen*, NGÈBON KÒPI. *Groententuin*, KÈBON SAJOEBAN.

Tuinjongen, tuinman, TOEKANG KÈBON.

Tuinman, zie het voorg. woord.

Tuit van een trekpot, SIRIT.

Tuttelig, bijv. van den kap van een wagen, LIMBOENG.

Tuk zijn, zie *Begeerig*.

Tulband, zooals de Arabieren en hadji's dragen, SOBBAAN. Ook DASTAR.

Turen, oplettend uitkijken naar iemand of iets, MÉNTJONG. (p)

Turk, OERANG TOERKI. *Turksch*, TOERKI.

Turkocis, PIROES.

Tusschen, ook *tusschen in* i. d. z. van bijv. *tusschen hemel en aarde*, ANTABA met ANTAWIS b.

Tusschenbeide, *tamelijk, middelmatig*, SÈDÈNG.

Tusschenman, d. w. z. man, met wien een verstooten vrouw trouwt, voordat zij weer door den man, die haar verstiet, tot vrouw mag genomen worden: HEULEUT. *Als tusschenman een huwelijk aangaan*, NGAHEULEUTAN.

Tusschenpersoon, door wien men er komt, *bemiddelaar*, LANTABAN.

Tusschenruimte, ANGGANG. Mede en mitsdien ook voor *ruimte* bijv. tusschen de rijen van een aanplant, SÈSÈLA of SELA SÈLA. Daarvoor insgelijks LÒLONGKRANG. Iets *plaatsen*, bijv. stoelen, *met tusschenruimten*; iets bijv. koffij-boompjes *in dier voege planten*, NGALÒLONGKRAṄGAN. *Tusschenruimte, afstand*, bijv. tusschen twee sporten van een ladder of tusschen een punt en het ander, ANTARA met ANTAWIS b.

Tusschensteken, tusschenvoegen, tusschenzetten, tusschenleggen, NJÈLAPKEUN. (s)

Tusschentijd, ANTARA ook HEULEUT. ANTAWIS b. *Tusschentijd, verpoozing, tusschenuur*, SÈLANG of SÈLANG SÈLANG. *Met tusschentijden en niet geregeld door*, van het werken aan iets, ANTJAL ANTJALAN.

Tusschenvoegen, zie *Tusschensteken*.

Tusschenzetten, zie *Tusschensteken*.

Twaalf, DOEWA WÈLAS.

Twee, DOEWA. *Tweede, ten tweeden, secundo*, KADOEWA. Iets *in tweeën deelen, splitsen, halveeren*, MARÒKEUN met MALIHKEUN b. (p) Iets voor iemand *in tweeën deelen*, MANGDOEWAKEUN. (p) *Zich in tweeën splitsen*, van een groep menschen, een vlugt vogels, enz., ook *zich in twee armen splitsen*, van een rivier of water, MIDOEWA of wel DJADI DOEWA.

Tweearmig, van een rivier, op een zeker punt, TJAGAK.

Tweede, zie *Twee*.

Tweedragt, PADOE met PABÈN b.

Tweegevecht, *duel*, PRANGTANDING ook PRANGTANDINGAN.

Tweesprong (dè), als aanwijzende benaming van een zeker punt op een weg, LĒBAH DJALAN TJAGAK.

Tweeeling, *tweelingen*; ook *van tweelingen*, gezegd van het bevallen, KĒMBAR. *Tweelingen*, beide meisjes; ook *van tweelingen*, gezegd van het bevallen, DOMPÒ. *Tweelingen*, een jongen en een meisje; ook *van tweelingen*, gezegd van het bevallen, NGONTJAR.

Tweespalt, *krakeel*, *geschil*, *oneenigheid*, PAPADOEWAN met PAPABĒNAN b.

Twijfelachtig, HANTEU OF TATJAN TANGTOE (TANGTOS b.).

Twijfelen, *in het onzekere zijn*, bijv. of iemand wel in der daad de gezochte persoon is, ASA ASA.

Twintig, DOEWA POELOEH.

Twintigtal, van gebatikt en sits, KÒDI. *Een twintig stuks* van derg. stoffen, SAKÒDI.

Twist, *procedure*, enz. ook *twisten*, *procedeeren*, enz., PADOE met PABĒN b. Voorts nog voor *twist*, *krakeel*, *geschil*; ook *twist* of *geschil hebben*, PAPADOEAN met PAPABĒNAN b. *Om iets twisten*, *over iets een proces voeren*, enz., MADOEKEUN, met MABĒNKEUN b. *Een proces beginnen*; *het in proces gooijen*, PASANG PADOE.

Twistappel, PIPADOEUN, met PIPABĒNEUN b. Zie ook bij *Kibbelen*.

Twisten, PASĒJA. *Over elke kleinigheid twisten*, NGAGĒDÈKEUN PADOE. Zie voorts *Twist*.

Twistmaker, TOEKANG TJÈRÈWÈD.

Twistziek, SOEKA TJÈRÈWÈD.

Twistzoeken, zie bij *Kibbelen*.

U.

U, zie *Gÿ*.

Ui, *uijen*, BAWANG. *Een soort kleine witte wijen*, BAWANG KOETJAJ.

Uijer van een dier, SOESOE.

Uil, *nachtuil*, KOEKOEBĒLOEK.

Uiltje, zie *Kapel*.

Uit, *afwezig*, *niet te huis*, SOEWOENG met SĒWĒNG b.

Uit, *gebluscht*, van een vuur; *uit*, *om*, *verstreken*, van de maand, PAREUM. *Om zijn*, *voorbij zijn*, in het alg. v. e. tijdperk, BĒJAK met SĒÈP b. *Zoo goed als uit zijn*; *op het uit-*

gaan zijn, van een vuur, MĒPĒS. *Uit*, *gedaan hebben met spreken*; *gedaan zijn*, *afgelopen zijn van iets*, zooals de voorlezing van een brief of derg., TOETOEP. *Uit*, *ten einde*, *uitverteld*, van een verhaal, TJATJAP ook DATANG KA TJATJAPNA. Mede voor *geheel uit* gelezen of verteld, van een verhaal, TATAS. Een verhaal *uitvertellen*, NJATJAPKEUN.

Uit, *van*, *afkomstig van*, TI. *Uit*, *ter oorzaak van*, *uilhoofsje*, TI, TINA of TINA KOE. Mede TINA SABAB, TINA PASAL, ASAL TINA en ASALNA. *Uit den weg! weg!* toeroep, HILING. *Uit alle*

magt, zoo hard mogelijk, SAKOEWAT KOEWAT met SAKIJAT KIJAT b. Met betr. tot slaan, er op slaan, HABĚK. En van schreien, schelden en twisten ook van eten, RÒSA. *Uit dien hoofde, KOE PĚRKARA ĚTA. Uit eigen beweging, uit vrije verkiezing; uit eigen beweging ergens zijn of zijn gekomen, ANDON SOEKA.*

Uitbakenen, zie *Baken*.

Uitbarsten. *Met een schreeuw uitbarsten in huilen, NGAGÒWAK. Uitbarsten, losbarsten, van velen in lachen, huilen enz., ook uitbarsten van brand, twisten, enz., GĚR. Van een vulkaan, zie hiervoor Werken.*

Uitblazen, zie *Uitdooven*.

Uitblijven, lang, van iemand, die werd uitgezonden, ook van iemand, die werd ontboden, AMBLĚNG.

Uitblusschen, zie *Uitdooven*.

Uitborstelen, NJIKAT (s).

Uitbotten, *uitloopen, SIROFĚNGAN.*

Uitbraaksel, OETAH met LOEGAH b.

Uitbraken, NGOETAHKEUN (oe) met NGALOEGAHKEUN b.

Uitbreken (hem) van 't zweet, NGOETJOER. Iets *uitbreken*, bijv. een steen, die half in den grond zit, met behulp van een hefboom of derg., NGADOENGKAR. Zie verder *Afbreken*.

Uitbrengen, *aan den dag brengen, MOEKA* (b). *Uitgebracht, aan 't licht gebracht, ontdekt, KABOEKA.*

Uitdagen, *ten strijde dagen, NANGTANG* (t). Ook MĚNTA LAWAN.

Uitdeelen, *ronddeelen* iets, NGABALABOERKEUN. Zie ook *Deelen*.

Uitdelgen, zie *Uitroeijen*.

Uitdenken, zie *Denken*.

Uitdijen, *uitgedijd zijn, BEUKAH.*

Uitdoen, *uitnemen* iets ergens, NGABIDJILKEUN.

Uitdooven, *uitdoen, uitblazen, uitblusschen*, een vuur of lamp, MAREUMAN. (p) Het vuur, ook NJĚOS (tj). Zie ook *Uit*.

Uitdossen mooi, een bediende of aangenomen kind, NJAPOET NJAPOET. (s) Zie ook *Zich mooi maken. Sierlijk uitgedost, mooi of zwaarig gekleed, GINDING.*

Uitdrijven zooals vee naar de weide, NGAGIBINGKEUN.

Uitdroogen, DJADI TOEHOER.

Uitdrukken, *uitkuijpen* een zweer of gezwel, MĚNTJĚT. (p)

Uitdrukkelijk, zie *Nadrukkiglijk*.

Uitdrukking, *spreekwijze, zegswijze, BABASAĀN.*

Uitduiden, *aancijzen, TOEDOEH* ook NOEDOEHKEUN.

Uiteengaan, *uit elkuār gaan*, bijv. van een handvol zaāngedrukte rijst, als men daar water overstort, PATOERAJ. Zie voorts *Scheiden*.

Uiteinde, zie *Einde*.

Uiten, *uitspreken* iets, NGALOEWARKEUN. Mede voor *uiten, zeggen, uitspreken*, bijv. hetgeen men op het hart heeft of weet, NGĚDALKEUN. (k). Ook nog bijv. een gezegde of sommige woorden, BIDJIL. *Zich uiten, door de lippen te bewegen, zooals men sprekende zou doen, KOENĚMAN.*

Uit elkander, uit elkaar. *Uit elkander gevallen*, van een meubel, POETJAT. Een meubel *uit elkaar nemen*, MOETJAT. *Uit elkaar liggen*, van een boek, een kistje, een ingestort huis enz. AMBOERADOEL. Van gebak, dat niet goed uit den vorm kwam, RĒMPOE. *Uit elkaar stuiven, naar alle kanten wegvlugten*, van een aantal personen, PABOERISAT. Zie ook nog bij *Scheiden*.

Uiterlijk, wezen, gelaat, wezenstrekken, iemands *aanschijn*, PASĒMON; ook wel SĒMOE met SĒMI b. Mede OELAT en PATOET. Voorts nog BOEDI en PARÒMAN, het laatste ook voor *het uiterlijk voorkomen van iets*, bijv. tabak. *Uiterlijk, voorkomen en gestalte, fatsoen en makelij*, PANDÈ. *Een treesverwekkend of vreesaanjagend uiterlijk hebben*, BÒSONGÒT. Zie verder *Uitwendig* en ook nog *Voorkomen*.

Uitermate, zie *Zeer*.

Uiterst, *bij uitstek*, zie hiervoor *Buitengemeen* en voorts *Zeer*.

Uitflappen, i. d. z. v. alles, wat maar voor den mond komt, zeggen; *alles maar in het gezigt zeggen*, POKSANG.

Uitgaaf, uitgaven, zooals voor aankoop van levensmiddelen, ook voor een arbeid, BALANDJA.

Uitgaan, er op uitgaan of zijn, om het noodige voor zijn bestaan te zoeken of om wat te verdienen, BALANGSIJAR. *Er op uitgaan of zijn zonder bepaald doel; er zoo maar eens op uitgaan of zijn*, OENTJLANG ANTJLONG.

Uitgeblazen, wat; wat bekomen van de vermoeijenis, GEUS ASÒ.

Uitgebreid, zie *Uitgestrekt*.

Uitgedroogd, zie *Droog*.

Uitgehold, zie *Ingedekt*.

Uitgehongerd, zie *Honger hebben*.

Uitgekomen, *zich bevestigd hebben*, van een droom, NJATA.

Uitgelaten, buitensporig, al te, bovenmate, TEUING.

Uitgeleide doen, als een bewijs of als betoon van vriendschap, DJADJAP. Iemand *zòó uitgeleide doen, uitgeleiden*, NGADJADJAPKEUN.

Uitgeleiden, zie *Uitgeleide doen*.

Uitgemaakt, zeker, werkelijk, NJATA.

Uitgenomen, zie *Behalve*.

Uitgeput zijn van vermoeijenis, ook *geheel uitgeput zijn*, ten gevolge van gebrek aan voedsel of wel ziekte, NAHNAJ. *Geheel uitgeput zijn, onmagtig neêrliggen, voor mirakel liggen*, NGALÈHLÈH. Voor *uitgeput zijn van den honger*, ook nog KALÈMPÒHAN. Zie mede bij *Krachteeloos* en *Slap*.

Uitgered, zie hiervoor *Behouden*.

Uitgescheurd, zie *Scheur*.

Uitgeslagen, zie *Beschimmeld*.

Uitgespreid liggen, NGAMPAR. (am)

Uitgestoken uit den mond of bek, van de tong, NGĒLÈL. (ē)

Uitgestort, TAMPLOK. Iets *uitstorten*, NAMPLÒKEUN.

Uitgestorven (als), van een woning, THISEUN. *Uitgestorven*, van een familie, TOEMPOEB.

Uitgestrekt, ruim, breed, bijv. van een sawah, LĒGA. *Uitgestrekt, uitgebreid*, bijv. van een veld of vlakte, NGĒNTAK NGĒNTAK. Zie ook nog *Groot*.

Uitgeteerd; vel en been zijn, KOEROF AKING NGA-DJANGJAWING.

Uitgeven geld, ook de benoodigde hoeveelheid van iets *uitgeven*, zooals uit de provisiekamer, NGALOEWARKEUN. *Uitgegeven, besteed*, KALOEWAR of DIKALOEWARKEUN. Voor geld *uitgeven* ook nog OENDOER. Mede en dit ook voor *moeten uitgeven, verplicht zijn om uit te geven*, òLOK. Een zekere som *uitgeven*, NGOENDOERKEUN.

Uitgeviert, van een vliegertouw en derg., DATANG KA TJATJAPNA.

Uitgevoerd, *geschied, gebeurd, verrigt*, KASORANG. Zie ook *Gescheiden*.

Uitgezonderd, zie *Behalve*.

Uitgieten, zie *Schenken*.

Uitglijden, TISÒLÈDAT. *In dier voege, dat de voet een heel eind uitliert*, TISÒRÒDÒT. Zie ook *Afglijden*.

Uit goede bron; *zeker; volkomen betrouwbaar, omdat het uit goede bron werd geput*, van een berigt of tijding, TRANG.

Uitgooien, *weggooien, wegwerpen*, MITJEUN. (p)

Uitgraven, zie *Graven*.

Uitgraving, zie *Uitholling*.

Uithalen met een rijtuig of rijdier, NGINGGÈRKEUN (ing) ook NGABILOEKEUN.

Uithalen de nesten van vogels, NGALA SAJANGNA. Zie ook *Graven, Uitnemen* en *Uitpakken*.

Uitheemsch, SABRANG.

Uithelpen, zie *Redden*.

Uitholling (de), *waarin het lijk wordt gelegd in een graf*, SÒSÒDÒNG. *Kringvormige uitholling*

of *uitgraving*, LÒGAK. Ergens *die maken*, NGALÒGAKAN.

Uithoofde, zie onder *Uit*.

Uithooren, zie *Polsen*.

Uithouden, *dulden, kunnen uithouden, kunnen hebben of verdragen, kunnen volhouden, kunnen uitstaan*, NAHAN (t) met KIAT b. *Volhouden, al gaat het ook langzaam*, LEUKEUN. *Met iets volhouden, hoe langzaam men ook avanceert*, NGALEUKEUNAN. *Het niet kunnen uithouden*, TEU KADOEGA met TEU WÉRAT en HANTEU KAWÉRAT bn. en b.

Uithulzig (steeds) *zijn, steeds op straat zijn*, ÈNDJAB ÈNDJIR.

Uithuwelijken, zie *Trouwen*.

Uitkeeren, *afgeven, ter hand stellen*, MIKEUN (b) met NGALÈLÈRKEUN, MAPARINKEUN en MASIHKEUN b. (p).

Uitkiezen, *uitzoeken*, MILIHAN ook MÉTING (p). Iemand *uitkiezen*, ook NJÉLIR (s).

Uitkijken opletend naar iemand of iets, MÈN-TJONG (p).

Uitkleeden, zie *Ontkleeden*.

Uitkloppen, zie *Uitschudden*.

Uitknijpen, zie *Uildrukken*.

Uitkomen, *teregtkomen, komen* ergens, DJOL.

Uitkomen van eijeren, MÈGAR. *Niet uitkomen, mislukken*, van eijeren, BOEROENG. *Uitkomen, uitvliegen*, van witte mieren, DJADI. *Uitkomen*, van baard en knevels ook van de horens van hoornbeesten, NAROKNOK. *Scherp, mooi of goed uitkomen*, NJATJAS. Dit woord ook

voor *goed uitkomen, een goede vertooning maken*, van iemand, bijv. in zijn officieel kostuum. *Allemaal uitgekomen zijn*, van (de aren van) te veld staande parè, GĒBJAG ook BEUKAH.

Uitkomst, *uitslag, afloop*, KADJADJADIAN. *Uitkomst, redding*, PITOELOENG.

Uitkopen, *vrijkopen, loskopen*, NĒBOES (t).

Uitkappen den top van een boom of heester of dien voor een gedeelte afkappen, MOENGGĒL (p).

Uitkrabben iets, NGĒRIK (k).

Uitlachen, zie *Bespotten* en *Lachen*.

Uitlaten, zich over iemand, NGOEPAT (oe).

Uitleenen geld of goed aan iemand, NGINDJEUMKEUN (in).

Uitleggen, *verklaren* iets, NGAHARTIAN met NGAHARTOSAN b.

Uitlegging, *verklaring, betekenis*, IBABAT ook TĒGĒS. *Uitlegging vragen, nadere explicatie vragen van* iemands woorden, NJALĒSĒR. (s)

Uitlekken, van iets, dat gebeurde, KAPĒLĒTIK.

Uitloopen, van een gewas, SIROENĠAN.

Uitlooper van suikerriet, BATOEM. *Uitlooper, van een langwerpige knolgewas*, SĒLĒR. *Uitloopers van gesneden parè (padi)*, TOEBIJANG. *De uitloopers* (collectieve benaming) van een gewas, DAPOERAN.

Uitmonden een water, NÒTÒG. (t)

Uitmunten, zie *Uitsteken*.

Uitmundend, OETAMA met OETAMI b.

Uitnemen, *uithalen* een veelheid van voorwerpen ergens, NGAKAT (k).

Uitnoodigen, *noodigen* iemand, NGAHATOERANAN ook NGATOERANAN. Mede voor iemand *uitnoodigen, noodigen* tot iets, NGADJAK (a). Tot bijwoning van een offermaaltijd, NGÒGAN. (o).

Uitnoodiging om te komen, PANGONDANG. In 't algem. *uitnoodiging*, PANĠADJAK.

Uit oefenen het beroep of bedrijf van, DJADI.

Uitpakken een kist of kast, om naar iets te zoeken, NGOENKAB (oeng). *Uitpakken en bekijken* hetgeen door iemand, bijv. van de reis werd meêgebracht, NGAGOEWAR. De in een kist bewaard wordende kleêren of derg. *er uitpakken en uithalen*, willende bijv. onderzoek doen naar hun toestand, NGADADAR.

Uitpersen, zie *Uitringen*.

Uitpeuteren zich de tanden, NJEUHIL. Van het grondwoord TJEUHIL, *iets*, bijv. een stukje vleesch, *dat zich tusschen de tanden heeft vastgezet*. Voorts voor iets *er uitpeuteren*, NJOLĒKAN (tj) ook NGÒĒKAN. (k) Zie ook *Uitsteken*.

Uitplanten, zie *Planten*.

Uitpullen, *uit het hoofd pulen*, van de oogen van iemand, die bijv. woedend kwaad is, BOEBOENTJĒLIKAN.

Uitputten, zie *Opmaken*. *Zich uitputten, zijn uiterste krachten inspannen*, MĒJAK MĒJAKEUN TANAGA.

Uitredden en *uitredding*, zie *Behouden* en *Redden*.

Uitrekenen, zie *Berekenen* en *Rekenen*.

Uitrekken de vingers, om ze te laten kraken, MĒTOT of NGABĒTOT; in het alg. de ledematen, en dan de vingers en teenen, tot zij knappen, MATĒKAN (b).

Uitroeien, *verdelgen, uiddelgen*, NOEMPOERKEUN (t) ook NOEMPĒS (t) en NGABASMI. *Verdelgd, uitgeroeid*, TOEMPĒS ook TOEMPOER.

Uitroepen iets, NJĒBOET met NJĒBAT b.

Uitrukken, *opbreken, weg gaan, zich verwijderen*, van velen, BOEDAL en BAROEDAL. Troepen *doen uitrukken* of *opbreken*, NGABOEDALKEUN. Zie ook *Uittrekken*.

Uitrusten van vermoeijenis, NGEUREUNAN. Zie ook *Rust*. Iemand *uitrusten voor de reis*, NGABĒKĒLAN met NJANGGOEWAN b.

Uitrusting, *het noodige tot een togt of reis*, BĒBĒKĒLAN met SASANGOEWAN b

Uitscheiden. Iemand *doen of laten uitscheiden* of *ophouden* NGAMEUDJEUHAN. Iets *doen uitscheiden* of *ophouden*, NGAMEUDJEUHKEUN.

Uitschelden elkaar, PASIJA SIJA.

Uitscheppen, zie *Scheppen*.

Uitschot, d. w. z. wat bij het uitkiezen al de anderen, bijv. de andere koopers, hebben laten liggen, PAMILIHAN.

Uitschrappen, zie *Doorschrappen*.

Uitschreeuwen, zie *Schreeuwen*.

Uitschudden, *berooven van zijn kleéren* iemand, NGARANGSADAN.

Uitschudden, *uitslaan, uitkloppen, afkloppen* iets, zooals boeken, kleéren, enz., NGIRAB NGIRAB ook NGĒPOEKAN (k). Het eerste ook voor *uitschudden, uitkloppen* van matten en derg., om het zand of vuil er uit te verwijderen. Voor *uitschudden* van iets, zooals gras, om het te ontdoen van aarde en derg., bezigt men NJOEJAB (oe). Iets, bijv. een zakdoek,

die op den grond heeft gelegen, NGĒBOETKEUN. *Herhaaldelijk uitslaan*, iets, zooals bijv. zoo'n zakdoek, die op den grond heeft gelegen, NGĒBOET NGĒBOET. (k) De vleugels *uitslaan, uitspreiden*, NGADJĒRĒBĒBĒNGKEUN.

Uitslaan, zie *Beschimmelen* en *Uitschudden*.

Uitslag, zie *Uitwerksel*. II. De *uitslag op het geelaat*, die zich, hoewel op rijper leeftijd ook niet zeldzaam, veelal vertoont omstreeks het tijdstip der huwbaarheid, ĒWATEUN. *Bedoelden uitslag hebben*, hetz. *Uitslag hebben aan den kin* of *aan de hoeken van den mond*, TÒWAEUN.

Uitslorpen, *er uit zuigen*, bijv. een ei uit den dop of een oester uit de schaal, NJOKTJROK. (tj)

Uitsluitend of **bij uitsluiting** zich bevinden of wel **gevonden worden** ergens, bijv. van een hoedanigheid bij iemand, NGAMOEHONG.

Uitsnijden iemand of een dier, de tong, MÒTONGKEUN (p).

Uitspannen een beestenhuid, om dien zoo te droogen, NGAWIDANG. Zie ook *Spannen*.

Uitspansel, *firmament, zwerk*, LANĠIT, ook wel AKASA.

Uitspatten er, bijv. van inkt, NJÒRÒT (tj).

Uitspoelen iets, bijv. een flesch of kan, *met water*, om die zodoende schoon te maken, NGOENGKOEBAHAN. (k)

Uitspraak rogtorlijke, *beslissing, afdoening*, BĒBĒNĒRAN met LĒRĒSAN b. *Uitspraak* omtrent iets, ergens voorkomend, OENI OENIJAN ook OENĠĒL OENĠĒLAN. Zie ook *Straf*.

Uitspraak, vonnis, POETOESAN.

Uitspreiden de hand, ook kleëren of derg., bijv. om ze te droogen, goed, om het te bezigtigen, NAMPRAKEUN (t). Voor het laatste zoomede voor iets, zooals bijv. een mat *uitspreiden, ontrollen*, ook MÈBÈRKEUN (b). Ook nog voor iets, zooals een mat, maar voorts ook voor vruchten, aardappelen, enz., *uitspreiden*, zoodat ze niet aan een hoop liggen, NGAMPARKEUN (a). Iets, zooals bijv. het aan hoopen liggende grint, NGAGOEWARKEUN. Parè, ze *geboost latende, uitspreiden, willende ze te droogen leggen*, NGADARAJKEUN. Die *uitspreiden, met losmaking van ieder bos*, ook koffievruchten, insgelijks om ze te doen droog worden, NGADJÈRÈNG. *Zijn takken breed of wijd uitspreiden*, van een boom, NGAJAPAK ook NGARANGKADAK. *Uitgespreid, uitgespreid zijn*, van een waaijer, MÈBÈR. De zeilen *ontrollen, losmaken*, BÈBÈR LAJAR.

Uitspreken een verstooting over een vrouw, TIBA en NIBAKEUN. Iets *uitspreken of zeggen*, NJÈBOETKEUN met NJÈBATKEUN b. *Elkaar niet laten uitspreken*, SILIH TÈMPAS. Zie ook *Lezen*.

Uitspuiten iets, bijv. het sirihspeeksel, *met den mond*, MOERA. Een vechthaan *bespuiten uit den mond* met water, MOERAÂN. Iets bijv. het water, waarmee men den mond heeft gespoeld, *uit den mond doen spuiten of uitspuiten*, MOERAKEUN. (b)

Uitspruitsel, nieuw lot, lot, SIROENG.

Uitspuwen iets, dat men in den mond kreeg, bijv. het stukje schil van een vrucht, ook iets, zooals bijv. het schijfje suikerriet, dat men uitzoog, een tabakspruim, enz., NGA-

LÈPÈHKEUN. Is geen Preanger woord. Zie ook *Spuwen*.

Uitstaan, rond uitstaan, bol uitstaan, bijv. van een opgelaten vlieger, MÈLÈNDOENG. *Uitstaan*, bijv. van een dubbele ladder, van de drie pooten van een tafeltje, enz., NGADJÈGANG. Zie ook *Uithouden*.

Uitstappen uit een rijtuig, TOEROEN met LOENGSOEB b.

Uitsteken, uitmunten, POENDJOEL met LANGKOENG b.

Uitsteken, uitpeuteren, lospeuteren met iets, zooals bijv. een stokje, NJÒKÈL ook NJÒKÈLAN (tj).

Uitsteken den tong, NGÈLÈLKEUN (è). Tegen iemand *den tong uitsteken*, NGÈLÈLAN of NGÈLÈLAN LÈTAH. De hand *plat uitsteken*, NAMPRAKEUN (t). *Uitsteken*, van een bladerloozen tak aan een boom, NJÒTJÒD. *Er uitsteken*, van het been, bijv. van een rib, gebroken bij een val, NJÒSÒL.

Uitstekend, zie *Zeer*.

Uitstel, TÈMPÒ. Iemand *uitstel verleen*, *tijd geven*, NÈMPÒWAN. Mede voor *uitstel*, bijv. van betaling, SARANTOS.

Uitstellen, verschuiven, op den langen baan schuiven iets, NGAMAMANGKÈ.

Uitstooten, iemand *uit het gezelschap stooten of verdrijven*, NOENDOENG. (t)

Uitstorten, zie *Schenken, Storten* en *Uitgestort*.

Uitstralen, afstralen, van een hemellichaam ook van een licht, NÒDJÒ (t).

Uitstrijken deeg, bijv. op een plauk, NGALEJAKEUN.

Uitstrooijen, zie *Strooijen*.

Uitstroomen, er, van water, zie *Stroomen*.

Uittarten, NANGTANG (t).

Uittekenen iemand of iets, NGAGAMBAR ook NGAGAMBARKEUN.

Uittellen, zie *Tellen*.

Uittrekken, *uitrukken*, *trekken* iets, bijv. de kris, NJABOET (tj). *Uittrekken*, *uit den grond rukken*, NGARABOET. Iets, zooals bijv. een haar, *uittrekken*, MAOET (p). Mede voor een haar ook voor een veer of een tand, NGADOEDOET. De haartjes van baard of sik, met behulp van een speciaal tangetje, NGADOEDOETAN. De parèplanten *uittrekken*, om ze te gaan uitplanten op de sawah, NGABABOET. Voor een spijker *uittrekken* ook een schoen of laars, MOETJAT (p).

Uittrouwen, zie *Trouwen*.

Uitvallen, van een ergens in gevatten steen, TJOEPLAK ook TJOPLÖK. *Uitvallen*, *er afvallen*, *neérvallen*, van een veelheid van voorwerpen, BONTOG. *Uitvallen*, *aan 't uitvallen zijn*, van een bloem, LIGAR; van het haar, MOERAG. *Uitvallen*, *uitgevallen zijn*, van een tand, POENGLAK. *Dat moge uitvallen*, *zooals het wil; de uitkomst moge zijn zooals het wil*, KOEMAKA BÈHNA BAÈ.

Uitvaren tegen iemand, KOEMAPANG ook NJÈWÒT (s). Id. tegen ieder, die in de nabijheid komt of is, MOERANG MARÈNG. *Half krijtende uitvaren*, NGAGEURI. *Uitvaren* tegen iemand, het woord niet rigtende tegen hem, maar tot een derde, MEUPEUS KEUJANG.

Uitvegen, *wegvegen* iets, bijv. dat op een lei werd geschreven, MOEPOES. (p)

Uitverkoopen zijn voorraad, van een handelaar, NGALÈLANGKEUN.

Uitverteld en *uitvertellen*, zie onder *Uit*.

Uitvinden, *oplossen door zoeken* iets, NIMOKEUN (t).

Uitvliegen, van vogels, zooals om den kost te zoeken, LIJAR.

Uitvloesel, zie *Uitwerksel*.

Uitvlucht, *vond*, AKAL.

Uitvoerbaar, BEUNANG (KÈNGING b.) DILAKÒNAN.

Uitvoeren, NGALAKÒNAN ook NGALAMPANKEUN.

Uitvoerig, PANDJANG met PAOS b.

Uitvorschen op min of meer bedekte wijze omtrent iemand, bij hem zelf of bij anderen, bijv. hoe hij zoo rijk geworden is, NJALÈSÈR.

Uitvragen, NANJA NANJAKEUN (t) met MARIKSA MARIKSAKEUN b. (p)

Uitwasemen, zie *Uitwaseming*.

Uitwaseming; *uitwasemen*, zooals van den grond, SAÄB.

Uitwasschen, zie *Wasschen*.

Uitwatering, zie *Monding*.

Uitweg, *gat*, *middel om uit een onaangenamen toestand te geraken*, BONGBÒLONGAN. Iemand *een uitweg* (fig.) *wijzen*, NGABONGBÒLONGAN.

Uitwendig, LAHIR. *Uiterlijk en innerlijk*; en van daar ook: *niet slechts met den mond en voor het oog, maar opregt en welgemeend*, LAHIR BATIN.

Uitwerken, DJADI.

Uitwerking, *uitwerksel*, *uitvloesel*, *gevolg*, *uitslag*, KADJADJADIAN. Mede voor *uitwerksel*, *gewrocht* van iets, BOEKTI ook KABOEKTIAN.

Uitwerpen een net, MITJEUN (p).

Uitwijken, *wijken naar den kant van den weg*, NJIMPANG (s). *Uitwijken, van den weg afwijken*, bijv. om te ontsnappen aan een dier, NJINGTJÉT. Zie ook *Wijken*.

Uitwijzen, *vonnis slaan*, TÉTÉRAP. Ook MOETOES. (p)

Uitwijzing in regten, zie *Regtspraak*.

Uitwringen iets, bijv. het haar, na dat te hebben gewasschen, MEUREUT. (p)

Uitzellen, zie *Zeil*.

Uitzenden iemand, om iets te doen, bijv. om een brief te brengen of om iemand aan te zeggen dat hij moet komen, NGOETOES. (oe)

Uitzetten, *grooter worden, zwellen*, door in aanraking te komen met een vloeistof; *uitzetten, zwellen*, ook van kapoek, die aan de lucht wordt blootgesteld, MOEDIGDIG.

Uitzetten, *hoog uithalen de stem*, NARIKEUN. (t) Mede NGABÉDASKEUN. *Uitgezet*, van een kamerschut, NGADINGDING. Iets, zooals een dubbele ladder *uitzetten*, NGADJÈGANGKEUN.

Uitzetten, uitgezet, rijzen, gerezen, van eten; *dijen, uitgedijd, gedijd*, van iets, dat in het water werd gezet om te weeken, BEUKAH.

Uitzien, *verlangend uitzien*, zie bij *Wachten*. *Er god uitzien, een goede vertooring maken*, NJĚMOE.

Uit zijn verband; *gescheurd, gespleten*, BĚDJAD.

Uitjipelen, zie *Doorsjipelen*.

Uitzoeken parè (rijst) voor zaai parè, NGALĚJAN. (a) Iets *uitzoeken*, bijv. uit een mand met vruchten, de rijpe of mooie, MĚTING. (p) Voorts MILIHAN. (p)

Uitzonderen, MISAHKEUN (p).

Uitzondering, met, van, zie hiervoor *Uitgezonderd* bij *Behalve*.

Unster, DATJIN.

Urine, zie *Pis*.

Uur, *uren*, DJAM. Iemands *uur, stervensuur*, MANGSA met DANĠĚT b. *Op dit uur, op dit uur van den dag*, WAJAH KIWARI.

Uurwerk, *klok*, DJAM.

V.

Vaag, zie hiervoor *Onbepaald*.

Vaak, zie *Dikwijls* en *Telkenmale*.

Vaak hebben, *vakerig, slaperig zijn*, TOENDOEH.

Vaalt, *vuilnishoop*, DJABIJAN.

Vaam, zie *Vadem*.

Vaandel, BANDĚRA.

Vaardig, *bedreven, handig*, PINTĚR.

Vaart, *varen*, LAJAR. *Varen, de vaart* in onb. zin, LALAJARAN. II. *Vaart; voortgang, vervolg*, LADJOE met LADJĚNG b.

Vaartuig, zie *Praauw* en *Schip*.

Vaarwel, DIDĚWAKEUN. Voor ons „*gorje reis*”, PILEULEUJAN. Zie over dit laatste woord, dat met omzigtigheid is te gebruiken, bl. 503 Soend. Nederd. woordenboek op Leuleuj. *Vaarwel zeggen; afscheid nemen* van iemand, PAMITAN.

Vaatdoek, KAËN SÈKA.

Vaatje, iets grooter dan een botervaatje en zonder buik, TAHANG.

Vaccinateur, MANTRI TJATJAB.

Vaccineeren, inenten iemand, NGOEBISAN. (k)

Vacht, KOELIT.

Vadem, vaam; lengte, gelijk aan den afstand tusschen de toppen van de middelste vingers, als men de armen uitstrekt, rechts en links: DEUPA.
Een vadem, SADEUPA.

Vader, BAPA ook PA met AMA b. In geschriften ook wel RAMA als b.woord. Voor iemands vader of iemands ouders, ook wel KÒLÒT, wel met KASËPOEHAN b. Iemand *behandelen en beschouwen als vader*, MIBAPA. (p) *Uitermate gehecht aan zijn vader*, van een kind, PIBAPA.

Vaderloos, vaderloos zijn, van het kind, dat na 's vaders dood werd geboren of wel dat hem verloor, vóór dat het volwassen was, JATIM.

Vadzig, zie *Lui*.

Vagebond, zie hiervoor *Landlooper*.

Vak (de ruimte voor één paard), van een paardenstal, van een boekenkast, enz., RÒWANG.
Vak van een sawah, akker, KÒTAK of KÒTAKAN, ook wel eens PÈTAK. *Vak, plank* in een kast, PANTA. *Vak*, d. w. z. het gedeelte, dat uit een stuk bestaat, v. een heining, TÈMPAH ook: GÈBLÈG. *Vak, schijf* v. een bijenkorf, PABA.

Vakerig, zie *Vaak hebben*.

Vakje, zie *Partje*.

Val, knip, stap, fuik, TATAHEUNAN. Die *zetten of plaatsen*, een vogelknip ergens *hangen*, NA-

HEUNKEUN. *Knip, waarin men vogels levend vangt*, in sommige streken ook *val*, voor dat *doel*, PITANGKËB. *IJzeren knip of stap, waarmee men ratten en muizen vangt*, SÈNTÈG. *Dat, waardoor, als het geraakt, er aan getrokken of er op gedrukt wordt, een val of derg. toestel digtslaat of zich sluit*, SËSÉTIL. *Soort kleine fuik, waarmee men o. a. naar aal vischt*, PÒSÒNG. *Soort groote val, om tiggers te vangen*, PIGASOL.

Valies, zie hiervoor *Reistasch*.

Valkkleurig, van een paard, BÒPÒNG. *Valkpaard*, KOEDA BÒPÒNG.

Vallen, omvallen, op den grond vallen, als men staat of loopt, LABOEH met GEUBIS b. (van een aanz.). *Vallen uit de hoogte*, bijv. uit een boom of wel van een paard, BAGRAG. Gezegd van een aanzienlijke, is GEUBIS het b.woord. Voor het *uit de hoogte vallen* van voorwerpen, bijv. van een haarnaald uit het kapsel, bestaat geen b.woord. *Vallen, storten, tumelen, plompen* in het water, TIKOENTJLOENG. Van iets zooals een klappervrucht, DJÈBLOES. *Ten gevolge van het uitglijden of uitslieren van een voet*, TIKOEROEPAK. *Op den grond storten, met een smak neërvallen*, TIBEUBEUT. *Achterovervallen, achteroverslaan*, TIDJÈNGKANG. Iemand *een duw geven, zoodat hij achterover valt, achteroverslaat*, NGADJÈNGKANGKEUN. Voorts voor iemand of iets met opzet *laten vallen*, NINGGANGKEUN. Op of in iets *iets laten vallen*, NGARAGRAGAN. Iets *doen of laten vallen uit de hoogte*, bijv. uit de hand op den grond enz., NGARAGRAGKEUN. *Zich op den grond laten vallen of werpen*, van iemand, die loopt of staat, NGALABOEHKEUN MANÈH.

*Voorovervallen, vooroverslaan, zoodat het ge-
laat met den grond in aanraking komt, ook
over iets heen, TIKOESROEK. Onbedoeld,
terwijl men staat of op de hurken zit, TI-
DJONGKLOK. Vallēn, van den regen, TJOER.
Vallen in een droppel of spat, van een vloeis-
tof, bijv. inkt, TJRĒT. Zie ook bij Druppel.
Vallen, omvallen, van een boom, bijv. ten
gevolge van het doorgeknaagd zijn der wor-
tels; instorten, omvallen, van een huis, bijv.
door wind of aardbeving, ROENTOEH ook
ROEBOEH. Vallēn, er uitvallen, bijv. van de
rijst uit 'de aar, MOERAG. Vallēn, op den
grond vallen, van iets zooals een geldstuk of
derg., PLOEK. Op iets, zooals een planken
vloer, KĒNTJRENG. Er uit vallen, er uit
liggen, plat op den grond, van iets, dat
breed is, bijv. een deur; omvallen, omliggen,
van een schutting of muur, RĒBAH. Uit elkaār
vallen, zooals van gebak, POERAJ. Stuksge-
wijze of wel de (hel) een na den (hel) ander
vallen, bijv. van knoopjes, die aangeregen wa-
ren, MĒRĒLĒK. Vallēn, op den grond vallen,
bijv. van een nog al groote vrucht uit den
boom, NGAGĒBOET. Herhaaldelijk, voortdurend
ook in massa vallen, van de vruchten van
een boom, MOEROEBOET. Omtallen, omrollen,
bijv. van een glas, TIGOLĒMPANG. Mede voor
omrollen, omverrollen, TIGOELING. Zie ook
Omtuimelen. Een boog beschrijvende, vallen
uit de hoogte, KOLĒJANG. Er uit gevallen zijn,
bijv. van den ergens ingeslagen spijker,
POETJAT. Vallēn, van kalk, stof of derg. van
de zoldering; ook er valt stof, MOEROELOEK.*

Valsch FALSOE. Van iemands spreken, ook LITJIK.

Van, van af, TI.

Van, toebehoorende aan, ANOE met GADOEH b.n.
of n. en KAGOĒGAN b. Ook KA, zooals in
„borgen of leenen van iemand”.

Van alle markten thuis, RAPEKAN.

Van alles kennen, RANTJAGĒ.

Van alles lusten, in 't geheel niet kieskeurig zijn,
RAMPOES.

Van buiten kennen; van buiten, bijv. van zingende
lezen, NALAR. Mede voor *van buiten kennen,*
APAL. Iets *van buiten leeren,* NGAPALKEUN.

Van daan, TI.

Van de hand wijzen een zaak, na voorafgaand
onderzoek, door den regter, NGAOERASKEUN.

Van den aard van, BARIS.

Van den slag af, van de wijs, DJALIR.

Vaneengespleten, bijv. van het oog van een naald,
van den neus van een buffel, enz., BANGKAS.

Van elkaār doen iets, zoo bijv. lang rietgras, om
er tusschen te kijken naar iets, NGĒBĒH-
KEUN. (k)

Van harten gemeend, TĒROES DJEUNG ATI.

Van kindsbeen af, TI LEULEUTIK.

Van lieverlede, gaandeweg, BEUKI LILA. Verg.
Allēngs.

Van nu af aan, TI KIWARI.

Van ouder tot voorouder, TOEROEN TOEMOEROEN,
wel met TĒDAK TOEMĒDAK b.

Van ouds af, TI BAHEULA.

Van pas, juist ter snede, KABĒNERAN met KALĒ-
RĒSAN b.

Van twee kanten er aan verdienen, DJADI KOE-DJANG DOEWA PANGADÈKAN.

Van wege, zie *Door*.

Vangen, een muis *vangen*, gezegd van de kat, NJÈRÈK. (tj) Een insekt, zooals bijv. een vlinder met iets, zooals bijv. een ajakan (zeef) *vanjen*, NGAOENKOEK. Een vogel of vogels *met gom, hars* of derg. *vangen*, NGALEUGEUTAN. Een vogel *vangen op het nest*, NANGKÈB. (t)

Vanille, ANGKRÈK.

Varen in een vaartuig, TOEMPAK met TOENGGANG b. en NITIH z.b. Zie ook *Zeil*.

Varenkruid, DAOEN PAKOE, volgens De Wilde.

Varken, zwijn, BABI, BANDOL, BÈDOEL en BAGONG. *Wild varken*, TJÈLÈNG ook DJÈDÒK.

Varkensborstels, BOELOE BABI.

Varkensvleesch, LAOEK BABI.

Vasal, BÒJÒNGAN ook BÒBÒJONGAN.

Vast, niet meer rijzen of dalen, van den prijs van iets, PAÈH. *Zeker, vast, stellig, vaststaan, zonder twijfel*, MEUREUN ook TÈTÈP. Voorts voor *vast, niet veranderen, hetzelfde blijven*, ANGGÈR. *Vast van vleesch of spieren*, van het lichaam gezegd, SARINGSÈT. Zie ook *Gewend, Regel* en *Stevig*.

Vastbinden, zie *Binden* en *Vaststeken*.

Vaste bestanddeelen in eenig kooksel, BOEKOER.

Vasten ook de vasten, POEWASA met SAOEM b. ook SIAM. *Beginnen te vasten, een begin maken met de vasten*, MÈPÈT. *De vasten breken, zich ontnuchteren, na te hebben gevast*, BOEKA POEWASA met BÒBÒR SAOEM b. of kortweg BOEKA.

Vastenmaand, zijnde de 9^e maand van het Mahjaar, RAMÈLAN. De dag, waarop het einde van de 9^e maand of de vastenmaand m. a. w. van de groote vasten, wordt gevierd, LÈBARAN genoemd, wordt dikwijls aangezien voor den nieuwjaarsdag der inlanders. Een vertaling van *vastenmaand* is BOELAN POEWASA, waarvoor BOELAN SIAM een sierlijke uitdrukking.

Vast er voor houden iemand, bijv. voor den dief, NEUEUL. (t)

Vasthaken, haken, NGAÏT (k) Iets *vasthaken aan een haak*, NGAÏTKEUN.

Vasthouden, zie *Vatten*.

Vasthoudend, dringend, KEUKEUH.

Vastknoopen iets aan iets, NJANGREUDKEUN. (tj)

Vastmaken, bevestigen het einde van een touw, waarmee men bijv. door middel van omwinden, iets aan iets anders heeft verbonden, MAÈHAN (p). Iets *stevig vastmaken*, MAGEUHAN (p). Zie verder *Binden* en *Vaststeken*.

Vastraken aan den grond, aan den grond geraakt, vastzitten, van een vaartuig, bij laag water, KANDAS.

Vastspelden, zie *Vaststeken*.

Vaststeken, vastspelden, vastbinden iets, hetzij voorloopig, hetzij om het zoo te laten blijven, als men zich de moeite om het, bijv. vast te naaijen, niet wil geven, NJATÈT (tj).

Vaststellen iets, NÈTÈPKEUN (t). Ook voor iets *vaststellen, bepalen, besluiten*, NANGTOEKEUN (t) met NANGTOSKEUN b. (t).

Vastzetten, stevig plaatsen, MAGEUHAN (p).

Vast zijn in den een of anderen gang, zoo van een paard in het tellen, draven, enz., DOEDOEK.

Vastzitten, zie *Vastraken aan den grond*.

Vat (groot), *grootte ton, fust, legger*, LÈGÈR. Soort *houten vat, waarin de rijst wordt omgeroerd*, DOELANG.

Vatten, *in de hand nemen, aanvatten en dan vasthouden, in de hand hebben; iemands hand nemen*, NJÈKÈL met NJANDAK b. (tj). Zie ook bij *Grijpen* en *Begrijpen*. Iemand of iets *vasthouden*, NJÈKÈLAN met NJANDAK b. Mede voor iemand of iets *vasthouden*, NGAHAJEUKAN, maar dit woord meer te bez. v. e. aanz. of meerd. Iemand *vallen, arresteren, in hechtenis nemen*, NANGKÈP (t) met NJÈPÈNG b. (tj). Een dier zooals een loslopend paard *vallen, opvangen*, bij wijze van politiemaatregel, NANGKÈP (t).

Vechten, *strijden, kampen*, DIADOE ook TAROENG. Iemand of een dier *doen vechten* of *kampen* met een ander, NGADOEKEUN met NGABÈNKEUN b. *Met de vuisten vechten*, NGADOEKEUN PEUBEUP. *Verwoed vechten, vechten als een razende*, NGAMOEK. *Vechten een tegen honderd*, NGALAWAN PÈRANGNA DJITUES. *Vechten man tegen man*, PRANGTANDING, ook PRANGTANDINGAN. Zie ook *Oorlog*.

Vechtersbaas, *nommer een, als het op vechten aankomt*, LALANANG.

Vechthaan, HAJAM ADOEWAN.

Vechtplaats, *strijdperk*, PANGADOEAN met PANĠA-BÈNAN b. *Slagveld, strijdperk*, PAKALANGAN, ook PANGPÈRANGAN.

Veder, zie *Veer*.

Vederbos, DJADJAMBOEL.

Vederloos, *ten deele*, van een vogel, POEROETOEL.

Vee, SATÒ SATÒ.

Veearts, DOEKOEN NOE POERAH NGOEBÀRAN SATÒ.

Veeġ, *streek*, OESAP.

Veel, *velen, ettelijke, in groot aantal, talrijk, in menigte; aantal, bedrag, som*, RÈJA. *Zeer veel, heel veel*, RÈJA RÈJA. *Al te veel*, bijv. van het afsnijden of wegsnijden van iets, dat breed of dik is, KAGÈDÈJAN TEUING. *Veel, talrijk zijn*, van iemands kinderen, ook van de dieren, die iemand er op nahoudt, mede van de dieren, zooals kippen, die men ergens ziet loopen, REUAJ. Ook nog van iemands kinderen, zomede van iemands vragen of verzoeken om iets te hebben, NGADIRIHDIL. *Talrijk*, van iemands bedienden, NGAGÈRÈBÈG. *Veel*, van werk, AMBRÈG of ABRÈG. *Talrijk zijn* ergens, van de sporen van wilde varkens of kippen, BÒTJÈK. *Veel, door toename in getal of door groter geworden zijn van het volume; veel willeveren*, RÈKAH. Mede voor *veel geworden door uitdijen of zwellen*, BABAR. *Veel, talrijk*, van lichten, BATÈNG; van de personen, die zich ergens bevinden, RAGÈM. Van dorens of stekels, ook van de stekels van een stekelvarken, RANGSÈB. *Veel en scherp*, van de slag-tanden van een wild zwijn, hond, enz., BANGGÈTÈNG. *Veel, talrijk, en in allerlei rigtingen loopend*, bijv. van de wegen ergens, TOENGTÈNG.

Veelal, *vaak*, SÒK.

Veeleer, *veelmeer, liever, eerder*, ook *liever willen*, ANGOOER, ook wel ANGOOER ANGOOER. Mede MANAN en MALAOER. Zie ook *Verkiestlijk*.

Veel geschreeuw en weinig wol, GÈDÈ TJAHAK LEUTIK TJÒHOK.

Veelligt, SOEGAN met MANAWI b.

Veelmeer, zie *Veeleer*.

Veelsoortig, zie *Soort*.

Veeltijds, *veelvuldig*, RĒMĒN met ASĒING en SĒ-RING b.

Veelvuldig, *talrijk*, RĒJA. Zie ook *Veeltijds*.

Veenmol, zie *Krekel*.

Veer, zooals van een horloge; *knipveer*, *springveer*, WAWALĒS. *Veer*, *veder*, *veeren*, BOELOE. *Met veeren*, *veeren hebben*, *gevederd*, BOELOEWAN. *Nog de nestveeren hebben*, van kuikentjes, KOEMOEPOE. *Met steil opstaande veeren*, ook *de veeren steil overeind zetten*, van een kip, MOERIDING. *Mooi in de veeren*, van een vogel, LOEWIS.

Veeeren, van een draagstok of vonder, NGĒMPLAD.

Veergeld, TAMBĀNGAN.

Veerman, *veerlieden*, zooals aan een overvaart, PABĒLAH.

Veerschuit, *veerboot*, *pont*, PARAHOE PEUPEUNTASAN.

Veertien, ÒPAT WĒLAS.

Veertig, ÒPAT POELOEH.

Veest, *wind*; ook *een veest* of *wind laten*, HITOET met LÒLÒS, KAHAMPÒSAN of KABÒBÒSAN b.

Veestal, KANDANG of PAKANDAŅGAN.

Vegen, zie *Opvegen*.

Veger, SAPOE.

Vellen, *op vendutie* of *publiek verkoopen*, NGALĒ-LANGKEUN.

Veiling, *verkoop*, LĒLANG.

Veinsaard, MOENAPĒK.

Veinzen, *huichelen*; *huichelend*; *voorgeven*, *voorwenden*, API API ook AWAD en POERA POERA. Mede ook voor *huichelachtig*, MOENAPĒK.

Vel, *huid*, KOELIT. *Vel en been zijn*, zie *Mager*. *Vel* folio of schrijfpapier, KĒBĒT. *Vier en twintig vellen*, van schrijfpapier, SAKÒDI.

Veld, TĒGAL of TĒGALAN.

Veldgewas, PEPĒLAKAN.

Veldmuis, *aardmuis*, BEURIT SISI.

Veldprediker, PANDITA SÒLDADOE.

Veldslag, PĒRANG.

Velen, *verdragen*, *kunnen withouden*, TAHAN met KIJAT b.

Velerhande, zie *Velerlei*.

Velerlei, *velerhande*, RĒJA RĒJA, ook ROEPA ROEPA met ROEPI ROEPI b.

Vellen, *omhakken*, *omkappen*, *omhouwen* een boom of een bamboe, NOEWAR (t). *Geveld*, *sodat het in een tĒgalan* (veld) *is herschappen*, van een bosch, BOELIKIAK en NGABOELIKIAK.

Vendukantoor, KANTÒR LĒLANG.

Vendutie, zie *Verkoop*.

Venijn van een slang, PEURAH.

Venijnig of *giftig*, van doornen of stekels van sommige gewassen, PEURAHEUN.

Venkel, HADĒS of HADAS.

Vennoot, BATOER met BĒNTJANG b.

Venster, DJANDĒLA.

Vensterglas, KATJA.

Venten, te koop aanbieden, NAWARKEUN (t).

Venter, zie *Zetbaas*.

Venusziekte, RADJA SINGA.

Ver, *verwijderd*, *ver af*; ook *afstand*, *verte*, DJAOEH, soms met TĒBIH als b.woord. Mede voor *afstand*, *verte*, *verre afstand*, KADJAOEHAN EN voor *ver*, *verwijderd* ook DJAOEH LALAKÒNA. *Een gezicht ver*, SATOENGTOENG DEULEU. *Ver*, van iemands; goojien, ook *ver hoorbaar* (omdat spreker zijn stem uitzet), van iemands stem, LĒPAS. *Om het verst schieten met pijl en boog*, PALĒPAS LĒPAS MANAH. *Ver* of *verwijderd* van iemand; *van elkaár verwijderd*, PADJAOEH. *Ver weg van huis*, *ver weg*, van spelen, er op uit zijn, enz., DJARAMBAH. *Verder*, *verder verwijderd*, LEUWIH (LANGKOENG b.) DJAOEH.

Veraangenen, NJĒNANGKEUN (s).

Verachtelijk, zie *Slecht*.

Veraf, zie *Ver*.

Veranderd; *veranderen*, *anders maken*, ÒWAH. Iets *veranderen*, zoodat het anders is of er anders uitziet dan te voren; ook iets, dat men heeft gezegd, *wijzigen*, NGÒWAHAN. Meer bep. voor iets, zooals een gestolen voorwerp *veranderen*, *een ander uiterlijk geven*, *opdat men het niet zal herkennen*, MANGLING. (p) Zijn gedragslijn of gezindheid *veranderen*, *wijzigen*, GINGSIE ook SALIN, dit laatste ook voor *veranderen*, van iemands uiterlijk of voorkomen. Zie ook *Verwisselen*. *Veranderen van plaats*, *zich verplaatsen*, PINDAH met NGALIH b.

Veranderlijk; *van daag dit*, *morgen dat willen*; *wispelturig*, TEU ANGGĒR PIKIRNA.

Verantwoorden, voor *zijn rekening nemen*, NANGGOENG (t) met NANGGĒL b. (t)

Verantwoordingstuk, *schriftelijke opgave of rapport van ontvangen en gebruikte gelden*, RĒKINAN.

Verarmd, van grond, door verlies van de beste deelen door wegspoeling, KĒRI.

Verbaasd, *verwoonderd*; *zich verbazen*, *zich verwonderen*, HĒRAN. Ook HĒLOK en KAGĒT.

Verband, *lasch*, SAMBOENGAN.

Verbannen bij geregtelijk vonnis; iemand *veroordeelen tot dwangarbeid*, *buiten de plaats der veroordeeling*, NGABOEWANG.

Verbazen, zie *Verbaasd*.

Verbazend! en *wel verbazend!* zie *Wel*.

Verbeelden, *zich* iets, of iets *denken van* iemand of iets, NGANĀJANAĀN. *Zich verbeelden*, *in den waan verkeeren*, dat iets zus of zoo is, RASA MANĒH met RAOS MANTĒN b.

Verbeelding, *voorstelling*, *waan*, SANGKA.

Verbeiden, *afwachten*, NGADAGÒ met NOENGGOE b.n. (t) en NGANTOS b. (an) Iemand of iets *verbeiden*, NGADAGÒWAN met NGANTÒSAN b.

Verbergen, *zich*, *zich verstoppen*, *verschuilen*, NJOEM POET (s) ook NJALINDOENG, Iets *wegstoppen*, *verbergen*, *achterhouden*, NJOEMPOETKEUN. *Zich* ergens in of onder *verstoppen*, van een dier, NJOESOEP ook NJOESOEPKEUN MANĒH. Iemand *verbergen*, ook iets, dat groote afmetingen heeft, bijv. een wagen, *uit het gezicht brengen*, zoodat hij niet gezien wordt, NJALINDOENGKEUN. (s) *Zich verstoopt hebben* ergens, van iemand, dien men roept of kwam zoeken, NGAHĒPHĒP.

Verbeteren, *in behoorlijken staat brengen* iets, NGD-MĒJAN. (D) *De foutieve of corrupte plaatsen in een geschrift verbeteren*, NGAOEDJANGGAĀN.

Verbeurd verklaren iets, NGARAMPAS.

Verbieden iets ook iemand iets, NJARĒK (tj) met NJEUSEUL b. (s) Verder voor iemand iets *verbieden*, *waarschuwend vermanen*, *het te laten* of *te doen*, NGAHOEWIT. Iets, zooals den verkoop van een zaak *verbieden*, *door een gebod beperken*, NJĒRĒT (s). Ook [nog voor *verbieden*, *ongeoorloofd verklaren*, NJĒGAH (tj) MĒNGGĒL (p) en NGALARANG.

Verbijsterd, *in de war*, BĪNGOENG met ĒWĒD b. Mede voor *verbijsterd*, *niet weten wat te doen*, *met de handen in het haar zitten*, *het hoofd kwijl zijn*, TEU POEGOEH TJABAKNA. Zie ook *Verward*.

Verbijsteren, MATAK BĪNGOENG.

Verbijten de smart of pijn, die men lijdt, zoodat men niet kermt of jammert, NGĒRĒKĒTKEUN (k).

Verbinden de letters, zooals dat geschiedt in ons en in het Arab. schrift, NGANTĒT (k). *Zich verbinden*, zie *Toezeggen*. *Nauw verbonden*, *een zijn door vriendschap*, *verkleefd*, GOELĒT.

Verbindtenis, zie *Overeenkomst* en *Toezegging*.

Verbitterd zijn op iemand, GEULEUH.

Verbitteren, MATAK GEULEUH.

Verbleeken, zie *Bleek*.

Verblijd, SOEKA ATI met SOEKA MANAH b.

Verblijf, *plaats* of *plek*, *waar* iemand of een dier *zich onthoudt* of *bevindt*, ĒNGGON. Zie *Gevestigd zijn* en *Verblijven*.

Verblijven, ergens *zich ophouden*, *zijn verblijft*

hebben opgelagen, NGĒNGGON. *Verblijven*, *verblijf houden*, *huizen* bij iemand, hetzij bij hem in huis, hetzij op zijn erf, NGĒNGGONAN.

Verblind, door den gloed of glans van iemand, SĒRAB. *Verblindend*, *verblinden*, MATAK SĒRAB. *Verblind*, *begoocheld*, KALIPOETAN.

Verblinden, zie *Verblind*.

Verbloemd, d. w. z. *niet regtstreeks*, *zijn verlangen te kennen geven* of *het vragen*, HANTEU NĒNGGĒL.

Verbloemen, *verhelen*, *bewimpelen*, MINDING MINDING. (p)

Verbluft, TJITJING BAĒ met MINDĒL BAĒ b.

Verbod, RABĀNGAN ook LABĀNGAN. *Onder een verbod zijn* of *niet mogen*, met betrekking tot iets, bijv. het eten van het een of ander, *omdat het onheil zou aanbrengen*, TJADOE. *Hetgeen iemand is verboden* of *ongeoorloofd*, PATJADOEWAN. Mede voor *verboden zaak*, RABĀNGAN.

Verboden van iets, bijv. door den geneesheer aan den patiënt, om het te gebruiken, DIPANTRANG. Zie ook *Ongoorloofd*.

Verbond, *contract*, *verdrag*, PĒRDJANGDJIAN.

Verborgten, *geheim*; ook *bovennatuurlijk*, *het menschelijk verstand te boven gaande*, GAĪB. Zie voorts *Verbergen*.

Verbouwen, iets *verbouwen*, MĒLAK. (p)

Verbrand, zie *Verbranden*.

Verbranden, *er den brand in steken*, NGAHOEROE. Het op een veld bij elkaâr gebragte vuil (bladeren, takken, enz.) *verbranden*, NGADOEROEKAN. Zie ook *Branden*. *Verbrand door de zon*, HIDEUNG. Ook voor *verbrand*, bijv. van

iemands rug, door steeds zonder baadje buiten te zijn, WOERIK en BAGĒDOER.

Verbrassen, DIPAKĒ (DIANGGÒ b.) ĚMPAH ĚMPIH.

Verbreiden, *zich vermenigvuldigen*, van een plant of gewas; *zich verbreiden* of *verspreiden* uit een plaats op het lichaam over het geheele lijf, gezegd van een ziekte of kwaal; *zich verbreiden*, van een gerucht of tijding, NJALIARA.

Verbreken, MÒTONGKEUN. (P)

Verbrjzeld, *vermorzeld*, RĚMOEK; ook, bijv. van den kop van een slang, BOEBOEK. *Totaal verbrjzeld*, RĚMOEK PISAN. Iets, bijv. een glas, *verbrjzelen*, iets *vermorzelen*, NGARĚMOEKEUN ook NGABOEBOEK. Voorts nog voor *verbrjzelen*, *stukslaan met een steen* of *stok*, MĚKPREK (P).

Verbrjzelen, zie *Verbrjzeld*.

Verbruiken en *verbruikt*, zie *Op*.

Verdedigen, *weerstand bieden*, NGALAWAN.

Verdeeldheid hebben, *in verdeeldheid leven* met iemand, SIJAL.

Verdeelen de door iemand nagelaten goederen, onder zijn erfgenamen, op den voet van het Mah. erfregt, van den priester gezegd, NGAWARISKEUN. *Verdeelen*, *afdeelen* (door dijkjes) een vak van een rijstveld, MĚNGGĚL. Zie voorts *Deelen*.

Verdelgen, NGABASMI ook NOEMPĚS. *Verdelgd*, TOEMPĚS ook TOEMPOER.

Verdenken, zie *Verdenking*.

Verdenking, *achterdocht*, *vermoeden*, TĚBĚKA ook PANĚRKA en DRIGAMA. *Verdenking koesteren*, *achterdocht voeden*, NEUNDEUN TĚBĚKA. *Verdenken*, *betichten*, *beschuldigen*, NĚBĚKA.

Verder, *wijders*, DJEUNG DEUI.

Verderf, zooals bijv. in de uitdrukking „tot het verderf brengen”, KABOEKSAKAN met KABĚSAKAN en KARISAKAN b.

Verderven, *in het verderf storten*, *ongelukkig maken* iemand, NGABINASAKEUN.

Verdiend, zie *Verdienen*.

Verdienen, *waardig zijn*, *verdiend*, *behooren*, PANTĚS. *Verdienen*, *winst hebben* met of op iets, MANGGIH OENTOENG.

Verdlepen, *zich*, *in gedachten over* iets; iets *overdenken* of *hepeinzen*, MIKIRAN (P) met NGAMANAHAN b.

Verdikken, van vloeistoffen, DJADI KIMPĚL.

Verdolen, zie *Verdwaald*.

Verdonkeren, zie *Verduisteren*.

Verdonkermanen, zie *Verduisteren*.

Verdoofd, *suizingen in de ooren krijgen*, *zoodat men niet meer hoort*, KATÒBĚKAN. *Verdoofd*, *slapen*, van een lichaamsdeel, SINGSIBEUMAN.

Verdoofd, zie *Verdwaald*.

Verdooven, *maken dat men niet meer hoort*, MATAK TÒRĚK of MATAK KATÒBĚKAN.

Verdord, *verdroogd*, PĚRANG.

Verdraagzaam, SABAR.

Verdraalen een zaak of sommige omstandigheden, NJALINGKOEH (S).

Verdrag, zie *Verbond*.

Verdragen, *verduren*, *kunnen hebben* of *verdragen*, TAHAN met KIJAT b.

Verdriet, *leed, zorgen*, KADOEKĀN. *Kommer en verdriet*, SOESOEKĒR.

Verdrieten, NJOESAHKEUN met NJĒSAHKEUN. (a)

Verdrietig, *onplezierig gestemd*, van hart of gemoed, POESING. Zie voorts *Droevig*.

Verdrijven, *wegjagen*, NGAHILINGKEUN ook NGAGĒBAHKEUN, maar dit laatste niet van menschen. Iets *verdrijven, doen verdwijnen of verloren gaan*, NGALEUNĠITKEUN.

Verdringen, *van de plaats dringen* (ook fig.) iemand, NGALINDIH.

Verdrinken, als voortzetting van *naar de diepte gaan, zinken* (onbedoeld), TITEULEUM. Een mensch of dier *verdrinken*, NEULEUMKEUN. *Zich verdrinken*, NEULEUMKEUN MANĒH met NEULEUMKEUN ANDJEUN b.

Verdroogd, zie *Droog*.

Verdrukken, NGANIAJA. (a)

Verdubbelen zijn krachten als het ware, door er het alleruiterste van te vergen, NGABĒDASKEUN MANĒH. Zie ook *Dubbel*.

Verduidelijken, NĒTĒLAKEUN. (t)

Verduisterd, *verduisterde*, van goed of goederen gezegd, GĒLAP.

Verduisteren, *verdonkeren, verdonkermanen; heimelijk en ten eigen bate*, terwijl het daarvoor niet werd bestemd of gegeven, iets *aanwenden*, NJALINGKOEI. *Genegen tot zulke praktijken*, SALINGKOEI.

Verduistering, zie *Eklips*.

Verdunnen *vloeistoffen*, NGĒNTJĒRKEUN. (en)

Verduren, zie *Doorstaan* en *Verdragen*.

Verdwaald, *verdoold, den rechten weg kwijt, afgedwaald; afdwalen, verdolen, verdwalen*, KASAROENG ook KASASAR en SASAB. *Onbedoeld een verkeerden weg kiezen of inslaan*, NJASAB. Fig. *in doling zijn*, NJASAB PIKIENA.

Verdwalen, zie *Verdwaald*.

Verdwijnen, *verloren gaan, wegraken; verdwenen*, LEUNĠIT. *Verdwenen, weg*, van verdriet, zorgen, smart of hartzoer, LIPOER. *Spoorloos verdwenen, weg*, van iets, dat te zoek raakte, LAPOER. Iets *doen verdwijnen of verloren gaan*, zie *Verdrijven*.

Vereelt, zie *Eelt*.

Vereenigd, vereenigen en *vereeninging*, zie *Versameld*.

Vereenvoudigen, NGĒTĒNGKEUN. (en)

Vereeren, MOESTI ook MOESTI MOESTI. (p) God *vereeren, door aanbiddend zich neêr te buigen*, SOEDJOED.

Vereffenen, *afdoen* een geldschuld, NGIMPASKEUN. (im)

Vereffening, *betaling*, BAJARAN.

Vereischte, zie *Voorwaarde*.

Verf, TJĒT.

Verflauwen, *vermindere*n, NGOERĀNGAN (k) met NGIBĀNGAN b. (k)

Verflensd, zie *Verwoelkt*.

Verfoelelijk, PANTĒS DIPIKAGEULEUH.

Verfoeien, *haten*, GEULEUH. Zie ook *Schuwen*. Iemand (een bep. pers.) *verfoeien, haten*, MIKAGEULEUH. (p)

Verfomfaaid, van kleeren, boeken en derg. ook van bloemen, KOETJĒL. In minder graad, d. w. z. *dat de frischheid er af is*, bijv. van een baadje, als men het een paar maal heeft gedragen, LEUSEUH. Zie ook *Verfrommeld*.

Verfrisschen, *verkwikken*, van voedsel of drinken gezegd, NJĒGĒRKEUN. (s)

Verfrommeld, geheel, van papier en kleeren, RIKĒS ook RISĒK. Zie ook *Verfomfaaid*.

Vergaan, *verongelukken*, TJILAKA. *Vergaan, verlegen*, van kleeren en derg., BÒBÒ. Zie ook *Bedorven*.

Vergaderen, zie *Verzameld*.

Vergadering, *vergadering houden, vergaderd zijn*, zie *Verzameld*.

Vergeeflijk, BEUNANG (KĒNGING b.) DI HAMPOERA.

Vergeefs, *nutteloos, vruchteloos*, TJOEMAH.

Vergeetachtig, PÒHÒWAN.

Vergelden, *wreken, wraaknemen*; ook *in vergelding van*, MALĒS of NGABALĒS. Iets *wreken, vergelden, loonen*, MALĒSKEUN. Iemands *dood wreken, den dood wreken* op iemand, MALĒSKEUN PATI. Iemand *het goede, dat hij bewees, vergelden*, MOELANG TARIMA. *Wraak, vergelding, wedervergelding, loon*, PAMALĒS.

Vergelding, zie *Vergelden*.

Vergeleken met, DJEUNG of REUDJEUNG met SARENG b. Ook MANAN.

Vergelijk, *overeenkomst*, PĒRDJANGDJIAN. Zie ook *Overeenkomst*.

Vergelijken iemand of iets bij iets, NGOEPAMAKEUN met NGOEPAMIKEUN b. (oe) ook NGIBARAT-

KEUN (i). Iets *in de weegschaal leggen* tegen iets anders, ook NIMBANG (t). Een geschrift *vergelijken, collationneerenderwijze met een ander*, NGAHOESOEKEUN. Gewigten, inhoudsmaten, enz. *vergelijken* met derg. gewigten, inhoudsmaten, enz., ook bijv. zoutmaten met de zoogenaamde slapers, zulks tot verificatie van bedoelde maten: NGAJON (a).

Vergelijking, *voorbeeld*, OEPAMA met OEPAMI en OEPANTĒN b. *De vergelijking kunnen doorstaan* met hem of haar, NANDINGAN.

Vergenoegd, zie *Tevreden*.

Vergenoegdheid, zie *Tevredenheid*.

Vergeeten ook *zich vergeten*, PÒHÒ met HILAP b.n. en LALI b. ook LĒPAT b. of z.b. Voorts nog voor *vergeten* ook *het vergeten zijn*, KAPÒHÒWAN met HILAP b.n. en LALI b. *Zich vergeten; vergeten waar en in wiens tegenwoordigheid men zich bevindt*, PÒHÒ DI KAĒRA of PÒHÒ DI KAĒSIN. Voor *zich vergeten*, zoodat men dingen zegt of toevoegt, die men kalm zijnde, niet zou zeggen, ook KALĒPASAN.

Vergeven, zie *Vergiffenis*.

Vergeving, zie *Vergiffenis*.

Vergewissen, van iets *zich* —, NJIDIKEUN. (s)

Vergezellen, NGANTEUR ook NGANTEUR NGANTEUR. (an)

Vergieten tranen, zie *Schreien*.

Vergiettest, PANĀJARINGAN.

Vergif, BAROEWANG.

Vergiffenis, *vergeving, verschooning, genade*, HAMPOERA ook PANGAMPOERA, dit met PANĀGAMPOENTĒN b. Iemand *vergiftenis schenken*,

verschoonen, genade schenken, begenadigen; iemand iets *vergeven*, iets *vergeven* aan iemand, NGAHAMPOERA. *Ik smeek om vergeving; vergeef het mij*, NJOEHOENKEUN TJOEKOEP LOEMOER ook MOEGI AJA TJOEKOEP LOEMOER. Voor *vergeving, vergiffenis, verschooning*, zoodmede *vergeving of vergiffenis vragen*, ook nog TÒBAT EN MAÁP EN VOOR *om vergeving smeeken, verontschuldigen maken*, TÒTÒBATAN ook MAMAÁPAN EN ANDOEK ANDOEK. Voor *vergeving afsmeeken voor hetgeen men misdreef, willens of onwillens*, NJANGGAKEUN PĒRTÒBAT.

Vergiftigen, NGABAROEWANG.

Vergissen, zich ergens in — of bedriegen, bijv. in den weg, NJALAHAN. *Zich leelijk vergissen of vergist hebben, beetgenomen zijn*, KABĒLĒDJÒG.

Vergoeden, het moeten, DJADI KATĒMPOEHAN. Iets *doen vergoeden* door iemand, *verhalen* op iemand, NĒMPOEHKEUN.

Vergramd, boos, toornig, SĒWÒT.

Vergrijp, zie *Schuld*.

Vergroten, NGAGĒDĒKEUN. *Aan iets toevoegen*, iets *vermeerderen*, NAMBAHAN. (t)

Vergruizelen, zie *Poeder*.

Vergulden een koperen voorwerp, NJIPOEH MAS. (s)

Verguldsel, PARADA OF PARADAH.

Vergunnen, zie *Toestaan*.

Vergunning, zie *Toestemming*.

Verhaal, geschiedenis, HIKAJAT ook BABAD; het meer gewone woord voor *verhaal, vertelling, geschiedenis* en dat ook *vertellen, verhalen* kan beteekenen, is TJARITA OF TJRITA met

TJARIOS b. Mede voor *verhaal, vertelling*, TJARITAÂN met TJARIÒSAN ook PANĀJARITAÂN met PANĀJARIÒSAN b. *Vertellen, verhalen*, NJARITA met NJARIOS b. Iemand iets *verhalen, vertellen*, NJABITAÂN met NJABIÒSAN b. Iets aan iemand *vertellen of verhalen*, NJARITAKEUN met NJARIOSKEUN b. *Maar of doch ik acht mij verpligt u mede te deelen*, NANGING AWON HĒNTEU KATJARIOSKEUN.

Verhaasten, zie *Versnellen*.

Verhalen, zie *Verhaal* en *Vergoeden*.

Verharen, nieuw haar krijgen, van een dier, zoodals bijv. een paard, NGARARAS.

Verheerlijken (God) en *lofprijzen*, alleen of met velen, door opnoeming van de heilige namen en eigenschappen Gods, bep. ook door het herhaaldelijk opzeggen van de geloofsbelijdenis, DIKIR. *In andere bewoordingen dan die van de geloofsbelijdenis*, NASIB.

Verheffen tot den rang of de waardigheid van, MANGKATKEUN. (p) *Verheffen tot een hooger rang of betrekking* iemand, NGADJOENG-DJOENG LINGGIH.

Verhelen, zie *Verbloemen* en *Verzwijgen*.

Verhelpen, herstellen, NGAHADĒJAN met NGADANG-DÒSAN b. Ook NGÒMĒJAN. (o)

Verhemelte, gehemelte, LALANGIT.

Verheugd, blijde, SOEKA ATI, ook ATÒH, beide met SOEKA MANAH b. *Verheugd van zin of hart*, SOEKA SOEKA ATI met SOEKA SOEKA MANAH b. ook BOENGAH. Iemand *verheugd maken, verheugen*, NGABOENGAHKEUN. *Zeer verheugd zijn, juichen*, SOEKA BOENGAH. Zie ook *In zijn achik zijn*.

Verheugen, zie *Verheugd*.

Verheven, *luisterrijk, heerlijk*, MOELJA.

Verhinderd of *belet worden* door iets, KAPALANG met KAPAMBĒNG b. *Verhinderd worden, het niet brengen tot daar, waar men moet wesen of plan had heen te gaan*, TANGGOENG met KAPAMBĒNG b. Voor *verhinderd worden zijn* *togt voort te zetten*, ook KATANGGOENĠAN LAKOE. Zie ook *Beletsel*.

Verhinderen, *tegenhouden* iemand of iets, NGAHALANĠAN.

Verhindering, HALANĠAN met PAMBĒNGAN b.

Verhit, door het eten van iets, dat verhittend of te verhittend is, LADAEUN. *Verhit, warm*, van het gelaat, KAPANASAN.

Verhittend, *heet* (door veel peper), van een spijs, LADA.

Verhoeden, *beletten* iets, NGAHALANĠAN. *Dat verhoede God!* PALIAS TEUING.

Verholen, *verborgen*, BOENI.

Verhongereren ook *verhongerd*, PAĒH LANGLAJEUSEUN.

Verhoogen, *hooger stellen* (een prijs), NGOENGGAHKEUN (oeng) ook NAĒKEUN (t). Zie voorts *Hoog* en *Leggen*.

Verhooging, *opklimming, stijging*, bijv. van rang, van iemands bieden, enz., OENDAK.

Verhoor, PARIKSAĠAN met PARIĠSAN b.

Verhooren een gebed, NABIMA (t). Voor *verhoord*, van een gebed, door God, bep. ook DIKABOEL. *Verhoord, toegestaan*, van een verzoek of bede, KATĒKAN met KAPARĒNG b. Zie ook *Ondervragen*.

Verhoovaardigen, zie *Hoovaardig*.

Verhuizen, PINDAH met NGALIH b. Ook INTJAH en dit ook b.n. Ergens *naar toe verhuizen*, een ander huis *gaan betrekken*, MINDAHAN met NGALIHAN b. *Ieder oogenblik verhuizen, dan hier dan daar wonen*, ook *nu bij dien, dan bij dezen zijn*, van een bediende, ĒNTRAH ĒNTRIH.

Verhuren, zie *Huren*.

Verjydelen, MATAK HANTEU DJADI of MATAK WOEROENG.

Verjaardag, *dag van geboorte, onafhankelijk van den datum*, zoo bijv. de dinsdag voor hem, die op een dinsdag werd geboren, WĒWĒDALAN. *Verjaardag* in onzen zin, HABI TAHOEN. Mal.

Verjagen een dier, NGAGĒBAHKEUN.

Verkeerd, *heileloos, zondig*, KASASAR ook MASIJAT. *Verkeerd, onbehoorlijk, niet goed, mis, fout*, SALAH ook HĒNTEU POEGOEH. Iets *verkeerd doen*, ook *zijn slag, worp of stoot missende, een verkeerde raken*, NJALAHAN. Iets *verkeerd, fout noemen* of *verklaren*, NJALAHKEUN. Ook nog voor *verkeerd, mis, mislukt, onjuist; mislukken, verkeerd uitkomen*, GAGAL.

Verkeerdheid, *fout; feilen, falen*, KASALAHAN.

Verkeeren, *zijn verblijf houden* ergens, TJITJING of AJA. Zie ook *Verblijven* en *Omgaan*.

Verkennen, *poolshoogte gaan nemen*, NGALĠRIS.

Verkieslijk, *beter, liever, veelver*, MENDING. Mede voor *verkieslijk, beter*, TALOENG TALOENG.

Verkiezen, zie *Kiezen*.

Verklagen, zie *Klagt*. Iemand *verklagen*, zie *Aangeven*.

Verklaren iets, NGAHARTIJAN met NGAHARTOSAN b.

Mede voor iets *verklaren*, *interpreteeren*, NJOERAHAN (s). *Zich verklaren*, *zich opponeeren tegen* iets, MĒNGGĒL (p). Zie ook bij *Mededeelen*.

Verklaring, *interpretatie*, SOERAH. Zie ook *Mededeeling*.

Verkleeden (zich) als man, van een vrouw, en als vrouw, van een man, NJAROE KA. Geen Preanger woord. Iemand *verkleeden*, *andere kleéren aantrekken*, NJALINAN. *Zich verkleeden*, *verwisselen van kleéren*, DISALIN. Iemand *voorzien van andere kleéren*, MISALIN. (p)

Verkleefd, zie *Verbinden*.

Verkleinen, *kleiner maken* iets, NGALEUTIKAN.

Verkleumd, *gevoelloos van de koude*, BAÄL.

Verkleuren, *verschieten*, LOENTOER.

Verklikken, *aadelijk alles gaan aanbrengeen*, PI-DJOERAGAN.

Verkoelen zich; *buiten zitten, om een frisschen luchtstroom te krijgen*, bijv. 's avonds na een warmen dag, NGAŅGIN.

Verkoken, *verkookt*, van water, ÒRÒT.

Verkondigen, NGA BĒDJAKEUN met NGOENĪNGA-KEUN b.n. en MÒPÒJANAN b.

Verkoopen, *van de hand zetten*, *debiteeren* iets, NGA DJOEWAL met NGA BANTJANG b.n. en b. en NGA GINGSIRKEUN b. Iets *verkoopen*, *zeer in 't klein*, *bij hoeveelheden*, *kostende een, een halve of anderhalve cent*, NGĒTĒNG en NGĒTĒNGKEUN (k). Ook voor *in het klein* of *bij het stuk verkoopen*, NĒTĒKEUN (t). Zie ook *Handel*.

Verkooping, *openbare, vendutie, boelhuis; verkooping houden*, LĒLANG. *Op vendutie gekocht*, BEUNANG (KĒNGING) TI LĒLANG. Iets *op vendutie* of *publiek verkoopen*, NGA LĒLANGKEUN.

Verkorten, MĒNDĒKAN. (p)

Verkouden, *verkonden zijn; verkoudheid*, SALĒSMA, wel eens met PILĒG b.

Verkoudheid, zie *Verkouden*.

Verkrijgbaar, MEUNANG met KĒNGING b.

Verkrijgen, *krijgen, behalen, bekomen, erlangen, tot iets geraken*, MEUNANG met KĒNGING b. *Verkregen, gekregen*, BEUNANG met KĒNGING b. *Tot echtgenoot iemand krijgen*, MEUNANG-KEUN b. Iemand iets *doen verkrijgen* of *magtig worden*, MANGMEUNANGKEUN (p).

Verkwijnen, zie *Verleppen*.

Verkwikken, zie *Verkwikt*.

Verkwikt, *opgeleefd, opgefrischt*, SĒGĒR. Iemand *verkwikken*, *doen herleven, krachten geven*, van voedsel of drinken, NJĒGĒRKEUN.

Verkwisten, MITJEUN (p) DOEWIT.

Verlagen iets, NGA HANDAPKEUN. Zie ook *Vernederen*.

Verlamd, *niet te gebruiken*, van een arm of been, *tengevolge van jicht*, KÒPĒR. *Verlamd er bij hangen*, van een arm, NGĒPLĒK. Voor *verlamd, als dood*, voor goed of voor eenige oogenblikken, bijv. van den arm, waar men een hevigen slag op kreeg, LĒMPĒR.

Verlangen, *begeeren, wenschen, willen*, HAJANG met HÒJONG b. Ook wel KARĒP, met KARSA of KĒRSA b. *Vervuld zijn met verlangen, verlangen*, van iemands hart of gemoed, SOEMĒDOT. Iets *verlangen* of *begeeren*, bijv. te

doen, NGARĒPKEUN, met NGARSAKEUN b. Ook, bijv. iets te vragen, SĒDJA. *Wenschen, verlangen, begeeren* iets te worden of te zijn, SĒDJA HAJANG. Van iemand sprekende, SĒDJANA HAJANG. *Willen, met den wil of de zucht bezielde zijn om*, SĒDJA DĒK of SĒDJA RĒK; van iemand sprekende, SĒDJANA DĒK of SĒDJANA RĒK. Voor iets, zekere bepaalde zaak, *verlangen, begeeren*, ook nog MIKAHAJANG met MIKAHÒJONG b. (p) en dit ook voor: iemand, insgelijks een bepaald persoon, *tot geliefde of echtgenoot verlangen*. Voorts voor iemand *tot vrouw begeeren*, MIKARĒP MERMIMANAH b. (p). Voorts voor *Verlangen, wil, begeerte, wensch, intentie*, KARĒP met KARSA, ook KĒRSA, ook wel PANĒRSA. (b) Mede KAHAJANG en dit met KAHÒJONG b. Ook nog gebr. NIJAT en MAKSOED. Zeer bel. en mitsdien te bezigen van een zeer voornaam persoon, is PANĒARSACEUN of PANĒĒRSACEUN. Voorts bezigt men nog PIKARĒPEUN, met PIKARSAEUN en PIGALEUHEUN b. *Reikhalzend of smachtend verlangen* naar een geliefd voorwerp, MANĒĒN. *Reikhalzend verlangen iemand terug te zien en weer eens met hem te zijn*, KANĒĒN.

Verlaten, *alleen laten* iemand; iets, bijv. een stuk grond *verlaten, aan zich zelf overlaten*, NJNGGALKEUN. Voor het laatste ook NGABALABOERKEUN. *Verlaten, leeggeloopt*, van een dorp, SOEWOENG.

Verleden, BARĒTÒ.

Verleenen een rang aan iemand, NGADJOENGJOENG LINGGIH.

Verleerd, *het ontwend zijn*, en er daardoor niet vlug meê teregt kunnen, WAGOE.

Verlegen, *onsterk*, van kleêren en papier, OEDOEH. Zie ook nog *Beschaamd* en *Vergaan*.

Verlegenheid, zie *Moeijelijkheid*.

Verlegen zijn, zie *Beschaamd* en *Gebrek*.

Verleiden iemand, MAWA GÒRENG (b) ook NGAGĒNDAM. *Verleidingsmiddel*, PANGGODA. Zie ook *Lokken*.

Verlekkerd, zie *Happig*.

Verlengen, *langer maken* iets, MANDJANGKEUN (p) met MAOSKEUN (p). *Verlengen, aanzetten, aanknoopen, aanlasschen*, NJAMBOENG (s) Zie ook *Lasschen*.

Verlengstuk, doorgaans van wit katoen, *aan hel overtrek of wel het kapje over een pet en dat dient tot bescherming van den nek*, KĒLĒBĒT.

Verleppen, *verkwijnen, verslensen, verlept, verkwijnd, verslensd*, ALOEM.

Verlevendigen, *weder opwekken*, bijv. den handel, NGAHOEDANGKEUN.

Verlicht, zie *Licht*.

Verlichten, zie *Belichten*.

Verliefd, *smoorlijk verliefd*, KAĒDANAN. Mede voor *smoorlijk verliefd* op iemand, en wel verloofde of pasgeluwde echtgenoot, GEUGEUT. *Buitensporig of de perken te buitengaande verliefd*, MATJEUH. *Verliefde, minnaar, minnares*, KABÒGÒH. *Verliefd op elkaâr zijn*, BÒBÒGÒHAN. *Verliefd, zonder dat die verliefdheid wordt beantwoord*, AMBON. *Verliefd gemaakt*, KABONGRÒD ook KAGĒMBANG. *Verliefd zijn op, zin hebben in* iets, bijv. in een oorsieraad, dat te koop is, BÒGÒH.

Verliefde, zie *Verliefd*.

Verlies, zie *Schade*.

Verliezen, *kwijtraken*, LEUNĠGITEUN. Iets *hebben verloren* of *zijn kwijtgeraakt*, *vermissen*, LEU-LEUNĠGITEUN of BÒGA LEULEUNĠGITEUN. Voor iets *kwijtraken* of *kwijtgeraakt zijn*, iets *verliezen* of *verloren hebben*, mede KALEUNĠGITAN. *Alles kwijt zijn*, *alles verloren hebben*, bijv. door het spel of door brand, BOEROENDOEL. *Het verloren hebben*, *de verliezende partij zijn*, *de minste zijn*, *het onderspit delven*, bij vechten of worstelen, MĒDJĒ. Zie ook *Overwonnen in den strijd*. *Het iemand doen verliezen*, NGĒLĒHKEUN.

Verligten, NGĒNTĒNGKEUN. (èn)

Verligting, *beterschap*, MEUEUSAN.

Verlof vragen om heen te gaan, terug te keeren of *achter te blijven*, AMIT, ook PAMITAN. *Verlof vragen om terug te keeren*, PAMITAN MOELIH. Voor een ander *verlof vragen*, bijv. om den vrager ergens heen te mogen volgen, NGAMITKEUN. Zie ook *Toestemming*.

Verlokken, zie *Lokken* en *Vleijen*. *Verlokkend*, *belustmakend*, *aantrekkelijk*, MATAK KABITA.

Verloochenen iemand, wien men beval iets te doen, en die, over hetgeen hij zoo deed, wordende aangevallen, zich op den ontvangen last beroept, NGĒPĒSKEUN (k). Voorts voor iemand *verloochenen*, bijv. als zijn bediende, NAMPIK (t). Zie ook *Ontkennen*.

Verloofd aan iemand, GEUS DIBĒNĒBEUREUHKEUN DJEUNG. *Verloofd zijn*, BABAKALAN. Zie ook *Verloven aan elkaar*.

Verloofde, PAPTJAŠGAN.

Verloop, na — van, bijv. twee dagen, HEULEUT ook LIWAT met LANGKOENG b.

Verloopen. LIWAT met LANGKOENG b.

Verloren, zie *Verliezen* en *Veroallen*.

Verlossen, *in vrijheid stellen*, NGALEUPASKEUN.

Naar buiten brengen, bijv. uit de gevangenis, NGALOEWARKEUN (k). *Verlost van het hartzeer*, den kommer of het verdriet dat kwelde, DIKALOEWARKEUN. Iemand ergens van *verlossen*, ergens *uitredden*, *uithelpen*, NJAIT (dj). Voor *verlossen*, *baren*, zie *Baren*.

Verloven aan elkaar kinderen, door de wederzijdsche ouders, NGARĒRĒMÒKEUN. Zie ook *Verloofd*.

Verlustigen, zich, in het elkaar aanschouwen, na gescheiden te zijn geweest, SÒNÒ. Mede voor *zich verlustigen in het zien* of *in het bijzijn* van een of meer geliefde voorwerpen; ook van twee of meer personen, *in elkander te zien* of *in elkaars bijzijn*, SÒSÒNÒWAN. *Zich verlustigen in het leed*, dat iemand wedervoer, MOEWAS MOEWAS.

Vermaak, genoeg, plezier, SOEKA.

Vermaard, zie *Alombekend*.

Vermagerd en daardoor er uitzien of hij langer is geworden, van iemand, die pas van een zware ziekte is hersteld, RANGKÒJANG. Zie ook *Mager*.

Vermakelijkheid, vermakelijkheden (openbare), RARAMĒJAN ook KASOEKAĀN. *Die ter eere van iemand doen plaats hebben*, NGARAMĒRAMĒ.

Vermaken, iets *vermaken*, NGAWARIS. Zijn goed *vermaken*, d. w. z. het goed dat men zal

nalaten, *verdeelen onder zijn erfgenamen, ten overstaan van een geestelijke*, NGAWARISKEUN.

Vermalen, zie *Kauwen*.

Vermanen iemand, *ter zake van het onvoegzame van kleeding of gedragingen*, met het oog op de positie in de maatschappij, NJIPTA (tj). Iemand *vermanen en waarschuwen voor de heillooze gevolgen*, NGAWANGSIT. *Voor* iets iemand *vermanend waarschuwen*, NGAWANGSITKEUN. Ook nog voor *vermanen, een vermaning rigten* of *vermanenderwijze spreken* tot iemand, MAPATAHAN met NGAWOEROEKAN b.

Vermaaning, zie *Les*.

Vermeenen, NGIRA met NGINTËN b. (k)

Vermeerderen iets, NAMBAHAN. *Vermeerderen, aanwassen, toenemen in* iets, TAMBAH.

Vermeerdering, *aanwas*, PANAMBAH.

Vermeesteren, zie hiervoor *Bemagtigen*.

Vermelden, zie *Noemen*.

Vermeldenswaardig, PANTËS DISËBOET met PANTËS DISËBAT b.

Vermengd, zie *Mengen* en *Gemengd*.

Vermengen, zie *Mengen*.

Vermenigvuldigen, LABAB en NGALABAB. *Zich vermenigvuldigen*, van een plant of gewas, *Zie Verbreiden*.

Vermetel, zie *Stout*.

Vermetelheid, zie *Stoutheid*.

Vermeten zich, zie *Zich verstouten*.

Vermicelli, LAKSA.

Vermijden, zie bij *Wijken*.

Verminderen iets, bijv. iemands maandelijksch loon, NGOERAŅGAN met NGIRANĜAN b. *Verminderd, afgênomen*, bijv. van iemands krachten, na ziek te zijn geweest, SOEDA.

Verminkt, zie *Gebrek*.

Vermissen, zie onder *Verliezen*.

Vermits, SABAB.

Vermoedelijk zie *Denkelijk*.

Vermoeden, zie *Gissing* en *Verdenking*.

Vermoeid, *moede, moe, afgemat, mat*, TĴAPÈ met PALAJ b. *Doodmcede, doodelijk vermoeid, zeer vermoeid*, TĴAPÈ (PALAJ) SAKALI. *Moe, lam*, door het dragen van iets, KËSËL.

Vermoeidheid, *vermoeienis*, TĴAPÈ met PALAJ b. ook KATĴAPËJAN.

Vermoeien, MATAK TĴAPÈ.

Vermogen en *vermogend*, zie *Magt* en *Rijk*.

Vermolmd, van hout, BÒBÒ.

Vermommen, *zich, om niet herkend te worden*, NJAMOER.

Vermoorden iemand, MAËHAN (p met NËLASSAN b. (t) Dit laatste te bezigen, sprekende van een aanzienlijke.

Vermorsen, zie *Nutteloos verbruiken*.

Vermorzeld, zie *Verbrijzeld*.

Vermorzelen, zie *Verbrijzelen*.

Vermouth, PËRMOET.

Vernederen zich voor of tegenover iemand, NGAHANDAPKEUN.

Vernemen, *berigt* of *tijding krijgen*, MANGGIH BËDJA. Zie ook *Hooren*.

Vernield, *verwoest*, LĒBOER ook BOEKSAK met RĒSAK b. *Vernield*, *geheel of ten deele weggeslagen* door het water of door met den vloed meêgevoerde boomen en derg., BOEBOEL.

Vernielen, *verwoesten*, NGAROEKSAK met NGARĒSAK en NGARISAK b.

Vernietigen iets, bijv. een boek, door al de exemplaren op te koopen en ze met het manuscript te verbranden, NGEUWEUHKUN (eu). Mede voor iets *vernietigen*, *doen ophouden te bestaan*, NGALEUNĠITKEUN.

Vernieuwen, zie *Vervangen*.

Vernuft, zie *Oordeel* en *Verstand*.

Vernuftig, *ingenieus*, *vindingrijk*, *begrip en verstand hebben van allerlei zaken*, RADJIN. Zie ook *Verstandig*.

Veronachtzaamd, *aan zich zelf overgelaten*, van iemand, KASINGSAL.

Veronachtzamen, TAMBĒLAR.

Veronderstellen, NGIRA (k) met NGINTĒN b. (k) Ook NAKSIR. (t)

Verongelijken, *onregmatig of onbillijk behandelen*, NGANIAJA. (a)

Verongelukken, TIWAS ook TJILAKA. *Verongelukken*, *wegraken*, *niet groot worden*, *sterven*, van jong pluim- of ander vee, BANTJANG.

Verontreinigd geraakt, *in den toestand geraakt van te zijn goor, vuil, smerig, walgelyk*, bijv. van een vijver, doordien een hond er in werd gebaad; *bezoedeld*, KAGEULEUHAN. *Bezoedelen*, *verontreinigen*, NGAGEULEUHAN. Zie ook *Bevilen*.

Verontrusten, *zich*, zie *Ongerust*.

Verontschuldigen maken, zie *Vergeving*.

Veroordeelen, zie onder *Straf*.

Veroorloven, NGIDINAN. (i)

Veroorzaken, *de oorzaak zijn*, *maken*, *dat* iets gebeurt, MATAK.

Verordenen, *bepalen* iets, NGAMISTIKEUN.

Verordening, *bepaling*, *algemeene*, geschreven of gedrukt; *algemeen bevelschrift*, SOERAT OENDANG OENDANG. Zie ook *Last*.

Veroveren, MEUNANG met KĒNGING b.

Verpachten, *verhuren*, NJĒWAKEUN (s).

Verpanden, *in pand geven* iets, NGAGADĒKEUN. *In pand gekregen*; *in pand gegeven*, GADĒJAN.

Verplaatsen, *overbrengen* iets; ook iemand, bijv. een ambtenaar, *verplaatsen*, *overplaatsen*, MINDAHKEUN met NGALIHKEUN b. *Zich verplaatsen*, *verhuizen*, PINDAH met NGALIH b. *Zich verplaatsen*, *zich wenden* ergens heen, van een epidemie of heerschende ziekte, NGAGILIE. Zie ook *Vertulen*.

Verplanten, MINDAHKEUN. (p)

Verplegen, zie *Verzorgen*.

Verplichtend en verplicht zijn, zie *Plicht*.

Verpoozen, EUREUN.

Verpoozing, zie *Rust* en *Tusschentijd*.

Verpoppen, zie *Pop*.

Verraad ook *verraderlijk*, TJIDBA.

Verraderlijk, zie *Boosaardig*.

Verrassen, zie *Schrikken*.

Verrast, *verrast worden*, van een wild, bijv. in het leger door den jager, KAPĒRĒGÒ. Zie ook *Schrikken*.

Verregaand, *uitermate*, NAKĒR.

Verrekijker, SĒMPRONG *Daardoor zien naar* iemand of iets, NJĒMPRONG.

Verrekt, PATEUH.

Verrigt, zie *Uitgevoerd*.

Verrigten, zie *Bedrijven* en *Doen*.

Verrigting, zie *Gedrag* en *Werk*.

Verroeren zich, zie *Bewegen*.

Verroest, zie *Roest*.

Verrot, zie *Bedorven*.

Verrullen, NGAGANTI met NGAGANTOS b.

Verruimd van gemoed, zie *Opgeruimd*.

Verrukken en *verrukt zijn*, zie *Opgetogen*.

Vers van den Koran, ook van een boek, over den godsdienst of godsdienstige onderwerpen handelend, AJAT.

Versaagd, SIJEUN.

Versch, i. d. z. van pas aangebragt, bijv. van provisiën, ANĒAR. *Niet versch*, van den vorigen dag, bijv. van water, BARI.

Verschaald, zie *Bedorven*.

Verschaffen het noodige, *voorzien van het noodige*, NGABAHANAN. *Verschaffen*, er iets doen zijn, *maken* of *zorgen dat iets er is*, iets *produceren*, NGAJAKEUN OOK NGAROEPAKEUN.

Verschalken, zie *Beetnemen*.

Verscheiden, zie bij *Sterven*.

Verscheiden, *vele, talrijke*, RĒJA. *Verscheiden*, *veelsoortig*, ROEPA ROEPA met ROEPI ROEPI.

Verscheuren een prooi, om die vervolgens te verslinden, van daar ook voor die *verslinden*, *opeten*, een en ander van een roofdier gezegd, MOERAK (p). *Verscheurend*, *den mensch aanvallen en hem verscheuren*, van sommige dieren, BEUKI DJALĒMA. Zie voorts *Scheuren*.

Verschieten, *dooreenvloeiën; verschoten, dooreengevloeid*, van kleuren, LOENTOER. Mede voor *verschieten, verschoten zijn*, ROEROED EN VOOR *verschieten, verschoten*, van een stof, bijv. sits, POEPOEL. *Verschieten, zich verplaatsen*, van de eene plaats naar de andere, van een ziekte of kwaal, TĒRĒLĒK.

Verschijnen, *zijn opwachting gaan* of *komen maken* bij een meerdere; *sich begeven*, bijv. om een klagt in te dienen, naar iemand, zooals een hoofd van bestuur, een regter, enz., NGADEUHEUS. Iemand *doen verschijnen, toorbrennen in de tegenwoordigheid* van, *stellen voor* een aanzienlijke of meerdere, NGADEUHEUS-KEUN.

Verschil, GĒSĒH. Zie ook bij *Onderscheid*.

Verschillen, *verschillend, niet overeenstemmen, niet hetzelfde zijn*, GĒSĒH. Mede voor *verschillen, afwijken*, MIWAH.

Verschillend, zie *Verschillen*.

Verschoonen, zie *Vergiffenis*.

Verschooning, zie *Vergiffenis*.

Verschrikkelijk, MATAK SIJEUN.

Verschrikken, zie *Schrikken*.

Verschrikt worden en *verschrikt maken*, zie *Schrikken*.

Verschroeid, zie *Geschroeid*.

Verschrompeld, *verschrompelen*, van vruchten enz., ook van den huid van oude menschen, PÈJOT. *Verschrompelen* (van ouderdom), NGALEUTIKAN.

Verschuilen, zie *Verbergen*.

Verschuiven, zie *Uitstellen*.

Verschuldigd, NGAHOETANG.

Versiersel, *sieraad*, PÈRHASAN.

Verslaafd zijn aan iets, KATAGIHAN. Ook GEUS NGAADJOE.

Verslag, zie *Mededeeling*.

Verslagen, zie *Bedorven*, *Kleinmoedig* en *Overwonen*. *Verslagen kijken*, zie hiervoor *Bedrukt*.

Verslapt, *magteloos*, *zwak*, LEULEUS.

Versleten, BOEROEK. Van kleëren, matten, rottingstoelen en derg., BOETOET. Een b.woord om te bezigen van eenig goed, bijv. een kleedingstuk, van een aanzienlijke en beteekenend: *versleten*, *niet goed meer en daarom niet meer passend voor den voornamen eigenaar*, is LAIP. Vergelijk bij *Arm*.

Verslinden, zie *Verscheuren* en *Vreten*.

Verslindend, van een diersoort, zooals bijv. de tijger, BEUKI DJALĒMA.

Versmaden, NAMPIK. (t)

Versnapering, TAMBA PALAJ.

Versnollen, *verhaasten* een anders of eigen gang, ook (den gang van) een rijtuig, NGĒPRIK. (k)

Verspannen, NGAGANTI (NGAGANTOS b.) KOEDA.

Versperd, *gesloten*, *vol*, *verstopt*, PĒPĒT.

Versperren, zooals den doorgang van een dier, op de jacht, NGABÈNGBRÈNG.

Verspillen, MITJEUN. (p)

Verspreid, *overal heen*, KAMANA MANA. *Verspreid liggen*, *gestrooid liggen*, bijv. van verloren geld langs den weg, MARABATAN. *Hier en daar verspreid*, *hier en daar een*, bijv. van de huizen ergens, DJODJOMPLÒKAN.

Verspreiden, *zich*, van uit een punt of plaats over het geheele lichaam, van een kwaal of ziekte; en *zich verspreiden*, *als een loopend vuurtje rondgaan*, van een berigt, zie *Verbreiden*. Iets *verspreiden*, *rondzeggen*, *bekend maken*, NGOEWARKEUN (oe). Bevelen van de overheid, door afkondiging, NGOETARAKEUN. (oe)

Verstaan, zie *Begrijpen*.

Verstaanbaar, *duidelijk*, *begrijpelijk*, TĒRANG.

Verstand, *vernuft*, AKAL ook KAPINTĒRAN. Mede voor *verstand*, *begrip*, *beseft*, PANGARTI met PANGARTOS b. Voor *verstand*, *dat men ergens van heeft*, ook KANJAHÒ met KAOENINGA b. *Verstand hebben* van iets, NGARTI of NGAHARTI met NGARTOS of NGAHARTOS b. Zie ook *Oordeel*.

Verstandeloos, zie *Mal*.

Verstandig, *vernuftig*, *geestig*, *knap*, PINTĒR OO BINANGKIT en BĒRBOEDI.

Versteld, zie *Schrikken*.

Verstellen, zie *Lappen*.

Versterken, NGOEWATKEUN met NGIJATKEUN b. (k) Voor voedsel of drinken, ook NJĒGĒRKEUN. (s)

Verstijfd, *gevoelloos, als dood*, van een lichaams-deel; ook *gevoelloos van de koude*, BAÄL.

Verstikken, *geen lucht kunnen krijgen*, van plantjes, die te dicht op elkaar staan, AREUNGGAP.

Verstoken, *gebrek hebben aan iets, verlegen zijn om iets*, BOETOEH.

Verstomd, *roerloos* (van schrik), HÒÐKEUN.

Verstommen, *roerloos neêrzitten*, NGADÉROEK.

Verstompt van zinnen, bijv. van iemand, die door den bliksem is getroffen, DJALADARA.

Verstoord, zie *Boos* en *Wrevelig*.

Verstoordheid, zie *Toorn* en *Wrevel*.

Verstooten, *de verstooting uitspreken* over een vrouw, RAGRAG TALAK of NALAK. Een hoffelijk woord is NGALISANAN. Een b. uitdrukking voor *verstooten worden of zijn*, is ook DIKÈ-SÈE. Zeer plat voor *verstooten* is MITJEUN. (p) *Verstooting, in den bepaalden vorm uitgesproken door een man over zijn vrouw*, TALAK.

Verstooting, zie *Verstooten*.

Verstoppen, zie *Verbergen*.

Verstopt, van iets, zooals de tuit van een ketel, KATJÒTJÒKAN. *Nagenoeg heelemaal verstopt*, van een gat of opening, PONGPÈT. *Tijdelijk verstopt zijn aan haar uitwatering in zee*, van een rivier, BOEGËL. *Verstopt zijn in hoofd en neus*, tengevolge van verkoudheid, PARËPÈT ook PILËG. *Verstopt, niet willen trekken*, van een sigaar, KËTOT. Zie ook *Versperd*.

Verstouten, zich, KOEMAWANI met KOEMAWANTOEN en KOEMAPOEROEN b.

Verstrekken iets, in voldoende hoeveelheid, bijv. voedsel en deksel, NJOEKOEPEUN met NJË-KAPKEUN b. (tj)

Verstrijken, *verloopen, verstreken*, van tijd, LIWAT met LANGKOENG b. *Verstreken, afgeloopen*, bijv. van het oogsten, LOEBAR. Zie ook *Uit*.

Verstrikken iemand, NGAGËNDAM. Mede voor *verstrikt* fig. KAPOEKËT. Zie voorts *Strik*.

Verstrooid, *verspreid zijn of liggen*, d. w. z. niet bij elkaar in een wijk, bijv. van de huizen der Chinezen op een hoofdplaats enz., NJA-RATJALAN.

Verstuikt, PATEUH.

Versuft, zie *Suf*.

Vertalen, *overzetten, overbrengen*, MINDAHKEUN (p) KANA BASA SÈDJËN. Als b. VOOR MINDAHKEUN bezigt men NGALIHKEUN en voor SÈDJËN: SANÈS.

Vertegenwoordigen, NGAWAKILAN.

Vertegenwoordiger, WAKIL.

Vertellen en *vertelling*, zie *Kennis geven, Ronduit* en *Verhaal*.

Verteren door vuur, NGAHAKAN.

Vertier, *afstrek*, LAKOE.

Vertoeven, *verblijven, ophouden*, AJA. *Vertoeven, wachten*, NGADAGÒ met NGANTOS b. (an) en NOENGGOE bn. (t)

Vertoonen zich, *zich laten zien, zichtbaar*, TÈMBONG. Iets *laten zien, toonen, vertoonen*, NÈMBONGKEUN; indien aan een meerdere, MINTONKEUN (p). Mede NÈMBONGKEUN voor *ten toon spreiden* en fig. iets *luchten*.

Zich vertoonen, van (gezond) vleesch, ten bewijze dat de huidziekte is genezen, NJARÒSÒL.

Vertooning, TONGTÒNAN. *Vreemde vertooning, vreemd ding* of *voorwerp*, TÈTÈNDJÒWAN, met BIBI-REUNGEUHAN b.n. en TITIŃGALIJAN b.

Vertragen, *de snelheid van iets verminderen*, NGA-LAOENKEUN.

Vertrappen, zie *Trappen*.

Vertreden, zie *Trappen*.

Vertrek, *kamer*, RÒWANG ook PANGKÈNG en KAMAR.

Dit laatste voor Europ. huizen. *Kamer, gemaakt door afschieting van een gedeelte van de voor- of achtergallerij*, PANGKÈNG TĒPAS. *Aangebouwde kamer* van een huis, DJÒBÒNG.

Vertrekken, *afreizen, opbreken; vertrek, afreis*, INDIT ook b.n. voorts: ANGKAT b. en DJĚNGKAR b. of wel z.b. Voor *vertrekken, heengaan, weggaan* ook BRAL. Ongeveer op dezelfde lijn met INDIT staat MANGKAT. Iemand *doen vertrekken, doen opbreken*, NGINDITKEUN. *Vertrekken* naar een verwijderd oord of te minste niet zeer nabij gelegen plaats, IJANG of MIJANG met MIJOS b.n. ook v. en DJĚNGKAR b. en z.b. Iemand of iets derwaarts *doen vertrekken, afzenden, expedieeren*, NGIJANGKEUN of MIJANGKEUN (voor beide het pass. DIJANGKEUN) met MIJOSKEUN (Pass. DIPIJOSKEUN) b.n. of wel v. *Vertrekken, zich verwijderen uit de tegenwoordigheid van een meerdere*, MOENDOER. *Heengaan, zonder iets te zeggen, stilletjes weggaan*, LĚJOS. *Vertrek!* imperatief, BRAL.

Vertrokken, *gerimpeld, met rimpels zijn*, van het gelaat van iemand, die zich boos maakt, BANGKĚROET.

Vertrouwd door oefening met iets, BIJASA. *Vertrouwd zijn met* iets, zoodat men er goed meê teregt kan, TABAH.

Vertrouwelijk, *van nabij kennen, intiem*, LÒMA. *Vertrouwelijk omgaan* met iemand, *van nabij bekend zijn* (door vertrouwelijken omgang) met iemand, KALÒMAĀN.

Vertrouwen of *zich verlaten op* iemand of iets; *vertrouwen, gelooven*, NGANDĚL (an), ook PĚRTJAJA met PĚRTJANTĚN b. *Op* iemand of iets *vertrouwen* of *zich verlaten, zijn vertrouwen vestigen*, MĚRTJAJA met MĚRTJANTĚN b. ook NGANDĚLKEUN. *Vertrouwbaar, te vertrouwen*; iemand of iets, *om op te vertrouwen*, ANDĚLEUN. *Vertrouwen*, dat men in iemand of iets stelt, KAPĚRTJAJAĀN met KAPĚRTJANTĚNAN b.

Vertwijfelen bijna wat betreft iemand aan iets, NJAMARKEUN. (s) Bij voorkeur de Pass. vorm.

Vervaard, *angstig*, SIJEUN.

Vervaardigen, zie *Maken*.

Vervallen, *in verval zijn*, van een hoofdplaats; *vervallen en verwaarloosd*, van een huis, BOENTANG BANTING. *Vervallen tot of in* iets, KATARADJANG. *Vervallen, verloren*, van verpande en niet op tijd geloste goederen, LAPOER.

Vervangen, *aflossen, wisselen, afwisselen*, GANTI of GĚNTI met GANTOS of GĚNTOS b. Iemand *vervangen, aflossen*; iets *verwisselen, vernieuwen*, NGAGANTI of NGAGĚNTI met NGAGANTOS of NGAGĚNTOS b. Mede voor iets *vervangen, replaceeren*, enz., NGAGANTIAN enz. Iets *in zijn geheel vernieuwen*, NGAWAROETAH. Iemand *vervangen*, bijv. bij heerdienst, NALANG. (t) *Voor* iemand of iets *strekken tot vervanger* of

plaatsvervanger; de vervanger zijn in iets voor iemand, hiervoor ook nog NALANĠAN (t). Iemand voor eenige oogenblikken in het werk vervangen, NJĠLANĠAN. (s)

Vervanger, opvolger, GANTI met GANTOS b. Krachtens opdracht of volmagt, WAKIL. *Optreden, ageeren als vervanger; vervanger zijn voor iemand, NGAWAKILAN. Zie ook Vervangen.*

Vervelen, zich, zoodat men ongeduldig wordt; iemand *vervelen* om het nog langer te doen, bijv. omdat het toch niet helpt, KEUHEUL.

Vervelend, MATAK KEUHEUL.

Vervellen, van een slang, MĠGAR.

Verven, NGĠTJĠT (Pass. DITJĠT). *De randen van de oogen* (van de beneden oogleden) *verven, NJIPAT. (s)*

Verver, TOEKANG TJĠT.

Ververschingen, eten en drinken, HAKAN INOEM met DAHAR LEUEUT b. en TOEWANG LEUEUT z.b.

Vervliegen, van een geur of reuk, LEUNĠGIT.

Vervloeken, zie Floeken.

Vervloeking, zie Floek.

Vervloekt, zie Floek.

Vervoeren, MAWA (b) met NGABANTOEN b.n. en NJANDAK z.b. (tj)

Vervoeren, verleiden iemand, hiervoor zie *Verleiden.*
Vervoerd door drift of door de hartstogten; *verleid, verstrikt* door den duivel, KABAOD. Voor *vervoerd door drift*, ook nog KATOENG-TOEN NAPSOE.

Vervolg, zie Voortgang.

Vervolgen zijn verhaal, gang of togt, ook een

weg, NOELOEJKEUN met NGALADJĠNGKEUN b. Zie ook nog *Voortgaan* en *Voortgang.*

Vervolgen, nazitten, achtervolgen iemand of een dier, NGOEDAG (oe) ook NJOESOEL (s) en NGA-BOEROE met NGABOEDJĠNG b. Iemand of een dier *in alle rigtingen nazitten of vervolgen, NGOEDAG NGOEDAG* ook NGABĠRĠĠG. Voor een wild *nazitten, vervolgen* ook nog NGĠJAK of NGĠJAK NGĠJAK (o).

Vervolgens, zie Voorts. Voor den vervolge, PIAHI-REUNNANA.

Vervreemden, i. d. z. van Verkoopen, zie hiervoor dat woord.

Vervroegen. Iets zooals, bijv. een feest *vervroegen, doen plaats hebben, vroeger dan aanvankelijk het plan was, MADJOEKEUN. (p)*

Vervuld, bereikt, van den levenstijd, TOETOEP.
Vervuld geraakt, van een wensch of verlaugen, KASĠRANG ook KALAKON.

Vervullen, bezielen iemand, gezegd van een wensch, begeerte, enz., NGĠNGĠNAN.

Verwaand, ijdel, waanwijs; ook verwaand zijn, zich wat inbeelden, KOEMAKI ook wel TAKA-BOER zoomede GĠDJOEL.

Verwaandheid, waanwijsheid, inbeelding, ijdelheid, GĠDJOEL ook KALEUWIHAN.

Verwaarloozen totaal iemand, *naar iemand hoe-genaamd niet omkijken, TEU NARI TEU NAKON.*

Verwachten, hopen, NGARĠP NGARĠP met NGADJĠNG NGADJĠNG en NGANTOS NGANTOS b.

Verwachting, hoop, PANGARĠPNGARĠP met PANGA-DJĠNGNGADJĠNG b.

Verwante, verwanten, aanverwanten, familie, per-

sonen, die men rekent tot zijn familie, KOELAWARGA, met KOELAWARGI b.

Verward, *in de war, onrustig, niet gerust*, van hart, gemoed of gedachten, BINGBANG of BIMBANG ook BĒGBĒG. *Vericard, verbijsterd, beleuterd, er niet meer uit wijs kunnen worden*, BIŅGOENG met ĒWĒD (b). *Verward, met elkaâr verward of verwisseld*, zie *Verwisselen*. *Vericard, in de war, van het hoofdhaar, van touw, garen en derg.* ook van dienstboeken, bijv. van pakhuisboeken; voorts *verward, duister*, van hetgeen iemand voorbrengt of aanvoert, ook van een zaak, KOESOET. Zie ook *Verwisselen*. Iets, bijv. touw, *in de war maken, verwarren*, NGOESOETKEUN. *Vericard, verwarren* met den voet of de voeten in touw of derg., KASARIMPĒD.

Verwarmen, MANASKEUN. (p)

Verwarren, zie *Verward* en *Verwisselen*.

Verwedden, NABOEHEUN. (t)

Verwekken een kind, NGAJOEGA. *Verwekt*, BEUNANG NGAJOEGA. Zie voorts *Wekken*.

Verwelken, zie *Verwelkt*.

Verwelkomen, zie *Heil*.

Verwelkt, *verflensd; verwelken*, ALOEM. Voor *verwelken* van bloemen, ook PĒJOT.

Verwend, *bedorven*, ALĒMAN. Van een kind, door vleijsrij, òGÒWAN.

Verwenschen, zie *Vloeken*.

Verweren, *weerstand of tegenstand bieden*, NGLAWAN.

Verwerven, MEUNANG (b) met KĒNGING b.

Verwezen staan te kijken, BĒNGONG.

Verwezen tot, zie *Bestemmen*.

Verwijderd, zie *Ver*.

Verwijderen, *weggaan, zich verwijderen*, OENDOER.

Ook BOEDAL en van velen: BAROEDAL. *Zich van iemand of iets verwijderen*, NGANGGANGAN (an). Iets van iemand of iets *verwijderen*; iemand of iets *verwijderen, op een afstand doen zijn of blijven, verwijderd doen blijven*, NGANGGANGKEUN ook NGADJAOEHKEUN. Voor iemand *van zich verwijderen*, ook MISAHKEUN (p). *Zich een weinig verwijderen; wat achteruitgaan*, gezegd, bijv. van een hoornbeest, dat een stoot wil toebrengen, ANGGANG ANGGANGAN. *Weggaan, zich verwijderen, zich wegpakken*, omdat men iets niet langer kan of wil aanzien of wel omdat men niet langer wil wachten, KÒLÒJONG. *Leentjes weggaan*, NJINGKIR SAKUDEUNG. Iets *van zich verwijderen of van zich doen* ook *van iets zich vrij maken*, MITJEUN (p). Zie ook bij *Ver, Vertrekken* en *Wijken*.

Verwijlen, *blijven, verpoezen*, EUREUN met SINDANG en LIBÈH b.

Verwijten, NGAGEUNGOEUREUHKEUN.

Verwisselen, *verwarren iets met iets*, NGAHILKEUN. *Verwisseld, verward; met elkaar verwisseld of verward; met elkaar verwisselen* of *verwarren*, PAHILI. *Verwisselen, veranderen*, van kleeren, naam, enz., SALIN. Zie ook *Verkleeden, Vervangen* en *Wisselen*.

Verwittigen, NGABĒJAKEUN.

Verwoed, zie *Razen en tieren*. *Verwoed aanvallen en vechten*, NGAMOEK.

Verwoest, zie *Vernield*.

Verwoesten, zie *Vernielen*.

Verwonderd, zie *Schrikken* en *Verbaasd*.

Verwonderen, zie *Verbaasd*.

Verwonderlijk, *verwonderingswaard*, *bewonderenswaardig*, *wonderbaarlijk*, ADJAIB en HÈLÒK.

Verwurgten, zie *Wurgten*.

Verzadigd, *verzadigd zijn*, *zat*, SEUBEUH met WARÈG b.

Verzaken, *verloochenen*, MOENKIR ook NAMPIK. (t)

Verzameld, *vereenigd*, *bijeen*, *bij elkaar*, KOEMPOEL ook NGOEMPOEL. *Verzameld zijn op last of naar aanleiding van een invitatie; vergadering, verzameling, vereeniging, feest*, KOEMPOELAN, wel met KÈMPÉLAN als mooijer woord. *Vergadering, zitting*, van een college, PARÈMPOEGAN met PARÈMPAGAN b. Als voren, bijv. van een regterlijk college, PARÈNGRÈNGAN. *Verzameld, bij elkaar zijn*, niet op last of naar aanleiding van een uitnoodiging; ook: *herhaaldelijk vergaderen of zamenkomsten houden*, bijv. om een zaak te bespreken, KOEKOEMPOELAN. Ook nog voor *vergaderd zijn, bij elkaar zijn of zich bevinden*, ROEWANG RIJOENG, en voor *vergadering houden*, BERHIMPOENAN of BARIMPOENAN. Iets *verzamen, zamengaren, bij elkaar brengen*; troepen *verzamen*; personen *zich doen vergaderen* of *bijeenkomen*, NGOEMPOELKEUN. De ergens voor benoedigde ingrediënten, van ieder zooveel dat noodig is, *verzamen*, RARATJIK. Iemand *vereenigen* met of *plaatsen* bij anderen in dezelfde lokaliteit, NJAMPOERKEUN (tj). *Van alle kanten zamengegaard, PAKOEMPOELAN. Zamen trachten te garen, bij elkaar trachten te garen, zamengaren,*

bijv. het geld, benoedigd voor een reis, KOEKOEMPOEL.

Verzamelen, zie *Verzameld*.

Verzameling, zie *Verzameld*.

Verzegelen, NGÈTJAP. Pass. DIÈTJAP of DITJAP.

Verzeggen. *Verzegd* of *verloofd aan* iemand, zie hiervoor *Verloofd*.

Verzengd, *verdord* of *verdroogd*, van de bladen aan een boom of struik, PÈRANG.

Verzetten zich tegen iemands wil, begeerte of verlangen, MAPALANĠAN ook MOENGPANG. (p)

Verziend, fig. WASPADA met WASPAÒS.

Verzilveren een koperen voorwerp, NJIPOEH PÈRAK (s). *Verzilverd* ook DISADOER.

Verzinnen, zie *Denken*.

Verzinsel, *praatjes*, GAWÈ GAWÈ.

Verzoek, *bede, vraag*, PAMÈNTA met PANÈDA b.n. en PANOEHOEN b. Ook voor *bede*, PANÈNÈDA en voor *verzoek, aanvraag, aanzoek*, gerigt tot een meerdere, ook PIOENDJOEK. Zie ook *Opdragt*.

Verzoeken, iets *vragen, om iets aankloppen* (fig.), *aanvragen, aanzoeken, afsmeeken*, MÈNTA (p) met NÈDA (t) b.n. en NJOEHOENKEUN (s). Iemand *verzoeken te komen*, bijv. om te assisteeren als getuige, NGÒGAN (v). Dit is een hoffelijk woord. Een aanzienlijke of meerdere *verzoeken te komen, doen komen*, bijv. om een feest- of offermaaltijd bij te wonen, NGAHATOERANAN ook NGATOERANAN. Iemand *verzoeken, trachten te verleiden*, NGAGÒDA. Zie ook *Lokken*.

Verzoend, GEUS RAPIH DEUI.

Verzoenen twistende of vechtende personen; een *twist tuschen* 2 of meer personen *bijleggen*, NGARAPIHKEUN.

Verzorgen, *verplegen, voorzien van het noodige* iemand, NGARAWATAN ook NGARASANAN. Mede voor *verplegen, de noodige verpleging schenken*, ROEMAWAT. Zie ook *Zorgen*. Een klein kind *verzorgen en oppassen*, NGASOEH (a).

Verzorger en oppasser, verzorgster en oppasster, van een klein kind, en die, als dat kind groot is, gewoonlijk als volgeling (volgeling) in dienst blijft, PANGASOEH. Zijn de ouders zeer aanzienlijke personen, dan bezigt men de benaming ĔMBAN.

Verzot, KAĒDANAN. *Hartstogtelijk verzot* op iets, bijv. spelen, MATJEUH.

Verzuimen, zie *Nalaten*.

Verzuurd, zie *Zuur*.

Verzwakken, MATAK KOERANG KOEWAT met MATAK KIRANG KIJAT b. Ook MATAK HANTEU NĀNGAN.

Verzwakt, van de oogen, zie *Zwak*.

Verzwaren, zie *Bezwaren*.

Verzwerigen, *zweer of zweren aan de voetzool*, en ook *daaraan lijden*, BĀTOL.

Verzwijgen, *achter houden, verhelten, maar stillietjes voor zich houden* iets, NJIDĔM ook NJIDĔM-KEUN (s).

Verzwikken, PATEUH.

Vest, *kamizool, dat onder het baadje wordt gedragen*, KOETANG. *Europ. vest*, ROMPI.

Vestigen, *zich, zich neêrzetten* ergens, waar nog geen vestiging is, NGABABAKAN.

Vestzak, PĒSAK.

Vet, *dik en vet, welgedaan, goed in 't vleesch*, LINTOEH ook DONTÒ. *Vet, lekker vet*, bijv. van visch, PĒLĔM. *Vet van zich geven*, onder het gebraden of geroosterd worden, van daar mede voor *heel vet*, van op dergelijke wijze behandelde visch of vleesch, MĔRĔDJIH. *Welgedaan er uitzien, mooi er uitzien*, van een dier, zooals een paard, BOELISTIB. Zie ook *Lijvig*. *Vet, smeer*, GADJIH.

Veter, TALI.

Veulen van een paard of ezel, BĒLÒ.

Vezel, *de harige vezels van den kawoeng palm*, INDJOEK.

Vezelbast (in water geweekte) van den waroeboom tot bindmateriaal: LOELOEB.

Vier, ÒPAT. *Vier à vijf*, ÒPAT LIMA. *Met hun vieren*, zie *Viertal*.

Vierde een; een kwart, SAPRAPAT.

Vier honderd, ÒPAT RATOES.

Vierkant, PASAGI.

Viertal, *met hun vieren*, ÒPATAN.

Vijand of *vijanden* (iemand) in een gevecht, LAWAN. *Vijand, de vijanden* v. iemand of van iemands geslacht, ook van een zekere diersoort, SATROE. *In vijandschap leven, elkaar vijandig zijn*, SASATRON. Ook nog voor *vijandig staan* tegenover iemand, *in vijandschap zijn* met iemand, NGAMOESOEH en MOEMOESOEHAN. *Vijandschap, slechte verstandhouding*, KAGÒRĔNGAN met KAĀWŪNAN b.

Vijf, LIMA. *De vijfde, op (in) de (het) vijfde*, KALIMANA.

Vijftien, LIMA WĒLAS.

Vijftig, LIMA POELOEH.

Vijl, KIKIR. *Vijlen, afvijlen*, NGIKIR. Iets *bevijlen, afvijlen*, NGIKIRAN. Iemand *de tanden vijlen, de tanden stomp maken*, NGAGOSABAN met MĒPĒBAN (p). *Schuin afgevijld*, van de tanden, BĒNTIK.

Vijlen zie *Vijl*.

Vijver, groote en gegraven, ĒMPANG. *Vijver, verkregen door afdamming*, SITEO. *Kleine vijver, door afdamming verkregen*, KĒMBOĒGAN ook BĒNDOĒGAN.

Vijzel, mortier van steen of hout, LOELOEMPANG. Zoo'n soort, als waarin de sirihipruim ten behoeve van reeds tandelooze personen wordt gestampt, RĒDJĒH.

Villen, *afhalen, afstroopen* een geslagt dier, NGABASAH ook NJISIT (s). *Gevild, geheel ontdaan van de huid*, BOELIKLAK en NGABOELIKLAK.

Vin, buik of staartvin, PĒPĒT. *Zijvinnen en rugvin*, TJĒTJĒPĒT.

Vinden iemand of iets, ook een list of den dood; iemand of iets *aantreffen; ondervinden* moeilijkheden, geluk, ongeluk, zegen enz., MANGGIH (p) met MĒNDAK (b). *Er wat op vinden*, MANGGIH AKAL, ook MEUNANG AKAL. *Vinden, op zijn weg vinden* iets, dat werd verloren, MANGGIHAN met NĒPANGAN b (t). *Gevonden*, van iets, zooals bijv. de oplossing van een raadsel, KAPANGGIH met KAPĒNDAK b. Voor iets *vinden, aantreffen*, ook nog NIMOE (t). Iemand of iets *bij aankomst vinden, aantreffen* of *bevinden* ergens of wel zus of zoo NJAMPAK (s) met NJONDONG b. (s).

Vindingrijk zie *Vernuftig*.

Vinger, RAMĒ. *Een vinger lang, een vinger diep*, SABAMĒ.

Vingerglas of *vingerikom*, zooals men aan tafel bezigt tot afspoeling der vingers, KĒBĒKAN ook PARANTI SIBANĒD.

Vingerhoed, ANTOK ook BIDAL.

Vingertop zie *Top*.

Viool (inl.) RĒBAB. Voor *Europ. viool* kan men het woord BIOLA bezigen.

Visch, LAOEK of LAOEK TJAI. *Visch, bereid met zout en tamarinde*, BAKASĒM. *Gezouten zeevisch*, PĒDA. *Gedroogde visch*, DĒĒNG. *Riviervisch, die werd ingezouten*, BĒDĒ. *BĒdĒ maken*, NGABĒDĒ.

Vischkorf, *mand met wijden buik en nauwen hals*, KĒBANG.

Vischnet, zijnde een *werpnet*, zie hiervoor *Net*.

Visschen, NGALA LAOEK. *Met een werpnet (heurap) visschen; visch met een werpnet vangen*, LINTAR met MOENDAJ (p) b. van een aanz. Ook NGAROENKOEOP of NGAROENKOEOPAN. *Visschen, visch vangen, door afdamming van stroomend water*, MABAK (p). Id. *over een gedeelte der breedte van den stroom*, MĒNGKONG (p).

Visscher, TOEKANG NGALA LAOEK. *Visscher met een werpnet*, PALIKA.

Visschersboot (inl.) PARAHOE MAJANG. *Met zoo'n bootje ter vischvangst gaan of zijn*, MAJANG.

Vitton, *laken, berispen*, NJAWAD (tj).

Vizier van een vuurwapen, MATA.

Vlaag, een, van verstandsverbijstering of vlagen van verstandsverbijstering hebben, KAĀLAP.

Vlag, banier, BANDĒRA.

Vlaggemast, TIHANG BANDĒRA.

Vlak, *vlak*, een witte — op het oog hebben, TJĒJANG ook DJADI TJĒDĒR. *Gevlakt, gevlakt, gespikkeld*, TOETOEL.

Vlak, *niet komvormig*, TJĒPĒR. Zie ook *Gelijk*. *Vlak*, bijv. van de bovenzijde van het mutsje of kalotje van een chinees, TJĒPAK. *Vlak, plat*, van een zij-, boven- of benedenvlak van een voorwerp, DĒMPAK. *Plat van onderen*, bijv. van een klappervrucht, ook *nagenoeg vlak, niet rond*, van iemands achterste, DĒMPĒK. *Vlak, effen, goed glad zitten*, bijv. van het behangsel op of tegen den muur, RAPAT. *Vlak, gelijk, effen, niet oneffen*, van grond, DATAR ook LĒMPAR. Een losgepatjoeld stuk grond *effenen* of *gelijk maken*, NGALĒMPARKEUN. Een stuk hout of een bamboe *aan een zij gelijk maken, gelijk kappen, zoodat zoo'n uiteinde vlak is*, NGADĒNGDĒNG.

Vlakte, *vlak land, dal*, in tegenstelling met bergland, LĒBAK. *Opene vlakte, onbebouwd veld*, ĒRĒ en ĒRĒ ĒRĒ.

Vlam; *vlammend, vlammen*, HOEROENG. Een vuur *helder doen opvlammen*, NGAHOEROENGKEUN. *Vlammen*, van de oogen van een tijger en een kat, MONTJĒRONG.

Vlammen, zie *Vlam*.

Vlecht van garen, zijde, enz., OENTOEN.

Vlechten bamboe en dergelijke, ook iets, zooals

bijv. een mat, NGANJAM (a). Voorts voor *vlechten, strengelen*, NGOENTOEN (oen).

Vlechtwerk, ANJAM ANJAMAN. *Vlechtwerk van bamboe*, bijv. tot bescherming der dekplanken van een brug, GĒDĒG. Van een stoel of rottingbank, RAM.

Vledermuis, *kleine*, LALAJ. Zie ook *Hond*.

Vleesch van mensch of dier, van een visch de deelen, andere als graten, ingewanden enz. DAGING. Ook voor *het vleesch* van een vrucht. *Het vleesch rechts en links van den rugstreng*, bij een dier, LAMBOESIR. *Gedroogd vleesch*, DĒNGDĒNG. *Dat maken; van vleesch dat maken*, NGADĒNGDĒNG. *Enkel vleesch, zonder beenderen er in*, van een stuk vleesch, POENGGIL.

Vleeschhouwer, TOEKANG DJAGAL.

Vleeschnat, KALDOE.

Vleezig, *bijzonder vleezig*, van visch zooals bijv. goudvisch, POENGGIL.

Vleien, *vleitaal spreken*; iemand *vleien*, om iets van hem te krijgen of opdat hij iets zal doen, NGĒLĒ ook ĒLĒ ĒLĒ. Mede voor *vleierend* en *vleien*, LOEMAH LAMĒH en NGĒĒ en voorts nog voor *vleien, aanhalen, zoete woordjes geven, bepraten, sleemen, verlokken, flikflooiem*, WOEWODJOEK.

Vleier, *pluinstryker*, TOEKANG ĒLĒ ĒLĒ.

Vleierij zie *Vleitaal*.

Vleitaal, PANĒĒLĒ, ook POEDJI en PAMOEDJI. *Mooie bedriegelijke woorden, vleierij*; ook fig. *het lokfluitje van den vogelaar*, PANGWOEDJOEK.

Vlek zie *Vlak*.

Vlekkeloos, *rein, zuiver*, SOETJI.

Vierk zie *Vleugel*.

Vleugel, *vleugels, vlerk, wiek*, ook v. e. kapel, DJANGDJANG. Zie ook *Schuilen*.

Vlieg, *mug*, LALEUR. *Zekere groene vliegsoort, die op kringen en derg. aast*, ARÒ.

Vliegen, de *rlugt* van een vogel, HIBĒR. *Met iets, met zijn prooi wegvliegen*, MAWA HIBĒR (b). *Iets doen wegvliegen*, een vogel laten wegvliegen, of *vliegen*, NGAHIBĒRKEUN. *Rondvliegen, al maar rondvliegen*, HIBĒR HIBĒRAN. *Opvliegen, wegvliegen*, BĒR HIBĒR. *Rondvliegen, er uit vliegen*, van de vonken, die uit een vuursteen worden geslagen, NGAOERIŃAJ. *Wegvliegen*, op en meegenomen wordende door den wind, *van het hoofd vliegen*, door den wind, van het hoofddeksel, TIHĒLANG. *Een kring of kringen beschrijvende, vliegen*, v. e. vogel, NGOEBĒNG.

Vlieger, LANLAJAŃGAN.

Vliering, *zolder*, PARA.

Vlies, KOELIT.

Vlieten zie *Stroomen*.

Vlijen, *schikken, ordelijk plaatsen*, NATAKEUN (t). *Vlijen, voegen, goed of nuttig zijn voor iemand*, PANTĒS.

Vlijm, het driehoekige —, dat een ram, bij een dierengevecht voor den kop wordt gebonden, TADJI.

Vlijt zie *IJoer*.

Vlijtig zie *IJoerig*.

Vlinder zie *Kapel*.

Vloed zie *Hoogwater* en *Overstrooming*. *Met een vloed van woorden*, van iemands spreken gezegd, NGĒRĒWĒK.

Vloeibaar. *opgelost, gesmolten*, ADJOER. *Weer vloeibaar worden*, van gestolde olie, NJARABING.

Vloeien zie *Stroomen*.

Vloeipapier zie *Papier*.

Vloek, *vervloeking*, LAĀNAT. *Getroffen door den vloek van Allah; vervloekt*, DILANAT.

Vloeken, *vervloeken* iemand, NJAPA. *Vervloeken, verwenschen; elkaar vervloeken*, SASAPAĀN.

Vloer, *bevloering* (steen) TĒMBÒKAN. Van bamboe: PALOEPOEH; van hout PALOEPOEH PAPAN of PALOEPOEH KOE KAĪ.

Vloermat, *gemaakt van rotting*, LAMPIT.

Vlok, DJAMBOEL.

Vloo, KOETOE ANDJING.

Vlot, tot afschepping of overschepping, RAKIT ook GĒTĒK.

Vlotten. *Niet willen vlotten* bij iemand met een of ander arbeid, TEU ARI.

Vlug, *gezwind, haastig, met spoed, snel*, KĒNTJĒNG met ĒNGGAL b. Zie ook *Ganw, Spoedig en Vurig*. *Vlug, vlug van berating*, TJALAKAN, ook GĒSAT GĒSOET. *Vlug, behendig, flitsch, rap, knaphandig*, TANGGINAS. *Haastig, haastig of stevig doorstappende*, van iemands gaan, GADAG GIDIG. *Iets vlug of gehaast doen*, bijv. het loopen ergens heen, NGAGĒLĒK.

Vlugt. *De vlugt van den profeet*, in het jaar 622; *begin en naam van de Mah. jaartelling*, HIDJRAH.

Vlugteling, *ontolugte genangene*, BOEBON.

Vlugten zie bij *Bergen* en zie ook *Wegvlugten*.

Vlugtig, bijv. iets nalezen, over iets nadenken enz.

SALIWAT.

Vocht, TJAÏ.

Vochtig, *nog niet goed droog, klam*, bijv. van nat geregend en te droogen gehangen goed, EUMEUL. EUMEUL. *Vochtig, zoodat het vloeit*, van papier, KATTISSAN. *Nog door en door vochtig*, bijv. van hout, gewasschen kleeren en derg. TOEOES. Zie ook *Nat*.

Voeden, *te eten geven* aan vrouw, kinderen en bedienden, gezegd van het hoofd van het gezin, als een verplichting, die op hem rust, MARABAN (p).

Voeder, eten, PARAB. *Voeder, dat pluimvee wordt voorgestrooid*, PANGAWOER.

Voederen kippen en ander pluimgedierte, door ze het eten, gew. rijst, voor te strooien of voor te zetten, NGAWOER (a). Ook voor pluimvee *voederen*, NGAWOERAN. Een dier, zooals een paard, MARABAN (p).

Voedsel, zie *Eten*. *Voedsel en deksel*, DAHAR PAKÈ.

Voedsterling, zie bij *Aannemen*.

Voegen. *Zich voegen* naar het verlangen of den wil van iemand, NGIRINGAN (i). *Voegen, behooren, behoort*, MISTI. Iets *voegen* of iets *doen* bij iets anders, zoodat het er onder of doorheen is of wel er niet van afgezonderd kan worden, NGABAOERKEUN.

Voegzaam, als zijnde in overeenstemming met iets; *voegen, lijken, betamen; betamelijk, behoorlijk, gevoelig, eigenaardig*, PANTÈS ook PATOET.

Voelen iets, NGARASA of NGRASA met NGARAO'S of NGRAO'S b. *Voelen met voet of stok, voordat men den voet neêrzet*, bijv. zooals een blinde wel doet, TALAG TÒLÒG of TOELAG TÒLÒG.

Voeren, iemand *het eten in den mond brengen*, NGAHOEWAPKEUN. II. Iets *voeren, voorriem van een voering, van binnen overtrekken of bekleeden*, NGALAPISAN, ook en dit mede voor iets *overtrekken*, NGARANGKĒPAN. *Ongevoerd*, SALAPIS. III. *Voeren en medevoeren*, zie *Brengen* en *Leiden*.

Voering, *bekleedsel, bekleeding*, zooals van een jas, LAPIS. In een inl. hoed, een sigarenkoker, enz., SAWAL.

Voerman, KOESIB.

Voertuig, zie *Rijder*.

Voet, been, SOEKOE met SAMPĒJAN b. *De voet van het gebergte of den berg*, TOETOEGAN GOENOENG ook SOEKOE GOENOENG. *Voet* van een mand, SÒKÒ. Van een boom of plant, POEHOE. Iemands *voet*, als lengtemaat door hem gebezigd, DJEUDJEUH. *Een voet* in dien zin, SADJEUDJEUH. Iets *met den voet opmeten*, NGADJEUDJEUHAN. *Te voet gaan, voeteeren*, BADARAT met NJATJAT b. Id. NGAGADIG, als iemand het doet bij wijze van uitzondering of omdat 'hij het voor het oogenblik refereert.

Voetangel, zie *Angel*.

Voetbankje, DJÒDÒG.

Voeteeren, zie *Voet*.

Voeteneinde, SOEKOEFEUN met SAMPĒJANEUN b.

Voetspoor, TAPAK.

Voetzoeker, zie *Vuurwerk*.

Voetzool, DAMPAL SOEKOE met DAMPAL SAMPEJAN b.

Vogel, MANOEK.

Vogelaar, TOEKANG NJAWEUJ ook TOEKANG MIKAT.

Vogelea, *jagt maken op vogels met een vogelnet* (saweu), NJAWEUJ. *Met een lokvogel in een vogelknip*, MIKAT. (p)

Vogelknip en wel zoo een, dien men, voorzien van een lokvogel, in een boom hangt, KOEMBA ook DJËBAG.

Vogelnet, SAWEUJ.

Vogelnest, zie *Nest*.

Vogelverschrikker, waarbij men het water als beweegkracht doet optreden, TJËBLAK.

Vol, *gevuld, vol zijn*, PINOEK. *Vol, onbeperkt*, van vertrouwen, BËJAK met SËËP b. *Vol, geheel*, van een dag of nacht, DJËPOET. In het alg. van tijdsbepalingen, TJAMPLËNG. *Vol*, van de maan, POERNAMA. *Stijf volzitten met mooie korrels*, van rijst, turksche weit, enz., PËPËL. Zie ook *Bedekt. Geheel vol zijn* ergens, zoodat er geen ruimte meer is om nog iets te zetten of te plaatsen; *propool, stampend vol* met menschen of goed, bijv. van een kamer, SËSËK ook HEURIN. *Vol met*, bijv. gras, van een plek gronds; met gewassen, planten en derg. van het aardrijk gezegd, TJOEKOEL. *Vol liggen of bezaaid liggen met groote steenen*, van een weg, TABËNGTONG. *Vol zijn*, van iemands baard of knevels, NGADJËMBROENG. *Vol, gevuld, goed gevuld*, van rijst, peulvruchten, enz., BEUNEUR. Zie ook nog *Versperd*.

Volbragt, zie *Klaar*.

Volbrengen, NGALAKÛNAN ook NGALAMPAPKEUN.

Voldaan, *tevreden, bevreugd, tevreden gesteld*, POEWAS; van iemands hart of gemoed, ook TIBRA.

Voldoen een geldboete, NGEUSIJAN (eu). Zie ook *Inwilligen. Voldoen aan* den eisch van een meerdere, NJAÛSAN. (tj)

Voldoende, *toereikend, genoeg*, TJOEKOEP met TJËKAP b. *Voldoende hebben om te leven*, ook HABOEHOEH. Zie ook *Naar behooren*. Iets, bijv. een klein traktement *voldoende doen zijn; het met iets zoo aanleggen, dat het voldoende is*, NGADJEUDEUHEUN. *Voldoende of genoeg, maar ook niets meer*, NGAN SAKADAR BAË TJOEKOEP.

Voleinden, NGANGGEUSKEUN (ang).

Voigelling tot statie, PANGIRING. Zie voorts *Page*.

Volgen, *gehoorzamen, meêgaan*, NOEROET (t). Een les, onderrigting of vermaning, ook een weg *volgen*, NOEROETKEUN. Een rivier of het strand, MAPAJ (p). *Met iemand meêgaan, meerijden*, enz.; ook iemand of iets *navolgen*, NOEROETAN. Iemand *volgen in* iets, zooals in den dood, NGABËLAAN. Iemand, die opleest, *volgen en zoo noodig verbeteren; bij het colationeeren* iemand *volgen*, NGABANDINĠAN. Mede voor iemand, die hardop leest, *volgen*, NOETOEB (t) en dit ook voor: den voet of het spoor van een mensch of dier *volgen*. Iets, dat vooruit is, in zijn gang of loop *volgen*; iemand *volgen en gehoorzamen*, NOETOERKEUN met NOEMOETKEUN b. Iemand *achteropvolgen*, NOETOERKEUN PANDEURI. Iemand *overal volgen, waar hij zijn schreden wendt*; iemand *als zijn schim volgen*, NOETOEB NOETOERKEUN ook MOENTIT MOENTIT (p), NGILITIK

BAÈ NOETOERKEUN en NGITJLIK NGITJLIK.

In een optogt *op* iemand of iets *volgen*, NÈMA (t). *Volgt, nu volgt*, bijv. het 15 hoofdstuk, NOETOER.

Volgroeid zijn, van het lichaam van mensch of dier, GEUS MÈSAT.

Volhandig, *het zeer volhandig hebben*, RIWEUH. Zie ook *Druk*.

Volharden; *volhardend*, TJOETJOED. Mede voor *volhardend*, ook in hetgeen slecht is, TJOETJOEDAN. *Volharden, al gaat het ook langzaam*, NGEUREUJEUH. Voor *volharden, persisteeren bij* iets, bep. ook nog KEUKEUH.

Volhouden, zie *Uithouden*.

Volk, *natie*, BANGSA.

Volkomen, *volledig, volmaakt*, SAMPOERNA. Zie ook *In allen deele*.

Volkrijk, zie *Levendig*.

Volksspelen, BARAMÈJAN.

Volledig, IMEUT. Zie ook *Compleet* en *Volkomen*.

Volleerd, *het godsdienstonderwijs genoten hebben*, GEUS KATAM.

Volliggen met groote steenen, bijv. van een plaats, waar men pleegt over te steken, TABIGTOEG ook TAROEGTOEG. Mede GARINTOEL.

Volmaakt, zie *Volkomen*.

Velop, *naar hartelust*, SABATAÈ.

Volstaan met water of bloed ergens; en van het water of bloed gezegd: *het terrein of de plaats bedekken*, NGÈTJÈBÈR.

Volstrekt niet, *in geen en deele, geenzins*, HANTEU PISAN.

Voltallig, zie *Compleet*.

Voltooid, zie *Klaar*.

Voltoolen, zie *Klaar*.

Volwassen, zoodat men geen kind meer is, BALÈG ook AKILBALÈG, gew. AHIRBALÈG. Mede voor *volwassen*, GÈDÈ. Gebez. van een mensch is AGÈNG b.

Volzitten met dauw, bijv. door 'smorgens door een te oogsten rijstveld te hebben geloopen; *volzitten* of *volliggen* met asch, bijv. van iets, dat werd geroosterd en waar niet op gepast werd, KOEROEMOJ. *Volzitten* met bloed, BALÒBÒRAN ook PÒPÒROT. *Met bloedzuigers*, ook wel *met puisten en zweren*, van het lichaam gezegd, RIMBIL. *Stijf volzitten* met vruchten of bloemen, GÈMPLÈK. *Volzitten* met openingen of gaten, bijv. van een schutsel of scherm ook van een rijstvelddijkje, KARAWANG.

Vond, zie *List*.

Vonder, *smal brugje*, slechts door voetgangers te passeeren, TJOEKANG. *Over een vonder gaan*, NJOEKANG.

Vondst, *vinding*, TIMOE. *Iets, dat werd gevonden; een vondst*, TITIMOEWAN.

Vonk, *sprank, door de lucht vliegende of overliegende*, SILALATOE.

Vonnis, POEToesAN. Zie voorts bij *Regtspraak*, *Straf* en *Uitwijzen*.

Vonnissen, zie *Straf* en *Uitwijzen*.

Voogd, d. w. z. *de mannelijke nabestaande, wiens toestemming gevorderd wordt, opdat een meisje of vrouw kan trouwen*, WALI. Voor een meisje of vrouw *als zoodanig optreden*, NGAWALIAN.

- Voor, *vooraan***, DIHAREUP met DIPAJOEN b. Ook KA, zooals in „verschijnen voor iemand” en KOE, zooals in „zich schamen voor iemand”. Zie ook *Bestemmen*.
- Vooraan**, zie *Voor*.
- Vooraf, *van te voren***, TI ANGGALNA. Mede HEULA, HEULAAN ook HEULAANAN.
- Voorbarig, *voornitloopen, voornitloopend, al te haastig***, LANTJANG. *Voorbarig handelen tegenover* iemand, NGALALANTJANGANAN.
- Voorbedachtelijk, *met opzet***, DIHADJA.
- Voorbede**, zie *Heil*.
- Voorbeeld, *exempel***, TOELADAN. Ook *voorbeeld* tot afschrik of navolging, TÒTONDÈ.
- Voorbehoedmiddel**, PANOELAK.
- Voorbereidselen maken**, willende op reis gaan, ook wel, (maar zoo niet in de Preanger, en ook slechts in sommige streken), voor een feest of de ontvangst van een gast, BARAWAT.
- Voorbeschikking; *voorbeschikken* of *voornitbeschikking***, zie *Beschikking*.
- Voorbeschikt**, zie *Bepaald*.
- Voorbij**, GEUS LIWAT.
- Voorbijgaan, *voornitkomen***, LIWAT en NGALIWAT.
- Voorbijkomen**, zie *Voorbijgaan*.
- Voorbijstreven**, zie *Overtreffen*.
- Voorbrengen**, zie *Present zijn*.
- Voordat**, SAMÈMÈH.
- Voor de eerste maal**, van het baren van een vrouw, het jongen van een dier, zooals bijv. een geit, en van het leggen van pluimvee, DABA.
- Voordeel, *baat***, OENTOENG ook KAOENTOENGAN zoodmede HASIL. *Voordeel aanbrengen* aan iemand, NGOENTOENGKEUN. *Met voordeel, met winst*, van handel drijven, MOEDJOEB. Zie ook nog *Winst*.
- Voordeelig**, OENTOENG. Meer bep. i. d. z. v. *diensstig*, MANPAAT. Zie ook *Voorspoedig*.
- Voor den dag brengen iets**, NGÈBBÈHKEUN. (è)
- Voor den tijd; *te vroeg, te gauw; spoediger, eerder dan men meent***, MANTÈN.
- Voordezen**, BARÈTÒ.
- Voordezen iets iemand**, NJONTÒWAN. (tj)
- Voordeergisteren**, KAMARI IJEU.
- Voordeerst, *primo, ten eersten***, HIDJI.
- Voorerf**, zie *Erf*.
- Voorgaan, *voor* iemand *uitgaan***, MIHEULAAN. (p) *Voorgaan met voorbeeld en leering*, NGAGOE-GOELOEKEUN. Voorts nog voor iemand *op gang* of *op weg helpen; het ijs breken*, NGADJALANAN.
- Voor ganger, *leidsman***, en iemand *tot voorganger hebben*, PANOETAN. *De voorganger in het gebed*, IMAM. *Voor ganger, voorzanger*, bij het, in de maat Moelod voordragen, met begeleiding van de tarëbang (tamboerijn), van verhalen uit den ouden tijd, ook bij een voorstelling van kluchtspelen en derg.: DALANG.
- Voorgevel**, den vorm van een gelijkb. driehoek hebbende en van gevlochte bamboe vervaardigd, van een inl. huis, AMPIG.
- Voorgeven, *zeggen te zijn; vertellen*** dat iets zus of zoo is, PADJAR of MADJAR, ook PADJAR MANÈH of MADJAR 'MANÈH, met PADJAR

- MANTĒN of MADJAR MANTĒN b. Ook nog *voorgeven, voorwenden, doen voorkomen; voorwendende, onder voorwenden, kwansuis*, DADAKOE. Zoomede API API, AKON AKON EN AWAD. *Omtrent* iemand of iets iets *voorgeven* of *voorwenden*, NGADAKOEKEUN en NGAKOEKEUN (a).
- Voorgevoelen** van iets, KĒRĒTĒG.
- Voorgrond.** Iets op den — doen staan, NGAGĒDĒKEUN.
- Voorhanden**, AJA.
- Voorhangsel van bamboe of rotting, opengewerkt,** voor een gaanderij of derg., LAHA.
- Voorhebben**, SĒDJA.
- Voorheen**, *voormals, vroeger, te voren*, TADINA; ook DI DJAMAN TADI. Mede: KATOEKANG TOEKANG, met KAPOENKOE POENKOE b. en KAPĒNGKĒR PĒNGKĒR z.b. Zie ook *Eertijds*.
- Voorhoofd**, TARANG met TAĀB b.
- Voorhuid** de, KĒKĒTĒP.
- Vorkamer**, PANGKĒNG (of KAMAR) HAREUP.
- Vorkennis**, met — van, TĒRANG TI.
- Voorkeur** bij, *liever, veeleer*, ANGOEB.
- Vorkomen**, *aanschijn, aanzien, het uiterlijk* van iemand of iets, BANĒGOEN, ook en dit mede voor *kleur*, ROEPA; *gestalte, bouw, statuur* ook DJĒDJĒR. Mede nog *voorkomen, uiterlijk, gelaatsvorm*, PASĒMON, PASANGSĒMOE EN ROEPA PASANGSĒMOE. II. *Vorkomen* iemand in zijn wenschen, NGAŅAHĒKEUN.
- Vorkomend**, SĒMĒJAH.
- Voorloopig, tijdelijk, voor behulp**, GADANG.
- Voormals**, zie *Voorheen*.
- Voormalig**, zie *Gewezen*.
- Voormeld**, zie *Bovengemeld*.
- Voormiddag**, ISOEK.
- Voornaam**, zie *Aansienlijk*.
- Voornamelijk**, zie hiervoor *Hoofdzakelijk*.
- Voornemen**, *plan, intentie*, NIJAT OOK PANĒDJA EN PASEDJAĀN ZOOMEDE PANIJATAN. *Het voornemen hebben, van plan zijn* iets te doen, NIJAT OOK BĒK NIJAT. Iets *voornemen, het plan vormen* tot iets, NGAŅIJATAN. Zie ook *Gesind*.
- Voornoemd**, ANOE TADI (of ĒNGGEUS) DI SĒBOET.
- Voorop**, zie *Vooruit*.
- Voorouders**, AKI BOEJOET OOK KABOEHOEN. Mede NINI MĒJANG EN NĒNĒ MĒJANG.
- Vooroverbulgen zich**, terwijl men zit, NGAŅONGKONG.
- Vooroverslaan**, zie *Vallen*.
- Voorovervallen**, zie *Vallen*.
- Voorplein** voor een huis, LATAR.
- Voorpoot** van een viervoetig dier, hiervoor wel LEUNĒGEUN. *Voorpoot zonder het ondereind*, PINGPINGLEUNĒGEUN.
- Voorraad voor de reis, teerkost, proviand, reisgeld**, BĒKĒL met SANĒGOE b. Ook BĒBĒKĒLAN met SASANĒGOWAN b.
- Voorschieten, geld leenen, in mindering van een later te betalen som**, MĒRĒ PĒRSĒKĒT met MAPARIN PĒRSĒKĒT b.
- Voorschot, handgeld**, PĒRSĒHĒT of PĒRSĒKĒT.
- Voorschrift**, zie *Les*.

Voorlaan, zie *Voorstel*.

Voorlag, zie *Voorstel*.

Voorstellen, *voorzeggen* iemand iets, op grond van ondervinding, die men opdeed, NJĒTA (tj).

Zie ook *Aanduiden* en *Waarzeggen*.

Voorspiegelen iemand iets, zie *Lokken*.

Voorspoed, *heil*, RAHAJOE wel met RAHADJĒNG ook RAHARDJA b. Mede en dit ook voor *fortuin*, *welvaart*, KARAHAJOEWAN. *Voorspoed*, ook nog KAONENTOENĠAN. Zie voorts *Geluk* en *Zegen*.

Voorspoedig, *voorspoedig zijn*, MANGGIH RAHAJOE ook wel OENTOENG. Voor *gelukkig zijn* met betrekking tot iets, zooals bijv. visch vangen, uit visschen zijnde, TJOEKOEI. Mede nog voor *voorspoedig*, *met succes*, *zonder tegenspoed* of *ongeval*, *voorspoedig gaan* of *zijn*, LASTABI. *Voorspoedig*, *voordeelig*, MOETJĒKIL. *In ieder opzigt voorspoedig*; *witnemend groeien* of *opgroeien*, MOELOES.

Voor spreken, *helpen*, *de hand boven het hoofd houden* iemand, NGADJOENG DJOENG DJOENG DJOENG.

Voorstaan zich laten, zie *Hoovaardig*.

Voorstad, HOELOE DAJEUH.

Voorste (de), *het voorste*, PANGHEULANA met PANGPAJOENA b.

Voorstel, *voorslag*, *propositie*, *raad*, PIRĒMPOEG met PIRĒMPAG b. Een zaak *bespreken*; over iets *beraadslagen* of *raadhouden*, MIRĒMPOEG met MIRĒMPAG b. Voorts nog voor *raadhouden*, *beraadslagen*, *overleggen*, RĒRĒMPOEGAN met RĒRĒMPAGAN b.; BADAMI; GOENĒMTJATOER met

GOENĒMSAOER b. ook nog NGABADAMIKEUN en MOESAWARAH. Iets *voorstellen*, *voorslaan* aan een meerdere, NJANGGAKEUN. (s)

Voorstellen, zie *Voorstel*.

Voorstelling, die men zich in zijn gemoed maakt, van het wezen of zijn van iets of van iemand, TJIPTA ook PANĠANGKA. *Zich voorstellen*, *zich verbeelden*, NJIPTA. Iemand, een kunstenaar, danser, enz., *een voorstelling laten geven*, ook de wajang *laten vertoonen*, NANGGAP (t). Zie ook *Verbeelding* en *Waan*.

Voorsteven ook *achtersteven* van een vaartuig, TJABOEK.

Voortaan, *in den vervolge*, KAHAREUP met KAPAJOEN b.

Voortbrengsel, *voortbrengselen*, *opbrengst*, HASIL.

Voortdrijven, *vooruitdrijven* een veelheid van dieren, bijv. buffels, NGABĒRĒGKEUN.

Voortdringen, *opdringen*, van een veelheid van menschen of dieren, bijv. buffels, NGABĒRĒG.

Voortdurend, *bestendig*, *steeds blijven*, *al maar door*, *steeds maar door*, *aanhoudend*, KADALON DALON ook SAĒNDĒNG ĒNDĒNG en LOELOES.

Voortduwen, zie *Schuiven*.

Voortteeken, ALAMAT. Ook *voortteeken*, bijv. natuurverschijnsel, dat iets voorspelt; *voortbeduidend* of *op iets wijzend teeken*, GARA GARA.

Voortgaan, *zijn weg vervolgen*, TOELOEJ met LADJĒNG b. *Voortgaan met* iets, waar men reeds aan bezig was; iets *vervolgen*, *voortzetten*, NOELOEJKEUN en NGALADJOEKEUN met NGALADJĒNGKEUN b. *Voortgaan*, bep. i. d. z. v.

- voortschrijden*, NGALÈNGKAH. *Voortgaan met een gelijkmatigen bedaaften gang*, van een voertuig of rijtuig, NGAGEULEUJEUR. Zie ook *Voortgang* en *Voorwaartsgaan*.
- Voortgang**, *vervolg* van iets, waarmee een begin werd gemaakt; *voortzetten*, *vervolgen*, *voortgang hebben*, LADJOE met LADJÈNG b.
- Voortkruipen**, van kruipplanten, NGAJANG. Zie ook *Kruipen*.
- Voortloopen in den blinde**, TAMBOEH TAMBOEH NOE DI DJOEGDJOEG, gew. gevolgd door SAMAR SAMAR NOE DI SÈDJA.
- Voortmaken met iets**, dat men onder handen heeft; *het met spoed afmaken*, NGAGÒBJÒGKEUN.
- Voortreffelijk**, *opperbest*, HADÈ HADÈ met SAÈ SAÈ b. ook AHÈNG. *Hoogst voortreffelijk*, AHÈNG AHÈNG. Iemand ook wel iets, bijv. de bijdrage tot een trouwfeest, *voortreffelijk behandelen*, NGOETAMAKEUN. (oe)
- Voortreffelijkheid**, KAOETAMAÂN met KAOETAMIJAN b. ook KAÀHÈNGAN. Zie ook *Goedheid*.
- Voortrollen**, zie *Rollen*.
- Voortrukken**, MADJOE.
- Voorts**, *vervolgens*, *daarop*, TOELOEJ met LADJÈNG b. Ook GEUS KITOE en GEUS KITOE TOELOEJ BAÈ zoomede HÈG.
- Voortschrijden**, zie *Voortgaan*.
- Voortschuiven**, zie *Schuiven*.
- Voortslepen** en *voortsleuren*, zie *Sleuren*.
- Voortspruiten** ook *voortspruitende uit*, ASAL ook PÈDAH.
- Voorttrekken**, zie *Slepen*.
- Voortvreten**, *sich verder uitbreiden*, van schurft en derg., MÈRÈPÈT KA GIGIB.
- Voortzetten**, zie *Voortgang* en *Voortgaan*.
- Vooruit**, *voorop*, TIHEULA met TIPAJOEN b.
- Vooruitgaan**, zie *Beter* en *Voorwaartsgaan*.
- Vooruitkomen**, zie *Voorwaartsgaan*.
- Vooruitloopen**, zie *Voorbarig*.
- Vooruitpuilen**, van een kropgezwel, NGABÈLIH.
- Vooruitschieten**, *voortrennen*, *het op een loopen zetten*, van een paard, terwijl men het bestijgt of er zich opslingert, NONDJOL.
- Vooruitschoppen**, zie *Schoppen*.
- Vooruitzeggen**, NAKSIB. (t) *Vooruit kunnen zeggen* of *schatten*, NJAHÒ TAKSIRAN met OENINGA TAKSIRAN b.
- Voorvaderlijk**, ASALTOETOEROENAN.
- Voorvechter**, *groot held*, PAMOEK. Ook OELOE BALANG.
- Voorvinger**, PANOENDJOEK.
- Voorwaar**, zie onder *Waarheid*.
- Voorwaarde**, *beding*, *vereischte*, SARAT. *Onder de voorwaarde*, DJANGDJI. Iemand *tot voorwaarde stellen* iets te doen, NGADJANGDJIAN.
- Voorwaarts gaan**, *vooruitgaan*, *vooruitkomen*, *vorderen*, ook van iets, zooals bijv. van den handel, dien men drijft, MADJOE. Iets *doen vooruitgaan* of *vooruitbrengen*, MADJOEKEUN. (p) Zie ook *Voortgaan*.
- Voorwenden**, zie *Voorgeven*.

Voorwendsel, *dekmantel, masker*, PIPINDING. *Iets, om te dienen als voorwendsel; voorwendsel*, PIDAKOEUN. Iemands *voorgeven*, DAKOE.

Voorzanger, zie *Voorganger*.

Voorzeggen, *dicteeren* iemand iets, NGËTJAPAN. (k)
Zie ook *Voorspellen*.

Voorzeker, zie *Zeker*.

Voor zich hebben iets; *voor* iets *staan, zitten* of *knielen*, NGAHAREUPAN met MAJOENAN b.

Voorzien voldoende in iets, NJOEKOEK met NJËKAP b. (tj) Iemand *voorzien van het noodige*, van voedsel en gereedschap, NGAHANAN.

Voorzigtig, omzigtig, behoedzaam, bedachtzaam, attent, ATI ATI met ATOS ATOS b. *Iets met voorzichtigheid, omzichtigheid of attentie doen*, NGATI NGATI met NGATOS NGATOS b. *Voorzigtig! voorzigtig aan! wees voorzigtig*, ook: KAHADÈ of MANGKA HADÈ ook wel MANGKA HADÈ HADÈ met MANGKA (of MOEGI) ATOS ATOS b. Ook nog *voor voorzigtig zijn en op zijn tellen passen*, TJOERIGA. *Zoomede* PRAJATNA. Dit laatste ook voor *Voorzichtigheid* en *Omzichtigheid*.

Voorzigtigheid, zie *Voorzigtig*.

Vorderen, zie *Eischen* en *Voorwaarts gaan*. *Niet vorderen* met een of ander arbeid, van iemand gezegd, TEU ABI.

Vordering, pretentie, TAGIHAN. Zie ook *Eisch*.

Voren, van te, zie *Vooraf*.

Vorig, zie *Vroeger*.

Vork, waarmee men eet, GARPOEH.

Vorm, fatsoen, ROEPA ook BANGOEN. *In den vorm*

zijn van iets, den vorm hebben van iets, ROEPA met ROEPI b. Ook WAENI. *Eenvormig, van dezelfde gedaante*, SAKAROEPA. *Vorm*, waarin iets gemaakt of gegoten wordt, TJITAKAN. *Vorm, vormen*, geboden door de wellevendheid, TATA. *Niet in de vormen*, HANTEU MAKÈ TATA. *Tegenover iemand de vormen in acht nemen*, NGADABAN (a).

Vorschen, zie *Zoeken*.

Vorst, PRABOE ook BATOE. *Vorstin*, BATOE. *Vorst, koning*, RADJA. *Koningin*, RADJA ISTRI. Iemand *als zijn vorst* of *vorstin eeren en behandelen*, MIRATOE (p). *Over een land als vorst of vorstin heerschen*, NGARATOEWAN ook NGARADJAÂN.

Vorstelijk gewaad, vorstelijke insigniën, KARADJAÂN.

Vorstin, zie *Vorst*. *Vorstin*, als een titel, die wel gevoerd wordt door vrouwen en dochters van regenten en aanzienlijke inlanders, BATNA.

Voskleurig, van een paard, NAPAS.

Voud, voudig, zie *Dubbel*.

Vouwbeen, PÈSÒ KËRTAS.

Vouwen, digtvouwen een brief, NILËP. *Kleëren en derg. opvouwen*, NILËPAN. (t)

Vraag, PANANJA met PANAROS b. *Vraag aan een meerdere*, PIHATOER, PIJATOER of PJATOER. *Vraag, gestelde vraag, vraagstuk*, SOEWAL. Zie ook *Verzoek*.

Vraagal, vrager, door *weetgierigheid* of *zucht naar kennis*, AHLI TANJA of AHLI NANJA, met AHLI PARIKSA of AHLI MARIKSA b.

Vraagbaak, PANANJAÂN, met PANARÒSAN b.

Vraagstuk, zie *Vraag*.

Vracht, passagegeld, OEBALAN. *Vracht, last, MÒMÒTAN.* *Vracht op den rug, GANDONGAN.* *Vracht, door twee of meer personen gedragen, GÒTONGAN.* *Vracht, gedragen aan de twee uiteinden van een draagstok, die op den schouder rust, TANGGOENGAN.* *Vracht, de lading, zooals van een schip, MOEWATANANA.*

Vrachtpaard, KOEDA MÒMÒT.

Vragen, een vraag doen, iemand een vraag doen, NANJA met NAROS b.n. (t) en MARIKSA b.(p) (v. e. aanzienlijke). Ook TOEMAROS b.n. Mede voor iets *vragen*, en voor naar iets *vragen* of *vernemen*, aan iemand iets *vragen*, NANJAKEUN, NAROSKEUN, MARIKSAKEUN. Iets *vragen*, zooals hulp of bijstand aan God, NGARÉPKEUN (a). *Om een tweede vragen*, bijv. een tweede sigaar, na een te hebben gekregen; ook *vragen* aan iemand het nogmaals te doen, NAWARAN (t). Zie ook *Verzoeken*.

Vrager, zie Vraagal.

Vratig, een vraat zijn, niet gauw genoeg hebben, GÈMBOEL. Verg. *Gulzig*.

Vrede. In vrede leven; de vrede weten te bewaren, vrede stichten, zie Eensgezind. Tijd of tijdperk van vrede, ALAM KÈRÈTA.

Vrede zij u; vrede zij u lieden, ASALAMOE ALAÈKA; ASALAMOE ALAÈKOEM. Zie ook bij *Begroeten*.

Vreemd, zeldzaam, zonderling, zonderbaar; ook wonderbaarlijk, zoodat men zou gaan denken aan een wonder of tooverij, in dezen zin, bijv. van een goocheltoer, AHÈNG. ABAHÈNG mrdsv. Zie ook *Verwonderlijk. Zeldzaam, heel zeldzaam, niet dikwijls voorkomen, LANGKA.*

Vreemde, vreemdeling, iemand van een andere plaats, SÈMAH, wel met TATAMOE b. Vreemde, geen familie, anderen, andere menschen, DEUNGEUN, ook DEUNGEUN DEUNGEUN. Als vreemdeling wonen ergens, NGOEMBARA.

Vrees, zie Angst. Iemand trachten vrees aan te jagen, MÈRÈGILA. (b)

Vreesachtig, BÒGA PIKIB SIJEUN. Vreesachtig zijn, wel willen wegloopen, bijv. voor iemand, DJADI BIBIRAEUN.

Vreeselijk, MATAK SIJEUN.

Vrezen, zie Angstig en Bang.

Vrek, DJALÈMA KÒRÈT of DJALÈMA TJARÈDIK.

Vrekkig, schraapzuchtig, gierig, TJÈDIK, TJÈLÈDIK, TJARÈDIK of TJÈRÈDIK, ook KÒRET en TJOEDEK. Zie ook *Inhalig*.

Vreten, oporeten, verslinden, van een dier, NGAHAKAN. Vreten, als zeer plat voor eten, BARRANGLÈBOK ook GAGARÈS. Iets enz., NGALÈBOK ook NGAGARÈS. Verslonden (fig.), geabsorbeerd door, gespanneerd aan, bijv. eten, KADJÈDJÈK.

Vreugde, blijdschap, KASOEKA ook KASOEKAÀN.

Vriend, SÒBAT. Vrienden, SÒBAT SÒBAT ook DJALÈMA SÒSÒBATAN. Vrienden zijn; in vriendschap leven met iemand, SÒSÒBATAN. Een intieme vriend; intieme vrienden, vrienden als olifanten, SÒBAT DALIT, ook SÒBAT MÈDOK. Zich vrienden maken, zich geliefd maken, MIHAPÈKEUN AWAK. De vrienden van den profeet, SAHABAT.

Vriendelijk, van iemands wezen, BÈJAR. Vriendelijk en innemend, LOEMAH LAMÈH.

Vriendschap, KAHADĚJAN met KASAĚJAN b. *Vriendschap sluiten, bevriend zijn* met iemand, NJĚBAT.

Vrij, vrijaf hebben, niets te doen hebben, MINGGOE ook PĚRĚ. Zie ook *Heil, Los en Tamelijk*. *Vrij, niet dienstplichtig, niet meer in dienst*, MARDIKA.

Vrijaf hebben, zie *Vrij*. Zie ook *Vrijgeven*.

Vrijbuitter, zie *Muiter*.

Vrijdag, DJOEMAĀH.

Vrijen, aan 't vrijen zijn, BABAKALAN ook BĚBĚGĚHAN. *Vrijen* met iemand, BĚBĚGĚH.

Vrijgeven, vrijaf geven, NGIDINAN (i). Zie ook *Vrijlaten*.

Vrijheid hebben iets te doen, zie hier *Vrijstaan* bij *Geoorloofd zijn*.

Vrijkoopen, zie *Loskoopen*.

Vrijlaten, vrijgeven, NGALEUPASKEUN ook NGALOEWARKEUN.

Vrijmagtig, oppermagtig, WISĚSA. *De Vrijmagtige, de Oppermagtige*, betitelingen van God: ANOE WISĚSA.

Vrijmaken, zie *Loskoopen*.

Vrijman, PARĚMAN. Gebezigd van een inl. ambtenaar, beteekent het: *ontslagen uit 's lands dienst, zonder pensioen of onderstand*.

Vrijmoedig (gepast), *onbeschroomd*, SĚNAGAR.

Vrijpostig, onbeschoft, TJALOENTANG, doorgaans NJALOENTANG. Ook TJILIMIT en LANĚAP. Voor *vrijpostig, ongeoorloofd vrij*, zooals door zonder verlot iemand's goed te gaan gebruiken, GASAB. Voorts nog voor *vrijpostig, driest, onbescheiden*, SĚLĚNONG.

Vrijstaan, zie *Geoorloofd zijn*.

Vrijult, zie *Ronduit*.

Vrijwaren, behoeden, bewaren, NGABARSA.

Vrijwillig, uit eigen beweging, SOEKANA SĚBANĚGAN.

Vroedvrouw, doorgaans mede baker, INDOENG BEURANG ook PARADJI. Mede DOEKOEN.

Vroeger, vroegere, van vroeger, vorig, ASAL. Ook LAWAS met LAMI b. Zie ook *Eertijds* en *Voorheen*.

Vroegrĳp, vroege, van rijst (parĚ), GĚNDJAH. Mede voor *vroegrĳpend*, van rijst alsmede van sommige andere gewassen en ook van vruchten, HAWARA.

Vroegtĳdig, ISOEK ISOEK.

Vroolĳk, zie *Lustig*.

Vroom, zie *Godsdienstig*.

Vrouw, vrouwelĳk, AWĚWĚ, met ISTRI b. *Vrouwspersoon*, niet bep. in minachtenden zin, DJALMA AWĚWĚ. *Vrouw, getrouwde vrouw, huisvrouw*, ĚWĚ met GARWA of GEUREUHA b. Boertenderwijs wel eens EUSI IMAH. *Zich een vrouw nemen*, ĚWĚJAN met GEUREUHAĀN of GARWAĀN b. *Vrouw en kind (kinderen)*, ANAKĚWĚ met ANAK RABI b. Als er geen kinderen zijn, zegt men voor zijn *vrouw, de vrouw*, ook wel ANAK ĚWĚ. Iemand (een bep. pers.) *tot vrouw nemen*, MIĚWĚ met MIGARWA of MIGEUREUHA b. (p). *Een tweede, derde of vierde vrouw nemen*, NJANDOENG (tj) met NGAWAJOEH b. *Aan zijn vrouw een of meer maroe's geven*, MANGĚNANDOENGKEUN met MANGWAWOEHEUN b.

Vrouwelĳk, wijsje, van dieren, BIKANG.

Vrouwelĳkheid, zie *Schaamdeel*.

Vrouwenplaats in de moskee, PANGWADONAN.

Vrouwenziek, maar niet in den smaak vallen, van mannen, KASANGON.

Vrucht, vruchten; de vrucht van een boom, plant of gewas, BOEWAH. *De boomvruchten*, die, als voor den mensch oneetbaar, niet onder fruit worden gerangschikt, BOEWAH KAI. *Vrucht* van een werk, PAHLA. *De vrucht* van iemands arbeid of eigen vlijt, gezegd bijv. van een rijstveld, OESAHA ook PAKAJA. *Beginnen vrucht te zetten*, van parë, NGEUSI. Zie ook *Nut*. *Lang vrucht geven*, van een boom, MANPAÁT.

Vruchtbaar zijn, dikwijls baren, ook van dieren, DĒRĒS. *Vruchtbaar zijn in goede denkheden en niet ligt verlegen staan*, vooral van iemand, die, zonder veel geleerd te hebben, er zich altijd en dat goed, weet door te slaan, NGĒ-LĒTEK PIKIRNA.

Vruchtboom, TANGKAL BOEWAH.

Vrucht dragen, BOEWAHAN.

Vruchteloos, te vergeefs, WĒLĒH. *Vruchteloos, zonder vrucht of succes*, van iemands uitgang ter jacht, ter vischvangst, enz., GAPONG. Zie ook *IJdel* en *Onnut*.

Vruchttrös, zie *Tros*.

Vulg, slecht, GÒBÈNG met AWON b.

Vuil, (het), in de huld van menschen en ook dieren, zooals paarden, honden, enz., DAKI. Id. op de tanden: KOELAT HOENTOE, *Het vuil onder de nagels*, TAI KOEKOE met TAI TANGGAJ b.

Vuil, smerig, goor, morsig, RĒGĒD en KÒTÒR. Van het gelaat: TJĒRONG en TJÒRÒMOD. Dit laat-

ste ook van de handen. *Vuil, smerig*, van het lijf, ook van de kleeren, LAGĒDOE ook KÒTÒ. Bijv. van een bord, waarvan werd gegeten, RAMBĒTEK. Van de plek, waar men zit of wil gaan zitten, ROEDJIT. *Vuil, onrein* van het hart, RĒGĒD. *Vuil* van een ei, dat bebroed werd, maar niet uitkwam, KATJINGTJALANG.

Vuilnis, zie *Afoal*.

Vuilnishoop, plaats, waar men de vuilnis dagelijks wegwepst, DJARIJAN.

Vuist, PEUREUP.

Vullen iets, geheel of gedeeltelijk, NGEUSIJAN (eu) ook MINOEHAN. (p) Zie ook *Stoppen*. *Vullen tot boven aan toe, tot aan den rand staan, tot aan den rand toe vullen*, bijv. van het water in een vijver, NGAPLAK. *Vol*, zie aldaar.

Vulsel, EUSI.

Vunzig, nat, vochtig, BASEUH. *Vunzig, bedorven*, BOEROEK.

Vurig, vlug, levendig, van een dier, zooals een paard, KĒSIT. Zie ook *Onrustig*.

Vuur, SEUNEU. *Vuur maken, door twee stukken hout of bamboe tegen elkaar te wrijven*, MIROEHA. *Op het vuur staan*, van potten en pannen, NAGĒN. *Een pot of pan op het vuur setten*, NAGĒNKEUN (t). *Vuur aanleggen, vuur aanmaken*, MIROEN SEUNEU.

Vuurhaard, bestaande uit drie stukken steen of drie stukken pisangstam, waar het vuur tusschen ligt en de pot of ketel wordt opgezet, TOENKOE.

Vuurpot (steen), KĒRĒN.

Vuurslaan, NĒKĒR (t).

Vuurslag (steen, staal en lont), PANÈKÈR. *Het staal* alleen GANDA WÈSI.

Vuursteen, BATOE SEUNEU.

Vuurtouw, lont, ÈMPOS ook OEPÈT.

Vuurvlieg, TJIKA TJIKA ook KOENANG.

Vuurwapen, zie *Geweer*.

Vuurwerk, *swerm, voetzoeker*, PÈPÈTASAN ook MÈRÈTJON.

W.

Waaen (met matige kracht), van den wind, LÈLÈR. *Zich doen gevoelen, waaien*, van een zachten luchtstroom of wind, KILIWIWIR ook NGILIWIWIR.

Waal, KÈPÈT. Iemand of zich zelf *verkoelen met een waai*er, NGÈPÈTAN.

Waazaam, *naauwkeurig achtgeven*, TITÈN.

Waan, zie *Verbeelding*. Daar nog bij te voegen: Ook ANGKEUH.

Waanwijs, zie *Verwaand*.

Waar, *juist, regt, naar waarheid*, BÈNÈR met LÈRÈS b. Van hetgeen iemand zegt of vertelt, ook TÈROES. *Dat is waar ook*, zoowel in zijn spottenden zin en beteekenis, als wanneer het gebruikt wordt door iemand, die zich iets herinnert: KARAMAN.

II. *Waar, van waar, waar van daan*, MANA.

Waar, alwaar, DIMANA. *Waar ook*, DIMANA BAÈ. *Van waar*, TIMANA. *Waarheen*, KAMANA.

III. *Waar, koopwaar*, DAGANGAN.

Waarachtig, TÈMÈN.

Waar bemoei jij je mee! *wat gaat het jou aan!* OPÈNAN TEUING.

Waarborgen, *borg zijn* of *blijven*, MANANGGOENG met MANANGGÈL b.

Waarde aan iets hechten, NGADJÈNAN (a). *Bijzondere* enz., NGAGÈM (a). Zie voorts *Prijs*.

Waardeeren, *schatten*, NAKSIR (t). II. Zie *Achten*.

Waardig, *deftig*, AGÈM. *Waardig zijn*, zie *Verdiene*n.

Waardigheid, *ambt, post*, PADJÈNÈNGAN. Zie ook *Rang*.

Waardoor, KOE NAON.

Waarheen, zie *Waar* II.

Waarheid. *In waarheid, waarlijk, werkelijk, wezenlijk, inderdaad*, NJATA ook SABÈNÈRNA met SALÈRÈSNA b. Mede en dit ook voor *de geheele waarheid*, SAÈNJANA met SAÈSTOENA en SAJAKTOSNA b., ook wel SAJAKTINA, maar dit is minder hoffelijk. Verder voor *in waarheid, wezenlijk, voorwaar*, TÈGÈS, SATÈGÈSNA en SATÈGÈS TÈGÈSNA zoomede SAÈNJA ÈNJANA, alles met SAÈSTOE ÈSTOENA en SAJAKTOS JAKTOSNA b. Eindelijk voor *waarlijk, werkelijk* ook nog SIDIK.

Waarlijk, zie *Waarheid*.

Waarmaken, *bewijzen, aantonen*, NGANJATAKEUN.

Waarmede, DJEUNG NAON.

Waarmerk, TJAP. Ook TANDA met TAWIS b.

Waarna, SANGGEUSING KITOÈ met SAPARANTOSING KITOÈ b.

Waarnemen, *plaatsvervangen*, WAKIL ook WABÈNÈN.

Waarnemer, vervanger, WAKIL.

Waarom, SABAB NAON. Zie voorts bij *Wat*.

Waarschijnlijk, denklijk, vermoedelijk, KIRA of KIRA KIRA met KINTĒN of KINTĒN KINTĒN b.

Waarschuwen, raden, waarschuwend raden iemand, NGINGĒTAN (ing) met NGĒLINGAN (e) en NGĒMOETAN b. (e)

Waarschuwing, raad, NASĒHAT.

Waartoe, zie Waarvoor.

Waarvoor, waartoe, ten welken einde, KEUR NAON met BADĒ NAON b.

Waarzeggen omtrent de toekomst; iemand iets voorspellen, iemand waarzeggen, NĒBAH (t)

Waarzegger, DOEKOEN NOE POEBAH MATAŅGAN-KEUN of kortweg DOEKOEN.

Wabberen, heen en weergaan, zooals van de ooren van een buffel, KĒKĒPLĒKAN.

Wacht, toeroep: MĒNGKĒ ook MANGKĒ of ĒNGKĒ.

Wacht, de — hebben of houden (na zonsondergang) ergens, bijv. aan een pakhuis, KĒMIT. *De wacht betrekken of hebben in een gardoeh* (wachthuis), NGAGARDOEH. Zie ook *Waken*.

Wachten, afwachten, ergens wachten, zitten te wachten, wachten op iemand of iets, NGADAGĒ met NOENGGOE b.n. (t) en NGANTOS b. (an). Voorts: *op* iemand of iets *wachten*, iets *afwachten*, iemand, die achter opkomt, *inwachten*, NGADAGĒWAN met NGANTĒSAN b. Iemand of iets *verlangend wachten, verlangend uitsien naar* iemand of iets, NGARĒP NGARĒP met NGADJĒNG NGADJĒNG en NGANTOS NGANTOS b. *Pal zitten te wachten*, NJANGKRĒK.

Wachthouden, zie Wacht hebben en Waken.

Wachthuis aan de grens van een afdeeling of distrikt, PATROL. Id. aan de wegen op een hoofdplaats, GARDOEH.

Wagen of bestaan, NĒKAD (t). II. Zie Rijtuig.

Wagenkamer, KAMAR KARĒTA.

Wagenpaard, KOEDA KARĒTA.

Wagenspoor, OEROET KARĒTA.

Wagenvracht, MOEWATAN KARĒTA.

Waggelen, heen en weer waggelen, bijv. van een steen, waar men op gaat staan, van een vat of pan, die niet vaststaat, GĒNDJLANG. Ook NGAGILĒK.

Wajang, de vertooning van dien naam, WAJANG. *De wajang vertoonen*, NGAWAJANG.

Wajangspeler, de man, die de wajang vertoont, DALANG.

Waken, bewaken, de wacht houden, NGADJAGA met NGADJAGI b. Zie ook *Zorgen*.

Wakker zijn, wakker worden, ontwaken, NJARING met TAŅGI en GOEGAH b. *Nog wakker zijn, nog niet naar bed zijn*, NJARING KĒNĒH met GOEGAH KĒNĒH b. Iemand *wakker roepen, door hard roepen doen ontwaken*, NGAGOEGOE-BRAG. *Wakker liggen; liggen, met de oogen open*, NJILEUK. *Niet wakker zijn te krijgen, niet wakker zijn te roepen of te schreeuwen*, KĒBLOEK. Voor *ontwaken*, zie ook nog *Opstaan uit den slaap*.

Wal, oever, SISI. I. d. z. van *de wal*, in tegenstelling met *de zee of het vaartuig*: DARAT. De goederen, waarmee een schip is geladen, *op den wal brengen*, NGA-KAT (k).

Walgelijk, *smerig, goor, vuil*, GEULEUH.

Walgelijkheid, *het walgelijke van iets*, KAGEULEUHAN.

Walgen, zie *Tegenzin*.

Walgingvoelend, IDJID.

Walgingwekkend, zie *Afkeerig*.

Walm, HASEUP.

Walvisch, LÒDAN.

Wan, zie *Zeef*.

Wanbedrijf, *misdrijf*, DÒSA ook KASALAHAN.

Wand, *wanden, bewanding van hout of gevlochten bamboe*, BILIK. *Lage omwanding van gevlochten bamboe*, zooals om een voorgallerij, BILIK TJABÒL.

Wandelaar, zie *Reiziger*.

Wandelen, *toeren*, PASIJAR. Zie ook *Gaan*.

Wandelstok, ITEUK met TĚTĚKĚN b.

Wandluis, TOEMBILA.

Wanen, *meenen, opvatten iets, zus of zoo te zijn*, NJANGKA (s). Zie ook *Meenen*.

Wang, *wangen*, PIPI.

Wangedrag, KALAKOEWAN GÒRÈNG (AWON b.)

Wangunstig, zie *Afgunstig*.

Wanhopig, BINGBANG TEU KIRA KIRA met BINGBANG HANTEU KINTĚN KINTĚN b.

Wankelen, *wankelend, onvast op de beenen*, van een mensch of dier, ook van het loopen, NGADJARIGDJĚG. Bep. tengevolge van zwakte of uitgeput zijn: DJOEMARIGDJĚG ook KALAWANG KÒLĚWENG. Zie ook het volgende woord.

Wankelmoedig, *wankelen, weifelen*, ÈWOEH met ÈWĚD.

Wanluidend, KOERANG NGEUNAH. Van de taal, waarin iets is geschreven, van de in een geschrift gebezigde woorden en uitdrukkingen: DJANGGAL.

Wanneer, *tegen wanneer*, ARIBAHA ook IRAHA. *Wanneer, zoo wanneer*, SAMANGSA.

Wannen, zie *Zeven*.

Wanorde, *opschudding*; ook *wanordelijk, verstoord*, van den geregelden en geordenden toestand, ROESOEH.

Wanordelijk, zie *Wanorde*. *Wanordelijk, in de war*, bijv. van pakhuisboeken, KOESOET.

Want, zie *Omdat*.

Wantrouwen voeden, PAĪDÒ met PAĪBĚN b. Ten aanzien van iemand of iets *wantrouwen voeden* of *koesteren*, MAĪDÒ met MAĪBĚN b.

Wapen, *wapenen*, PAKARANG.

Wapperen, van een vlag of derg., NGĚLEBĚT. Iets *laten wapperen*, NGĚLĚBĚTKEUN. *Iets, dat men, na het aan een stok of paal te hebben bevestigd, laat heen en weer wapperen*, KĚLĚBĚT. Zie ook *Vlag*.

War, in de, KOESOET.

Waringinboom, TJARĪNGĪN.

Warm, *heet*, PANAS. *Brandend heet zijn*, van den dag, NĚBĚPTĚP. *Warm, geen gevoel van koude hebben*, HANEUT. Iets *warmen, warm maken*, MANASKEUN.

Warmen, zie *Warm* en *Zich warmen*.

Warmte, *hitte*, PANAS.

Wars, *afkeerig*, NGÈWA.

Wartaal, ÒMONGAN TEU POEGOEH met KASAOERAN
HANTEU KANTĒNAN b.

Was, zooals bij het batikken wordt gebruikt,
MALAM.

Waschkom, WADAH SIBEUNGEUT (DITAMAS b.). Maar
men bezigt gewoonlijk het Mal. TAMPAT
TJOETJI MOEKA. Zekere metalen, gewoonlijk
geel koperen, kom, weleens als *waschkom* ge-
bruikt, BÒKÒÈ.

Waschman, *waschbaas*, TOEKANG NJEUSEUH.

Waschtafel, MÈDJA SIBEUNGEUT met MÈDJA DITA-
MAS. Maar men bezigt algemeen het Malei-
sche, MÈDJA TJOETJI MOEKA.

Wasem, zie *Rook*.

Waskaars en *waslicht*, zie *Kaars*.

Wasschen, *met water schoonmaken*, NGOEMBAH (k).

De rijst, die gekookt zal worden, *wasschen*,
NGISIKAN (i). Kleeren en derg. *uitwasschen*,
NJEUSEUH (s). Het vuil *wasschen* uit iets,
afwasschen van iets, NGABĒRĒSISKEUN ook
NGABĒRĒSIHAN. *Zich het hoofdhaar wasschen*,
DIANGIR met DIKOERAMAS en DIKOEDJAMAS b.
Dit laatste ook als z.b. *Zich het lijf wasschen*,
MANDI met SIBAM b. Iemand *het lijf was-
schen*, NGAMANDIJAN met NJĒBOR b. (tj).
Zich het gelaat wasschen, SIBEUNGEUT met
DITAMAS b. Iemand, een ander, *het gelaat
wasschen*, NJIBEUNGEUTAN met NAMASAN b. (t)
Zich wasschen en boenen, om het lichaam van
stof en vuil te reinigen, NGAROEROE met
MÈSEK (p) b. Iemand enz., NGAROEROEWAN.
De b.vorm ontbreekt. *Zich de handen of voeten
wasschen*, SIBANĒD met KÒRÒTJOK b. Een lijk

reinigen, wasschen, NJIRAMAN (e). *Zich het
achterste wasschen na een ontlasting*, TJĒTJĒ-
WOK met OMBÈH b. *Zich wasschen na een
waterloozing*, NGISANG met OMBÈH b.

Wassching vóór het gebed, ook die verrigten,
WOELOE. *De wassching met aarde, bij gebrek
van water*, TAJAMOEM.

Wassen, *opzetten*, van het water, PASANG.

Wat, vragend voorn. van zaken, ook *wat voor*,
vragende naar een persoon of zaak, NAON.
*Wat; hoe; waarom; hoe is 't er mee gelegen;
wat! hoe!;* ook in een, in den vorm van een
vraag gestelden, uitroep: *waarom.... toch....*
NAHA.

Wat! waar praat je van! BAROEK!

Wat aangaat, *aangaande, wat betreft, rakende,*
wat aanbelangt, aanbelangende, KANA ook ABI,
HAL, TINA, DINA en PRAKABA, dit laatste
met PRAKAWIS b. Voorts MOENGGOEH en
MOENGGOEHING met MĒNGGAH, MĒNGGAHING
en KOE MĒNGGAH b.

Wat belijft u, als antwoord, wanneer men wordt
geroepen door een meerdere of als men be-
leefd wil antwoorden: NOEN.

Wat betreft, zie *Wat aangaat*.

Wat dan wel, zie bij *Hoe moet of zal.... dan
wel zijn*.

Wat gaat het jou aan! Zie *Waar bemoei jij je mee*.

Wat kan 't mij verschelen! 't kan mij ook *wat
verschelen*, PADOELI TEUNG.

Wat meer is, ja zelfs, ook, SALAGI ook MALAH.

**Wat mij aangaat, wat mij betreft, voor sooveel
aangaat mij**, KOELA ONAM.

Wat zegt u? *wat bedoelt u?* NOEN, op vragen-
den toon.

Water, TJAĪ. *Met water, met water er in*, TJAĪAN.

Ongekookt water, bijv. put- of bronwater,
bijv. voor drink- of waschwater, TJAĪ ATAH.

Warm water, TJI HANEUT. *Het water*, in
tegenstelling met het vaste land, LAOETAN.

Iets *in het water doen*, bijv. de geschildre
aardappels in het water, waarin men ze wil
koken, NGANTJROEBKEUN (an). Iets *geheel* of

gedeeltelijk in het water of *onder een vloeistof*
leggen of *plaatsen*, bijv. hout, alvorens dat

als bouwmetaal te bezigen, NGEUEUM (k).

Een rijstveld *onder water zetten*, ook iets *in*
het water zetten, bijv. vuil goed, om dat te

doen uittrekken, NGEUEUMAN. Het vak van
een sawah *onder water zetten*, NGĒMBĒNG (k)

ook NGĒMBĒNG KOE TJAĪ. *Onder water staan*,
onder water zijn, van rijstveld-dijkjes, LIMPAS.

Stroomen over, een eind staan boven, bijv. den
dijk, van het water, NGALIMPAS. *In water*

gekookt, verbonden met de benaming van
hetgeen werd gekookt, KOELOEB anders BEU-

NANG KOELOEB. *Het water in den mond krij-*
gen, vastende of wel zich verbeeldende iets,
dat heel zuur is, te proeven, NGAROEJ.

Wateren, zie *Pissen*.

Waterig, *dun*, door te groote toevoeging van
vloeistof ADJOEB.

Waterkeering, zie hiervoor *Dijk*.

Waterkookketel, TJBÈÈ ook TÈKÒ.

Waterkrulk, KĒNDI met TJARĀTAN b.

Waterleiding, *kanaal*, SOESOEKAN. *Die graven*,
NJOESOEK.

Waterman (hemelsteeken), BINTANG DALOE. De
Wilde.

Watermeloen, SAMANGKA.

Waterpas, BANTAR PAS. Iets *waterpassen*, NGA-
BANTARPASAN.

Waterpas instrumenten, PARABOT BANTAR PAS.

Waterpot, WADAH TJIKIH met WADAH TJIKA-
HAMPANGAN b. Gebr. ook PISPOT.

Waterput, zie *Put*.

Waterschepper van klapperdop en met een houten
steel, GAJOENG ook SIWOER. Van bamboe
gemaakt: TJANTING.

Waterspiegel, KOELIT TJAĪ.

Wartanden, KABITA.

Waterval, TJOEROEG. *Kleine waterval*, gewoonlijk
kunstmatig, met behulp van een bamboe,
waar het water doorstroomt, gevormd, PAN-
TJOERAN.

Watervat, zijnde een bamboezen koker, LÖDONG.

Watervloed, *vloed*, TJAĀH.

Waterzuchtig, meer bep. *het water in den buik*
hebben, BOESOENG.

Web van een spin, *spinneweb*, RAMAT of RAMAT
LANTJAH.

Wed, zie hiervoor *Buffelwed*.

Wedde, *besoldiging*, GADJIH.

Wedden, *raden*, TATABOEHAN ook NĒGOEH. *Een*
weddingschap aangaan, *wedden*, TOEMPANGAN.
Op iemand of iets, bijv. een vechthaan *wed-*
den, NOEMPANGAN.

Wederafstaan, zie *Teruggeven*.

Wederbekomen, zie *Terugkrijgen*.

Wederbrengen, zie *Terugbrengen*.

Wedergade, de, zijn van iemand of iets, TANDING ook NANDINGAN. Zie ook *Gelijke*.

Wedergeven, zie *Teruggeven*.

Wederhelft; een van de twee elkaâr completeerende gedeelten, LAJAN. Iemand tot wederhelft of geliefde begeeren, NGALAJANAN.

Wederhouden, zie hiervoor *Weêrhouden*.

Wederkeeren, zie *Terugkeeren*.

Wederkomen, zie *Terugkeeren*.

Wederleggen, zie *Tegenspreken*.

Wederom, al weder, weêr, DEUI.

Wederpartij, zie *Tegenpartij*.

Wederregtelijk meê eten van iemands eten of wel gebruik maken van iemands goed, NJÛRÛ.

Wederspannig, zie *Onwillig. Wederspannigheid*, zie *Onwilligheid*.

Wederstaan en wederstand bieden, zie hiervoor *Weerstand bieden*.

Wederstreven, zie *Tegenstreven*.

Wedervaren, lotgevallen, avonturen, ontmoetingen, LALAKON ook LALAMPAHAN. Zie ook *Gebeuren*.

Wedervergelding, zie *Vergelden*.

Wedervinden, MANGGIH DEUI met MËNDAK DEUI b.

Wederwaardigheid, tegenspoed, HALANĠAN ook TIWAS.

Wederzenden, zie *Terugzenden*.

Wederzien, elkaâr weder ontmoeten, PAPANGGIH DEUI met PATËPANG DEUI b.

Wedloopen, wedrennen, zie *Rennen*.

Wedrennen, zie *Rennen*.

Wedstrijd tot het behalen van een uitgelooften prijs, bijv. een meisje tot vrouw; zoo'n wedstrijd houden, SAËMBARA.

Weduwe, door dood of scheiding, BANDA. *Vrouw, die scheidde of wier man stierf, voordat zij door hem werd beslapen*, BANDA BÈSËAT.

Weduwnaar, door dood of scheiding, DOEDA.

Weduwstaat, d. w. z. de tijd, die een vrouw, wier man overleed, weduwe moet blijven, voordat zij mag hertrouwen, t. w. 4 maanden en tien dagen, IDAH WAPAT.

Wee, pijn, smart, PËRIH. *Wee, ongeluk, ramp*, TJILAKA ook TIWAS. *Wee worden van den honger*, SALATRI of SÛLATRI.

Weefgetouw, PAKARA, ook wel PAKAKAS TINOEN met PAKAKAS TËPA b.

Weefsel, nog onder handen, nog niet afgewerkt, TINOEN met TËPA b.

Weegluis, zie hiervoor *Wandluis*.

Weegschaal, TARADJOE ook TIMBANĠAN.

Week, MINGGOE. *Een week*, SAMINGGOE. *Een week, van vrijdag tot vrijdag gerekend*, SADJOEMAĀH. Zie ook *Zacht*.

Weeken in water, NGEUEUMAN. (k)

Weemoedig, droevig, treurig, NALANGSA.

Weenen, zie *Schreien*.

Weerbarstig, zie *Ongezeglijk*.

Weerhaak aan een vischhaak en aan een harpoen, ROEROEHIT.

Weêrhouden, tegenhouden, terughouden, tegengaan,

afhouden iemand, zooals om te gaan, NGANDĒG (am); meer in het algem. *om te doen*, wat hij van sins is te doen, NGAMPEUH (am); bep. met woorden: NGAHALANG. Iemand *weérhouden*, *tegenhouden*, *stuiten* in zijn loop, sprong, enz., NGAGÒKAN of NGAGOK NGA-GOK (k). *Weérhouden worden*, *terug* of *tegengehouden worden* door een omstandigheid, die zich voordoet, bijv. door regen: KANDĒG. In zijn loop, sprong, enz., KAGOK. *Zich weerhouden om iets te doen*, *zich goed houden*, bijv. om niet te schreijen, NAHAN (t).

Weerkaatsen, van een geluid, HANDBOEWAN.

Weerlicht, *bliksem*; *weerlichten*, *lichten*, *bliksemen*, KILAT. Zie ook *Onweder*.

Weerlichten, zie *Weerlicht*.

Weermiddel, het kan ook een toovermiddel of tooverformulier zijn, *voor ziekte in het gewas*, een ramp of ongeluk, enz., PANGNJINGLAR.

Weerstand bieden, *wederstaan*, NGALAWAN.

Weerzin, zie *Tegenzin*.

Wees; ook *ouderloos*, PIHATOE.

Wees, *weest*, in de Voluntatieve (willende) wijze van spreken: SING ook MASING of MANGKA. Zie ook *Moge*.

Weeshuis, IMAH PIHATOE.

Weetgierig, SOEKA DIADJAR.

Weg, *grootte weg*, *heerbaan*, *heerweg*, *baan*, *pad*, *doorgang*; ook fig. en zoo ook in den zin van *middel*, *door middel van*; *aanleiding* en *naar aanleiding van*, DJALAN. *Weg*, *straat* ook LOELOEROENG. *Weg nog steg weten*; of *nog geen weg* of *steg weten* ergens, TEU (of TATJAN

NJAHÒ DIATAK ATAKNA. *De kleine wegen* of *bijwegen* op een hoofdplaats, DJALAN KOMPA. *Van den weg af*; *van den weg afgaan*; en van iemands loopen: *niet op den weg*, *maar er af*, bijv. door de ruigte, MABAL. Zie ook *Loopen*. Iemand *op den weg* of *aan den gang helpen*, zie *Voorgaan*. *Elk zijn eigen weg* of *gang gaan*, HARÈ HARÈ HIROEP. *Uit den weg gaan*, *uit den weg brengen* of *zetten*, zie *Wijken*. *Weg*, *verdwenen*, BALABOER. Zie ook nog *Verdwenen*. *Weg!* toeroep, zie *Ga* en *Uit*.

Wegbrengen, zie *Brengen* en ook *Wijken*.

Wegdrijven, van regenwolken, LEUNGIT.

Wegen, *afwegen*, NIMBANG (t). Goud, zilver, soe-wasa, kapas en kapoek, NGABÒBÒT. *Wikken en wegen*, NIMBANG NIMBANG. Iets *zwaar doen wegen* (fig.), NGAGĒDĒKEUN. Zie ook *Zwaar*.

Wegens, zie *Door*.

Wegfladderen, zie *Fladderen*.

Weggaan, zie bij *Vertrekken* en *Verwijderen*.

Weggeven, zoo maar, voor een appel en een ei, *uit zorgeloosheid* of omdat men er geen waarde aan hecht, NGAMONĀJAH MONĀJAH. Zie voorts *Schenken*.

Wegglijden, *wegvallen*, bijv. van de kiezelsteenen van onder de voeten van iemand, die op een hoop dergelijke steenen klimt, OEOEJ.

Weggooien, zie *Wegwerpen*.

Wegjagen, *afjagen* iemand van de plaats, waar hij zich bevindt, NGAHILINGKEUN. Iemand *wegjagen*, *uit den dienst jagen*, NOENDOENG (t). Een dier *wegjagen*, NGAGĒBAHKFUN ook NGABOEOERAK.

Wegkapen onder de hand, *ter sluiks wegnemen*,

NJĒBROT (s). *Zóó beroofd, bestolen*, KASĒBRÒ-TAN. Voor het een of ander op een vendutie of bij brand *wegkapen*, NGALIBOER.

Wegkapping van grond, bij glooiend terrein, om afspojeling te verkomen, SÈNGKĒD. *Maken met zulke wegkappingen*, NJĒNGKĒD.

Wegknippen, *door een knip met den vinger iets doen wegvliegen of verwijderen*, NJINTREUK (tj).

Wegkrimpen, zie hiervoor *Krimpen*.

Weglaten, *niet vermelden*, HANTEU SĒBOET (SĒBAT b.).
Weglaten, niet gebruiken, HANTEU MAKĒ met HANTEU NGANGGÒ b.

Wegleggen, zie *Bergen*.

Wegloopen van een plaats; *de plaat poetsen en zich begeven* naar elders, NGĒNTJOEL.

Wegmaken, *zich heimelijk*, zie *Weglugten*.

Wegnemen, zie *Nemen*.

Wegraken, zie *Verduijnen*.

Wegrennen, van een paard, SĒMPROENG.

Wegrollen, zie *Rollen*.

Wegruimen, zie *Wijken*.

Wegschullen ergens; ergens in, onder of achter *zich verschuilen*, NJALINDOENG. Zie ook *Bergen*.

Wegsluipen, een voor een, van eenige personen,
LAS LĒS.

Wegsluiten, zie *Bergen*.

Wegsmijten, zie *Wegwerpen*.

Wegsnijden, *afsnijden* gras en onkruid, NGABABAD.

Wegsnorren, van de pijl van den boog, BĒLĒSAT.

Wegstoppen, zie *Verbergen*.

Wegstroomen, zie *Stroomen*.

Wegtrekken iemand van de plaats, waar hij zich bevindt, bijv. zit, NGABĒDOL.

Wegvegen, zie *Uitvegen*.

Wegvliegen, zie *Vliegen* en ook *Klapwieken*.

Wegvlugten, *zich heimelijk wegmaken*, NGALÒLÒS.
Voor *ontvlieden, weglugten, zich uit de voeten maken*, ook KABOER.

Wegwerpen, *wegsmijten, weggooijen*, MITJEUN (p).

Wegwijzer, zie *Gids*.

Wegzakken, zie *Wegzinken*.

Wegzenden, *uit den dienst zenden*, zie hiervoor *Wegjagen*. Zie voorts *Zenden*.

Wegzinken in het water, *wegzakken* in den modder, NGALĒLĒB.

Weide, d. w. z. een vlak terrein van eenige uitgestrektheid, slechts met gras, hier en daar ook met struikgewas en derg., begroeid, en dat veelal gebruikt wordt als gemeene weide, TĒGAL ook TĒGALAN.

Weiden, *grazen, afgrazen, afeten*, van een buffel, rund, enz., MAHPAL.

Weifelen, ÈWOEH met ÈWĒD b.

Weigeren, *afslaan*, ook *weigeren om schuld te bekennen*, NAMPIK (t).

Weinig, *luttel, gering* (niet veel); *een weinig, een beetje*, SAEUTIK ook wel SEUTIK. Mede voor *een beetje, een weinig*, SAEUTIK EUTIKEUN. Iets *doen*, bijv. aan iets arbeiden of iets be-
arbeiten, iets *geven*, bijv. voedsel geven, *bij*
beetjes, bij kleine gedeelten, NGEUTIK NGEUTIK.

Weinig voortvarend, van iemand, KĒNDÒR.

Wekelijks, SAMINGGOE.

Wekken, *opwekken, verwekken, bewerken*, MATAK.

Iemand *wekken, doen ontwaken*, NGAGEUING-KEUN met NGAGOEGAHKEUN b.

Wel, *welnu, nou*, BEU. *Wel, wel!* AI, AI! ook wel KOETAN. *Wel verbazend!* EULEUH! ook EULEUH, EULEUH! en ÈDAN BAÈ! of ÈDAN WAÈ! *Wel, men zou zeggen*, als uitroep van verbazing, ATJAH! *Welzoo, welnu, komaan!* IH, IH! *Wel, wel is waar*, i. d. z. van *wel*, *geef ik toe, dat*, ÒGÈ.

Wel, *bron*, TJINĴOESOE.

Welaan, zie *Komaan*.

Welbehaaglijk, SĒNANG.

Welbehagen, *genoegen, welnemen*, KASĒNĀNGAN.
Zie ook *Welgevallen*.

Welbespraakt, *welsprekend, wel ter tale*, PARĒLĒNTÈ.
Ook TĒGĒP ÒMONGNA zoornede TJAPĒTANG.

Weldaad, *gunst*, KAHADĒJAN met KASAĒJAN b.
Een weldaad of weldaden bewezen hebben, BÒGA KAHADĒJAN met KAGOĒNGAN KAHADĒJAN b.

Weldadig, *goedgeefsich, mild*, BALABAH ook BÈBĒHAN.

Weldra, zie *Eerlang* en *Spoedig*.

Wleer, BARÈTÒ.

Welgodaan, zie *Vet*.

Welgemaakt, *welgeschapen*, TĒGĒP.

Welgemaaktheid, *bevalligheid*, KAPANTĒSAN.

Welgemoed, SĒNANG PIKIRNA.

Welgeschapen, zie *Welgemaakt* en *Mooi*.

Welgesteld, *in goeden doen, er goed in zitten*, DAGĒL ook MAHI. *Welgesteld*, van een land of rijk, SAMAKTA.

Welgevallen, *welbehagen* (iemand's), KASOEKA ook KASOEKAĀN. Iemand's *welgevallen verdienen* of *trachten te verdienen*, NGALAP KASOEKA. *Welgevallig aan God*, MAKBOEL. *Met welgevallen aangenomen en verhoord* door God, DIMAKBOEL.

Welgevormd, zie hiervoor *Welgeschapen* en *Mooi*.

Welgezind, HADÈ PIKIRNA.

Welhaast, zie *Eerlang* en *Spoedig*.

Welk, *welke*, MANA.

Welkom, zie *Heil*.

Wellen, zie *Opwellen*.

Wellevend, *wellevend* of *beleefd zijn*, ADAB. Iemand *wellevend behandelen*, NGADABAN.

Welligt, *alligt*, BISI. Zie ook: *Het is volstrekt niet onmogelijk*, *Misschien* en *Soms*.

Welluidend, NGEUNAH.

Wellustig, *overgegeven aan den wellust*, ROETJAH. Mede en dit ook voor *wellusteling* en *wel-lustige vrouw*, LATJOER.

Welnemen, zie *Welbehagen*.

Welnu, KOEMAHA.

Welopgevoed, ADAB.

Welriekend, BAOE NGEUNAH.

Welsprekend, zie *Welbespraakt*.

Welstaan, zie *Welvoegelijk*.

Welstand, zie *Welvaren*.

Welvaart, zie *Vorspoed*.

Welvaren, gezondheid, KAWARASAN met KAWILOE-DJĒNGAN b. Mede voor *welvaren, welzijn, welstand,* SAJAMĒT en KASALAMĒTAN.

Welvarend, gezond, gezond zijn, wel zijn, frisch, TJAGEUB met WARAS er nevens of als b. Mede: SALAMĒT met WILOEDJĒNG b.

Welvoegelijk, welstaan, PANTĒS.

Welvoorzien zijn, zeer ruim voorzien zijn van iets, KATJĒMĒKAN.

Welzijn, zie *Welvaren.*

Wemelen, zie *Krioelen.*

Wenden zich tot een meerdere, zie bij Mededeelen. Van een vaartuig *den steven zijdelings wenden,* NGABILOEKEUN ook NGINGGĒBKEUN (ing). *De oogen wenden* naar iemand of iets, NGARĒRĒT. *Zijn paard wenden,* MALIKEUN of NGABALIKEUN.

Wenkbrauw, wenkbrauwen, HALIS met ROEMBAH b.

Wenken met de hand om te komen of te naderen, NGAGOEPAJ. Iemand enz., NGAGOEPĀJAN.

Wenk met de oogen, zie Oogwenk.

Wensch, zie onder Verlangen.

Wenschen, zie Verlangen.

Wentelen, zich op den grond —, GÒGÒLĒRAN. *Zich om en om wentelen,* bijv. op bed, SONGKOL SONGKOL. *Wentelen,* van een paard, GOEGOE-LĪNGAN.

Wereld, ALAM. *De wereld, deze wereld,* ALAM DOENJA.

Werelddeel, BAGIAN TANAH.

Wereldkundig, notoir, algemeen bekend, van een slechte kwaliteit van iemand, KATJINGTJIRIHI.

Weren, zoeken te, onheil, ziekte, schade aan het gewas enz. (ook met behulp van een tooverformulier), NJINGLAR (s).

Werk, arbeid; verrichtingen, diensten of werk, door iemand in zijn betrekking gepresteerd, GAWĒ met DAMĒL b. Verder voor *werk, bedrijf, beroep, beroepsbezigheden, post, betrekking,* PAGAWĒJAN met PADAMĒLAN b. Ook nog voor iemands *werk,* als zijn bedrijf, ANGGAHÒTA of wel ANGGAHÒTA. Al verder voor *werk, daad, bedrijf, handeling, verrigting,* PANGGAWĒ ook KASAB. *Goed werk,* AMAL. Zie ook *Liefde werk. Werk, makelij,* KAGAWĒJAN met KADAMĒLAN b. *Zijn werk of bedrijf maken van iets, als werk hebben, er voor aangenomen zijn iets te doen,* POERAH. *Werk ter hand nemen,* zie *Werken. Werk zoeken,* NJIAR ANOE RĒK NGABOEROEHKEUN.

Werk met kalk, olie enz. om mede te breeuwen, MADJOEM.

Werkbaar, zie bij Werken.

Werkbaas, BĀS.

Werkelijk, werkelijk waar, ĒNJA met JAKTOS b. Zie ook *Waarheid.*

Werkelijkheid, zie Waarheid.

Werkeloos, geen werk hebben, niets te doen hebben, NGÒDA.

Werken, arbeiden, DIGAWĒ met DIDAMĒL b. In geheel onbep. zin: BARANGGAWĒ met BARANGDAMĒL b. *Werk ter hand nemen, werken, arbeiden, wat uitvoeren voor den kost,* NJABAK GAWĒ of NJABAK PAGAWĒJAN met BARANGDAMĒL b. *Aan iets werken,* om het in orde te brengen, NGÒMĒ (o). *In staat tot werken*

(in de administratie *werkbaar* genoemd) en *vallende in de heerendiensten*, DJAGAL. Een dier *laten werken*, NGAGAWÈKEUN met NGADAMÈLKEUN b. *Werken met den hamer*, van een smid, koperslager en goudsmid, NEUPA (t). *Zoeken te werken in een geval, waarin het werken zonder eenig nut of wel onnoodig is*, LALAB KASAB.

Werken, *trekken ook kromgetrokken*, van houtwerken, NGOELIAT.

Werken, *uitbarsten*, van een vulkaan, BOENGKAK.

Werking, zie *Eigenschap*. Iets in *werking brengen*, bijv. een regeling, NGADJADIKEUN.

Werkloon, OEPAH.

Werkman, *ambachtsman*, TOEKANG. In het algemeen *loondienaar*: DJALÈMA BOEROEHAN.

Werkplaats, ÈNGGON DIGAWÈ.

Werktuig, PAKAKAS.

Werkzaam, GÈTOL. *Steeds werkzaam zijn, niet rusten*, van iemands gedachten of gemoed, NGAGÈRÈMÈT.

Werkzaamheden, KALAKOEWAN ook LALAMPAHAN.

Werkzaamheid, KARADJINAN.

Werpen, *gooijen* met iets; iets *werpen* of *gooijen*, NGALOENGKEUN (a). *Omhoog of in de hoogte*: NGALOENGKEUN KA LOEHOER. *Werpen, gooijen*, bep. om te raken, MALÈDÒG (b). In het algem. naar iets als doel, NÒDJÒ. *Met iets werpen* naar een doel, NÒDJÒKEUN (t) ook NGABALÈDOGKEUN. *Werpen* naar iemand of iets, met iets, dat langwerpig is, bijv. een stok, NÒTÒG; met een speer, NGALÈMPAGKEUN. *Naar iemand gooijen met handenvol tegelijk*,

bijv. met steentjes, NGAWOERAN (s). *Spelende gooijen*, bijv. met steenen, BÈBÈNTOERAN. De parèbossen *werpen* in de schuur, NGALOENG (a). *Zich in het water werpen, zich in het water laten vallen*, NGÈTJÈBOER (k). Iemand *voorover op den grond werpen, zoodat zijn gelaat daarmee in aanraking komt*, NGOESROEKEUN (k). Iets op iets of tegen iets, bijv. tegen een steen aan *werpen*, iemand of iets *op den grond werpen met een smak*, MEUBEUTKEUN b. Iemand of iets *werpen* in het water, in een put, enz., NGAGOE BROESKEUN ook NGAGÈBROESKEUN. Zie ook *Smijten*. *Het steentje of iets derg. waarmee men bij sommige spelen werpt naar het doel*, PANÒDJÒ.

Werpnet, zeker soort vischnet, HEURAP ook DJALA. *Het touw bovenaan* wordt BANTOEN genoemd.

Werspica, zooals men wel gebruikt op de wilde zwijnenjagt, KOELI. Zoo een, waarmee o. a. wel op herten wordt gejaagd, TÒHÒK.

Wervelbeen, TOELANG TONGGONG.

Wervelwind, zie *Wind*.

Weshalve, *om die reden*, KOE SABAB ÈTA.

Wesp. O. a. KAMARANG en PAPANTING, zijn benamingen van soorten van wespen.

West, westen, bewesten, KOELON. *Naar het westen, westwaarts*, NGOELON. *Het westen* ook MAGRIB.

Westelijk, SABEULAH KOELON.

Westenwind, ANGIN BARAT. *De tijd, dat de westenwinden waijen*, OESOEM BARAT.

Westwaarts, zie *West*.

Wet, de Mahomedaansche, HOEKOEM. *Wet, landsverordening*, PARÈTAH ook OENDANG OENDANG.

Wetboek, KITAB OENDANG OENDANG.

Weten, kennis dragen, afweten; weten door aanschouwen; weten hoe het ergens gesteld is, hoe het met iets gelegen is, NJAHO met OENINGA bn. en TINGALI (op Tjiandjoer: WEROEH) b. *Ge-weten worden, bekend, gezien*, KANJAHOWAN met KAOENINGA b.n. en KATINGALI b. (van een meerdere). Iets *weten, met iets bekend zijn*, door het te hebben gezien of er bij tegenwoordig te zijn geweest, NGANJAHOWAN-KEUN. Mede voor *weten, er meê bekend zijn*, MALOEM. *Wel en deugdelijk weten; ook zeker weten, dat hij het is*, met betr. tot een persoon, en *dat iets het is*, met betr. tot een zaak, WASPADA met WASPAOS b. *Er wat op weten*, BØGA AKAL. *Weten, hoe het behoort te geschieden of te worden gedaan; weten hoe of iets behoort*, HIDENG. *Niet weten, hoe men 't heeft*, SAMAR BASA. *Nog niets afweten of nog niets kennen* van iets, TATJAN MANTRA MANTRA. *Niet weten wat nu te beginnen*, bijv. van een bediende, die zijn ontslag verzocht om ergens anders te gaan dienen, en die daar niet wordt aangenomen, DJADI KAPIDANGOENG. *Geen stom woord afweten* van iets, bijv. van een taal, BOETA TOELI. *Dat weet ik niet; ik kan het niet zeggen; dat zou ik niet kunnen zeggen*, HANTEU NJAHO of TEU NJAHO met TEU OENINGA b.n. en DOEKA b. of z.b. DOEKA en TEU OENINGA worden ook te zamen gebezigd en in dat geval heeft DOEKA den zin van *Verschooning, Excuseer mij*. Zoo bijv. DOEKA, TEU OENINGA, *Excuseer mij, ik zou het niet kunnen zeggen*.

Wetenschap, zie *Kunde*.

Wettelijk geoorloofd, HALAL.

Wetten, zie *Slijpen*.

Wettig, omdat aan geen der religieuse voorschriften werd te kort gedaan, van het gebed, vasten, trouwen, enz.; ook *wettig afgedaan*; van een koop, SAH.

Weven, NINOEN (t) met NÈPA b. (t). Mede voor *in garen werken, weven*, NGEUJEUK (k).

Wever, TOEKANG TINOEN.

Weverskam, SISIR TINOEN ook SOERI.

Weversspoel, TORØPONG.

Wezen, *wezenstrekken*, zie *Uiterlijk*. *Het wezen* van een zaak, HAKÈKATNA.

Wezenlijk, zie *Waarheid*.

Wezenstrekken, zie *Wezen*.

Wie, vr. voornaamwoord van personen, SAHA. *Al wie*, SAHA SAHA. *Wie is dat; wie is daar; wie is dat daar*, SAHA ÈTA of SA ÈTA. *Wie weet of...* PALANGSIANG.

Wieden, met behulp van een handhak, NGØRØD (k).

Wieg, zie *Schommel*.

Wiegelen, zie *Slingeren*.

Wiegen, zie *Slingeren*.

Wiek, zie *Vleugel*.

Wiel, *rad*, BØDA ook GILINDING. Zie ook *Schijfwiel*.

Wier, zie *Zecwier*.

Wierook, *reukwerk*, MÈNJAN ook DOEPA.

Wig, *keg*, PANTJIR. *Een wig indrijven; kloven, met behulp van een wig*, MANTJIR.

Wij, *wijlieden*, OERANG. Dit sluit den toegesproken persoon in. Sluit men hem uit, dan

bezig men het pers. voorn. 1e pers. enk. (zie op *Ik*), met achtervoeging van KABÈH of SADAJA in b. Zoo bijv. DJISIMKOERING SADAJA, *wij*, met uitsluiting van den toegesproken persoon, in dit geval een meerdere.

Wijd, *verafgelegen*, DJAOEH. *Wijd*, *ruim*, *breed*, ROEBAK. *Wijd*, *ruim*, *niet sluitend*, LÒGDÒR. Dit ook voor *te wijd*, bijv. van een ring, een hoed, enz. Voorts: *te wijd*, *te breed*, bijv. van een deel van een huis; *te wijd uit elkaar*, van iemands schrift enz., LANGGANG; *te wijd*, van de mouwen van een baadje en van de pijpen van een broek, GÒBRAH. *Wijd openstaan* of *geheel open zijn*, van een deur, NGAGÈBLAG. Een deur *wijd openzetten*, *wijd open laten staan*, NGAGÈBLAGKEUN. *Wijdbeens loopen*, bijv. zooals een knaap doet, die pas besneden is, ÈGANG. *Wijdbeens staan*, *zitten* of *liggen*, NGABIBIGANG. Voor *zòó staan* of *zitten* ook NGADJÈGANG. *Wijd open*, *wijd geopend*, van een oog of de oogen; *met de oogen wijd open*, BOENTJÈLIK. *Wijd open en heen en weër gaan*, van de oogen: BOEBALAK BOEREULEUK.

Wjders, DJEUNG DEUL.

Wjdroopig, PANDJANG met PAÒS b.

Wjdtè, *ruimte* of *afstand* tusschen twee dingen, ANGGANG.

Wjf, zie hiervoor *Vrouw*.

Wjje, zie *Vrouwelijk*.

Wjk van een distrikthoofdplaats, waar het distrikthoofd zoomede de andere inl. ambtenaren en beambten wonen, PAKÈMITAN. II. *De wijk nemen*, zie onder *Wijken*.

Wjken, *uitwijken*, *zich verplaatsen*, om plaats te maken voor iemand of iets; ook *opschuiven met zijn stoel*, zoomede van zijn plaats *geweken zijn*, van een meubel, NGÈSÈR (k). *Van elkaar geweken zijn*, *niet goed aansluiten*, bijv. van tot een deur zamengevoegde planken, ANGGANGAN. Voor *wijken*, *de wijk nemen*, *zich verwijderen*, van de plaats die men inneemt, ook NJINGKAH (s) en NJINGKIB (s). Meer bep. m. d. z. van *zich bergen*, *de vlugt nemen* ergens heen of ergens in, willende zich bijv. aan opgedragen werk onttrekken, NJINGKOER (s). Iets *doen wijken*, *uitwijken*; iets *verplaatsen*, om plaats te maken voor iemand of iets anders; iemand *doen opschuiven*, NGÈSÈRKEUN (k). Al verder voor iets *wegruimen*, *uit den weg brengen* of *zetten*, ook iemand *verwijderen* ergens van daan; iets, zooals slechte handelingen *mijden*, *vermijden te begaan*, NJINGKAHKEUN ook NJINGKIRKEUN (s). Iets *ontwijken*, *mijden*, *vermijden*, *ontgaan*; ook voor iemand *uit den weg gaan*; en voor iemand *de wijk nemen*, NJINGKAHAN en NJINGKIRAN.

Wjkmeester, BÈK of KAPALA BÈK. Batav. Mal.

Wjkplaats, zie *Toevlugtsoord*.

Wjl een, *eenige oogenblikken*, SADJONGDJONGAN. Ook ANTARA (met ANTAWIS b.) SADJONGDJONGAN.

Wjlen, *overleden*, *zaliger*, DJÈNAT ook MARHOEM. *Wjlen de*, *de overleden*, *zaliger*, DJÈNATNA.

Wjn, ANGGOEË.

Wjnflesch, BÒTÒL ANGGOEË.

Wjnglas, LOEMOER ANGGOEË.

Wjnruit, INGGOEË.

Wjnstok, TANGKAL BOEWAH ANGGOEË.

Wijs, *verstandig*, BÉRBOEDI ook BINANGKIT. *Wijzer* willen zijn dan iemand; iemand in beter oordeel willen overtreffen, NGALIWATAN met NGALANGKOENĠAN b.

Wijsheid, *verstand, oordeel, beleid*, BOEDI. Ook KAPINTĠRAN.

Wijsvinger, TJOEROEK.

Wijten, *betichten, beschuldigen*, NOEDING (t).

Wijze, *weg; middel, om tot iets of om er te komen; middel, waardoor iets geschiedt*, LANTARAN. *Wijze, manier*, bijv. van iets te benoemen, ROEPA. *Wijze van leven, wijze van doen, handelwijze, manieren*, PANATA ook TINGKAH en PANINGKAH. *Bij wijze van*, ITOENĠAN met ĠTANĠAN b. Ook ASOEP. *Op de gewone of gebruikelijke wijze*, SAWADJARNA. *Op die wijze*, zie *Zooals dat*.

Wijzen ergens op, *met den vinger wijzen op* iemand of iets, NOENDJOEK (t). *Op iets wijzen of duiden*, iets beteekenen, NGALAMATAN (a). *Op iemands fouten of gebreken wijzen, neĠrkomen*, die *releveeren*, NGAGEUNGGEUBEUHKEUN. Zie ook *Aanwijzen*.

Wijzer, *wijzers*, van een uurwerk, DJABOEM.

Wijzig, zie *Veranderen*.

Wikkelen zich, *zich slingeren* om de beenen of voeten, van een touw of derg., NGĠDJĠT (k). *Omwikkelen*, zie *aldaar*.

Wikken en wegen, MAKĠ TARADJOE ook DJEU-DJEUHAN.

Wil van God, IRADAT. *Uiterste wil*, zie *Beschikking*. *Uit vrijen wil, niet halfgedwongen*, van geven, SAH. *Zijn eigen wil doorzetten*,

MAWA KARĠP SĠRANĠAN. Zie voorts *Verlang*-*gen*. *Wil niet, ik wil niet, niet willen*, iets *niet willen*; hiervoor bezigt men dezelfde woorden als zijn opgegeven achter *Ongenezen zijn iets te doen*. Een woordje, om op een niet onvoegzame wijze te verklaren, dat men onwillig of ongenegen is tot iets, is voorts nog NARAH. Zeer plat is NADJIS.

Wild, zie bij *Onrustig, Schuw* en *Woest*. *In het wild loopen, in het wild loopende*, van buffels en runderen, die men 'savonds niet naar huis haalt, maar ze maar in de velden laat rondzwerven, DJARAH.

Wildernis, zie *Bosch*.

Wildvreemd zijn ergens, PALANTJA PĠLONTJĠ.

Willekeur naar, geheel naar welbehagen, SAKA-WĠNANG WĠNANG.

Willen hetgeen een ander wil; *er toe gezind of genezen; geneigd zijn, goedvinden, er behagen in scheppen* iets te doen, DAĠK met KARSA of KĠRSA. *Niet willen*, HANTEU DAĠK en dit ook voor *niet willen*, zeggende bijv. van een rijtuig, dat het niet vooruit wil. *Goed willen, goed voort willen*, van planten en gewassen op een zekeren grond, BEUKI. Zie ook nog onder *Wil* zoomede bij *Verlangen*.

Willens, van *sins, van plan*, DĠK met DĠK KARSA b. *Willens en wetens*, DIHĠDJA.

Willig of genezen zijn tot iets, SOEKA. *Willig, gezocht*, LAKOE.

Willigen, *hooger worden in prijs*, NAĠK HARGA.

Wimpel, zie hiervoor *Wapperen*.

Wind, *de wind*, ANĠIN. *Dwarlwind, u ervelwind*, ANĠINPOEJOEH. Zie ook *Veest*.

Winden het garen op de *šlèkan*, op de garenwinder, *NGĚLÈK*.

Windmoleatje, als kinderspeelgoed ook wel als vogelverschikker op de rijstvelden, *KÒLÈTJÈB*.

Winkel, gehouden door een Europeaan of Chinees, *TÒKÒ*. Gehouden door een inlander, *WAROENG*. *Waroenghouder*, *winkelier*, *waroenghoudster*, *TOEKANG WAROENG*. *Tokohouder* (Europ.) *TOEWAN TÒKÒ*; (Chin.) *TOEKANG TÒKÒ*. *Een waroenghouden*, *NGAWAROENG*.

Winkelhaak, zie *Haak*.

Winkeller, zie *Waroenghouder* onder *Winkel*.

Winnen, *het winnen*, met betr. tot spelen, procederen enz. *MEUNANG* met *KÈNGING* b.

Winst, *voordeel*, *gewin*, *BATI* ook *HASIL*. Mede voor *winst* en *met winst*, *OENTOENG*. *Winst* op iets, *KAOENTOENGAN*; *winst hebben* met of op iets, *MANGGIH OENTOENG*. *Winst* op geld, dat men bijv. heeft uitgezet, *ANAK*. *Winst zoeken te behalen door handel*, *BABATÈN*.

Wip, *hengel*, zoals men die heeft aan een put, *SÈNGGÒTAN*.

Wipstoel, *schommelstoel*, *KORSI GÒJANG*.

Wipstrik, *PITAPAK*. De *veerkrachtige stok* aan een wipstrik, *BÈBÈSAT*.

Wis, zie *Zeker*.

Wispelturig, zie *Veranderlijk*.

Wisschen, *afwisschen*, zie *Afvegen*.

Wissel, *wisselbrief*, *SOEBAT WÈSÈL*.

Wisselen, *ruilen*, *inruilen*, *TOEKEUR*. *Van iets wisselen*, *ruilen van iets*, bijv. van werkzaamheden, *NOEKEURAN*. Iets bijv. geld *wisselen*,

inwisselen; iets *verwisselen*, *inruilen*, *NOEKEURKEUN*. Zie ook *Vervangen*.

Wisselpaard, *BANDÒ*.

Wisselplaats van paarden, zie *Post*.

Wit, *blank*, *BÒDAS*. *Wit*, van den huid van een dier, zoals bijv. een buffel, *BOELÈ*.

Witten, zie *Kalk*.

Wittevloed, *BARAH*.

Woeden, *NGAMOEK*. *Woedend zijn*, zie *Rasen en tieren*.

Woelen, *liggen te woelen*, van een zieke of wel om dat men niet kan slapen, *GOELINGGASAHAN*. Mede voor *woelen*, op bed liggende, ook te slapen, *GÈDÈBAG GÈDÈBOEG* en *MÒTAH*. *Door elkander woelen*, bijv. van de menschen op de markt, *NABALIJOET*. *In het sand woelen*, van een paard, zie *Krabben*.

Woelig zijn, van spelende kinderen, *MÒTAH*.

Woensdag, *RÈBÒ*.

Woerd, *manneljes eend*, *BÈBÈK LALAKI*.

Woest, van grond, *SOEWOENG*. *Woest, verward, door elkaar zitten*, van haar of baard, *DJÈMBÈT*. *Woest, wild*, van het spelen van kinderen, *AWOENTAH*.

Woestijnbewoner, zie *Bedocien*.

Wol, ook *wollen*, van *wol*, *BOELOE*.

Wolk, *wolken*, *MÈGA*. Van rook: *PÈLÈDOEG PÈLÈDOEG*.

Wolken, in de — zijn, van blijdschap; *opgelogen* of *verrukt zijn*, *SAMAR BASA PIKIRNA*.

Wolkenhemel, AWANG AWANG.

Wollen, zie *Wol*.

Wollig, *kroes, gekroesd, zijn als de wol van een schaap*, van hoofdhaar; *wollig, dik en wollig* van een tapijt of derg. GIMBOEL. Ook nog voor *kroes zijn, sterk gekruld zijn*, van hoofd- of baardhaar, TINGTJÈRENGKEL.

Wonde, *kwetsuur*, RAHEUT ook TATOE.

Wonden iemand of een dier, gezegd van iets scherp of puntigs, dat uit den grond steekt, ook van liggende scherven, bijv. doordien er op wordt getrapt, men er op viel, enz. NJOEGAK. *Langs dien weg gewond*, KATJOEGAK, mede KASOERA, het eerste ook nog voor *gewond* aan de hand, door iets zooals een doorn. Zie ook *Geschaafd*.

Wonder, *mirakel*, KARAMAT.

Wonderbaarlijk, zie *Vreemd* en *Verwonderlijk*.

Wonderolle, MINJAK KASTRÒLI.

Wondheeling, *gezende zijn*, van wonden, HOEMAPOER.

Wonen ergens, zie *Gevestigd* en *Huis*.

Woning, zie *Huis*. *Woning verlenen*, zie *Huisvesting*.

Woonachtig en *woonachtig zijn*, zie *Huis*.

Woonhuis zie *Huis*.

Woonplaats, *domicilium*, ook ergens *zijn domicilium hebben*, IMAH TANGGA. Mede ÈNGGON TITJING met ÈNGGON TJALIK b. en ÈNGGON LINGGIH z.b.

Woord, iemands *woorden*, ÒMONGAN met KASAOEBAN b. Voor *de woorden, het zeggen* van een zeer

aanzienlijke en van daar ook voor *last, bevel, vraag*, zie nog bij *Zeggen* en voorts bij *Spraak*.

Woordenboek, WÒRDÈNBOEK. De Wilde heeft: KITAB BASA.

Worden, *slagen, gelukken, geschieden*; ook *goed beslaan*, DJADI.

Worm, *ingewandworm, buikworm*, TJATJING. *Wormen hebben, aan wormen lijden*, TJATJINGEUN.

Wormkruid, OEBAR (LANDONG b) TJATJING.

Worst. Voor saucis de Boulogne zegt de inlandsche bediende: SÒSÈS.

Worstelen, *zich in allerlei bogten wringen*, om uit iemands handen te ontkomen of los te komen, ADOEG ADOEGAN. *Worstelen tegen het water*, daardoor meêgevoerd wordende, KÒKONDÈJALAN.

Wortel. Van een boom of plant, AKAR. Van een tand of kies, KATJAPOERI. *Wortel, zijnde het dikke vleeschachtige deel in den staart van een dier zooals een paard*, BAGAL.

Woud, zie *Bosch*.

Wraak, zie *Vergelding*. *Op wraak zinnen*, NGOENÈK NGOENÈK.

Wrak, *met gebreken, beschadigd, verminkt*, TJATJAD.

Wraken, *afkeuren*, NJAWAD (tj).

Wrang, *samentrekkend van smaak*, KÈSÈD. Zie ook *Zuur*.

Wrat, KOETIL. *Wrattig, wratten hebben, met wratten zijn*, KOETILAN.

Wrattig, zie *Wrat*.

Wreed, zie *Onreglmatig*.

Wreedheid, zie *Mishandeling*.

Wroken, zie *Vergelden*.

Wrevel, *verstoordheid, boosheid*, KAGARÈTÈKAN.

Wrevelig, *wrevelig zijn, verstoord, knorrig, misnoegd, gemelijk, korzelig*, GABÈTÈK OOK DJAHEUT. *Wrevelig worden, toorn voelen opkomen* in hart of gemoed, NGÈNTAB.

Wrijten, *krakeelen, kibbelen, harreacarren*, TJÈRÈWÈD.

Wrijven, *inwrijven* iets met iets; iets *wrijven* met een schuur of wrijfmiddel; iets *afwrijven*, om het schoon of droog te maken, met een lap of derg. NGOSOK (g). Iets *wrijven, slijpen, afslijpen* met iets zooals een steen of derg. NGAGÈSÈÈK. Iemand *wrijven, drukken*, PIDJÈT-TEN, *omvatten* enz., bijv. om hem uit een flauwte te doen bekomen, NGAGOEGOELOENG. Iets *tusschen de handen wrijven; zich* de oogen, ooren of neus *wrijven, met het platte*

van de hand of wel *met de mouw*, NGA-GISIK. *De binnenvlakken der handen rond-draaijend tegen elkaar wrijven*, NGAGÈLANG LEUNGEUN. *Zich wrijven, zich schuren* tegen iets, bijv. tegen een heining, van een buffel, een rund enz. GAGASAH OOK NGAGASAHAN. Zie ook *Schuren*.

Wrikken, zie *Loswrikken*.

Wringen de handen, NGABAMEUSAN LEUNGEUN SÒ-BANĠAN OOK NGARÈMÈD NGARÈMÈD LEUNGEUN. Het b. woord van LEUNGEUN is PANĠAN. Zie ook *Worstelen*.

Wroeten, *omwroeten*, van een varken, NJOENKOE-RAN (s). Zie voorts *Krabben*.

Wrok voeden tegen iemand, NGARÈHÈNGAN. Voorts *wrokken*: NGARÈHÈNG.

Wurgen, *verwurgen, door met de hand den keel digt te knijpen*, NJÈKÈK (tj).

Z.

Zaad, zaden, BIBIT. *Zaad, zaaiplant* van een gewas of plant, bijv. tabak, BINIH. Wordt, behoudens een geval, altijd verbonden met den naam van het gewas of de plant. Zie bij *Zaaiparè*. *Zaad winnen of inzamelen* van een plant of gewas, NGABIBITAN. *Het mannelijk zaad*, MANI OOK KAMAH EN BATAH.

Zaadballen de, KONTOL met MAMAS b. RARĠAN is mede een fatsoenlijk woord. *Slechts een zaadbal hebben*, SANGLIR.

Zaadkorrel, zie *Kern*.

Zaag, BAGADJI.

Zaaien, uitzaaijen de rijstkorrel op de kweekbedding, SÈBAR. *De zaaiparè ter ontkieming op de kweekbedding in den grond leggen*, NÈBARKEUN (t).

Zaaiparè, zaailing, zaailingen, BINIH.

Zaak, aangelegenheid, rechtszaak, actie, kwestie, artikel, PRAKARA met PRAKAWIS b. Ook PASAL en voor *kwestie, punt, zaak*, ook nog MASALAH. *Dringende, pressante zaken*, BÒRÒ-BÒRÒWAN. *Een actie instellen*, DAWA.

Zaakgelastigde, gevolmagtigde, WAKIL.

Zacht, zachtmoedig, zachtaardig, SARÈH OOK SABAR *Zucht, dof*, van de stem, door demping

van het aangeboren stemgeluid, LALAOENAN. Als een aangeboren iets, KĒNDÒE. *Zacht, niet scherp*, van tabak, AJĒM. Van een kussen of matras, EMPOEK ook HIPOE. Het tweede nevens LADOE en ĚMOJ, welk laatste mede van brood, ook nog van goed rijpe vruchten, van goed gekookte aardappels en van vleesch door koken. *Zacht, niet hard, week*, van hout, als eigenschap van de houtsoort ook van grond; zoomede *zacht, week, malsch*, van vleesch, OEDOEH. Van den kern van een vrucht, zooals bijv. de saninten, POELĒN. Van iets, zooals bijv. klei, BĒJĒ. *Zacht of zacht vallen*, van den regen, MOE-ROEBOEJ. *Zacht of te buigen*, van gegloeid ijzer, LEIJ. *Zacht en liefderijk, soet*, van spreken: LEULEUS.

Zachtaardig, zie *Zacht*.

Zachtmoedig, zie *Zacht*.

Zachtmoedigheid, KASALĒHAN ook KASABARAN.

Zachtvlietend, van water, LEULEUJ.

Zadel, rijzadel, SĒLA. In de dorpen ook wel ABAH-ABAH.

Zadelen, NJĒLAĀN (s).

Zadelkussen van een inlandsch zadel, DJĒK.

Zadelmaker, TOEKANG KOELIT.

Zadelriem, zie *Singel*.

Zagen, NGARAGADJI. *Zagen*, zooals men moet doen, wil men een touw met een bot mes doorsnijden, NGAGOETROEK en NGAGOETROEK GOETROEK.

Zagend, van het ademen van iemand, die aamborstig is of wiens keel vol slijm is, ook van het ademen van een kat, NGĒTRĒK.

Zak, groote zak, KAROENG. Iets zooals bijv. rijst, koffie *in zakken doen, zakken*, NGAROEŅGAN. *Zak* (houdende een pikoel) *voor rijst*; ook *voor geld* en meer bep. voor kopergeld (bij de landskassen 20 of 25 guld.) KAMPIL. *Zakje in een buijje*, SAKOE. Ook, zoomede voor *binnenzak*, PĒSAK. Benamingen van soorten van zak of buidel zijn ook KANTONG en KANDJOET. Een gewoonlijk *van touw vervaardigde en met groote mazen gewerkte buidel*, die, gelijk wij de reistassen, *aan een riem wordt gedragen*, is de KĒDJA. *Biljartzak*, LĒGĒK. *Zak, gemaakt van sommige bladen van den gĕbangpalm*, ook *zaklinnen*, KADOET.

Zakdoek, TĒPĒ, Zie ook *Neusdoek*.

Zakelijk, HASILNA.

Zakken, gezakt, van water, ĒROT. *Zakken, in zakken doen*, zie *Zak*. Zie ook *Laag*.

Zakkenrollen, MAĒK (p).

Zaksel het van koffie, TAMPĒRNA.

Zalf, in het algem. *een uitwendig, bij wijze van smeersel, aangewend geneesmiddel*, ĒBAT (QEBAR b.) TAPĒL.

Zaliger, zie *Wijlen*.

Zamelen, inzamelen aardvruchten of andere vruchten, brandhout enz. NGALA (a).

Zamen, bij een, verzameld, KOEMPOEL.

Zamenbinden in een bos of bundel iets, zooals bijv. brandhout, NGAHOEROEN. Iets *onder een kruis zamenbinden, digtbinden* met iets, MALINTJANG (p). Trossen pisang, bossen gras, katjang of derg. *zamenbinden tot bundels*, NGANTET (k). Zie ook *Binden*.

Zamenbrengen, NGOEMPOELKEUN (k).

Zamendoen, *voegen, mengen* iets bij iets anders, NJAMPOERKEUN (tj).

Zamendrukken, *in elkander drukken, indrukken, neerdrukken*, bijv. boertenderwijs, de schou- ders van iemand, die zit, NGAREUNTEUT- KEUN.

Zamengaren, zie *Verzameld*.

Zamengedrongen, zie *Kort*.

Zamengepakt zijn, van zelf of door samenpersing, bijv. van suiker, meel en derg. ook van grond, door het vele belooopen, MADĚT.

Zamenhangend, van goed gekookte rijst, POELĚN.

Zamenkomen, zie *Ontmoeten*.

Zamenkneden, zie *Mengen* en verg. bij *Kneden*.

Zamenlasschen, zie *Lasschen*.

Zamenscholen, bijv. op straat, BOEANG BIOENG. *Zamenscholen en samenstoelen* aan de opper- vlakke van het water, in den rijtijd, van visch, MIDJAH.

Zamenspannen, *gemeene zaak maken, een lijn trek- ken*, SAKAĪT.

Zamenspreken, *discoureeren*, GOENĚMTJATOER met GOENĚMSAOER b.

Zamenstel, *maaksel*, DJIJEUN ook DJIDJIJEUNAN met DAMĚL ook DADAMĚLAN b.

Zamenstellen een letterarbeid, NGARANG (k).

Zamenstoelen, zie *Zamenscholen*.

Zamentreffen op weg, TĚPOENG met TĚPANG b. *Zamentreffen met* iets, MĚNĚBAN. Meer bep. voor *zamentreffen met* een tijd of tijdstip, ook NINGGANG.

Zamentrekkend van smaak, zie *Wrang*.

Zand, aarde, TANEUH. Het *zand* of *duin*, waaruit soms de *zeeoever* bestaat, KIKISIK.

Zangwijze, melodie, tĚmbangwijze, LAGOE. Zie ook *Dichtmaat*.

Zat, zijn bekomst er van hebben, BÒSĚN. Zie ook *Verzadigd*.

Zaterdag, SAPTOE of PÒÈ SAPTOE.

Ze, zie Hij en Zij. Voor *ze*, het pers. voorn. mann. mv. 4e naamv. hen, zoomede voor *se*, het pers. voorn. vrouw. meerv. 4e naamv. haar, bezigt men ook INJA.

Zeden, TATA en PANATA.

Zedig, zie *Eerzaam*.

Zee, oceaan, SAGARA. Mede voor *zee* of *de zee*, LAOET ook LAOETAN. *Als het ware een zee vormen*, van het water op overstromende velden, MAJAKPAK.

Zeef, wan, AJAKAN. *Zeef, waardoor men iets zijgt*, PANJABĪNGAN of PABANTĪNJABING. *Van bam- boe gevlochten wan, waarop de rijst van het kaf wordt gezuiverd*, NJIROE. Een grooter soort is de TAMPIR.

Zeehandelaar, zijnde zelf gezagvoerder op zijn schip, NANGKÒDA.

Zeekrab, KAPITING.

Zeeoever, zie *Kust* en *Strand*.

Zeep, saboen. *Inzeepen*, NJABOEN.

Zeepaardje, TANGKOER KOEDA.

Zeeboom (zekere boomsoort), BĚBĚK.

eer, *uitermate, bij uitstek, uitstekend, bijzonder, grootelijks, buitengemeen, ongemeen, hevig, erg, geducht*, NAKĒR, PISAN, LEUWIH met LANGKOENG b. BANGĒT met SANGĒT b., KATJIDA met LANGKOENG en SAKALANGKOENG b. of met nog mooijer woorden KALINTANG en SAKALINTANG. Mede nog LAĪN DIKIJEUNA. *Al te zeer, overdreven*, KATJIDA TEUING, ook TEUING en KALIWATAN. *Uiterst, bij uitstek*, bijv. van iemands schoonheid of lief-tallig zijn, KAWANTI WANTI; van de warmte NGĒNTAK NGĒNTAK. *Zeer doen, bezeeren* iemand, NGANJĒNJĒRI. *Zeer doen, zeer willen doen*, (fig.) iemand, ook met een goede be-doeling, bijv. om hem tot een ander inzicht te brengen, MĒPĒRIH (P). *Bijzonder, erg, heel*, in bijv. het is niet *heel* erg, PATI met PATOS b. *Zeer, erg, hevig, bedenkelijk*, van ongesteld, of ziek zijn, PAJAH met WALĒS b. *De allerergste, de aller en allerergste*, bijv. van slechte handelingen, PANGGĒDĒ-GĒDĒNA.

Zeer doen, NJĒRI. Van de keel, zoodat men moei-jelijk slikt, OEOĒSEUPEUN.

Zeerover, zie *Muiter*.

Zeewier. *Het zeewier* (Zostera of Plocaria condida), *waarvan men door koking een spoedig stol-lende, gebonden vloeistof verkrijgt, die gebruikt wordt bij het maken van geleijen*: AGĒR.

Zeeziek, MABOK.

Zegel, *gezegeld vel of blad papier*, SĒGĒL.

Zegelen, NGĒTJAP. Pass. DITJAP of DIĒTJAP.

Zegen, *voorspoed*, NOEGRAHA ook NOERGAHA, NOE-
GRAHAN of wel KANOEGRAHAN. Mede BĒRĒKAH

en KABĒRKAHAN of wel KABĒRKATAN. *Zegen, fortuin of geluk*, dat iemand heeft of niet heeft met iets, TANDJĒK. Zie ook *Heilbede*.

Zegenen, *zijn zegen en heilbede meegeven aan* iemand, SAMBOENG DÒWA.

Zegenbede, zie *Heil*.

Zegopralen, MEUNANG PĒRANGNA.

Zeggen. Iemands *zeggen, wat* iemand *zegt* of *spreekt*, òMONG ook TJARĒK, beide met SANGGĒM b.n. en SAOER zoomede TIMBALAN b. en z.b. *Het zeggen, de woorden* van een zeer aanzienlijke, en van daar ook voor *last, bevel, vraag*, enz., DAWOEH. *Zeggen, spreken*, van een zeer aanzienlijke ook NGADAWOEH. Zie ook *Spreken*. Iemands *zeggen* in een bepaald geval, PIHATOER, PIJATOER of PJATOER. Iemand *vlak in het gezicht het zeggen*, NĒGGĒL. *Zeggende, luidende, luidde*, PÒKNA. Zie ook bij *Ronduit*. *Van* iemand of iets *iets zeggen*, NJĒBOET met NJĒBAT (S). Iemand *iets zeggen, bevelen, opleggen*; iemand *als den aangewezen of gekozen persoon* voor iets *pro-clameeren*, NGADAWOEHAN. *Het zeggen, wat verteld wordt*, BĒDJA met WARTOS en TJARIJOS b. *Naar men zegt*, BĒDJANA met WARTOSNA en TJABIOSNA b. *Zeg, in bijv. zeg, weet gij* enz. TJIK. *Hetgeen gezegd wordt* in een brief, MAKSOED. *Bij zich zelf zeggen*, NGÒMONG DIDJĒRÒ ATI met NGÒMONG DINA MANAH b.

Zegswijze, zie *Uitdrukking*.

Zeil van een schip; *huiszeil; zeilen, witzeilen, onder zeil gaan; varen, op zee gaan; een togt over zee doen of gaan doen*, LAJAR. Mede voor *uitzeilen, onder zeil gaan*, BALAJAR. *De zei-*

len stellen, PASANGLAJAR. *Varen* in onb. zin; *op zee varen*, LALAJARAN.

Zelldoek, *grof doek*, MÒTA.

Zellen, zie *Zeil*.

Zeker, *ris, stellig, gewis, bepaald, bekend*, KAROEHAN met KANTĒNAN b. Mede voor *zeker, vast, voorzeker, gewis, zonder twijfel*, MEUBEUN, TANGTOE ook TINANGTOE, met TANGTOS en TINANGTOS b. Voorts PINASTI. Ook nog POEGOEH met KANTĒNAN b. *Het is niet anders te denken, het kan niet missen, voorzeker*, GEUS POEGOEH ook MÒWAL HANTEU. Zie ook *Uit goede bron* en *Vast. Zeker, een feit zijn*, BOEKTI. *Onzeker*, vooreerst TEU TANGTOE enz. Maar voorts bijv. in *niet zeker zijn, onzeker zijn* van zijn zaak, met betrekking tot iemand of iets, *in het onzekere zijn* omtrent iets, SAMAR SAMAR. *Niet in onzekerheid of onwetendheid verkeereren*, met betrekking tot iemand of iets; TEU SAMAR. *In onzekerheid verkeereren, niet weten waaraan zich te houden*, van hart of gemoed, KASAMĀBAN b.

Zekerheid, KATANGTOEWAN met KATANGTÒSAN b. *Zekerheid hebben aangaande* iets, TRANG.

Zelden, zie *Schaars*.

Zeldzaam, zie *Vreemd*.

Zelf, SÒRĀNGAN met PRIBADI er nevens ook wel b.n. en KOE ANDJEUN b. Tot versterking voegt men dikwijls KOE voor SÒRĀNGAN en PRIBADI. Voorts *zelf, zoomede mij zelf, u zelf*, enz. *ik zelf, gij zelf* enz. AWAK SÒRĀNGAN, met AWAK PRIBADI b.n. ook wel vriendelijk en voorts SALIRA KOE ANDJEUN b. en z. b. *Zelf, in eigen persoon*, PISAN. *Ik zelf*, ook MANĒH. Eindelijk nog voor *zelf, in eigen*

persoon; van zelf, uit zich zelf; eigen, KOE MANĒH met KOE ANDJEUN en KOE MANTĒN b. Maar voor *van zelf* en *uit zich zelf* ook nog SÒRĀNGAN en dit mede voor *bij zich zelf* Geen b.

Zelfkant, SISI.

Zelfs, *wat meer is*, ANGGOEER ANGGOEER.

Zelfzuchtig, *eigenbelangzuchtig*, HAWĒK.

Zemelen, zie *Bolsters*.

Zending, *christenzending*, PADRI. Zie voorts *Bode*.

Zenden, *sturen, overmaken, verzenden, wegzenden*, NGIRIM met NGINTOEN b. Aan iemand, iemand of iets *zenden*, bijv. een arrestant *opzenden*, NGIRIMKEUN met NGINTOENKEUN b. *Wat gezonden wordt, hetgeen door iemand gezonden wordt; gevangenen, die men iemand toezendt*, PAŅGIRIM met PAŅGINTOEN b. *Bezending*, als geschenk, KIKIRIMAN met KIKINTOEN of KIKINTOENAN b. *Een bode, een bericht of tijding* (door een bode), *een plaatsvervanger*, ook *iemand, voorzien van instructies, zenden*; iemand *zenden als plaatsvervanger*; iemand *zenden* ergens heen, om daar het een of ander te verrigten, NITAHAN (t) met NGADJOEROENĀGAN en gew. NGADJOEROENGKEUN b.n. en MIWABAŅGAN b. (p).

Zending, *opdragt*, PIOETOES.

Zengen geplukt gevogelte, om de overgebleven kleine haartjes te verwijderen; *schroeien*, NGARĒRAB.

Zes, GĒNĒP. *De (het) zesde; ten zesden*, KAGĒNĒP.

Zestien, ČĒĒP WĒLAS.

Zestig, SAWIDAK.

Zetbaas; *factor* van een koopman *venter, commissio-
voijagaur*, PADAGANG.

Zetel, zie *Stoel* en *Zitplaats*.

Zetelen, LĒNGGAH, PALĒNGGAH OOK HAPILĒNGGAH.

Zetten. Iets *setten* tegen iets *aan*, bijv. een tafel tegen den muur, NGADĒGKEUN (a). Iets *regt overeind setten*, NANGTOENGKEUN (t) met NGADĒGKEUN b. Iets, zooals een stok *setten* tegen den wand, NANGGEUHKEUN (t). Zie ook *Zitten*. Een vogel, zooals een kip, *setten op* iets, bijv. op een nest, NGEUNTEUPKEUN (eun). 'T *setten op een loopen*, SĒLĒBĒR LOEMPAT. Voor ons *setten* in „koffij zetten” en „thee zetten” kan men NJEUN (dj) bezigen. Wat koffij betreft, als die (in afwijking van het inlandsche gebruik) gekookt wordt, ook NAHEURKEUN of NAHEUR (t).

Zeug, BAGONG AWĒWĒ.

Zeven, TOEDJOEH. *Zevental*, TOEDJOEHAN. *Met hun zevenen*, KOE TOEDJOEHAN. II. *Zeven, ziften, wannen*, NGASAK (a). Rijst *wannen*, NAPI (t).

Zeventien, TOEDJOEHWĒLAS.

Zeventig, TOEDJOEH POELOEH.

Zich, *zich zelf*, MANĒH met ANDJEUN en MANTĒN b. Mede voor *zich zelf* en voorts *hij zelf, zij zelf*, MANĒHNA met ANDJEUNNA en MANTĒNNA b.

Zich begeven, zie *Gaan* en *Verschiĳnen*.

Zich behelpen met iets, ook met iemand, NGA-
LOEMAJANKEUN.

Zich bekend maken, NĒRANGKEUN MANĒH met
NĒRANGKEUN ANDJEUN b.

Zich bepalen tot, *zich moeten bepalen tot*, BATI.

Zich beroepen, zie *Steunen*.

Zich bevinden, zie *Bevinden* en *Gevestigd zijn*.

Zich de ooren digthouden, NOETOEPAN (t).

Zich den neus snuiten, NJINGSBRING (a).

Zich er af maken met, bijv. te zeggen: ik heb het niet, POETOES.

Zich gedragen, kleeden, enz., in overeenstemming met de positie, die men inneemt, MAPANTĒS
MANĒH.

Zich geweld aandoen, zie *Bedwingen*.

Zich heen wringen door iets, bijv. door een bamboezen heining, NJĒLĒKĒ; door een menschen massa, NJĒLĒSĒP.

Zich iemand aantrekken en voor hem zorgen,
NGALOEMAJANKEUN.

Zich koesteren in het zonnetje, zie *Zich warmen*.

Zich krabben, bijv. het hoofd, NGAGARĒ.

Zich krommen, van een slang, NGOESIAL. *Zich krommen en spartelen*, bijv. van een visch op het drooge, KARAPAS KĒRĒPĒS. Zie voorts *Zich uitrekken*.

Zich kronkelen, zie *Gekronkeld*.

Zich laten gelegen liggen aan iemand of iets,
MIROSĒJA (p) ook NGARĒSĒJA.

Zich laten voorstaan op hetgeen men is of zich verbeeldt te zijn, NGAWARGAĒN MANĒH.

Zich losscheuren of losrukken, zie *Losrukken*.

Zich mengen ongevraagd in het gesprek, TĒTĒ-
LĒPĒK.

Zich metamorphoseeren, eene andere gedaante aannemen, door tooverij, NJIPTA MANÈH met NJIPTA ANDJEUN b.

Zich misrekenen, een misrekening maken, KALAÒ.

Zich mooi maken, mooi uitdossen, MIDANG. Iemand *dat doen*, MIDANGKEUN (P).

Zich na een ontlasting niet wasschen, NGÒPÈT.

Zich ombuigen, zie Ombogogen zijn.

Zich omwenden, zich keeren naar iemand of iets, MALIK.

Zich ontnuchteren, zie Ontbijten en Vasten.

Zich onderwerpen, zie Onderwerpen.

Zich ontzetten, zie Ontzet.

Zich openbaren, zeggen wie men is, zich verklappen, NGABÈDJAKEUN MANÈH. Ook MOEPOELIHKUUN MANÈH, en van een aanz. NJARIOSKEUN ANDJEUN.

Zich ophouden, zie Gevestigd zijn.

Zich opstapelen, een berg zijn, van iemands schulden ook van werk, NGALILIP.

Zich overeten hebben, KAMÈRKAÂN.

Zich overgeven, zie Onderwerpen.

Zich reppen, zich haasten, zich spoeden, zich iemand of iets *achterna spoeden*, NGABOEROE met NGABOEDJÈNG b. *Met iets zich spoeden naar* iemand of iets, willende hem of het nog halen, bereiken, MOEROEKEUN. *Zich spoeden, haasten, beijveren* iets te doen, ergens heen te gaan of wel iemand of iets te bereiken MÒRÒ (b). Voor *zich spoeden* ergens heen, ook NGABÈTJIS.

Zich rekken, zie Zich uitrekken.

Zich rigten naar iemand of iets, zie *Koerszetten*.

Zich schandvlekken, door het plegen van bedrog of ontrouw, NÈNGÈRAN MANÈH ook NJIRIJAN MANÈH.

Zich scharen, zooals van soldaten, NGABARIS.

Zich spoeden, zie Zich reppen.

Zich stellen boven iemand of iets, bijv. de gewijde boeken, waaraan men eerbied is verschuldigd, NGALOEHOERAN met NGALANGGOEKAN b.

Zich stil houden, zie Stil en Zwijgen.

Zich storten, aanstuiven op iemand of iets, NÈMPOEH. *Zich storten* op zijn prooi *en die grijpen*, van een roofvogel, KÈK.

Zich toeigenen iets, MIBANDA (P).

Zich trachten te redden, ter zake van het een of ander, SAKÈDAH KÈDAH of SAKÈDAH PÒLAH. *Zich uit de voeten maken, zie Plaat.*

Zich uitrekken, zich rekken, ook zich wringen van pijn, NGOELIAT. *Zich herhaaldelijk of al maar door uitrekken*, zooals bijv. iemand wel doet, die moeite heeft om van het bed te komen, KOEKOELIATAN.

Zich vastklemmen met armen en beenen, zich sôô hangen aan iemand of iets, NANGKOD (t).

Zich verbazen, zich verwonderen, HÈRAN.

Zich verbeelden, zie Voorstelling.

Zich verbinden, zie Toezeggen.

Zich verdedigen of zich verzetten, NGALAWAN.

Zich verdringen, bijv. om iets r:en, PASÈDÈK SÈDÈK.

Zich vergeten, zich niet meer meester blijven, KALÈPASAN ATINA met KALÈPASAN MANAHNA b.

Zich verklappen, zie *Zich openbaren*.

Zich vermennen, NAŅGANKEUN MANÈH ook NGA-WAWAKEUN MANÈH.

Zich verstouten of vermeten, WANI WANI. *Zich verstouten* tegenover iemand, *zich onderstaan* iets te doen, KOEMAWANI ook KOEMAWANTOEN met KOEMAPOEROEN b.

Zich vermenigvuldigen, veel kinderen krijgen, veel jongen krijgen, DJADI DJÉNGKAR.

Zich verschuilen, zie hiervoor *Wegschuilen en Bergen*.

Zich verslikken, het eten of drinken in de verkeerde keel krijgen, KABÈSÈK.

Zich vertoonen, voor den dag komen, komen, aankomen, DJÉBOEL. *Zich vertoonen*, in 't zicht komen ook BÈH. *Zich vertoonen op de wolken*, NGANGKANG DINA MÈGA MALANG. Dit is een dichterlijke uitdrukking.

Zich verzekerd houden van iets, NANGTOEKEUN met NANGTOSKEUN b. (t).

Zich vestigen, zie *Gevestigd zijn*.

Zich voorstellen, zie *Voorstelling*.

Zich warmen bij een vuur, SIDOEROE met SIDÈ-JANG b. *Zich warmen*, koesteren in het zonnetje, MÒJAN ook MANASKEUN MANÈH.

Zich wegpakken, zie *Verwijderen*.

Zich wringen, zie *Zich uitrekken*.

Zich zelf kunnen en weten te redden, TAWÈKAL.

Zich zelf weggooijen, zóo handelen, dat men niet meer in tel is, NGAPÈSKEUN AWAK SÒRANGAN.

Zie hier, zie *Hier*.

Ziek, ongesteld, krank; *ziek* of *ongesteld zijn*,

GÈRING ook wel NOMBÈD, het eerste met OEDOER b.n. en HANTEU DAMANG ook NGANG-LOEH b. (van een aanz.). *Ziek*, *ziekelyk*, *ongesteld*, *ongesteld worden*, van een kindje, omdat de moeder het aanlegt met een anderen man, KAMALEUANG. Id. omdat de vader het aanlegt met een andere vrouw, KAMALÒLÈ. Dit laatste ook voor *ziekelyk*, *ongesteld worden*, van een kindje, tengevolge van het voor den tijd spenen. Als voren, van een kindje, naar men meent, tengevolge van het weér zwanger zijn der moeder, LANOES. *Ziek zijn*, van kippen en andere vogels, NGOEJOENG.

Ziekelyk, af en toe *ziek*, *sukkel*, HANTEU WALAGRI.

Ziekenhuis, zie *Hospitaal*.

Ziekte, *kwaal*, KASAKIT met KASAWAT b. en z.b. Een b.n.woord voor *ziekte*, *ongesteldheid* is PAOEDOERAN.

Ziel, NJAWA, met ARWAH als mooier of hoffelijker woord. *Ziel*, in bevolkingsregisters en derg., DJIWA. *Zijn ziel aan den duivel verkocht hebben*, NGÒPÈT. Zie ook nog *Geest*.

Zieltogen, SAKARAT. *Half liggen te zieltogen*, te nauwernood ademen, bijv. zwaar gekwetst zijnde, ÈMPÈS ÈMPÈS.

Zien, aanschouwen, ontwaren, bemerken, bespeuren, iemand of iets zien, naar of op iets zien, NÈNDJÒ (t) of NGADEULEU met NIŅGAL (t) en MIREUŅGEUH (b) als b.n. en NIŅGALI (t) als b. (van een aanz.). Iemand of iets *aansien*, *aankijken* of *gadeslaan*; naar iemand of iets *kijken*, NÈNDJÒKEUN of NGADEULEUKEUN met MIREUŅGEUHKEUN b.n. en NIŅGALIKEUN b. Ook nog voor *de oogen gevestigd hebben op*

iemand, *kijken*, *zien naar* iemand, MĒLONG (p). *Zien*, *kijken* naar iemand of iets, uit iets, bijv. een raam; door iets, bijv. een tralio-werk; achter, onder, ook in iets, bijv. het struikgewas, NĒMPÒ (t). *Zien*, *met het eene oog toegeknepen*, *langs* iets, bijv. een liniaal, om te onderzoeken of het regt is, NGĒ-TJĒNG (k). *Zien* naar iets, zooals een ver-tooning in het openbaar, NONGTON met LALADJÒ b.n. en NĪNGALI b. *Slaan te zien* of *te kijken*; ook *komen kijken* naar iemand of iets, van velen, NGADĒGDĒG. *Regt voor zich uitzien* of *kijken*, DAŅGAH. *Naar alle kanten rondzien* of *kijken*, zooals bijv. wel iemand doet, die ergens passeert, waar het onveilig is, TJOĒNGAS TJĪNGEUS. *Goed te zien zijn* van dezen of dien kant, NĒNGGANG. Iets, zooals een aanplant, *gaan zien*, *gaan inspecteeren*, NILIK (t). Ergens, zooals bijv. naar de sawah, NGALANGLANG ook NGALONGOK. Iets *in de bijzonderheden nazien*, *nagaan* of *gadeslaan*, NILIK NILIK. Zie ook *Opmerken*. *Met groote oogen grinnig kijken*, PALATAT PÒLÒTOT. Id. naar iemand, MÒLÒTOT. *Voor zich zien*, *voor zich kijken*, TOENKOEEL. *Regts en links kijken* of *zien*, terwijl men loopt, zoodat men niet voor zijn voeten ziet; ook *wild*, *regts en links kijken*, van een paard, DJALĪNGEUR. *Niet kunnen zien*, *niet van zich af kunnen zien*, *omdat men zelf in het licht zijnde*, *in het donker kijkt*, SILÒ. *Met wenden van het hoofd*, *zien* of *kijken* naar iemand of iets, NGALĪJEUK. *Omhoog zien*, TANGGAH. *Niet willen aanzien* of *toespreken*, BOELANG BALĒNG.

Ziertje een, SAOESAP.

Ziften, zie *Zeven*.

Zigtbaar, *in 't zigt*, *zich vertoonen*, TĒMBONG.

. Voorts: KATĒNDJÒ met KATINGALAN en KABI-BEUNĒGEUH b.n. en KATINGALI b. *Zigtbaar*, van de maan, voor het eerst na donkere maan, TANGGAL. Zie ook *Merkbaar*.

Zij, voornw. 3 pers. vr. enkelv., zie *Hij*. Voor *zij* of *ze*, meerv. van *hij* of *zij*, krijgen zoo noodig de in het artikel *Hij* genoemde voornw. den meervoudv. door middel van invoeging van den klank *ar*, zoo bijv. van MANĒHNA: MARANĒHNA.

Zijde, SOETRA. *Zijden stoffen*, *diverse zijden stoffen*, SOETRA SOETRA. *Half zijden stof*, zooals men wel gebruikt voor een baadje of broek, GRIM.

Zijde, *kant*, *flank*, GIGIR met GĒDĒNG b. Iets of iemand *naast zich hebben*, *staan* of *liggen*; iemand *naast zich hebben zitten*, NGAGIGIR-KEUN met NGAGĒDĒNGKEUN b. *Op zijde* van, *bezijden*, *naast* iemand of iets, regts of links of wel regts en links, GIGIREUN met GĒDĒNGEUN b. *Naast* iemand zitten, gaan of rijden, NGAPING. *Zijde aan zijde* met iemand, *naast* iemand, *naast elkander*, PAGIGIR met PAGĒDĒNG GĒDĒNG b. *Op de zijde*, van liggen; en van zitten of staan: *met de zijde* tegen iets, NJANGGIGIR. Voor *naast* iemand, gezegd van iemands zitten, ook nog NGARĒDĒNG. *Aan de eene zijde*, ook *aan den kant* van, *naar den kant* van, SABEULAH. *Zijde van het lichaam*, bep. onder de ribben; van een dier zooals bijv. een buffel, achter de ribben, KĒKĒM-PLONĒGAN met LAMBOENG b. *Zijde*, *de zijkant* van een huis, PONGPOK. *Op zijde gaan*, NJISI. Iets *naar de zijde* of *naar den kant voeren*, zoodat het niet in den weg staat, NJISI-

KEUN (e). *Op zijl wijkt uit den wegl* KA SISI.

Op zijde gelegd, ter zijde gelegd van geld, TIIS.

Zijn, is, ergens zijn, AJA. *Er iets doen zijn, maken of zorgen dat iets er is,* NGAJAKEUN. Ook voor *zijn, is,* DJADI. *Zijn, te zamen zijn met, de med-gesel zijn* van iemand, BATOER met RÈNTJANG b.

Zijn Hoogheid, als betiteling, BAGÈNDA. In geschriften.

Zijpad, zie *Zijweg.*

Zijweg, zijpad, bijpad, DJALAN SIMPANGAN. *Zijwegen, bijpaden,* DJALAN SOEMPANG SIMPANG.

Ziltig, zie *Zout.*

Zilver, zilveren, PÈRAK. *Zilver, zilveren,* van een gulden, ook KÒLOT. *Zilvergeld,* OEWANG PÈRAK. *Een gulden zilver, een zilveren gulden,* ook SAPÈRAK.

Zilveren, zie *Zilver.*

Zilvergeld, zie *Zilver.*

Zin, zijn eigen — doen, MAWA KABÈP SÒRANGAN ook MAWA MANÈH. Iemand in alles, wat hij verlangt of wil, *den zin geven,* NGAÑGÒNAN (ang) In een vrouw of iets, bijv. een paard, *zin hebben,* MIKARÈP (Pass. DIPIKARÈP) met MIMANAH (Pass. DIPIMANAH en DIMANAH) b. Een kind *in alles den zin geven,* NGAGOENGGOENG.

Zin, beteekenis van iets, zooals een toespeling of zinspeling, EUSI. *Zin hebben,* bijv. van een geschrift of brief, OENI met OENĠÈL b. Zie ook *Beteekenis.*

Zindelijk, proper van aard, DAÈKAN BÈBÈRÈSIH.

Ook BÈRSÈKA. *Zindelijk op lijf enle den,* BÈRÈG.

Zingen, fluten, van een vogel DISADA. Zie voorts *Liedie*

Zink, SÈNG.

Zinken, gezonken, onder water, niet van menschen, dieren en vaartuigen (wel van een gedeelte bijv. van een boord) KALÈM. *Zinken, naar de diepte gaan* (onbedoeld), van menschen en dieren, TITEULEUM. *Zinken, van een vaartuig,* KALÈBOEH.

Zinnebeeld, IBABAT.

Zinsnede, TJINDÈK. In poezie, PADA.

Zinspeling, toespeling, SINDIR. *Die maken,* NJINDIRAN.

Zitbankje, laag, DJÒDJÒDÒG. *Zitbank, zitbanken* in eed prauw, SALIMAR.

Zitplaats, zetel, PANGDIOEKAN met PANGTJALIKAN en PALINGGIHAN b.

Zitten, gaan zitten, gezelen zijn, DIOEK met TJALIK b.n. en LINGGIH b. *Zitten, gaan zitten op* iets, bijv. op een stoel, ook in iets, bijv. in een koepel, NGADIOEKAN met NJALIKAN b.n. en NGALINGGIHAN b. Iemand *laten zitten, doen plaats nemen, uitnoodigen te gaan zitten,* NGADIOEKEUN met NJALIKEUN b.n. en NGALINGGIHKEUN b. *Zitten in de tegenwoordigheid* van een meerdere, NGADEUHEUS. In zoo iemands tegenwoordigheid *voorovergebogen, eerbiedig zitten,* MANDÒ. *Zitten, met de beenen kruislings onder het lijf geslagen,* SILA. *Zóo, maar slechts met een been onder het lijf geslagen, terwijl op de dij van dat been het ander is gelegd,* SILA TOEMPANG. *Zitten* zooals gemeenlijk de vrouwen, t. w. *met beide beenen regts van het lichaam en of een of beide zóó getrokken, dat de regter bil er tegen rust,* ÈMÒK. *Zitten, met de beenen regt voor zich uit,* NJANGHOENDJAR. *Met één been regt voor*

sich uit, NJANGHOENDJAB SABEULAH. *Met de armen heengeslagen om de opgetrokken knieën*, NGAHOEROEN BALOENG KOE TOELANG. Ook NGADJÒGÒ zoomede NANGKEUP TOEOER met NANGKEUP DĒKOE b. *Gezeten zijnde*, bijv. op een balustrade, *de beenen houden in een schuinsche rigting en naar denzelfden kant gekeerd*, DIOEK SIDÈNGDANG. *Zóó met de beenen*, van iemands zitten gezegd, SIDÈNGDANG. Iemand *zoo zetten of doen zitten*, NJIDÈNGDANGKEUN. *Zitten, zich steunende of leunende op een regt uitgestoken arm. waarvan de hand plat op den grond ligt*, SIDEUHA. *Gezeten zijn, zitten naast iemand*, NGARÈNDÈNG DJEUNG. *In statie naast elkaar*, van bruidegom en bruid, BÈNDÈNGAN. *Zitten in het rond om de tafel*, NGĒPOENG. *Vootis voor in de ronde zitten* en ook *om iemand heinzitten*, NGARIOENG. Dit laatste of wel DIOEK NGARIOENG met LINGGIH NGARIOENG b. ook voor *neerzitten, bij elkaar zitten, zamenzitten*, bijv. om te overleggen of raad te houden. *Wijdheens zitten*, NGADANGKAK. *Zitten tegen iemand aan*, van iemand, ADĒG. Van iets: *zitten aan of op iets, tegen iets aanzitten, aan iets zich hechten of gehecht zijn*, bijv. van het stukje vrucht aan het mes, waarmede men de vrucht sneed, NAPĒL. Ergens onder of tusschen *zitten*, waar het onder of tusschen werd geschoven, NJOESOEP. *Slikvol zitten met knopen*, van een baadje, DI BÈRÈNDÈL KOE. *Zitten*, van een vogel, vlieg, kapel, enz., EUNTEUP. Van het honden, katten en tijgers, NGADJÒGÒ. Van het nest van bijen, wespen, enz., bijv. aan een boom, NGAGANDOK. *Regt opzitten*, in tegenstelling met liggen, van een zieké, NGADOENGKOEK. *Zitten* in een hoekje of wel stijf tegen

den wand, *willende zich zoo klein mogelijk maken*, NGAGĒWOK. Iemand *laten zitten, zonder de minste notitie van hem te nemen*, NGANTĒP (an). Iemand *er voor laten zitten, laten zitten voor het werk*, NGALÒDJÒKEUN. *Zitten op het strand of den oever*, van een boot, NJANGGROK. *Door elkaar zitten*, van iemands haar, NGAWIDWID.

Zitting van een college, zie *Verzameld*.

Zoeken naar iets, met den zin van *trachten te krijgen, er aan zoeken te komen*, NJIAR (s) ook IHTIJAR. Dit laatste ook voor *zoeken* om tot iets te geraken. *Zoeken om wat te verdienen*, met dat doel er op uitgaande of zijnde, BABANGSIJAR. *Zoeken naar iemand of iets, voldoende aan zekere vereischen*, MILIH MILIH (p). *Zoeken, vorschén naar iets tot kennis en wetenschap*, NGOELIK (oe). *Vorschén, navorschén, navorschingen doen naar iemand of iets*, NOENGTIK (t). Iets *zoeken te begrijpen*, NGAHARTIKEUN met NGAHARTOSKEUN b. Iets *overal in hoekjes en gaatjes zoeken*, NGÒTĒKTAK (k) ook: NGÒTĒTÈNG NĒJANGAN. Iemand of iets, *iedereen ondervragende en overal snuffelende, zoeken*, NGOEBĒK (oe) ook NGARAHRAH en NJAKSRAK (s). Iemand ook iets, *dat zoek raakte, met zijn velen zoeken*, NJĒBAR (s). Zie ook nog *Opzoeken*.

Zoenen, zie *Kussen*.

Zoet van smaak, AMIS. *Zoet, aangenaam*, MANIS. *Zoet, niet ondeugend*, van een kind, ITJEUS. *Uiterst, al te zoet van smaak*, KAREEUET. *Zoeten, aanzoeten*, NGAMISKEUN.

Zoete broodjes komen bakken; zijn best doen weer in genade te worden aangenomen, NJÒLONDÒ.

Zoetjes aan, *zachtjes aan*, zie *Allengs* en *Langzaam*.

Zoetsappig, LOEMAH LAMÈH.

Zoetvloeiend, NGEUNAH ook ANGIN ANGINAN.

Zog, zie hiervoor *Melk*.

Zogen, zie *Zuigen*.

Zolder, zie *Vliering*.

Zon, *de zon*, SRÈNGGÈNGÈ.

Zondag, AHAD ook PÒWÈ AHAD zoomede MINGGOE.

Zondagsch, *zondagsche*, d. w. z. niet voor iederen dag, maar op gewone dagen weggeborgen en niet gedragen, van een kleedingstuk, TEUNDEUN.

Zonde, DÒSA. Ook, zoomede *zondigen* en *zich bezondigen*, DÒRAKA. *De weg der zonde*, DJALAN KADÒRAKAÂN.

Zonder, HANTEU MAKÈ met HANTEU NGAŦGÒ b. Ook HANTEU KARANA.

Zonderbaar, zie *Vreemd*.

Zonder dralen, *zonder vertoef*, GEUWAT.

Zonder er aan toe of zonder er af te doen, van verhalen of vertellen, SAGÈBLASNA.

Zonder haast te maken, zie *Gauw*.

Zonder iets te verzwijgen of te verbloemen, TROES TRANG.

Zonder iets uit te voeren, TAMPA GAWÈ met TAMPA DAMÈL b.

Zonder kleerscheuren, *met succes*, SARÈNG LOELOES.

Zonder kost, *zonder voeding*, van een bediende, die zijn loon geheel in geld krijgt en in zijn voeding zelf moet voorzien, POER MANOEK.

Zonderling, zie *Vreemd*.

Zonder missen, *zonder mankeeren*, *het zal niet missen*, *het faalt niet*, *ongetwijfeld*, TAN WANDÈ met WANDÈ en TAN WANTOEN b. *Zonder missen*, *zonder dat het mist*, *ongetwijfeld* iets krijgen; ook *zonder missen beloofd worden* voor een verrigting of daad, MÒWAL KÒSONG *Zonder missen*, *zonder dat het ooit mist* iets doen, HANTEU LOEWANG.

Zonder omslag (van woorden) TARAGAL BAÈ. Zie ook *Omslag*.

Zonder op een bepaald doel aan, zoo maar voor het vaderland weg, bijv. zijn geweer afvuren; *op goed geluk af*, KAMANA BÈNÈRNA BAÈ.

Zonder ophouden, zie *Onophoudelijk*.

Zonder opzien te baren, *in stille*, *in alle stille*, bijv. van de wijze, waarop men iets doet, RAPAT.

Zonder twijfel, zie *Zeker*.

Zonder uitzondering, *zoowel het een als het ander*, SINGSARÈWA of SINGSARWA.

Zonder verder een woord te zeggen, HANTEU TATA PASINI DEUI.

Zonder vertoef, zie *Zonder dralen*.

Zondig, zie *Verkeerd*.

Zondigen, zie *Zonde*.

Zonneblind, PÒWÈK DEULEU. *Zonneblind en daarbij duizelig met neiging tot braken*, KATOELA-LÈNGAN.

Zonneklaar, TÈRANG PISAN.

Zonnescherm, zie *Regenscherm*.

Zonneschijn, TJAHAJA SRÈNGGÈNGÈ.

Zonsondergang, MAGRIB.

Zonsverduistering, zie hiervoor *Eklips*.

Zoo, in die mate, in dier voege, sooveel als dat, in zoo'n mate, SAKITOE. Ook SAKIJEU. Zie ook nog *Zooals*.

Zoo aanstonds, zie *Straks*.

Zooals, overeenkomstig, invoege als, KOEMAHA ook SAKOEMAHA. Mede voor *zooals*, *evenzoo als*, *evensals*, op de wijze, naar de wijze van, SAPĒRTI ook TJARA, beide met SAPĒRTOS b. Ook nog MINANGKA, KAWAS en KADIJA. Zie ook *Bijvoorbeeld*.

Zooals dat, *zooals gene*, *dergelijke*, *zulk*, *zulke*, *zoo*, *alzo*, *dermate*, KITOĒ. Op die wijze, *zooals dat*, TJARA KITOĒ met SAPĒRTOS KITOĒ b. *Zooals dit*, *aldus*, *alzo*, *zoodanig*, KIJEU. Op deze wijze, *zooals dit*, TJARA KIJEU met SAPĒRTOS KIJEU b.

Zooals dit, zie *Zooals*.

Zooals u beveelt, SOEMANGGA en gew. MANGGA. Als antwoord op een bevel, NOEN ook wel KOELA NOEN, KAOELA NOEN of KAWOELA NOEN.

Zoodanig, zie *Zooals*.

Zoodat, *zoozeer*, in die mate, tot . . . toe; tot aan toe, kwam het er toe, DATANG KA met DONGKAP KA. *Zoodat*, *bijgevolg*, DJADI.

Zoo dikwijls als, OENGGAL OENGGAL.

Zoodra, zie *Terstond*.

Zoo even, *daar straks*, TADI, ook wel eens TADINA. Voorts TJKĒNĒH. *Zoo even*, *net zoo even*, *daar pas*, KAKARA ook KAKARĒK of KARĒK, TAS, BIJEU en MĒNTAS.

Zoogen, zie *Zuigen*.

Zoo geschiedde het, zie *Zoo is het*.

Zoo God wil, uitroep, INSA ALLAH.

Zoo goed als, *even goed als*, SASAT.

Zoo is het, *zoo geschiedde het*, *zoo zij het*, KITOĒH. Komt altijd aan het slot van den zin.

Zool, DAMPAL.

Zoo ligt zijn als een veer, *wel weggeblazen kunnen worden*, bijv. van een uiterst magere kip, NGOLĒJANG.

Zoom, KĒLIM of KĒLIN. *Zoomen*, NGĒLIM of NGĒLIN.

Zoo maar, *sonder dat het iets geeft*, TANPA GAWĒ met TANPA DAMĒL b. *Zoo maar*, *zoo maar in het wilde weg*, *sonder eerst eens rond of toe te kijken*, DARAPON.

Zoomen, zie *Zoom*.

Zoo met een, zie *Straks*.

Zoon, ANAK LALAKI met POETRA PAMEGĒT. b. en z.b.

Zoo omstreeks om, in een tijdsbepaling, waarmede een tijdperk van den dag of den nacht, bijv. het uur, wordt genoemd, WANTJI.

Zoo veel, *sooveel als dat*, zie *Zoo*. *Zoo veel als*, *bij wijze van*, *te rekenen als*, ASOEP. *Zoo veel als het is (was) mogelijk*, SABISABISA. Mede voor *sooveel mogelijk*, *sooveel doenlijk*, SANĒKA NĒKA; voorts SIBEUNANG BEUNANG met SAKĒNGING KĒNGING b. Ook SABĒLĒHBĒLĒH.

Zoo wel . . . als, zie *En . . . en*.

Zoozeer, zie *Zoodat*.

Zoo zij het, zie *Zoo is het*.

Zorgelijk, *onrustbarend*, MATAK KAWATIE met MATAK KAWATOS b.

Zorgeloos, *slordig, onoplettend, achteloos, zorgeloos, niet op zijn hoede, ligtovaardig*, GAGABAH ook BOŃGÒH.

Zorgen, *waken* voor iets, NGADJAGA met NGADJAGI b.

Voor iemand *zorgen, waken, zorgdragen*, TALIKOER, meer bepaald door hem te voorzien van het noodige, NGAMOEMOELÈ, dit ook voor iets verzorgen, aan iets zijn zorg besteden, door er aan te doen wat noodig is. Voorts nog: *zorgvuldig zorgen, zorg dragen* voor iemand of iets, GOEMATI met GOEMATOS b. Ook TOELATÈN. Voor iemand *in allen deele zorgen, zoowel voor zijn lichamelijke behoeften als voor de ontwikkeling van den geest*, NOELATÈNAN (t).

Zorgvuldig, APIK ook GÈMÈT.

Zot, *van zinnen beroofd, gek, krankzinnig*, ÈDAN ook BOEROENG. *In een toestand verkeerend, grenzende aan krankzinnig*, bijv. ten gevolge van verdriet en hartzeer, KAÈDANAN. Zie ook *Onverstandig*.

Zouden, zie *Zullen*.

Zout, OEJAH. In iets *zout doen; zouten, inzouten*, NGOEJAHAN. *Zout, gezouten, ziltig, hartig*, ASIN. Mede voor *ziltig, zout*, van smaak, PANGSÈT.

Zoutachtig, van water, HANTA.

Zouteloos, HANTEU (of KOERANG) DIOEJAHAN.

Zouten, zie *Zout*.

Zoutmaat, de *soutmaten* aan een zoutpakhuis, ÈTÈR. Ook de *slapers* worden wel zoo genoemd.

Zoutvat, WADAH OEJAH.

Zoutwater, TJAÏ ASIN.

Zoutpakhuis, GOEDANG OEJAH.

Zoutpakhuismeester, MANTRI GOEDANG OEJAH. Indien een Europeaan: TOEWAN GOEDANG OEJAH of TOEWAN PAKIS.

Zuchten, stenen, HOEMANDEUAR. *Zuchten en stenen*, HANDEUAR HANDEUAR.

Zuid, het zuiden, KIDOEL. *Naar het zuiden, zuidwaarts, naar het zuiden gaan*, KAKIDOEL of DIKIDOEL. *Bezuiden*, KIDOELEUN.

Zuidwaarts, zie *Zuid*.

Zuidzee, LAOET KIDOEL.

Zulgeling, *heel klein kind*, ØROK.

Zuigen, van een kind, NJOESOE met NJÈSÈP b.

Van een dier, NJOESOE. Een kind *zoogen, laten zuigen*, NJOESOEWAN met NJÈSÈPAN b. Een jong *laten zuigen*, v. e. dier: NJOESOEWAN. *Niet langer willen zuigen*, van een kind, GEUS BEUTEUNG NJOESOE. *Op iets zuigen*, NGAHEUMHEUM of NGAHEUNGHEUM. *Aan iets zuigen, van iets opzuigen*, NJEUSEUPAN (s). Ook voor *aan of op iets zuigen, lurken*, NGÈNÏJOT (k).

Zuinig; eten en zich kleeden *op zijn zuinigst doen*, MISIT (p). Zie voorts *Oppassend* en verg. bij *Matig*.

Zuiver, zie *Schoon*.

Zuiveren terrein van struiken en derg., *ruigte en onkruid, doorwegkapping of afkapping met een kapmes* of derg., NJATJAR (tj). Een veld, nadat het gepatjoeld is, *met de handen van gras en onkruid zuiveren, daarbij de groote kluiten met den patjoel fijn slaande*, NGABAG (s).

Schoon, geheel gezuiverd, van boschgrond; en van een tégal, *plantklaar*, BOELIKLAK mede NGABOELIKLAK. Een beplant terrein *met een werkluis van onkruid zuiveren*, NGËJOS (o). Kapoek *zuiveren van de pitten*, NGAGINTIR. Zie ook nog *Zuivering van goederen*, zoomede *Schoon* en *Schoonmaken*.

Zuiverend, zie *Afdrijvend*.

Zuivering van goederen, zekere religieuse belasting, DJAKAT. *Van iets die betalen*; goed of goederen *zôo zuiveren*, NGADJAKATAN.

Zulk, zulke, zie *Zoals dat*.

Zulks, ÈTA.

Zullen; zouden; zal; zou; BAKAL met BADÈ b.

Zundgat van een kanon, PASOEMBON. Van een geweer of pistool: LIJANGSOESOE.

Zus of zoo, zie *Het een of ander*.

Zuster, DOELOER AWÈWÈ met SADÈRÈK ISTRI b. Voor *volle zuster*, *halfzuster*, *oudere zuster* en *jongere zuster*, zie bij *Broeder*.

Zuur, wrang, versuurd, HASEUM. *Zuur worden, bederven*, van bereide groenten en derg., doordien men ze liet staan, BARI. *Zuur*, zoals vruchten, visch enz. in azijn, ATJAR. *Zoet zuur, aangenaam zuur*, bijv. van sommige vruchten, HARIJEUM, maar slechts in somm. streken is dit woord gebr.

Zuur, onvriendelijk, van iemands gelaat of uiterlijk, ook nog KËTJOET. Zie bij *Onvriendelijk*.

Zuurdeeg, BAGI.

Zuurkijken, zie *Boos*.

Zuurzak, zekere boomsoort (Anona muricata), NANGKA WALANDA.

Zwaaien een wapen, zooals een kris, NGOEWAK NGAWIK (oe) ook NGOEPAT NGAPIT (k) en MOEBAT MABIT (b). *Met de armen zwaaien*, onder het loopen, KEUPAT. Iets, dat men in de hand heeft, *zwaaien, heen en weer zwaaien, door onder het loopen met de armen te zwaaien langs het lijf*, NGEUPATKEUN (k) *Heen en weer zwaaiende*, van het loopen van een beschonkene, TÒTÒLONDJONGAN ook DADALIGDËGAN en DALOEGDAG DALIGDËG.

Zwaar van gewigt, BEURAT met ABOT b. Van kleine voorwerpen, die men, zoo op het oog, niet vóór zwaar zou houden, bijv. van een gouden ringetje, AMPËG. *Zwaar; wegen; gewigt*, van goud en zilver, WËRAT. *Zwaar*, van een gewas, zooals kool, MONTOK. Van ziek ook van gewond, PARNA. Van knevels: NGADJËBOEG. Van iemands stem, AGËM. Van een arbeid, HÈSÈ ook BANGGA. *Te zwaar voor de krachten*, HANTEU PIKADJOENG-DJOENGEUN. *Zwaar*, van tabak, BANGËT met SANGËT b. *Zwaar in het hoofd*, bijv. zullende verkouden worden of door niet te hebben geslapen, LALINDËNG. Door bijv. te lang te hebben geslapen, LALINOE. *Zwaar geladen, diep geladen*, van een vaartuig, SABAT. Iemand, hem *zwaarvallen*, KABALANGSAK ook KABALANGSAKAN. Zie ook *Zwaarlijvig*.

Zwaard, sabel, degen, PËDANG. *Met een zwaard of sabel slaan, sabelen*, MËDANG. *Staatsiedegen*, wel SËKIN. *Het inlandsche zwaard, de inlandsche houwer*, GËBANG. *Een lange gëbang, die als een degen* (langs het been hangende) *wordt gedragen*, GËBANG PONTRANG.

Zwaarlijvig, corpulent, vet, zwaar, DËGIL. Van een aanz. gezegd, GOERIJANGAN.

Zwaarmoedig, SOESAH met SĒSAH b.

Zwaarte, *de zwaarte* van iets, BEURATNA met ABOTNA b. *Relatieve zwaarte* van twee voorwerpen, ze op de hand wegende, NODOOK ĒNOD.

Zwaarwigtig, GĒDĒ.

Zwager, zie *Schoonbroeder*.

Zwagerin, zie *Schoonbroeder*.

Zwak, *niet sterk*, KOERANG KOEWAT met KIRANG KIJAT b. Mede voor *zwak*, *magteloos*, *teer*, APĒS. *Zwak van gestel*, d. w. z. dat men niet sterk is en het gauw beet heeft, ĒPĒSMĒĒR. *Zwak*, als een aangeboren iets, van iemands stem, TĒNGGĒ. *Zwak*, *verzwakt*, van de oogen; *zwak van gezigt*; *niet goed meer kunnen zien*, LAMOER.

Zwalken, zie *Rondzwerfen*.

Zwaluw, MÒMÒNOT, volgens De Wilde. Mij van elders onbekend.

Zwam, verkregen van den kawoeng, KAWOEL.

Zwang. *In zwang zijn*, DJADI ADAT.

Zwanger, zichtbaar aan de gestalte, REUNEUH met BÒBOT b. Een vrouw, voor men ze trouwt of die men niet wil trouwen, *zwanger maken*, NGAREUNEUHAN. *Van een kind zwanger gaan*, een kind *in den schoot besloten houden*, NGAREUNEUHKEUN. *Bevrucht; zijn in de eerste periode van zwangerschap*; en van een dier: *bezet*, NJIRAM.

Zwarigheid, zie *Moeilijkheid*.

Zwart, HIDEUNG. Van te veld staande padi, door sommige ziekten of nadeelige werkingen, TOETOENG. *Pikzwart*, LĒNTRĒNG. *De tanden*

zwarten, *zwart maken*, DIMASI met DIMANTĒN b. Iemand *de tanden zwartmaken*, NGAMASIJAN met NGAMANTĒNAN b. Zijn meester *zwartmaken*, *uitmaken*, NGEUNDEUK NGEUNDEUK GEUSAN EUNTEUP (Spreekw.). Zie voorts *Belasteren* en ook nog *Donker*.

Zwartgeel, als de kleur van een kip, DJÒBANG.

Zwartsel, t. w. *zeker preparaat, waarmee men de tanden zwart maakt*, MASI.

Zwavel, *sulfer*, WALIBANG.

Zweep, PANEUNGGĒUL ook PĒTJOET. Verg. *Karwats*. *Met een zweep een slag geven*, *zweepen*, MĒTJOET.

Zweepen, zie *Zweep*.

Zweer; ook *een zweer hebben* ergens, BISOEL met GAMBOEH b. Zie ook *Versweringen*. *Het harde*, *het onderste gedeelte van een zweer*, BAGAL.

Zweet, KĒSANG met KABINGĒT b. *Zijn in een bad van zweet*, LOEOT LĒÈT.

Zweeten, NGĒSANG.

Zwellen, *opbollen*, MĒLĒNTOENG. Zie ook *Uitzetten*.

Zwemmen, NGÒDJAJ. *Naar iemand of iets toezwemmen*, NGÒDJĀJAN. *Langzaam*, *stalg rondzwemmen*, van groote visschen, NGALENGHÒJ.

Zwemplaats in een rivier, TAMPIJAN.

Zwenken zijn paard, zie hiervoor *Wenden*.

Zweren, zie *Eed*.

Zwerk, zie *Uitspansel*.

Zwerm, *troep*, van menschen of dieren, GĒBROELAN. Zie ook *Vuurwerk*.

Zwerven, zie *Rondzwerven*.

Zwerver, *zwerfziek individu*, DJALÉMA ABOERAN.

Rusteloos heen en weer zwerven, van de oogen, GOELAR GILËR.

Zwetsen, *snoeven, pochen, grootspreken*, OEDJOEB ook RAHOEL; *daarbij ook nog wittartende taal voerende*, SOESOEMBAR.

Zweven in de lucht, *op zijn wieken drijven*, van een vogel, NGÒLÈJANG. *Over den grond zweven, een lichten bevalligen gang hebben*, LANGGÈJOR EN NGALANGGÈJOR.

Zwichten, *onderdoen*, KALAH met KAWON b.

Zwiepen, *heen en weer wiepen*, zie *Slaan*.

Zwierig gekleed, zie *Uitdossen*.

Zwijgen, *stilzwijgen, niets zeggen, den mond houden*, TJITJING met MINDËL b. Mede voor *zwijgen, zwijgend, stil, stil zijn, zich niet laten hooren*, en dit ook van muziekinstrumenten:

RÈPÈH zoomede DJËMPÈ. Iemand *doen zwijgen, zich doen stil houden*; muziek of muziekinstrumenten *doen zwijgen*, NGARÈPÈH-KEUN ook NGADJËMPÈKEUN. Nog heeft men voor *zwijgen*, NGAHINTOEL; dit wordt gebezigd waar het een zwijgen is, omdat men niet verkiest te zeggen of men wil of dat men niet wil. Voorts nog ÈMPÈH, dat o. a. gebruikt wordt voor *zwijgen, zich stilhouden*, van hen, die rumoer maakten.

Zwijm, *in — vallen of zijn*, zie *Bewusteloos worden*.

Zwijn, zie *Varken*.

Zwikken, *achterover zwikken*, zooals van een kind, dat wordt gedragen, TIKËLÀJ, en dit ook van het kindje, welks hoofdje op zijde valt, omdat men dat niet steunt, bij het openemen van het kindje.

Zwoegen, *hijgen van vermoeijenis*, NGAHÈHÒH.

V E R B E T E R I N G E N .

Blz.	Kol.	Reg.
2.	b. 4 v. b.	Moet vervallen het woord <i>aanhouden</i> .
4.	a. 18 v. b.	Voeg achter PĒTOT: Ook HANTEU PĒGAT PĒGAT.
4.	b. 5 v. b.	i. pl. v. <i>Kleven</i> , lees <i>Klevend</i> .
4.	b. 11 v. o.	id. zie <i>Aan wal komen</i> , lees <i>aan val komen</i> , HANDJAT.
5.	b. 10 v. o.	id. SANGĒM, lees SANGGĒM.
5.	b. 9 v. o.	id. SOEMANGGĒP, lees SOEMANGGĒM.
5.	b. 1 v. o.	lees een komma achter <i>Aanplant</i> .
6.	a. 1 v. b.	moet vervallen de komma achter <i>boomen</i>
6.	b. 10 v. b.	lees een komma achter: iemand
7.	b. 3 v. o.	voeg in achter zie: hiervoor <i>Zich bekommeren</i> bij
8.	a. 2 v. b.	i. pl. v. <i>Aanvangen</i> lees: hiervoor <i>Beginnen</i> en voeg in achter en: voorts
8.	a. 15 v. b.	voeg achter <i>Begin</i> : en <i>Beginnen</i> .
8.	a. 8 v. o.	voeg in achter en: vergelijk bij
8.	a. 12 v. o.	voeg in: achter zie: hiervoor en voeg bij <i>Bestemmen</i> achter <i>Bestemd voor</i> .
8.	a. 4 v. o.	i. pl. v. kalk lees <i>Kalk</i> .
9.	a. 8 v. b.	moet vervallen de komma achter <i>aanvuren</i> .
9.	b. 12 v. o.	voeg achter <i>Grond</i> : en <i>Wereld</i> .
10.	a. 16 v. o.	i. pl. v. AS lees ÀS.
10.	b. 12 v. o.	id. MANEH lees MANAH.
11.	a. 11 v. o.	l. i. pl. van hetgeen daarstaat: Mede voor iemand of iets <i>achternagaan</i> of <i>achternavolgen</i> ,
12.	a. 17 en 32 v. o.	Moeten vervallen de komma's achter <i>Aderlaten</i> en <i>malen</i> .
13.	a. 8 v. b.	i. pl. v. <i>Deelen</i> lees <i>Deel</i> .
13.	b. 3 v. b.	id. <i>Druppel</i> lees <i>Drup</i> .
13.	b. 12 v. b.	id. <i>Betaling</i> lees <i>Betalen</i> .
14.	a. 4 v. b.	id. <i>Ontslagen</i> lees <i>Ontslaan</i> .
14.	b. 14 v. b.	voeg in achter zie: hiervoor.
15.	a. 14 v. o.	i. pl. v. afgeknapt, lees <i>afgeknapt</i> .
16.	b. 5 v. o.	id. MĒNDENG lees MĒNDĒNG.
18.	b. 14 v. b.	voeg (s) achter NJĒRĒTOE.
21.	b. 4 v. b.	i. pl. v. ĒNJAHOEN lees ĒNĒJANOEN.

Blz. Kol. Reg.

24. b. 12 v. b. i. pl. v. BOROE lees BIROE.
26. a. 4 v. b. id. *Banden* iemands, lees Iemands *banden*.
26. a. 12 v. b. voeg in (p) achter MIKASJEUN.
26. b. 7 v. b. voeg achter *derg.* BĒNGAT of BĒNGHAT ook TJĒRAH.
27. a. 1 v. b. moeten vervallen de woorden: ook iemands woorden.
27. a. 9 v. b. i. pl. v. *eerste* lees *laatste*.
27. a. 15 v. b. id. bewerken met den patjoel lees *bewerken met den patjoel*.
27. a. 20 v. b. id. bewerken lees *bewerken*,
27. a. 10 v. o. id. *Den grond* lees Den grond.
27. b. 18 v. o. moet vervallen de komma achter hand
29. b. 17 v. o. lees een punt achter NGADJĒBLOS en i. pl. v. *beetgenomen*: *Beetgenomen*.
29. b. 13 v. o. voeg achter *Doen*: en het volgende artikel.
29. b. 12 v. o. lees een; achter *beoandelen* en voeg in op r. 11 v. o. *gaan* achter bosch,
29. b. 9 v. o. i. pl. v. *Begaan*, een fout, lees *Een fout begaan*,
30. b. 7 v. o. id. KAMA lees KAMAP en dan op de volgende regel HOEM.
31. b. 9 v. o. id. KAASOEP lees KAĀSOEP.
32. a. 14 v. o. id. NJAHAJ lees NJAHSAJ.
32. b. 11 v. b. id. NINGALLIAN lees NINGALIAN.
32. b. 13 v. o. id. NGABĒNDĒKEUN lees NGABĒNDĒKEUN.
39. a. 16 v. b. id. *iets* lees iets.
39. b. 14 v. b. moet vervallen de komma achter *verwezen*
40. a. 12 v. b. i. pl. v. *Regeeren* lees Ook nog voor *regeeren*.
41. a. 8 v. b. id. (koe) lees (KOE).
41. b. 13 v. o. voeg achter *Begrijpen*: en *Inhsuden*.
42. a. 2 v. b. i. pl. v. Inwendig lees *Inwendig*.
43. a. 16 v. o. id. met zijn velen in orde maken, lees: *met zijn velen in orde maken*.
43. a. 4 v. o. id. *Bewijzen* lees: Mede voor *bewijzen*.
43. b. 3 v. o. id. INGĒTAN lees INGĒTAN.
45. a. 7 v. b. lees een komma achter *worden*.
45. b. 1. r. i. pl. v. KOETOEMPOELAN lees KOEKOEMPOELAN.
46. b. 15 v. o. voeg in (tj) achter TJONG.
47. a. 11 v. b. i. pl. v. PĒRENJĀI of PARĒNJĀI lees PĒRĒNJĀI of PARĀNJĀI.
50. a. 15 v. b. id. *Bode* lees: Voor *bode* en voeg in op den volgenden regel achter *overbrengt*: ook nog.
52. a. 2 v. o. id. **Borg**, *borg zijn* lees **Borg**. *Borg zijn*, en voeg aan het slot van het artikel: Zie ook *Borgspreken* en *Borgstaan*.
53. b. 5 v. o. id. *Koffij* lees Koffij.
54. b. 1 v. b. id. Met zich voeren, bij zich hebben, lees *Met zich voeren, bij zich hebben*.
59. a. 14 v. o. lees de komma i. pl. v. achter **Confisqueeren** achter iets
59. a. 12 v. o. moet de komma achter **Confronteeren** vervallen.
59. b. 8 v. b. lees een komma achter *zwaar*

- Blz. Kol. Reg.
59. b. 15 v. o. i. pl. v. *Goed* lees Goed.
64. a. 11 v. o. id. *Juweelen* lees Ook nog voor *juweel* en *juweelen*.
66. b. 10 v. o. Moet vervallen: *Dof* in het hoofd, zie *Zwaar*.
68. b. 12 v. b. Moet vervallen de komma achter **Doorbulgen** en i. pl. v. *dé* lees den.
69. b. 1 r. i. pl. v. *gemaakte* lees *gemaakten*.
70. b. 3 v. o. id. *maalkolk* lees *maalstroom*.
71. a. 11 v. o. id. *uiteinde* lees *uiteinden*
72. b. 9 v. o. id. *door* lees *door*.
73. b. 12 v. b. id. *Droograk* lees: Voorts nog voor *droograk*.
75. a. 11 v. b. moet vervallen: en
75. a. 16 v. b. i. pl. v. 0,08 lees 0,08.
76. a. 2 v. b. voeg achter *Hoog*: aldaar *hoog in prijs*, waar achter te lezen is *duur*.
83. a. 8 v. o. i. pl. v. DIDJIJEUNAN lees DJIDJIJEUNAN
95. a. 8 v. o. voeg in (tj) achter NJAWÈNÈAN.
108. b. 9 v. o. i. pl. v. *iemand* lees *iemand's*
111. b. 6 v. b. id. NJOKOT lees NJÒKOT.
123. a. 16 v. b. voeg in *duur* achter *prijs*,
124. b. 6 v. o. moet vervallen: Zie ook *Voorkomen*.
125. a. 9 v. o. i. pl. v. ROROMPOK lees RÒROMPOK.
151. b. 11 v. o. id. *vendute* lees *vendutie*.
167. b. 17 v. o. id. *Laug* lees *Lang*.
170. b. 1 r. moet en wegvallen zoomede gevoegd worden achter *Verleiden*: en *Versoeken*.
184. b. 11 v. o. Moet vervallen: *Miskennen* en hetgeen daar verder volgt.
198. a. 10 v. o. Moet vervallen: *Een offermaal* enz.
198. b. 7 v. b. Voeg bij: *Een offermaal houden ter gedachtenis van en voor de rust der zielen van de afgestorven betrekkingen*, NGARÈWAHKEUN.
226. a. 5 v. b. i. pl. v. *vier* lees *meer*.
227. b. 8 v. o. Behoort de komma achter *iemand*.
230. a. 6 v. o. lees een ; achter *vorst*.
301. a. 15 v. b. i. pl. v. *Vergunnen* lees *Toestemming*.
347. b. 5 v. o. id. *gevolchte* lees *gevolchten*.
369. b. 4 v. o. id. PĒLF- lees PĒLĒ-
371. a. 12 v. b. id. NGOSOK lees NGÒSOK.
371. a. 14 v. b. id. PIDJĒTTEN lees *pidjĕtten*.
372. a. 5 v. b. id. ÈMOJ lees ÈMÒJ.
374. a. 12 v. b. *Zeer doen* en de vijf volgende regels behooren bij het volgende artikel.
374. a. 11 v. o. Hier behooren regel 12 tot en met 16.
375. b. 13 v. b. Voeg in achter b.: (k).
376. a. 2 v. b. Moet een komma achter *koopman*.
376. b. 4 v. b. Voeg in achter NOETOEPAN: TJEULI.
380. a. 13 v. o. i. pl. v. (ang) lees (a).

NO 09-103

